Aprobat în ședința Guvernului din _____ 2025

Decizia protocolară nr._____/2025

Proiect

L E G E

pentru modificarea unor acte normative (**consolidarea cadrului de protecție a drepturilor consumatorilor de servicii financiare**)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 4:

alineatele (2^1) și (2^2) vor avea următorul cuprins:

„(2^1) Subiecți ai raporturilor ce țin de reglementarea, supravegherea şi controlul în domeniul protecţiei drepturilor consumatorilor sunt:

a) participanții profesioniști;

b) participanții profesioniști pe piața asigurărilor, în sensul Legii nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare, precum și asistenții în brokeraj;

c) organizațiile de creditare nebancară;

d) băncile, sucursalele înființate în Republica Moldova de băncile din alte state, care activează în conformitate cu Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor;

e) prestatorii de servicii de plată specificați la art. 5 alin. (1) lit. b), c) și d) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată şi moneda electronică, agenții acestora, precum și unitățile de schimb valutar specificate la art. 41 alin. (2) lit. b) și c) din Legea nr. 62/2008 privind reglementarea valutară;

f) asociațiile de economii și împrumut;

g) cesionarii de creanțe rezultate din contractele de credit sau de leasing cu opțiunea de dobândire a dreptului de proprietate;

h) intermediarii de credit.

(2^2) Comisia Națională exercită atribuțiile de reglementare, supraveghere și control în limitele prevăzute de Legea nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule, care se extinde asupra tuturor subiecților raporturilor juridice ce derivă din contractul de asigurare

obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de accidente de vehicule.”;

se completează cu alineatul (2^4) cu următorul cuprins:

„(2^4) Competențele Comisiei Naționale privind reglementarea, supravegherea şi controlul în domeniul protecției drepturilor consumatorilor se extind, corespunzător, asupra subiecților care au deținut anterior calitatea prevăzută la alin. (2^1) până la onorarea tuturor obligațiilor sau exercitarea tuturor drepturilor în raport cu consumatorii.”

2. Articolul 6:

la alineatul (1) litera h):

liniuța a doua se completează cu textul „ , stabilindu-se diferențiat în funcție de categoria de asigurare”;

liniuța a noua va avea următorul cuprins:

„ – plățile prestatorilor de servicii de plată, specificați la art. 5 alin. (1) lit. b), c) și d) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată şi moneda electronică, ale unităților de schimb valutar specificate la art. 41 alin. (2) lit. b) și c) din Legea nr. 62/2008 privind reglementarea valutară, în mărime de până la 0,1 la sută din valoarea anuală a venitului din prestarea serviciilor”;

se completează cu o liniuță nouă cu următorul cuprins:

„ – plățile asociațiilor de economii și împrumut, în mărime de până la 0,05 la sută din valoarea medie anuală a soldului împrumuturilor acordate, în scop de consum, membrilor persoane fizice”;

se completează cu alineatul (2^2) cu următorul cuprins:

„(2^2) În cazul în care cuantumul taxelor și plăților Comisiei Naționale pentru anul următor, din motive care nu pot fi imputate Consiliului de administrație, nu a fost aprobat în termenul prevăzut la alin. (1^1), taxele și plățile se vor percepe, în continuare, potrivit cuantumurilor aplicate în anul precedent.”

3. Articolul 8:

la literele b) și i), textul „lit. b)-e)” se substituie cu textul „lit. b)-h)”;

la litera c), cuvintele „acordă autorizații de reorganizare a acestora” se substituie cu textul „aprobă calitatea de persoană acceptată, de agent delegat și acordă calitatea de consultant de investiții”;

se completează cu litera c^2) cu următorul cuprins:

„c^2) acordă autorizații de reorganizare emitenților și avize de reorganizare a organismelor de plasament colectiv alternativ și societăților de administrare a investițiilor”;

la litera f^1), după cuvântul „control” se introduce textul „ , inclusiv sub forma cumpărăturii de control,”, iar textul „lit. b)-e)” se substituie cu textul „lit. b)-h)”;

litera q) se completează cu cuvintele „ și a fondurilor de pensii facultative”;

la litera t), cuvintele „subiecților supravegheați” se substituie cu textul „participanților la piața financiară nebancară și a subiecților prevăzuți la art. 4 alin. (2^1)”.

4. Legea se completează cu articolele 8^1 și 8^2 cu următorul cuprins:

„**Art. 8^1.** – (1) În sensul art. 8 lit. f^1), cumpărătura de control se efectuează în conformitate cu actul normativ al autorității de supraveghere, adoptat în condițiile art. 9 alin. (1^2), din contul mijloacelor destinate acestui scop, prevăzute în bugetul Comisiei Naționale.

(2) Mijloacele bănești, utilizate în cadrul operațiunilor realizate de angajații Comisiei Naționale care au efectuat cumpărătura de control, sunt restituite integral Comisiei Naționale, fără reținerea unor costuri.

(3) Prin derogare de la art. 26 alin. (4) din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorului, bunurile materiale se restituie entității supuse controlului.

(4) În cazul contractării unui credit cu titlu de cumpărătură de control, profesionistului i se restituie doar valoarea totală a creditului sau suma inițială debursată (în cazul liniei de credit). Restituirea sumelor de către Comisia Națională se realizează întru-un termen restrâns, care nu va depăși 2 zile lucrătoare de la data efectuării cumpărăturii de control. Se exceptează de la cumpărătura de control contractele de credit garantate cu ipotecă.

(5) Drept probe ale faptelor care au avut loc în timpul efectuării cumpărăturii de control pot servi înregistrările audio, foto și video, realizate de către angajații Comisiei Naționale și/sau, după caz, explicația reprezentantului entității supuse controlului.

Art. 8^2. – (1) În sensul art. 8 lit. q^1), Comisia Națională, în limita competențelor, examinează petițiile conform procedurii şi în termenele stabilite de Codul administrativ.

(2) În cazul depunerii unei petiții în adresa Comisiei Naționale, consumatorul trebuie să anexeze la petiție dovada respectării cerinței stabilite la alin. (4).

(3) În cazul petiției depuse cu nerespectarea cerinței stabilite la alin. (4), Comisia Națională expediază originalul petiției în adresa subiectului prevăzut la art. 4 alin. (2^1), vizat în aceasta, cu informarea petiționarului despre acest fapt. Petiția expediată se soluționează în conformitate cu modul stabilit la alin. (5)-(8).

(4) Consumatorul depune o reclamație, inițial, în adresa subiectului prevăzut la art. 4 alin. (2^1), dacă consideră că acesta nu a respectat Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, normele speciale ce reglementează serviciul financiar prestat sau obligațiile asumate în temeiul contractului încheiat.

(5) Cerințele cu privire la modul de administrare a reclamațiilor și de raportare a acestora se stabilesc prin actul normativ al Comisiei Naționale.

(6) Termenul de soluționare a reclamațiilor este de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării reclamației de către subiectul prevăzut la art. 4 alin. (2^1), dacă norma specială nu stabilește un termen special în acest sens.

(7) În cazul refuzului de a soluționa reclamația, subiectul prevăzut la art. 4 alin. (2^1) prezintă consumatorului refuzul în scris. Neprezentarea răspunsului în termenul stabilit la alin. (6) se consideră refuz tacit.

(8) În cazul în care nu este de acord cu rezultatul examinării reclamației de către subiectul prevăzut la art. 4 alin. (2^1), consumatorul este în drept să depună o petiție în adresa Comisiei Naționale sau să se adreseze, conform procedurii civile, în instanța de judecată.

(9) Prezentul articol se aplică corespunzător reclamațiilor depuse de către consumatorii de servicii de asigurare facultativă, de către asigurați și de către persoanele păgubite, indiferent dacă sunt persoane fizice sau juridice, în cazul serviciilor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule.

(10) Prezentul articol nu se aplică cererilor înaintate către asigurător pentru care legea specială prevede termene distincte de soluționare.”

5. Articolul 9:

alineatul (1):

la litera c), cuvântul „bancare” se exclude;

la litera d), cuvintele „să emită prescripții” se substituie cu cuvintele „să adopte decizii”;

se completează cu litera d^1) cu următorul cuprins:

„d^1) să aplice sancțiune sub formă de avertisment în cazul constatării abaterilor de la prevederile cadrului normativ de către participanții la piața financiară nebancară, precum și de către subiecții raporturilor ce țin de reglementarea, supravegherea și controlul în domeniul protecției drepturilor consumatorilor”;

la litera e), textul „lit. b)-e)” se substituie cu textul „lit. b)-h)”;

la alineatul (1^1) cuvântul „bancare” se exclude;

alineatul (1^2) se completează cu un enunț cu următorul cuprins:

„În cazul procedurilor administrative de control, care vizează mai mult de o entitate supusă controlului, termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 180 de zile.”

6. Articolul 13 se completează cu alineatele (3) și (4) cu următorul cuprins:

„(3) În cazul în care membrul Consiliului de administrație este angajatul Comisiei Naționale, în perioada exercitării mandatului de membru al Consiliului de administrație, contractul individual de muncă al acestuia se suspendă de drept, începând cu data intrării în vigoare a Hotărârii Parlamentului cu privire la desemnarea sa în calitate de membru al Consiliului de administrație.

(4) În cazul prevăzut la alin. (3), după încetarea mandatului, angajatul este reîncadrat în funcția precedentă. În cazul inexistenței funcției precedente (lichidarea unității, reducerea sau modificarea statului de personal), angajatul este reîncadrat, cu acordul său, într-o funcție echivalentă sau într-o altă funcție vacantă, iar dacă nu este de acord, raporturile de muncă sunt încetate, în condițiile legii.”

7. Articolul 18 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Deciziile Comisiei Naționale se publică pe pagina web oficială a Comisiei Naționale, în condițiile și în modul prevăzut de prezenta lege și de regulamentul propriu.”

8. La articolul 19 alineatul (2), enunțul al doilea va avea următorul cuprins:

„Prezența membrilor Consiliului de administrație poate fi asigurată fie fizic, fie de la distanță, prin intermediul mijloacelor electronice de comunicare video.”

9. Articolul 20:

la alineatul (2), textul „emite o decizie în care indică încălcările admise, prescrie” se substituie cu textul „adoptă o decizie în care indică încălcările admise,”, iar cuvântul „prescripției” se substituie cu cuvintele „măsurilor de înlăturare a încălcărilor”;

la alineatul (3), cuvântul „emiterii” se substituie cu cuvântul „adoptării”, iar cuvântul „prescripției” se substituie cu cuvintele „măsurilor de înlăturare a încălcărilor”;

se completează cu alineatele (6)-(9) cu următorul conținut:

„(6) Deciziile Comisiei Naționale se publică pe pagina web oficială a Comisiei Naționale, în termen de cel mult 10 zile de la data adoptării.

(7) Deciziile care conțin date cu caracter personal, precum și cele care conțin informații care constituie secret bancar, comercial sau medical se publică pe pagina web oficială a Comisiei Naționale, cu anonimizarea datelor aferente petiționarului și a altor date care se consideră de către Comisia Națională că pot afecta interesele acestuia.

(8) Nu se publică pe pagina web oficială a Comisiei Naționale:

a) deciziile prevăzute la alin. (1^1) și (1^2);

b) hotărârile Consiliului de administrație ce vizează aspecte instituționale cu caracter intern;

c) hotărârile Consiliului de administrație care conțin informații ce constituie secret de stat în conformitate cu Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat, precum și cele care întrunesc condițiile prevăzute la art. 9 alin. (1) din Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public.

(9) Fără a aduce atingere prevederilor alin. (6), Consiliul de administrație este în drept să decidă în cadrul ședinței Consiliului de administrație să nu publice decizia adoptată, cu indicarea motivelor în procesul-verbal al ședinței respective.”

10. La articolul 22 alineatul (1), textul „lit. b)-e)” se substituie cu textul „lit. b)-h)”.

11. Articolul 23:

la alineatul (3), după cuvintele „poate fi dispusă de” se introduce textul „Comisia Națională la cererea destinatarului actului administrativ individual sau a terțului, ale cărui drepturi sunt afectate de actul administrativ individual, depusă în cadrul procedurii prealabile sau de”;

alineatul (12) va avea următorul cuprins:

„(12) Cererile de contestare a hotărârilor Comisiei Naţionale cu privire la aplicarea interdicţiilor şi sancţiunilor, la înregistrarea emisiunilor de valori mobiliare ale emitenţilor, la suspendarea sau retragerea licenţei participanţilor profesionişti se judecă în termen de 3 luni de la data depunerii.”

Art. II. – Legea nr. 105/2003 privind protecţia consumatorilor (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 122-124, art. 195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 2 se completează cu alineatul (10) cu următorul cuprins:

„(10) În măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularităţile calităţii de fidejusor, prezenta lege se aplică corespunzător garantului (fidejusorului) consumator în cazul în care profesionistul (creditorul) înaintează pretenţiile garantului (fidejusorului).”

2. La articolul 13 alineatul (17), litera f) va avea următorul cuprins:

„f) solicitarea unei plăţi imediate sau ulterioare pentru produsul care a fost furnizat de comerciant, dar pe care consumatorul nu l-a solicitat, ori solicitarea returnării sau a păstrării în condiţii sigure a produsului (vânzare nesolicitată);”.

3. La articolul 37 alineatul (2), cuvintele „efectuează controlul respectării” se substituie cu cuvintele „supraveghează respectarea”, iar cuvântul „sesizarea” se substituie cu cuvântul „cererea”.

Art. III. – Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214-220, art. 704), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 11 se completează cu literele u) şi v) cu următorul cuprins:

„u) deciziile Comisiei Naţionale a Pieţei Financiare privind obligaţiile pecuniare;

v) deciziile Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare şi Protecţia Consumatorilor emise în conformitate cu prevederile art. 35 alin. (4) din Legea nr. 105/2003 privind protecţia consumatorilor.”

2. Articolul 37 alineatul (7) se completează cu litera f) cu următorul cuprins:

„f) încasarea sumelor în beneficiul consumatorului (creditor).”

Art. IV. – Legea asociaţiilor de economii şi împrumut nr. 139/2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 112-116, art. 506), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 9 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Asociaţia are obligaţia de a primi şi de a înregistra reclamaţiile de la membrii săi care au depuneri de economii sau sunt beneficiari de împrumut pentru necesităţi nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau de cea profesională, şi de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamaţiilor în condiţiile prevăzute de Legea nr. 192/1998 privind Comisia Naţională a Pieţei Financiare.”

2. La articolul 10, literele h) şi i) se abrogă.

Art. V. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78-84, art. 100), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 46^1 alineatul (11), textul „art. 293^2 alin.(4) și (5),” se exclude.

2. Articolul 293^2:

la alineatul (4), cuvintele „prevăzute de legislația cu privire la serviciile de plată” se substituie cu textul „în relațiile cu consumatorii, prevăzute la art. 2 alin. (2) pct. 15), art. 35 alin. (1)-(4) și (6), art. 36-40, art. 42 și 43, art. 44 alin. (1), (2)-(7) și art. 45-48 din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică”, iar textul „de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcţie de răspundere, cu amendă de la 60 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei juridice” se substituie cu textul „de la 50 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcţie de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice”;

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Încălcarea de către prestatorii de servicii de plată, prevăzuți la art. 5 alin. (1) lit. a)-d) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată şi moneda electronică, a art. 50 alin. (1)-(5) și (7), art. 52^1 alin. (1) lit. b) și c), alin. (2) lit. a), alin. (3)-(5), art. 52^2 alin. (1), alin. (3) lit. a)-c) și e)-h), alin. (4) lit. c) și alin. (5), art. 52^3 alin. (1), alin. (2) lit. a), b) și d)-f), alin. (3) lit. b) și alin. (4), art. 52^4 alin. (3)-(5), art. 53 alin. (3)-(5) și (7), art. 55 alin. (1), art. 56 alin. (1), (2) și (3), art. 59 alin. (1), (4) și (6)-(8), art. 60^1, art. 61 alin. (1), (2) și (3), art. 62 alin. (3), (4) și (5), art. 63 alin. (1), (3) și (4), art. 63^1 alin. (3), art. 64 și 65, art. 66 alin. (1), art. 67 alin. (1), (2) și (3), art. 69 alin. (2) și (2^1), art. 70 alin. (2)-(4) și (7^1)-(11), art. 70^1 alin. (1), art. 77 alin. (4), (6) și (7) și art. 104 alin. (2) și (3) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată şi moneda electronică, în relațiile cu consumatorii,

se sancționează cu amendă de la 50 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcţie de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”

3. Articolul 304^3:

în denumirea articolului, cuvântul „nebancară” se exclude;

la alineatul (1):

după cuvântul „nebancară” se introduce textul „şi subiecții raporturilor ce țin de controlul în domeniul protecției drepturilor consumatorilor, prevăzuți la art. 4 alin. (2^1), (2^2) și (2^4) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare,”;

textul „de la 48 la 150 de unități convenționale” se substituie cu textul „de la 50 la 300 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 300 la 750 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice”;

se completează cu alineatele (1^1) și (1^2) cu următorul cuprins:

„(1^1) Prezentarea tardivă și/sau incompletă de către subiecții prevăzuți la alin. (1) către Comisia Națională a Pieței Financiare a informațiilor şi a documentelor necesare pentru exercitarea funcțiilor de supraveghere și control

se sancționează cu amendă de la 50 la 200 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 600 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.

(1^2) Neprezentarea sau prezentarea eronată de către subiecții prevăzuți la alin. (1) către Comisia Națională a Pieței Financiare a informațiilor şi a documentelor necesare pentru exercitarea funcțiilor de supraveghere și control

se sancționează cu amendă de la 200 la 450 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 450 la 750 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”

4. Codul se completează cu articolul 304^5 cu următorul cuprins:

„**Articolul 304^5.** Nerespectarea cadrului normativ privind reclamațiile consumatorilor de servicii financiare

Nerespectarea de către subiecții raporturilor ce țin de reglementarea, supravegherea și controlul efectuat de către Comisia Națională a Pieței Financiare în domeniul protecției drepturilor consumatorilor a obligațiilor stabilite prin actul normativ, prevăzut la art. 8^2 alin. (5) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare,

se sancționează cu amendă de la 20 la 50 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 50 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”

5. Articolul 305 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 305.** Încălcarea regulilor de activitate în domeniul asigurărilor

(1) Nerespectarea de către asigurător a cerințelor legale referitoare la documentele ce se includ obligatoriu în dosarul de daune, potrivit Legii nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule,

se sancționează cu amendă de la 50 la 150 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 150 la 300 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.

(2) Refuzul asigurătorului de a deschide dosarul de daune

se sancționează cu amendă de la 50 la 150 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 150 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.

(3) Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către asigurător a obligațiilor referitoare la constatarea pagubelor şi/sau stabilirea şi plata despăgubirilor și/sau a îndemnizațiilor de asigurare, precum şi încălcarea termenelor stabilite pentru aceste proceduri, inclusiv prin tergiversarea nemotivată a achitării despăgubirii și/sau a îndemnizațiilor de asigurare,

se sancționează cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.

(4) Nerespectarea de către asigurător și intermediarul în asigurări a normelor legale referitoare la furnizarea informațiilor privind produsul de asigurare, conform art. 89^1 din Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare,

se sancționează cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.

(5) Încheierea de către asigurător sau intermediarul în asigurări a contractelor de asigurare, cu încălcarea normelor legale și/sau cu încălcarea prevederilor condițiilor de asigurare,

se sancționează cu amendă de la 50 la 100 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 100 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”

6. Articolele 307 și 310^3se abrogă.

7. Articolul 344:

la alineatul (3) litera d), textul „de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 60 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei juridice” se substituie cu textul „de la 100 la 200 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice”;

la alineatul (4):

la litera a), cuvintele „sau a informației precontractuale” se exclud;

litera b) va avea următorul cuprins:

„b) încălcarea de către profesionist a cerințelor stabilite la art. 5 și 6 din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori la furnizarea informației precontractuale

se sancționează cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice”;

se completează cu litera b^1) cu următorul cuprins:

„b^1) nerespectarea cerințelor stabilite la art. 10 din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori

se sancționează cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice”;

se completează cu litera i) cu următorul cuprins:

„i) încasarea compensațiilor pentru rambursarea anticipată, cu încălcarea art. 20 din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori,

se sancționează cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 600 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice”.

8. Articolul 404:

la alineatul (1), textul „art. 279, 300, 302-305, 307, 310^1, 310^3” se substituie cu textul „art. 279, art. 293^2 alin. (4) și (5), 300, 302-305, 310^1”;

la alineatul (1^1), textul „art. 279 și 344” se substituie cu textul „art. 279, art. 293^2 alin. (4) și (5) și art. 344”.

9. La articolul 408 alineatul (1), textul „art. 293^2 alin. (4) și (5),” se exclude.

Art. VI. – Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată şi moneda electronică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 193-197, art. 661), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 1 alineatul (1), după textul „supravegherea prudențială a societăților de plată, a societăților emitente de monedă electronică şi a furnizorilor de servicii poștale” se introduce textul „ , supravegherea în domeniul protecției drepturilor consumatorilor”.

2. Denumirea capitolului VII va avea următorul cuprins:

„Capitolul VII
SUPRAVEGHEREA PRUDENŢIALĂ.
SUPRAVEGHEREA ACTIVITĂŢII DE PRESTARE A SERVICIILOR DE PLATĂ ŞI A ACTIVITĂŢII DE EMITERE A MONEDEI ELECTRONICE. SUPRAVEGHEREA ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI DREPTURILOR CONSUMATORILOR”.

3. Articolul 93 se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) Supravegherea în domeniul protecției drepturilor consumatorilor ține de competența Comisiei Naționale a Pieței Financiare, care verifică respectarea prevederilor art. 2 alin. (2) pct. 15), art. 35 alin. (1)-(4) și (6), art. 36-40, 42 și 43, art. 44 alin. (1) și (2)-(7), art. 45-48, art. 50 alin. (1)-(5) și (7), art. 51, art. 52 alin. (4) și (5), art. 52^1-52^4, art. 53 alin. (3)-(7), art. 55, art. 56 alin. (1)-(5) și (7), art. 57, art. 58 alin. (1), (2), (4) și (5), art. 59 alin. (1), (2) și (4)-(8), art. 60 și 60^1, art. 61 alin. (1)-(4), art. 62 alin. (3), (4) și (5), art. 63, art. 63^1 alin. (3), art. 64 și 65, art. 66 alin. (1), art. 67, art. 69 alin. (2) și (2^1), art. 70 alin. (2)-(6) și (7^1)-(11), art. 70^1 alin. (1), art. 77 alin. (4), (6) și (7) și art. 104 alin. (2), (3) și (4), de către prestatorii de servicii de plată, indicați la art. 5 alin. (1) lit. a)-d).”

4. Articolul 98 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 98.** Constatarea încălcărilor

(1) Constatarea faptelor ce constituie încălcări ale prezentei legi se efectuează conform dispoziţiilor şi termenelor prevăzute de Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Naţională a Moldovei şi de actele normative ale Băncii Naţionale.

(2) În cazul în care este considerată necesară emiterea de urgență a unei decizii cu scopul de a preveni producerea unor prejudicii semnificative în

infrastructurile pieţei financiare, Banca Naţională constată faptele ce constituie încălcări şi aplică prevederile art. 11 alin. (3^6) din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Naţională a Moldovei.

(3) Constatarea faptelor ce constituie încălcări ale prezentei legi, în partea ce ține de competența Comisiei Naționale a Pieței Financiare, se efectuează în conformitate cu Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare și actele normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare.”

5. La articolul 104 alineatul (4), cuvintele „Băncii Naționale” se substituie cu cuvintele „Comisiei Naționale a Pieței Financiare”.

6. Articolul 106 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 106.** Răspunderea pentru încălcarea prezentei legi

Pentru încălcarea prezentei legi, persoanele fizice şi juridice răspund în conformitate cu legislația civilă, contravențională, administrativă sau penală.”

Art. VII. – Legea nr. 171/2012 privind piața de capital (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 193-197, art. 665), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 41, alineatul (8) va avea următorul cuprins:

„(8) Societatea de investiții are obligația de a primi şi de a înregistra reclamațiile clienților obișnuiți şi de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare.”

2. La articolul 133 alineatul (2), cuvântul „ordonanță”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvântul „decizie”, la forma gramaticală corespunzătoare.

Art. VIII. – Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 191-197, art. 619), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 2:

la alineatul (2):

litera a), cuvântul „operațional” se exclude;

litera j) se abrogă;

se completează cu alineatul (8) cu următorul cuprins:

„(8) Prevederile prezentei legi se aplică corespunzător garantului (fidejusorului) consumator în cazul înaintării de către creditor a pretențiilor debitorului-consumator.”

2. La articolul 3:

noțiunea „consumator” va avea următorul cuprins:

„*consumator* – orice persoană fizică astfel după cum este definită în art. 1 din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor”;

noțiunea „contract de credit legat/unit”, textul „/economică” se exclude;

noțiunea „facilitate de tip «descoperit de cont» (overdraft)”, cuvintele „contului curent” se substituie cu cuvintele „contului de plăți”;

noțiunea „facilitate de tip «descoperit de cont» (overdraft) cu aprobare tacită”, cuvintele „contului curent” se substituie cu cuvintele „contului de plăți”;

noțiunea „rata dobânzii aferente creditului”, cuvintele „sumei trase din credit” se substituie cu cuvintele „la suma nerambursată din credit”.

3. Articolul 4:

la alineatul (1), cuvântul „cifre” se substituie cu cuvintele „numere scrise cu cifre sau litere”;

la alineatul (2), partea introductivă va avea următorul cuprins:

„(2) Informațiile standard trebuie să poată fi citite cu ușurință sau auzite, în mod clar, dacă este cazul, și să fie adaptate la constrângerile de natură tehnică ale suportului utilizat pentru publicitate și să specifice în mod clar, concis și vizibil, următoarele:”.

4. Articolul 5:

la alineatul (3) litera l), cuvintele „ratelor restante” se substituie cu cuvintele „admiterii restanței”;

se completează cu alineatul (6^1) cu următorul cuprins:

„(6^1) În cazul în care creditorul sau intermediarul de credit a furnizat formularul prezentat în anexa nr. 1, se consideră că acesta a respectat cerințele de informare prevăzute de prezentul articol și de art. 4 din Legea nr. 157/2014 despre încheierea şi executarea contractelor la distanță privind serviciile financiare de consum.”

5. La articolul 6 alineatul (3) litera i), cuvintele „ratelor restante” se substituie cu cuvintele „admiterii restanței”.

6. Articolul 10:

la alineatul (1), cuvintele „cu caractere de aceeași dimensiune” se substituie cu textul „cu aceeași dimensiune a caracterelor de minimum 12 puncte, de același stil al fontului”;

la alineatul (3):

partea introductivă se completează cu textul „ , cel puțin”;

la litera h), înainte de cuvântul „suma” se introduce textul „graficul de plăți (cu excepția liniei de credit),”;

la litera l), textul „ , în cazul plăților expirate” se substituie cu textul „aferente creditului, în cazul admiterii restanței”;

litera m) se completează cu textul „ , care conține cel puțin termenul minim la care creditorul poate iniția procedura de executare silită”.

7. La articolul 11 alineatul (1), după cuvintele „aferente creditului” se completează cu textul „cu cel puțin 7 zile”.

8. La articolul 12 alineatul (2), cuvintele „contului curent” se substituie cu cuvintele „contului de plăți”.

9. Articolul 13:

alineatul unic devine alineatul (1);

se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

„(2) Creditorul poate reduce marja și/sau aplica un nivel mai redus al indicelui de referință, acesta având dreptul ca, pe parcursul derulării contractului de credit, să revină la valoarea marjei menționate în contract sau la nivelul indicelui de referință, stabilit în conformitate cu alin. (1) lit. a).”

10. Articolele 14 și 15 vor avea următorul cuprins:

„**Articolul 14.** Modul de calcul al ratei lunare

Calculul ratei lunare a dobânzii se va face pe baza anului calendaristic de 365 sau 366 de zile, luând în calcul, la numărătorul fracției formulei, numărul efectiv de zile cuprins între scadențe, iar la numitorul aceleiași fracții – 365 sau, respectiv, 366 de zile.

Articolul 15. Cerinţe privind clauzele contractuale

(1) Sunt interzise clauzele contractuale care dau dreptul creditorului să modifice unilateral clauzele contractuale fără încheierea unui act adițional, acceptat de consumator.

(2) În cazul modificărilor impuse prin legislaţie, nesemnarea de către consumator a actului adițional prevăzut la alin. (1) este considerată acceptare tacită. În acest caz, se interzice introducerea în actul adițional a altor prevederi decât cele impuse prin legislaţie, iar introducerea în actul adițional a oricăror alte prevederi decât cele impuse prin legislaţie este considerată nulă de drept.

(3) Se interzice introducerea în contractele de credit a clauzelor prin care:

a) consumatorul este obligat să păstreze confidențialitatea prevederilor şi a condiţiilor contractuale;

b) creditorul poate declara scadent sau poate denunța unilateral contractul ori poate penaliza consumatorul în cazul afectării reputației creditorului;

c) creditorul poate declara scadent anticipat creditul în cazul în care consumatorul nu şi-a îndeplinit obligațiile conform altor contracte de credit încheiate cu alți creditori;

d) creditorul impune consumatorului încheierea contractului de asigurare a bunurilor puse drept garanție cu un asigurător agreat de creditor.

(4) Creditorul nu poate pretinde dobânda de întârziere.

(5) Creditorii nu au dreptul să refuze încasarea ratelor de credit în moneda în care s-a acordat creditul.

(6) În condițiile alin. (2), orice notificare cu privire la modificarea conținutului clauzelor contractuale referitoare la costuri va fi transmisă consumatorilor cu cel puțin 15 zile înainte de aplicarea acestora.

(7) În condițiile alin. (1), consumatorul are la dispoziție un termen de 15 zile de la primirea notificării pentru a comunica opțiunea sa de acceptare sau de neacceptare a clauzelor contractuale propuse.

(8) Nerecepționarea unui răspuns din partea consumatorului, în termenul menționat la alin. (7), nu este considerată acceptare tacită și contractul rămâne neschimbat. În cazul în care consumatorul nu acceptă clauzele contractuale

propuse, creditorul nu are dreptul de a penaliza consumatorul sau de a declara creditul scadent.

(9) Creditorul, cu condiția compensării prejudiciului cauzat consumatorului prin clauza contractuală, poate exclude unilateral clauzele contractuale abuzive sau ilegale, constatate astfel prin decizia autorității de supraveghere sau instanței de judecată.

(10) Se interzice:

a) aplicarea ratei dobânzii de credit anuale specificate în contractul de credit dacă aceasta depășește 50%, iar toate celelalte plăți aferente (comisioane, taxe, penalități şi orice alt tip de plată), cu excepția dobânzii, pe o zi de credit depășesc 0,04% din valoarea totală a creditului (valoarea finanțată în cazul contractului de leasing financiar) pentru termenul de utilizare efectivă a creditului de către consumator;

b) stabilirea costului total al creditului (care include dobânzi, comisioane, taxe, penalități şi orice alt tip de plată) mai mare decât valoarea debursată conform contractului respectiv (sau valoarea finanțată în contractul de leasing financiar), credit care nu este destinat achiziționării, construcției sau renovării (modernizării) unei locuințe garantate cu un bun imobil în vederea asigurării obligației de plată a creditului respectiv.

(11) În sensul alin. (10), termenul de utilizare efectivă a creditului reprezintă perioada din data în care creditul a fost acordat până în data în care s-a efectuat rambursarea integrală a acestuia, iar în vederea determinării cuantumului maxim al penalității aplicabile în caz de admitere a restanței, acesta reprezintă perioada din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata.

(12) În cazul acordării creditelor pentru consumatori a căror sumă inițială debursată este de până la 50 de mii de lei (pentru linia de credit, valoarea de referință se va considera suma maximă stabilită în contractul de credit), se interzice, pentru consumatorul care înregistrează întârzieri mai mari de 30 de zile în executarea obligațiilor conform contractului de credit, încheierea oricăror alte acte juridice cu același consumator, care, ca efect, măresc obligația pecuniară totală a acestuia, până la stingerea obligației scadente de rambursare conform contractului de credit curent şi expirarea a cel puţin 10 zile lucrătoare de la această acțiune.

(13) În cazul încălcării prevederilor alin. (10) sau (12), creditorul are dreptul să solicite doar restituirea sumei inițiale debursate conform contractului de credit acordat, fără revendicarea altor plăți prevăzute în contract (inclusiv dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plăți). Prezenta prevedere se aplică față de creditor pe durata termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta, inclusiv față de persoana terță în cazul în care creditorul a transmis unei persoane terțe dreptul de încasare a creanțelor aferente contractului de credit acordat.

(14) În perioada termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta, autoritatea de supraveghere

este în drept să solicite restituirea de către creditor a tuturor plăților prevăzute în contract (care includ dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plată), cu excepția sumei inițiale debursate conform contractului de credit, în cazul încălcării prevederilor alin. (10) și/sau (12).

(15) Creditorul este în drept oricând să notifice consumatorului, în scris sau, la cererea expresă a consumatorului, prin altă modalitate stabilită de acesta și agreată de creditor, reducerea obligațiilor pecuniare față de creditor în urma renunțării la sumele ce depășesc limitele prevăzute la alin. (10) și/sau (12), fără încheierea unui act adițional.

(16) Aplicarea prevederilor alin. (15) înlătură răspunderea administrativă, contravențională şi civilă a creditorului ce derivă din prevederile alin. (13) şi (14).

(17) Creditorul nu este în drept să aplice dispozițiile alin. (15), dacă autoritatea de supraveghere:

a) a inițiat procedura administrativă în vederea efectuării controlului;

b) a inițiat procedura administrativă în baza petiției consumatorului.

(18) În cazul transmiterii de către creditor unei persoane terţe a dreptului de încasare a creanțelor aferente contractului de credit, suma totală plătită de consumator persoanei terţe nu va depăși suma datoriei acestuia față de creditor, calculată conform contractului de credit respectiv.

(19) Creditorul este în drept să transmită unei persoane terţe dreptul de încasare a creanțelor aferente contractului de credit (cu excepția leasingului financiar), precum şi să ceară executarea silită de către consumator a părții neachitate din valoarea totală a creditului (cu excepția leasingului financiar), inclusiv prin adresare în instanța de judecată, doar în cazul în care termenul oricăror plăți restante depășește 90 de zile de la data scadenței acestora.

(20) Creditorii au obligația de a avea politici și proceduri adecvate în virtutea cărora să depună eforturi pentru a aplica, dacă este cazul, o restructurare rezonabilă datorată dificultăților financiare înainte de a demara procedura de executare silită.

(21) Măsurile de restructurare datorate dificultăților financiare țin seama, printre alte elemente, de situația consumatorului și constau în următoarele:

a) refinanțarea totală sau parțială a contractului de credit;

b) modificarea termenelor și condițiilor existente ale unui contract de credit, care include:

- prelungirea duratei contractului de credit;
- modificarea tipului de contract de credit;
- amânarea plății tuturor sau a unei părți a ratelor de credit pentru o anumită perioadă;
- schimbarea ratei dobânzii;
- oferirea unei perioade fără plăți;
- plăți parțiale;
- conversii monetare;
- casarea parțială a datoriilor.”

11. Articolul 17:

la alineatele (1) și (2), cuvântul „rezilierea” se substituie cu cuvântul „rezoluțiunea”;

se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:

„(6) În cazul în care creditorul sau un terț, pe baza unui contract încheiat între terț și creditor, prestează un serviciu accesoriu aferent contractului de credit, iar consumatorul își exercită dreptul de rezoluțiune a contractului de credit, potrivit prevederilor din prezenta secțiune, obligațiile consumatorului ce decurg din serviciul accesoriu respectiv încetează.”

12. Articolul 20:

la alineatul (2):

litera a), cuvintele „rezilierea convenită a” se substituie cu cuvântul „încetarea”;

litera b), cuvântul „rezilierea” se substituie cu cuvântul „încetarea”;

la alineatul (4), cuvântul „rezilierea” se substituie cu cuvântul „încetarea”.

13. La articolul 22 alineatul (1), cuvintele „cont curent” se substituie cu cuvintele „cont de plăți”.

14. La articolul 24:

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Creditorii au obligația de a primi şi de a înregistra reclamațiile de la consumatori şi de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor în condițiile prevăzute de Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare.”;

alineatul (5), primul enunț va avea următorul cuprins:

„(5) Creditorii asigură, pe site-urile lor web oficiale, existența unui instrument destinat rezolvării ecuațiilor de calcul al costului total al creditului.”

15. În anexa nr. 3, cuvântul „rezilierea” se substituie cu cuvântul „rezoluțiunea”.

Art. IX. – Articolul 12 din Legea nr. 157/2014 despre încheierea şi executarea contractelor la distanță privind serviciile financiare de consum (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 249-255, art. 572), cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Furnizorii au obligația de a primi şi de a înregistra reclamațiile de la consumatori şi de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor în condițiile prevăzute de Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, cel puțin prin aceleași mijloace de comunicare la distanță, similare celor utilizate la încheierea contractului.”

Art. X. – Articolul 97 alineatul (5) din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 434-439, art. 727), cu modificările ulterioare, se completează cu litera a[1]) cu următorul cuprins:

„a[1]) furnizarea către Comisia Naţională a Pieței Financiare a informației necesare pentru exercitarea atribuțiilor ei;”.

Art. XI. – Articolul 17 din Legea nr. 2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr. 94-98, art. 142), cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (11) cu următorul cuprins:

„(11) SAI are obligația de a primi şi de a înregistra reclamațiile investitorilor – persoane fizice sau juridice – şi de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare.”

Art. XII. – Articolul 25 din Legea nr. 198/2020 privind fondurile de pensii facultative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr. 344-351, art. 227) se completează cu alineatul (9) cu următorul cuprins:

„(9) Administratorul are obligația de a primi şi de a înregistra reclamațiile de la participanți sau beneficiari şi de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare.”

Art. XIII. – Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 129-133, art. 229), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 16 alineatul (10), litera d) se abrogă.

2. Articolul 35 se completează cu alineatul (5[1]) cu următorul cuprins:

„(5[1]) Prin derogare de la prevederile art. 65 alin. (11) lit. a) și c) din Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni, împuternicirile consiliului încetează din ziua aprobării de către autoritatea de supraveghere a noilor membri aleși de adunarea generală a acționarilor.”

3. Articolul 43:

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Societatea de asigurare sau de reasigurare are dreptul de a externaliza funcțiile și activitățile legate de activitatea de asigurare sau de reasigurare, inclusiv de a subcontracta activitățile externalizate (externalizare în lanț), cu notificarea prealabilă a autorității de supraveghere, conform cerințelor stabilite în actele normative ale acesteia.”;

se completează cu alineatul (3[1]) cu următorul cuprins:

„(3[1]) Prin derogare de la alin. (3), societatea de asigurare sau de reasigurare are dreptul de a externaliza tehnologiile informației și comunicațiilor, inclusiv de a externaliza în lanț, doar după obținerea aprobării prealabile a autorității de supraveghere, conform cerințelor stabilite în actele normative ale acesteia.”;

la alineatul (9), litera b) se abrogă.

4. Articolul 52:

după textul „și/sau informații” se introduce textul „pe suport de hârtie, în formă electronică ori prin convertirea documentației într-un format electronic ușor accesibil, inclusiv cu utilizarea semnăturii electronice simple,”;

se completează cu textul „În cazul în care informația necesară se regăsește în Registrul de stat al accidentelor rutiere, aceasta va fi obținută de către asigurător sau reasigurător prin intermediul platformei de interoperabilitate (MConnect), direct din registrul menționat”.

5. La articolul 88 alineatul (1) litera c), cuvântul „petițiilor” se substituie cu cuvântul „reclamațiilor”.

6. Articolul 89:

la alineatul (1):

în partea introductivă, cuvintele „este obligată” se substituie cu cuvintele „și intermediarii în asigurări sunt obligați”;

la litera d), cuvântul „solicitanților” se substituie cu cuvântul „consumatorilor”, iar textul „și 88” se substituie cu textul „ , 88 și 106”;

alineatul (2) se abrogă;

se completează cu alineatele (2^1)-(2^5) cu următorul cuprins:

„(2^1) Orice contract propus trebuie să corespundă cerințelor și nevoilor de asigurare ale consumatorului, în limita condițiilor de asigurare.

(2^2) Atunci când o asigurare este oferită împreună cu un serviciu sau un produs auxiliar, care nu este o asigurare (componente), în cadrul unui pachet sau al aceluiași contract, intermediarul în asigurări informează consumatorul dacă este posibil să cumpere diferite componente separat și, dacă da, îi furnizează o descriere adecvată a diverselor componente ale contractului sau ale pachetului, precum și o evidență separată a costurilor și a cheltuielilor pentru fiecare componentă.

(2^3) În circumstanțele menționate la alin. (2^2) și atunci când riscurile sau acoperirea de asigurare care rezultă dintr-un astfel de contract sau pachet oferit unui consumator sunt diferite de cele asociate componentelor luate separat, intermediarul în asigurări furnizează o descriere adecvată a diferitelor componente ale contractului sau ale pachetului, precum și a modului în care interacțiunea dintre ele modifică riscul sau acoperirea de asigurare.

(2^4) Atunci când un produs de asigurare este auxiliar unui bun sau serviciu care nu este o asigurare, în cadrul unui pachet sau al aceluiași contract, intermediarul în asigurări îi oferă consumatorului posibilitatea de a cumpăra bunul sau serviciul separat.

(2^5) Toate informațiile legate de produsele de asigurare, inclusiv publicitatea adresată de către societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări consumatorilor, trebuie să fie corecte, clare și neînșelătoare. Publicitatea trebuie să fie clar identificabilă.”

7. Legea se completează cu articolul 89^1 cu următorul cuprins:

„**Articolul 89^1.** Documentul de informare privind produsul de asigurare

(1) Înainte de încheierea contractului de asigurare, societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări:

a) evaluează cerinţele şi necesităţile consumatorilor, pe baza informaţiilor obţinute de la aceştia, astfel încât contractele propuse să corespundă intereselor, nevoilor și situației specifice a fiecărui consumator;

b) furnizează consumatorilor informaţii obiective privind produsul de asigurare propus, într-o formă ușor de înțeles, pentru a permite acestora să ia o decizie în cunoștință de cauză;

c) adaptează obligațiile prevăzute la lit. a) și b) în funcție de complexitatea produsului de asigurare propus și tipul de consumator.

(2) Informațiile menționate la alin. (1) se transmit utilizând un document de informare privind produsul de asigurare, pe hârtie sau pe un alt suport durabil. Forma documentului de informare privind produsul de asigurare, modul de furnizare a acestuia și condițiile de informare a consumatorului se reglementează prin actul normativ, emis de Comisia Națională a Pieței Financiare.

(3) Documentul de informare privind produsul de asigurare este elaborat de creatorul produsului care face parte din clasele prevăzute în compartimentul B al anexei.

(4) Documentul de informare privind produsul de asigurare:

a) este un document de sine stătător, expus într-o formă succintă;

b) este prezentat și aranjat în pagină astfel încât să fie clar și ușor de citit, cu caractere de dimensiuni lizibile;

c) nu este mai puțin inteligibil în eventualitatea în care, atunci când originalul este color, este imprimat sau fotocopiat în alb și negru;

d) este scris în limba română sau, în temeiul unui acord dintre consumator și societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări, într-o altă limbă;

e) este formulat clar și lipsit de ambiguitate;

f) conține titlul „Document de informare privind produsul de asigurare” în partea de sus pe prima pagină;

g) include o declarație că informațiile precontractuale și contractuale complete sunt furnizate în alte documente.

(5) Documentul de informare privind produsul de asigurare conține informații cu privire la:

a) tipul de asigurare;

b) acoperirea prin asigurare, principalele riscuri acoperite, suma asigurată și, dacă este cazul, acoperirea geografică și riscurile excluse, sub forma unui rezumat;

c) metodele de plată a primelor și frecvența plăților;

d) principalele excluderi pentru care nu se achită despăgubiri sau îndemnizații de asigurare;

e) obligațiile la începutul contractului;

f) obligațiile pe durata contractului;

g) obligațiile în cazul solicitării de despăgubiri;

h) perioada de asigurare, inclusiv când începe și când încetează aceasta;

i) modalitatea de rezoluțiune a contractului.”

8. Articolul 90 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 90.** Examinarea reclamațiilor

Societatea de asigurare sau de reasigurare și intermediarii în asigurări au obligația de a primi şi de a înregistra reclamațiile contractanților, asiguraților, reasiguraților, beneficiarilor asigurării, terților păgubiți și ale altor persoane ale căror drepturi pot fi lezate şi de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare.”

9. Articolul 106 alineatul (3):

litera c) se completează cu textul „și/sau la Registrul participanților profesioniști pe piața asigurărilor în care a fost înscris și modalitățile prin care se poate verifica dacă este înscris”;

se completează cu litera c^1) cu următorul cuprins:

„c^1) faptul dacă intermediarul reprezintă consumatorul sau acționează pentru și în numele societății de asigurare și/sau reasigurare”;

se completează cu litera f) cu următorul cuprins:

„f) alte informații prevăzute la art. 88 alin. (1), solicitate suplimentar la cererea scrisă a clientului.”

10. Articolul 109 se completează cu alineatul (7) cu următorul cuprins:

„(7) În cazul unui contract de asigurare încheiat prin intermediul unui asistent în brokeraj, brokerul de asigurare în al cărui nume acționează asistentul în brokeraj poartă răspundere pentru toate actele sau omisiunile acestuia.”

11. La articolul 115 alineatul (8), cuvintele „funcțiilor și activităților societăților de asigurare sau de reasigurare” se substituie cu textul „de către societățile de asigurare sau de reasigurare a tehnologiilor informației și comunicațiilor, inclusiv externalizarea în lanț,”.

12. La articolul 123 alineatul (6), litera c) se abrogă.

Art. XIV. – Legea nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 129-133, art. 239), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 8, alineatul (6) se completează cu un enunț cu următorul cuprins:

„În cazul autorităților contractante care participă în condițiile Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice la procedura de achiziție publică, polița de asigurare obligatorie RCA și/sau certificatul de asigurare „Carte Verde” pot fi eliberate anterior achitării de către acestea a primei de asigurare.”

2. Articolul 14 se completează cu alineatele (4), (5) și (6) cu următorul cuprins:

„(4) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurarea obligatorie RCA a proprietarului sau a utilizatorului de vehicul-tractor, doar dacă remorca/semiremorca:

a) este tractată de acest vehicul-tractor; ori

b) s-a separat de vehiculul-tractor şi a continuat să se deplaseze.

(5) Asigurătorul RCA al vehiculului-tractor despăgubește partea prejudiciată şi poate exercita dreptul de regres asupra asigurătorului RCA al remorcii/semiremorcii, în cazul în care demonstrează că prejudiciul s-a produs ca urmare a unei defecțiuni tehnice a remorcii/semiremorcii, care nu putea fi identificată de către conducătorul de vehicul-tractor.

(6) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurarea obligatorie RCA a proprietarului sau a utilizatorului acesteia, dacă remorca/semiremorca:

a) nu este tractată de vehiculul-tractor; sau

b) este separată de vehiculul-tractor şi staționează.”

3. Articolul 20 alineatul (1), litera c) se completează cu textul „În cazul în care informația necesară se regăsește în Registrul de stat al accidentelor rutiere, aceasta va fi obținută de către asigurătorul RCA prin intermediul platformei de interoperabilitate (MConnect), direct din registrul menționat;”.

4. Articolul 21:

se completează cu alineatul (2^1) cu următorul cuprins:

„(2^1) Formularul „Constatare amiabilă de accident” poate fi utilizat în relaţia cu asigurătorii, fără a mai fi necesară întocmirea documentelor de constatare de către organul de poliție, numai dacă este completat şi semnat olograf sau electronic sau prin utilizarea mijloacelor electronice agreate de asigurător și de către ambii conducători de vehicule implicate în accident.”;

la alineatul (3):

litera a) se completează cu textul „(inclusiv cuplul format din vehicul-tractor și remorca tractată de acesta)”;

litera e) va avea următorul cuprins:

„e) conducătorii de vehicule implicați în accident au posibilitatea de a face sau de a prezenta fotografii sau imagini video de la locul accidentului de vehicul, conform cerințelor prevăzute la art. 18 alin. (1) lit. c), liniuța a patra”;

ultimul enunț se exclude;

la alineatul (4), enunțul al doilea se exclude;

la alineatul (5), enunțul al doilea va avea următorul cuprins:

„Formularul „Constatare amiabilă de accident” se eliberează gratuit asiguratului odată cu polița de asigurare obligatorie RCA sau la solicitare.”;

alineatul (7) se abrogă;

la alineatul (9):

după cuvintele „În cazul în care asigurătorul RCA” se introduce textul „constată că nu este întrunită cel puțin una din condițiile de la alin. (3) lit. a) și c)-f) din prezentul articol sau”;

textul „ , stabilirea responsabilității și, după caz, încasarea despăgubirii de la asigurătorul RCA al persoanei recunoscute ca fiind responsabilă de accident de către instanța de judecată” se substituie cu cuvintele „și stabilirea persoanei responsabile de comiterea accidentului”;

alineatul (11) se abrogă.

5. La articolul 22:

la alineatul (4), litera a) va avea următorul cuprins:

„a) documentele de constatare a faptelor și a circumstanțelor în care s-a produs accidentul de vehicul, pe suport de hârtie, în formă electronică ori prin convertirea documentației într-un format electronic ușor accesibil, inclusiv cu utilizarea semnăturii electronice simple, întocmite de către angajații organelor de poliție, ai unităților de pompieri, ai procuraturii, ai instituțiilor medicale, sau formularul «Constatare amiabilă de accident», însoțit de fotografii și/sau imagini video de la locul accidentului de vehicul, după caz”;

la alineatul (6):

după cuvintele „utilizatorului de vehicul” se introduc cuvintele „responsabil de producerea accidentului”;

în enunțul al doilea, cuvintele „persoana păgubită” se exclud, iar cuvântul „acesteia” se substituie cu cuvântul „acestora”;

la alineatul (10), cuvintele „cu invitarea persoanelor antrenate la constatarea inițială” se substituie cu textul „în condițiile alin. (6), precum și ale art. 19 alin. (9) și ale art. 20 alin. (1) lit. d)”.

6. La articolul 23 alineatul (1):

după cuvintele „și date” se introduce textul „pe suport de hârtie, în formă electronică ori prin convertirea documentației într-un format electronic ușor accesibil, inclusiv cu utilizarea semnăturii electronice simple,”;

se completează cu textul „În cazul în care informația necesară se regăsește în Registrul de stat al accidentelor rutiere, aceasta va fi obținută de către asigurătorul RCA prin intermediul platformei de interoperabilitate (MConnect), direct din registrul menționat”.

7. La articolul 24 alineatul (8), cuvintele „Dacă în cazul avarierii sau distrugerii bunurilor” se substituie cu textul „Dacă, în cazul avarierii sau distrugerii bunurilor,”.

8. La articolul 25:

alineatul (10):

la litera a), textul „până la 3 ani de la anul producerii” se substituie cu textul „exploatare până la 3 ani, calculată de la data primei înmatriculări sau de la anul fabricației vehiculului, dacă data primei înmatriculări nu poate fi probată”;

la litera b), textul „peste 3 ani de la anul producerii” se substituie cu textul „exploatare peste 3 ani, calculată de la data primei înmatriculări sau de la anul fabricației vehiculului, dacă data primei înmatriculări nu poate fi probată”;

alineatul (11) va avea următorul cuprins:

„(11) În scopul prevăzut la alin. (10), la calculul vechimii vehiculului se vor lua în considerare un număr întreg de ani calculați de la 1 ianuarie a anului primei înmatriculări a vehiculului dacă data primei înmatriculări nu poate fi probată sau din anul fabricației vehiculului, până la data survenirii cazului asigurat.”

9. La articolul 26:

alineatul (4):

în partea introductivă, cuvintele „succesorii acesteia” se substituie cu cuvintele „persoana îndreptățită”;

la litera a), cuvintele „și care aveau dreptul la pensie de întreținere din partea acestuia” se substituie cu textul „sau care, la data decesului acestuia, aveau dreptul la întreținere în condițiile art. 2031 alin. (1) și (2) din Codul civil”;

alineatul (5), cuvintele „succesorii acesteia pot” se substituie cu cuvintele „persoana îndreptățită poate”.

10. La articolul 29 alineatul (2), după textul „5 zile” se introduce cuvântul „lucrătoare”.

11. La articolul 44 alineatul (6), textul „asigurătorul RCA” se substituie cu cuvântul „părți”.

Art. XV. – Articolul 16 alineatul (4) din Legea nr. 181/2023 privind serviciile de finanțare participativă (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 272-273, art. 470) va avea următorul cuprins:

„(4) Furnizorul are obligația de a primi și de a înregistra reclamațiile de la clienți și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare.”

Art. XVI. – Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Articolul I punctul 1, în partea ce ține de completarea cu litera f) a articolului 4 alineatul (2^1) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, articolul I punctul 2, în partea ce ține de completarea articolului 6 alineatul (1) litera h) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare cu o nouă liniuță, articolul IV care prevede modificări în Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007, precum și articolul VIII punctul 1, în partea ce ține de abrogarea articolului 2 alineatul (2) litera j) din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, vor intra în vigoare la data de 1 ianuarie 2026.

(2) Articolul XIII punctul 7, care prevede completarea Legii nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare cu articolul 89^1, va intra în vigoare la expirarea a 9 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(3) Comisia Națională a Pieței Financiare și Banca Națională a Moldovei, în termen de 5 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al

Republicii Moldova, vor adopta și vor aduce actele lor normative în conformitate cu aceasta.

(4) Până la aducerea în conformitate cu prezenta lege, actele normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare se aplică în măsura în care nu contravin prevederilor prezentei legi.

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (consolidarea cadrului de protecție a drepturilor consumatorilor de servicii financiare)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (consolidarea cadrului de protecție a drepturilor consumatorilor de servicii financiare) (în continuare - proiect) a fost elaborat de către Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF). Totodată, conform prevederilor pct. 45 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.610/2018, proiectul este promovat de către Ministerul Finanțelor.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul de lege derivă din acțiunea prevăzută la pct. 181 din Planul național de reglementare pentru anul 2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 841/2024, și are drept scop îmbunătățirea cadrului normativ în domeniul protecției consumatorilor de servicii financiare.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Odată cu ascensiunea sectorului financiar atât ca volum, cât și ca complexitate a produselor, se conturează anumite provocări care generează riscuri pentru consumatori. Iată de ce, apare necesitatea de a perfecționa și a dezvolta cadrul de reglementare privind protecția drepturilor consumatorilor financiari.

În acest sens, au fost identificate următoarele probleme, ce pot fi soluționate prin intervenție normativă:

1) Lipsa unor elemente de protecție a unor categorii de consumatori de servicii financiare și existența unui sistem de impunere deficitar în acest domeniu

În procesul de exercitare a mandatului CNPF în calitate de autoritate de reglementare, supraveghere și control privind protecția consumatorilor de servicii financiare, au fost atestate o serie de neconcordanțe între dispozițiile unor acte normative, care împiedică autoritatea de supraveghere de a-și exercita competențele.

Pe de o parte, art. 26 alin. (1) din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori (Legea nr. 202/2013) prevede că CNPF este autoritatea de supraveghere privind respectarea legislației în domeniul contractelor de credit pentru consumatori, subiecți ai acestei legi fiind „Creditorii", „cesionarii" și „intermediarii de credit", pe de altă parte, nu există o certitudine juridică privind extinderea competențelor CNPF în raport cu intermediarii de credit și cesionarii drepturilor ce derivă din contractele de credit pentru consumatori.

Competențele CNPF sunt, de asemenea, limitate în raport cu societățile comerciale care au desfășurat anterior activitate profesionistă pe piața financiară, precum cele radiate din Registrul organizațiilor de creditare nebancară autorizate sau societățile de asigurări fără licență. Prin urmare, se atestă situații când acestea continuă anumite raporturi contractuale generate de calitatea anterioară a acestora, paralel, fiind admise anumite abateri de la cadrul normativ în domeniul protecției consumatorilor.

În altă ordine de idei, deși, potrivit art. 4 din Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare (Legea nr. 92/2022), asistentul în brokeraj este o persoană fizică sau juridică împuternicită, în baza unui contract încheiat cu un broker de asigurare şi/sau de reasigurare şi, sub acoperirea contractului de răspundere civilă profesională a brokerului în cauză, să desfășoare anumite activități necesare pentru îndeplinirea contractului de mandat, totuși, în practică, apar situații când acesta urmează a fi atras în diverse proceduri administrative realizate de CNPF, în vederea stabilirii subiectului încălcărilor din aria de competență a autorității de supraveghere. În lipsa unor prevederi exprese în Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare (Legea nr. 192/1998) planează o incertitudine juridică

privind competența CNPF în raport cu această categorie de participanți pe piața asigurărilor, respectiv generează riscul neaplicării uniforme a cadrului normativ.

Conform art. 3 din Legea nr. 139/2007 privind asociațiile de economii și împrumut (Legea nr. 139/2007), o asociație de economii şi împrumut (AEÎ) este o organizație necomercială cu statut juridic special, constituită benevol de persoane fizice şi juridice, asociate pe principii comune, care acceptă de la membrii săi depuneri de economii, le acordă acestora împrumuturi, precum şi alte servicii financiare, în conformitate cu categoria licenței pe care o deține. Deși, din punctul de vedere al guvernanței corporative, organul de conducere a asociației de economii și împrumut este adunarea generală a membrilor, Consiliului AEÎ este organul de conducere cu atribuții de aprobare, inclusiv a politicilor referitoare la împrumuturi și la depunerile de economii.

Contractelor de împrumut încheiate de AEÎ se aplică dispozițiile Codului civil referitoare la împrumut, precum și unele dispoziții specifice din Legea nr. 139/2007, din care reiese clar că împrumuturile acordate de AEÎ sunt purtătoare de dobândă, prin natura acestora fiind pe deplin aplicabilă noțiunea contractului de credit pentru consumatori, prevăzută la art. 3 din Legea nr. 202/2013.

Existența unor reglementări distincte privind contractele de credit, în dependență de tipul creditorului din sectorul financiar, periclitează modul de exercitare a drepturilor debitorilor consumatori, debitorii AEÎ fiind, în esență, lipsiți de orice garanții legale privind transparența și calitatea contractelor de împrumut sau în ceea ce privește acțiunile sau inacțiunile creditorului.

Potrivit datelor Băncii Naționale a Moldovei, la situația din 31.03.2024, portofoliul de împrumuturi acordate persoanelor de către AEÎ reprezintă 2,6 la sută din portofoliul cumulativ de împrumuturi acordate de sectorul bancar și financiar nebancar (OCN și AEÎ), fapt ce denotă o prezență reală a sectorului AEÎ pe piața creditelor de consum din Republica Moldova.

Totodată, în funcție de mărimea portofoliului de împrumuturi, primele trei cele mai mari AEÎ reprezintă 35,4 la sută din totalul sectorului. Astfel, se atestă o tendință de abatere de la unul din principiile de bază ale AEÎ – de susținere a membrilor comunității din care fac parte.

Deși asociațiile de economii și împrumut nu sunt entități clasice din sectorul financiar, neavând un scop lucrativ, din perspectiva practicii țărilor membre ale Uniunii Europene, acestora li se aplică un nivel de reglementare similar băncilor sau entităților de creditare nedepozitare, dacă ponderea portofoliului de credit al acestora depășește 1 la sută în raport cu valoarea totală a tuturor contractelor de credit existente.

În același timp, pentru a oferi o mai mare certitudine juridică în ceea ce privește competențele CNPF în raport cu subiecții raporturilor juridice, ce derivă din contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de accidente de vehicule, prevăzute la art. 4 alin. (2^2) din Legea nr. 192/1998, s-a propus expunerea acestuia în redacție nouă, cu menținerea intenției inițiale a legiuitorului și a sensului normei.

În materie de facilitare și eficientizare a desfășurării de către CNPF a procedurilor administrative, a se nota că examinarea tipologiei petițiilor înregistrate la CNPF a relevat o dilemă în aplicarea normelor Codului administrativ, or, potrivit art. 9 din Codul administrativ, petiția reprezintă orice cerere, sesizare sau propunere. Mai mult, art. 69 alin. (2) din Codul administrativ impune inițierea obligatorie a unei proceduri administrative la depunerea unei petiții (cerere, sesizare, propunere). În condițiile în care procedura administrativă implică acțiuni cu efect exterior, îndreptate spre emiterea unui act administrativ, a unei operațiuni administrative sau a unui contract administrativ, în termeni delimitați cert, CNPF, în activitatea sa, a relevat imposibilitatea întreprinderii unor acțiuni imediate și certe pe marginea sesizărilor și a propunerilor parvenite. Ca atare, acest fapt condiționează inițierea formală a unei proceduri administrative, care în esență, nu va duce la efectul scontat al propunerii sau sesizării. Cu titlu exemplificativ, pot fi aduse propunerile de ajustare a legislației, necesitatea examinării unor raporturi juridice prin prisma aducerii acestora sub competența CNPF ș.a.

Adițional, se intervine cu norme speciale pe partea termenului general al procedurii administrative de control, fiind instituit, în acest sens, termenul maxim de 180 de zile pentru procedurile administrative de control ce vizează mai mult de un participant. Raționamentul prevederii unui termen special al procedurii administrative de control derivă din complexitatea

acestui exercițiu desfășurat de CNPF atât pe filiera pieței de capital, cât și pe filiera protecției drepturilor consumatorului, or, volumele materialelor care necesită a fi verificate, de cele mai multe ori, depășesc resursele de timp alocate la acest capitol. Totodată, restricționarea termenului general al procedurii administrative la limitele stabilite de Codul administrativ constrânge temporal și participanții la procedura administrativă în partea ce ține de expunerea pe marginea constatărilor autorității. În asemenea condiții, în vederea asigurării eficienței exercițiului atribuției de control a CNPF, calității acestui exercițiu și oportunității expunerii neîngrădite a participanților la procedura administrativă, se consideră necesară intervenția respectivă.

În același timp, proiectul de lege vine să excludă interpretările contradictorii pe marginea statutului instituției „*prescripției*", prevăzute la art. 9 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 192/1998. De altfel, în Legea nr. 75/2020 privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor şi finanțării terorismului şi modul de aplicare a sancțiunilor, prescripția figurează în calitate de sancțiune. În practica CNPF, prescripția se aplica în sensul de dispunere de a realiza o anumită acțiune, respectiv, în esență, o decizie a autorității de supraveghere în raport cu care se utiliza generic verbul „*a prescrie*".

Proiectul vine să fortifice transparența proactivă, prin instituirea caracterului public al deciziilor CNPF, într-o formă care să asigure protecția datelor cu caracter personal, a secretului bancar și comercial. Scopul normei, pe lângă creșterea încrederii în exercițiul public, derivă din intenția sporirii impactului deciziilor CNPF, în special în domeniul protecției consumatorilor, din perspectiva transparentizării modalității de exercitare a dreptului discreționar de către CNPF, pentru ca o multitudine de actori ai pieței să poată efectua un exercițiu de auto-corijare pe marginea deciziilor deja adoptate de CNPF, ceea ce, în esență, se anticipează să determine creșterea calității activității participanților la piața financiară.

Potrivit Legii nr. 192/1998, CNPF efectuează controale din oficiu sau pe teren la entitățile supravegheate. Cu toate acestea, ținând cont de competențele autorității în domeniul protecției consumatorilor de servicii financiare, unele tipuri de încălcări nu este posibil de a le constata în cadrul procedurilor administrative de control clasice, urmând a fi analizate și alte modalități de efectuare a controlului, precum este „cumpărătura de control".

Într-o altă ordine de idei, potrivit art. 9 alin. (1) lit. k) din Legea nr. 192/1998, CNPF are dreptul să examineze cauzele contravenționale în domeniul pieței financiare, atribuite în competența sa conform Codului contravențional. La o analiză a conținutului prevederilor Codului contravențional, se atestă un deficit al măsurilor sancționatoare și de impunere privind respectarea legislației. Acest vid normativ a fost generat de efectele Legii nr. 175/2023, prin care a fost atribuită autorității competența ce vizează protecția consumatorilor de servicii financiare, fără racordarea sancțiunilor contravenționale la noua competență. De altfel, deși scopul CNPF este unul de prevenție, totuși sancțiunile au un rol crucial în menținerea disciplinei, prevenirea comportamentelor ilegale și stimularea concurenței autentice, protejând, în așa fel, interesele publice și asigurând o funcționare corectă a pieței financiare și a societății.

Urmare a efectuării unei analize sistemice a contravențiilor reglementate de Codul contravențional, s-a constatat: (i) lipsa unei certitudini juridice de individualizare a sancțiunilor pentru admiterea încălcării Legii nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și de moneda electronică; (ii) un sistem de contravenții lacunar în domeniul asigurărilor, fapt ce nu permite asigurarea executării eficiente a legii; (iii) sancțiuni minore pentru tipuri de încălcări ce au un impact major asupra situației financiare a consumatorilor, (iv) lipsa instrumentelor sancționatoare de impunere a autorității CNPF în procesele de desfășurare a procedurilor administrative.

Amendamentele la Codul contravențional au fost operate ținând cont de principiul proporționalității măsurii de intervenție, gravitatea impactului încălcării admise, precum și de încadrarea sistemică atât în raport cu alte sancțiuni contravenționale aplicate de CNPF, cât și de limitele generale prevăzute de această lege.

Un aspect esențial al amendamentelor operate la Codul contravențional ține de calcularea termenelor. În această privință, în activitatea CNPF, atât în partea exercitării atribuțiilor de supraveghere și control al pieței de capital, cât și în partea ce ține de domeniul protecției consumatorilor, s-au relevat cazuri de ineficiență a acestui exercițiu din perspectiva faptului că,

deși în cadrul controalelor sau în cadrul examinării petițiilor consumatorilor, se constatau încălcări ale legislației, sancțiunea contravențională nu putea fi aplicată în condițiile unui termen de prescripție de 18 luni, deși încălcarea deseori a fost admisă cu mai mult de 18 luni înaintea intervenției CNPF. Soluțiile propuse sunt de extindere a termenului de prescripție la 24 de luni.

Cuantumul sancțiunilor pecuniare (amenzilor) propuse este dictat de evoluțiile pieței financiare în ultimii 5 ani (ca număr de servicii financiare și volum) și vine să descurajeze, inclusiv acțiunile ilegale practicate de unii prestatori de servicii financiare în raport cu consumatorii. Odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 178/2020, Comisia Națională a Pieței Financiare a fost lipsită de instrumente de constrângere a prestatorilor de servicii financiare în ce privește executarea hotărârilor CNPF și prezentarea informațiilor necesare desfășurării procedurilor administrative. În acest sens, prin proiectul de lege se propune instituirea unor sancțiuni de ordin pecuniar în detrimentul celor existente anterior conform cărora, prestatorii de servicii financiare erau pasibili suspendării activității, sancțiunea pecuniar având un impact mai mic asupra activității prestatorilor de servicii financiare, decât acțiuni de blocare a conturilor de plăți sau suspendării activității de întreprinzător. Totodată, acestea sunt în consonanță cu cuantumul amenzilor pasibile de a fi aplicate anterior de către CNPF în condițiile legii și actului normativ privind gradualizarea sancțiunilor în domeniul asigurărilor. Amenzile de dimensiuni mari pot avea un efect preventiv mai puternic, păstrându-se totodată niște limite care să acopere o varietate mare de fapte contravenționale în funcție de gravitate, protejând, totodată, consumatorii și menținând ordinele economice și sociale în societate.

O altă problemă este asigurarea executării deciziilor CNPF cu impact financiar asupra furnizorilor de servicii financiare. Potrivit art. 15 alin. (9^1) din Legea nr. 202/2013, CNPF solicită restituirea de către creditor a tuturor plăților prevăzute în contract (care includ dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile, dobânzile de întârziere și orice alt tip de plată), cu excepția sumei inițiale debursate conform contractului de credit, în cazul încălcării prevederilor alin. (7) și/sau (8). În practică, se atestă situații când creditorii refuză sau eludează de la îndeplinirea acestei solicitări, fiind, într-un final, prejudiciați consumatorii debitori. Prin urmare, există necesitatea de fortificare a regimului de impunere a unor astfel de decizii, eventual oferindu-le statut de document executoriu în sensul Codului de executare. Includerea deciziilor CNPF în lista documentelor executorii (nu doar cele de aplicare a sancțiunilor) va permite sesizarea executorilor judecătorești și aplicarea restricțiilor pe bunurile și mijloacele bănești ale subiecților supravegheați, care au admis încălcări ale deciziilor autorității, menite să pună în executare dispoziții legale obligatorii. Impactul normelor respective se va materializa prin creșterea gradului de conformitate și creșterea vectorului de prevenție și, respectiv, de management al riscului, ceea ce, în consecință, va determina stabilitatea pieței, protecția consumatorilor și un grad de încredere sporit în actorii pieței.

2) <u>Eficiența mecanismelor de soluționare a reclamațiilor</u>

Un alt element cheie al protecției drepturilor consumatorilor de servicii financiare este accesul la despăgubiri și compensații al consumatorului individual pentru orice pierdere cauzată de acțiunile sau inacțiunile furnizorilor de servicii financiare, cu încălcarea cadrului normativ sau a drepturilor și a obligațiilor contractuale.

Cu toate acestea, în practică, consumatorii, uneori, ezită de a se adresa direct furnizorului de servicii financiare pentru a discuta eventuale probleme legate de raporturile juridice ale acestora, preferând intervenția CNPF în calitate de autoritate de supraveghere. În acest sens, aproximativ 1/4 din petițiile înregistrate la CNPF din partea consumatorilor ar fi putut fi soluționate direct de furnizorii de servicii financiare, fără intervenția autorității de supraveghere. Așadar, se impune intervenția regulatorie, în vederea determinării consumatorului de a se adresa, inițial, furnizorului de servicii financiare și, doar în cazul în care nu e satisfăcut de modalitatea de examinare a reclamației, de a depune o petiție în adresa CNPF.

La caz, se atestă existența unor reglementări distincte privind termenele și procedura de examinare a reclamațiilor consumatorilor de servicii financiare. Așadar, o bancă ar trebui să aibă 4 proceduri și sisteme distincte de examinare a reclamațiilor ce derivă din statutul acesteia de creditor, societate de investiții, prestator de servicii de plată și agent bancassurance. Prin urmare, se impune o unificare a prevederilor ce țin de termenele și procedura de examinare a reclamațiilor consumatorilor de servicii financiare.

3) Cadrul normativ lacunar în domeniul contractelor de credit pentru consumatori

În cazul contractelor de credit cu rata dobânzii flotante, există posibilități limitate de ajustare a caracteristicilor asociate costurilor, în dependență de gradul de concurență pe piață sau de necesitățile individuale ale consumatorilor. Nu există prevederi ce ar putea permite creditorilor micșorarea elementelor de constituire a ratei dobânzii flotante, în interesul consumatorului, fără o interacțiune prealabilă. Existența unor astfel de prevederi ar putea contribui sporirea nivelului de concurență pe piață și de reacționare promptă a creditorilor la tendințele pieței de creditare sau de a răspunde necesităților debitorilor. Prin urmare, se reclamă necesitatea unor prevederi ce ar reglementa modul de diminuare unilaterală a indicelui de referință sau a marjei băncii.

Chiar dacă Legea nr. 202/2013 conține o serie de norme ce vizează condițiile de comunicare între debitori și creditori, necesitatea revizuirii și clarificării acestora este una eminentă.

Scopul Legii nr. 202/2013 este dezvoltarea cadrului legal necesar pentru asigurarea protecţiei intereselor economice ale consumatorilor prin crearea de condiţii echitabile pentru obţinerea creditelor de consum, precum și prin stabilirea unor norme de comportament responsabil al creditorilor în acordarea creditelor pentru consumatori. Întru atingerea acestui scop, se propune excluderea dreptului creditorului de a pretinde la dobânda de întârziere din considerentele ce succed.

Necesitatea eliminării sintagmei „dobânzii de întârziere” derivă din necesitatea ajustării Legii nr. 202/2013 la dispozițiile Codului Civil, or, potrivit art. 942 alin. (4) din Codul civil, „*(4) În cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alegere, fie dobânda de întârziere calculată conform dispozițiilor prezentului articol, fie penalitatea pentru întârziere. De asemenea, creditorul poate cere despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în partea neacoperită de dobânda de întârziere.*”.

În context, conform art. 942 alin. (1) din Codul Civil, „*(1) În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobândă de întârziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății pînă la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin. (2) ori la o altă rată prevăzută de dispozițiile legale speciale.*”.

Potrivit art. 947 alin. (1) din Codul Civil, „*(1) Clauza penală este o prevedere contractuală prin care părţile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligaţiei, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate).*”.

În acord cu alin. (3) din același articol, penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligaţiei garantate prin clauza penală sau a părţii neexecutate, inclusiv sub forma unei dobânzi de întârziere.

Astfel, din analiza sistemică a dispozițiilor citate supra, se concluzionează că creditorul poate pretinde la o dobândă de întârziere în cazul în care contractul de credit nu conține o clauză penală. Totodată, în cazul existenței acesteia, se reține că penalitatea poate îmbrăca forma unei dobânzi de întârziere.

În corespundere cu prevederile Legii nr. 202/2013, contractele de credit și leasing conțin clauze penale, care stabilesc mărimea penalității în caz de întârziere la plata creditului/leasingului.

În condițiile în care, Legea nr. 202/2013 stabilește aceleași limite atât pentru penalitate cât și pentru dobândă de întârziere, și având în vedere că toate contractele conțin clauze penale (adică, penalități), se atestă oportunitatea de a reglementa în Legea nr. 202/2013 aspectele ce țin de regimul penalităților distinct de normele generale din Codul civil.

Astfel, proiectul vine să delimiteze conceptul de dobândă de întârziere și clauză penală din contractele de credit pentru consumatori.

Complementar, opțiunea de includere în contract a clauzei penale se consideră a fi cu un grad crescut de transparentă (ca formulă de calcul și limită) pentru consumator, care poate anticipa consecințele, spre deosebire de situațiile în care contractul nu prevede clauza penală, dar ulterior creditorul pretinde dobânda de întârziere în temeiul art. 942 din Codul civil.

Mai mult, această obligație a creditorului de a include în contract clauza penală rezultă și norma cuprinsă la art. 10 alin. (3) lit. l) din Legea nr. 202/2013, care stabilește că contractul de credit specifică, în mod clar şi concis, rata dobânzii, în cazul plăţilor expirate, aplicabilă la data încheierii contractului de credit, măsurile pentru ajustarea acesteia şi, dacă este cazul, orice penalităţi datorate în caz de neplată.

Având în vedere considerentele enunțate, întru asigurarea înțelegerii mai bune și ușoare de către consumator a naturii și mărimii penalităților, ce i se pot aplica de creditor în caz de neexecutare a obligației de plată, se reclamă operarea modificării în sensul excluderii dreptului creditorului de a pretinde la dobândă de întârziere, cu corelarea corespunzătoare a prevederilor Legii nr. 202/2013 prin excluderea referințelor la dobânda de întârziere (ex.: art. 14 alin. (2)).

În dependență de circumstanțele individuale nefaste ale consumatorilor debitori, în condițiile rigidității cadrului normativ în domeniul bancar, creditorii ar putea fi mai reticenți în a propune mecanisme de restructurare a creditului. În acest sens, în linie cu practicile țărilor membre UE, se propune ca cr editorii să instituie politici și proceduri adecvate în virtutea cărora să depună eforturi pentru a aplica, dacă este cazul, o restructurare rezonabilă datorată dificultăților financiare înainte de a demara procedura de executare silită.

4) Abordări neuniforme privind prezentarea caracteristicilor produselor de asigurare facultativă și incertitudini privind comercializarea combinată a produselor de asigurare

Produsele de asigurare sunt distribuite de diferite categorii de participanți pe piața asigurărilor, cum ar fi societăți de asigurare, agenți de asigurare și agenți bancassurance, brokeri de asigurare și reprezentanții acestora. Actualmente, Legea nr. 92/2022 nu stabilește o abordare unică privind informația pe care solicitanții asigurării o primesc înaintea încheierii unui contract de asigurare.

La caz, asigurarea unui nivel optim de cunoaștere și înțelegere a produsului de asigurare reprezintă un element-cheie al protecției consumatorilor produselor de asigurare.

Astfel, toți consumatorii trebuie să aibă posibilitatea de a beneficia, în avans, la etapa precontractuală, de informații clare cu privire la produsul de asigurare, care se materializează în documentul de informare privind produsul de asigurare.

Conform practicelor implementate la nivel european, forma documentului de informare trebuie să fie unică (astfel încât ofertele să fie comparabile) și să conțină informații cu privire la tipul de asigurare; un rezumat al acoperirii prin asigurare, cuprinzând principalele riscuri acoperite, suma asigurată și, dacă este cazul, acoperirea geografică, și un rezumat al riscurilor excluse; metodele de plată a primelor și durata plăţilor; principalele excluderi pentru care nu se pot face solicitări de despăgubiri; obligaţii la începutul contractului și pe durata contractului; obligaţii în cazul solicitării de despăgubiri; durata contractului, inclusiv data de începere și de încheiere a contractului; metode de rezoluțiune a contractului.

Implementarea unui document unic, care va conține informaţiile relevante despre produsul de asigurare, într-o formă ușor de înțeles, va permite consumatorului să ia o decizie în cunoștinţă de cauză, ținând seama de complexitatea produsului de asigurare.

Pentru a evita cazuri de vânzări inadecvate, comercializarea produselor de asigurare ar trebui să fie bazată pe nevoile consumatorului, ceea ce ar contribui la ridicarea nivelului de calitate a serviciilor și la o protecție efectivă a consumatorilor.

Mai mult, în cazul comercializării produselor de asigurare printr-un intermediar în asigurări, este esențial ca consumatorul să știe dacă acesta reprezintă consumatorul sau acționează pentru și în numele societății de asigurare.

Este, de asemenea, important de menționat că, actualmente, Legea nr. 92/2022 nu conține niște clauze specifice care ar reglementa „vânzarea combinată” – situația când o asigurare este oferită împreună cu un serviciu sau produs auxiliar care nu este o asigurare (componente), în cadrul unui pachet sau al aceluiași contract sau situația în care un produs de asigurare este auxiliar unui bun sau serviciu care nu este o asigurare.

Aceste vânzări combinate pot aduce beneficii consumatorilor, dar pot reprezenta, de asemenea, practici în care interesele consumatorilor nu sunt luate în considerare în mod adecvat. În dependență de circumstanțele de comercializare a produselor de acest tip, se propune stabilirea unor norme care sunt îndreptate spre protecția consumatorului prin furnizarea unei descrieri adecvate privind componentele contractului.

5) *Carențe regulatorii în aplicarea Legii nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule*

Art. 8 alin. (6) din Legea nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule (Legea nr. 106/2022) prevede că Poliţa de asigurare obligatorie RCA și/sau certificatul de asigurare „Carte Verde” se eliberează cu condiția achitării

integrale a primei de asigurare. Totodată, art. 66 alin. (5) din Legea finanţelor publice şi responsabilităţii bugetar-fiscale nr. 181/2014 statuează expres: „*Se interzice încheierea de către autorităţile/instituţiile bugetare a contractelor cu efectuarea plăţilor anticipate (avans) pentru achiziţionarea mărfurilor, serviciilor şi lucrărilor […]*”, cu anumite excepții stabilite în art. 66 alin. (5) și alin. (6) din Legea finanţelor publice şi responsabilităţii bugetar-fiscale nr. 181/2014 și Regulamentul cu privire la achizițiile publice de valoare mică (aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 870/2022). În circumstanțele enunțate, în cazul achizițiilor publice a contractelor de asigurare obligatorie RCA internă, acestea nu pot fi achitate în avans, dat fiind faptul că nu cad sub incidența excepțiilor legale. Astfel, reglementările ce vizează achitarea primelor de asigurare RCA în cazurile achizițiilor publice, generează interpretări contradictorii și creează concurență între reglementările aplicabile, ceea ce nu corespunde principiilor de coerență și corelație a normelor juridice.

În partea ce ține de procesul de evaluare a pagubei aferente asigurărilor RCA, conform mecanismului stabilit la art. 25 din Legea nr. 106/2022, atunci când este necesară înlocuirea părților componente şi a pieselor avariate, în cazul plătirii despăgubirii de asigurare prin virament în contul bancar al unității de reparaţii, cuantumul despăgubirii de asigurare se stabilește reieșind din vechimea vehiculului, calculată de la anul producerii acestuia. Mecanismul respectiv are un impact negativ asupra proprietarilor de vehicule noi, în special în cazul în care aceștia beneficiază de o garanție de la producător. În acest sens, pentru consumatori este mai oportună stabilirea cuantumului despăgubirii de asigurare în funcție de vechimea de exploatare a vehiculului, care se calculează de la data primei înmatriculări sau de la anul fabricației vehiculului, dacă data primei înmatriculări nu poate fi probată.

Este important de menționat că legislația în domeniul asigurărilor permite încheierea contractului de asigurare RCA prin mijloace electronice, fără a mai fi obligatorie tipărirea și ridicarea de la asigurător/intermediar a contractului și a poliței de asigurare pe hârtie. Astfel, ținând cont de tendința de digitalizare a procesului de asigurare, se consideră relevantă ajustarea cadrului normativ, în vederea asigurării mecanismului de completare și semnare a Formularului „Constatare amiabilă de accident”, facilitând tranziția către digitalizare în mod eficient și sustenabil.

Totodată, în ultima perioadă, se conturează unele interpretări ambigue, ce vizează regularizarea dosarelor de daune, cu implicarea vehiculelor care tractează o remorcă. Respectiv, este favorabil atât pentru consumatori, cât și pentru societățile de asigurare de a reglementa expres cazurile când pagubele provocate de o remorcă în rezultatul accidentului rutier sunt acoperite de asigurătorul RCA al vehiculului – tractor și cazurile când aceste pagube sunt acoperite de asigurătorul remorcii.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

În lumina celor expuse mai sus, proiectul de lege are drept obiective:

1) consolidarea cadrului legal aplicabil activității CNPF ținând cont de mandatul autorității în domeniul protecției drepturilor consumatorilor;

2) îmbunătățirea cadrului legal aferent domeniului protecției drepturilor consumatorilor de servicii financiare, prin preluarea bunelor practici regionale.

În vederea atingerii acestor obiective, amendamentele incluse în proiect vizează următoarele acte normative:

–Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare;

–Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor;

–Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007;

–Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008;

–Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată şi moneda electronică;

–Legea nr. 171/2012 privind piața de capital;

–Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori;

–Legea nr. 157/2014 despre încheierea şi executarea contractelor la distanță privind serviciile financiare de consum;

–Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor;

–Legea nr.2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternative;

–Legea nr. 198/2020 privind fondurile de pensii facultative;
–Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare;
–Legea nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule;
–Legea nr. 181/2023 privind serviciile de finanțare participativă;

Principale propuneri de modificare se referă la:

1) Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare – necesitatea de modificare derivă din contextul obiectivului de fortificare a competențelor CNPF, în special la:

a) concretizarea subiecților supuși competențelor de reglementare, supraveghere și control în raport cu care CNPF își exercită atribuțiile. În acest sens, modificările vizează atât extinderea subiecților supuși reglementării și supravegherii de către CNPF în raport cu asociațiile de economii și împrumut, asistenții în brokeraj, intermediarii de credit, cesionarii de creanțe rezultate din contractele de credit de consum, precum și în raport cu profesioniștii din sectorul financiar, care au deținut anterior calitatea de profesionist, până la onorarea tuturor obligațiilor sau exercitarea tuturor drepturilor în raport cu consumatorii, cât și corelarea Legii nr. 192/1998 cu alte acte normative;

b) introducerea reglementărilor privind efectuarea controlului prin intermediul cumpărăturii de control, precum și extinderea termenului maxim de efectuare a procedurii administrative de control în cazul în care controlul vizează mai mult de o entitate supusă controlului;

c) introducerea dreptului de aplicare a sancțiunii sub formă de avertisment;

d) excluderea interpretărilor contradictorii pe marginea statutului instituției „*prescripției*", prevăzute la art. 9 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 192/1998 prin substituirea termenului „*prescripții*" cu *„decizii"*;

e) transparentizarea procesului decizional al CNPF prin reglementarea modului de publicare a deciziilor Consiliului de administrație al CNPF pe pagina web oficială a acesteia;

f) unificarea reglementărilor privind termenele, drepturile și obligațiile consumatorilor de servicii financiare și a entităților din sectorul financiar în procesul de depunere și soluționare a reclamațiilor consumatorilor de servicii financiare.

2) Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor:

a) asigurarea aplicării dispozițiilor specifice consumatorilor și în raport cu fidejusorii. Astfel, proiectul prevede că dispozițiile Legii nr. 105/2003 se aplică corespunzător garantului (fidejusorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejusor. În acest sens, se extind drepturile consumatorilor debitori și în raport cu fidejusorii consumatori, inclusiv de a înainta reclamații față de creditori, precum și a depune petiții către CNPF în raport cu acțiunile/inacțiunile creditorilor, inclusiv de a invoca caracterul abuziv al clauzelor contractuale;

b) crearea cadrului normativ în vederea constatării drept practică comercială incorectă acțiunile de solicitare de către comerciant a unei plăți imediate sau ulterioare pentru produsul care a fost furnizat de comerciant, dar pe care consumatorul nu l-a solicitat, ori solicitarea returnării sau păstrării în condiții sigure a produsului (vânzare nesolicitată);

c) revizuirea obligației autorității competente de a înainta o acțiune în instanța de judecată privind constatarea nulității clauzelor abuzive (art. 37 alin. (5)) prin instituirea dreptului corelativ. Ajustarea este necesară în condițiile practicii relevate conform căreia există consumatori care înaintează acțiuni în instanța de judecată, în vederea constatării nulității clauzelor abuzive, înainte ca autoritatea să o facă. Acest fapt poate fi atestat inclusiv în perioadele în care profesionistul conform reglementărilor Codului administrativ și legii-cadru (Legea nr. 192/1998) are dreptul de a contesta în ordine prealabilă sau în instanța de contencios administrativ, actul administrativ al CNPF. Totodată, există situații în care prin acordul părților, clauzele constatate drept abuzive se exclud din contract, ceea ce determină lipsa unui obiect al acțiunii în instanța de judecată. În condițiile enunțate, deși există motive obiective din care autoritatea este în imposibilitate sau nu există raționamente de a înainta o acțiune, legea stabilește o conduită de la care nu se admite derogarea.

3) Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008:
a) extinderea obiectului contravențiilor ce pot fi constatate în raport cu prestatorii de servicii de plată și/sau emitenții de monedă electronică în Codul contravențional;
b) instituirea sancțiunilor pentru neprezentarea informației și a documentelor probatorii, precum și pentru neexecutarea deciziilor CNPF;
c) reglementarea contravențiilor pasibile de a fi examinate și constatate de către CNPF în sectorul de asigurări.
Cu titlu de notă se reține că abrogarea art. 307 din Codul contravențional este determinată de faptul că prevederile au fost integrate în prevederile art. 305 alin. (4) și alin. (5) din proiectul propus, iar abrogarea art. 310^3 se impune în condițiile în care respectarea de către organizaţia de creditare nebancară a cerinţelor privind elaborarea şi aprobarea regulamentelor interne de activitate nu ține de competența CNPF, iar autoritatea competentă de subiectul vizat (BNM) nu soluționează cauzele contravenționale, respectiv, nu aplică sancțiuni contravenționale.

4) Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată şi moneda electronică - distribuția competențelor de supraveghere și control între CNPF și Banca Națională a Moldovei, în vederea asigurării implementării Legii nr. 175/2023. Astfel, mandatul CNPF se va materializa prin reglementarea, supravegherea și controlul respectării unor prevederi distincte din lege (transparența condițiilor și a cerințelor de informare aferente serviciilor de plată, drepturile și obligațiile privind prestarea și utilizarea serviciilor de plată) în domeniul protecției utilizatorilor de servicii de plată/deținătorilor de monedă electronică care au calitatea de consumatori în raport cu prestatorii de servicii de plată indicați la art. 5 alin. (1) lit. a) – d) din Legea nr. 114/2012.

5) Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, privind:
a) extinderea dispozițiilor legale asupra contractelor de împrumut, încheiate între asociațiile de economii și împrumut și membrii acesteia care au statut de consumator;
b) uniformizarea cerințelor de informare precontractuală în cazul în care contractul de credit pentru consumatori este încheiat prin utilizarea mijloacelor de comunicare la distanță cu cazurile în care acesta este încheiat în cadrul spațiilor comerciale ale profesioniștilor;
c) în cazul contractelor de credit cu rata dobânzii flotantă se reglementează opțiunile de modificare a ratei dobânzii flotante. Astfel, creditorul va putea reduce marja și/sau aplica un nivel mai redus al indicelui de referință, acesta având dreptul ca, pe parcursul derulării contractului de credit, să revină la valoarea marjei menționate în contract, sau la nivelul real al indicelui de referință. În același timp, se reglementează modul de notificare a consumatorului în legătură cu orice modificare a ratei dobânzii, urmând a fi puse la dispoziția acestuia, cu cel puțin 7 zile înainte ca rata modificată să fie aplicată, informații actualizate despre valoarea plăților de efectuat după intrarea în vigoare a noii rate a dobânzii aferente creditului, cu anexarea graficului de plăți actualizat;
d) se propune instituirea obligației în raport cu creditorii de a de a avea politici și proceduri adecvate în virtutea cărora să depună eforturi pentru a aplica, dacă este cazul, o restructurare rezonabilă datorată dificultăților financiare înainte de a demara procedura de executare silită.
e) excluderea normelor a căror aplicabilitate practică nu poate fi relevată (ex.: art. 15 alin. (2), întrucât în condițiile în care legea exclude posibilitatea modificării unilaterale a contractului, dovada diligenței de informare a consumatorului este lipsită de relevanță; art. 15 alin. (8) lit. a), întrucât linia de credit este creditul care se reînnoiește automat pe măsura rambursării creditului. Prin linia de credit, consumatorii au flexibilitatea de a utiliza oricând orice sumă de bani până ating limita maximă aprobată, în funcție de nevoile de plată generate de activitatea acestora. Totodată, mărirea obligației inițiale este condiționată de întrunirea condițiilor de creditare responsabilă.).
f) instituirea dreptului creditorilor de a corecta erorile de aplicare a limitelor prevăzute la art. 15 alin. (7) –(8) din Legea nr. 202/2013 prin notificarea consumatorului, în scris, sau, la cererea expresă a consumatorului, prin altă modalitate stabilită de acesta și agreată de creditor, despre reducerea obligațiilor pecuniare față de creditor în urma renunțării la sumele ce depășesc limitele prevăzute la alin. (7) și/sau alin. (8), fără încheierea unui act adițional.

g) excluderea dreptului creditorului de a pretinde de la debitor dobândă de întârziere din raționamentele expuse la pct. 2.2 sbp. 3). Corespunzător, se propune abrogarea alin. (2) din art. 14 al Legii nr. 202/2013, norma nefiind relevantă în situația în care creditorul nu mai poate pretinde dobânda de întârziere în caz de neexecutare a obligației de plată de către debitor.

6) Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007, Legea nr. 171/2012 privind piața de capital, Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor, Legea nr. 2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternative, Legea nr. 198/2020 privind fondurile de pensii facultative în sensul asigurării armonizării cu propunerile de dispoziții la Legea nr. 192/1998 ce vizează unificarea termenelor, drepturilor și a obligațiilor consumatorilor și a entităților din sectorul financiar în ceea ce privește examinarea reclamațiilor. Totodată, în Legea nr. 157/2014 se specifică că furnizorii au obligația de a primi şi a înregistra reclamațiile de la consumatori şi de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor în termenul şi condițiile prevăzute de Legea nr. 192/1998, cel puțin prin aceleași mijloace de comunicare la distanță similare celora utilizate la încheierea contractului.
În partea ce ține de aplicarea corespunzătoare a normelor stabilite pentru examinarea reclamațiilor consumatorilor, și în cazul clienților obișnuiți și investitorilor persoane juridice, se reține că spre deosebire de legislația conexă creditelor pentru consumatori, unde reglementările sunt asociate nemijlocit poziției dezavantajate a consumatorului (persoană fizică), natura raporturilor juridice pe piața de capital determină o diferențiere determinată de cunoștințele și frecvența investițiilor clientului/investitorului. Or, protecția juridică asociată autorității de supraveghere în domeniul protecției consumatorului trebuie adaptată în funcție de profilul investitorilor care nu este direct proportional statutului său juridic. Argumentul central este că protecția consumatorilor în acest sector nu se poate reduce exclusiv la distincția între persoane fizice și juridice, întrucât, în mod esențial, protecția trebuie să reflecte capacitatea investitorilor de a înțelege și de a gestiona riscurile financiare asociate cu tranzacțiile pe piața de capital. Corelativ excluderii prevederilor regăsite la art. 10 lit. h) și lit. i) din Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 se reține că amendamentul este justificat de extinderea ariei de aplicabilitate a prevederilor Legii nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, asupra asociațiilor de economii și împrumut, limitările date regăsindu-se în ultima.

7) Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare:
a) extinderea obligațiilor de informare precontractuală către intermediarii în asigurări;
b) introducerea prevederilor potrivit cărora orice contract propus trebuie să corespundă cerințelor și nevoilor de asigurare ale consumatorului, în limita condițiilor de asigurare;
c) introducerea obligației intermediarilor în asigurări de informare a consumatorilor atunci când o asigurare este oferită împreună cu un serviciu sau produs auxiliar care nu este o asigurare (componente), dacă este posibil să cumpere diferite componente separat și, dacă da, îi furnizează o descriere adecvată a diverselor componente ale contractului sau pachetului, precum și o evidentă separată a costurilor și cheltuielilor pentru fiecare componentă. Atunci când un produs de asigurare este auxiliar unui bun sau serviciu care nu este o asigurare, în cadrul unui pachet sau al aceluiași contract, intermediarul în asigurări îi oferă consumatorului posibilitatea de a cumpăra bunul sau serviciul separat;
d) informațiile legate de produsele de asigurare, inclusiv publicitatea adresată de către societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări consumatorilor trebuie să fie corectă, clară și neînșelătoare;
e) instituirea obligativității de a pune la dispoziția consumatorilor documentul de informare privind produsul de asigurare, înainte de încheierea contractului de asigurare. Documentul de informare privind produsul de asigurare este elaborat de creatorul produsului de asigurare generală și conține informații cu privire la tipul de asigurare, un rezumat al acoperirii prin asigurare, principalele riscuri acoperite, suma asigurată și, dacă este cazul, acoperirea geografică și un rezumat al riscurilor excluse, metodele de plată a primelor și durata plăților, principalele excluderi pentru care nu se pot face solicitări de despăgubiri, obligații la începutul contractului, obligații pe durata contractului, obligații în cazul solicitării de despăgubiri, durata

contractului, inclusiv data de începere și de încheiere a contractului, metode de rezoluțiune a contractului.

8) Legea nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule:
a) instituirea unei excepții de la Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice la procedura de achiziție publică, oferind dreptul de eliberare a poliței de asigurare obligatorie RCA și/sau a certificatului de asigurare „Carte Verde" anterior achitării de către autoritatea contractantă a primei de asigurare;
b) stabilirea faptului că pagubele provocate în accident rutier de o remorcă vor fi acoperite de asigurarea obligatorie RCA a proprietarului sau a utilizatorului de vehicul – tractor, doar dacă remorca este tractată de acest vehicul sau dacă aceasta s-a separat de vehicul şi a continuat să se deplaseze. Asigurătorul RCA al vehiculului tractor despăgubește partea prejudiciată şi poate exercita dreptul de regres asupra asigurătorului RCA al remorcii, în cazul în care demonstrează că prejudiciul s-a produs ca urmare a unei defecțiuni tehnice a remorcii, care nu putea fi observată de către conducătorul auto. Totodată, se stabilește că pagubele provocate de remorcă urmarea a accidentului rutier vor fi acoperite de asigurarea obligatorie RCA a proprietarului sau a utilizatorului ei dacă remorca nu este tractată de vehicul sau dacă aceasta este separată de vehicul şi staționează;
c) oferirea posibilității semnării „Constatului amiabil de accident" prin utilizarea semnăturii electronice sau prin utilizarea mijloacelor electronice, precum și eliminarea neconcordanțelor legale în aplicarea procedurii de constatare amiabilă a accidentului;
d) stabilirea costului de reparație prin utilizarea părților componente și a pieselor originale noi pentru vehiculele cu termenul de exploatare de până la 3 ani, calculată de la data primei înmatriculări sau de la anul fabricației vehiculului, dacă data primei înmatriculări nu poate fi probată.

În esență, amendamentele propuse, în mare parte, preiau bune practici europene în legislația RM, cu scopul de îmbunătățire a cadrului normativ de protecție a consumatorilor de servicii financiare, de eliminare a lacunelor legislative și de susținere a concurenței echitabile pe piața serviciilor financiare.

Pe partea dispozițiilor finale și tranzitorii, proiectul stabilește un regim diferențiat de intrare în vigoare. În acest sens, prevederile conexe includerii asociațiilor de economii și împrumut în categoria subiecților supravegheați vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2026. Totodată, pe partea ce ține de reglementările conexe documentului de informare privind produsele de asigurare, acestea vor intra în vigoare la o dată ulterioară (9 luni) fiind stabilit un termen consecvent de elaborare a actelor normative de către CNPF, dar și de racordare de către subiecți la prevederile ce urmează a fi aprobate de CNPF și care deservesc prevederile prezentului proiect.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiunea „A nu face nimic", scenariu de referință înseamnă, prin urmare, de a lăsa lucrurile așa cum sunt, fără a soluționa problemele expuse la pct. 3.1. care pe parcurs pot evolua, precum și crea contradicții în aplicare.

Costuri: Costuri directe pentru autoritatea de supraveghere în lipsa intervenției propuse nu s-au identificat.

Beneficii: Beneficii în lipsa intervenției propuse nu au fost identificate.

Efecte negative: (i) suportarea de către beneficiari a costurilor suplimentare în accesarea serviciilor financiare; (ii) protecția consumatorilor de servicii financiare sub nivelul standardelor țărilor membre UE; (iii) existența unor neconcordanțe ale cadrului normativ care generează costuri adiționale pentru prestatorii de servicii, consumatori și sistemul judiciar.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Potrivit art. 1 alin. (1) în coroborare cu art. 6 alin. (1) din Legea nr. 192/1998, CNPF este o autoritate publică autonomă, responsabilă faţă de Parlament, care, în vederea exercitării atribuțiilor sale este finanțată din taxe și plăți regulatorii.

Potrivit situației expuse la pct. 2.2. și a soluțiilor regulatorii de la pct. 3.1., a fost propusă extinderea reglementărilor specifice protecției drepturilor consumatorilor de servicii financiare în raport cu serviciile acordate de asociațiile de economii și împrumut – depuneri de economii și acordarea de împrumuturi.

Acoperirea de către CNPF a obligațiilor de protecție a consumatorilor pentru AEÎ va fi realizată prin suplinirea statelor cu 2 unități.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Proiectul nu presupune careva costuri și cheltuieli din bugetul public național.

În contextul celor menționate la pct. 4.1., reieșind din cuantumul salariului mediu al salariaților ce dețin funcții de execuție, se preconizează acoperirea costurilor aferente personalului din plăți de supraveghere. În acest sens, în vederea asigurării bunei realizări a mandatului CNPF, se propune instituirea unei plăți de supraveghere în mărime de până la 0,05 la sută din valoarea medie anuală a soldului creditelor acordate consumatorilor persoane fizice.

La situația din 31.03.2024, sectorul AEÎ este caracterizat prin următorii indicatori:

Numărul AEÎ		211
Numărul de beneficiari		29000
Portofoliul de împrumuturi (lei)	Total portofoliu	1014057,551
	Din care portofoliu persoane fizice	976938,543
	Din care consum și imobile	662722,699
Plățile regulatorii (lei)		331361,35

Implementarea altor amendamente propuse spre adoptare în acest proiect nu necesită surse de finanțare adiționale.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Conform art. 1 din Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, proiectele de acte normative din sectorul financiar bancar și nebancar sunt exceptate de la efectuarea analizei impactului de reglementare asupra activității de întreprinzător.

4.4. Impactul social
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil

4.5. Impactul asupra mediului

Prevederile proiectului de lege sunt îndreptate inclusiv în vederea reducerii utilizării hârtiei în procesul de prestare a serviciilor financiare prin instituirea posibilității aplicării procedurii de constatare amiabilă de accidente prin mijloace electronice, fapt ce contribuie la conservarea resurselor naturale, reducerea poluării și scăderea amprentei de carbon.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu au fost identificate

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Nu este aplicabil

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Anunțul privind inițierea elaborării proiectului de lege a fost publicat pe pagina web oficială a Ministerului Finanțelor și portalul particip.gov.md, și poate fi accesat la următorul link: https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiect-de-lege-pentru-modificarea-unor-acte-normative-consolidarea-cadrului-de-protectie-a-drepturilor-consumatorilor-de-servicii-financiare/13264.

Totodată, în conformitate cu art. 32 alin. (1), alin. (2) și alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege a fost remis spre avizare autorităților și instituțiilor interesate și a fost supus consultărilor publice, iar în scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost plasat pe pagina web oficială a CNPF, Ministerului Finanțelor și pe portalul particip.gov.md.

Complementar, în data de 30.01.2025 și 31.01.2025, la sediul CNPF, au fost organizate dezbateri publice cu părțile interesate (Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham), Asociația Băncilor din Moldova (ABM), Asociația Businessului European (EBA), Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule (BNAA), Uniunea Asigurătorilor din Republica Moldova, Asociația Brokerilor de Asigurare-Reasigurare (ABAR), reprezentanții băncilor, organizațiilor de creditare nebancară, societăților de asigurare. În cadrul acestor dezbateri au fost abordate obiecțiile și propunerile pieței, care au fost prezentate, în forma scrisă, de părțile interesate și înregistrate în Cancelaria CNPF. Dezbaterile publice au conchis prin convenirea asupra soluțiilor fundamental acceptate de părțile implicate, cu agrearea operării unor amendamente care ulterior s-au regăsit în proiect.

Avizele și recomandările parvenite în proces de avizare și consultare publică au fost procesate, iar obiecțiile și propunerile acceptate au fost luate în considerație la definitivarea proiectului.

7. Concluziile expertizelor

În temeiul art. 34 alin.(1), din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege a fost supus expertizării:

- potrivit prevederilor art. 36 din Legea nr.100/2017, proiectul de lege a fost supus expertizei anticorupție, care a constatat lipsa factorilor de risc;
- potrivit prevederilor art. 37 din Legea nr. 100/2017, proiectul de lege a fost supus expertizei juridice.

Totodată, potrivit pct. 234 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.610/2018, la data de 27 mai 2025 a fost organizată ședința interinstituțională prin corespondență cu Ministerul Justiției, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Afacerilor Interne, în vederea soluționării divergențelor apărute pe marginea proiectului de lege.

Deasemenea, pentru clarificarea tuturor divergențelor pe marginea propunerilor și obiecțiilor reflectate în expertiza juridică, la data de 02.06.2025, în incinta Ministerului Justiției, a fost organizată o ședință suplimentară, cu participarea Comisiei Naționale a Pieței Financiare, Ministerului Justiției și Ministerului Finanțelor.

Urmare a ședinței prenotate, proiectul a fost ajustat conform celor agreate cu MJ.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul are ca obiect modificarea unor acte normative, respectiv, în conformitate cu art. 64 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, modificările propuse în proiect se încorporează, de la data intrării în vigoare a dispozițiilor de modificare, în actele normative de bază la care se referă.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

În vederea punerii în aplicare a noilor prevederi, CNPF urmează să ajusteze procedurile interne, să modifice unele acte normative subordonate legii, să adopte acte normative de punere în aplicare a unor dispoziții legale, precum și să analizeze oportunitatea modificării statelor de personal, acțiuni ce urmează a fi realizate în termen de 9 luni de la data publicării actului normativ în Monitorul Oficial al Republicii Moldova Totodată, a se preciza că termenul de 9 luni, prevăzut la alin. (2) din articolul ce reglementează dispoziții finale și tranzitorii, este un termen consecvent, care se va calcula în felul următorul: primele 5 luni se vor acorda pentru CNPF întru elaborarea și adoptarea actelor sale normative, iar celelalte 4 luni se vor acorda subiecților vizați în vederea racordării la actele normative, ce urmează a fi adoptate de CNPF.

Ministru **Victoria BELOUS**

SINTEZA
obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative (consolidarea cadrului de protecție a drepturilor consumatorilor de servicii financiare)

Conținutul articolelor/ punctelor din proiectul prezentat spre avizare și coordonare	Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
1	2	3	4	5
Avizare și consultare publică				
I. Obiecţii şi propuneri de ordin general				
	Asociația de Economii și Împrumut „Microîmprumut”	1	Concluzie – proiectul de lege sporește major, nejustificat presiunea administrativă asupra afacerilor și nu respectă un just echilibru între interesele părților la circuitul civile. Cresc drepturile discreționare ale autorităților, în mod nejustificat.	Comentariul nu poate fi reținut în lipsa indicării clare a prevederilor care în opinia entității nu respect un just echilibru dar și a celor prin care se sporesc drepturile discreționare ale autorităților.
		2	Considerăm că formele de informare (informațiile precontractuale) cu privire la clauzele esențiale trebuie să fie unice și general aplicabile, nu doar în cazul societăților de asigurare, dar și altor prestatori de servicii financiare.	Comentariul nu poate fi reținut întrucât în cazul contractelor de credit pentru consumatori, legiuitorul a prevăzut categoriile de informații precontractuale la art. 5 din Legea nr. 202/2013. Totodată, în partea serviciilor de plată, prevederi similare se regăsesc la art. 42 Legea 114/2012, iar în partea ce ține de contractele de depozit, proiectul vine cu aceiași categorie de prevederi.
	Serviciul Fiscal de Stat	3	Suplimentar, notăm că, cuvintele „*se introduc*” nu sunt caracteristice limbajului normativ și prin urmare acestea se vor substitui cu cuvintele „*se substituie*” și respectiv „*se completează cu*”.	**Se acceptă.** Proiectul a fost ajustat conform propunerii.
II. Obiecţii şi propuneri la articolele/punctele din proiect				
Art. I. – Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117 – 126 BIS), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolul 4: alineatul (2^1): litera b) se completează cu textul „ *, precum și asistenții în brokeraj*”; litera c) se completează cu cuvintele „*și intermediarii de credit ai acestora*”;	**Banca Națională a Moldovei**	4	1. La pct. 1, ce vizează modificarea art. 4 alin (2^1), propunem completarea subiecților raporturilor ce țin de reglementarea, supravegherea și controlul în domeniul protecției consumatorilor cu sucursalele băncilor înființate în Republica Moldova de băncile din alte state și cu furnizorii de servicii poștale, în vederea coroborării normei cu categoriile de subiecți prevăzuți la art. 5 alin. (1) lit. a) și d) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică (în continuare – Legea nr. 114/2012), or, actualmente, nu este clară autoritatea responsabilă de protecția drepturilor consumatorilor utilizatorilor de servicii de plată furnizate de respectivii subiecți.	**Se acceptă** Având în vedere obiecțiile expuse de BNM și alte părți interesate, articolul 4 alineatul (2^1) litera d) și litera e) se va expune în următoarea redacție: „*litera d) se completează cu textul „ , sucursalele înființate în Republica Moldova de băncile din alte state, care activează în conformitate cu Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor, și intermediarii de credit ai acestora*”; *litera e) va avea următorul cuprins:*

litera d) se completează cu cuvintele „*și intermediarii de credit ai acestora*”; la litera e), textul „ , *unităţile de schimb valutar (altele decât băncile)*” se substituie cu textul „*și intermediarii acestora, casele de schimb valutar*”; alineatul se completează cu literele f) și g) cu următorul cuprins: „*f) asociațiile de economii și împrumut;* *g) cesionarii de creanțe rezultate din contractele de credit sau de leasing cu opțiunea de dobândire a dreptului de proprietate.*”; alineatul (2^2) va avea următorul cuprins: „*(2^2) Comisia Națională exercită atribuțiile de reglementare, supraveghere și control în limitele prevăzute de Legea nr.106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule, care se extinde asupra tuturor subiecților raporturilor juridice, ce derivă din contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de accidente de vehicule.*”; articolul se completează cu alineatul (2^4) cu următorul cuprins: „*(2^4) Competențele Comisiei Naționale aferente reglementării, supravegherii şi controlului în domeniul protecției drepturilor consumatorilor se extinde, corespunzător, asupra subiecților care au deținut anterior calitatea prevăzută la alin.(2^1) până la onorarea tuturor obligațiilor sau exercitarea tuturor drepturilor în raport cu consumatorii.*”.				*„e) prestatorii de servicii de plată specificaţi la art.5 alin.(1) lit.b) - d) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată şi moneda electronica, agenții acestora, casele de schimb valutar și punctele de schimb valutar ale hotelurilor;”;*
		5	2. În legătură cu propunerea de modificare de la lit. e) din art. 4 alin. (2^1), opinăm că, nu este clară referința la „*intermediarii*” societăților de plată și sucursalelor înființate în Republica Moldova de băncile din alte state și „*intermediarii*” societăţilor emitente de monedă electronică și sucursalelor înființate în Republica Moldova de societățile emitente de monedă electronică din alte state. În acest sens, propunem, fie definirea acestora, fie excluderea cuvintelor „*și intermediarii acestora*”. De asemenea, având în vedere noțiunile cuprinzătoare de „*creditor*” și de „*intermediar de credit*” din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, propunem ca *intermediarii de credit* să fie reglementați generic, la o literă distinctă a art. 4 alin.(2^1) din Legea nr. 192/1998. Suplimentar, atragem atenția că, potrivit art. 4^1 alin. (2) din Legea nr. 62/2008 privind reglementarea valutară (în continuare – Legea nr. 62/2008), pe teritoriul Republicii Moldova au dreptul de a efectua operațiuni de schimb valutar subiecții expres reglementați de lege, referiți generic în Legea nr.62/2008 drept „*unități de schimb valutar*”. Astfel, cuvintele „*casele de schimb valutar*” propuse în proiect, se vor substitui cu cuvintele „*unitățile de schimb valutar*”. Din același considerent, o modificare similară urmează a fi operată și la Art. I pct. 2 din proiectul de lege, ce vizează art. 6 alin. (1) lit. h), liniuța a noua din Legea nr. 192/1998.	**Se acceptă parțial** Scopul amendamentului, propus la litera e), este de a extinde activitatea de supraveghere a CNPF și asupra persoanelor, care intermediază serviciile de plată. Legea nr. 114/2012 operează atât cu termenul „intermediar” cât și cu noțiunea de „agent” în cazul societăților emitente de monedă electronică. Având în vedere obiecțiile expuse de BNM și alte părți interesate, articolul 4 alineatul (2^1) litera e) se va expune în următoarea redacție: *litera e) va avea următorul cuprins:* *„e) prestatorii de servicii de plată specificaţi la art.5 alin.(1) lit.b) - d) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată şi moneda electronica, agenții acestora, casele de schimb valutar și punctele de schimb valutar ale hotelurilor;”.* Cu referire la propunerea legată de „unitățile de schimb valutar”, aceasta nu se acceptă din considerentele ce succed. Potrivit art. 41 alin. (2) din Legea nr. 62/2008, *„(2) Pe teritoriul Republicii Moldova au dreptul de a efectua operaţiuni de schimb valutar în numerar cu persoane fizice următoarele categorii de rezidenţi, denumiţi, în sensul prezentei legi, unităţi de schimb valutar:* *a) banca licenţiată care efectuează operaţiuni de schimb valutar în numerar cu persoane fizice prin intermediul birourilor sale de schimb valutar (denumite în continuare birouri*

				de schimb valutar ale băncii licenţiate) şi/sau prin intermediul aparatelor de schimb valutar; *b) casa de schimb valutar – persoană juridică rezidentă constituită conform legislaţiei Republicii Moldova, avînd ca gen unic de activitate efectuarea pe teritoriul Republicii Moldova a operaţiunilor de schimb valutar în numerar cu persoane fizice prin ghişeele casei de schimb valutar/sucursalei acesteia şi/sau prin intermediul aparatelor de schimb valutar;* *c) persoana juridică rezidentă ce prestează servicii hoteliere (denumită în continuare hotel), care efectuează operaţiuni de cumpărare a numerarului în valută străină /cecurilor de călătorie în valută străină de la persoane fizice contra monedei naţionale prin intermediul propriului punct de schimb valutar (denumit în continuare punct de schimb valutar al hotelului) şi/sau prin intermediul aparatelor de schimb valutar*.". Cu privire la subiectul prevăzut la lit. a), acesta deja este subiect de supraveghere al CNPF (art. 4 alin. (2^1) lit. d) din Legea nr. 192/1998). Respectiv, din cei trei subiecți, prevăzuți la art. 41 alin. (2) din Legea nr. 62/2008, necesită a fi incluse în calitate de subiect al supravegherii, casele de schimb valutar, menționati la lit. b) și punctul de schimb valutar al hotelului, prevăzut la lit. c). Prin urmare, nu se învederează necesitatea de a utiliza termenul generic de „*unitățile de schimb valutar*". Cu referire la propunerea legată de art. 6 alin. (1) lit. h), liniuța a noua din Legea nr. 192/1998, aceasta nu se acceptă, având în vedere că: 1) hotelurile nu realizează venituri din prestarea serviciilor de

				schimb valutar către persoanele fizice. Conform prevederilor pct. 36, lit. a) din Regulamentul privind activitatea unităților de schimb valutar, aprobat prin Hotărârea Comitetului Executiv al BNM nr. 335/2016, hotelurile pot desfășura operațiuni de schimb valutar în numerar cu persoane fizice exclusiv pentru cumpărarea de valută sau cecuri de călătorie. 2) serviciile de schimb valutar oferite persoanelor fizice de către bănci sunt adesea servicii adiționale serviciilor lor financiare (credite, depozite, emiterea de carduri, servicii de plată, servicii de invesiții, de asigurare etc.), iar plățile băncilor achitate în conformitate cu art. 6 alin. (1) lit. h), liniuța a opta din Legea nr. 192/1998 ar acoperi efortuile CNPF în supravegherea birourilor de schimb valutar ale băncilor licențiate în domeniul protecției drepturilor consumatorului. Totodată, având în vedere comentariile de mai sus, art. 6 alin. (1) lit. h) liniuța a noua se va expune în următoarea redacție: „ - *plăţile prestatorilor de servicii de plată, specificaţi la art.5 alin.(1) lit.b) - d) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată şi moneda electronică, ale caselor de schimb valutar, în mărime de până la 0,1 la sută din valoarea anuală a venitului din prestarea serviciilor;*”.
		6	3. În legătură cu completarea art. 4 cu alin. (2^4), pentru a reda cu o mai multă claritate intenția autorului, propunem precizarea textului „subiecților care au deținut anterior calitatea prevăzută la alin. (2^1)”, eventual prin indicarea expresă a faptului că se au în vedere subiecții care au deținut licența/avizul pentru desfășurarea activității prevăzute la alin. (2^1).	**Nu se acceptă** Ținând cont de multitudinea noțiunilor utilizate în reglementările specifice domeniul bancar, nebancar și asigurărilor. Prevederea legală a fost redată în vederea înglobării tuturor acestor concepte sub o singură redacție.
	Camera de Comerț Americană din	7	La art. 4 este prevăzută completarea cu alineatul (2^4). Atragem atenția că scopul oricărei răspunderi (civile, penale, administrative, contravenționale) este inerent legat de conceptul	**Nu se acceptă** Norma are drept scop oferirea posibilității CNPF de a supraveghea

	Moldova (AmCham)		de vinovăție. Excepție de la această regulă este răspunderea civilă a părinților pentru prejudiciile cauzate de către copii minori și răspunderea comitentului (angajatorului) pentru fapta prepusului (salariatului). În această ordine de idei, nu pot fi sancționați de către CNPF subiecții care anterior au deținut calitatea de profesioniști pe piața financiară nebancară (cedenți) pentru încălcările comise de către terți (cesionari). Or, fiecare participant este responsabil pentru faptele (acțiunile și inacțiunile) comise. Or, atât Codul Contravențional, cât și codul penal stabilesc principiile individualizării pedepselor, potrivit căruia (i) fiecare este răspunzător pentru faptele comise, și (ii) în lipsa faptei prejudiciabile nu pot exista sancțiuni. În temeiul celor menționate, se propune excluderea alin. (2^4) din proiect.	respectarea drepturilor consumatorilor indiferent de statutul curent al profesionistului, cu condiția existenței unor obligații pe care profesionistul încă nu le-a onorat. Norma nu se aplică în raport cu cedenții, or subiectul normei este entitatea care anterior a deținut calitatea prevăzută la alin. (2^1).
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	8	Modificările propuse la Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, în parte, sunt justificate prin necesitatea prezenței unei „certitudini juridice". Nota de fundamentare la proiectul de lege abundă în argumente de natura „certitudinii juridice". Or, în conformitate cu art. 46 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative dispozițiile de conținut sunt reglementările în fond ale raporturilor sociale care formează obiectul actului normativ. Prin urmare, este absolut nejustificată completarea la art. 4 alin. (2^1) lit. b) sau expunerea într-o nouă redacție a alin. (2^2) din același articol. Însăși, autorul fixează că, în conformitate cu art. 4 din Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare asistentul în brokeraj reprezintă persoană fizică sau juridică împuternicită/mandatată de un broker de asigurare și/sau de reasigurare. Corespunzător, se intervine cu modificări care nu au nici o relevanță, iar asistenții în brokeraj, ad litteram se cuprind în categoria participanților profesioniști pe piața asigurărilor.	**Se comentează** Art. 1 alin. (7) lit. c) și d) din Legea nr. 106/2022 statuează expres că atribuțiile CNPF se extind asupra categoriilor de persoane păgubite, drepturile și obligaţiile acestora și exercitarea drepturilor şi obligațiilor asigurătorului RCA. Astfel, modificarea propusă, este orientată spre corelarea normelor juridice, care interacționează și se completează reciproc. Totodată, în art. 4 din Legea nr. 92/2022 este stabilită exhaustiv lista participanților profesioniști pe piaţa asigurărilor: societăți de asigurare sau de reasigurare, sucursale a unei societăți de asigurare sau de reasigurare dintr-un stat terţ, intermediari în asigurări şi/sau în reasigurări, care desfășoară activitate în temeiul legii, biroul național. Respectiv, atribuirea asistentului în brokeraj a calității de participant profesionist este una eronată.
	Biroul Naţional al Asigurătorilor de Autovehicule (BNAA)	9	La pct.1, expunerea alin.(2^2) din art.4 din legea nr.192/1998, se atestă o ambiguitate și neclaritate a dublării unor prevederi stabilite în Legea nr.106/2022. În general, nu este clară intenția autorului de a mai expune încă o dată, într-o lege o altă prevedere care este reglementată de alt act legislativ, de aceeași categorie (lege organică). Or, Legea nr.106/2022, reglementează expres atribuțiile per domeniu ale CNPF de reglementare, supraveghere și control. Explică autorul proiectului că, intenția este de „*a oferi*	**Nu se acceptă** Scopul modificărilor propuse este expunerea clară a competențelor CNPF în raport cu subiecții raporturilor juridice, pentru a corela atribuțiile CNPF prevăzute în art.1 alin.(7) din Legea nr. 106/2022 cu cele prevăzute în Legea nr. 192/1998.

			o mai mare certitudine juridică în ceea ce privește competențele CNPF în raport cu subiecții raporturilor juridice", însă considerăm că, textul alin.(7) art.(1) din Legea nr.106/2022, este suficient de previzibil și clar.	
		10	Referitor la completarea art.4 din legea nr.192/1998 cu un alineat nou (2^4), sugerăm coroborarea textului cu art. 73 din Legea privind actele normative nr.100/2017, care la alin.(3) stabilește că, actul normativ nu poate fi retroactiv, prin prisma eventualei aplicări a normei după intrarea acesteia în vigoare.	**Nu se acceptă** Norma nu comportă risc de aplicare retroactivă, or aceasta are drept scop oferirea posibilității CNPF de a supraveghea respectarea drepturilor consumatorilor indiferent de statutul curent al entității , cu condiția existenței unor obligații pe care entitatea încă nu le-a onorat.
	OCN „EASY CREDIT" SRL	11	Articolul 4: alineatul (2^1) lit. c), d), g) **Se sugerează modificarea cu următorul conținut:** c) se completează cu cuvintele: „, intermediarii de credit ai acestora sau alte persoane, cărora le-a fost externalizată o anumită activitate precontractuală și/sau contractuală ce cade sub incidența Legii nr. 202 din 12.07.2013, cu modificările ulterioare; d) se completează cu cuvintele „și intermediarii de credit ai acestora sau alte persoane, sau alte persoane, cărora le-a fost externalizată o anumită activitate precontractuală și/sau contractuală ce cade sub incidența Legii nr. 202 din 12.07.2013, cu modificările ulterioare; g) terțe persoane, care au dobândit gratuit, sau oneros, în totalitate sau parțial, creanțele creditorului dintr-un contract de credit, care la momentul încheierii a fost sub incidența Legii nr. 202 din 12.07.2013, cu modificările ulterioare; **Argumentare:** Este necesară includerea în rândul subiecților și persoanele care au exercitat și/sau exercită niște atribuții sau funcții ale OCN-rilor sau băncilor, în partea ce ține de recuperarea datoriilor. Urmare acestor activități, creditorul nu transmite drepturile asupra creanțelor, ci împuternicește anumite persoane fizice, sau juridice să execute anumite activități în numele și beneficiul său.	**Nu se acceptă** Răspunderea pentru sarcinile externalizate o poartă profesionistul. Redacția CNPF este una mult mai holistică întrucât include orice tip de intermediar.
	Asociația Brokerilor de Asigurare-Reasigurare (ABAR)	12	1. La articolul 4 alineatul (2^1) litera b) din Legea nr.l 92/1998 se completează cu textul „ , precum și asistenţii în brokeraj" - propunem să fie exclusă: Nu susţinem cu vehemenţă aceasta propunere legislativă, care contravine principiilor Directivei IDD 2016/97. Argumentare: La 3 martie 2022, Republica Moldova şi-a depus cererea de aderare la Uniunea Europeană (UE). La 17 iunie 2022, Comisia Europeană şi-a emis avizul privind cererea de aderare la UE. La 23 iunie 2022, Consiliul European a acordat Republicii Moldova statutul de ţară candidată. Astfel, întru susţinerea	**Nu se acceptă** Amendamentul înaintat nu aduce atingerere statutului „*asistentului în brokeraj*", ce rezultă din noțiunea cuprinsă în Legea nr. 92/2022. Totodată, având în vedere prioritatea protecției drepturilor consumatorului este esențială asigurarea unui regim unic atât pentru cazul prestării serviciului de către profesionist, cât și în cazurile

			vectorului European, condiţia principală a oricăror modificări legislative este transpunerea acquis-ului comunitar. Prezenta propunere legislativă nu întruneşte cerinţele cadrului European expuse de prevederile Directivei europene privind distribuţia de asigurări (Directiva Parlamentului European şi a Consiliului nr. 97 din 20 ianuarie 2016 privind distribuţia de asigurări, denumită în continuare Directiva IDD 2016/97). Conform părţii (15) din preambulul şi art. 1 alin.(3) din Directiva IDD 2016/97, aceasta nu se aplică intermediarilor de asigurări auxiliare (astfel cum sunt „asistenţii în brokeraj" definiţi în sensul art.4 din Legea nr.92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare) care desfăşoară activităţi de distribuţie de asigurări în cazul în care sunt îndeplinite cumulativ anumite condiţii. Condiţii similare sunt transpuse prin art.109 alin.(3) din Legea nr.92/2022. Şi legislaţia din România (art.2 alin.(l) din Legea nr. 236/2018 privind distribuţia de asigurări) prevede exceptarea de la aplicarea dispoziţiilor legii intermediarilor de asigurări auxiliare care desfășoară activitate de distribuţie (în sensul legislației naţionale - asistenţii în brokeraj). Mai mult, asistenţii de brokeraj nu reprezintă participanţii profesionişti la piaţa asigurărilor nici în sensul definiţiilor din art.13 din DIRECTIVA 2009/138/CE privind accesul la activitate şi desfăşurarea activităţii de asigurare şi de reasigurare (Solvabilitate II). Suplimentar, în sensul transpunerii art.3 din Directiva IDD 2016/97 sunt statuate dispoziţiile art.109 alin.(l) din Legea nr.92/2022, care prevăd că în calitate de asistent în brokeraj poate activa orice persoană fizică sau persoană juridică înscrisă în Registrul asistenţilor în brokeraj, ţinut de brokerul de asigurare şi/sau de reasigurare, prezentat, în formă electronică, autorităţii de supraveghere de la data înscrierii în registru a asistentului în brokeraj. Totodată, autoritatea de supraveghere care licenţiează/înregistrează şi supraveghează activitatea acestora este Banca Naţională a Moldovei (astfel cum este definită „autoritatea competentă" - autorităţile din statele membre abilitate prin acte cu putere de lege sau acte administrative să înregistreze şi/sau să supravegheze, după caz, intermediarii de asigurări, reasigurări sau asigurări auxiliare din statele respective- prin Directiva IDD 2016/97 şi legislaţia din România (Legea nr. 236/2018)). Conform compartimentului „5" din Nota de fundamentare, prevederile proiectului nu sunt compatibile cu legislaţia UE. In aceste condiţii, norma propusă la articolul 4 alineatul (2^1) lit.b) din Legea nr.192/1998 nu transpune şi nu este compatibilă	prestării serviciului prin intermediari, implicit asistenții în brokeraj. Or, practica CNPF relevă necesitatea nemijlocită de atragere în procedura administrativă și efectuare a investigațiilor cu implicarea asistenților în brokeraj.

			legislaţiei UE din domeniul asigurărilor şi distribuţiei **în** asigurări (Directiva IDD 2016/97). **în contextul aprofundării relaţiilor Republicii Moldova cu Uniunea Europeană şi prin prisma dobândirii statutului de ţară candidată la UE la** 23 **iunie 2022, nu susţinem modificările excesive care nu vin în susţinerea vectorului European.**	
2. Articolul 6: alineatul (1) litera h): liniuța a doua se completează cu textul „ , *stabilindu-se diferenţiat în funcţie de categoria de asigurare*;"; la liniuța a noua, textul „*ale unităților de schimb valutar (altele decât băncile)*" se substituie cu cuvintele „*ale caselor de schimb valutar*"; litera se completează cu o liniuță nouă cu următorul cuprins: „ - *plățile asociațiilor de economii și împrumut, în mărime de până la 0,05 la sută din valoarea medie anuală a soldului împrumuturilor acordate, în scop de consum, membrilor – persoane fizice;*"; articolul se completează cu alineatul (2^2) cu următorul cuprins: „*(2^2) În cazul în care bugetul Comisiei Naționale pentru anul următor, din motive întemeiate, nu a fost aprobat în termenul prevăzut la alin.(1^1), atunci taxele și plățile se vor percepe, în continuare, în cuantumul stabilit potrivit ultimului buget, aprobat prin hotărârea Consiliului de administrație.*".	**Banca Națională a Moldovei**	13	4. La pct. 2, suplimentar propunerilor de modificare incluse în proiect și ținând cont că băncile desfășoară mai multe tipuri de activități conform prevederilor Legii nr.202/2017 privind activitatea băncilor, Legii nr.62/2008 și Legii nr.114/2012, propunem a se reevalua modalitatea de calcul impusă față de bănci (art. 6 alin. (1) lit. h), liniuța a opta). Or, actualmente, nu este clar raționamentul care justifică calcularea plăților percepute de la bănci din valoarea medie anuală a soldului creditelor acordate consumatorilor persoane fizice. În același sens, propunem a se reevalua inclusiv principiul de calcul aplicat organizațiilor de creditare nebancară, cât și asociațiilor de economii și împrumut.	**Nu se acceptă** Obiecția nu ține de obiectul prezentului proiect.
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	14	Privind modificarea propusă la art. 6 alin. (1) lit. h), liniuța a doua, menționăm că, de facto, prin nici o statistică adițională autoritatea nu a venit cu argumente plauzibile de a percepe în bugetul său o atare taxă – plățile societăților de asigurare, în mărime de până la 0,3 la sută din primele brute anuale subscrise, stabilindu-se diferențiat în funcție de categoria de asigurare. Cu trimitere la Raportul de activitate al Comisiei Naționale a Pieței Financiare pentru anul 2023 se constată că, pentru întreaga perioadă de referință au fost înregistrate, analizate și soluționate 146 de reclamații, dintre care 3 redirecționate către alte autorități publice competente. Deci, finalmente 143 petiții pe componenta asigurări. Raportul nu conține detalii aferente articolului de venituri pe componenta protecției consumatorilor de servicii de asigurare, doar o sumă generală de 5 305,8 mii lei, aceasta reprezentând plata pentru jumătate de an pe întregul segment de asigurări și creditare nebancară. În cadrul acțiunilor de examinare și soluționare a reclamațiilor depuse de către consumatori, CNPF a aprobat doar 1 decizie, prin care a constatat încălcarea de către un asigurător a cerințelor privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule în partea ce ține de înlăturarea erorilor admise la completarea formularului „Constatare amiabilă de accident" (a se vedea Raportul anual 2023 CNPF). Corespunzător, cuantumul taxei, având în vedere disciplina bugetară a asigurătorilor și onorarea incontestabilă a obligațiilor în raport cu bugetul CNPF (cifra primelor brute subscrise trim. III anul 2023 nu este disponibilă pe pagina web a BNM), să	**Nu se acceptă** Obiecția nu ține de obiectul prezentului proiect, deoarece concretizarea propusă în proiect nu intervine asupra conceptului normei. Propunerea respectivă a parvenit în repetate rânduri din partea participanților pieței. Norma propusă nu crează premise pentru sporirea taxelor percepute ci are drept scop oferirea dreptului de stabilire diferențiată a cuantumurilor plăților, legea prevăzând plafonul maxim al taxei.

			admitem de 50 la sută din 5 305,8 mii lei - 2 652,9 mii lei, este una absolut neproporțională. Hotărârea CNPF nr. 50/1 din 29.10.2024 privind cuantumul taxelor și plăților stabilite și percepute de către Comisia Națională a Pieței Financiare în anul 2025 relevă că plata asigurătorilor nu a fost revizuită, fiind stabilită la cota maximă stabilită prin art. 6 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare de 0,3% din primele brute anuale subscrise. În cadrul consultărilor publice organizate de Comisia economie, buget și finanțe asupra proiectului de lege care vizează facilitarea accesului antreprenorilor locali la piețe de capital externe din 14 noiembrie 2024 se desprinde intenția legislativului de a revizui prin micșorare cu 50 la sută sau abroga plata asigurărilor de viață. Trebuie să reținem că CNPF actualmente dispune doar de prerogative aferente protecției consumatorilor, supravegherea propriu-zisă revine Băncii Naționale a Moldovei, efort netaxat adițional. Plata efectuată de către asigurători către CNPF se cuprinde în tariful primelor de asigurare, corespunzător este un cost, care se achită de consumatori. Articolul 4 alin. (2^1) și alin. (2^2) (în redacția actuală și în redacția înaintată) din Legea nr. 192/1998 stabilește că, CNPF își exercită atribuțiile pe segmentul asigurărilor în domeniul drepturilor consumatorilor, în sensul Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, consumator se prezumă doar persoanele fizice, iar în partea ce ține de asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto – atât persoane fizice, cât și persoane juridice. În partea ce ține de plățile pe care le achită participanții profesioniști la piața asigurărilor nu s-a făcut o delimitare, așa precum s-a reglementat pe segmentul bancar/creditare nebancară, raportându-se doar consumatorilor persoane fizice. Având în vedere cele prenotate se interferează necesitatea revizuirii cuantumului plăților achitate de asigurători, nu doar diferențiat în funcție de categoria de asigurare, dar și cuantumul maxim, care ar trebui coroborat și uniformizat (unul din principiile activității de legiferare este echilibrul între reglementările concurente – art. 3 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative) cu cel aplicat sectorului bancar/creditare nebancară - 0,05 la sută, precum și aplicat față de primele brute anuale subscrise de persoane fizice, cu excepția primelor subscrise în cadrul asigurării obligatorii de răspundere civilă auto – atât de persoane fizice, cât și de persoane juridice.	

		15	La completarea propusă la art. 6 alin. (2^2) privind situația de neaprobare a bugetului CNPF pentru anul următor, autorul proiectului trebuie să vină cu concretizări privind motivele cu specificarea exhaustivă a temeiurilor neaprobării. În atare situație se lasă spațiu de interpretare pentru întemeierea neaprobării bugetului pentru anul următor, respectiv aplicarea cuantumului taxelor și plăților în continuare potrivit ultimului buget.	**Se acceptă parțial** Alineatul (2^2) se va expune în următoarea redacție: *„(2^2) În cazul în care cuantumul taxelor și plăților Comisiei Naționale pentru anul următor, din motive care nu pot fi imputate Consiliului de administrație, nu a fost aprobat în termenul prevăzut la alin. (1^1), atunci taxele și plățile se vor percepe, în continuare, potrivit cuantumurilor aplicate în anul precedent.*”.
	Asociația Obștească ”Uniunea Asiguratorilor din Republica Moldova”	16	1. La Art.6 alin. (1) lit. h) din Legea nr.192/1998 liniuța a doua, se propune substituirea textului ”0,3 la sută din primele brute anuale subscrise” cu textul ”0,05 la sută din primele anuale nete subscrise”. *Argumentare*: Propunerea de micșorare a plăților achitate în bugetul CNPF de către societățile de asigurare este întemeiată pe numărul de petiții nesemnificativ înregistrat în raport cu volumul de polițe de asigurare anuale emise. Este un abuz față de societățile de asigurare obligația să achite 0,3 la sută din primele brute subscrise, fiind cea mai mare plată în raport cu alți subiecți similari ai raporturilor ce țin de supravegherea și controlul în domeniul protecției drepturilor consumatorilor. Având în vedere cele prenotate se interferează necesitatea revizuirii cuantumului plăților achitate de asigurători, nu doar diferențiat în funcție de categoria de asigurare, dar și cuantumul maxim, care ar trebui coroborat și *uniformizat* (unul din principiile activității de legiferare este echilibrul între reglementările concurente – art. 3 alin. (1) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative) cu cel aplicat sectorului bancar/creditare nebancară - *0,05 la sută*. Totodată, dacă ne referim la anul 2023 ca reper pentru analiză, este important să menționăm următoarele: Nr. de polițe de asigurare în vigoare la începutul anului 2023: 1.227.593 polițe Nr. de polițe de asigurare emise: 1.968.256 polițe Nr de petiții examinate: 146 de reclamații, dintre care 3 redirecționate către alte autorități publice competente.[1] Rata petițiilor în raport cu numărul de polițe de asigurare valabile pe parcursul anului 2023: 0,004 la sută. Plăți regulatorii aferente societăților de asigurare: 0,3 la sută din primele brute subscrise, ceea ce constituie estimativ o sumă anuală în mărime de 8.807.840 lei.	**Nu se acceptă** Obiecția nu ține de obiectul prezentului proiect, deoarece concretizarea propusă în proiect nu intervine asupra conceptului normei. Propunerea respectivă a parvenit în repetate rânduri din partea participanților pieței. Norma propusă nu crează premise pentru sporirea taxelor percepute ci are drept scop oferirea dreptului de stabilire diferențiată a cuantumurilor plăților, legea prevăzând plafonul maxim al taxei.

			Urmare a analizei este vădită improporționalitatea coeficientului de plată reglementat în raport cu indicatorii efectiv înregistrați.Mai mult, aceste plăți sunt incluse în calculul mărimii primelor de asigurare achitate de către consumatori, drept consecință diminuarea plăților efectuate de către asiguratori în bugetul CNPF va determina micșorarea costului poliței de asigurare. Referitor la baza de calcul a plăților achitate de către socetățile de asigurare, se propune a fi efectuate din ***Primele anuale nete subscrise***, avînd în vedere că anume acest indicator reflectă situația reală a polițelor de asigurare emise pentru care socitățile de asigurare poartă răspundere. **Primele brute anuale subscrise** includ polițele de asigurare care au fost **reziliate, polițele anulate și partea de primă transmisă în reasigurare**. Este abuzivă impunerea socităților de asigurare să achite plăți calculate din polițelor de asigurare reziliate, anulate și, mai grav, din părțile de prime cedate în reasigurare, caz în care se majorează neîntemeiat cheltuielile asigurătorilor. _____ [1] Raport anual CNPF pentru anul 2023	
	Biroul Naţional al Asigurătorilor de Autovehicule	17	**La pct.2,** deşi proiectul de lege are ca obiect „consolidarea cadrului de protecţie a drepturilor consumatorilor de servicii financiare”, se intervine cu propunere de completare a art.6 lit.h) liniuţa a doua din Legea nr. 192/1998, care reglementează plăţile societăţilor de asigurare achitate cu periodicitate în vederea finanţării Comisiei Naţionale a Pieţei Financiare. De menţionat, că propunerea respectivă excedă obiectul şi scopul proiectului de lege, dar analizând Nota de fundamentare a proiectului, nu se atestă o explicaţie sau premisele care au condiţionat amendamentul respectiv. Se creează impresia, că se doreşte *inter alia* sporirea plăţilor care sunt virate în bugetul de finanţare a CNPF paralel cu consolidarea cadrului de protecţie a consumatorilor.	**Nu se acceptă** Propunerea respectivă a parvenit în repetate rânduri din partea participanților pieței. Norma propusă nu crează premise pentru sporirea taxelor percepute ci are drept scop oferirea dreptului de stabilire diferențiată a cuantumurilor plăților, legea prevăzând plafonul maxim al taxei.
	Asociația Brokerilor de Asigurare-Reasigurare (ABAR)	18	La art.6 alin. (1) lit. h) din Legea nr.192/1998 liniuţa a treia, se propune substituirea textului plăţile intermediarilor în asigurări şi/sau în reasigurări, în mărime de până la 0,1 la sută din valoarea comisioanelor" cu textul plăţile intermediarilor în asigurări şi/sau în reasigurări, în mărime de până la **0,01 la sută** din valoarea comisioanelor" **sau de exclus** (din motivul **dublei impunerii,** dat fiind că cuantumul comisioanelor este deja inclus în prima brută subscrisă - baza de achitare a plăţilor pentru asigurători). **Argumentare:** în condiţiile Legii nr.105/2003 privind protecţia consumatorului, este definit ca consumator - **„persoana fizică".** Şi doar în cazul asigurărilor **RCA,** în sensul art.4 alin.(2^2) din Legea nr.192/1998	**Nu se acceptă** Obiecția nu ține de obiectul prezentului proiect.

			se extinde la subiecţi ai raporturilor juridice. La fel, se observă că: - plata pentru sectorul organizaţiilor de creditare nebancară (OCN) a fost stabilită la nivelul de 0,05% din valoarea soldului creditelor **acordate persoanelor fizice;** - plăţile băncilor, în mărime de până la 0,05 la sută din valoarea medie anuală a soldului creditelor acordate consumatorilor **persoane fizice.** Astfel, plăţile introduse la art.6 alin.(l) lit.h) din Legea nr.192/1998 pentru entităţile supravegheate din sectorul asigurări urmează a fi uniformizată cu baza de calcul pentru celelalte sectoare. Propunerea de micşorare a plăţilor achitate în bugetul CNPF de către brokerii de asigurare sau de asigurare este întemeiată pe numărul de petiţii nesemnificativ înregistrat în raport cu volumul de poliţe de asigurare anuale emise. Suplimentar, baza de calcul - comisionul - deja se include în baza de calcul - prime brute subscrise - din care achită plăţile asigurătorii. Astfel, se observă o **impunere dublă.** Totodată, conform datelor incluse în Raportul anual al CNPF pentru anul 2023 (publicat pe pagina web www.cnpf.md): Venituri aferente: - pieţei de capital 6 389,6 mii lei (11,8% din total); - **pieţei de asigurări 18 483,5 mii lei (34,3% din total);** - domeniului de creditare nebancară 16 903,3 mii lei (31,4% din total); - domeniului de protecţie a consumatorilor 5 305,8 mii lei (9,8% din total) - alte surse legale de venit 6 869,2 mii lei (12,7%) din total. Dacă ne referim şi la alte date incluse în Raportul anual al CNPF pentru anul 2023 ca reper pentru analiză, este important să menţionăm următoarele: Nr. de poliţe de asigurare în vigoare la începutul anului 2023:1.227.593 Nr. de poliţe de asigurare emise: **1.968.256** Nr de petiţii examinate: **146 de reclamaţii,** dintre care 3 redirecţionate către alte autorităţi publice competente. Rata petiţiilor în raport cu numărul de poliţe de asigurare valabile pe parcursul anului 2023: **0,004 la sută.** Urmare a analizei este vădită improporţionalitatea coeficientului de plată reglementat în raport cu indicatorii efectiv înregistraţi (plăţile achitate de sectorul asigurări 18483,5 mii lei / 146 reclamaţii - **126,6 mii** lei constituie plăţile achitate de sector pentru **examinarea 1 (unei) reclamaţii).** Din analiza prezentată se observă că, participanţii profesionişti la piaţa asigurărilor achită cea mai mare plată în raport cu alţi	

			subiecţi similari ai raporturilor ce ţin de supravegherea şi controlul în domeniul protecţiei drepturilor consumatorilor. Având în vedere cele prenotate se interferează necesitatea revizuirii cuantumului plăţilor achitate de intermediarii în asigurări, fiind propus un cuantumul maxim, care ar trebui coroborat şi uniformizat (unul din principiile activităţii de legiferare este echilibrul între reglementările concurente - art. 3 alin. (1) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative) - **0,01 la sută.**	
	Asociația de Economii și Împrumut „Microîmprumut”	19	Cu privire la modificarea art. 6 alin. 1 lit. h) prin suplimentarea categoriilor de contracte din care se achită contrubuții la bugetul CNPF – sunt stimulate astfel AEÎ să nu acorde asemenea împrumuturi, sau să le califice în alt mod. Se vor genera situații conflictuale de la raportarea unor contracte la categoria contractelor de consum sau în alte scopuri. Incertitudinea va fi majorată și în caz de acceptare a propunerii de a se acorda și fidejusorilor calitatea de consumator, ori un împrumut comercial, acordat unei persoane juridice cu fidejusori persoane fizice terțe, va fi suceptibil de interpretare diferită.	**Nu se acceptă** Nu poate fi acceptată excluderea taxei pentru o categorie de subiecți supravegheați, or aceasta ar constitui un tratament discriminatoriu în raport cu cei în raport cu care se percep taxe. În partea calificării corecte a contractelor, acest fapt ține de buna-credință a asociației. La stabilirea cuantumului plăților ce urmează a fi încasate, CNPF va contrapune informațiile oferite de AEÎ în acest sens cu datele raportate în conformitate cu cadrul normativ la BNM.
3. Articolul 8: la litera b) și litera i), litera „*e)*” se substituie cu litera „*g)*”; la litera c), cuvintele „*acordă autorizații de reorganizare a acestora*” se substituie cu textul „ *aprobă calitatea de persoană acceptată, de agent delegat și acordă calitatea de consultant de investiții*”; articolul se completează cu litera c^2) cu următorul cuprins: „*c^2) acordă autorizații de reorganizare emitenților*;”; la litera f^1), după cuvântul „*control*” se introduce textul „ , *inclusiv sub forma*	**Serviciul Fiscal de Stat**	20	1) La art. I: a) pct. 3, urmează de revizuit textul „litera b) și litera i), litera e) se substituie cu litera g)”. Or, potrivit tehnicii legislative, renumerotarea nu se admite. Mai mult, pentru exprimarea intenției de scoatere din vigoare a unor prevederi, se utilizează cuvintele „se abrogă”;	**Se acceptă** Prevederea ce vizează modificarea art. 8 lit. a) și lit. i) se va reda în următoarea redacție: „*3. Articolul 8:* *la litera b) și litera i), textul „lit. b)-e)” se substituie cu textul „lit. b)-g)”;*”. În același timp, a fost exclusă propunerea de modificare a lit. o), aceasta nefiind relevantă în contextul modificărilor introduse prin Legea nr. 259/2024 pentru modificarea unor acte normative (facilitarea accesului antreprenorilor locali la pieţe de capital externe).

cumpărăturii de control,", iar litera „*e)*" se substituie cu litera „*g)*"; la litera o): textul „ , *de asemenea*" se exclude; litera q) se completează cu cuvintele „ *și a fondurilor de pensii facultative*"; la litera t), cuvintele „*subiecților supravegheați*" se substituie cu textul „*participanților la piața financiară nebancară și a subiecților prevăzuți la art.4 alin.(2[1])*".	**Banca Națională a Moldovei**	21	5. La pct. 3, ce vizează completarea art. 8 cu lit. c[2]), se va preciza dacă prin *"emitenți"* se au în vedere doar subiecții prevăzuți la lit. c) al aceluiași articol.	**Se comentează** Termenul „*emitenți*" se interpetează sistemic în raport cu contextul legii-cadru. Totodată, normele speciale prevăd acordarea de către CNPF autorizațiilor de reorganizare pentru societățile pe acțiuni și a avizelor prealabile de reorganizare sau dizolvare a OPCA și a SAI, motiv din care nu se onsideră necesară concretizarea, pe principii de coroborare a normelor. Litera c[2]) se va expune în următoarea redacție: „*c[2]) acordă autorizații de reorganizare emitenților și avize de reorganizare sau dizolvare a organismelor de plasament colectiv alternativ și societăților de administrare a investițiilor* ;".
4. Articolul 9: alineatul (1): la litera c), cuvântul „*bancare*" se exclude; la litera d), cuvântul „*prescripții*" se substituie cu cuvântul „*decizii*"; alineatul se completează cu litera d[1]) cu următorul cuprins: „*d[1]) să aplice sancțiune sub formă de avertisment în cazul constatării abaterilor de la prevederile cadrului normativ de către participanții la piața financiară nebancară, precum și de către subiecții raporturilor ce țin de reglementarea, supravegherea și controlul în domeniul protecției drepturilor consumatorilor;*"; la litera e), litera „*e)*" se substituie cu litera „*g)*"; alineatul (1[2]) se completează cu al doilea enunț cu următorul cuprins: „*Termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 180 de zile.*"; după alineatul (1[3]) se introduc alineatele (1[4]) – (1[8]) cu următorul cuprins: „*(1[4]) Cumpărătura de control se efectuează din contul mijloacelor destinate acestui scop, prevăzute în bugetul Comisiei Naționale.*	**Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării**	22	La pct. 4. prin care se propune completarea art. 9 alin. (1[2]) menționăm că potrivit art. 60 alin. (1) din Codul Administrativ, „*termenul general în care o procedură administrativă trebuie finalizată este de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel*". Totodată, alineatul 5 al aceluiași articol prevede „*în mod excepțional, cînd în procedura administrativă se înregistrează cazuri de complexitate deosebită care necesită timp pentru prelucrarea documentelor, autoritatea publică poate stabili un termen mai mare pentru finalizarea procedurii administrative, care* ***nu va depăși 90 de zile***". Respectiv, propunerea de completare a articolului 9, depășește limita maximă stabilită. În context, se propune revizuirea acesteia prin prisma normelor citate.	**Se acceptă parțial** Practica de supraveghere a CNPF denotă că termenul general maxim al procedurii administrative stabilit de Codul administrativ, nu este suficient reieșind din complexitatea procedurilor administrative de control, în principal din perspectiva procesării volumetrice a materialelor, dar și asigurarea unor termene viabile atât pentru autoritate, cât și pentru participanți de a realiza operațiunile administrative. Astfel, în situațiile în care controlul vizează verificarea activității mai multor participanți, ceea ce presupune examinarea unui volum mare de acte și informații, se propune stabilirea unui termen mai extins, dar care nu va depăși 180 de zile. Inter alia, necesită a fi menționat că termenul mai mare de 90 de zile pentru realizarea controlului se regăsește și în raport cu alte autorități publice. De exemplu, Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, la art. 75[1] alin. (11) și alin. (12), prevede un termen de 12 luni și, corespunzător, de

(1^5) Mijloacele bănești, utilizate în cadrul operațiunilor realizate de angajații Comisiei Naționale, care au efectuat cumpărătura de control, sunt restituite integral Comisiei Naționale, fără reținerea unor costuri. *(1^6) Prin derogare de la Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorului, bunurile materiale se restituie entității supuse controlului.* *(1^7) În cazul contractării unui credit cu titlu de cumpărătură de control, profesionistului i se restituie doar valoarea totală a creditului sau suma inițială debursată (în cazul liniei de credit).* *(1^8) Drept probe ale faptelor care au avut loc în timpul efectuării cumpărăturii de control pot servi înregistrările audio, foto și video, realizate de către angajații Comisiei Naționale ș Drept probe ale faptelor care au avut loc în timpul efectuării cumpărătur*".				9 luni, ambele termene putând fi prelungite, cu cel mult 3 luni. Având în vedere considerentele expuse supra, se propune următoarea redacție a amendamentului ce vizează alin. (1^2): „*alineatul (1^2) se completează cu al doilea enunț cu următorul cuprins:* „*În cazul procedurilor administrative de control care, vizează mai mult de un participant, termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 180 de zile.*". În același timp, Art. I pct. 4 din proiect a fost completat cu următorul amendamen: „ *la alineatul (1^1) cuvântul „bancare" se exclude;".*
		23	Cu referire la completarea art. 9 cu alin. (1^4-1^8), ținem să menționăm că mecanismul cumpărăturii de control este reglementat de Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior. Așadar, potrivit art. 3 a legii menționate, *„cumpărătură de control – acțiune efectuată de către persoane împuternicite din cadrul* ***Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor, Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, Serviciului Fiscal de Stat,*** *care constă în procurarea bunurilor materiale, în efectuarea comenzii de executare a lucrărilor sau de prestare a serviciilor, din contul mijloacelor prevăzute pentru acest scop în bugetul autorității respective, fără scopul de a le achiziționa (consuma) sau de a le comercializa. După legitimarea persoanei împuternicite și informarea comerciantului despre cumpărătura de control, produsele procurate se restituie contra valorii acestora, cu excepția produselor care nu pot fi restituite în starea lor inițială și a serviciilor executate".* Subsecvent, recomandăm după alin. (1^3) instituirea unei norme care să atribuie Comisiei Naționale dreptul de efectuare a cumpărăturii de control, după cum urmează: *„Comisia Națională desfășoară proceduri administrative de control, inclusiv prin efectuarea cumpărăturii de control".* În plus atragem atenția că redacția propusă pentru alin. (1^6) face derogări de la prevederi inexistente în Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor.	**Nu se acceptă** Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior, nu este aplicabilă serviciilor financiare. Referitor la completarea art. 9 cu o normă care să atribuie CNPF dreptul de a efectua cumpărătura de control, acest fapt nu este necesar, în condițiile amendamentului propus la art. 8 litera f^1) din Legea nr. 192/1998, care stabilește atribuțiile CNPF. (A se vedea pct. 3 din Art. I din proiect) **Se comentează** Derogarea este realizată de la conținutul Anexei, parte integrantă a Legii nr. 105/2003, care conține lista produselor nealimentare de calitate corespunzătoare ce nu pot fi returnate sau înlocuite cu un produs similar.

	Serviciul Fiscal de Stat	24	b) pct. 4, recomandăm revizuirea textului „la litera e), litera e) se substituie cu litera g)". Totodată, menționăm că lit. g) a fost abrogată prin Legea nr. 58/2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare din 30.03.2020. Recomandare valabilă și pentru pct.9.	**Se acceptă** Prevederea din proiect ce vizează modificarea art. 9 alin. (1) lit. e) va avea următoarea redacție: „*la litera e), textul „lit. b)-e)" se substituie cu textul „lit. b)-g)";* ".
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	25	2. La art. 9 este prevăzută completarea alin. (1^2) cu al doilea enunț cu următorul cuprins: „*Termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 180 de zile.*"; Conform experienței aferente procedurilor administrative de control, CNPF restricționează, deseori, răspunsul participanților la 3-5 zile. Astfel, pentru asigurarea unui echilibru eficient între drepturile participanților și capacitatea CNPF de a acționa eficace, ar fi prudent să fie reglementat și un termen rezonabil pentru participanți de a răspunde solicitărilor CNPF. Acest lucru ar contribui la evitarea întârzierilor nejustificate și la menținerea unui cadru de reglementare echitabil. De asemenea, termenul procedurii administrative ar trebui să fie unul general, fără a favoriza anumite autorități publice în raport cu altele. Or, prin Codul Administrativ s-a dorit codificarea normelor din domeniu administrativ și aplicarea uniformă a acestora. Menționăm, că termenul de general de 30 de zile în interiorul căruia urmează a fi efectuată procedura administrativă este motivat și suficient, legiuitorul stabilind la art. 60 alin. (4) și (5) posibilitatea extinderii la cel mult 90 zile a termenului procedurii administrative, cu stabilirea, că se admite prelungirea în cazuri excepționale, de o complexitate deosebită. Similar, mai multe autorități publice exercită controlul public de o înaltă complexitate, în temeiul normei generale – de 30 de zile, spre exemplu Serviciul Fiscal de Stat, etc. E nejustificat stabilirea unui termen de 6 ori mai mare decât termenul general prevăzut de Codul administrativ, care este actul normativ de bază obligatoriu pentru executarea autorităților publice în exercitarea controlului public. În această ordine de idei, considerăm rezonabil păstrarea termenului de 30 zile statuat în art. 60 Cod Administrativ.	**Se acceptă parțial** Practica de supraveghere a CNPF denotă că termenul general maxim al procedurii administrative stabilit de Codul administrativ, nu este suficient reieșind din complexitatea procedurilor administrative de control, în principal din perspectiva procesării volumetrice a materialelor, dar și asigurarea unor termene viabile, atât pentru autoritate, cât și pentru participanți, de a realiza operațiunile administrative. Astfel, în situațiile în care controlul vizează verificarea activității mai multor participanți, ceea ce presupune examinarea unui volum mare de acte și informații, se propune stabilirea unui termen mai extins, dar care nu va depăși 180 de zile. Inter alia, necesită a fi menționat că termenul mai mare de 90 de zile pentru realizarea controlului se regăsește și în raport cu alte autorități publice. De exemplu, Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, la art. 75^1 alin. (11) și alin. (12), prevede un termen de 12 luni și, corespunzător, de 9 luni, ambele termene putând fi prelungite, cu cel mult 3 luni. Având în vedere considerentele expuse supra, se propune următoarea redacție a amendamentului ce vizează alin. (1^2): „*alineatul (1^2) se completează cu al doilea enunț cu următorul cuprins:* „*În cazul procedurilor administrative de control, care vizează mai mult de un participant, termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 180 de zile.*".

		26	3. La art. 9 este prevăzută introducerea unui nou alineat (1^7) cu următorul cuprins: *„(1^7) În cazul contractării unui credit cu titlu de cumpărătură de control, profesionistului i se restituie doar valoarea totală a creditului sau suma inițială debursată (în cazul liniei de credit)*." Propunerea dată vine în contradicție vădită cu art. 46 din Constituție. Potrivit normei constituționale, „*dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sânt garantate. Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă şi prealabilă despăgubire*". În această ordine de idei, solicităm excluderea posibilității efectuării unei cumpărături de control în cazul contractelor cu executare succesivă, inclusiv contractelor de credit. Între altele, planează riscul contractării unor credite ipotecare (pe un termen de 30 ani) cu titlu de „cumpărătură de control" și utilizarea gratuită a resurselor creditorilor. Totuși, în cazul în care autorul insistă asupra păstrării propunerii, considerăm necesară reglementarea anumitor limite în cadrul cumpărăturilor de control, și anume clarificarea periodicității și termenului în care urmează a fi rambursată valoarea creditului. Respectiv, se propune limitarea rambursării fără costuri în termen de până la 14 zile, similar cu dreptul de revocare a contractului. În caz contrar, urmând a fi achitat creditul plus costurile conform prevederilor contractuale. De asemenea, urmează a fi menționate actele în baza cărora va fi informat profesionistul și va fi delimitată cumpărătura de control. Fiecare tranzacție are anumite costuri (procesarea informației, păstrarea datelor, accesul pentru birourile de credit, etc.), respectiv, este absolut necesară limitarea cumpărăturilor de control cât și limitarea termenului de rambursare a valorii totale a creditului.	**Se acceptă parțial** Alineatul (1^7) se va expune în următoarea redacție: *„(1^7) În cazul contractării unui credit cu titlu de cumpărătură de control, profesionistului i se restituie doar valoarea totală a creditului sau suma inițială debursată (în cazul liniei de credit). Restituirea sumelor de către CNPF se realizează întru-un termen restrâns, care nu va depăși 2 zile lucrătoare de la data efectuării cumpărăturii de control. Se exceptează de la cumpărătura de control contractele de credit garantate cu ipotecă.".* **Se comentează** Cumpărătura de control reprezintă o formă în care poate fi realizată activitatea de control. La rândul său, procedura administrativă de control este reglementată prin Regulamentul cu privire la procedura administrativă de control, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 60/10/2023, care stabilește cadrul material şi procedural al activităţii de control (controlului), desfăşurate (desfăşurat) de către CNPF. Respectiv, acest regulament urmează a fi completat cu dispoziții legale, care vor reglementa particularitățile desfășurării cumpărăturii de control. Se propune următoarea redacție a alineatului *(1^4)*: *„(1^4) Cumpărătura de control se efectuează în conformitate cu actele normative ale autorităţii de supraveghere, adoptat în condițiile alin.(1^2), din contul mijloacelor destinate acestui scop, prevăzute în bugetul Comisiei Naționale.".*
	Biroul Naţional al Asigurătorilor de Autovehicule	27	**La pct.4,** substituirea la lit.d) art.9 din Legea nr. 192/1998 a cuvântului „prescripţii" cu cuvântul „decizii", o considerăm nefondată. În nota de fundamentare a proiectului, autorul nu	**Nu se acceptă** Propunerea respectivă vine să excludă interpretările contradictorii pe marginea

			specifică premisele şi condiţiile care au determinat această propunerea amendării acestei norme. Or, prin amendamentul precitat, se creează impresia că CNPF-ului i se atribuie un rol de instanţă de judecată. La acest aspect, vom reveni şi pe parcursul avizului la comentarea propunerii de amendare a Codului de executare.	statutului instituției „prescripției". Or, în Legea 75/2020 privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor, prescripția figurează în calitate de sancțiune. În practica CNPF, prescripția, regăsită la art. 9, se aplica în sensul de dispunere de a realiza o anumită acțiune, respectiv, în esență, o decizie a autorității în raport cu care se utiliza generic verbul „a prescrie". În condițiile în care CNPF în temeiul art. 20 alin. (1) din Legea nr. 192/1998 emite decizii, substituirea termenului *prescripții* prin norma vizată nu vine decât să aducă consecvență în terminologia utilizată. Pentru a aduce claritate, Nota de fundamentare se va completa cu respectivele remarci.
		28	Pe de altă parte, completarea alin.(l[2]) cu un enunţ nou, care stabileşte un nou termen pentru examinarea procedurilor administrative, în opinia noastră, este un termen nerezonabil, iar propunerea de amendare, nejustificată. Aşadar, procedurile administrative sunt reglementate per general de Codul administrativ şi, care, de regulă, potrivit art. 60 trebuie să fie finalizate în termen de 30 de zile. Tot acelaşi articol, prevede că acest termen general ar mai putea fi prelungit cu cel mult 15 zile, din motive legate de complexitatea obiectului procedurii administrative, sau în mod excepţional, când în procedura administrativă se înregistrează cazuri de complexitate deosebită care necesită timp pentru prelucrarea documentelor, autoritatea publică poate stabili un termen mai mare pentru finalizarea procedurii administrative, care nu va depăşi 90 de zile. Aşadar, autorul proiectului propune o excepţie de la regula generală şi stabileşte, indiferent de complexitatea cazului, un termen limită care nu poate fi depăşit de 180 zile, adică 6 luni. Opinăm, prin urmare că, în speţă se va crea un precedent foarte periculos pentru alte autorităţi publice, care după acest exemplu, vor înainta propuneri de *lege ferenda* în scopul amendării actelor normative (legi speciale) care guvernează activitatea lor cu prevederi care extind termenul de examinare a procedurilor administrative, iar în final, norma din Codul administrativ va deveni inaplicabilă, deoarece legile speciale vor reglementa alt termen decât cel stabilit în cod.	**Se acceptă parțial** Practica de supraveghere a CNPF denotă că termenul general maxim al procedurii administrative stabilit de Codul administrativ, nu este suficient reieșind din complexitatea procedurilor administrative de control, în principal din perspectiva procesării volumetrice a materialelor, dar și asigurarea unor termene viabile, atât pentru autoritate, cât și pentru participanți, de a realiza operațiunile administrative. Astfel, în situațiile în care controlul vizează verificarea activității mai multor participanți, ceea ce presupune examinarea unui volum mare de acte și informații, se propune stabilirea unui termen mai extins, dar care nu va depăși 180 de zile. Inter alia, necesită a fi menționat că termenul mai mare de 90 de zile pentru realizarea controlului se regăsește și în raport cu alte autorități publice. De exemplu, Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, la art.

			La caz, prin adoptarea Codului administrativ, în vigoare din 1 aprilie 2019, s-a dorit consolidarea întregului proces decizional şi de administrare publică, din motiv că anterior adoptării acestuia, raporturile administrative erau reglementate de o serie de proceduri speciale şi neuniforme, conţinând deseori şi contradicţii între prevederi, fapt ce ducea la o aplicare greoaie şi neunitară a lor de către autorităţile publice, instanţele de judecată cât şi cetăţeni. Astfel, se va reveni la un cadru legal neuniform, iar instanţele de judecată, care vor examina spre exemplu, acţiunile în contencios administrativ, vor aplica prevederi diferite procedurilor similare care emană de la diferite autorităţi publice, care în fond, reprezintă administraţia publică centrală. Autorul proiectului, argumentează operarea acestei modificări prin *volumele materialelor care necesită a fi verificate, care de cele mai multe ori, depăşesc resursele de timp alocate la acest capitol,* însă considerăm că orice autoritate publică, care iniţiază o procedură administrativă, are mai mult sau mai puţin materiale de studiat, care necesită a fi verificate, pentru a prezenta o poziţie. Cu atât mai mult, că Codul administrativ oferă autorităţii publice termenul de 90 de zile, în care petentul ar putea avea o soluţie la petiţia sau cererea sa. Reiterăm, că termenul de 180 de zile nu-l considerăm a fi unul rezonabil, implicit prin prisma protecţiei consumatorului.	75^1 alin. (11) și alin. (12), prevede un termen de 12 luni și, corespunzător, de 9 luni, ambele termene putând fi prelungite, cu cel mult 3 luni. Având în vedere considerentele expuse supra, se propune următoarea redacție a amendamentului ce vizează alin. (1^2): „*alineatul (1^2) se completează cu al doilea enunț cu următorul cuprins:* „*În cazul procedurilor administrative de control, care vizează mai mult de un participant, termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 180 de zile.*”;
	OCN „EASY CREDIT” SRL	29	Articolul 9: alineatul (1^2), (1^4) – (1^8). **Se sugerează modificarea cu următorul conținut:** (1^2) se completează cu al doilea enunț cu următorul cuprins: Termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 90 de zile din data inițierii controlului. (1^4) Cumpărătura de control se efectuează prin achitarea fie în numerar, iar la necesitate prin transfer, de către angajatul Comisiei Naționale, ce acționează în calitate de cumpărător, delegat în modul corespunzător, căruia urmează să i se restituie mijloacele financiare achitate din contul mijloacelor destinate acestui scop, prevăzute în bugetul Comisiei Naționale. (1^5) Profesionistul, urmează să restituie angajatului Comisiei Naționale (cumpărătorului) mijloacele financiare primite de la acesta urmare a cumpărăturii de control, iar acesta la rândul său urmează să restituie către Comisia Națională, în mărime deplină mijloacele bănești utilizate. Modul de desemnare și de restituire a mijloacelor financiare către angajatul Comisiei Naționale urmează a fi stabilite prin acte normative interne. (1^6) Prin derogare de la Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorului, bunurile achiziționate în cadrul cumpărăturii de	**Se acceptă parțial** În partea propunerii, ce vizează alin. (1^2), practica de supraveghere a CNPF denotă că termenul general maxim al procedurii administrative stabilit de Codul administrativ, nu este suficient reieșind din complexitatea procedurilor administrative de control, în principal din perspectiva procesării volumetrice a materialelor, dar și asigurarea unor termene viabile atât pentru autoritate, cât și pentru participanți de a realiza operațiunile administrative. Astfel, în situațiile în care controlul vizează verificarea activității mai multor participanți, ceea ce presupune examinarea unui volum mare de acte și informații, se propune stabilirea unui termen mai extins, dar care nu va depăși 180 de zile.

			control, vor fi restituite de către angajatul Comisiei Naționale, în decursul a 5 zile calendaristice, profesionistului care le-a înstrăinat, inclusiv, în cazul bunurilor, care, conform actelor normative, nu pot fi supuse restituirii. Bunurile cu urme de desigilare și/sau uzură nu pot fi restituite. În cazul serviciilor care au fost achitate și prestate, angajatul Comisiei Naționale nu poate cere rezoluțiunea contractului și restituirea mijloacelor financiare de la profesionist, iar în cazul în care serviciul nu a fost achitat, dar a fost prestat, angajatul Comisiei Naționale urmează să achite serviciul efectiv prestat, iar Comisia Națională urmează să restituie, în decursul a 5 zile calendaristice, contravaloarea serviciului către angajatul său. 1^7) În cazul contractării unui credit cu titlu de cumpărătură de control, angajatul Comisiei Naționale va restitui profesionistului, în termen de 5 zile calendaristice, doar valoarea totală a creditului sau suma inițială debursată (în cazul liniei de credit). Termenul este în decădere, în cazul în care acesta este depășit, profesionistul are dreptul de a pretinde costurile aferente creditului, conform condițiilor contractuale. (1^8) Drept probe ale faptelor care au avut loc în timpul efectuării cumpărăturii de control pot servi înregistrările audio, foto și video, realizate de către angajații delegați ai Comisiei Naționale, de către angajatul profesionistului, sau cele efectuate prin camerele de supraveghere, precum și explicația reprezentantului entității supuse controlului. **Argumentare:** Urmează a fi stabilită data de când începe să curgă termenul procedurii administrative, iar termenul de 180 zile ni se pare un termen exagerat. Cumpărătura de control urmează a fi efectuată de către angajatul Comisiei Naționale și nu de Comisia Națională, întrucât, aceasta poate duce la recalificarea raportului juridic, prin excluderea calității de consumator. Or, acordul este încheiat între profesionist și un consumator, chiar dacă acesta acționează în numele angajatorului său. Astfel, în mod firesc, mijloacele financiare urmează a fi achitate de către consumator, parte a raportului juridic și nu de către un terț. La fel, urmează a fi reglementat mai detaliat și termenul în cadrul căruia părțile vor rezoluționa contractul în temeiul legii, fiind puse în condiții inițiale, iar în cazul în care o parte deja a beneficiat de careva servicii, acestea urmează a fi achitate nemijlocit părții care le-a executat.	Inter alia, necesită a fi menționat că termenul mai mare de 90 de zile pentru realizarea controlului se regăsește și în raport cu alte autorități publice. De exemplu, Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, la art. 75^1 alin. (11) și alin. (12), prevede un termen de 12 luni și, corespunzător, de 9 luni, ambele termene putând fi prelungite, cu cel mult 3 luni. Având în vedere considerentele expuse supra, se propune următoarea redacție a amendamentului ce vizează alin. (1^2): „*alineatul (1^2) se completează cu al doilea enunț cu următorul cuprins:* „*În cazul procedurilor administrative de control care, vizează mai mult de un participant, termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 180 de zile.*”; În partea propunerilor, ce vizează alin. (1^4) – (1^8), a se vedea comentariul de la pct. 26, anume, în partea în care se specifică că cumpărătura de control va fi reglementată prin același act normativ al autorității de supraveghere, care reglementează procedura de control. În acest sens, CNPF, prin Hotărârea nr. 60/10/2023, a aprobat Regulamentul cu privire la procedura administrativă de control, care stabilește cadrul material și procedural al activității de control (controlului), desfășurate (desfășurat) de către CNPF, și care va fi modificat prin completare cu dispoziții speciale referitoare la cumpărătura de control. În context, CNPF va lua în considerație recomandările înaintate la formularea amendamentelor pentru actul subsidiar prenotat. În context, alineatul (1^4) se va expune în următoarea redacție:

				„(1⁴) Cumpărătura de control se efectuează în conformitate cu actele normative ale autorității de supraveghere, adoptat în condițiile alin. (1²), din contul mijloacelor destinate acestui scop, prevăzute în bugetul Comisiei Naționale.”.
	Asociația de Economii și Împrumut „Microîmprumut”	30	Formarea unei proceduri noi „cumpărătura de control”, fără a determina cadrul legal al acestei proceduri, măcar prin trimitere, nu corespunde principiilor statului de drept, ori acordă autorității o marjă de discreție nelimitată.	**Se comentează** Cumpărătura de control reprezintă o formă în care poate fi realizată activitatea de control. La rândul său, procedura administrativă de control este reglementată prin Regulamentul cu privire la procedura administrativă de control (Hotărârea nr. 60/10/2023), care stabilește cadrul material și procedural al activității de control (controlului), desfășurate (desfășurat) de către CNPF. Respectiv, acest regulament urmează a fi completat cu dispoziții legale, care vor reglementa particularitățile desfășurării cumpărăturii de control. Se propune următoarea redacție a alineatului *(1⁴)*: *„(1⁴) Cumpărătura de control se efectuează în conformitate cu actele normative al autorității de supraveghere, adoptat în condițiile alin. (1²), din contul mijloacelor destinate acestui scop, prevăzute în bugetul Comisiei Naționale.”.*
	Asociația Băncilor din Moldova	31	1. Art. I Punctul 4 (modificarea art. 9 al Legii 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare) se propune excluderea alin. (1)[2]. Termenul procedurii administrative ar trebui să fie unul general, fără a favoriza anumite autorități publice în raport cu altele. Or, prin Codul Administrativ s-a dorit codificarea normelor din domeniu administrativ și aplicarea uniformă a acestora. Menționăm, că termenul general de 30 de zile în interiorul căruia urmează a fi efectuată procedura administrativă este motivat și suficient, legiuitorul stabilind la art. 60 alin. (4) și (5) posibilitatea extinderii cu cel mult 90 zile a termenului procedurii administrative, cu stabilirea, că se admite prelungirea în cazuri excepționale, de o complexitate deosebită. Similar, mai multe autorități publice exercită controlul public de o înaltă	**Se acceptă parțial** Practica de supraveghere a CNPF denotă că termenul general maxim al procedurii administrative stabilit de Codul administrativ, nu este suficient reieșind din complexitatea procedurilor administrative de control, în principal din perspectiva procesării volumetrice a materialelor, dar și asigurarea unor termene viabile atât pentru autoritate, cât și pentru participanți de a realiza operațiunile administrative.

			complexitate, în temeiul normei generale – de 30 de zile, spre exemplu Serviciul Fiscal de Stat, etc. E nejustificat stabilirea unui termen de 6 ori mai mare decât termenul general prevăzut de Codul administrativ, care este actul normativ de bază obligatoriu pentru executarea autorităților publice în exercitarea controlului public. În această ordine de idei, considerăm rezonabil păstrarea termenului de 30 zile statuat în art. 60 Cod Administrativ.	Astfel, în situațiile în care controlul vizează verificarea activității mai multor participanți, ceea ce presupune examinarea unui volum mare de acte și informații, se propune stabilirea unui termen mai extins, dar care nu va depăși 180 de zile. Inter alia, necesită a fi menționat că termenul mai mare de 90 de zile pentru realizarea controlului se regăsește și în raport cu alte autorități publice . De exemplu, Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, la art. 75^1 alin. (11) și alin. (12), prevede un termen de 12 luni și, corespunzător, de 9 luni, ambele termene putând fi prelungite, cu cel mult 3 luni. Având în vedere considerentele expuse supra, se propune următoarea redacție a amendamentului ce vizează alin. (1^2): „*alineatul (1^2) se completează cu al doilea enunț cu următorul cuprins:* „*În cazul procedurilor administrative de control care vizează mai mult de un participant, termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 180 de zile.*”.
		32	2. Art. I Punctul 4 (modificarea art. 9 al Legii 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare) se propune excluderea alin. $(1)^4$ - $(1)^8$. Or, prin prisma Directivei nr. 2023/2225 a Parlamentului European și a Consiliului din 18 octombrie 2023 privind contractele de credit de consum, **nu** este reglementată cumpărătura de control în domeniu contractării creditelor. În legislația Republicii Moldova, cumpărătura de control este reglementată de către Codul Fiscal (art. 224) și se referă la contractele cu executare imediată. Atragem atenția că potrivit art. 9 alin. $(1)^7$. propus spre adoptare, în cazul contractării unui credit cu titlu de cumpărătură de control, profesionistului i se restituie doar valoarea totală a creditului sau suma inițială debursată (în cazul liniei de credit). Considerăm o asemenea abordare periculoasă. Mai mult ca atât, CNPF are suficiente pârghii de a efectua controlul în condițiile reglementărilor existente, inclusiv în baza unor petiții sau din oficiu. La fel, nici Legea 105/203 privind protecția consumatorilor și nici Legea nr. 131 privind controlul de stat nu reglementează cumpărătura de control. Astfel	**Nu se acceptă** Necesită a menționa faptul că așa fel de control este acceptat la nivel internațional. Pentru mai multe detalii, a se consulta lucrarea „An Introduction to Developing a Risk-Based Approach to Financial Consumer Protection Supervision, WORLD BANK”. Totodată, cumpărătura de control reprezintă o formă în care poate fi realizată activitatea de control. La rândul său, procedura administrativă de control este reglementată prin Regulamentul cu privire la procedura administrativă de control, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 60/10/2023, care stabilește cadrul material și procedural al activității de control (controlului),

			nu este clar când va fi rambursat integral creditul contractat cu titlu de cumpărătură de control, asta în condițiile în care profesionistului i se va restitui suma inițială debursată. În această ordine de idei, alin. $(1)^7$ al art. 9 din Legii 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare vine în contradicție vădită cu art. 46 din Constituție. Potrivit normei constituționale, „*dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sânt garantate. Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire*". În această ordine de idei, solicităm excluderea posibilității efectuării unei cumpărături de control în cazul contractelor cu executare succesivă, inclusiv contractelor de credit. Între altele, planează riscul contractării unor credite ipotecare (pe un termen de 30 ani) cu titlu de „cumpărătură de control" și utilizarea gratuită a resurselor creditorilor. Înțelegem, în ultimă instanță că, menirea unei astfel de norme este de a verifica dacă instituțiile bancare respectă drepturile consumatorilor, oferă informații clare și complete despre costurile și condițiile creditului, și dacă aplică corect dobânzile și comisioanele, or, în asemenea caz, am opta pentru „cumpărătura de control" doar pentru etapa precontractuală, întru evitarea eventualelor riscuri care ar putea apărea. Totodată, lipsa unei analize complete a tuturor acestor riscuri, vor condiționa, cel mai probabil, un grad mai înalt de retenție din partea comunității bancare, în acordarea creditelor pentru consumatori.	desfășurate (desfășurat) de către CNPF. Respectiv, acest regulament urmează a fi completat cu dispoziții legale, care vor reglementa particularitățile desfășurării cumpărăturii de control. Se propune următoarea redacție a alineatului *(1^4)*: „*(1^4) Cumpărătura de control se efectuează în conformitate cu actele normative al autorității de supraveghere, adoptat în condițiile alin.(1^2), din contul mijloacelor destinate acestui scop, prevăzute în bugetul Comisiei Naționale.".* Complementar, alineatul (1^7) se va expune în următoarea redacție: „*(1^7) În cazul contractării unui credit cu titlu de cumpărătură de control, profesionistului i se restituie doar valoarea totală a creditului sau suma inițială debursată (în cazul liniei de credit). Restituirea sumelor de către CNPF se realizează întru-un termen restrâns, care nu va depăși 2 zile lucrătoare de la data efectuării cumpărăturii de control. Se excepteză de la cumpărătura de control contractele de credit garantate cu ipotecă.".*
6. Articolul 18 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins: „*(3) Transparența în procesul decizional al Comisiei Naționale se asigură prin publicarea deciziilor pe pagina web oficială a Comisiei Naționale, în condițiile și în modul prevăzut de prezenta lege și regulamentul propriu.*".	**Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)**	33	4. Se propune completarea alineatului (3), art. 18 și expunerea în următoarea redacție: *„(3) Transparența în procesul decizional al Comisiei Naționale se asigură prin publicarea deciziilor pe marginea examinării petițiilor* ***care au obținut puterea lucrului decis conform art. 140 din Codul administrativ****, pe pagina web oficială a Comisiei Naționale, în condițiile și în modul prevăzut de prezenta lege și regulamentul propriu*.".	**Nu se acceptă** Raționamentele care stau la baza menținerii propunerilor formulate potrivit proiectului vin în corelare cu regimul juridic stabilit de legiuitor pentru activitatea autorităților publice. Or, potrivit art. 6 din Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public, orice persoană fizică sau juridică are dreptul la accesul la informaţiile de interes public iar furnizorii de informații sunt obligaţi să asigure accesul la acestea, în formele şi condiţiile prevăzute de lege. Corelativ, legea stabilește cert la art. 8, care sunt informațiile cu accesibilitate limitată.

				Adițional, examinarea sistemică a legii relevă furnizarea atât parțială cât și totală a informației solicitate. Pe cale de consecință, în cazul informațiilor care doar parțial se încadrează în cele cu accesibilitate limitată în temeiul art. 8, informația se furnizează parțial. Același principiu se regăsește cu referire la informațiile ce constituie secret bancar la art. 97 alin. (5) din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor. Adițional se reține că dezideratul publicității informațiilor de interes public se regăsește și la art. 21 din Legea integrității nr. 82/2017, care indică la alin. (1) faptul că întru eficientizarea procesului de informare a populaţiei şi a controlului efectuat de către cetăţeni asupra activităţii entităţilor publice se garantează accesul la informaţii de interes public cu privire la activitatea entităţii publice. În acest sens, alin. (2) lit. c, lit. e) și lit. f) indică obligația conducătorului autorității de a asigura desfășurarea întrunirilor și ședinţelor în mod public, în conformitate cu legislaţia care reglementează activitatea autorității, entităţii publice, să asigure examinarea solicitărilor de acces la informaţii și să dea publicităţii actele autorității publice, adoptate în conformitate cu legislația ce reglementează activitatea autorității. În aceiași ordine de idei, nemijlocit Legea-cadru (192/1998) stabilește la art. 18 alin. (2) că ședințele Consiliului de administraţie al CNPF pot fi publice sau închise. Şedinţele închise având loc doar în cazul în care există pericolul prejudicierii pieţei financiare sau a participanţilor la ea. În condițiile enunțate, se relevă că publicarea deciziilor CNPF vine în concordanță cu dezideratul de asigurare

				a transparenței autorității publice, în condițiile unui cadru amplu.
		34	Tot aici, se propune completarea art. 18 cu un alineat nou (4) în următoarea redacție: *„În scopul asigurării principiului transparenței decizionale, Comisia Națională a Pieței Financiare va asigura publicarea răspunsurilor pe marginea examinării petițiilor în care procedura administrativă a fost finalizată în lipsa constatării încălcărilor*". Raționamentul acestei completări rezidă în faptul că publicarea deciziilor până ca acestea să obțină statut definitiv este prematură și contravine art. 140 din Codul administrativ; poate nejustificat prejudicia reputația participanților profesioniști. Or în caz de contestare a deciziei, CNPF nu publică dezmințire că decizia sa anterioară a fost anulată. La fel, CNPF nu publică deciziile sale prin care petițiile consumatorilor au fost respinse ca neîntemeiate, astfel se creează percepția publică eronată despre situația reală și se încalcă principiul transparenței procesului decizional. De asemenea, ar fi utilă detalierea acestei prevederi conform practicii utilizate în cadrul BNM, în special în partea ce ține de publicarea sancțiunilor conform art. 75^3 din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei. În practică, autoritatea de supraveghere publică inițial pe pagina-web oficială decizia, și doar ulterior o expediază profesionistului (peste 5-7 zile), iar publicarea informației pe pagina-web creează un impact puternic asupra imaginii profesionistului, fără ca profesionistul să dispună de anumite detalii pentru a putea reacționa la opinia publică. (Comentariu valabil și pentru propunerile de modificare a art. 20).	**Nu se acceptă** Raționamentele care stau la baza menținerii propunerilor formulate potrivit proiectului vin în corelare cu regimul juridic stabilit de legiuitor pentru activitatea autorităților publice. Or, potrivit art. 6 din Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public, orice persoană fizică sau juridică are dreptul la accesul la informaţiile de interes public iar furnizorii de informații sunt obligaţi să asigure accesul la acestea, în formele şi condiţiile prevăzute de lege. Corelativ, legea stabilește cert la art. 8, care sunt informațiile cu accesibilitate limitată. Adițional, examinarea sistemică a legii relevă furnizarea atât parțială cât și totalăa informației solicitate. Pe cale de consecință, în cazul informațiilor care doar parțial se încadrează în cele cu accesibilitate limitată în temeiul art. 8, informația se furnizează parțial. Același principiu se regăsește cu referire la informațiile ce constituie secret bancar la art. 97 alin. (5) din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor. Adițional se reține că dezideratul publicității informațiilor de interes public se regăsește și la art. 21 din Legea integrității nr. 82/2017, care indică la alin. (1) faptul că întru eficientizarea procesului de informare a populaţiei şi a controlului efectuat de către cetăţeni asupra activităţii entităţilor publice se garantează accesul

				la informaţii de interes public cu privire la activitatea entităţii publice. În acest sens, alin. (2) lit. c, lit. e) și lit. f) indică obligația conducătorului autorității de a asigura desfășurarea întrunirilor și şedinţelor în mod public, în conformitate cu legislaţia care reglementează activitatea autorității, entităţii publice, să asigure examinarea solicitărilor de acces la informaţii și să dea publicităţii actele autorității publice, adoptate în conformitate cu legislaţia ce reglementează activitatea autorității. În aceiași ordine de idei, nemijlocit Legea-cadru (192/1998) stabilește la art. 18 alin. (2) că ședinţele Consiliului de administraţie al CNPF pot fi publice sau închise. Ședinţele închise având loc doar în cazul în care există pericolul prejudicierii pieţei financiare sau a participanţilor la ea. În condițiile enunțate, se relevă că publicarea deciziilor CNPF vine în concordanță cu dezideratul de asigurare a transparenței autorității publice, în condițiile unui cadru amplu.
	Biroul Naţional al Asigurătorilor de Autovehicule	35	**La pct.6,** se propune o normă aferentă transparenţei în procesul decizional, însă cu trimitere la Legea nr. 192/1998 şi regulamentul propriu, or amintim că, transparenţa în procesul decizional este reglementată prin Legea nr.239 din 13.11.2008 care stabileşte normele aplicabile pentru asigurarea transparenţei în procesul decizional din cadrul autorităţilor administraţiei publice centrale şi locale, altor autorităţi publice şi reglementează raporturile lor cu cetăţenii, cu asociaţiile constituite în corespundere cu legea, cu alte părţi interesate în vederea participării la procesul decizional. Consecvent, menţionăm că, dacă se insistă pe includerea normei, se consideră judicios coroborarea textului cu actul legislativ în vigoare.	**Se acceptă** Pct. 6 din proiect se va expune în următoarea redacție: „*6. Articolul 18 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:* *„(3) Deciziile Comisiei Naționale se publică pe pagina web oficială a Comisiei Naționale, în condițiile și în modul prevăzut de prezenta lege și regulamentul propriu.*”.
	Asociația de Economii și Împrumut „Microîmprumut”	36	Cu privire la modifcarea art. 18, prin inroducerea alin. (3) privind transparența în procesul decizional: Considerăm că transparența în procesul decizional urmează să fie asigurată și prin publicarea deciziilor de inițiere a controalelor, precum și a deciziilor de prelungire a termenelor de efectuare a controlului. Totodată ar fi oportun, de implementat practica Serviciul Fiscal	**Nu se acceptă** Propunerea nu este relevantă, întrucât comunicarea inițierii procedurii administrative de control este realizată nemijlocit participantului procedurii administrative.

			de Stat, care publică planurile de efectuare a controalelor, astfel entitățile supravegheată să aibă posibilitatea de a pregăti actele pentru control. Prin analogie pe portalul instanțelor de judecată se publică nu numai hotărîrile și deciziile, dar și faptul inițierii procesului, precum și încheierile judecătorești. Se propune înlocuirea sintagmei „*prin publicarea deciziilor*", cu „*prin notificarea entității supravegheate despre activitatea administrativă referitoare la entitatea respectivă, prin publicarea pe pagina web a faptului inițierii controlului, publicarea actelor de inițiere, de suspendare sau de prelungire a termenului procedurii administrative, a actelor administrative emise în baza controalelor, precum și în formele prevăzute de Legea Nr. 239 din 13-11-2008 privind transparența în procesul decizional.*" Nu considerăm că este sens de înlocuit o întreagă Lege, cu un singur alineat.	Referitor la controalele planificate, CNPF publică, pe pagina web oficială, Planul activităților de control, ce conține denumirea entităților care urmează a fi supuse controlului, tipul, termenele de efectuare (trimestrial) și temeiul legal de desfășurare a controlului.
8. Articolul 20 se completează cu alineatele (6) – (10) cu următorul conținut: „*(6) Prin derogare de la art.69 alin.(2) din Codul administrativ, procedura administrativă se inițiază doar în cazul depunerii unei cereri. În cazul depunerii unei sesizări sau propuneri, Comisia Națională inițiază din oficiu o procedură administrativă, în cazul în care constată oportunitatea acesteia.* *(7) Deciziile Comisiei Naționale se publică pe pagina web oficială a CNPF, în termen de cel mult 10 zile de la data adoptării.* *(8) Deciziile care conțin date cu caracter personal, precum și cele care conțin informații care constituie secret bancar, comercial sau medical se publică pe pagina web oficială a Comisiei Naționale, cu anonimizarea datelor aferente petiționarului și a altor date care se consideră de către Comisia Națională că pot afecta interesele acestuia.* *(9) Nu se publică pe pagina web oficială a Comisiei Naționale:* *1) deciziile prevăzute la alin.(1^1) și alin.(1^2);* *2) hotărârile Consiliului de administrație, ce vizează aspecte instituționale cu caracter intern;* *3) hotărârile Consiliului de administrație, care conțin informații ce constituie secret de stat,*	**Banca Națională a Moldovei**	37	6. La pct. 8, ce vizează completarea art. 20, *inter alia,* cu alin. (6), propunem argumentarea opțiunii autorului de a institui dreptul Comisiei Naționale a Pieței Financiare (în continuare – CNPF) de a iniția o procedură administrativă din oficiu la depunerea unei sesizări sau propuneri, doar „*în cazul în care constată oportunitatea acesteia".* În particular, nu este clar în ce manieră și care vor fi criteriile utilizate de CNPF la „*constatarea oportunității"* inițierii unei proceduri administrative din oficiu.	**Nu se acceptă** În condițiile Codului administrativ, depunerea oricărui tip de petiție determină inițierea unei proceduri administrative, care se va solda cu efectuarea unei operațiuni administrative sau emiterea unui act administrativ, în termenul stabilit de Codul administrativ. Natura juridică a sesizărilor și propunerilor determină imposibilitatea soluționării acesteia de către autoritate în termenul stabilit, dar și în condițiile unei proceduri separate. Cu titlu de exemplu, propunerea de amendare a unui act normativ, nu poate fi soluționată în cadrul unei proceduri administrative, or, aceasta excede cadrul de reglementare a Codului administrativ și necesită inițiere unor proceduri ample de creație normativă.
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	38	În partea ce ține de completările la art. 20, argumentele aduse de autor sunt absolut irelevante și lipsite de substrat juridic pentru a deroga de la art. 69 din Codul administrativ la depunerea unei sesizări sau propuneri. Dreptul discreționar al CNPF aferent oportunității inițierii unei proceduri administrative în cazul depunerii unei sesizări sau propuneri creează situații de abuz din partea autorității. Conform art. 9 din Codul administrativ prin petiție se înțelege orice cerere, sesizare sau propunere adresată unei autorități	**Nu se acceptă** În condițiile Codului administrativ, depunerea oricărui tip de petiție determină inițierea unei proceduri administrative, care se va solda cu efectuarea unei operațiuni administrative sau emiterea unui act administrativ, în termenul stabilit de

precum și cele care întrunesc condițiile prevăzute la art.9 alin.(1) din Legea nr.148/2023 privind accesul la informațiile de interes public. *(10) Fără a aduce atingere prevederilor alin. (7), Consiliul de administrație este în drept să decidă în cadrul ședinței Consiliului de administrație a nu publica decizia adoptată, cu indicarea motivelor în procesul-verbal al ședinței respective.*".			publice de către o persoană fizică sau juridică. Prin cerere se solicită emiterea unui act administrativ individual sau efectuarea unei operațiuni administrative, iar prin sesizare se informează autoritatea publică cu privire la o problemă de interes personal sau public, prin propunere se urmărește realizarea de către autoritatea publică a unor acțiuni de interes public. În contextul celor enunțate de Codul administrativ, procedura administrativă trebuie respectată pentru toate trei situații: fie cerere, fie sesizare, fie propunere, iar doleanța derogatorie doar creează precedente periculoase pentru alte autorități de supraveghere. Este deranjant faptul că în nota informativă autorul relevă că în cazul sesizărilor/propunerilor, CNPF este în imposibilitatea întreprinderii unor acțiuni imediat, acest fapt condiționând inițierea formală a unei proceduri administrative. Așa precum a fost menționat anterior sesizările/propunerile indică asupra problemelor/acțiunilor de interes personal/public, prin urmare nici de cum nu pot fi precăutate formal.	Codul administrativ. Natura juridică a sesizărilor și propunerilor determină imposibilitatea soluționării acesteia de către autoritate în termenul stabilit, dar și în condițiile unei proceduri separate. Cu titlu de exemplu, propunerea de amendare a unui act normativ, nu poate fi soluționată în cadrul unei proceduri administrative, or, aceasta excede cadrul de reglementare a Codului administrativ și necesită inițiere unor proceduri ample de creație normativă.
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	39	5. La art. 20, se propune modificarea alin. (7) în următoarea redacție: „*Deciziile Comisiei Naționale pot fi publicate pe pagina web oficială a Comisiei Naționale, în termen de 10 zile de la data când a expirat termenul de contestare a actului administrativ. În cazul în care Decizia a fost contestată, acesta poate fi publicată după ce hotărârea instanței a devenit definitivă*.". Considerăm faptul că publicarea deciziilor Comisiei Naționale atâta timp cât acestea pot fi supuse controlului judiciar pot provoca prejudicii nepatrimoniale și patrimoniale iremediabile. Prevederea legală din proiect în forma sa inițială este nerezonabilă, și vine în contradicție cu prevederile ce vizează secretul bancar, dar și prezumția nevinovăției, potrivit căruia, o persoană juridică nu poate fi considerată vinovată decât în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive. În ipoteza în care un act administrativ individual defavorabil emis în privința unui creditor s-ar publica pe pagina web, iar ca finalitate, actul respectiv ar fi anulat în instanța de judecată sau ca rezultat al examinării cererii prealabile depuse către CNPF, publicarea prematură a respectivei decizii ar atenta la reputația și imaginea creditorului și ar aduce atingeri principiului legalității. Mai mult, la art. 20, se indică că deciziile CNPF se vor publica pe pagina web oficială în cel mult 10 zile de la data adoptării. Deciziile se contestă în termen de 30 de zile, respectiv este nejustificată și prematură publicarea acestora. Se mai indică, că se vor anonimiza doar datele petentului, și alte date pe care CNPF le consideră că pot afecta interesele petentului. Respectarea drepturilor consumatorilor urmează a fi efectuată în egală măsură, cu asigurarea principiilor generale de drept aplicabile ambelor părți – atât petentului consumator, cât și după caz, a unei instituții	**Nu se acceptă** Raționamentele care stau la baza menținerii propunerilor formulate potrivit proiectului vin în corelare cu regimul juridic stabilit de legiuitor pentru activitatea autorităților publice. Or, potrivit art. 6 din Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public, orice persoană fizică sau juridică are dreptul la accesul la informațiile de interes public iar furnizorii de informații sunt obligaţi să asigure accesul la acestea, în formele şi condiţiile prevăzute de lege. Corelativ, legea stabilește cert la art. 8, care sunt informațiile cu accesibilitate limitată. Adițional, examinarea sistemică a legii relevă furnizarea atât parțială cât și totalăa informației solicitate. Pe cale de consecință, în cazul informațiilor care doar parțial se încadrează în cele cu accesibilitate limitată în temeiul art. 8, informația se furnizează parțial. Același principiu se regăsește cu referire la informațiile ce constituie secret bancar la art. 97 alin. (5) din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor. Adițional se reține că dezideratul publicității informațiilor de interes

			financiare. Or, în cazul în care instanțele judecătorești vor anula actele administrative ale Comisiei, prejudiciul provocat prin publicarea actului administrativ anulat nu mai pot fi remediate. În această ordine de idei, solicităm consolidarea cadrului legal existent pentru protejarea drepturilor profesioniștilor în domeniul financiar. Atragem atenția că prevederi similare se atestă și în pct. 22 din Hotărârea nr.57/11 din 01.11.2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea şi funcţionarea Comisiei Naţionale a Pieţei Financiare. Astfel, potrivit normei citate, „Comisia Naţională este în drept să nu publice comunicate informative, decizii şi extrase din decizii pe pagina sa web oficială şi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, în cazul în care consideră că dezvăluirea acestei informaţii poate dăuna realizării atribuţiilor de supraveghere şi control, poate cauza prejudicii clienţilor persoanelor licenţiate sau autorizate şi/sau investitorilor şi/sau poate periclita funcţionalitatea pieţei financiare nebancare şi activitatea participanţilor acesteia.”. În această ordine de idei, considerăm oportună posibilitatea publicării deciziilor, doar după ce acestea devin definitive.	public se regăsește și la art. 21 din Legea integrității nr. 82/2017, care indică la alin. (1) faptul că întru eficientizarea procesului de informare a populaţiei şi a controlului efectuat de către cetăţeni asupra activităţii entităţilor publice se garantează accesul la informaţii de interes public cu privire la activitatea entităţii publice. În acest sens, alin. (2) lit. c, lit. e) și lit. f) indică obligația conducătorului autorității de a asigura desfășurarea întrunirilor şi şedinţelor în mod public, în conformitate cu legislaţia care reglementează activitatea autorității, entității publice, să asigure examinarea solicitărilor de acces la informaţii și să dea publicităţii actele autorității publice, adoptate în conformitate cu legislaţia ce reglementează activitatea autorității. În aceiași ordine de idei, nemijlocit Legea-cadru (192/1998) stabilește la art. 18 alin. (2) că ședinţele Consiliului de administraţie al CNPF pot fi publice sau închise. Şedinţele închise având loc doar în cazul în care există pericolul prejudicierii pieţei financiare sau a participanţilor la ea. În condițiile enunțate, se relevă că publicarea deciziilor CNPF vine în concordanță cu dezideratul de asigurare a transparenței autorității publice, în condițiile unui cadru amplu.
	Biroul Naţional al Asigurătorilor de Autovehicule	40	**La pct.8,** după cum am menţionat *supra,* urmare a consolidării normelor cadrului juridic prin care se asigură reglementarea raporturilor administrative la înfăptuirea activităţii administrative şi a controlului judecătoresc asupra acesteia într-un act legislativ unic - Codul administrativ, prin proiectul respectiv, se creează precedente şi norme neuniforme cu acest cod, care în consecinţă va genera conflicte de aplicare a legislaţiei. Or, spre exemplu, dacă scrisoarea prin care va fi sesizat CNPF despre încălcarea anumitor drepturile ale unui consumator, dacă va avea titlu de „sesizare”, nu va face obiectul unei proceduri administrative.	**Nu se acceptă** În condițiile Codului administrativ, depunerea oricărui tip de petiție determină inițierea unei proceduri administrative, care se va solda cu efectuarea unei operațiuni administrative sau emiterea unui act administrativ, în termenul stabilit de Codul administrativ. Natura juridică a sesizărilor și propunerilor determină imposibilitatea soluționării acesteia de către autoritate în termenul stabilit, dar

				și în condițiile unei proceduri separate. Cu titlu de exemplu, propunerea de amendare a unui act normativ, nu poate fi soluționată în cadrul unei proceduri administrative, or, aceasta excede cadrul de reglementare a Codului administrativ și necesită inițiere unor proceduri ample de creație normativă.
	Asociația de Economii și Împrumut „Microîmprumut”	41	Cu privire la modificările propuse la art. 20 se formează impresia că Comisia dorește să-și asigure sie un regim al procedurii administrative comode. Se neagă astfel orice sens a Codului administrativ ca lege organică general obligatorie. Se formează mini-regimuri comode și convenabile fiecărei autorități administrative prin ce se neagă caracterul unitar al legislației. Proiectul de lege nu respectă regulile de organizare a reglementărilor, în partea în care prevederile de drept material le preced pe cele de drept procesual. Art. 46 a Legii 100/2017 privind actele normative: (3) Expunerea dispoziţiilor de conţinut este sistematizată într-o succesiune logică, dispoziţiile de drept material precedîndu-le pe cele de ordin procedural. Succesiunea logică se bazează pe o analiză juridică temeinică, pe stabilirea naturii instituţiilor şi a relaţiilor dintre acestea. Astfel modificările Codului administrativ ar urma să se regăsească în partea finală a actului normativ.	**Nu se acceptă** În condițiile Codului administrativ, depunerea oricărui tip de petiție determină inițierea unei proceduri administrative, care se va solda cu efectuarea unei operațiuni administrative sau emiterea unui act administrativ, în termenul stabilit de Codul administrativ. Natura juridică a sesizărilor și propunerilor determină imposibilitatea soluționării acesteia de către autoritate în termenul stabilit, dar și în condițiile unei proceduri separate. Cu titlu de exemplu, propunerea de amendare a unui act normativ, nu poate fi soluționată în cadrul unei proceduri administrative, or, aceasta excede cadrul de reglementare a Codului administrativ și necesită inițiere unor proceduri ample de creație normativă. Complementar, proiectul va fi remis Ministerului Justiției spre expertiză juridică.
	Asociația Băncilor din Moldova	42	3. La art. I Punctul 8 (modificarea art. 20 alin. (7) al Legii 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare) propunem modificarea alin. (7) în următoarea redacție: “*Deciziile Comisiei Naționale pot fi publicate pe pagina web oficială a Comisiei Naționale, în termen de 10 zile de la data când a expirat termenul de contestare a actului administrativ. În caz că Decizia a fost contestată, acesta poate fi publicată după ce hotărârea instanței a devenit definitivă*.”. Considerăm că publicarea deciziilor Comisiei Naționale atâta timp cât acestea pot fi supuse controlului judiciar pot provoca prejudicii nepatrimoniale și patrimoniale iremediabile. Prevederea legală din proiect în forma sa inițială este nerezonabilă, și vine în contradicție cu prevederile ce vizează secretul bancar, dar și prezumția nevinovăției, potrivit căruia, o persoană juridică nu poate fi considerată vinovată decât	**Nu se acceptă** Raționamentele care stau la baza menținerii propunerilor formulate potrivit proiectului vin în corelare cu regimul juridic stabilit de legiuitor pentru activitatea autorităților publice. Or, potrivit art. 6 din Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public, orice persoană fizică sau juridică are dreptul la accesul la informaţiile de interes public iar furnizorii de informaţii sunt obligaţi să asigure accesul la acestea, în formele şi condiţiile prevăzute de lege. Corelativ,

			în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive. În ipoteza în care un act administrativ individual defavorabil emis în privința unui creditor s-ar publica pe pagina web, iar ca finalitate, actul respectiv ar fi anulat în instanța de judecată sau ca rezultat al examinării cererii prealabile depuse către CNPF, publicarea prematură a respectivei decizii ar atenta la reputația și imaginea creditorului și ar aduce atingeri principiului legalității. Mai mult, la art. 20, se indică că deciziile CNPF se vor publica pe pagina web oficială în cel mult 10 zile de la data adoptării. Deciziile se contestă în termen de 30 de zile, respectiv este nejustificată și prematură publicarea acestora. Se mai indică, că se vor anonimiza doar datele petentului, și alte date pe care Comisia Națională le consideră că pot afecta interesele petentului**.** Respectarea drepturilor consumatorilor urmează a fi efectuată în egală măsură, cu asigurarea principiilor generale de drept aplicabile ambelor părți – atât petentului consumator, cât și după caz, a unei instituții financiare. Or, în cazul în care instanțele judecătorești vor anula actele administrative al Comisiei, prejudiciul provocat prin publicarea actului administrativ anulat nu mai pot fi remediate. În această ordine de idei, solicităm consolidarea cadrului legal existent pentru protejarea drepturilor profesioniștilor în domeniul financiar. Atragem atenția că prevederi similare se atestă și în pct. 22 din Hotărârea nr.57/11 din 01.11.2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea şi funcţionarea Comisiei Naţionale a Pieţei Financiare. Astfel, potrivit normei citate, "*Comisia Naţională este în drept să nu publice comunicate informative, decizii şi extrase din decizii pe pagina sa web oficială şi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, în cazul în care consideră că dezvăluirea acestei informaţii poate dăuna realizării atribuţiilor de supraveghere şi control, poate cauza prejudicii clienţilor persoanelor licenţiate sau autorizate şi/sau investitorilor şi/sau poate periclita funcţionalitatea pieţei financiare nebancare şi activitatea participanţilor acesteia*.". În această ordine de idei, considerăm oportună posibilitatea publicării deciziilor, doar după ce acestea devin definitive.	legea stabilește cert la art. 8, care sunt informațiile cu accesibilitate limitată. Adițional, examinarea sistemică a legii relevă furnizarea atât parțială cât și totalăa informației solicitate. Pe cale de consecință, în cazul informațiilor care doar parțial se încadrează în cele cu accesibilitate limitată în temeiul art. 8, informația se furnizează parțial. Același principiu se regăsește cu referire la informațiile ce constituie secret bancar la art. 97 alin. (5) din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor. Adițional se reține că dezideratul publicității informațiilor de interes public se regăsește și la art. 21 din Legea integrității nr. 82/2017, care indică la alin. (1) faptul că întru eficientizarea procesului de informare a populaţiei şi a controlului efectuat de către cetăţeni asupra activităţii entităţilor publice se garantează accesul la informaţii de interes public cu privire la activitatea entităţii publice. În acest sens, alin. (2) lit. c, lit. e) și lit. f) indică obligația conducătorului autorității de a asigura desfăşurarea întrunirilor şi şedinţelor în mod public, în conformitate cu legislaţia care reglementează activitatea autorității, entității publice, să asigure examinarea solicitărilor de acces la informaţii şi să dea publicităţii actele autorității publice, adoptate în conformitate cu legislaţia ce reglementează activitatea autorității. În aceiași ordine de idei, nemijlocit Legea-cadru (192/1998) stabilește la art. 18 alin. (2) că ședințele Consiliului de administraţie al CNPF pot fi publice sau închise. Ședințele închise având loc doar în cazul în care există pericolul prejudicierii pieţei financiare sau a participanţilor la ea. În condițiile enunțate, se relevă că publicarea deciziilor CNPF vine în

				concordanță cu deziderатul de asigurare a transparenței autorității publice, în condițiile unui cadru amplu.
10. La articolul 23: la alineatul (3), după cuvintele „*poate fi dispusă de*” se introduce textul „*Comisia Națională la cererea petiționarului, depusă în cadrul procedurii prealabile sau de*”; la alineatul (12), textul „ *, precum și cererile de contestare a ordonanțelor Comisiei Naționale*” se exclude.	**Asociația Businessului European (EBA Moldova)**	43	Cu referire la propunerile de modificare a art. 23 alin. (12), și anume de a exclude de sub incidența termenului de 3 luni de judecare a cererilor de contestare a ordonanțelor CNPF, nu se susține, deoarece prin ordonanțele CNPF se pot impune restricții care pot impacta semnificativ activitatea entităților supravegheate, iar un termen extins poate prejudicia entitatea.	**Nu se acceptă** Amendamentul propus este de ordin tehnic și de ajustare la reglementările actuale, or, în prezent, deciziile CNPF se adoptă doar sub forma de „*hotărâri*”, iar, în cazurile expres prevăzute la art. 20 alin. (1^1), sub formă de „*dispoziții*”.
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	44	6. La art. 23, propunem modificarea și expunerea alin. (3) în următoarea redacție: „*Suspendarea executării actelor Comisiei Naționale, altele decât cele prevăzute la alin.(1^1), poate fi dispusă de Comisia Națională la cererea participanților la procedura administrativă, depusă în cadrul procedurii prealabile sau de instanța de judecată și doar în cazul în care sînt întrunite cumulativ următoarele condiții:* *a) motivele invocate de participant în susținere poziției sale sînt pertinente și bine întemeiate și este un caz prima facie împotriva legalității actului contestat;* *b) participantul prezintă argumente care au o bază factologică precum că circumstanțele cauzei reclamă dispunerea urgentă a suspendării executării actului administrativ contestat pentru a evita prejudicierea gravă şi ireparabilă a intereselor reclamantului;* *c) prejudiciul care ar putea fi cauzat participantului depășește interesul public urmărit prin emiterea actului administrativ contestat*.”. Prin prisma art. 23 din Codul administrativ, „*autoritățile publice și instanțele de judecată competente acționează respectând principiul egalității și nediscriminării. Autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să trateze în mod egal persoanele aflate în situații similare. Atât în cadrul procedurii administrative, cât și în cadrul procedurii de contencios administrativ sau ca rezultat al acestora, nicio persoană nu poate beneficia de privilegii, nu poate fi dezavantajată, lipsită de drepturi sau scutită de obligații pe motiv de rasă, origini familiale, sex, limbă, cetățenie, apartenență etnică, religie, convingeri politice sau ideologice, educație, situație economică, condiție socială*”. Prevederi similare se atestă și în art. 16 din Constituție. În această ordine de idei, petiționarul urmează să posede aceleași drepturi procesuale ca toți participanții la procedura administrativă, pentru a nu încălca dreptul la un proces echitabil consfințit de art. 6 din Convenția Europeană. Așa cum a fost dezvoltată în	**Se acceptă parțial** Pct. 10 din proiect se va expune în următoarea redacție: „*10. La articolul 23:* *la alineatul (3), după cuvintele „poate fi dispusă de” se introduce textul „Comisia Națională la cererea destinatarului actului administrativ individual sau terțului, ale cărui drepturi sînt afectate de actul administrativ individual, depusă în cadrul procedurii prealabile sau de”;* *la alineatul (12), textul „ , precum și cererile de contestare a ordonanțelor Comisiei Naționale” se exclude.*”.

			jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, principiul egalității armelor constituie unul dintre pilonii dreptului la un proces echitabil, în lipsa unei asemenea garanții nu ar putea fi atins scopul procesului, iar calitatea actului de justiție ar putea scădea datorită inegalității sau aparenței de inegalitate.	
	Biroul Naţional al Asigurătorilor de Autovehicule	45	**La pct.10** din proiect se propune amendarea alin.(3) din art.23 a Legii nr.192/1998, prin atribuirea CNPF a dreptului de a-şi suspenda executarea propriilor acte, în cazul în care petiţionarul a depus cererea prealabilă, fără a fi dezvoltat acest aspect în Nota de fundamentare, pentru a înţelege care au fost premisele şi condiţiile care a condiţionat înaintarea amendamentului respectiv. Această normă, cel mai probabil nu a fost confruntată cu prevederile inserate în proiect, or, pe de o parte, se propune derogarea de la prevederile Codului administrativ şi examinarea procedurii administrative, în termen de 180 de zile. Ipotetic, CNPF în a 180 zi emite o decizie defavorabilă petiţionarului. Potrivit art.23 alin.(2) se stabileşte că, *suspendarea executării actelor Comisiei Naţionale, (...) poate fi cerntă în instanţa* de ***judecată numai după contestarea acestora la Comisia Naţională în termen de 30 de zile de la data comunicării răspunsului Comisiei Naţionale*** *pe marginea cererii prealabile privind aceste acte sau de la data expirării termenului pentru soluţionarea cererii prealabile.* Aşadar, pentru a solicita suspendarea executării unei „decizii" a CNPF în instanţa de judecată, se impune respectarea unei proceduri prealabile. în continuarea acestui subiect, după expirarea termenului de 180 de zile alocat procedurii administrative, intervine termenul de 30 de zile pentru procedura soluţionării cererii prealabile (210 zile în total). Considerăm că, modificările respective nu sunt favorabile consumatorilor aşa cum se intenţionează. Mai mult, pentru a solicita suspendarea executării actelor Comisiei Naţionale, potrivit alin.(3), care se propune a fi amendat, se impune întrunirea unor condiţii cumulative (a se vedea lit.a) - lit.c). Consecvent, în procedura prealabilă, persoana care solicită suspendarea actului CNPF, nu are statut de reclamant, şi nu este înaintată o acţiune, motiv pentru care constatăm o lipsă de coerenţă şi consecvenţă în expunerea amendamentelor.	**Nu se acceptă** Amendamentul propus la alin. (3) al art. 23 are ca scop ajustarea normelor speciale, prevăzute în Legea nr. 192/1998 (legea-cadru) la normele genrale, stabilite la art. 171 alin. (4) și art. 172 alin. (1) din Codul administrativ. De altfel, suspendarea executării actului administrativ individual poate fi dispusă, la cerere sau din oficiu, atât de autoritatea publică care l-a emis, cât și de instanța de judecată. Nu este clară obiecția înaintată în partea invocării termenului de 180 de zile, or, termenul de 180 zile este un termen special, propus pentru desfășurarea **<u>doar</u>** a procedurilor administrative de control și numai în condițiile stabilite de norma propusă de completare a art. 9 alin. (2^1) din Legea nr. 192/1998 (a se vedea comentariul de la pct. 22).
	Asociația Băncilor din Moldova	46	4. La art. I Punctul 10 (modificarea art. 23 alin. (3) al Legii 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare) propunem modificarea și expunerea alineatului (3) în următoarea redacție "*Suspendarea executării actelor Comisiei Naționale, altele decât cele prevăzute la alin.(1^1), poate fi dispusă de Comisia Națională la cererea participanților la procedura*	**Se acceptă parțial** Pct. 10 din proiect se va expune în următoarea redacție: „*10. La articolul 23:*

			administrativă, depusă în cadrul procedurii prealabile sau de instanța de judecată și doar în cazul în care sânt întrunite cumulativ următoarele condiții: *a) motivele invocate de participant în susținere poziției sale sânt pertinente și bine întemeiate și este un caz prima facie împotriva legalității actului contestat;* *b) participantul prezintă argumente care au o bază factologică precum că circumstanțele cauzei reclamă dispunerea urgentă a suspendării executării actului administrativ contestat pentru a evita prejudicierea gravă şi ireparabilă a intereselor reclamantului;* *c) prejudiciul care ar putea fi cauzat participantului depășește interesul public urmărit prin emiterea actului administrativ contestat*.". Prin prisma art. 23 din Codul administrativ, "*autoritățile publice și instanțele de judecată competente acționează respectând principiul egalității și nediscriminării. Autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să trateze în mod egal persoanele aflate în situații similare. Atât în cadrul procedurii administrative, cât și în cadrul procedurii de contencios administrativ sau ca rezultat al acestora, nicio persoană nu poate beneficia de privilegii, nu poate fi dezavantajată, lipsită de drepturi sau scutită de obligații pe motiv de rasă, origini familiale, sex, limbă, cetățenie, apartenență etnică, religie, convingeri politice sau ideologice, educație, situație economică, condiție socială*". Prevederi similare se atestă și în art. 16 din Constituție. În această ordine de idei, petiționarul urmează să posede aceleași drepturi procesuale ca toți participanții la procedura administrativă, pentru a nu încălca dreptul la un proces echitabil consfințit de art. 6 din Convenția Europeană. Așa cum a fost dezvoltată în jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, principiul egalității armelor constituie unul dintre pilonii dreptului la un proces echitabil, în lipsa unei asemenea garanții nu ar putea fi atins scopul procesului, iar calitatea actului de justiție ar putea scădea datorită inegalității sau aparenței de inegalitate.	*la alineatul (3), după cuvintele „poate fi dispusă de" se introduce textul „Comisia Națională la cererea destinatarului actului administrativ individual sau terțului, ale cărui drepturi sînt afectate de actul administrativ individual, depusă în cadrul procedurii prealabile sau de";* *la alineatul (12), textul „ , precum și cererile de contestare a ordonanțelor Comisiei Naționale" se exclude.*".
Art. II. – Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 126 – 131, art. 507), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:	**Serviciul Fiscal de Stat**	47	2) La art. II, în denumire, textul „Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 126 – 131, art. 507" de substituit cu textul „republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 122-124, art. 195".	**Se acceptă** Amendamentul se va expune în următoarea redacție: *„Art. II. – Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 122-124, art. 195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:* [...]"

1. Articolul 2 alineatul (1) se completează cu al doilea enunț cu următorul conținut: „*Dispozițiile din prezenta lege se aplică corespunzător garantului (fidejusorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejusor*.”.	**Asociația Businessului European (EBA Moldova)**	48	I. Proiectul prevede că dispozițiile Legii nr. 105/2003 și Legii nr. 202/2013 se aplică corespunzător garantului (fidejusorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejusor. În acest sens, se extind drepturile consumatorilor debitori și în raport cu fidejusorii consumatori, inclusiv de a înainta reclamații față de creditori, precum și a depune petiții către CNPF în raport cu acțiunile/inacțiunile creditorilor, inclusiv de a invoca caracterul abuziv al clauzelor contractuale. ***(Art. II și Art. VIII al Proiectului):*** **Considerăm că această propunere este contraproductivă.** Conform prevederilor art. 3 din Legea nr. 202/2013 (privind contractele de credit pentru consumatori), noțiune de consumător se definește în felul următor: *”consumator – persoană fizică care intenționează să comande ori să procure **sau care comandă, procură ori folosește produse și servicii** pentru necesități nelegate de activitatea de antreprenor sau cea profesională;”* Aceeași definiție se conține și în art. 1 din Legea nr. 105/2003. Conform definiției stipulate la art. 3 din Legea 202/2013, *contractul de credit pentru consumatori se definește ca ”**contract prin care un creditor acordă sau se angajează să acorde unui consumator un credit** sub forma de amânare la plată, împrumut sau alte facilități similare, cu excepția contractului pentru prestarea de servicii în mod continuu sau pentru furnizarea de bunuri de același fel, atunci când consumatorul plătește pentru acestea în rate, pe toată durata furnizării lor;”* După cum rezultă din toate normele citate mai sus, pentru a avea calitate de **consumător, persoană trebuie personal să comande, să procure ori să folosească produse si servicii, adică urmează personal să beneficieze de suma creditului.** Fidejusorul, însă nu îndeplinește această definiție deoarece rolul său nu implică accesarea sau utilizarea directă a serviciilor sau produselor furnizate de creditor. Prin natura sa, fidejusiunea reprezintă o garanție colaterală, iar fidejusorul nu beneficiază în mod direct de creditul contractat. Prin urmare, extinderea dispozițiilor destinate consumatorilor către fidejusori ar putea crea o **confuzie conceptuală**, deoarece cele două roluri sunt fundamental diferite. Consumatorul beneficiază de serviciul financiar (creditul), în timp ce fidejusorul doar garantează obligațiile consumatorului, fără a avea vreo legătură directă cu obiectul creditului sau utilizarea acestuia.**Imposibilitatea practică pentru fidejusor de a invoca caracterul abuziv al clauzelor contractuale:**	**Se acceptă parțial** Amendamentul are drept scop asigurarea aplicării dispozițiilor specifice consumatorilor și în raport cu fidejusorii. Astfel, proiectul prevede că dispozițiile Legii nr. 202/2013 se aplică corespunzător garantului (fidejusorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejusor. În acest sens, se extind drepturile consumatorilor debitori și în raport cu fidejusorii consumatori, inclusiv de a înainta reclamații față de creditori, precum și a depune petiții către CNPF în raport cu acțiunile/inacțiunile creditorilor, inclusiv de a invoca caracterul abuziv al clauzelor contractuale. Amendamentul se va expune în următoarea redacție: „*1. Articolul 2 alineatul (1) se completează cu al doilea enunț cu următorul conținut:* *„În cazul în care profesionistul (creditorul) înaintează pretențiile garantului (fidejusorului), dispozițiile din prezenta lege se aplică corespunzător garantului (fidejusorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejusor* .”.

			Conform **art. 1072 Cod Civil**, clauzele abuzive sunt doar acele care nu au fost negociate în mod individual cu consumatorul. Fidejusorul, însă, **nu participă la negocierea contractului de credit**, ci doar acceptă să garanteze obligațiile consumatorului pe baza termenilor deja convenți între acesta și creditor. În acest context, fidejusorul **nu are cunoștință directă despre procesul de negociere**, ceea ce face imposibil ca acesta să demonstreze existența unor clauze abuzive. Această situație ar putea duce la litigii inutile, în care fidejusorii ar invoca abuzul fără a avea o bază factuală clară, ceea ce ar complica relația juridică și procesul de soluționare a litigiilor. **Garanțiile existente pentru fidejusorii consumatori sunt deja suficiente** În conformitate cu **art. 1662-1666 din Codul Civil**, creditorii sunt deja obligați să furnizeze fidejusorilor consumatori toate informațiile necesare privind riscurile associate asumării fidejusiunii. Acest proces este reglementat suplimentar prin **Hotărârea Guvernului nr. 251/2019**, care impune consultarea prealabilă și independentă a fidejusorilor de către un expert. Considerăm că aceste măsuri sunt suficiente pentru a proteja drepturile fidejusorilor, fără a fi necesară o extindere a legislației privind protecția consumatorilor. Prin introducerea unor reglementări suplimentare, precum dreptul fidejusorului de a invoca caracterul abuziv al clauzelor contractuale, s-ar suprapune reglementările existente, creând **complexitate inutilă** și sporind riscul de litigii. Aplicarea dispozițiilor destinate consumatorilor asupra fidejusorilor ar putea crea un **dezechilibru contractual** între părțile implicate, aducând o incertitudine suplimentară asupra relației juridice dintre debitori, fidejusori și creditori. Întrucât fidejusorul ar beneficia de drepturi similare consumatorului, creditorii ar putea fi descurajați să accepte astfel de garanții, ceea ce ar duce la **restrângerea accesului la finanțare** pentru consumatorii care au nevoie de sprijin prin fidejusiune. Având în vedere cele de mai sus, considerăm că extinderea drepturilor consumatorilor asupra fidejusorilor nu este necesară, fiind, de fapt, contraproductivă. Argumentele principale pentru excluderea acestei modificări sunt: • **Rolurile distincte ale consumatorului și fidejusorului**, care nu permit aplicarea acelorași reglementări în mod corespunzător. • **Existenta unui cadru legal deja suficient**, care asigură protecția fidejusorilor consumatori în ceea ce privește riscurile fidejusiunii.	

			• **Riscul de litigii și incertitudine juridică**, care ar rezulta din introducerea unor reglementări redundante și neclare. Pentru a proteja în mod echilibrat toate părțile implicate în contractele de credit, propunem excluderea modificării propuse și menținerea cadrului legislativ actual; care este suficient pentru a răspunde nevoilor fidejusorilor.	
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	49	1. La art. 2 este prevăzută completarea alin. (1) cu al doilea enunț cu următorul conținut: „*Dispozițiile din prezenta lege se aplică corespunzător garantului (fidejusorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejusor*.". În acest sens, se extind drepturile consumatorilor debitori și în raport cu fidejusorii consumatori, inclusiv de a înainta Reclamații față de creditori, precum și a depune petiții către CNPF în raport cu acțiunile/inacțiunile creditorilor, inclusiv de a invoca caracterul abuziv al clauzelor contractuale. **Această propunere este considerată a fi contraproductivă.** Conform prevederilor art. 3 din Legea nr. 202/2013 (privind contractele de credit pentru consumatori), notiune de consumător se definește în felul următor: *„consumator – persoană fizică care intenţionează să comande ori să procure **sau care comandă, procură ori foloseşte produse şi servicii** pentru necesităţi nelegate de activitatea de antreprenor sau cea profesională;"* Aceeași definite se conține și în art. 1 din Legea nr. 105/2003. Conform definiției stipulate la art. 3 din Legea 202/2013, *contractul de credit pentru consumatori* se definește ca și *„**contract prin care un creditor acordă sau se angajează să acorde unui consumator un credit** sub forma de amînare la plată, împrumut sau alte facilităţi similare, cu excepţia contractului pentru prestarea de servicii în mod continuu sau pentru furnizarea de bunuri de acelaşi fel, atunci cînd consumatorul plăteşte pentru acestea în rate, pe toată durata furnizării lor;".* După cum rezultă din toate normele citate mai sus, pentru a avea calitate de **consumător, persoană trebuie personal să comande, să procure ori să folosească produse si servicii, adică urmează personal să beneficieze de suma creditului.** Fidejusorul, însă, nu îndeplinește această definiție deoarece rolul său nu implică accesarea sau utilizarea directă a serviciilor sau produselor furnizate de creditor. Prin natura sa, fidejusiunea	**Se acceptă parțial** Amendamentul are drept scop asigurarea aplicării dispozițiilor specifice consumatorilor și în raport cu fidejusorii. Astfel, proiectul prevede că dispozițiile Legii nr. 202/2013 se aplică corespunzător garantului (fidejusorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejusor. În acest sens, se extind drepturile consumatorilor debitori și în raport cu fidejusorii consumatori, inclusiv de a înainta reclamații față de creditori, precum și a depune petiții către CNPF în raport cu acțiunile/inacțiunile creditorilor, inclusiv de a invoca caracterul abuziv al clauzelor contractuale. Amendamentul se va expune în următoarea redacție: „*1. Articolul 2 alineatul (1) se completează cu al doilea enunț cu următorul conținut:* *„În cazul în care profesionistul (creditorul) înaintează pretențiile garantului (fidejusorului), dispozițiile din prezenta lege se aplică corespunzător garantului (fidejusorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejusor* .".

			reprezintă o garanție colaterală, iar fidejusorul nu beneficiază în mod direct de creditul contractat. Prin urmare, extinderea dispozițiilor destinate consumatorilor către fidejusori ar putea crea o confuzie conceptuală, deoarece cele două roluri sunt fundamental diferite. Consumatorul beneficiază de serviciul financiar (creditul), în timp ce fidejusorul doar garantează obligațiile consumatorului, fără a avea vreo legătură directă cu obiectul creditului sau utilizarea acestuia. **Imposibilitatea practică pentru fidejusor de a invoca caracterul abuziv al clauzelor contractuale**: Conform art. 1072 Cod Civil, clauzele abuzive sunt doar acele care nu au fost negociate în mod individual cu consumatorul. Fidejusorul, însă, nu participă la negocierea contractului de credit, ci doar acceptă să garanteze obligațiile consumatorului pe baza termenilor deja convenți între acesta și creditor. În acest context, fidejusorul nu are cunoștință directă despre procesul de negociere, ceea ce face imposibil ca acesta să demonstreze existența unor clauze abuzive. Această situație ar putea duce la litigii inutile, în care fidejusorii ar invoca abuzul fără a avea o bază factuală clară, ceea ce ar complica relația juridică și procesul de soluționare a litigiilor. **Garanțiile existente pentru fidejusorii consumatori sunt deja suficiente** În conformitate cu art. 1662-1666 din Codul Civil, creditorii sunt deja obligați să furnizeze fidejusorilor consumatori toate informațiile necesare privind riscurile asociate asumării fidejusiunii. Acest proces este reglementat suplimentar prin Hotărârea Guvernului nr. 251/2019, care impune consultarea prealabilă și independentă a fidejusorilor de către un expert. Considerăm că aceste măsuri sunt suficiente pentru a proteja drepturile fidejusorilor, fără a fi necesară o extindere a legislației privind protecția consumatorilor. Prin introducerea unor reglementări suplimentare, precum dreptul fidejusorului de a invoca caracterul abuziv al clauzelor contractuale, s-ar suprapune reglementările existente, creând complexitate inutilă și sporind riscul de litigii. Aplicarea dispozițiilor destinate consumatorilor asupra fidejusorilor ar putea crea un dezechilibru contractual între părțile implicate, aducând o incertitudine suplimentară asupra relației juridice dintre debitori, fidejusori și creditori. Întrucât fidejusorul ar beneficia de drepturi similare consumatorului, creditorii ar putea fi descurajați să accepte astfel de garanții, ceea ce ar duce la restrângerea accesului la finanțare pentru consumatorii care au nevoie de sprijin prin fidejusiune.	

			Având în vedere cele de mai sus, considerăm faptul că extinderea drepturilor consumatorilor asupra fidejusorilor nu este necesară, fiind, de fapt, contraproductivă. Argumentele principale pentru excluderea acestei modificări sunt: • **Rolurile distincte ale consumatorului și fidejusorului**, care nu permit aplicarea aceloraşi reglementări în mod corespunzător. • **Existenta unui cadru legal deja suficient**, care asigură protecția fidejusorilor consumatori în ceea ce privește riscurile fidejusiunii. • **Riscul de litigii și incertitudine juridică**, care ar rezulta din introducerea unor reglementări redundante și neclare. Pentru a proteja în mod echilibrat toate părțile implicate în contractele de credit, propunem excluderea modificării propuse și menținerea cadrului legislativ actual, care este suficient pentru a răspunde nevoilor fidejusorilor.	
	OCN „EASY CREDIT" SRL	50	Articolul 2 alineatul (1) se completează cu al doilea enunț cu următorul conținut: „Dispozițiile din prezenta lege se aplică corespunzător garantului (fidejusorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejusor.". Considerăm necesar de a introduce noțiune de garant (fidejusor) consumator, pentru a da o claritate subiectului față de care urmează a fi aplicată prevederea. Noțiunea urmează a aduce o explicație drept cine este considerat garant consumator și cine nu.	**Nu se acceptă** Codul civil conține reglementările necesare în acest sens. Potrivit art. 1628 alin. (2) Cod civil: „(2) Fidejusiunea este obligaţia garantului (fidejusorul) asumată în folosul unui creditor cu scopul de a garanta obligaţia pe care debitorul o datorează creditorului (obligaţia garantată) şi care apare şi devine scadentă doar dacă apare şi devine scadentă obligaţia garantată.".
2. La articolul 13 alineatul (17), litera f) va avea următorul conținut: *„f) solicitarea unei plăți imediate sau ulterioare pentru produsul care a fost furnizat de comerciant, dar pe care consumatorul nu l-a solicitat, ori solicitarea returnării sau a păstrării în condiții sigure a produsului (vânzare nesolicitată), cu excepția cazului în care comerciantul a furnizat consumatorului produsul de o calitate și la un preț echivalent, dacă această posibilitate a fost prevăzută*	**Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)**	51	2. La art. 13, alin. (17), litera f) se propune excluderea sintagmei *„cu excepția cazului în care comerciantul a furnizat consumatorului produsul de o calitate și la un preț echivalent, dacă această posibilitate a fost prevăzută anterior contractului sau în contract."*. Atragem atenția că prin această normă se reglementează practica comercială incorectă care constă în comercializarea unui produs nesolicitat. Astfel, este evident că acesta nu putea fi prevăzut în contract sau anterior contractului, dacă nu a fost solicitat.	**Se acceptă** Amendamentul se va expune în următoarea redacție: *„2. La articolul 13 alineatul (17), litera f) va avea următorul cuprins:* *„f) solicitarea unei plăți imediate sau ulterioare pentru produsul care a fost furnizat de comerciant, dar pe care consumatorul nu l-a solicitat, ori solicitarea returnării sau a păstrării în condiții sigure a produsului (vânzare nesolicitată);*".

anterior încheierii contractului sau în contract;".	**Asociația Băncilor din Moldova**	52	5. Art. II. Punctul 2 modificarea art. 13 alin. (17) lit. f) a legii 105/203 privind protecția consumatorilor) se propune excluderea sintagmei „*cu excepția cazului în care comerciantul a furnizat consumatorului produsul de o calitate și la un preț echivalent, dacă această posibilitate a fost prevăzută anterior contractului sau în contract.*". Atragem atenția că prin această normă se reglementează practica comercială incorectă care constă în comercializarea unui produs nesolicitat. Astfel este evident că acesta nu putea fi prevăzut în contract sau anterior contractului, dacă nu a fost solicitat.	**Se acceptă** Amendamentul se va expune în următoarea redacție: „*2. La articolul 13 alineatul (17), litera f) va avea următorul cuprins:* „*f) solicitarea unei plăți imediate sau ulterioare pentru produsul care a fost furnizat de comerciant, dar pe care consumatorul nu l-a solicitat, ori solicitarea returnării sau a păstrării în condiții sigure a produsului (vânzare nesolicitată);*".
3. Legea se completează cu capitolul IV[1] cu următorul conținut: „Capitolul IV[1] ***PREVEDERI SPECIFICE PRIVIND SERVICIILE FINANCIARE, PRESTATE DE SUBIECȚII PREVĂZUȚI LA ART.4 ALIN.(2^1) DIN LEGEA NR.192/1998 PRIVIND COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE*** ***Secțiunea 1*** ***Modul de depunere și soluționare a reclamațiilor*** ***Articolul 31^1.*** *Exercitarea dreptului de a depune reclamații* *(1) Consumatorul depune o reclamație, inițial, în adresa subiectului prevăzut la art.4 alin.(2^1) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, dacă consideră că acesta nu a respectat prezenta lege, normele speciale ce reglementează serviciul financiar prestat sau obligațiile asumate în temeiul contractului încheiat sau în cazul în care consumatorul este beneficiarul respectivului serviciu financiar.* *(2) Cerințele cu privire la modul de administrare a reclamațiilor și de raportare a acestora se stabilesc prin actul normativ al Comisiei Naționale a Pieței Financiare (în continuare – CNPF).* *(3) Termenul de soluționare a reclamațiilor este de 15 zile de la data înregistrării reclamației de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2^1) din Legea nr.192/1998 privind*	**Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării**	53	Completarea Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor cu un capitol distinct referitor la „*prevederile specifice privind serviciile financiare*" nu este oportună în contextul în care Legea „*stabilește cerințele generale de protecție a consumatorilor, de asigurare a cadrului necesar accesului neîngrădit la produse și servicii, informării complete asupra caracteristicilor principale ale acestora, apărării și asigurării drepturilor și intereselor legitime ale consumatorilor în cazul unor practici comerciale incorecte, participării acestora la fundamentarea și luarea de decizii ce îi interesează în calitate de consumatori*", iar acestea sunt anumite norme specifice care ar putea fi incluse în alte acte normative care reglementează cadrul juridic aferent serviciilor financiare. Mai mult, în contextul în care în Republica Moldova există mai multe autorități abilitate cu funcții de protecție a consumatorilor, considerăm că nu ar fi potrivit ca reglementările specifice fiecărei autorități să fie introduse printr-un capitol distinct în Legea nr. 105/2003.	**Se acceptă** Art. 25 din Legea nr. 105/2003, care reglementează modul de depunere și soluţionare a reclamaţiilor, se va completa cu amendamentele propuse la art. 31^1. Respectiv, proiectul se va completa cu amendamentul la articolului 25, care va avea următoarea redacție: „3. Articolul 25 se completează cu alineatele (8) – (15) cu următorul cuprins: *(8) Dispozițiile alin. (1)-(7) se aplică corespunzător reclamațiilor depuse de consumatori în adresa subiecților prevăzuți la art.4 alin.(2^1) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile produsului sau serviciului, precum și dacă din alin. (9)-(15) nu rezultă altfel.* *(9) Cerințele cu privire la modul de administrare a reclamațiilor și de raportare a acestora se stabilesc prin actul normativ al Comisiei Naționale a Pieței Financiare.* *(10) Termenul de soluționare a reclamațiilor este de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării reclamației de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2^1) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare,*

Comisia Națională a Pieței Financiare, dacă norma specială nu stabilește un termen special în acest sens. *(4) În cazul refuzului de a soluționa reclamația, subiectul prevăzut la art.4 alin.(2[1]) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare prezintă consumatorului refuzul în scris. Neprezentarea răspunsului în termenul stabilit la alin.(3) se consideră refuz tacit.* *(5) În cazul în care nu este de acord cu rezultatul examinării reclamației de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2[1]) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, consumatorul este în drept să depună o petiție în adresa CNPF sau să se adreseze, conform procedurii civile, în instanța de judecată. În cazul depunerii unei petiții în adresa CNPF, consumatorul trebuie să anexeze la petiție dovada respectării cerinței stabilite la alin. (1).* *(6) CNPF, în limita competențelor, examinează petițiile conform procedurii şi în termenele stabilite de Codul administrativ.* *(7) În cazul petiției depuse cu nerespectarea cerinței stabilite la alin. (1), CNPF expediază originalul petiției în adresa subiectului prevăzut la art.4 alin.(2[1]) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, vizat în aceasta, cu informarea petiționarului despre acest fapt.* *(8) Subiectul prevăzut la art.4 alin.(2[1]) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare urmează să soluționeze petiția (reclamația) în termenul stabilit la alin.(3) și să remită răspunsul la adresa indicată de consumator (petiționar).* *(9) Dacă consumatorul nu este de acord cu rezultatul examinării petiției (reclamației) de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2[1]) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, acesta este în drept să depună o nouă petiție la CNPF sau să se*				*dacă norma specială nu stabilește un termen special în acest sens.* *(11) În cazul petiției depuse cu nerespectarea cerinței stabilite la alin. (1), Comisia Națională a Pieței Financiare expediază originalul petiției în adresa subiectului prevăzut la art.4 alin.(2[1]) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, vizat în aceasta, cu informarea petiționarului despre acest fapt.* *(12) Subiectul prevăzut la art.4 alin.(2[1]) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare urmează să soluționeze petiția (reclamația) în termenul stabilit la alin.(3) și să remită răspunsul la adresa indicată de consumator (petiționar).* *(13) Dacă consumatorul nu este de acord cu rezultatul examinării petiției (reclamației) de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2[1]) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, acesta este în drept să depună o nouă petiție la Comisia Națională a Pieței Financiare sau să se adreseze, conform procedurii civile, în instanța de judecată.* *(14) Prevederile prezentului articol se aplică corespunzător reclamațiilor depuse de către consumatorii de servicii de asigurare facultativă, de către asigurați și de către persoanele păgubite, indiferent dacă sunt persoane fizice sau juridice, în cazul serviciilor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule.* *(15) Prevederile prezentului articol nu se aplică cererilor înaintate către asigurător pentru care legea specială prevede termene distincte de soluționare.”.*

adreseze, conform procedurii civile, în instanța de judecată. *(10) Prezentul articol se aplică corespunzător reclamațiilor depuse de către consumatorii de servicii de asigurare facultativă, de către asiguraţi şi de către persoanele păgubite, indiferent dacă sunt persoane fizice sau juridice, în cazul serviciilor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule.* *(11) Prezentul articol nu se aplică cererilor înaintate către asigurător pentru care legea specială prevede termene distincte de soluționare.* ***Secţiunea a 2-a*** ***Prevederi specifice contractelor de depozit bancar*** ***Articolul 31[2].*** *Informații precontractuale* *(1) Banca furnizează consumatorului, în baza clauzelor şi a condiţiilor de depozit bancar oferite de către aceasta, precum şi, după caz, a preferințelor exprimate şi a informațiilor furnizate de către consumator, informații precontractuale, care să îi permită consumatorului să compare mai multe oferte pentru a putea lua o decizie informată cu privire la eventuala încheiere a unui contract de depozit, prin intermediul unui formular al cărui model este aprobat de CNPF.* *(2) Informațiile precontractuale sunt furnizate cu suficient timp înainte, dar cel puțin cu 10 zile calendaristice înainte ca un consumator să încheie un contract de depozit. Perioada de 10 zile poate fi redusă cu acordul scris al consumatorului.* *(3) În cazul în care banca a furnizat formularul menționat la alin.(1), se consideră că aceasta a respectat cerințele de informare prevăzute de prezentul articol şi la art.4 din Legea nr.157/2014 despre încheierea şi executarea contractelor la distanţă privind serviciile financiare de consum.*				În același timp, pct. 4 din proiect se va exclude, iar pct. 5, după renumerotare, va deveni pct. 4.
	Banca Națională a Moldovei	54	7. La alin. (3) din art. 31[1] propus pentru completare, atragem atenția că nu este clar sensul vizat prin textul „*dacă norma specială nu stabilește un termen special în acest sens*”. Or, norma respectivă înțelegem că deja este una specială în raport cu alte dispoziții ale aceleiași Legi.	**Nu se acceptă** Normele din Legea nr. 105/2003, care stabilesc careva termene, vor avea caracter general, în sensul art. 5 alin. (2) din Legea nr. 100/2017. Legea nr. 114/2012, la art. 104 alin. (2) și alin. (3), conține norme cu caracter special, în sensul art. 5 alin. (3) din Legea nr. 100/2017. În același timp, art. 25 din Legea nr. 105/2003, care reglementează modul de depunere şi soluţionare a reclamaţiilor, a fost completat cu amendamentele propuse la art. 31[1], iar punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV[1] art. 31[1]-31[4], a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).
		55	8. Observăm că, art. 31[1] alin. (5) dublează prevederile alin. (7) din art. 25 din aceeași Lege. Astfel, întru evitarea dublării nejustificate a prevederilor legale, propunem a se face referință la aplicarea prevederilor respectivului alineat din articolul menționat.	**Se acceptă** În același timp, art. 25 din Legea nr. 105/2003, care reglementează modul de depunere şi soluţionare a reclamaţiilor, a fost completat cu amendamentele propuse la art. 31[1], iar punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV[1] art. 31[1]-31[4], a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).

Articolul 31[3]. *Cerinţele faţă de contractele de depozit bancar* *(1) Contractele de depozit bancar sunt redactate într-un limbaj clar şi lizibil, cu aceeaşi dimensiune a caracterelor de minimum 12 puncte, pe hârtie sau pe un alt suport durabil.* *(2) În cazul în care contractul este redactat pe hârtie, culoarea de fond a hârtiei pe care este redactat contractul trebuie sa fie în contrast cu cea a fontului utilizat.* *(3) În contractul de depozit bancar, se specifică, în mod clar şi concis, cel puţin:* *a) numele/denumirile şi adresele domiciliului/sediului părţilor contractante;* *b) termenul depozitului şi data scadenţei depozitului, după caz;* *c) suma depusă;* *d) moneda în care consumatorul depune şi banca restituie şi, în cazul unui depozit cu o clauză valutară convenită, tipul monedei aplicabil la momentul depunerii şi/sau al plăţii depozitului şi cursul valutar aplicabil;* *e) rata anuală a dobânzii aferente depozitului, condiţiile care reglementează aplicarea ratei anuale a dobânzii aferente depozitului şi, unde este cazul, orice indice de referinţă aplicabil ratei iniţiale a dobânzii aferente depozitului, precum şi termenele, procedurile şi condiţiile în care variază rata anuală a dobânzii aferente depozitului, iar în cazul în care se aplică rate diferite ale dobânzii aferente depozitului în circumstanţe diferite, se specifică informaţiile menţionate privind toate ratele aplicabile;* *f) modalitatea de plată a dobânzii;* *g) tipul şi mărimea tuturor comisioanelor, a taxelor şi a altor costuri percepute consumatorului, precum şi costurile pentru serviciile accesorii, aferente contractului de depozit;* *h) cuantumul impozitelor percepute în cazul executării contractului, în vigoare la data încheierii contractului;* *i) dacă este cazul, condiţiile de retragere parţială sau totală a sumei depuse;*		56	9. De principiu, ținând cont de obiectul de reglementare a Legii nr. 105/2003 cât și din perspective de corelare, urmează a fi revizuită redacția alin. (10) din art. 31[1] și clarificată intenția autorului în partea ce ține de textul „*Prezentul articol se aplică corespunzător reclamațiilor depuse de către consumatorii de servicii de asigurare facultativă, de către asiguraţi şi de către persoanele păgubite, indiferent dacă sunt persoane fizice sau juridice"..[..]".* Or, potrivit Legii nr. 105/2003, consumator este „orice persoană fizică [..]".	**Se comentează** Potrivit art. 3 din Legea 105/2003, „*consumator* – orice persoană fizică ce intenţionează să comande sau să procure ori care comandă, procură sau foloseşte produse, servicii pentru necesităţi nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau profesională;". Păgubitul, în cazul răspunderii civile auto pentru pagube produse de vehicule, poate fi o persoană juridică, care nu se încadrează în noțiunea de consumator, în sensul Legii nr. 105/2003. În același timp, art. 25 din Legea nr. 105/2003, care reglementează modul de depunere şi soluţionare a reclamaţiilor, a fost completat cu amendamentele propuse la art. 31[1], iar punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV[1] art. 31[1]-31[4], a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).
		57	10. În ceea ce privește art. 31[3], propunem reglementarea suplimentară a aspectelor ce vizează încheierea/semnarea/rezoluțiunea contractelor de depozit, inclusiv comunicarea între consumator și creditor cu utilizarea semnăturii electronice avansate, în sensul prevederilor Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere.	**Nu se acceptă** Conceptul articolului vizat se referă la reglementarea fundamentală a contractului de depozit dar nu și modul în care banca și deponentul comunică, aceasta urmând a fi aplicate normele generale ale Codului civil. În același timp, art. 25 din Legea nr. 105/2003, care reglementează modul de depunere şi soluţionare a reclamaţiilor, a fost completat cu amendamentele propuse la art. 31[1], iar punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV[1] art. 31[1]-31[4], a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	58	Completarea cu **art. 31[1] la Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorului,** implică etape adiționale pentru soluționarea petițiilor consumatorilor de servicii financiare, birocratizându-se și îngreunându-se întregul proces, iar în unele situații termenul de 15 zile nu este suficient pentru soluționarea reclamațiilor de către entități. Este de înțeles că CNPF are intenția de a diminua din presiunea, care efectiv nu este atât de mare, ce derivă din mandatul de protecție a consumatorilor.	**Se acceptă parțial** Termenul propus este în consonanță cu recomandările formulate de organismele internaționale și care se cuprind în: EU – EIOPA Guidelines on Complaints-Handling by Insurance Undertakings; WORLD BANK -

j) condiţiile şi modalitatea de prelungire automată a perioadei depozitului; *k) condiţiile şi modalitatea de rezoluţiune a contractului de depozit;* *l) suma depozitului garantat de Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar;* *m) denumirea şi adresa autorităţii de supraveghere competente de protecţia drepturilor consumatorilor;* *n) existenţa posibilităţii de a recurge la o procedură extrajudiciară de contestare şi la o cale de atac pentru consumator şi, în caz afirmativ, modalităţile de acces la acestea;* *o) modalitatea de comunicare (notificare) cu (a) consumatorul (lui).* *(4) În cazul prelungirii automate a termenului de depozit, banca notifică consumatorul, cu cel puţin 15 zile înainte de expirarea termenului de depozit, despre noul termen prelungit de depozit şi noua rată a dobânzii.*				Complaints Handling within Financial Service Providers; EU – EBA Guidelines on complaints handling by credit servicers under CSD Directive. Cu toate aceste, urmare a argumentelor, prezentate de reprezentanții părților interesate în cadrul ședințelor de dezbateri publice asupra proiectului vizat din data de 30.01.2025 și 31.01.2025, termenul de soluționare a reclamațiilor a fost extins până la 15 zile lucrătoare. În același timp, art. 25 din Legea nr. 105/2003, care reglementează modul de depunere și soluționare a reclamațiilor, a fost completat cu amendamentele propuse la art. 31^1, iar punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV^1 art. 31^1-31^4, a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).
Articolul 31⁴. *Domeniul de aplicare* *Prezenta secţiune se aplică, în modul corespunzător, contractelor de depunere de economii, încheiate de către asociaţiile de economii şi împrumut cu membrii săi – persoane fizice*.".	**Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)**	59	3. Se propune completarea art. 31^1, alin. (1) cu următorul text: *„Reclamația consumatorului poate fi depusă:* *a) în formă scrisă, semnată olograf de consumator sau reprezentantul său împuternicit, depusă la sediul creditorului sau expediată prin poștă;* *b) transmisă în formă electronică, cu respectarea cerințelor legale stabilite pentru un document electronic.* *Reclamațiile anonime sau petițiile nesemnate precum și cele care nu au fost depuse în modul prevăzut nu se examinează."* Această completare rezidă din practica CNPF privind soluționarea petițiilor, precum și din prevederile art. 75-76 Cod administrativ.	**Nu se acceptă** În temeiul raportului juridic instituit între comsumator și profesionist, aceștia își stabilesc modul de comunicare, care nu poate fi limitat la cerințele legale, stabilite pentru petițiile, care se depun în fața autorităților publice. În același timp, art. 25 din Legea nr. 105/2003, care reglementează modul de depunere și soluționare a reclamațiilor, a fost completat cu amendamentele propuse la art. 31^1, iar punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV^1 art. 31^1-31^4, a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).

		60	4. La art. 31^1, alin. (3), propunem modificarea termenului de soluționare a reclamațiilor de la 15 la 35 zile lucrătoare. De asemenea, propunem completarea alinatului cu următoarea propoziție: „*care se prelungește în cazul în care negocierile dintre părți continuă, pe perioada negocierilor respective. După expirarea termenului de 35 zile lucrătoare, fiecare dintre părți este în drept să declare finalizarea negocierilor, prin notificare scrisă către cealaltă parte*”. Atragem atenția că la moment, Legea nr. 114 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, acordă dreptul de a răspunde petiționarilor în termen de 15 zile lucrătoare, iar în cazuri excepționale acest termen poate fi prelungit. Totuși, termenul pentru primirea răspunsului final nu poate depăși 35 de zile lucrătoare de la primirea reclamației. Astfel în cazuri complexe, termenul de 35 zile lucrătoare se reduce la 15 zile calendaristice, ceea ce este nejustificat de puțin dacă sarcina este mult mai complexă decât oferirea unui răspuns unilateral, dar implică soluționarea unui litigiu, cu unele etape necesare a fi respectate (după caz, stabilirea de ședințe, înaintarea de oferte, purtarea de negocieri, încheierea unui acord). Considerăm că termenul de 35 zile lucrătoare acordat prin prisma legislației actuale este unul rezonabil pentru ca clientul să primească un răspuns argumentat la solicitările lui și să-i fie remediată situația. Mai mult ca atât, dat fiind faptul că soluționarea reclamațiilor devine o procedură obligatorie până la adresarea către CNPF, atât profesioniștii, cât și consumatorii vor avea interesul de a soluționa amiabil problema creată, iar aceasta implică negocieri care pot avea intervale mai mari de timp. Atragem atenția că Directiva (EU) 2023/2225 a Parlamentului European și a Consiliului din 18 Octombrie 2023 privind Contractele de Credit de Consum și de abrogare a Directivei 2008/48/CE, inclusiv din acest motiv nici nu operează cu termeni exacți, fiindcă aceștia pot varia de la caz la caz. Directiva operează cu noțiunile de „termen rezonabil” sau „perioadă rezonabilă”. Ori, prin diminuarea termenului, este periclitată atingerea scopului acestei prevederi și un termen extrem de scurt nu poate fi catalogat drept unul rezonabil. La fel, o negociere poate implica o perioadă mai mare de timp. Astfel, considerăm oportună prelungirea termenului în cazul în care părțile discută și negociază anumite soluții proprii de soluționare, ori scopul este ca părțile să identifice o soluție de compromis proprie. Norma propusă este echilibrată, ori fiecare dintre părți poate notifica în mod unilateral încetarea procedurii de soluționare.	**Se acceptă parțial** Termenul propus este în consonanță cu recomandările formulate de organismele internaționale și care se cuprind în: EU – EIOPA Guidelines on Complaints-Handling by Insurance Undertakings; WORLD BANK - Complaints Handling within Financial Service Providers; EU – EBA Guidelines on complaints handling by credit servicers under CSD Directive. Cu toate aceste, urmare a argumentelor, prezentate de reprezentanții părților interesate în cadrul ședințelor de dezbateri publice asupra proiectului vizat din data de 30.01.2025 și 31.01.2025, termenul de soluționare a reclamațiilor a fost extins până la 15 zile lucrătoare. În același timp, art. 25 din Legea nr. 105/2003, care reglementează modul de depunere și soluționare a reclamațiilor, a fost completat cu amendamentele propuse la art. 31^1, iar punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV^1 art. 31^1-31^4, a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).

		61	5. Propunem excluderea articolului 31^2 ce prevede furnizarea obligațiilor precontractuale în cazul contractului de depozit bancar. Ținând cont de faptul că băncile pun la dispoziția clienților, atât pe site-ul oficial cât și în cadrul sucursalelor, condițiile de acceptarea a depozitelor, precum și coșul produselor de depozit în care sunt stipulate detaliat ratele și condițiile produselor oferite, inclusiv a celor retrase din oferta curentă a băncii, considerăm inoportună furnizarea unei informații precontractuale în procesul de acordare a produselor de depozit. Mai mult ca atât, atragem atenția că potrivit art. 1741 din Codul Civil, *„Prin contractul de depozit bancar, banca sau o altă instituție financiară (bancă), licențiată conform legii, primește de la clientul său (deponent) sau de la un terț în folosul deponentului o sumă de bani, înscrisă la soldul contului de depozit deschis pe numele deponentului, pe care se obligă să o restituie deponentului după un anumit termen (depozit la termen) sau la cerere (depozit la vedere)”*. În această ordine de idei, prin prisma art. 1741 Cod Civil, contul curent și contul de card ar putea fi considerate depozite la vedere. Astfel, solicităm precizarea în textul normei art. 31^2, că prevederile se referă anume la depozitul la termen. Totuși, susținem în continuare că informația furnizată de bănci aferent depozitelor este suficient de clară și transparentă, pentru ca un consumator să ia o decizie informată, iar orice alte obligații suplimentare de furnizare de noi formulare, nu vor atinge scopul scontat, dar în schimb vor transforma experiența clientului în una extrem de neclară și birocratică, cu semnarea multiplelor formulare neînțelese și necitite de clienți. Reamintim, în context, că la fel deponentului i se aduce la cunoștință, contra semnătură și informația privind garantarea depozitelor în bănci potrivit Legii. Nr.160/2023 (formularul aprobat de FGDSB fiind pe 2 file), atât la încheierea contractului, cât și cel puțin anual.	**Se acceptă parțial** Punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV^1 art. 311-314, a fost ajustatexclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).

		62	6. Se propune următoarea redacție a art. 31^3, alin (2), litera e): *„rata anuală a dobânzii aferente depozitului, condițiile care reglementează aplicarea ratei anuale a dobânzii aferente depozitului şi, unde este cazul (când acest indice este reglementat prin Lege sau de către Banca Națională), orice indice de referință aplicabil ratei inițiale a dobânzii aferente depozitului, precum şi termenele, procedurile şi condițiile în care variază rata anuală a dobânzii aferente depozitului, iar în cazul în care se aplică rate diferite ale dobânzii aferente depozitului în circumstanțe diferite, se specifică informațiile menționate privind toate ratele aplicabile”*. Atragem atenția că nici un indice aferent ratei dobânzii depozitului nu este reglementat de către legiuitor sau de către regulator. În această ordine de idei, pentru a nu pune în sarcina băncilor aplicarea unui indice nereglementat, analogic normei de la art. 13 al Legii nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori, propunem concretizarea acestei norme.	**Nu se acceptă** Punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV^1 art. 31^1-31^4, a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).
		63	8. Se propune excluderea literei h) a alin. (3) din art. 31^3 deoarece este obligația fiscală a contribuabilului și este reglementată de către legiuitor prin prisma Codului Fiscal. Prin această normă se pune în seama profesionistului obligația statului de a aduce la cunoștința contribuabililor cuantumul impozitelor la data încheierii contractului. Ținând cont de faptul că statul în orice moment poate modifica cuantumul acestor impozite, profesioniștii sunt reticenți să includă asemenea obligații fiscale în contract, deoarece scopul contractului este reglementarea raportului contractual între părți și nu obligațiile contribuabililor față de stat, care rezultă din raporturi de drept public (la caz, contractul fiind instrument de drept privat). Suplimentar, oricând ar putea apărea anumite poziții procesuale în contradictoriu, potrivit cărora să se indice că profesionistul avea obligația de a iniția încheierea unor acorduri adiționale în cazul în care prevederile legislației fiscale au fost modificate sau că profesionistul era obligat să revizuiască și această clauză în cazul acceptării unor alte modificări la contract (e.g. majorarea sumei depozitului). Considerăm faptul că mijlocul juridic potrivit de aducere la cunoștința contribuabililor ale obligațiilor fiscale este anume publicarea legilor și altor mijloace de informare, dar forma de contract nu este una potrivită. La fel, nu este potrivită includerea prevederilor legale obligatorii în contracte nici ca tehnică juridică, deoarece părțile contractului de depozit bancar probabil se vor afla în situația de a semna acorduri adiționale privind modificarea cuantumului impozitelor. La fel, în cazul care consumatorul nu dorește să semneze asemenea acord, contractul nu va fi modificat, dar în virtutea raporturilor de drept	**Nu se acceptă** Punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV^1 art. 31^1-31^4, a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).

			public, banca va reține cuantumul de impozit prevăzut de lege. Aceste exemple sunt în măsura să probeze că contractul nu ar trebui să includă asemenea clauză.	

		64	9. În partea ce ține de art. 31^3 alin. (4) atragem atenția că există o discordanță între informația din Nota de fundamentare la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative și Proiectul de lege și anume: În proiectul de lege este scris: *„În cazul prelungirii automate a termenului de depozit, banca notifică consumatorul, cu cel puțin 15 zile înainte de expirarea termenului de depozit, despre noul termen prelungit de depozit și noua rată a dobânzii*". În Notă (pag. 8) este scris: *„Totodată, se instituie obligativitatea băncii ca, în cazul prelungirii automate a termenului de depozit, să notifice consumatorul, cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea termenului de depozit, despre noul termen prelungit de depozit și noua rată a dobânzii".* De asemenea, solicităm excluderea de la alin. (4) a expresiei „*și noua rată a dobânzii*". Or, rata dobânzii deja este indicată în contractul de depozit, iar prelungirea contractului constă în faptul că raporturile juridice dintre consumator și bancă continuă în modul prevăzut de contract. Contractul s-ar putea referi la rata dobânzii aplicată de bancă pentru tipul respectiv de depozite propuse de bancă anume la data prelungirii sau prin referință la un anumit indice aplicabil la data prelungirii. Data prelungirii, fiind un eveniment viitor, s-ar putea ca banca să fie în imposibilitate să cunoască acel indice la o dată anterioară. Aducerea la cunoștință a ratei dobânzii la data ajungerii la termen a depozitului, și după caz la data prelungirii acestuia, nu creează un dezechilibru semnificativ drepturilor consumatorului, or consumatorul nu va pierde dobânda calculată și va fi în drept să înceteze relațiile contractuale.	**Nu se acceptă** Punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV^1 art. 31^1-31^4, a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).
	Asociația de Economii și Împrumut „Microîmprumut"	65	Considerăm că formele precontractuale de informare a consumatorului urmează să fie aprobate la pachet de o autoritate publică (Guvernul sau BNM, sau CNPF), pentru a fi coroborate și coordonate. În orice alt caz poate să apară obiecția că formularul de informare, elaborat de entitatea supravegheată nu este destul de informativ. Pînă la aprobarea acestor formulare întrarea în vigoare a anumitor prevederi ale Legii este prematură, ori se acordă o marjă de apreciere excesiv de largă autorității de supraveghere, care va fi în drept să constate încălcarea drepturilor consumatorilor, prin simplul fapt al neinformării depline prin informația precontractuală.	**Nu se acceptă** Punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV^1 art. 31^1-31^4, a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).
	Asociația Băncilor din Moldova	66	6. Art. II. Punctul 3 (completarea legii 105/203 privind protecția consumatorilor cu capitolul IV^1.) se propune modificarea termenului statuat la articolului 31^1 alin. (3) de "*15 zile"* cu termenul de "*35 zile lucrătoare"*. De asemenea, propunem completarea aliniatului cu următoarea propoziție: „*care se*	**Se acceptă parțial** Termenul propus este în consonanță cu recomandările formulate de organismele internaționale și care se cuprind în:

			prelungește în cazul în care negocierile dintre părți continuă, pe perioada negocierilor respective. După expirarea termenului de 35 zile lucrătoare, fiecare dintre părți este în drept să declare finalizarea negocierilor, prin notificare scrisă către cealaltă parte". Atragem atenția că la moment, Legea nr. 114 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, acordă dreptul de a răspunde petiționarilor în termen de 15 zile lucrătoare, iar în cazuri excepționale acest termen poate fi prelungit. Totuși, termenul pentru primirea răspunsului final nu poate depăși 35 de zile lucrătoare de la primirea reclamației. Astfel în cazuri complexe, termenul de 35 zile lucrătoare se reduce la 15 zile calendaristice, ceea ce este nejustificat de puțin dacă sarcina este mult mai complexă decât oferirea unui răspuns unilateral, dar implică soluționarea unui litigiu, cu unele etape necesare a fi respectate (după caz, stabilirea de ședințe, înaintarea de oferte, purtarea de negocieri, încheierea unui acord). Considerăm că termenul de 35 zile lucrătoare acordat prin prisma legislației actuale este unul rezonabil pentru ca clientul să primească un răspuns argumentat la solicitările lui și să-i fie remediată situația. Mai mult ca atât, dat fiind faptul că soluționarea reclamațiilor devine o procedură obligatorie până la adresarea către CNPF, atât profesioniștii, cât și consumatorii vor avea interesul de a soluționa amiabil problema creată, iar aceasta implică negocieri care pot avea intervale mai mari de timp. Atragem atenția că Directiva (EU) 2023/2225 a Parlamentului European și a Consiliului din 18 Octombrie 2023 privind Contractele de Credit de Consum și de abrogare a Directivei 2008/48/CE, inclusiv din acest motiv nici nu operează cu termeni exacți, fiindcă aceștia pot varia de la caz la caz. Directiva operează cu noțiunile de „termen rezonabil" sau „perioadă rezonabilă". Ori, prin diminuarea termenului, este periclitată atingerea scopului acestei prevederi și un termen extrem de scurt nu poate fi catalogat drept unul rezonabil. La fel, o negociere poate implica o perioadă mai mare de timp. Astfel, considerăm oportună prelungirea termenului în cazul în care părțile discută și negociază anumite soluții proprii de soluționare, ori scopul este ca părțile să identifice o soluție de compromis proprie. Norma propusă este echilibrată, ori fiecare dintre părți poate notifica în mod unilateral încetarea procedurii de soluționare.	EU – EIOPA Guidelines on Complaints-Handling by Insurance Undertakings; WORLD BANK - Complaints Handling within Financial Service Providers; EU – EBA Guidelines on complaints handling by credit servicers under CSD Directive. Cu toate aceste, urmare a argumentelor, prezentate de reprezentanții părților interesate în cadrul ședințelor de dezbateri publice asupra proiectului vizat din data de 30.01.2025 și 31.01.2025, termenul de soluționare a reclamațiilor a fost extins până la 15 zile lucrătoare. În același timp, art. 25 din Legea nr. 105/2003, care reglementează modul de depunere și soluționare a reclamațiilor, a fost completat cu amendamentele propuse la art. 31^1, iar punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV^1 art. 31^1-31^4, a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).
		67	7. Art. II. Punctul 3 (completarea legii 105/203 privind protecția consumatorilor cu capitolul IV^1.) se propune excluderea articolului 31^2 – furnizarea obligațiilor precontractuale în cazul contractului de depozit bancar. Ținând cont de faptul că băncile pun la dispoziția clienților, atât pe site-ul oficial cât și în cadrul sucursalelor, condițiile de acceptarea a depozitelor, precum și	**Nu se acceptă** Punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV^1 art. 31^1-31^4, a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).

			coșul produselor de depozit în care sunt stipulate detaliat ratele și condițiile produselor oferite, inclusiv a celor retrase din oferta curentă a băncii, considerăm inoportună furnizarea unei informații precontractuale în procesul de acordare a produselor de depozit. Mai mult ca atât, atragem atenția că potrivit art. 1741 din Codul Civil, *" Prin contractul de depozit bancar, banca sau o altă instituție financiară (bancă), licențiată conform legii, primește de la clientul său (deponent) sau de la un terț în folosul deponentului o sumă de bani, înscrisă la soldul contului de depozit deschis pe numele deponentului, pe care se obligă să o restituie deponentului după un anumit termen (depozit la termen) sau la cerere (depozit la vedere)."*. În această ordine de idei, prin prisma art. 1741 Cod Civil, contul curent și contul de card ar putea fi considerate depozite la vedere. Astfel, solicităm precizarea în textul normei art. $31^{2,}$ că prevederile se referă anume la depozitul la termen. Totuși, susținem în continuare că informația furnizată de bănci aferent depozitelor este suficient de clară și transparentă, pentru ca un consumator să ia o decizie informată, iar orice alte obligații suplimentare de furnizare de noi formulare, nu vor atinge scopul scontat, dar în schimb vor transforma experiența clientului în una extrem de neclară și birocratică, cu semnarea multiplelor formulare neînțelese și necitite de clienți. Reamintim, în context, că la fel deponentului i se aduce la cunoștință, contra semnătură și informația privind garantarea depozitelor în bănci potrivit Legii. Nr.160/2023 (formularul aprobat de FGDSB fiind pe 2 file), atât la încheierea contractului, cât și cel puțin anual.	
		68	8. Art. II. Punctul 3 (completarea legii 105/203 privind protecția consumatorilor cu capitolul IV^1, art. 31^3, alin (2), litera l), se propune excluderea acestei litere, deoarece în conformitate cu prevederile Legii Nr. 160 cu privire la garantarea depozitelor în bănci, art. 7 alin. (3), la încheierea unui contract de depozit, banca oferă spre informare și semnarea clientului formularul de informare a deponenților în care este prevăzut nivelul de acoperire și toate detaliile aferente garantării. Prin urmare, considerăm inoportun de a introduce în cererea contract de deschidere a contului de depozit suma depozitului garantat de Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar, deoarece deja clientul este anunțat cu privire la aceste date. Prevedea propusă acum e o dublă reglementare, ce stabilește sarcini exagerate, or legiferarea drepturilor consumatorilor nu urmează a fi admisă cu dublarea prevederilor care stabilesc sarcini distincte pentru profesioniști, cu referire la același obiect.	**Nu se acceptă** Punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV^1 art. 31^1-31^4, a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).

		69	9. Art. II. Punctul 3 (completarea legii 105/203 privind protecția consumatorilor cu capitolul IV^1, art. 31^3, alin (2), litera e),- Contractul de depozit bancar va specifica orice indice de referință aplicabil ratei inițiale a dobânzii aferente depozitului solicităm modificarea și expunerea aceste normei în următoarea redacție: „rata anuală a dobânzii aferente depozitului, condițiile care reglementează aplicarea ratei anuale a dobânzii aferente depozitului și, unde este cazul (când acest indice este reglementat prin Lege sau de către Banca Națională), orice indice de referință aplicabil ratei inițiale a dobânzii aferente depozitului, precum și termenele, procedurile și condițiile în care variază rata anuală a dobânzii aferente depozitului, iar în cazul în care se aplică rate diferite ale dobânzii aferente depozitului în circumstanțe diferite, se specifică informațiile menționate privind toate ratele aplicabile". Atragem atenția că nici un indice aferent ratei dobânzii depozitului nu este reglementat de către legiuitor sau de către regulator. În această ordine de idei, pentru a nu pune în sarcina băncilor să aplice un indice nereglementat, analogic normei de la art. 13 al Legii nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori, propunem concretizarea acestei norme.	**Nu se acceptă** Punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV^1 art. 31^1-31^4, a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).
		70	10. Art. II. Punctul 3 (completarea legii 105/203 privind protecția consumatorilor cu capitolul IV^1, art. 31^3, alin (3), litera h), - Contractul de depozit bancar va specifica cuantumul impozitelor percepute. Se propune excluderea acestei litere, deoarece este obligația fiscală a contribuabilului și este reglementată de către legiuitor prin prisma Codului Fiscal. Prin această normă se pune în seama profesionistului obligația statului de a aduce la cunoștința contribuabililor cuantumul impozitelor la data încheierii contractului. Ținând cont că, statul în orice moment poate modifica cuantumul acestor impozite, profesioniștii sunt reticenți să includă asemenea obligații fiscale în contract, deoarece scopul contractului este reglementarea raportului contractual între părți și nu obligațiile contribuabililor față de stat, care rezultă din raporturi de drept public (la caz, contractul fiind instrument de drept privat). Impozitele aplicabile veniturilor din contractele de depozit bancare pot varia în funcție de fluctuațiile legislației fiscale în vigoare, care, *inter alia*, poate suferi modificări frecvente. De asemenea, cuantumul impozitelor poate depinde de situația fiscală individuală a deponentului, cum ar fi rezidența fiscală sau alte venituri obținute. Astfel, în atare circumstanțe, este dificil pentru bancă, de a specifica în contractul de depozit bancar, cuantumul exact al impozitelor percepute, or acestea pot fi influențate de factori externi și variabili. Suplimentar, oricând ar putea apărea anumite poziții procesuale în contradictoriu, potrivit cărora să se indice că profesionistul	**Nu se acceptă** Punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV^1 art. 31^1-31^4, a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).

			avea obligația de a iniția încheierea unor acorduri adiționale în cazul în care prevederile legislației fiscale au fost modificate sau că profesionistul era obligat să revizuiască și această clauză în cazul acceptării unor alte modificări la contract (e.g. majorarea sumei depozitului). Considerăm că mijlocul juridic potrivit de aducere la cunoștința contribuabililor ale obligațiilor fiscale este anume publicarea legilor și altor mijloace de informare, dar forma de contract nu este una potrivită. La fel, nu este potrivită includerea prevederilor legale obligatorii în contracte nici ca tehnică juridică, deoarece părțile contractului de depozit bancar probabil se vor afla în situația de a semna acorduri adiționale privind modificarea cuantumului impozitelor. La fel, în cazul care consumatorul nu dorește să semneze asemenea acord, contractul nu va fi modificat, dar în virtutea raporturilor de drept public, banca va reține cuantumul de impozit prevăzut de lege. Aceste exemple sunt în măsura să probeze că contractul nu ar trebui să includă asemenea clauză.	
		71	11. Referitor la Art. II. Punctul 3 (completarea legii 105/203 privind protecția consumatorilor cu capitolul IV[1], art. 31[3] alin. (4)) atragem atenția că există o discordanță între informația din Nota de fundamentare la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative și Proiectul de lege, articolul 31[3] alineatul 4 și anume: *În proiectul de lege este scris*: ”În cazul prelungirii automate a termenului de depozit, banca notifică consumatorul, cu cel puțin 15 zile înainte de expirarea termenului de depozit, despre noul termen prelungit de depozit și noua rată a dobânzii.” *În Notă (pag. 8) este scris:* ” Totodată, se instituie obligativitatea băncii ca, în cazul prelungirii automate a termenului de depozit, să notifice consumatorul, cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea termenului de depozit, despre noul termen prelungit de depozit și noua rată a dobânzii.” De asemenea solicităm excluderea de la alin. (4) a expresiei “*și noua rată a dobânzii*”. Or, rata dobânzii deja este indicată în contractul de depozit, iar prelungirea contractului constă că raporturile juridice dintre consumator și bancă continuă în modul prevăzut de contract. Contractul s-ar putea referi la rata dobânzii aplicată de bancă pentru tipul respectiv de depozite propuse de bancă anume la data prelungirii sau prin referință la un anumit indice aplicabil la data prelungirii. Data prelungirii, fiind un eveniment viitor, s-ar putea ca banca să fie în imposibilitate să cunoască acel indice la o dată anterioară. Aducerea la cunoștință a ratei dobânzii la data ajungerii la termen a depozitului, și după caz la data prelungirii acestuia, nu creează un dezechilibru semnificativ drepturilor consumatorului, or consumatorul nu va	**Nu se acceptă** Punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV[1] art. 31[1]-31[4], a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).

			pierde dobânda calculată și va fi în drept să înceteze relațiile contractuale.	
	Asociația de Economii și Împrumut „Microîmprumut”	72	Compararea produselor pe piața depozitelor bancare / depunerilor de economii este posibilă prin elaborarea unui formular-tip, în care să fie plasate toate informațiile cu privire la depozitul acceptat. În acest formular poate fi informația precontractuală obligatroiu a fi adusă la cunoștința membrului asociației / deponentului. Elaborarea acestui formular este posibilă doar prin efortul autorității de protecție a consumatorilor / autorității de supraveghere, și nu va implica un efort nejustificat, dar va aduce la o informare adecvată, subsecvent la o protecție reală și efectivă a drepturilor consumatorilor.	**Se comentează** Proiectul conține amendamentul necesar în sensul recomandării înaintate, anume art. 31^1 alin. (1) specifică că informațiile precontractuale se vor prezenta prin intermediul unui formular al cărui model este aprobat de CNPF. În același timp, art. 25 din Legea nr. 105/2003, care reglementează modul de depunere și soluționare a reclamațiilor, a fost completat cu amendamentele propuse la art. 31^1, iar punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV^1 art. 31^1-31^4, a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).
4. Articolul 33 se completează cu alineatul (13^1) cu următorul cuprins: „*(13^1) Subiecţii prevăzuţi la art.4 alin.(2^1) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Naţională a Pieţei Financiare au aceeaşi obligaţie statuată la alin.(13) de a afişa la vedere informaţiile destinate consumatorului. Forma şi conţinutul informaţiilor este stabilit de CNPF şi plasat pe pagina web oficială a acesteia.*”.	**Banca Națională din Moldova**	73	11. La pct. 4, ce vizează completarea art.33 cu alin.(13^1), urmează a fi revizuită propunerea, fie precizată intenția autorului. Înțelegem că, cerințele Legii nr.105/2003 sunt, *a priori*, aplicabile subiecților prevăzuți la art. 4 alin. (2^1) din Legea nr.192/1998, iar specificarea aplicabilități exprese doar a anumitor articole ar putea crea aparența că alte prevederi, *per a contrario*, nu se aplică subiecților prevăzuți la art. 4 alin. (2^1) din Legea nr. 192/1998.	**Se acceptă** Amendamentul propus la Art. II pct. 4, pentru completarea art. 33, se va exclude din proiect.
5. Articolul 37 : la alineatul (2), cuvintele „*efectuează controlul respectării*” se substituie cu cuvintele „*supraveghează respectarea*”; la alineatul (4), cuvântul „*intentează*” se substituie cu cuvintele „*poate intenta o*”.	**Banca Națională din Moldova**	74	12. În legătură cu modificarea art. 37, suplimentar, în vederea evitării oricăror interpretări echivoce, propunem revizuirea textului „*la sesizarea consumatorului*” de la alin. (2), or, redacția actuală creează mai multe ambiguități, limitând atribuțiile CNPF doar la petiții în formă de sesizare, nefiind acoperite, de exemplu, petițiile în formă de cerere, în sensul art. 9 din Codul administrativ al Republicii Moldova nr.116/2018.	**Se acceptă** Amendamentul se va expune în următoarea redacție: „*5. Articolul 37 :* *la alineatul (2), cuvintele „efectuează controlul respectării” se substituie cu cuvintele „supraveghează respectarea”, iar cuvântul „sesizarea” se substituie cu cuvântul „cererea”;* *la alineatul (4), cuvântul „intentează” se substituie cu cuvintele „poate intenta o*”.
Art. III. – Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214 –	**Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării**	75	La art. 11 propunem completarea cu lit. v) cu următorul cuprins, *„v) deciziile Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor emise în*	**Se acceptă** Proiectul a fost modificat conform propunerii MDED, precum și obiecților parvenite de la alte părți interesate.

220, art. 704), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolul 11 se completează cu litera u) cu următorul cuprins: „*u) deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare*.”.			*conformitate cu prevederile art. 35 alin. (4) din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor de către”*. Propunerea de completarea are ca scop fortificarea regimului de impunere a unor astfel de decizii, eventual oferindu-le statut de document executoriu în sensul Codului de executare. Acest statut va micșora semnificativ timpul de revendicare de către consumator a drepturilor sale legitime.	Amendamentul se va expune în următoarea redacție: ***„Art. III.*** *– Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214 – 220, art. 704), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:* *1. Articolul 11 se completează cu literele u) și v) cu următorul cuprins:* *„u) deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare aferente obligațiilor pecuniare*; *v) deciziile Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor emise în conformitate cu prevederile art. 35 alin. (4) din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor*”.
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	76	Cu referire la modificarea înaintată la Codul de executare de a pune în aceeași ordine și cu același statut de documente executorii deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare, categoric este inacceptabil. Nici de cum nu poate fi aplicat regimul documentului executoriu față de deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare similar titlurilor executorii eliberate de instanța de judecată, deciziilor Curții Constituționale cu privire la aplicare de amenzi sau ale Serviciului Vamal/Serviciului Fiscal de Stat privind dispunerea încasării sumelor, etc. Prin modificarea respectivă se denaturează esența documentului executoriu, iar în cazul deciziilor CNPF urmează a se respecta întocmai procedurile contenciosului administrativ stabilite de Codul administrativ. Nu poate fi acceptată autoritatea CNPF ca „stat în stat”.	**Se acceptă parțial** Având în vedere obiecția expusă, precum și propunerea de la pct. 75, amendamentul se va expune în următoarea redacție: ***„Art. III.*** *– Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214 – 220, art. 704), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:* *1. Articolul 11 se completează cu litera u) cu următorul cuprins:* *„u) deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare aferente obligațiilor pecuniare*; *v) deciziile Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor emise în conformitate cu prevederile art. 35 alin. (4) din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor*”.

	Asociația Obștească ”Uniunea Asiguratorilor din Republica Moldova”	77	2. Se prezintă dezacord asupra modificării Codului de executare RM nr.443/2004 prin completarea art.11 cu lit.u) și art.37 cu lit.f) și se propune a exclude amendamentele din proiectul de lege. *Argumentare*: Includerea deciziilor Comisiei Naționale a Pieței Financiare în lista documentelor executorii restricționează accesul societăților de asigurare la justiție, încălcând principiul constituțional al accesului liber la justiție prevăzut de art. 20 din Constituția Republicii Moldova, procedura de contencios administrativ conform Codului Administrativ al RM[2], Codul de Procedură Civilă și Codul de executare. În plus, această măsură afectează dreptul companiilor de asigurări de a beneficia de două căi ordinare de atac, care constituie o garanție procedurală esențială pentru respectarea principiilor statului de drept. Mai mult, dreptul la un proces echitabil, inclusiv accesul la căi de atac efective, este consacrat în art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, fiind confirmat prin jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO). Calificarea deciziilor administrative drept titluri executorii fără o procedură de control judiciar prealabil creează un dezechilibru între autoritățile administrative și subiecții reglementați, contrar standardelor europene privind echitatea procedurilor. De asemenea, impunerea automată a taxelor de executare judecătorească și a spezelor de procedură, înainte de soluționarea eventualelor contestații în instanță, limitează posibilitatea societăților de asigurare de a-și exercita dreptul la apărare într-un mod complet și corect. O astfel de măsură poate crea un precedent care să conducă la aplicarea aceluiași principiu altor entități reglementate, punând în pericol echilibrul necesar între autoritățile de reglementare și sectorul privat. Amendamentele propuse riscă să descurajeze companiile de asigurări de la contestarea deciziilor administrative, afectând dreptul lor la apărare și subminând mecanismele de protecție juridică esențiale într-un stat de drept. Mai mult, conform Directivelor și Recomandărilor Europene (D. 2013/11/EU, R. 98/257/CE, Solvency II), statele membre ale Uniunii Europene trebuie să faciliteze accesul consumatorilor la soluţionarea alternativă a disputelor şi să promoveze aceste metode, oferind astfel o soluţie simplă, rapidă şi mai puţin costisitoare atât pentru consumator cât şi pentru furnizorul de servicii financiare. În context, societățile de asigurare reprezintă entități licențiate, supravegheate de către Banca Națională a RM[3], fapt care garantează că acestea întrunesc cerințele prudențiale de solvabilitate și capacitate de onorare a obligațiilor de plată pe termen lung. Conform actelor normative în vigoare[4], societățile	**Nu se acceptă** Având în vedere obiecția expusă, precum și propunerea de la pct. 75, amendamentul se va expune în următoarea redacție: ***„Art. III.*** *– Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214 – 220, art. 704), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:* *1. Articolul 11 se completează cu litera u) cu următorul cuprins:* *„u) deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare aferente obligațiilor pecuniare*; *v) deciziile Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor emise în conformitate cu prevederile art. 35 alin. (4) din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor*”.

			de asigurări sunt obligate să formeze rezerve de asigurare pentrufiecare avizare de daună/pretenție, astfel obligarea asiguratorilor să suporte, în baza deciziilor CNPF, cheltuieli suplimentare în contul executorilor judecătorești este una abuzivă, care dublează și majorează ineficient cheltuielile acestora. Se impune a menționa că actele agenților constatatori de aplicare a amenzilor deși sunt recunoscute ca document executoriu, totuși, contestarea lor suspendă executarea pedepsei. Dacă deciziile CNPF devin executorii, societățile vizate ar putea fi supuse unor măsuri imediate, fără posibilitatea de a contesta rapid acele măsuri într-un cadru juridic imparțial. Acest lucru ar contraveni principiilor fundamentale ale unui proces corect, în care părțile implicate trebuie să aibă posibilitatea de a contesta deciziile într-un termen rezonabil, într-o instanță judecătorească. La fel, considerăm că modificările la Codul de executare urmează a fi dezbătute și în rândul executorilor judecătorești care aparent nu s-au expus. CNPF este o autoritate de reglementare, nu o instanță judecătorească, iar deciziile sale nu ar trebui să aibă puterea de a impune executarea directă a unei sancțiuni sau măsuri fără o verificare suplimentară a legalității acestora. Dacă deciziile CNPF ar deveni executorii, ar exista riscul ca autoritatea să abuzeze de puterea sa, aplicând sancțiuni sau măsuri disproporționate sau incorecte. În acest sens, un control judiciar extern ar fi esențial pentru protejarea drepturilor tuturor persoanelor. Instanțele judecătorești au rolul de a evalua legalitatea deciziilor administrative, inclusiv ale CNPF, din perspectiva respectării drepturilor fundamentale, constituționalității și a legislației. Dacă deciziile CNPF ar fi considerate executorii, ar exista riscul ca procesul de control judiciar să fie limitat, iar persoanele afectate să nu beneficieze de o evaluare corectă și obiectivă a măsurilor adoptate. _____ [2] Articolul 189: Orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. [3] Deciziile BNM nu sunt documente executorii [4] Regulamentul privind rezervele tehnice de asigurare, aprobat prin Hotărîrea CNPF nr.30/10 din 13.06.2023.	
	Biroul Naţional al Asigurătorilor de Autovehicule	78	**La pct.l,** se propune completarea listei documentelor executorii de la art.11 cu o nouă literă u) şi anume, investirea deciziilor Comisiei Naţionale a Pieţei Financiare cu statut de document executoriu. În contextul aceste propuneri, considerăm că se îngrădește	**Nu se acceptă** Având în vedere obiecția expusă, precum și propunerea de la pct. 75, amendamentul se va expune în următoarea redacție:

			accesul liber la justiţie prin procedurile care se propun a fi introduse. În mod special, spre exemplu, urmare a unei proceduri administrative de control a CNPF se emite o prescripţie (se propune a fi decizie). Corespunzător intenţiilor autorului, să admitem că decizia emisă de către CNPF, ar fi în defavoarea unei instituţii supravegheate. Ultima, în ce ordine va trebui să conteste actul emis de către CNPF şi după care procedură? Se va contesta decizia în ordinea contenciosului administrativ, conform Codului administrativ, sau se va contesta încheierea de intentare a procedurii de executare a deciziei CNPF, sau se va contesta decizia în ordinea stabilită de Codul contravenţional? Prin operarea acestor modificări, autorul proiectului investeşte deciziile CNPF cu autoritatea lucrului judecat, fapt care considerăm că încalcă dreptul persoanei la un recurs efectiv, deoarece după cum am enunţat *supra* CNPF îşi atribuie o prerogativă a instanţei de judecată. Amendamentele care se propun, vor induce în eroare justiţiabilii, prin inserarea unor proceduri speciale şi neuniforme, sub paravanul de consolidare a cadrului normativ aferent protecţiei consumatorilor.	***„Art. III.*** *– Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214 – 220, art. 704), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:* *1. Articolul 11 se completează cu litera u) cu următorul cuprins:* *„u) deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare aferente obligațiilor pecuniare*; *v) deciziile Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor emise în conformitate cu prevederile art. 35 alin. (4) din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor*”.
	Asociația Băncilor din Moldova	79	12. Art. III. Punctul 1 (completarea art. 11 a Codului de Executare) se propune introducerea sintagmei *„, în partea ce ține de încasarea amenzii*”. Considerăm concretizarea că documentul executoriu poate fi decizia CNPF doar în partea ce ține de încasarea amenzii. Acțiunile reparatorii urmează exclusiv să facă obiectul unei acțiuni în instanța de judecată pentru a nu îngrădi dreptul de apărare consfințit de art. 20 din Constituție, or nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.	**Se acceptă** Având în vedere obiecția expusă, precum și propunerea de la pct. 75, amendamentul se va expune în următoarea redacție: ***„Art. III.*** *– Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214 – 220, art. 704), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:* *1. Articolul 11 se completează cu literele u) și v) cu următorul cuprins:* *„u) deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare aferente obligațiilor pecuniare*; *v) deciziile Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor emise în conformitate cu prevederile art. 35 alin. (4) din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor*”.

	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham) (aviz suplimentar)	80	Ce ține de inițiativa legală ca Deciziile CNPF să devină documente executorii, se propune excluderea din proiect a modificării la **Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004**, și anume a exclude: „*Articolul 11. Documentele executorii* *Sînt documente executorii și se execută conform normelor stabilite de prezentul cod: [...]* *u) deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare*". Alternativ, este necesară, cel puțin, specificarea expresă a deciziilor pasibile de a deveni documente executori, cum ar fi cele de aplicare a amenzilor."	**Se acceptă parțial** Având în vedere obiecția expusă, precum și propunerea de la pct. 75, amendamentul se va expune în următoarea redacție: ***„Art. III.*** *– Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214 – 220, art. 704), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:* *1. Articolul 11 se completează cu literele u) și v) cu următorul cuprins:* *„u) deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare aferente obligațiilor pecuniare*; *v) deciziile Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor emise în conformitate cu prevederile art. 35 alin. (4) din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor*".
2. Articolul 37: alineatul (7) se completează cu litera f) cu următorul cuprins: „*f) încasarea sumelor în beneficiul consumatorului (creditor)*." articolul se completează cu alineatul (9) cu următorul cuprins: „*(9) Spre derogare de la alin.(6), în cazul încasării sumelor în beneficiul consumatorului (creditor), taxele pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc şi spezele procedurii de executare vor fi achitate de către profesionist (debitor).*".	**Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule**	81	**La pct.2,** considerăm oportun, consultarea amendamentului propus la art.37, prin completarea cu un nou alineat (9), cu Uniunea Executorilor Judecătoreşti, a căror membri vor aplica efectiv normele Codului de executare.	**Se acceptă** Proiectul a fost expediat spe avizare de către UNEJ. Nu a fost recepționat un aviz din partea UNEJ..
Art. IV. – Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 112 – 116, art. 506), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolul 4 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:	**Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării**	82	Cu referire la completarea Legii asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 cu un mecanism de gestionare a reclamațiilor membrilor asociației menționăm că referința la Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor este eronată, or reieșind din art. 3 din Lege, *„asociație de economii și împrumut, denumită în continuare asociație, – organizație necomercială cu statut juridic special,* ***constituită benevol de persoane fizice și juridice, asociate pe principii comune,*** *care*	**Nu se acceptă** Potrivit Legii nr. 139/2007, membri ai asociației pot deveni persoanele fizice în privința cărora nu a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară sub forma tutelei. Inter alia, potrivit art. 19, membrul asociației este în drept să participe la activitățile asociației, să

„(6) Asociația are obligația de a primi şi a înregistra reclamațiile de la membrii săi, care au beneficiat de împrumut pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau de cea profesională, şi de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor în condițiile prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.". 2. La articolul 10, literele h) și i) se abrogă.			*acceptă de la membrii săi depuneri de economii, le acordă acestora împrumuturi, precum și alte servicii financiare, în conformitate cu categoria licenței pe care o deține"*. Subsidiar, potrivit noțiunii prevăzute la art. 1 din Legea nr. 105/2003, *„consumator – orice persoană fizică **ce intenționează să comande sau să procure ori care comandă, procură sau folosește produse, servicii** pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau profesională"*. Respectiv, membrii asociațiilor de economii și împrumut nu întrunesc criteriile determinante ale noțiunii de consumator. Astfel, se recomandă revizuirea trimiterii la Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor în contextul normelor citate. În context, obiecția este valabilă și pentru Art. VII pct. 1, Art. XII și Art. XIII.	aleagă şi să fie ales în consiliul asociaţiei sau în comisia de cenzori. Membrul AEÎ, își exercită dreptul de participare la administrarea AEÎ, în mod special, prin intermediul competențelor Adunării Generale, raportat la speță – alegerea şi revocarea, inclusiv înainte de termen, a membrilor consiliului asociaţiei, comisiei de cenzori și membrilor supleanți. De competența exclusivă a Consiliului AEÎ sunt adoptarea hotărîrilor privind primirea şi excluderea membrilor din asociaţie, precum și aprobarea politicilor referitoare la împrumuturi, depunerile de economii, investiţii, personal şi a altor politici referitoare la activitatea asociaţiei, asumarea responsabilităţii privind implementarea politicilor și controlul executării lor. Astfel, membrii asociației nu pot influența direct politica comercială a AEÎ, competența aceasta fiind atribuită consiliului. Contractele de împrumut și de depozit fiind în esență niște contracte de adeziune, fiind aprobate de către consiliu, membrii nu au capacitatea de a influența direct respectivele aspecte. Persoanei fizice în exercițiul intenției de a beneficia de serviciile financiare prestate de AEÎ, urmează a i se asigura calitatea și plenitudinea informațiilor precontractuale, astfel încât acesta să poată lua o decizie informată cu privire la particularitățile serviciului financiar de care urmează a beneficia, condiționat de deținerea calității de membru AEÎ. În același timp, în partea ce ține de aplicarea corespunzătoare a normelor stabilite pentru examinarea reclamațiilor consumatorilor, și în cazul clienților obișnuiți și investitorilor persoane juridice, se reține că spre deosebire de legislația conexă creditelor pentru consumatori, unde

				reglementările sunt asociate nemijlocit poziției dezavantajate a consumatorului (persoană fizică), natura raporturilor juridice pe piața de capital determină o diferențiere determinată de cunoștințele și frecvența investițiilor clientului/investitorului. De altfel, protecția juridică asociată autorității de supraveghere în domeniul protecției consumatorului trebuie adaptată în funcție de profilul investitorilor care nu este direct proportional statutului său juridic. Argumentul central este că protecția consumatorilor în acest sector nu se poate reduce exclusiv la distincția între persoane fizice și juridice, întrucât, în mod esențial, protecția trebuie să reflecte capacitatea investitorilor de a înțelege și de a gestiona riscurile financiare asociate cu tranzacțiile pe piața de capital.VII
	Banca Națională a Moldovei	83	13. Privitor la completarea art. 4 cu alin. (6), considerăm necesară revizuirea redacției propuse, prin completarea prevederii cu obligația asociației de a primi și înregistra reclamațiile inclusiv a membrilor care au depuneri de economii, nu doar a membrilor care au beneficiat de împrumut de la asociația de economii și împrumut.	**Se acceptă** Amendamentul se va expune în următoarea redacție: „1. Articolul 4 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins: „*(6) Asociația are obligația de a primi şi a înregistra reclamațiile de la membrii săi, care au depuneri de economii sau au beneficiat de împrumut pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau de cea profesională, şi de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor în condițiile prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.*”.
	Asociația de Economii și Împrumut „Microîmprumut”	84	Art. IV a Legii, în partea modificării Legii 139/2207, textul „*în condițiile prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor*” ar urma de înlocuit cu „*în termen de 30 zile*”.	**Nu se acceptă** Având în vedere obiecțiile înaintate de alte părți interesate, termenul de soluționare a reclamațiilor a fost extins la 15 zile lucrătoare. A se vedea comentariul de la pct. 53
Art. V. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul	**Asociația Băncilor din Moldova**	85	17. Mai mult ca atât, ne manifestăm dezacordul cu tot articolul V din Proiect, solicităm excluderea acestuia și indicarea	**Nu se acceptă**

Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78 – 84, art. 100), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:			distinctă a faptelor sancționabile ale CNPF în legi speciale, în loc de includerea lor în Codul contravențional. Această abordare ar fi mai potrivită, având în vedere că domeniul reglementat implică aspecte tehnice și complexe care necesită reglementări clare și detaliate. Includerea contravențiilor în legi speciale ar permite o abordare specifică și individualizată pentru fiecare tip de încălcare, cu sancțiuni adaptate naturii faptelor, în timp ce Codul contravențional oferă o structură prea generalizată, care lasă loc de interpretări. În același timp, reglementarea specifică ar oferi o sursă clară pentru subiecți aferent procedurilor, obligațiilor și sancțiunilor în acest domeniu, dar și s-ar evita confuzii generate de dispersarea reglementărilor în diverse capitole din Codul contravențional sau ar determina aplicabilitatea unor prevederi ale Codului contravențional care ar fi putea fi mai puțin adaptate la contextul specific al relațiilor reglementate.	Proiectul nu își propune dislocarea normelor dar fortificarea cadrului instituțional, respectiv propunerea nu poate fi integrată în obiectul proiectului.
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	86	1. În partea ce ține de propunerile de modificare a Codului contravențional, considerăm neargumentată stabilirea amenzilor în cuantum atât de mare, nu este clar scopul acestora și motivarea pentru a fi implementate.	**Se acceptă parțial** Cuantumul sancțiunilor pecuniare (amenzilor) propuse este dictat de evoluțiile pieței financiare în ultimii 5 ani (ca număr de servicii financiare și volum) și vine să descurajeze inclusiv practicile frauduloase aplicate de furnizorii de servicii financiare în raport cu consumatorii. Diminuarea esențială a sancțiunilor propuse nu poate fi admisă în condițiile în care ar veni în disonanță cu scopul proiectului, implicit de consolidare a capacității de coerciție a autorității. Or, urmare a analizei cuantumului amenzilor pasibile de a fi aplicate anterior de către CNPF în condițiile legii și actului normativ privind gradualizarea sancțiunilor în domeniul asigurărilor, se atestă că sancțiunile stabilite conform proiectului sunt mai mici. Cu referire la caracterul pretins disproporționat al sancțiunilor, autorul opinează că amenzile de dimensiuni mari pot avea un efect preventiv mai puternic, păstrându-se totodată niște limite care să acopere o varietate mare de fapte contravenționale în funcție de gravitate, protejând totodată consumatorii și menținând ordinele economice și sociale în

				societate. Complementar, se notează că singura formă de răspuns legal din partea autorității la moment se regăsește în Codul contravențional, iar proiectul nu își propune relocalizrea sancțiunilor prin stabilirea unui sistem complex de gradualizare a unor sancțiuni administrative, întrucât la etapa actuală se consideră a fi timpuriu acest exercițiu, în condițiile inflexibilității unui astfel de cadru. Totodată, autorul, ținând cont și de alte obiecții și propuneri, a revizuit cuantumul sancțiunilor aplicate, acestea fiind fie excluse, fie diminuate.
	Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule (aviz suplimentar)	87	**Articolul V din Proiect prin care se amendează Codul contravențional al Republicii Moldova.** În ansamblu, opinăm că întregul proiect de amendare a Codului contravențional stabilește sancțiuni sub formă de amenzi între limite exagerat de mari, care nu sunt proporționale și echitabile în raport cu fapta socială imputată - care nu are consecințe grave și de impact asupra societății, consumatorilor în detrimentul intereselor asiguraților și gradul de pericol social al faptei săvârșite. Propunem reexaminarea și revizuirea limitelor stipulate ale sancțiunilor sub forma de amenzi, **prin diminuarea acestora**, reieșind din caracterul prejudiciabil al consecințelor, scopul urmărit și impactul social al contravențiilor incriminate.	**Se acceptă parțial** Cuantumul sancțiunilor pecuniare (amenzilor) propuse este dictat de evoluțiile pieței financiare în ultimii 5 ani (ca număr de servicii financiare și volum) și vine să descurajeze inclusiv practicile frauduloase aplicate de furnizorii de servicii financiare în raport cu consumatorii. Diminuarea esențială a sancțiunilor propuse nu poate fi admisă în condițiile în care ar veni în disonanță cu scopul proiectului, implicit de consolidare a capacității de coerciție a autorității. Or, urmare a analizei cuantumului amenzilor pasibile de a fi aplicate anterior de către CNPF în condițiile legii și actului normativ privind gradualizarea sancțiunilor în domeniul asigurărilor, se atestă că sancțiunile stabilite conform proiectului sunt mai mici. Cu referire la caracterul pretins disproporționat al sancțiunilor, autorul opinează că amenzile de dimensiuni mari pot avea un efect preventiv mai puternic, păstrându-se totodată niște limite care să acopere o varietate mare de fapte contravenționale în funcție de gravitate, protejând totodată consumatorii și menținând

				ordinele economice și sociale în societate. Complementar, se notează că singura formă de răspuns legal din partea autorității la moment se regăsește în Codul contravențional, iar proiectul nu își propune relocalizrea sancțiunilor prin stabilirea unui sistem complex de gradualizare a unor sancțiuni administrative, întrucât la etapa actuală se consideră a fi timpuriu acest exercițiu, în condițiile inflexibilității unui astfel de cadru. Totodată, autorul, ținând cont și de alte obiecții și propuneri, a revizuit cuantumul sancțiunilor aplicate, acestea fiind fie excluse, fie diminuate.

1. Articolul 30: se completează cu alineatul (3^1) cu următorul cuprins: „*(3^1) Termenul special de prescripție pentru contravențiile prevăzute la art.84, art.278 alin.(1), (2) și (5), art.279, art.293^2 alin.(4)–(15), art.300, art.302–305, art.307, art.310^1, art.310^3, art.344 alin.(4)–(5) este de 3 ani.*"; alineatul (5) se completează cu textul „ *, iar în cazul contravențiilor menționate la alin.(3^1), termenul de prescripție curge de la data constatării contravenției.*".	**Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)**	88	2. La art. 30 se propune completarea cu alin. (3^1) și (5) cu următorul cuprins: „(3^1) Termenul special de prescripție pentru contravențiile prevăzute la art.84, art.278 alin.(1), (2) și (5), art.279, art.293^2 alin.(4)–(15), art.300, art.302–305, art.307, art.310^1 , art.310^3 , art.344 alin.(4)–(5) este de 3 ani. (...) (5) Termenul de prescripție curge de la data săvârșirii contravenției, iar în cazul contravențiilor menționate la alin.(31), termenul de prescripție curge de la data constatării contravenției." Considerăm faptul că introducerea unui termen special de prescripție pentru contravențiile din domeniul serviciilor financiare și a unui moment diferit de la care începe să curgă acest termen este nejustificată și discriminatorie față de normele generale de prescripție aplicabile altor tipuri de contravenții din Codul Contravențional. Or, contravențiile din domeniul serviciilor financiare nu au un grad de prejudiciabilitate mai mare decât alte tipuri de contravenții, astfel încât să justifice o derogare de la normele generale privind termenul de prescripție. Stabilirea unui termen special de prescripție de 3 ani pentru aceste contravenții, diferit de termenul general de 18 luni, creează o situație de inegalitate juridică deoarece contravine principiilor de echitate și proporționalitate. Atragem atenția că în cazul tuturor contravențiilor și infracțiunile, termenul de prescripție curge din data comiterii faptei. Or, într-o jurisprudență rămasă constantă, Curtea Constituțională a statuat că „pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale şi să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-şi cunoaște drepturile şi obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție." (Hotărârea Curții Constituționale din 24.05.2012). În această ordine de idei, o normă punitivă, a cărui termen de prescripție începe să curgă doar la dorința statului (agentului constatator), nu ar îndeplini criteriul de previzibilitate. Subsecvent, introducerea unui termen de prescripție diferit care să curgă de la data constatării contravenției pentru aceste fapte creează o incoerență cu principiul general de calcul al prescripției de la data săvârșirii faptei și afectează negativ securitatea juridică. Această prevedere ar permite sancționarea unor contravenții la o perioadă de mai mulți ani după ce acestea au fost săvârșite, ceea ce este incompatibil cu	**Se acceptă parțial** Punctul din proiect ce vizează modificarea art. 30 din Codul contravențional se ajustează. Totodată, amendamentul se va expune în următoarea redacție: „*1. La articolul 30, alineatul (3), textul „art.155^1, art.177 alin.(3) şi (4) lit.c), d), g) şi art.179" se substituie cu textul „art.84, art.155^1, art.177 alin.(3) şi (4) lit.c), d), g) şi art.179, art.278 alin.(1), (2) și (5), art.279, art.293^2 alin.(4) și (5), art.300, art.302–305, art.307, art.310^1, art.310^3, art.344 alin.(4)–(5).*".

			realitățile practice. După o perioadă îndelungată, documentele justificative și probele necesare apărării pot să nu mai existe, fie din cauza uzurii materiale, fie din cauza politicilor legale și interne de arhivare care, conform legislației în vigoare, nu impun păstrarea acestora pe durate nejustificat de lungi. Astfel, s-ar ajunge la încălcarea dreptului la un proces echitabil, prevăzut de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, deoarece persoana sancționată ar fi lipsită de mijloacele necesare pentru a-și construi apărarea. Uniformizarea legislației prin aplicarea unui termen de prescripție unic, calculat de la data săvârșirii faptei, asigură coerența și predictibilitatea normelor legale. Această abordare este esențială pentru a preveni abuzurile și pentru a garanta tratamentul egal al tuturor contravențiilor. În plus, termenele de prescripție urmăresc, prin natura lor, să încurajeze o acțiune promptă din partea organelor competente pentru constatarea și sancționarea contravențiilor. Extinderea nejustificată a acestor termene prin raportarea lor la data constatării ar putea favoriza pasivitatea autorităților. Astfel, pentru a proteja drepturile părților implicate și pentru a menține echilibrul între eficiența sancționării contravențiilor și respectarea principiilor fundamentale de drept, termenul de prescripție trebuie să curgă de la data săvârșirii faptei, în conformitate cu regimul aplicabil tuturor contravențiilor. La caz, în cazul curgerii termenului de prescripție de la data constatării încălcării sugrumă în general esența termenului de prescripție, or acest termen nu mai contează din moment ce de la data săvârșirii încălcării pot să treacă zeci de ani și totuși fapta să poată fi sancționată imprescriptibil. În concluzie, pentru asigurarea coerenței și echității în tratamentul contravențiilor din toate domeniile, inclusiv al serviciilor financiare, propunem excluderea ambelor amendamente.	
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	89	În același context se obiectează și propunerea înaintată la Codul contravențional, cu referire la termenii speciali de prescripție pentru contravențiile prevăzute în aria de competențe a CNPF – 3 ani. În conformitate cu Codul contravențional nici o contravenție nu are un termen de prescripție a răspunderii contravenționale atât de extins, termenul general de prescripție a răspunderii contravenționale fiind de 18 luni, iar special de prescripție pentru unele contravenții – 24 luni.	**Se acceptă parțial** Punctul din proiect ce vizează modificarea art. 30 din Codul contravențional se ajustează. Totodată, amendamentul se va expune în următoarea redacție: *„1. La articolul 30, alineatul (3), textul „art.155[1], art.177 alin.(3) şi (4) lit.c), d), g) şi art.179” se substituie cu textul „art.84, art.155[1], art.177 alin.(3) şi (4) lit.c), d), g) şi art.179, art.278 alin.(1), (2) şi (5), art.279, art.293[2] alin.(4) şi (5), art.300, art.302–305, art.307,*

				art.310[1], art.310[3], art.344 alin.(4)–(5).".
	Asociația Obștească "Uniunea Asiguratorilor din Republica Moldova"	90	3. Prezentăm dezacord asupra modificarii art.30 din Cod Contravențional nr.218/2008 prin completarea cu alin.(3[1]) și completarea alin.(5) din proiectul de lege și propunem a fi exclus pentru societățile de asigurare. *Argumentare*: Introducerea unui termen special de prescripție de 3 ani pentru contravențiile aplicabile societăților de asigurare este nejustificată, având în vedere că termenul de prescripție pentru infracțiunile ușoare, conform art. 60 din Codul Penal al Republicii Moldova, este tot de 3 ani. Aplicarea aceluiași termen în cazul contravențiilor minore sau a unor abateri administrative din partea societăților de asigurare creează un tratament disproporționat și abuziv. Nu este clar justificat de ce societățile de asigurare sunt supuse unor condiții mai restrictive de sancționare, având în vedere că nu au fost raportate încălcări cu impact social semnificativ în ultimii ani. Mai mult, companiile de asigurare au implementat mecanisme eficiente de comunicare cu clienții, care contribuie la soluționarea promptă a reclamațiilor și la stabilirea unor relații de încredere pe termen lung. Astfel, propunem excluderea acestor modificări, pentru a evita crearea unui precedent de aplicare discriminatorie a termenelor de prescripție în raport cu societățile de asigurare. De asemenea, completarea alin.(5) cu prevederea că "termenul de prescripție curge de la data constatării contravenției" contravine principiilor Codului Contravențional, care indică la art.3 alin.(6) că "*Timpul săvîrşirii contravenţiei este considerat timpul săvîrşirii acţiunii ilicite, iar în cazul inacţiunii, timpul în care trebuia să se desfăşoare acţiunea pe care contravenientul a omis să o efectueze…..* ". Corespunzător, amendamentul aferent stabilirii momentului de inițiere a curgerii termenului de prescripție la constatarea faptei de către CNPF este neîntemeiat și ilegal. Mai trebuie să menționăm că contravenția se constată prin actul agentului constatator. Astfel, modificarea propusă, va genera situația în care termenul de prescripție, pe lângă faptul că este nejustificat mai mare decât pentru alte contravenții, dar și nu începe să curgă niciodată. Or, conform modificării, el începe să curgă din momentul în care s-a constatat contravenția, iar în cazul de față ea se constată de CNPF, și sancțiunea se aplică tot de CNPF. În aceste condiții, defacto, este inoperant termenul de prescripție în redacția modificată. Aceasta contravine integral oricăror principii de aplicare a termenelor de prescripție.	**Se acceptă parțial** Completarea art. 30 din Codul contravențional cu alin. (3[1]) a fost exclus din proiect. Totodată proiectul se completează cu o prevedere ce vizează modificarea art. 30 alin. (3) după cum urmează: „*1. La articolul 30, alineatul (3), textul „art.155[1], art.177 alin.(3) şi (4) lit.c), d), g) şi art.179" se substituie cu textul „art.84, art.155[1], art.177 alin.(3) şi (4) lit.c), d), g) şi art.179, art.278 alin.(1), (2) şi (5), art.279, art.293[2] alin.(4) şi (5), art.300, art.302–305, art.307, art.310[1], art.310[3], art.344 alin.(4)–(5).*".

	Biroul Naţional al Asigurătorilor de Autovehicule	91	**La pct.l,** se propune extinderea termenului de prescripţie pentru anumite contravenţii, care de fapt conform art.404 se constată şi se examinează de către Comisia Naţională a Pieţei Financiare. Aşadar, insistăm examinarea aspectului prin studierea noţiunii de contravenţie reglementată de către Codul administrativ. Deci, potrivit art.10, *contravenţia reprezintă fapta - acţiunea sau inacţiunea, cu un grad de pericol social mai redus decât infracţiunea, săvârşită cu vinovăţie, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege (...).* Prin prescripţie, în general, se înţelege stingerea unui drept prin trecerea timpului, potrivit condiţiilor prevăzute de lege. În sens mai specific, prescripţia răspunderii contravenţionale constă în stingerea raportului juridic contravenţional de conflict, prin aceasta, în stingerea dreptului statului de a trage la răspundere contravenţională persoana care săvârşeşte o contravenţie, după trecerea unui anumit interval de timp de la data comiterii acesteia. În corespundere cu art.60 alin.(1) lit.a) din Codul penal, Persoana se liberează de răspundere penală dacă au expirat 3 ani de la data săvârşirii unei infracţiuni uşoare. Prin urmare, autorul proiectului echivalează prescripţia de tragere la răspundere contravenţională pentru anumite contravenţii cu prescripţia de tragere la răspundere penală pentru infracţiunile uşoare, fapt care îl considerăm absurd şi nejustificat. De principiul, în cauza *Mazukna împotriva Lituaniei*, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO) a accentuat că în cazurile când este stabilit un termen pentru investigaţie, autorităţile, în speţă - CNPF, trebuie să se încadreze în acest termen, să acţioneze cu diligenţă şi într-un termen rezonabil pentru a adopta o hotărâre. Or, faptul că o autoritate nu se descurcă în procesele de supraveghere şi control iniţiate, în termenul oferit de legiuitor, urmare a unei ample analize, nu ar trebuie să fie imputat celui în privinţa căruia a fost pornită procedura, sau impedimentelor legislative. Mai mult, opinăm că extinderea termenului de prescripţie de tragere la răspundere contravenţională la 3 ani încalcă principiul celerităţii. Or, dreptul la un proces rapid şi previzibil este o componentă fundamentală a statului de drept. Un termen prea lung poate genera incertitudine juridică pentru cetăţeni. Consecvent, o extindere a termenului poate genera riscuri de abuzuri din partea autorităţilor. Punctual, poate oferi pretexte pentru a întârzia investigaţiile, afectând proporţionalitatea măsurilor luate împotriva atât a consumatorilor cât şi a entităţilor supravegheate şi per ansamblu asupra entităţilor de business. Tot la acest capitol, pe măsură ce timpul trece, martorii pot uita detalii importante iar faptele pot deveni mai greu de dovedit.	**Se acceptă parţial** Punctul din proiect ce vizează modificarea art. 30 din Codul contravenţional se ajustează. Totodată, amendamentul se va expune în următoarea redacţie: „*1. La articolul 30, alineatul (3), textul „art.155[1], art.177 alin.(3) şi (4) lit.c), d), g) şi art.179” se substituie cu textul „art.84, art.155[1], art.177 alin.(3) şi (4) lit.c), d), g) şi art.179, art.278 alin.(1), (2) şi (5), art.279, art.293[2] alin.(4) şi (5), art.300, art.302–305, art.307, art.310[1], art.310[3], art.344 alin.(4)–(5).*”.

			În consecinţă, considerăm absolut inoportună extinderea termenului de prescripţie de tragere la răspundere contravenţională până la 3 ani, analogic cu termenul de prescripţie pentru infracţiuni uşoare.	
	Asociaţia Naţională Centrală a Asociaţiilor de Economii şi Împrumut	92	3.Modificarea termenului de prescripţie pentru răspunderea contravenţională Cu referire la extinderea termenului de prescripţie, acest fapt încalcă principiul stabilităţii juridice şi ar putea fi neconstituţională. Jurisprudenţa Curţii Constituţionale a Republicii Moldova subliniază importanţa respectării termenelor de prescripţie pentru garantarea stabilităţii raporturilor juridice. Modificările propuse trebuie să respecte principiile statului de drept şi să nu creeze incertitudini juridice.	**Se acceptă parţial** Punctul din proiect ce vizează modificarea art. 30 din Codul contravenţional se ajustează. Totodată, amendamentul se va expune în următoarea redacţie: *„1. La articolul 30, alineatul (3), textul „art.155[1], art.177 alin.(3) şi (4) lit.c), d), g) şi art.179” se substituie cu textul „art.84, art.155[1], art.177 alin.(3) şi (4) lit.c), d), g) şi art.179, art.278 alin.(1), (2) şi (5), art.279, art.293[2] alin.(4) şi (5), art.300, art.302–305, art.307, art.310[1], art.310[3], art.344 alin.(4)–(5).*”.
	Asociația de Economii și Împrumut „Microîmprumut”	93	Nu suntem de acord cu dreptul și posibilitatea CNPF de a aplica sancțiuni contravenționale, în modul în care este prezentat de proiect. În opinia noastră nu este necesară extinderea *termenului de prescripție a răspunderii contravenționale*. Expirarea termenului de prescripție nu este un temei de desesizare pentru agentul constatator, iar încetarea procedurii contravenționale pe motivul expirării termenului de prescripție este un temei care nu exclude vinovăția și păstrează dreptul părții vătămate de a-și recupera prejudiciul. Astfel modificăruile propuse la art. 30 Cod Contravențional ar urma să fie excluse din proiect. De asemenea, dacă încălcările admise de autoritatea supravegheată vor avea un caracter sistematic, nu este posibil să expire la toate contravențiile termenul de prescripție. Prin publicarea deciziei asupra cazului de contravenție (chiar dacă depersonalizat) se vor fixa pozițiile autorității și se va asigura un cîmp de reglemenatre unitar. Termenele de prerscripție au rolul de a asigura stabilitatea raporturilor juridice, principiu care va fi încălcat în mod clar prin reglementarea propusă. Nici o regulă nu cere ca în urma tuturor încălcărilor să fie aplicată cîte o sancțiune contravențională. Dimpotrivă extinderea dreptului autorității de aplicare a sancțiunilor contravenționale poate genera multiple amenzi și pierderi care vor pune în pericol stabilitatea financiară a entităților supravegheate. Nu este prevăzut în proiect ca temei de încetare a procedurii contravenționale soluționarea amiabilă a pretenției	**Se acceptă parţial** Punctul din proiect ce vizează modificarea art. 30 din Codul contravențional se ajustează. Totodată, amendamentul se va expune în următoarea redacție: *„1. La articolul 30, alineatul (3), textul „art.155[1], art.177 alin.(3) şi (4) lit.c), d), g) şi art.179” se substituie cu textul „art.84, art.155[1], art.177 alin.(3) şi (4) lit.c), d), g) şi art.179, art.278 alin.(1), (2) şi (5), art.279, art.293[2] alin.(4) şi (5), art.300, art.302–305, art.307, art.310[1], art.310[3], art.344 alin.(4)–(5).*”. Cu referire la soluționarea amiabilă a pretenției consumatorului, aceasta nu poate fi integrată în prezentul proiect, ținând cont de caracterul repetitiv al activității profesionistului și poziția dezavantajată a consumatorului.

			consumatorului, ceia ce contravine scopurilor declarate ale Legii.	
		94	Stabilirea regulii privind declanșarea termenului de prescripție pentru răspundere contravențională, de la data constatării faptei este o derogare majoră, și neagă sensul instituției prescripției răspunderii contravenționale. Nu suntem de acord cu necesitatea unei asemenea derogări, ori o parte din încălcările enumerate / propuse a fi incriminate ca contravenții ar avea un caracter continuu sau prelungit și ar fi susceptibile de sancționare indiferent de data comiterii primei acțiuni ilegale. Avem dubii asupra constituționalității unei asemenea derogări, avînd în vedere poziția Curții Constituționale, în special cea conținută în 4 aprilie 2024, Hotărârea nr. 10 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 226^4, 226^6 alin. (6^2) și 264 din Codul fiscal (sesizarea nr. 169g/2022), prin care Curtea a declarat neconstituțională absența termenelor de prescripție în cazul stabilirii obligațiilor fiscale, precum și Hotărârea nr. 14 din 27 mai 2014 pentru controlul constituționalității Art. II al Legii nr. 56 din 4 aprilie 2014 pentru completarea articolului 60 din Codul penal al Republicii Moldova (prescripția tragerii la răspundere penală) (Sesizarea nr. 27a/2014).	**Se acceptă parțial** Punctul din proiect ce vizează modificarea art. 30 din Codul contravențional se ajustează. Totodată, amendamentul se va expune în următoarea redacție: *„1. La articolul 30, alineatul (3), textul „art.155^1, art.177 alin.(3) şi (4) lit.c), d), g) şi art.179” se substituie cu textul „art.84, art.155^1, art.177 alin.(3) şi (4) lit.c), d), g) şi art.179, art.278 alin.(1), (2) şi (5), art.279, art.293^2 alin.(4) şi (5), art.300, art.302–305, art.307, art.310^1, art.310^3, art.344 alin.(4)–(5).*”.
	Asociația Băncilor din Moldova	95	13. Art. V. Punctul 1 (completarea art. 30 din Codului Contravențional cu alin. $(3)^1$): considerăm inoportună introducerea termenului special de prescripție pentru anumite contravenții, deoarece faptele care constituie contravenții au un pericol social mai redus decât faptele care constituie infracțiuni. Astfel, potrivit art. 10 din Codul Contravențional, „*constituie contravenție fapta – acțiunea sau inacțiunea – ilicită, cu un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea*”. Totuși, conform legislației penale, o anumită categorie de infracțiuni (a căror pedeapsă este până la doi ani privațiune de libertate) se prescriu în termen de 3 ani. Respectiv, dat fiind faptul că faptele ce constituie contravenții, prezintă un pericol social mai redus decât infracțiunile, aceste fapte urmează a fi prescrise în termeni mai reduși. Ori nu pot fi comparabile faptele pentru care făptuitorii sunt pasibili de privațiune de libertate până la doi ani cu o faptă sancționată prin prisma Codului Contravențional. Atragem atenția că în România acest gen de sancțiuni contravenționale se prescriu în 6 luni. După cum ne-am expus supra, contravențiile în general și termenele de prescripție, inclusiv cele speciale, sunt ținute de natura valorii sociale ocrotite de legea contravențională și gradul necesității apărării lor. În acest sens, considerăm oportun a indica asupra scopului Codului contravențional de prevenție și corectare a faptelor de natură să atenteze la valorile	**Se acceptă parțial** Punctul din proiect ce vizează modificarea art. 30 din Codul contravențional se ajustează. Totodată, amendamentul se va expune în următoarea redacție: *„1. La articolul 30, alineatul (3), textul „art.155^1, art.177 alin.(3) şi (4) lit.c), d), g) şi art.179” se substituie cu textul „art.84, art.155^1, art.177 alin.(3) şi (4) lit.c), d), g) şi art.179, art.278 alin.(1), (2) şi (5), art.279, art.293^2 alin.(4) şi (5), art.300, art.302–305, art.307, art.310^1, art.310^3, art.344 alin.(4)–(5).*”.

			sociale pe care le protejează. Astfel, susținem că, termenul general de prescripție instituit de Codul contravențional raportat la dezideratele evocate supra este potrivit, care reflectă rezonabilitatea sancționării faptelor înainte ca efectul urmărit de Codul contravențional de prevenție și educare să se piardă. În același timp, termenul de prescripție de 18 luni este rezonabil și din perspectiva faptul că se asigură celeritatea examinării și/sau a evitării tergiversării examinării faptelor pasibile a fi obiectul unei investigații. Totodată, o abordare distinctă în sensul instituirii unui termen mai mare de prescripție este pasibil a crea potențiale abuzuri, neasigurându-se, pe cale de consecință, un echilibru just și rezonabil între interesul public și drepturile persoanei în privința căreia a fost pornită o cauză contravențională.	
		96	14. Art. V. Punctul 1 (modificarea Codului Contravențional): considerăm inoportună modificarea alin. (5) a articolului 30 din Codul Contravențional din argumentele care se succed: - Atragem atenția că în cazul tuturor contravențiilor și infracțiunile, termenul de prescripție curge din data comiterii faptei. Or, într-o jurisprudență rămasă constantă, Curtea Constituțională a statuat că "*pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale şi să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-şi cunoaște drepturile şi obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție*." (Hotărârea Curții Constituționale din 24.05.2012). În această ordine de idei, o normă punitivă, a cărui termen de prescripție începe să curgă doar la dorința statului (agentului constatator), nu ar îndeplini criteriul de previzibilitate. Or, statul va avea pârghia de a trage la răspundere chiar și după o perioadă excesiv de mare (zeci de ani!) invocând argumentul că abia acum a fost depistată presupusa contravenție. Mai mult ca atât, în Hotărârea Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 226^4, 226^6 alin.(62) și 264 din Codul fiscal (termenul de prescripție pentru determinarea obligațiilor fiscale) (sesizarea nr.169g/2022), Curtea Constituțională a statuat „*Referitor la absența unui termen de prescripție în cazul neprezentării sau prezentării dării de seamă din care rezultă fapte care constituie infracțiuni, Curtea observă că această măsură se aplică în cazurile în care obligația*	**Se acceptă parțial** Punctul din proiect ce vizează modificarea art. 30 din Codul contravențional se ajustează. Totodată, amendamentul se va expune în următoarea redacție: „*1. La articolul 30, alineatul (3), textul „art.155[1], art.177 alin.(3) şi (4) lit.c), d), g) şi art.179" se substituie cu textul „art.84, art.155[1], art.177 alin.(3) şi (4) lit.c), d), g) şi art.179, art.278 alin.(1), (2) şi (5), art.279, art.293[2] alin.(4) şi (5), art.300, art.302–305, art.307, art.310[1], art.310[3], art.344 alin.(4)–(5).*".

			fiscală a contribuabilului depășește 2500 de unități convenționale (a se vedea articolul 244[1] din Codul penal). Curtea admite că în cazul eschivării de la plata obligațiilor fiscale cu un cuantum ridicat, legislatorul ar putea stabili termene de prescripție extinse, în scopul de a garanta eficacitatea controalelor fiscale și de a combate frauda și evaziunea fiscală, cu condiția ca durata acestui termen să nu depășească ceea ce este necesar pentru a atinge aceste obiective. În această cauză, Curtea reține că obiectivul legislatorului de a colecta taxele și impozitele în discuție poate fi asigurat prin măsuri mai puțin intruzive în dreptul de proprietate al contribuabilului, de exemplu, prin stabilirea unor termene de prescripție extinse." ; - dreptul statului de a trage la răspundere contravențională a persoanelor care săvârșesc acțiuni ilicite se stinge, dacă acesta nu este exercitat într-un anumit interval de timp. Prescripția răspunderii are la bază ideea că, pentru a-și atinge scopul, acela al realizării ordinii de drept, răspunderea făptuitorului trebuie să intervină prompt, cât mai aproape de momentul comiterii faptei, întrucât doar în acest fel poate fi realizată prevenția generală și cea specială și poate fi creat, pe de o parte, sentimentul de securitate a valorilor sociale ocrotite, iar, pe de altă parte, încrederea în autoritatea legii. Angajarea răspunderii după scurgerea unei perioade mari de timp ar cauza riscul atragerii la răspundere a unor persoane nevinovate. Or, după scurgerea unei perioade mai mari de timp (din momentul comiterii faptei până în momentul depistării acesteia), ar deveni mai dificil, uneori chiar imposibil ca presupusul făptuitor să-și poată demonstra nevinovăția, fiindcă din cauza intervalului mare de timp au putut dispărea anumite probe, iar anumite circumstanțe ar putea fi șterse din memoriile martorilor. Astfel, Într-o jurisprudență rămasă constantă, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că "*termenele de prescripție reprezintă o trăsătură comună a sistemelor juridice interne ale statelor contractante și servesc mai multor scopuri, care includ asigurarea securității juridice și a caracterului definitiv al deciziilor și prevenirea încălcării drepturilor persoanelor, care ar putea fi afectate dacă instanțele ar trebui să decidă pe baza unor dovezi care ar putea fi incomplete din cauza trecerii timpului (*a se vedea OAO Neftyanaya Kompaniya Yukos vs. Rusia, 20 septembrie 2011, § 570). - Inițial, cu titlu de principiu, intervenim cu referire la jurisprudența Curții Europene care determină că contravențiilor li se aplică standardele în materie penală reieșind din scopul și natura pe care reglementările în acest sens le urmăresc.	

			- Astfel, faptul că un termen de prescripție este indicat ca să înceapă să curgă de la data constatării de către autoritate a faptelor pasibile a fi supuse examinării, și nu de la data comiterii faptei, poate fi considerat un abuz, inclusiv prin prisma jurisprudenței CEDO, acest lucru generând o incertitudine juridică pentru persoana vizată, deoarece ea nu poate cunoaște cât timp poate fi trasă la răspundere. În acest sens, este relevantă cauza *Del Río Prada v. Spain* (2013) în care CEDO a sancționat schimbările legislative sau interpretările care afectează previzibilitatea aplicării sancțiunilor. Astfel, o astfel de reglementare derogă de la principiul previzibilității legii în sensul în care rigorile Curții Europene determină că reglementările normative trebuie să fie clare, precise și previzibile. Astfel, reiterăm că, un termen de prescripție care începe la constatare, mai ales dacă constatarea poate fi întârziată pe perioade lungi, subminează funcția principală a termenelor de prescripție: de a oferi stabilitate socială și protecție contra urmării pe termen nedefinit și este incompatibilă cu principiul bunei administrări a justiției. - Caz relevant: Stubbings and Others v. United Kingdom (1996) – CEDO a analizat modul în care termenele de prescripție trebuie să respecte echilibrul între drepturile reclamantului și necesitatea de a preveni incertitudinea perpetuă. - Complementar, o asemenea reglementare este derogatorie și de la principiul securității raporturilor juridice. Acest principiu impune ca persoanele să fie protejate împotriva urmăririlor nelimitate în timp. Dacă termenul de prescripție începe de la data constatării, ipotetic s-ar putea amâna intenționat sau din neglijență constatarea unei faptei, prelungind artificial perioada în care o persoană este expusă răspunderii. Acest lucru contravine scopului termenului de prescripție, care este de a limita în timp incertitudinea asupra răspunderii juridice. - O consecință consecventă este și faptul că, cu cât se întârzie mai mult constatarea unei fapte, cu atât mai greu este să ne apărăm drepturile. Probele relevante pot fi pierdute, persoanele implicate pot să nu mai fie disponibile sau să nu-și amintească detaliile relevante și obiective ale circumstanțelor faptei. Prezintă relevanță și jurisprudența CEDO în acest sens, care a subliniat în mai multe cauze că dreptul la un proces echitabil (art. 6 CEDO) este afectat de întârzierile excesive în procesul de urmărire a faptelor sancționale de o asemenea natură.	

4. Articolul 243: la alineatul (1), textul „*Legea nr.414/2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de vehicule*” se substituie cu textul „*Legea nr.106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule*”; la alineatul (2), textul „*cu excepția accidentului rutier documentat prin procedura de constatare amiabilă a accidentului, prevăzută de Legea nr.414/2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de vehicule*,” se exclude.	**Banca Națională a Moldovei**	97	14. Propunem reevaluarea mai amplă a prevederilor art. 243 din Codul Contravențional, în corelare cu prevederile art.31[1] al aceluiași Cod, cât și ale art. 21 din Legea nr. 106/2022. În particular, atenționăm că, potrivit dispozițiilor celor din urmă articole citate, una din condițiile cumulative pentru constatarea amiabilă și, corespunzător, pentru înlăturarea răspunderii contravențională în acest temei o constituie lipsa vătămărilor corporale. În contrast, art. 243 din Codul Contravențional admite aplicarea procedurii de constatare amiabilă și în cazul cauzării de vătămări corporale neînsemnate victimei.	**Nu se acceptă** Pct. 4 a fost exclus din proiect, întrucât respectivele modificări se regăsesc în proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative (ajustarea cadrului normativ aferent domeniului financiar) cu nr. unic 744/MF/2024.
5. Articolul 293[2]: la alineatul (4), textul „*de la 60 la 120*” se substituie cu textul „*de la 100 la 200*”*;* alineatul (5) va avea următorul cuprins: „*(5) Aplicarea comisioanelor de către prestatorii de servicii de plată, cu încălcarea cerințelor stabilite la art.50 alin.(2) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică, se sancționează cu amendă de la 50 la 150 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.*”; se completează cu alineatele (6) – (15) cu următorul cuprins: „*(6) Nerespectarea de către prestatorul de servicii de plată, care emite instrumente de plată, a elementelor de securitate personalizate ale instrumentului de plată,* *se sancționează cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.* *(7) Furnizarea instrumentului de plată nesolicitat către utilizatorul de plată, în afara obligației de înlocuire a acestuia,* *se sancționează cu amendă de la 30 la 100 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere.* *(8) Încălcarea termenului de punere la dispoziția utilizatorului serviciilor de plată a mijloacelor care servesc drept probă pentru utilizatorul serviciilor de plată, în conformitate*	**Banca Națională a Moldovei**	98	15. Adițional modificării operate la art. 293[2] alin. (4), propunem substituirea textului „*prevăzute de legislația cu privire la serviciile de plată*” cu textul „*în relațiile cu consumatorii, prevăzute în Capitolul IV din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică*”.	**Se acceptă parțial** La art. 293[2]: la alineatul (4), textul „*prevăzute de legislația cu privire la serviciile de plată*” se substituie cu textul „*în relațiile cu consumatorii, prevăzute la art. 2 alin. (2) pct. 15, art. 35 alin. (1)-(4) și (6), art. 36-40, art. 42, art. 43, art. 44 alin. (1), (2)-(7) și art. 45-48 din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică*”, iar textul „*de la 60 la 120*” se substituie cu textul „*de la 100 la 200*”.
		99	16. Analizând propunerile privind modificarea conținutului art. 293[2] alin. (5) și completarea art. 293[2] cu alin. (6)-(15), considerăm necesară revizuirea contravenției prin prisma prevederilor Legii nr. 114/2012, or, redacția utilizată de autorul proiectului de lege este deficitară și exprimă în mod vag intenția legiuitorului manifestată la adoptarea Legii nr. 114/2012. Spre exemplu, componențele de contravenții incluse la art. 293[2] la alin. (6), (8), (11), (12), propunem a fi redactate similar modelului de la alin. (9). În concret, subliniem unele inadvertențe cu referire la alin. (8), alin. (11) și alin. (12), după cum urmează: a) propunem revizuirea dispoziției alin. (8), formularea fiind deficitar exprimată în raport cu prevederile Legii nr. 114/2012, care, indică că, printer obligațiile prestatorului de servicii de plată care emite un instrument de plată se regăsesc obligațiile: - de a pune la dispoziția utilizatorului serviciilor de plată, la cerere, în termen de 18 luni de la notificare, mijloacele care să probeze că utilizatorul serviciilor de plată a făcut o astfel de	**Se acceptă parțial** Amendamentul se va expune în următoarea redacție: „*5. Articolul 293[2]* *la alineatul (4), textul „prevăzute de legislația cu privire la serviciile de plată” se substituie cu textul „în relațiile cu consumatorii, prevăzute la art. 2 alin. (2) pct. 15, art. 35 alin. (1)-(4) și (6), art. 36-40, art. 42, 43, art. 44 alin. (1), (2)-(7) și art. 45-48 din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică”, iar textul „de la 60 la 120” se substituie cu textul „de la 100 la 200”;* *alineatul (5) va avea următorul cuprins:* *„(5) Încălcarea de către prestatorii de servicii de plată prevăzuți la art. 5 alin.*

cu art.54 alin.(1) lit.b) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică, *se sancționează cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.* *(9) Încălcarea obligațiilor stabilite de Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată şi moneda electronică, la operațiunile de plată neautorizate,* *se sancționează cu amendă de la 200 la 350 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere.* *(10) Încălcarea de către prestatorul de servicii a obligațiilor de rambursare a sumei unei operațiuni de plată autorizate, inițiate de/sau prin intermediul unui beneficiar al plății, dacă aceasta întrunește cumulativ condițiile de rambursare, conform art.59 alin.(1) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată şi moneda electronică, și nu există o convenție în sensul art.59 alin.(6),* *se sancționează cu amendă de la 200 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.* *(11) Încălcarea termenului de rambursare, conform art.59 alin.(8) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată şi moneda electronică,* *se sancționează cu amendă de la 200 la 350 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.* *(12) Încălcarea de către prestatorul de servicii de plată în cazul refuzului de executare a ordinului de plată și a obligațiilor, conform art.61 din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată şi moneda electronică,* *se sancționează cu amendă de la 50 la 200 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.* *(13) Creditarea sumei operațiunii de plată în contul prestatorului de servicii de plată al beneficiarului plății, cu depășirea termenului stabilit la art.64 din Legea nr.114/2012 cu*			notificare în conformitate cu art. 54 alin. (1) lit. b) - art. 55 alin. (1) lit. d); - de a oferi utilizatorului serviciilor de plată opțiunea de a efectua notificări în conformitate cu art. 54 alin. (1) lit. b), în mod gratuit, sau să perceapă, în cazul în care opțiunea nu este gratuită, doar costurile de înlocuire atribuite direct instrumentului de plată - art. 55 alin. (1) lit. d^1); b) la alin. (11), propunem substituirea sintagmei „*conform*" cu cuvintele „*prevăzut de*"; c) considerăm ambiguă formularea alin. (12) . În cazul în care aceasta se referă la *„Încălcarea cerințelor prevederilor stipulate în art. 61 din Legea nr.114/2012 aferente refuzului executării ordinului de plată din partea prestatorului de servicii de plată",* norma respectivă urmează a fi reformulată corespunzător.	*(1) lit. a)-d) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată şi moneda electronică a art. 50 alin. (1)-(5) și (7), art.51, art. 52 alin. (4) - (5), art. 52^1 – 52^4, art. 53 alin. (3)-(7), art. 55, art. 56 alin. (1)-(5) și (7), art. 57, art. 58 alin. (1), (2), (4) și (5), art. 59 alin. (1), (2), (4)-(8), art. 60, 60^1, art. 61 alin. (1)-(4), art. 62 alin. (3)-(5), art. 63, art. 63^1 alin. (3), art. 64, art.65, art. 66 alin. (1), art. 67, art. 69 alin. (2)-(2^1), art. 70 alin. (2)-(6), (7^1), (8)-(11), art. 70^1 alin. (1), art. 77 alin. (4), (6) și (7) și art. 104 alin. (2), (3) și (5) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată şi moneda electronică, în relațiile cu consumatorii, se sancţionează cu amendă de la 90 la 120 de unităţi convenţionale aplicată persoanei cu funcţie de răspundere, cu amendă de la 100 la 500 de unităţi convenţionale aplicată persoanei juridice .".*
		100	17. Totodată, nu este clar raționamentul reglementării selective drept contravenții doar a unor fapte care constituie încălcări ale normelor imperative prevăzute de Legea nr. 114/2012, întrucât Legea respectivă conține în cuprinsul Capitolului IV, V, art. 77 alin. (4) și Capitolului IX prevederi, nerespectarea cărora prejudiciază drepturile și interesele consumatorilor.	**Se acceptă parțial** Amendamentul se va expune în următoarea redacție: „*5. Articolul 293^2* *la alineatul (4), textul „prevăzute de legislația cu privire la serviciile de plată" se substituie cu textul „în relațiile cu consumatorii, prevăzute la art. 2 alin. (2) pct. 15, art. 35 alin. (1)-(4) și (6), art. 36-40, art. 42, 43, art. 44 alin. (1), (2)-(7) și art. 45-48 din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică", iar textul „de la 60 la 120" se substituie cu textul „de la 100 la 200";* *alineatul (5) va avea următorul cuprins:* *„(5) Încălcarea de către prestatorii de servicii de plată prevăzuți la art. 5 alin. (1) lit. a)-d) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată şi moneda electronică a art. 50 alin. (1)-(5) și (7), art.51, art. 52 alin. (4) - (5), art. 52^1 –*

privire la serviciile de plată şi moneda electronică, *se sancţionează cu amendă de la 150 la 300 de unităţi convenţionale aplicată, persoanei juridice.* *(14) Încălcarea de către prestatorul de servicii de plată a cerinţelor stabilite la art.70 din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată şi monedă electronică,* *se sancţionează cu amendă de la 100 la 300 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei juridice.* *(15) Perceperea comisionului de către emitentul de monedă electronică pentru răscumpărarea valorii monetare a monedei electronice în alte situaţii decât cele indicate la art.77 alin.(4) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată şi moneda electronică,* *se sancţionează cu amendă de la 50 la 150 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei juridice.*".				*52[4], art. 53 alin. (3)-(7), art. 55, art. 56 alin. (1)-(5) şi (7), art. 57, art. 58 alin. (1), (2), (4) şi (5), art. 59 alin. (1), (2), (4)-(8), art. 60, 60[1], art. 61 alin. (1)-(4), art. 62 alin. (3)-(5), art. 63, art. 63[1] alin. (3), art. 64, art.65, art. 66 alin. (1), art. 67, art. 69 alin. (2)-(2[1]), art. 70 alin. (2)-(6), (7[1]), (8)-(11), art. 70[1] alin. (1), art. 77 alin. (4), (6) şi (7) şi art. 104 alin. (2), (3) şi (5) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată şi moneda electronică, în relaţiile cu consumatorii, se sancţionează cu amendă de la 90 la 120 de unităţi convenţionale aplicată persoanei cu funcţie de răspundere, cu amendă de la 100 la 500 de unităţi convenţionale aplicată persoanei juridice .".*
		101	18. Totodată, semnalăm necesitatea argumentării cuantumului sancțiunilor pecuniare (amenzilor) propuse, eventual, în textul Notei de fundamentare, care însoțește proiectul supus examinării. Adițional, se va argumenta și opțiunea autorului de a prevedea, ca subiecți ai sancționării contravenționale, în mare parte, doar persoanele juridice, în condițiile în care, spre exemplu, potrivit Legii nr. 92/2022, pot activa în calitate de agenți de asigurare, cât și asistenți în brokeraj, *orice persoană fizică sau juridică*.	**Se acceptă parțial** Nota de fundamentare a fost completată. **Nu se acceptă** Referitor la agentul de asigurare (persoană fizică sau juridică), potrivit art. 107 alin. (11) din Legea nr. 92/2022 „*(11) Dacă un asiguratul are încheiat un contract de asigurare prin intermediul unui agent de asigurare sau al unui agent bancassurance, asigurătorul în al cărui nume acţionează agentul de asigurare sau agentul bancassurance este responsabil faţă de asigurat pentru toate actele sau omisiunile agentului."* Referitor la asistentul în brokeraj (persoană fizică sau juridică) în redacția nouă, conform proiectului, a art. 109 alin. (7) din legea prenotată este menționat: „*(7) În cazul unui contract de asigurare încheiat prin intermediul unui asistent în brokeraj, brokerul de asigurare în al cărui nume acționează asistentul în brokeraj poartă*

				răspundere pentru toate actele sau omisiunile acestuia.”.
		102	19. Totodată, atenționăm că, la data de 16 septembrie 2024, a fost înregistrat la Ședința Secretarilor Generali *proiectul de lege pentru modificarea Codului Contravențional (număr unic 813/MJ/2024)*, elaborat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, care intervine, *inter alia*, și asupra art. 293^2, 304^3, 310^3. Astfel, se va ține cont de respectivul proiect în partea ce ține de oportunitatea menținerii unor modificări, în vederea asigurării clarității, consecvenței și coerenței procesului de amendare.	**Se comentează** În situația în care proiectul de lege pentru modificarea Codului Contravențional (număr unic 813/MJ/2024), elaborat de Ministerul Justiției va fi aprobat înainte de aprobarea proiectului de lege vizat, amendamentele identice se vor exclude.
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	103	3. În partea ce ține de propunerile de modificare a art. 293^2, nu există anumită fundamentare pentru majorarea amenzilor ce urmează a fi aplicate. Codul Contravențional, la art. 34 alin. (2^1), prevede expres că amenda la persoanele juridice se aplică de la 10 la 1500 de unități convenționale, iar majorarea amenzilor nu este argumentată. Totodată, dorim să menționăm că în legislația din România (art. 6 din Ordonanța Guvernului nr. 2 OG 2 12/07/2001 - Portal Legislativ just.ro) oricărui contravenient, persoana fizică sau juridică îi poate fi aplicat avertismentul. Este firesc ca avertismentul să poată fi aplicat persoanelor juridice, în măsura în care acestea se fac culpabile de comiterea unor fapte mărunte, pentru care nu este nevoie aplicarea unor sancțiuni juridice mai severe. În context, considerăm faptul că Codul contravențional trebuie completat la art. 32 alin. (5) cu mențiunea „a^1)-avertismentul:”. Propunem ca la toate contravențiile ce pot fi aplicate de CNPF sa fie asigurată aplicarea corespunzătoare a legii contravenționale, făcând uz de principiul individualizării răspunderii contravenționale și sancțiunii contravenționale, în urma cărui fapt CNPF în calitate de agent constatator căruia i s-a atribuit prin lege aplicarea rigorilor normative, va ține cont de caracterul și de gradul prejudiciabil al contravenției, de persoana făptuitorului și de circumstanțele atenuante ori agravante, aplicând astfel o sancțiune contravențională proporțională urmărilor prejudiciabile survenite în urma faptei contravenționale săvârșite. Se consideră faptul că avertismentul este o sancțiune contravențională mai blândă și trebuie să constituie prima treaptă de sancționare pe scara sancțiunilor contravenționale în cazul admiterii încălcărilor, fiind considerată o sancțiune morală și reputațională. Efectul juridic al acestei sancțiuni duce la apariția riscului reputațional, fapt ce uneori este mai grav decât sancțiunea sub formă de amendă. Ținem cont că orice sancțiune, inclusiv cea contravențională, nu reprezintă un scop în sine, ci un	**Nu se acceptă** Nota de fundamentare a fost completată cu raționamentele care au stat la baza majorării mărimii amenzilor. Totodată nu se relevă referința la art. 34 alin. (2^1) având în vedere că cuantumul amenzilor propuse în proiect nu depășește limitele stabilite la articolul respectiv. Cu referire la avertisment, ca formă de sancțiune contravențională, acesta, în condițiile reglementărilor actuale din Codul contravențional (art. 32), poate fi aplicat doar persoanelor fizice. Propunerea de a introduce posibilitatea aplicării avertismentului persoanelor juridice, este una conceptuală, care poate fi examinată doar de Ministerul Justiției, având în vedere rolul său esențial în reglementarea și implementarea politicilor din domeniul justiției.

			mijloc de corectare a raporturilor sociale, de formare a unui spirit de responsabilitate, dar și de ghidare în materie de conformare a pieței, iar pentru aceasta nu este nevoie ca în toate cazurile să se aplice sancțiunea amenzii față de încălcările admise în activitatea de prestare a serviciilor financiare.	
	Asociația Băncilor din Moldova	104	15. La art. V punctul 5 din Proiectul (modificarea Codului Contravențional) la art. 293^2 nu avem careva fundamentare pentru majorarea amenzilor ce urmează a fi aplicate, Codul Contravențional în art. 34 alin. (2^1) prevede expres că amenda la persoanele juridice se aplică de la 10 la 1500 de unități convenționale, iar majorarea amenzilor nu este fundamentată. Totodată am dori să menționăm ca în legislația din România (art. 6 din Ordonanța Guvernului nr. 2 OG 2 12/07/2001 - Portal Legislativ just.ro) oricărui contravenient, persoana fizică sau juridică îi poate fi aplicat avertismentul. Este şi firesc ca avertismentul să poată fi aplicat persoanelor juridice, în măsura în care acestea se fac culpabile de comiterea unor fapte mărunte, pentru care nu este nevoie aplicarea unor sancțiuni juridice mai severe. În context, considerăm că Codul contravențional trebuie completat la art. 32 alin. (5) cu mențiunea „*$a^{1)}$– avertismentul:*”. Propunem ca la toate contravențiile ce pot fi aplicate de CNPF sa fie asigurată aplicarea corespunzătoare a legii contravenționale, făcând uz de principiul individualizării răspunderii contravenționale și sancțiunii contravenționale, în urma cărui fapt CNPF în calitate de agent constatator căruia i s-a atribuit prin lege aplicarea rigorilor normative, va ține cont de caracterul și de gradul prejudiciabil al contravenției, de persoana făptuitorului și de circumstanțele atenuante ori agravante, aplicând astfel o sancțiune contravențională proporțională urmărilor prejudiciabile survenite în urma faptei contravenționale săvârșite. Considerăm că avertismentul este o sancțiune contravențională mai blândă și trebuie să constituie prima treaptă de sancționare pe scara sancțiunilor contravenționale în cazul admiterii încălcărilor, fiind considerată ca sancțiune morală și reputațională. Efectul juridic al acestei sancțiuni duce la apariția riscului reputațiunile, fapt ce uneori este mai grav decât sancțiunea sub formă de amendă. Ținem cont că orice sancțiune, inclusiv cea contravențională, nu reprezintă un scop în sine, ci un mijloc de corectare a raporturilor sociale, de formare a unui spirit de responsabilitate, dar și de ghidare în materie de conformare a pieței, iar pentru aceasta nu este nevoie ca în toate cazurile să se aplice sancțiunea amenzii față de încălcările admise în activitatea de prestare a serviciilor financiare.	**Nu se acceptă** Nota de fundamentare a fost completată cu raționamentele care au stat la baza majorării mărimii amenzilor. Totodată nu se relevă referința la art. 34 alin. (2^1) având în vedere că cuantumul amenzilor propuse în proiect nu depășește limitele stabilite la articolul respectiv. Cu referire la avertisment, ca formă de sancțiune contravențională, acesta, în condițiile reglementărilor actuale din Codul contravențional (art. 32), poate fi aplicat doar persoanelor fizice. Propunerea de a introduce posibilitatea aplicării avertismentului persoanelor juridice, este una conceptuală, care poate fi examinată doar de Ministerul Justiției, având în vedere rolul său esențial în reglementarea și implementarea politicilor din domeniul justiției.

6. Articolul 304[3]: în denumirea articolului cuvântul „*nebancară*” se exclude; la alineatul (1): după cuvântul „*nebancară*” se introduce textul „*şi subiecţii raporturilor ce ţin de controlul în domeniul protecţiei drepturilor consumatorilor,*”; textul „*de la 48 la 150 de unităţi convenţionale*” se substituie cu textul „*de la 100 la 400 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei cu funcţie de răspundere, cu amendă de la 300 la 1 000 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei juridice.*”. articolul se completează cu alineatele (1[1]) şi (1[2]) cu următorul cuprins: „*(1[1]) Prezentarea tardivă şi/sau incompletă către Comisia Naţională a Pieţei Financiare a informaţiilor şi a documentelor necesare întru exercitarea funcţiilor de supraveghere şi control,* *se sancţionează cu amendă de la 100 la 300 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei cu funcţie de răspundere.* *(1[2]) Neprezentarea sau prezentarea cu date eronate către Comisia Naţională a Pieţei Financiare a informaţiilor şi a documentelor necesare întru exercitarea funcţiilor de supraveghere şi control,* *se sancţionează cu amendă de la 300 la 1 000 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei cu funcţie de răspundere*”.	**Asociația Obștească ”Uniunea Asiguratorilor din Republica Moldova”**	105	4. Prezentăm dezacord la modificarea art.304[3] din Cod Contravențional pe partea ce ține de majorarea mărimii amenzilor de mai mult de 6 ori pentru persoanele juridice și includerea sancțiunilor pentru persoanele cu funcții de răspundere și propunem păstrarea acestora în redacția actuală. *Argumentare*: Este nemotivată majorarea sancțiunilor în proiectul de lege. Totodată nu este justificat modul în care variază amenzile de la persoană juridică și persoană fizică. Sancțiunea ar trebui să reprezinte ultimul instrument în procesul de control și supraveghere, prioritare fiind măsurile de remediere și prevenție. Aplicarea unor astfel de prevederi descurajează activitatea societăților de asigurare și crește lipsa de încredere a consumatorilor în produsele de asigurare. Dacă aceste modificări vor fi aprobate, indiferent de eforturile asigurătorului pentru clientul său, orice omisiune va fi sancționată drastic. Mai mult, astfel de mecanisme pot genera abuzuri în relația cu societățile de asigurare și pot afecta dezvoltarea acestui sector. În acest sens, orice client care interpretează eronat prevederile unui contract de asigurare ar putea solicita aplicarea unor sancțiuni maxime împotriva asigurătorului, ceea ce ar pune și CNPF într-o poziție dificilă, forțată să intervină cu explicații suplimentare. În acest context, ar fi mult mai eficient să se investească timp și resurse în educarea consumatorilor de servicii de asigurare, reducând din start apariția neînțelegerilor și litigiilor. Practica altor state arată că atât protecţia directă a consumatorilor, cât şi educaţia financiară, au devenit sau sunt pe cale să devină instrumente complementare la reglementarea şi supravegherea societăților de asigurare, iar îmbunătăţirea tiparului de comportament pe termen lung al consumatorului a devenit o prioritate în majoritatea statelor dezvoltate. Totodată, susținem că majorarea cuantumului amenzilor și sancționarea persoanelor cu funcție de răspundere nu va garanta în nici un caz că consumatorul va rămîne satisfăcut.	**Se acceptă parțial** La stabilirea cuantumului amenzilor conform proiectului s-a ținut cont de evoluțiile pieței financiare în ultimii 5 ani (ca număr de servicii financiare și volum) și vine să descurajeze inclusiv practicile comerciale incorecte aplicare de furnizorii de servicii financiare în raport cu consumatorii și/sau să elimine clauzele abuzive în contractele încheiate cu ultimii. Diminuarea esențială a sancțiunilor propuse nu poate fi admisă în condițiile în care ar veni în disonanță cu scopul proiectului, implicit de consolidare a capacității de coerciție a autorității. Or, urmare a analizei cuantumului amenzilor pasibile de a fi aplicate anterior de către CNPF în condițiile legii și actului normativ privind gradualizarea sancțiunilor în domeniul asigurărilor, se atestă că sancțiunile stabilite conform proiectului sunt mai mici. Cu referire la caracterul pretins disproporționat al sancțiunilor, autorul opinează că amenzile de dimensiuni mari pot avea un efect preventiv mai puternic, păstrându-se totodată niște limite care să acopere o varietate mare de fapte contravenționale în funcție de gravitate, protejând totodată consumatorii și menținând ordinele economice și sociale în societate. Complementar este esențial a ține cont de faptul că în condițiile transferului de competențe și a noului mandat, CNPF nu mai deține competențe de intervenție cu grad sporit de coerciție cum ar fi suspendarea sau retragerea licenței în cazurile de îngrădire a autorității în exercitarea atribuțiilor sale. Astfel, cazuri cum ar fi neprezentarea informațiilor solicitate, împiedicarea realizării controlului, neexecutarea deciziilor CNPF, necesită măsuri de intervenție ferme, care să

				asigure exercitarea normală a atribuțiilor de către autoritate. În același timp, pct. 6 se va reda în următoarea redacție: „*6. Articolul 304[3]:* *în denumirea articolului cuvântul „nebancară” se exclude;* *la alineatul (1):* *după cuvântul „nebancară” se completează cu textul „și subiecții raporturilor ce țin de controlul în domeniul protecției drepturilor consumatorilor, prevăzuți la art. 4 alin. (2[1])-(2[2]) și alin. (2[4]) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare ”;* *textul „de la 48 la 150 de unități convenționale” se substituie cu textul „de la 100 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 300 la 1 000 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”.* *articolul se completează cu alineatele (1[1]) și (1[2]) cu următorul cuprins:* *„(1[1]) Prezentarea tardivă și/sau incompletă de către subiecții prevăzuți la alin. (1) către Comisia Națională a Pieței Financiare a informațiilor şi a documentelor necesare întru exercitarea funcțiilor de supraveghere și control,* *se sancționează cu amendă de la 100 la 300 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere.* *(1[2]) Neprezentarea sau prezentarea eronată de către subiecții prevăzuți la alin. (1) către Comisia Națională a Pieței Financiare a informațiilor şi a documentelor necesare întru exercitarea funcțiilor de supraveghere și control,*

				se sancționează cu amendă de la 300 la 1 000 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere”.
	Asociația de Economii și Împrumut „Microîmprumut”	106	Cu privire la modificările art. 304[3] Codul Contravențional - în opinia noastră se formează o situație în care entitatea supravegheată va fi posibil să fie sancționată doar pentru simplul motiv că CNPF nu s-a făcut înțeleasă explicit. Astfel, în viziunea noastră, pentru a se asigura un just echilibru, sancționarea ar fi admisibilă doar dacă nu se execută o dispoziție repetată, clară și explicită.	**Nu se acceptă** În condițiile procedurale stabilite de Codul contravențional, pentru aplicarea sancțiunii contravenționale este esențială existența faptei contravenționale, aspect examinat în funcție de circumstanțele concrete ale fiecărei spețe.
	Biroul Naţional al Asigurătorilor de Autovehicule	107	**La pct.6,** dar şi în general, întregul proiect de amendare a Codului contravenţional, stabileşte sancţiuni care nu sunt proporţionale cu fapta socială comisă, motiv pentru care sugerăm examinarea suplimentară a acestui aspect, în special, sancţiunile inserate în alin.1[1]) şi alin.1[2]) din art.304[3] din Codul contravenţional, dar şi alte norme înaintate cu titlu de amendament.	**Se acceptă parțial** La stabilirea cuantumului amenzilor conform proiectului s-a ținut cont de evoluțiile pieței financiare în ultimii 5 ani (ca număr de servicii financiare și volum) și vine să descurajeze inclusiv practicile comerciale incorecte aplicare de furnizorii de servicii financiare în raport cu consumatorii și/sau să elimine clauzele abuzive în contractele încheiate cu ultimii. Diminuarea esențială a sancțiunilor propuse nu poate fi admisă în condițiile în care ar veni în disonanță cu scopul proiectului, implicit de consolidare a capacității de coerciție a autorității. Or, urmare a analizei cuantumului amenzilor pasibile de a fi aplicate anterior de către CNPF în condițiile legii și actului normativ privind gradualizarea sancțiunilor în domeniul asigurărilor, se atestă că sancțiunile stabilite conform proiectului sunt mai mici. Cu referire la caracterul pretins disproporționat al sancțiunilor, autorul opinează că amenzile de dimensiuni mari pot avea un efect preventiv mai puternic, păstrându-se totodată niște limite care să acopere o varietate mare de fapte contravenționale în funcție de gravitate, protejând totodată consumatorii și menținând ordinele economice și sociale în societate. Complementar este esențial a ține cont de faptul că în condițiile transferului de competențe și a noului

				mandat, CNPF nu mai deține competențe de intervenție cu grad sporit de coerciție cum ar fi suspendarea sau retragerea licenței în cazurile de îngrădire a autorității în exercitarea atribuțiilor sale. Astfel, cazuri cum ar fi neprezentarea informațiilor solicitate, împiedicarea realizării controlului, neexecutarea deciziilor CNPF, necesită măsuri de intervenție ferme, care să asigure exercitarea normală a atribuțiilor de către autoritate.
	Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule (aviz suplimentar)	108	1. La pct. 6 prin care se modifică Art.304^3 din Codul Contravențional: Art.304^3 alin.(1) - prin amendamentul propus, sancțiunea prevăzută între limitele de la 48 la 150 de unități convenționale se va substitui cu sancțiune de la 100 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, respectiv, cu amendă de la 300 la 1 000 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice. Or, această modificare presupune o majorare a amenzii în proporții deosebit de mari: de la 100% până la 660% în raport cu sancțiunea existentă. Articolul dat se completează cu alineatele noi (1^1) și (1^2) cu contravenții care prevăd sancțiuni sub formă de amendă între limitele de la 100 la 300 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere și, respectiv, amendă de la 300 la 1 000 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere: *„(1^1) Prezentarea tardivă și/sau incompletă către Comisia Națională a Pieței Financiare a informațiilor și a documentelor necesare întru exercitarea funcțiilor de supraveghere și control, se sancționează cu amendă de la 100 la 300 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere.* *(1^2) Neprezentarea sau prezentarea cu date eronate către Comisia Națională a Pieței Financiare a informațiilor și a documentelor necesare întru exercitarea funcțiilor de supraveghere și control, se sancționează cu amendă de la 300 la 1 000 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere”.* Respectiv, considerând unitatea convențională în mărime de 50 lei, amenda ar constitui de la 5000 lei până la 15.000 lei aplicată persoanei cu funcție de răspundere în cazul alin.1^1 și, respectiv, amendă de la 15.000 lei la 50.000 lei aplicată persoanei cu funcție de răspundere în cazul alin.(1^2) – ceea ce opinăm că este mult prea mare amenda și disproporționat în raport cu prezentarea	**Se acceptă parțial** La stabilirea cuantumului amenzilor conform proiectului s-a ținut cont de evoluțiile pieței financiare în ultimii 5 ani (ca număr de servicii financiare și volum) și vine să descurajeze inclusiv practicile comerciale incorecte aplicare de furnizorii de servicii financiare în raport cu consumatorii și/sau să elimine clauzele abuzive în contractele încheiate cu ultimii. Diminuarea esențială a sancțiunilor propuse nu poate fi admisă în condițiile în care ar veni în disonanță cu scopul proiectului, implicit de consolidare a capacității de coerciție a autorității. Or, urmare a analizei cuantumului amenzilor pasibile de a fi aplicate anterior de către CNPF în condițiile legii și actului normativ privind gradualizarea sancțiunilor în domeniul asigurărilor, se atestă că sancțiunile stabilite conform proiectului sunt mai mici. Cu referire la caracterul pretins disproporționat al sancțiunilor, autorul opinează că amenzile de dimensiuni mari pot avea un efect preventiv mai puternic, păstrându-se totodată niște limite care să acopere o varietate mare de fapte contravenționale în funcție de gravitate, protejând totodată consumatorii și menținând ordinele economice și sociale în societate. Complementar este esențial a

			tardivă și/sau incompletă către Comisia Națională a Pieței Financiare a informațiilor şi a documentelor necesare întru exercitarea funcțiilor de supraveghere și control și, respectiv, neprezentarea sau prezentarea cu date eronate către Comisia Națională a Pieței Financiare a informațiilor şi a documentelor necesare întru exercitarea funcțiilor de supraveghere și control Comparând limitele de sancțiune, în Codul Contravențional se identifică contravenții cu aproximativ aceleași limite sau chiar mai mici, dar prevăzute în raport cu contravenții cu impact asupra vieții/sănătății persoanei sau cu repercusiuni sociale mult mai mari. Cu titlu de exemplificare: *Art:55[3] Încălcarea de către angajator a legislației privind securitatea şi sănătatea în muncă* *(1) Încălcarea de către angajator a legislației privind securitatea şi sănătatea în muncă dacă acestea nu constituie infracțiuni, manifestată prin ...acțiunile indicate în articol…. se sancționează cu amendă de la 100 la 200 de unităţi convenţionale aplicată persoanei cu funcţie de răspundere, cu amendă de la 250 la 400 de unităţi convenţionale aplicată persoanei juridice.* *(2) Aceleaşi încălcări săvîrşite asupra minorului se sancţionează cu amendă de la 240 la 300 de unităţi convenţionale aplicată persoanei cu funcţie de răspundere, cu amendă de la 400 la 500 de unităţi convenţionale aplicată persoanei juridice.* *Sau, limite între 300 și 1000 unități se prevăd pentru contravenții din domeniul nuclear și radiologic, care pot genera consecințe grave.* *Art.155[1] Încălcarea regulilor de desfăşurare a activităţilor nucleare şi radiologice* *(10) Neprezentarea datelor, prezentarea datelor false sau neactualizate organului de control în domeniul activităţilor nucleare şi radiologice privind informaţia solicitată prin acte normative pentru includerea în rapoartele naţionale privind implementarea cerinţelor tratatelor şi convenţiilor internaţionale la care Republica Moldova este parte* *se sancţionează cu amendă de la 180 la 300 de unităţi convenţionale aplicată persoanei cu funcţie de răspundere, cu amendă de la 300 la 1000 de unităţi convenţionale aplicată persoanei juridice.* De asemenea, sugerăm a se consulta limitele de sancțiune prevăzute pentru încălcările din domeniul media – audiovizual prevăzute în Codul audiovizualului al Republicii Moldova, care impactează întreaga societate în calitate de consumator media și care sunt mai mici cu cele care se reglementează prin	ține cont de faptul că în condițiile transferului de competențe și a noului mandat, CNPF nu mai deține competențe de intervenție cu grad sporit de coerciție cum ar fi suspendarea sau retragerea licenței în cazurile de îngrădire a autorității în exercitarea atribuțiilor sale. Astfel, cazuri cum ar fi neprezentarea informațiilor solicitate, împiedicarea realizării controlului, neexecutarea deciziilor CNPF, necesită măsuri de intervenție ferme, care să asigure exercitarea normală a atribuțiilor de către autoritate.

			amendamentele propuse la Codul contravențional în sectorul financiar nebancar.	
7. Legea se completează cu articolul 304[5] cu următorul cuprins: „***Articolul 304[5]***. *Nerespectarea cadrului normativ privind reclamațiile consumatorilor de servicii financiare* *Nerespectarea de către subiecții raporturilor ce țin de reglementarea, supravegherea și controlul efectuat de Comisia Națională a Pieței Financiare în domeniul protecției drepturilor consumatorilor a obligațiilor stabilite prin actele normative, ce se referă la administrarea și raportarea reclamațiilor consumatorilor de servicii financiare,* *se sancționează cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.*”.	**Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule (aviz suplimentar)**	109	2. La pct.7, se completează Codul Contravențional cu articol nou Art.304[5] – „*Articolul 304[5]. Nerespectarea cadrului normativ privind reclamațiile consumatorilor de servicii financiare* *Nerespectarea de către subiecții raporturilor ce țin de reglementarea, supravegherea și controlul efectuat de Comisia Națională a Pieței Financiare în domeniul protecției drepturilor consumatorilor a obligațiilor stabilite prin actele normative, ce se referă la administrarea și raportarea reclamațiilor consumatorilor de servicii financiare, se sancționează cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice*.” Din argumentele expuse supra, propunem diminuarea limitelor sancțiunii prevăzute în formă de amendă pe care le considerăm exagerate în raport cu fapta incriminată, care nu generează un impact social negativ.	**Se acceptă parțial** Limita minimală a amenzii a fost micșorată de la „100” la „50”. În același timp, reieșind din mandatul deținut de CNPF, autorul relevă necesitatea instituirii unor repercursiuni notabile în cazul admiterii abaterii de la normele legislației, în condițiile principiilor protecției drepturilor consumatorului.
8. Articolul 305 va avea următorul cuprins: „***Articolul 305.*** *Încălcarea regulilor de activitate în domeniul asigurărilor* *(1) Încălcarea de către asigurător sau intermediarul în asigurări a prevederilor legale referitoare la modul de încheiere, forma, conținutul și termenul contractelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto,* *se sancționează cu amendă de la 100 la 400 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei juridice.* *(2) Nerespectarea de către asigurător, Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule a formei și a conținutului cererii de despăgubire, procesului-verbal de constatare a pagubelor aferente asigurării de răspundere civilă auto,* *se sancționează cu amendă de la 200 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.* *(3) Nerespectarea de către asigurător, Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule a prevederilor legale referitoare la documentele obligatorii ce trebuie să se conțină în dosarul de daune, potrivit art.22 alin.(4) din Legea*	**Asociația Businessului European (EBA Moldova)**	110	Dacă admitem faptul că este necesară modificarea și completarea art. 305 din Codul Contravențional, în opinia noastră această modificare trebuie să conțină ca sancțiune, în primul rând, avertismentul, pentru că acesta contribuie la prevenirea încălcărilor. O altă perspectivă din care trebuie analizate și argumentate modificările prevederilor art. 305 este faptul dacă toate situațiile prevăzute de articolul 305 întrunesc principiul de pericol social și, sunt întâlnite, în situația digitalizării asigurării de răspundere civilă. Adițional proiectul nu expune cum se elimină suprapunerea de competențe între autoritate și instanțele de judecată în cazul verificării refuzului asigurătorului de a achita despăgubirea de asigurare din punct de vedere al condițiilor de verificare de către autoritatea de supraveghere a tergiversării ”motivate” a achitării despăgubirii sau indemnizației de asigurare. Pe de altă parte, în cadrul unei reglementări asumate, ne așteptăm ca autoritățile să prevadă ca sancțiunea sub forma de amendă șă poată fi aplicată cu condiția că nerespectarea obligației asigurătorului a cauzat prejudicii sau încălcarea afectează drepturile și interesele consumatorilor. Constatam cu ingrijorare că Nota informativă asupra proiectului în partea ce ține de modificarea Codului Contravențional și, în mod special, articolul 305 este tendențioasă și nu descrie faptul că autorii proiectului au propus declararea mai multor situații ca	**Se acceptă parțial** Nota de fundamentare a fost completată cu raționamentele care au stat la baza majorării mărimii amenzilor. Totodată, autorul, ținând cont și de alte obiecții și propuneri, a revizuit cuantumul sancțiunilor aplicate, acestea fiind fie excluse, fie diminuate. În același timp, BNAA a fost exclus din lista subiecților ai contravențiilor prevăzute la art. 305 din Codul contravențional. Cu referire la avertisment, ca formă de sancțiune contravențională, acesta, în condițiile reglementărilor actuale din Codul contravențional (art. 32), poate fi aplicat doar persoanelor fizice. Propunerea de a introduce posibilitatea aplicării avertismentului persoanelor juridice, este una conceptuală, care poate fi examinată doar de Ministerul Justiției, având în vedere rolul său esențial în reglementarea și implementarea politicilor din domeniul justiției.

nr.106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule, *se sancţionează cu amendă de la 200 la 400 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei juridice.* *(4) Refuzul asigurătorului, Biroului Național al Asiguratorilor de Autovehicule de a deschide dosarul de daune,* *se sancţionează cu amendă de la 200 la 500 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei juridice.* *(5) Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către asigurător, Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule a obligaţiilor legale referitoare la constatarea pagubelor şi/sau stabilirea şi plata despăgubirilor şi/sau a îndemnizațiilor de asigurare, precum şi încălcarea termenelor stabilite pentru aceste proceduri, inclusiv prin tergiversarea nemotivată a achitării despăgubirii şi/sau a ăndemnizațiilor de asigurare,* *se sancţionează cu amendă de la 200 la 500 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei juridice, cu amendă de la 100 la 400 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei cu funcţie de răspundere.* *(6) Refuzul neîntemeiat al asigurătorului, Biroului Național al Asiguratorilor de Autovehicule în achitarea despăgubirii de asigurare,* *se sancţionează cu amendă de la 200 la 500 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei juridice.* *(7) Nerespectarea de către asigurător și intermediarul în asigurări a normelor legale referitor la furnizarea informațiilor privind produsul de asigurare, conform art.891 din Legea nr.92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare,* *se sancţionează cu amendă de la 300 la 500 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei juridice, cu amendă de la 200 la 400 de unităţi*			contravenții decât cele expuse în prezent și nici nu specifică faptul aproape triplării cuantumului amenzilor. Astfel, autorii au considerat că omiterea mențiunii despre majorare atrage și eliberarea de obligația de a prezenta o argumentare fundamentată pe date referitoare la condițiile care au atras inițierea triplării amenzilor. În altă ordine de idei, situațiile expuse în textul articolului 305 sunt reglementate ca încălcări ale legii cu privire la asigurări și sunt prevăzute ca situații care atrag aplicarea amenzilor și în Regulamentul Comisiei Naționale a Pieței Financiare 60/5 cu privire la aprobarea Regulamentului privind gradualizarea sancțiunilor aplicate asigurătorului (reasiguratorului) sau brokerului de asigurare și/sau reasigurare și, până la abrogarea expresă a acestuia de către Banca Națională a Moldovei, continuă să producă efecte juridice, iar nota informativă nu oferă o explicație referitoare la aplicarea concomitentă a acestora. Aceste sancțiuni pot deveni un instrument de presiune administrativă, mai ales dacă sunt aplicate într-un mod disproporționat și nu sunt condiționate de faptul că sancțiunea este aplicată dacă nerespectarea obligației asigurătorului a cauzat prejudicii sau încălcarea afectează drepturile și interesele consumatorilor.	Totodată se menționează că modificările propuse nu duc la suprapunerea de competențe între autoritate și instanța de judecată. La caz autoritatea se va expune asupra răspunderii contravenționale, care este cu drept de contestare în instanța de judecată, or instanța de judecată se expune asupra răspunderii civile. Obiectul petiției se va examina în limita atribuțiilor autorității. Cu referire la Hotărârea CNPF nr. 60/5/2013 cu privire la aprobarea „Regulamentului privind gradualizarea sancțiunilor aplicate asigurătorului (reasigurătorului) sau brokerului de asigurare și/sau reasigurare este în competența BNM de a se expune asupra validității acestuia. Totodată acest act normativ nu poate fi aplicat de CNPF în lipsă de competență corespunzătoare. Având în vedere obiecțiile înaintate, amendamentul de la Art. V pct. 8 se va expune în următoarea redacție: *„8. Articolul 305 va avea următorul cuprins:* *„* ***Articolul 305. Încălcarea regulilor de activitate în domeniul asigurărilor*** *(1) Nerespectarea de către asigurător, a cerințelor legale referitoare la documentele ce se includ obligatoriu în dosarul de daune, potrivit art.22 alin.(4) din Legea nr.106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule,* *se sancţionează cu amendă de la 200 la 400 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei juridice.* *(2) Refuzul asigurătorului de a deschide dosarul de daune, se sancţionează cu amendă de la 200 la 500 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei juridice.*

convenţionale, aplicată persoanei cu funcţie de răspundere. *(8) Încălcarea termenului de prezentare Comisiei Naţionale a Pieţei Financiare a condiţiilor de asigurare, a modelelor de contracte, a poliţelor de asigurare, după efectuarea ultimelor modificări în acestea, conform art.87 alin.(3) din Legea nr.92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare,* *se sancţionează cu amendă de la 100 la 200 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei cu funcţie de răspundere.* *(9) Încheierea de către asigurător sau intermediarul în asigurări a contractelor de asigurare, cu încălcarea normelor legale și/sau cu încălcarea prevederilor condițiilor de asigurare,* *se sancţionează cu amendă de la 200 la 500 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei juridice.*”.				*(3) Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către asigurător a obligaţiilor referitoare la constatarea pagubelor şi/sau stabilirea şi plata despăgubirilor și/sau a îndemnizațiilor de asigurare, precum şi încălcarea termenelor stabilite pentru aceste proceduri, inclusiv prin tergiversarea nemotivată a achitării despăgubirii și/sau a îndemnizațiilor de asigurare,* *se sancţionează cu amendă de la 50 la 400 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere sau cu amendă de la 200 la 500 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei juridice.* *(4) Nerespectarea de către asigurător și intermediarul în asigurări a normelor legale referitor la furnizarea informațiilor privind produsul de asigurare, conform art.89[1] din Legea nr.92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare,* *se sancţionează cu amendă de la 200 la 500 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei juridice.* *(5) Încheierea de către asigurător sau intermediarul în asigurări a contractelor de asigurare, cu încălcarea normelor legale și/sau cu încălcarea prevederilor condițiilor de asigurare,* *se sancţionează cu amendă de la 100 la 500 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei juridice.”.*
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	111	4. În partea ce ține de propunerile de modificarea a art. 305 și extinderea acestuia cu noi prevederi care stabilesc sancțiuni pentru încălcări specifice ale asigurătorilor și intermediarilor în asigurări, considerăm faptul că acest demers nu este justificat, având în vedere că Legea nr. 92/2022, la art. 122, deja prevede sancțiuni pentru nerespectarea legislației relevante, fapt ce presupune o suprapunerea de sancțiuni. De asemenea, ținem să remarcăm că prin Legea nr. 214 din 20.07.2023, în vigoare din 03.08.2023, au fost abrogate unele articole/aliniate din Codul contravențional, inclusiv articolul 305, în scopul dezincriminării faptelor sub aspect contravențional și atribuirii unei caracteristici administrative activității din domeniul	**Se acceptă parțial** Nota de fundamentare a fost completată cu raționamentele care au stat la baza majorării mărimii amenzilor. Totodată, autorul, ținând cont și de alte obiecții și propuneri, a revizuit cuantumul sancțiunilor aplicate, acestea fiind fie excluse, fie diminuate. În același timp, BNAA a fost exclus din lista subiecților ai contravențiilor

			asigurărilor. Astfel, nu se consideră necesar să se revină la vechea abordare. De asemenea, nejustificată este și majorarea semnificativă a sancțiunilor existente din Codul contravențional în domeniul asigurărilor. Un exemplu relevant este majorarea sancțiunilor pentru „prezentarea tardivă și/sau incompletă către Comisia Națională a Pieței Financiare a informațiilor și documentelor necesare", unde, anterior, se aplicau sancțiuni de până la 150 de unități convenționale, iar acum se propune sancțiunea de până la 1000 de unități convenționale (art. 304^3 alin. (1) Cod contravențional). În altă ordine de idei, situațiile expuse in textul art. 305 sunt reglementate drept încălcări ale legislației cu privire la asigurări si sunt prevăzute ca situații care atrag aplicarea amenzilor și în conformitate cu Regulamentul Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 60/5 cu privire la aprobarea „Regulamentului privind gradualizarea sancțiunilor aplicate asigurătorului (reasigurătorului) sau brokerului de asigurare și/sau reasigurare" și până la abrogarea expresă a acestuia de către Banca Națională a Moldovei, continua să producă efecte juridice, iar nota informativă nu oferă o explicație referitoare la aplicarea concomitentă a acestora. Aceste sancțiuni pot deveni un instrument de presiune administrativă, mai ales dacă sunt aplicate într-un mod disproporționat si nu sunt condiționate de faptul că sancțiunea este aplicată dacă nerespectarea obligației asiguratorului a cauzat prejudicii sau încălcarea afectează drepturile și interesele consumatorilor.	prevăzute la art. 305 din Codul contravențional. Potrivit art. 122 alin.2 din Legea 92/2022 „În caz de constatare a încălcărilor menționate la alin.(1), autoritatea de supraveghere (BNM) poate aplica următoarele sancțiuni". La caz, prevederile articolului dat sunt aplicabile doar BNM. Totodată, referitor la excluderea unor alineate din art. 305 din Codul contravențional, această modificare a fost determinată într-o măsură oarecare de transferul de competențe de la CNPF către BNM. Complementar, a se vedea comentariul expus la pct. 110.
	Asociația Obștească "Uniunea Asiguratorilor din Republica Moldova"	112	5. Suntem complet împotriva modificarii art.305 din Cod Contravențional și propunem excluderea acestora. Argumentare: Este absolut nejustificată stabilirea față de societățile de asigurare a unui număr mare de contravenții în comparație cu alți subiecți ai raporturilor contravenționale. De asemenea, amendamentele prevăd sancțiuni pentru fiecare proces de lucru în cadrul desfășurării activității de asigurare, care includ și omisiuni tehnice care nu au impact asupra despăgubirii asiguraților sau persoanelor terțe păgubite. Sancţiunile trebuie să fie efective și proporţionale cu natura, gravitatea, amploarea și durata încălcării. În nota de fundamentare lipsește informația despre numărul de cazuri similare care au fost identificate în perioadele precedente și despre gravitatea față de consumatorii serviciilor. Or stabilirea unor amenzi în mărimea de 200-400 unități convenționale pentru nerespectarea formei și conținutul cererii de despăgubire, procesului verbal de constatare a pagubelor, sau pentru lipsa unui document în dosarul de daune, este deloc motivată și neproporțională cu impactul asupra calității serviciului și nivelului de satisfacțiea a clientului. Aceste norme vor sfida asigurarea mecanismelor necesare pentru buna	**Se acceptă parțial** Nota de fundamentare a fost completată cu raționamentele care au stat la baza majorării mărimii amenzilor. Totodată, autorul, ținând cont și de alte obiecții și propuneri, a revizuit cuantumul sancțiunilor aplicate, acestea fiind fie excluse, fie diminuate. În același timp, BNAA a fost exclus din lista subiecților ai contravențiilor prevăzute la art. 305 din Codul contravențional. Complementar, a se vedea comentariul expus la pct. 110.

			funcționare a pieței, vor descuraja susținerea concurenței echitabile pe piața serviciilor de asigurare și vor perturba și inhiba activitatea asigurătorilor.	

	Biroul Naţional al Asigurătorilor de Autovehicule	113	La pct. 8, Proiectul de lege urmăreşte completarea art.305 din Codul contravenţional al RM cu noi prevederi şi sancţiuni încălcarea regulilor de activitate în domeniul asigurărilor, punând pe picior de egalitate responsabilităţile BNAA cu cele ale asigurătorilor, fără a ţine cont de diferenţele fundamentale dintre funcţiile şi specificul de activitate al acestora. Potrivit art.33 alin.(l) lit. d) al Legii nr. 106, *BNAA* ***îndeplineşte funcţiile care îi sunt atribuite ca membru al Consiliului Birourilor de la Bruxelles, angajamentele care decurg din acordurile cu birourile naţionale din statele terţe şi alte funcţii, conform cerinţelor actelor normative care reglementează Sistemul Internaţional de Asigurări „Carte Verde”***. - **Referitor la calitatea BNAA de subiect special al contravenţiilor prevăzute de noua redacţie a art.305 Cod contravenţional:** Din punct de vedere conceptual, considerăm că, completarea Codului contravenţional cu contravenţii în vederea tragerii la răspundere a Biroului Naţional al Asigurătorilor de Autovehicule, compromite caracterul independent şi autonom al BNAA, precum şi sancţionarea unei asociaţii obşteşti profesionale. Autorul proiectului propune într-o nouă redacţie art.305 din Cod, implicit, prin redarea unor alineate care au fost abrogate prin alte legi de modificare şi completare a Codului contravenţional Actualmente, art.305 din Codul contravenţional, are în vigoare doar trei alineate - (3); (8) şi (11). Consecvent, autorul intervine cu amendamente prin completarea cu alte contravenţii în locul celor abrogate, ceea ce nu corespunde normelor procesului tehnico-legislativ. In alt context, în corespundere cu prevederile Legii nr. 106/2022, Biroul Naţional al Asigurătorilor de Autovehicule, reprezintă asociaţia profesională, **independentă şi autonomă,** a tuturor societăţilor de asigurare licenţiate conform legislaţiei să practice în Republica Moldova activitate de asigurare obligatorie RCA, care îndeplineşte atribuţiile de birou naţional în Sistemul Internaţional de Asigurări „Carte Verde”, de organism de plată a despăgubirilor de asigurare, precum şi alte atribuţii. Adiţional, art.32 alin.(3) din Legea nr. 106/2022, stabileşte că BNAA îşi desfăşoară activitatea în baza propriului statut, a prezentei legi (Legea nr. 106/2022), **a reglementărilor Consiliului Birourilor,** a actelor normative ale Băncii Naţionale a Moldovei şi altor acte normative. Art.32 alin.(5) stabileşte expres că, Activitatea, patrimoniul şi atribuţiile BNAA-ului, Fondul de protecţie a victimelor străzii şi Fondul de compensare **sunt supuse supravegherii de către Banca Naţională a Moldovei** în conformitate cu legislaţia. Pe cale de consecinţă, dacă BNAA este definită prin lege ca fiind	**Se acceptă parțial** Nota de fundamentare a fost completată cu raționamentele care au stat la baza majorării mărimii amenzilor. Totodată, autorul, ținând cont și de alte obiecții și propuneri, a revizuit cuantumul sancțiunilor aplicate, acestea fiind fie excluse, fie diminuate. În același timp, BNAA a fost exclus din lista subiecților ai contravențiilor prevăzute la art. 305 din Codul contravențional. Complementar, a se vedea comentariul expus la pct. 110.

			independentă şi autonomă, ingerinţa unei autorităţi poate fi interpretată ca o încălcare a acestui principiu, fapt care ar putea genera conflicte juridice. Intervenţiile CNPF ar putea afecta poziţia BNAA în cadrul COB, generând tensiuni. Impunerea unor sancţiuni naţionale în paralel cu obligaţiile internaţionale poate crea un precedent periculos, în care BNAA ar trebui să răspundă în faţa a două autorităţi cu reglementări diferite. Totodată, autorul proiectului urmează să ţină cont de specificul procesului de instrumentare a dosarelor de daună aferente fondurilor gestionate de BNAA: **a) Fondului de Compensare (FC)** - pentru accidentele în care persoana vinovată de producerea pagubei deţine certificat de asigurare „Carte Verde" valabil pe teritoriul Republicii Moldova, emis de un asigurător din străinătate), şi **b) Fondului de Protecţie a Victimelor Străzii (FPVS)** - pentru accidentele în care proprietarii şi/sau utilizatori nu au încheiat contracte de asigurare obligatorie RCA, de vehicule şi/sau conducători de vehicule neidentificaţi, de vehicule neînregistrate sau care nu au fost supuse înmatriculării pe teritoriul Republicii Moldova şi/sau de vehicule obţinute pe cale ilicită şi neasigurate RCA. **În cazul solicitării despăgubirilor de asigurare din FC,** dosarul de daune se instrumentează şi soluţionează **în conformitate cu procedura şi termenele stabilite de Regulamentele Interne ale Sistemului International de Asigurare „Carte Verde", care pot deroga de la prevederile Legii nr.106,** iar termenele de examinare sunt în strictă dependenţă de ziua recepţionării de către BNAA a confirmării valabilităţii certificatului de asigurare „Carte Verde" din străinătate (BNAA Birou Regularizator) sau de la data acordării garanţiei în baza art.9 din Regulamentele Interne ale COB / data confirmării valabilităţii de asigurare „Carte Verde" eliberată de membrul/ex-membrul BNAA şi/sau preluării de către BNAA a obligaţiilor aferente portofoliului de asigurare „Carte Verde" (BNAA Birou Garant). Cu titlu de exemplu, în cadrul examinării dosarului de daună în baza unei cereri de despăgubire înaintate BNAA, potrivit prevederilor art.8 din Regulamentele Interne, Biroul Naţional „Carte Verde"/compania de asigurări emitentă a certificatului „Carte Verde" are la dispoziţie **42 zile** de la data recepţionării interpelării BNAA pentru a confirma sau nega acoperirea de asigurare pentru vehiculul solicitat la data producerii accidentului rutier. Astfel, proiectul de lege nu distinge clar între responsabilităţile BNAA ca garant şi regularizator de cele ale asigurătorilor. Această ambiguitate poate duce la interpretări abuzive în aplicarea sancţiunilor, sancţionarea BNAA pentru acţiuni care sunt în afara controlului său.	

			Proiectul de lege extinde nejustificat rolul BNAA către operaţiuni care depăşesc sfera sa stabilită de lege. Implicarea sa în procese operaţionale (de ex. deschiderea dosarelor de daune pentru cazuri obişnuite gestionate de asigurători activi) contravine principiilor conform cărora BNAA are un rol subsidiar. Această extensie riscă să suprasolicite BNAA, afectând capacitatea sa de a gestiona cazurile speciale care intră exclusiv în responsabilitatea sa. Un alt exemplu, în care ar putea interveni disensiuni, este situaţia când persoana păgubită depune electronic sau prin poşta terestră o scrisoare intitulată „cerere de despăgubire", nu pe formularul aprobat de CNPF, cu anexarea tuturor actelor relevante (paşaport tehnic, dosar contravenţional al accidentului rutier, rechizite bancare, ş.a.), iar BNAA, nu este clar cum ar trebui să procedeze în atare situaţie. Or, pe de o parte, autorul proiectului, incriminează drept contravenţie fapta de nerespectare de către BNAA a formei şi conţinutului cererii de despăgubire, iar pe de altă parte, incriminează, refuzul BNAA de a deschide dosar de daune. Proiectul de lege prevede sancţiuni uniforme pentru BNAA şi asigurători, ignorând faptul că BNAA acţionează doar în cazuri speciale. Impunerea aceloraşi sancţiuni poate penaliza excesiv BNAA pentru 1)greşeli/întârzieri administrative care nu-i pot fi imputate (ex. cazurile FC) 2)Sancţiuni pentru tergiversarea nerezonabilă a procesării unui dosar preluat în calitate de garant (ex. în caz de insolvenţă a asigurătorului). 3)Penalizări pentru necomunicarea în termenul legal a deciziilor către victime datorate acţiunilor altor birouri naţionale / asigurători din străinătate. BNAA nu este o companie de asigurări care generează profit prin comercializarea unor polițe de asigurare pe diverse categorii, motiv pentru care imputarea anumitor contravenţii este nejustificată. În această ordine de idei, se propune autorului proiectului studierea suplimentară a aspectelor propuse şi a amendamentelor înaintate, urmând raţionamentele enunţate *supra*.	

	Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule (aviz suplimentar)	114	3. La pct. 8 din proiect, se completează Codul contravențional cu Art. 305 Încălcarea regulilor de activitate în domeniul asigurărilor. Articolul menționat prevede o serie de contravenții referitoare la încălcarea regulilor de activitate în domeniul asigurărilor, în care subiecți ai faptelor invocate sunt: asigurătorii/intermediarii în asigurări/Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule. 3.1. În mod prioritar, considerăm absolut nefondată includerea unei asociații profesionale, societăți necomerciale în lista subiecților supuși sancțiunilor contravenționale. Pe lână argumentele invocate în Avizul expediat anterior, considerăm iminent necesar excluderea Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule ca potențial subiect al contravențiilor incriminate la Art.305, urmând a fi luate în considerare funcțiile și specificul de activitate al Biroului Național reglementate în Legea nr.106/2022 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de vehicule (Legea nr.106/2022). Astfel, BNAA reprezintă asociația profesională necomercială, independentă și autonomă, a tuturor societăților de asigurare licențiate conform legislației să practice în Republica Moldova activitate de asigurare obligatorie RCA și care îndeplinește funcțiile atribuite ca membru al Consiliului Birourilor „Carte Verde" de la Bruxelles (COB), angajamentele care decurg din acordurile cu birourile naționale din statele terțe și alte atribuții, conform cerințelor actelor normative care reglementează Sistemul Internațional de Asigurări „Carte Verde". Activitatea, patrimoniul și atribuțiile BNAA-ului, Fondul de protecție a victimelor străzii și Fondul de compensare sunt supuse supravegherii de către Banca Națională a Moldovei în conformitate cu legislația. BNAA acționează în calitate de organism de plată a despăgubirilor în temeiul a două Fonduri gestionate potrivit cadrului legal și normativ în vigoare: Fondul de Compensare și Fondul de Protecție a Victimelor Străzii. Astfel, autorul proiectului de lege urmează a ține cont de specificul instrumentării dosarelor de daune aferente fondurilor menționate: a) Fondului de Compensare (FC) - pentru accidentele în care persoana vinovată de producerea pagubei deține certificat de asigurare „Carte Verde" valabil pe teritoriul Republicii Moldova, emis de un asigurător din străinătate, și b) Fondului de Protecție a Victimelor Străzii (FPVS) - pentru accidentele în care proprietarii și/sau utilizatorii nu au încheiat contracte de asigurare obligatorie RCA, de vehicule și/sau conducători de vehicule neidentificați, de vehicule neînregistrate sau care nu au fost supuse înmatriculării pe teritoriul Republicii Moldova și/sau de vehicule obținute pe cale ilicită și neasigurate RCA.	**Se acceptă parțial** Nota de fundamentare a fost completată cu raționamentele care au stat la baza majorării mărimii amenzilor. Totodată, autorul, ținând cont și de alte obiecții și propuneri, a revizuit cuantumul sancțiunilor aplicate, acestea fiind fie excluse, fie diminuate. În același timp, BNAA a fost exclus din lista subiecților ai contravențiilor prevăzute la art. 305 din Codul contravențional. Complementar, a se vedea comentariul expus la pct. 110.

			În cazul solicitării despăgubirilor de asigurare din FC, dosarul de daune se instrumentează și soluționează în conformitate cu procedura și termenele stabilite de Regulamentele Interne ale COB și ale Sistemului Internațional de Asigurare „Carte Verde”. În mod complementar, la soluționarea dosarelor de daune se aplică și prevederile Legii nr. 106/2022. A se reține că, termenele de examinare a dosarelor de daune aferente Fondului FC sunt în strictă dependență de ziua recepționării de către BNAA a confirmării valabilității certificatului de asigurare „Carte Verde” din străinătate (BNAA Birou Regularizator) sau de la data acordării garanției în baza art.9 din Regulamentele Interne ale COB / data confirmării valabilității de asigurare „Carte Verde” eliberată de membrul/ex-membrul BNAA și/sau preluării de către BNAA a obligațiilor aferente portofoliului de asigurare „Carte Verde” ale membrului aflat în dificultate financiară sau ex-membrul BNAA (BNAA Birou Garant). În concret, potrivit prevederilor Art.8 din Regulamentele Interne, Biroul Național „Carte Verde”/compania de asigurări emitentă a certificatului „Carte Verde” are la dispoziție 42 zile de la data recepționării interpelării BNAA pentru a confirma sau nega acoperirea de asigurare pentru vehiculul implicat la data producerii accidentului rutier. Respectiv, de la data recepționării răspunsului din străinătate, BNAA va începe instrumentarea dosarului de daune potrivit Legii nr.106/2022. Subliniem că, procedurile și termenele de soluționare a dosarelor de daune sunt diferite în funcție de calitatea biroului în procesul de instrumentare a dosarelor de daune: Birou Regularizator sau Birou Garant. Aceste diferențe ar putea duce la interpretări incorecte în determinarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor în raport cu BNAA, astfel încât Biroul ar fi eventual sancționat pentru acțiuni care sunt în afara controlului său. Impunerea unor sancțiuni naționale pentru anumite fapte care sunt inter-dependente cu obligațiile internaționale comportă un caracter injust și inechitabil, or, o asemenea abordare din partea autorității statului ar putea fi interpretată ca o ingerință nejustificată în activitatea Biroului, ceea ce ar afecta poziția și imaginea BNAA pe plan extern în cadrul SIA „Carte Verde”. Astfel, autorul proiectului urmează a ține cont de specificul procesului de instrumentare a dosarelor de daună aferente fondurilor gestionate de BNAA și a face distincție între responsabilitățile BNAA în raport cu cele ale asigurătorilor/intermediarii în asigurări acestea fiind entități juridice comerciale. Or, BNAA nu este societate comercială cu scop de profit prin comercializarea unor polițe de asigurare pe diverse categorii. Este o entitate non-profit care gestionează două fonduri publice constituite	

			indirect din resursele consumatorilor produselor de asigurare, motiv pentru care imputarea anumitor contravenții este nejustificată.	
		115	3.2. În mod secundar! Ne expunem în raport cu unele contravenții care, fie urmează a fi excluse din proiect, fi revizuite, în mod punctual după cum urmează: ➢ Art.305 alin.(1): Încălcarea de către asigurător sau intermediarul în asigurări a prevederilor legale referitoare la modul de încheiere, forma, conţinutul şi termenul contractelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, se sancţionează cu amendă de la 100 la 400 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei juridice. Contravenția reglementată urmează a fi exclusă din proiect, întrucât este inaplicabilă din punct de vedere practic. Cererile de încheiere a asigurărilor RCA, contractele și polițele aferente asigurărilor RCA sunt procesate și eliberate contractantului asigurării în mod automat prin intermediul Sistemului informațional de Stat RCA Data. Respectiv, nu se identifică situații în care încheierea, forma, conţinutul şi termenul contractelor de asigurare RCA ar putea fi perfectate cu nerespectarea prevederilor legale, întrucât aceste operațiuni de contractare sunt procesate de către asigurător/intermediarul în asigurări, în mod electronic, prin intermediul unui Sistem informațional unic pentru toata piața de asigurări, fiind implementate din punct de vedere tehnic în Sistem toate aspectele: modelul, forma și conținutul cererilor de asigurare/contractelor/polițelor de asigurare RCA conform cadrului normativ în vigoare (Hotărârea CNPF nr.24/1 din 14.05.2024). În legătură cu acest aspect a se reține că pe segmentul asigurărilor RCAE Carte Verde, începând cu 01.11.2024, s-a renunțat la blanchetele de culoare verde, iar de la 01.01.2025, asigurările Carte Verde sunt valabile și în format digital. Falsificarea contractelor sau polițelor de asigurare RCA cu utilizarea mijloacelor electronice este posibilă din punct de vedere tehnic, dar asemenea fapte nu sunt cu siguranță în interesul unui asigurător/intermediar în asigurări. Faptul falsificării documentelor de asigurare obligatorie RCA ar putea fi imputate unor terțe persoane rău-voitoare, care eventual ar urmări scopuri financiare la vânzarea acestor documente și care ar depăși sfera domeniului contravențional, cu posibilitatea calificării faptei respective drept infracțiune în baza Codului penal (fals în acte publice/confecționarea, deținerea, utilizarea documentelor oficiale false).	**Se acceptă parțial** Nota de fundamentare a fost completată cu raționamentele care au stat la baza majorării mărimii amenzilor. Totodată, autorul, ținând cont și de alte obiecții și propuneri, a revizuit cuantumul sancțiunilor aplicate, acestea fiind fie excluse, fie diminuate. În același timp, BNAA a fost exclus din lista subiecților ai contravențiilor prevăzute la art. 305 din Codul contravențional. Complementar, a se vedea comentariul expus la pct. 110.

		116	➢ Art.305 alin.(2): Nerespectarea de către asigurător, Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule a formei și a conținutului cererii de despăgubire, procesului-verbal de constatare a pagubelor aferente asigurării de răspundere civilă auto, se sancționează cu amendă de la 200 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice. Propunem excluderea acestei contravenții din proiect, întrucât forma și a conținutul cererii de despăgubire, a procesului-verbal de constatare a pagubelor aferente asigurării de răspundere civilă auto au fost reglementate prin actul normativ al CNPF nr.24/1 din 14.05.2024 în scopul uniformizării practicii aplicabile la depunerea unei cereri de despăgubire și la întocmirea procesului-verbal de constatare a pagubelor aferente asigurării RCA, întru facilitarea procedurilor aferente în baza unui act uniformizat aplicabil în piață. Or, în practică, sunt situații în care persoana păgubită depune cerere de despăgubire în formă liberă, electronic prin e-mail, ceea ce este acceptabil potrivit Legii nr.106/2022 și nu o completează exact în formatul anexat la hotărârea CNPF. Cererea în cauză furnizează date suficiente și/sau sunt anexate documente din care rezultă dreptul păgubitului de a solicita despăgubiri. Respectiv, apare întrebarea cererea în forma liberă depusă se respinge? Sau refuzul cetățeanului de a depune o cerere în formatul aprobat de CNPF pentru utilizare de către asigurători?.... sau se acceptă în instrumentare constituind temei de deschidere a unui dosar de daune în baza Legii nr.106/2022. Dacă nerespectarea formei cererii de către păgubiți va constitui contravenție cu eventuala sancționare între limite enorme de la 200 la 400 unități convenționale, rezultă că cererea depusă în formă liberă urmează a fi refuzată cu solicitarea către păgubit de a completa altă cerere, ceea ce, în fond, este o tergiversare de proces și limitare a drepturilor consumatorului și a persoanelor păgubite de a-și înainta pretențiile de despăgubire. În continuitatea ideii, dacă păgubitul nu revine cu cerere de despăgubire în formatul reglementat, ce va întreprinde în continuare asigurătorul? Va suspenda/refuza examinarea cererii depusă în format liber și va lăsa pretențiile de despăgubire înaintate nesoluționate? De data depunerii cererii de despăgubire depinde și constatarea ulterioară a pagubelor produse, respectiv, în baza unei cereri depusă în format liber, asigurătorul/BNAA urmează să constate sau nu pagubele suportate de păgubit în termenul de 5 zile lucrătoare stipulat în baza Legii nr.106/2022? Astfel, calificarea nerespectării de către asigurător, a formei și a conținutului cererii de despăgubire, procesului-verbal de constatare a pagubelor aferente asigurării de răspundere civilă	**Se acceptă parțial** Nota de fundamentare a fost completată cu raționamentele care au stat la baza majorării mărimii amenzilor. Totodată, autorul, ținând cont și de alte obiecții și propuneri, a revizuit cuantumul sancțiunilor aplicate, acestea fiind fie excluse, fie diminuate. În același timp, BNAA a fost exclus din lista subiecților ai contravențiilor prevăzute la art. 305 din Codul contravențional. Complementar, a se vedea comentariul expus la pct. 110.

			auto drept contravenție o considerăm nefondată inclusiv prin prisma definiției „contravenției” din Codul Contravențional - Constituie contravenție fapta - acțiunea sau inacțiunea - ilicită, cu un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea, săvârșită cu vinovăție, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege. În ce constă caracterul ilicit și gradul de pericol social în faptul nerespectării de către asigurător, a formei și a conținutului cererii de despăgubire, procesului-verbal de constatare a pagubelor aferente asigurării de răspundere civilă auto?	
		117	➢ Art.305 alin.(3): Nerespectarea de către asigurător, Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule a prevederilor legale referitoare la documentele obligatorii ce trebuie să se conțină în dosarul de daune, potrivit art.22 alin.(4) din Legea nr.106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule, se sancţionează cu amendă de la 200 la 400 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei juridice. Referitor la momentul deschiderii dosarului de daune, Art.20 alin.(1) lit.a), prevede că, după ce a luat cunoștință de producerea accidentului, asigurătorul RCA este obligat să deschidă un dosar de daune. De menționat că notificarea despre accident poate parveni nu neaparat din partea persoanei păgubite, dar și din partea vinovatului sau a unei terțe persoane interesate/a unui martor la un accident rutier. Prin urmare, dacă aplicăm norma menționată în stricto senso indiferent de persoana care notifică cazul de accident, se deschide dosar de daune. Pe de altă parte, Art.22 alin.(3) din Legea nr.106/2022 prevede că, odată cu deschiderea dosarului de daune, asigurătorul RCA sau, după caz, BNAA eliberează persoanei păgubite, în scris, lista documentelor necesare, dar nu mai multe decât cele menționate la alin.(4), pentru închiderea dosarului de daune și pentru plata despăgubirii. Respectiv, pentru instrumentarea și soluționarea unui dosar de daune, persoana păgubită completează dosarul cu setul de documente necesare în scopul menționat. În practică se pot atesta situații, când păgubiții, din varii motive, nu mai depun cerere de despăgubire, ci își soluționează pretențiile materiale pe cale judiciară în cadrul unui proces penal/civil, sau nu se prezintă pentru completarea dosarului sau nu completează în totalitate dosarul cu documentele indicate în Legea nr.106/2024. Un exemplu elocvent sunt situațiile care cad sub incidența Fondului de Protecție a Victimelor Străzii. Astfel, obiectăm că fapta descrisă ar purta caracter ilicit, săvârșită cu vinovăție și calificarea în consecință drept contravenție, pentru motivele explicate mai sus și care nu depind întotdeauna de voința entității regularizatoare a daunelor (asigurător/BNAA). În	**Se acceptă parțial** Nota de fundamentare a fost completată cu raționamentele care au stat la baza majorării mărimii amenzilor. Totodată, autorul, ținând cont și de alte obiecții și propuneri, a revizuit cuantumul sancțiunilor aplicate, acestea fiind fie excluse, fie diminuate. În același timp, BNAA a fost exclus din lista subiecților ai contravențiilor prevăzute la art. 305 din Codul contravențional. Complementar, a se vedea comentariul expus la pct. 110.

			consecință propunem excluderea faptei date din contravențiile care reglementează încălcarea regulilor de activitate în domeniul asigurărilor.	
		118	➢ Art.305 alin.(4): Refuzul asigurătorului, Biroului Național al Asiguratorilor de Autovehicule de a deschide dosarul de daune, se sancţionează cu amendă de la 200 la 500 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei juridice. Fapta descrisă drept contravenție este redată într-un mod generalist, fără anumite norme de referință – în ce cazuri refuzul asigurătorului sau a BNAA de a deschide dosar de daune poate constitui contravenție? Aplicarea normei în orice situație de refuz este abuzivă și nejustificată! Spre exemplu, cererile adresate Biroului Național pentru despăgubirea daunelor materiale provocate vehiculelor avariate de autori neidentificați și care nu subscriu situațiilor în care un astfel de accident de vehicul a provocat deces sau vătămare corporală care a condus la stabilirea dizabilității (Art.39 alin.(3) lit.b) din Legea nr.106/2022) sunt refuzate în soluționare pentru lipsa temeiului legal de soluționare. Or, în baza faptei incriminate drept contravenție, pentru un asemenea refuz, BNAA ar fi pasibil de sancțiune contravențională? Totodată, propunem a fi examinate și coroborate normele din Legea nr.106/2022 referitoare la deschiderea unui dosar de daune. Astfel cum s-a specificat anterior, orice persoană care aduce la cunoștință despre producerea accidentului rutier, obligă în consecință asigurătorul RCA să deschidă un dosar de daune, iar până se prezintă persoana păgubită pentru depunerea cererii – dosarul se suspendă? Respectiv, orice persoana care a auzit sau a fost martor la un accident și notifică despre aceasta asigurătorul/BNAA - urmează a fi deschis dosar de daune, iar în caz de refuz…. se constată contravenție în baza normei reglementate? BNAA opinează că, cadrul legal urmează a fi amendat și în Legea nr.106/2022 de indicat expres că dosarul de daune se deschide la depunerea cererii de despăgubire din partea persoanei păgubite căreia i se comunică lista documentelor necesare instrumentării și soluționării dosarului de daune și justifică asigurătorul/BNAA să întreprindă în continuare acțiunile aferente, începând cu constatarea și evaluarea pagubelor, etc.	**Se acceptă parțial** Nota de fundamentare a fost completată cu raționamentele care au stat la baza majorării mărimii amenzilor. Totodată, autorul, ținând cont și de alte obiecții și propuneri, a revizuit cuantumul sancțiunilor aplicate, acestea fiind fie excluse, fie diminuate. În același timp, BNAA a fost exclus din lista subiecților ai contravențiilor prevăzute la art. 305 din Codul contravențional. Complementar, a se vedea comentariul expus la pct. 110.
		119	➢ Art.305 alin.(5): Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către asigurător, Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule a obligaţiilor legale referitoare la constatarea pagubelor şi/sau stabilirea şi plata despăgubirilor şi/sau a îndemnizațiilor de asigurare, precum şi încălcarea termenelor stabilite pentru aceste proceduri, inclusiv prin	**Se acceptă parțial** Nota de fundamentare a fost completată cu raționamentele care au stat la baza majorării mărimii amenzilor.

			tergiversarea nemotivată a achitării despăgubirii și/sau a indemnizațiilor de asigurare, se sancţionează cu amendă de la 200 la 500 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei juridice, cu amendă de la 100 la 400 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere. Reiterăm amendamentul de a elimina BNAA ca subiect al contravenției indicată din considerentul specificului activității rezultate din apartenența la Sistemul Carte Verde, în care BNAA se conformează prioritar procedurilor și termenilor indicate în reglementările internaționale corespunzătoare (a se vedea argumentele expuse supra). Cu titlu de exemplu, vom indica speța unui dosar de daune din practica BNAA, când un cetățean a suferit vătămări corporale urmare a unui accident rutier, vinovat fiind un conducător al unui vehicul înmatriculat în Germania. Păgubitul a solicita suma maximă a despăgubirii de1 mil. de lei, conform legislației aplicabile țării accidentului, în speță Legea nr.414/2006, păgubitul nu deținea documente justificative pentru a confirma despăgubirea solicitată. Urmare a discuțiilor cu asigurătorului vinovatului și în corespundere cu prevederile Regulamentului intern al COB, asigurătorul din Germania a instruit BNAA să-i fie achitată suma maximă prevăzută de lege, inclusiv și prin prisma că legislația națională nu prevedea o daună morală. Respectiv, în practica BNAA există cazuri când dosarele de daună aferente FC nu se instrumentează conform legislației naționale și nu în detrimentul păgubitului. Totodată, această normă vine în contradicție cu prevederile art.24 alin.(1) din Legea nr.106/20022 care prevede că: „Cuantumul despăgubirii de asigurare se stabilește în baza unui acord încheiat între persoana păgubită și asigurătorul RCA, întocmit pe suport de hârtie, în formă scrisă, sau prin mijloace electronice. În cazul în care părțile nu au ajuns la nicio înțelegere, asigurătorul RCA plătește despăgubirea de asigurare în cuantumul stabilit, iar persoana păgubită are dreptul să conteste decizia asigurătorului în instanța de judecată.” Astfel, potrivit normei citate, instanța de judecată este unica să decidă asupra corectitudinii cuantumului calculat de către asigurător. În practică există situații când evaluatorii aplică aceleași reguli prevăzute de Legea nr106/2022 pentru stabilirea despăgubirii de asigurare, totuși cuantumurile pot varia semnificativ de la o evaluare la alta, deoarece piața pieselor de schimb și a unităților reparatoare nu este reglementată, fiind constatate diferențe substanțiale atât la costurile pieselor necesare a fi înlocuit în procesul de reparație cât și la manoperă.	Totodată, autorul, ținând cont și de alte obiecții și propuneri, a revizuit cuantumul sancțiunilor aplicate, acestea fiind fie excluse, fie diminuate. În același timp, BNAA a fost exclus din lista subiecților ai contravențiilor prevăzute la art. 305 din Codul contravențional. Complementar, a se vedea comentariul expus la pct. 110.

		120	➢ Art.305 alin.(6): Refuzul neîntemeiat al asigurătorului, Biroului Național al Asiguratorilor de Autovehicule în achitarea despăgubirii de asigurare, se sancţionează cu amendă de la 200 la 500 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei juridice. Similar obiecțiilor expuse în raport cu contravenția reglementată la alin.(4), urmează a fi reglementate cazurile care se consideră refuz neîntemeiat în acordarea despăgubirii, întru evitarea aplicării arbitrare a normei, în orice situație de refuz sau în baza unor opinii samavolnice.	**Se acceptă parțial** Nota de fundamentare a fost completată cu raționamentele care au stat la baza majorării mărimii amenzilor. Totodată, autorul, ținând cont și de alte obiecții și propuneri, a revizuit cuantumul sancțiunilor aplicate, acestea fiind fie excluse, fie diminuate. În același timp, BNAA a fost exclus din lista subiecților ai contravențiilor prevăzute la art. 305 din Codul contravențional. Complementar, a se vedea comentariul expus la pct. 110.
11. Articolul 344: la alineatul (3) litera d), cuvântul „*utilizarea*” se substituie cu cuvântul „*aplicarea*”, iar textul „*de la 30 la 60 de unităţi convenţionale aplicată persoanei cu funcţie de răspundere, cu amendă de la 60 la 120 de unităţi convenţionale aplicată persoanei juridice*” se substituie cu textul „*de la 100 la 400 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei cu funcţie de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei juridice*”; alineatul (4): la litera a), textul „*sau a informaţiei precontractuale*” se exclude; litera b) va avea următorul cuprins: „*b) încălcarea de către profesionist a cerinţelor stabilite la art.5 şi 6 din Legea nr.202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori la furnizarea informaţiei precontractuale,* *se sancţionează cu amendă de la 400 la 500 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei juridice.*”; după litera b) se introduce litera b[1]) cu următorul cuprins:	**Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării**	121	1. Modificarea propusă la pct. 11 ce ține de substituirea cuvântului „utilizarea” cu cuvântul „aplicarea” la alineatul (3) litera d) Cod contravențional urmează a fi exclusă. În argumentarea poziției, menționăm că Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, care prevede cerințele generale de apărare și asigurare a drepturilor și intereselor legitime ale consumatorilor în cazul unor practici comerciale incorecte, și care se indică la încadrarea juridică a faptei prevăzute la art. 344 alin. (3) lit. d) Cod contravențional, operează cu cuvântul „utilizarea” și nu „aplicarea”, în special la art. 15 intitulat „Răspunderi și sancțiuni pentru utilizarea practicilor comerciale incorecte”.	**Se acceptă** Amendamentul propus la alineatul (3) litera d), ce ține de substituirea cuvântului „*utilizarea*” cu cuvântul „*aplicarea*”, a fost exclus. Astfel, pct. 11 din proiect a fost ajustat și se va expune în următoarea redacție: „*11. Articolul 344:* *la alineatul (3), textul „de la 30 la 60 de unităţi convenţionale aplicată persoanei cu funcţie de răspundere, cu amendă de la 60 la 120 de unităţi convenţionale aplicată persoanei juridice” se substituie cu textul „de la 100 la 400 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei cu funcţie de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei juridice. [...]*”.
		122	2. Cu referire la completarea art. 344 cu alin. (11), menționăm că lit. b) face referire la art. 31^3 din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor. Subsecvent, propunerea se va ajusta în vederea corespunderii cu legea menționată.	**Nu se acceptă** Prevederea vizată din proiect a fost exclusă ținând cont de excluderea punctului 4 din Art. II din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV^1 art. 31^1-31^4 (a se vedea comentariul de la pct. 53).

„b[1]) nerespectarea cerinţelor stabilite la art.10 din Legea nr.202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, *se sancţionează cu amendă de la 400 la 500 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei juridice.*"; alineatul se completează cu literele i) și j) cu următorul cuprins: „*i) încasarea compensațiilor pentru rambursarea anticipată, cu încălcarea art.20 din Legea nr.202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori,* *se sancţionează cu amendă de la 450 la 600 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei juridice;* *j) utilizarea în continuare de către comerciant a clauzelor abuzive constatate nule prin hotărâre judecătorească irevocabilă în contractele încheiate cu consumatorii,* *se sancţionează cu amendă de la 150 la 300 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei cu funcţie de răspundere, și cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.*"; articolul se completează cu alineatul (11) cu următorul cuprins: „*(11) Încălcarea cerințelor legislației privind contractele de depozit bancar pentru consumatori prin:* *a) neprezentarea sau prezentarea necompletă a informației precontractuale, referitoare la contractul de depozit bancar pentru consumatori,* *se sancționează cu amendă de la 300 la 350 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 450 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice;* *b) nerespectarea cerințelor stabilite la art.31[3] din Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor* *se sancționează cu amendă de la 300 la 350 de unități contravenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 400 la*	**Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)**	123	5. La art. 344 se propune următorul cuprins pentru alin. (4) litera b): „b) încălcarea de către profesionist a cerințelor stabilite la art.5 și 6 din Legea nr.202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori la furnizarea informației precontractuale, se sancționează cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice."; după litera b) se introduce litera b[1]) cu următorul cuprins: „b[1]) nerespectarea cerințelor stabilite la art.10 din Legea nr.202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, se sancționează cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice."; Cu referire la aceste contravenții este esențial să se țină cont de specificul activității profesioniștilor în domeniul furnizării informațiilor precontractuale și ale clauzelor contractuale. În majoritatea cazurilor, aceste procese sunt standardizate și aplicate uniform tuturor consumatorilor. Prin urmare, calificarea fiecărei încălcări ca un caz separat ar putea duce la o abordare punitivă disproporționată, care contravine atât principiilor proporționalității, cât și celor de echitate. Mai mult, aplicarea repetată a sancțiunii contravenționale pentru fiecare caz separat poate avea un efect negativ asupra mediului de afaceri, creând incertitudine și descurajând respectarea legislației prin impunerea unor poveri financiare excesive. În acest sens, reglementarea ar trebui să fie clară în stipularea faptului că sancțiunea contravențională vizează încălcările sistemice, și nu fiecare încălcare individuală rezultată din aceste încălcări sistemice. Principiul ne bis in idem, garantat de art. 4 din Protocolul nr. 7 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, prevede că nicio persoană sau entitate juridică nu poate fi sancționată sau judecată de două ori pentru aceeași faptă. Aplicarea unei sancțiuni pentru fiecare caz în parte, în contextul unui sistem standardizat, ar putea echivala cu o dublă pedepsire. În concluzie, pentru asigurarea aplicării echitabile și proporționale a legii, este necesar ca textul legislativ să excludă explicit posibilitatea aplicării sancțiunii contravenționale pentru fiecare caz individual, limitând-o la încălcările sistemice. Prin urmare, se propune următoarea formulare a normei: „*b) încălcarea de către profesionist a cerințelor stabilite la art.5 și 6 din Legea nr.202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori la furnizarea informației precontractuale, se sancționează cu amendă unică pentru toate cazurile existente la data constatării de la 400 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice."; după litera b) se introduce litera b[1]) cu următorul cuprins: „b[1]) nerespectarea cerințelor stabilite la art.10 din Legea nr.202/2013 privind contractele de credit*	**Nu se acceptă** Potrivit art. 21 din Constituție, consacră principiul ne bis in idem (dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori pentru aceeași faptă). Principiul statuat de articolul 21 din Constituţie — îi garantează persoanei şi dreptul de a nu fi urmărită, judecată sau pedepsită de mai multe ori pentru aceeași faptă. Principiul în cauză presupune că persoana care, prin conduita sa, a ignorat ordinea de drept va răspunde o singură dată pentru fapta ilicită, iar pentru o încălcare a legii se va aplica o singură sancţiune juridică. în conformitate cu art. 10 din Codul contravenţional (CC), Constituie contravenţie fapta – acţiunea sau inacţiunea – ilicită, cu un grad de pericol social mai redus decît infracţiunea, săvîrşită cu vinovăţie, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege, este prevăzută de prezentul cod şi este pasibilă de sancţiune contravenţională. În același timp, potrivit art. 32 din CC, sancţiunea contravenţională este o măsură de constrângere statală şi un mijloc de corectare şi reeducare ce se aplică, în numele legii, persoanei care a săvârşit o contravenţie. În accord cu arlin. (5) al aceluiași articol, sancţiunile contravenţionale aplicabile persoanei juridice sunt: a) amenda; b) privarea de dreptul de a desfăşura o anumită activitate. Totodată, art. 41 din CC statuează criteriile generale de individualizare a sancțiunii „(1) Sancţiunea contravenţională se aplică în funcţie de caracterul şi de gradul prejudiciabil al contravenţiei, de caracteristica persoanei şi de circumstanţele atenuante şi agravante. (2) Faţă de persoana a cărei vinovăţie este dovedită se aplică o sancţiune echitabilă, în limitele şi în conformitate cu dispoziţiile prezentului cod."

450 de unități contravenționale, aplicată persoanei juridice."			*pentru consumatori, se sancționează cu amendă unică pentru toate cazurile existente la data constatării de la 400 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice*.".	De asemenea, este necesar de a sublinia că, prevederile CC nu reglementează „repetarea" contravenţiei, ci „concursul" de contravenţii. Astfel, art. 44 alin. (1) prevede faptul că în cazul în care una și aceeaşi persoană săvîrşeşte două sau mai multe contravenţii, sancţiunea se aplică pentru fiecare dintre acestea în parte, iar alin. (2) prevede expres modul de stabilire a sancţiunii în acest caz – „… se aplică sancţiunea pentru fiecare contravenţie în parte, stabilindu-se definitiv sancţiunea pentru concurs de contravenţii…", indiferent dacă este vorba despre fapte identice ori omogene, prevăzute de aceeaşi normă contravenţională, sau de fapte prevăzute de diferite norme contravenţionale. În același timp art. 12 prevede că „Contravenţia prelungită, se consideră fapta săvîrşită cu o unică intenţie, caracterizată prin două sau mai multe acţiuni și/sau inacţiuni contravenţionale identice comise cu un singur scop, alcătuind în ansamblu o contravenţie". Din această normă rezultă că încălcarea prelungită a legii durează o perioadă mai lungă de timp și se manifestă constant sau repetitiv. Prin urmare, se notează că în această cauză nu poate fi invocată încălcarea principiului ne bis in idem. Pentru a constata încălcarea principiului menţionat (avându-se în vedere aspectul material al acestuia) este necesară întrunirea cumulativă a următoarelor condiţii: 1) identitatea faptelor, 2) unitatea subiectului și 3) unitatea relaţiilor sociale protejate (DCC nr. 6 din 19 ianuarie 2017, § 33). În speță, nu se atestă condiția referitoare la unitatea subiectului.

		124	6. Cu referire la propunerea de completare a art. 344, la alin. (4) cu litera j), considerăm inoportună această modificare, deoarece deja există o normă generală aplicabilă - Neexecutarea hotărârii instanței de judecată, art. 318 Cod Contravențional. Dat fiind faptul că prin hotărârea instanței de judecată s-a dispus nulitatea acestor clauze, iar comerciantul în continuare le utilizează, este evident că este o încălcare a art. 318 Cod Contravențional. Or, pentru una și aceiași faptă nimeni nu poare fi pedepsit de două ori: și prin prisma art. 318 și prin prisma art. 344 alin. (4) lit. j). în această ordine de idei, pentru a nu suprapune normele existente, solicităm excluderea modificării propuse.	**Se acceptă** Amendamentul ce vizează completarea art. 344 alin. (4) cu litera j), se exclude.
	Asociația Băncilor din Moldova	125	16. Art. V. Punctul 11 (completarea alin. (4) al art. 344 din Codului Contravențional cu lit. j)): considerăm inoportună această modificare, deoarece deja există o normă generală aplicabilă - Neexecutarea hotărârii instanței de judecată, art. 318 Cod Contravențional. Dat fiind faptul că prin hotărârea instanței de judecată s-a dispus nulitatea acestor clauze, iar comerciantul în continuare le utilizează, este evident că este o încălcare a art. 318 Cod Contravențional. Or, pentru una și aceiași faptă nimeni nu poare fi pedepsit de două ori: și prin prisma art. 318 și prin prisma art. 344 alin. (4) lit. j). în această ordine de idei, pentru a nu suprapune normele existente, solicităm excluderea modificării propuse.	**Se acceptă** Amendamentul ce vizează completarea art. 344 alin. (4) cu litera j), se exclude.
Art. VI. – Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată şi moneda electronică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 193 – 197, art. 661), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. La articolul 1 alineatul (1), după textul „*supravegherea prudențială a societăților de plată, a societăților emitente de monedă electronică şi a furnizorilor de servicii poştale*" se introduce textul „ , *supravegherea în domeniul protecției drepturilor utilizatorilor serviciilor de plată, care au calitatea de consumatori*". 2. Denumirea capitolului VII va avea următorul cuprins: „Capitolul VII ***SUPRAVEGHEREA PRUDENŢIALĂ. SUPRAVEGHEREA ACTIVITĂŢII DE PRESTARE A SERVICIILOR DE PLATĂ ŞI A ACTIVITĂŢII DE EMITERE A MONEDEI ELECTRONICE.***	**Banca Națională a Moldovei**	126	20. Considerăm necesară excluderea propunerilor de modificare de la pct. 1-6 din proiectul de lege, și inserarea acestora în cadrul normativ al cărui obiect de reglementare este corelat nemijlocit cu domeniul protecției consumatorilor, având în vedere inclusiv cerințele art. 55 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.	**Se acceptă parțial** Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică și Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor au obiecte de reglementare diferite în domeniul protecției consumatorului. Astfel, Legea nr. 105/2003 stabilește *cerințele generale de protecție a consumatorilor, de asigurare a cadrului necesar accesului neîngrădit la produse şi servicii,* în timp ce reglementări specifice aferente drepturilor și obligaţiilor utilizatorilor serviciilor de plată și a prestatorilor de servicii de plată, ale emitenților de monedă electronică, inclusiv supravegherea activității de prestare a serviciilor de plată și/sau de emitere a monedei electronice sunt stabilite în legea specială, anume Legea nr. 114/2012. Mai mult, o abordare similară este menținută în Legea nr. 92/2022 privind

***SUPRAVEGHEREA ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI DREPTURILOR CONSUMATORILOR*”** 3. Articolul 93: la alineatul (1), după cuvintele „*Banca Națională*” se introduce textul „ , *Comisia Națională a Pieței Financiare*”; articolul se completează cu alineatul (3^1) cu următorul cuprins: „*(3^1) Comisia Națională a Pieței Financiare, în calitate de autoritate de supraveghere, efectuează reglementarea, supravegherea și controlul respectării prevederilor capitolului IV, art.50 alin.(1), (2) și (5), art.52 alin.(3) și (4), art.56 alin.(1) și (1^1), art.57–59, art.62, art.66 alin.(1), art.70 și 70^1, art.77 alin.(4) și prevederile capitolului IX, în domeniul protecției drepturilor consumatorilor în raport cu prestatorii de servicii de plată, indicați la art.5 alin.(1) lit.a) – c).*”. 4. Articolul 94 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins: „*(4) Comisia Națională a Pieței Financiare își exercită împuternicirile în conformitate cu Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare și în limita atribuțiilor prevăzute la art.93 alin.(3^1).*”. 5. Articolul 98 se completează cu alineatul (11) cu următorul cuprins: „*(11) Constatarea faptelor ce constituie încălcări ale prezentei legi, în partea ce ține de competența Comisiei Naționale a Pieței Financiare, se efectuează în conformitate cu Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare și actele normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare.*”. 6. Articolul 99 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins: „*(4) În exercitarea atribuțiilor stabilite la art.93 alin.(3^1), Comisia Națională a Pieței Financiare poate aplica sancțiunile prevăzute de Codul*				activitatea de asigurare sau de reasigurare, în care se conțin atît reglementări în materie de supraveghere prudențială de către autoritatea de supraveghere (Capitolul V), cît și reglementări în materie de protecție a consumatorului (art.88-90), precum și este în consonanță cu practicile de reglementare din România (Legea nr. 209 din 8 noiembrie 2019 privind serviciile de plată și pentru modificarea unor acte normative). În același timp, Art. VI din proiect se va reda în următoarea redacție: „***Art. VI.*** *– Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată şi moneda electronică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 193 – 197, art. 661), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:* *1. La articolul 1 alineatul (1), după textul „supravegherea prudențială a societăților de plată, a societăților emitente de monedă electronică şi a furnizorilor de servicii poştale” se completează cu textul „ , supravegherea în domeniul protecției drepturilor consumatorilor”.* *2. Denumirea capitolului VII va avea următorul cuprins:* ***„Capitolul VII SUPRAVEGHEREA PRUDENŢIALĂ. SUPRAVEGHEREA ACTIVITĂŢII DE PRESTARE A SERVICIILOR DE PLATĂ ŞI A ACTIVITĂŢIIDE EMITERE A MONEDEI ELECTRONICE. SUPRAVEGHEREA ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI DREPTURILOR CONSUMATORILOR”*** *3. Articolul 93:*

contravenţional şi Legea nr.192/1998 privind Comisia Naţională a Pieţei Financiare.".				*articolul se completează cu alineatul (3[1]) cu următorul cuprins:* *„(3[1]) Comisia Naţională a Pieţei Financiare verifică respectarea prevederilor art.2 alin.(2) pct.15, art.35 alin.(1)-(4) şi (6), art.36-40, art.42, art.43, art.44 alin.(1), (2)-(7), art.45-48, art.50 alin.(1)-(5) şi (7), art.51, art.52 alin.(4)-(5), art.52[1]–52[4], art.53 alin.(3)-(7), art.55, art.56 alin.(1)-(5) şi (7), art.57, art.58 alin.(1), (2), (4) şi (5), art.59 alin.(1), (2), (4)-(8), art.60, 60[1], art.61 alin.(1)-(4), art.62 alin.(3)-(5), art.63, art.63[1] alin.(3), art.64, art.65, art.66 alin.(1), art.67, art.69 alin.(2)-(2[1]), art.70 alin.(2)-(6), (7[1])-(11), art.70[1] alin.(1), art.77 alin.(4), (6) şi (7) şi art.104 alin.(2), (3) şi (4), de către prestatorii de servicii de plată, indicaţi la art.5 alin.(1) lit.a) – d), în relaţiile cu consumatorii.".* *4. Articolul 98 va avea următorul cuprins:* *„Articolul 98. Constatarea încălcărilor* *(1) Constatarea faptelor ce constituie încălcări ale prezentei legi se efectuează conform dispoziţiilor şi termenelor prevăzute de Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Naţională a Moldovei şi de actele normative ale Băncii Naţionale.* *(2) În cazul în care este considerată necesară emiterea de urgenţă a unei decizii cu scopul de a preveni producerea unor prejudicii semnificative în infrastructurile pieţei financiare, Banca Naţională constată faptele ce constituie încălcări şi aplică prevederile art.11 alin.(36) din Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Naţională a Moldovei.* *(3) Constatarea faptelor ce constituie încălcări ale prezentei legi, în partea ce ţine de competenţa Comisiei Naţionale*

				a Pieței Financiare, se efectuează în conformitate cu Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare și actele normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare.". *5. La articolul 104, alineatul (4), textul „Băncii Naționale" se substituie cu textul „Comisiei Naționale a Pieței Financiare".* *6. La articolul 106, alineatele (2) și (3) se abrogă, iar alineatul (1) devine alineat unic.*".
		127	21. De altfel, la pct. 3, prin care se propune completarea art. 93 cu alin. (3^1), sugerăm revizuirea redacției propuse în vederea includerii controlului asupra respectării prevederilor pertinente domeniului protecției drepturilor consumatorilor din capitolele IV, V și IX, și art. 77 alin. (4) din Legea nr. 114/2012, în raport cu prestatorii de servicii de plată, indicați la art. 5 alin. (1) lit. a)-d) din aceeași Lege. Suplimentar, pe final de normă, textul „*art. 5 alin. (1) lit. a) – c)"* se va substitui cu textul „*art. 5 alin. (1) lit. a) – d)".*	**Se acceptă parțial** A se vedea comentariul de la pct. 126 Totodată, având în vedere amendamntele efectuate la Legea nr. 114/2012 prin Legea nr. 209/2022 (în vigoare din 01.02.2025) în ce privește extinderea tipurilor de servicii și a tipurilor de prestatori de servicii, alineatul (3^1) se va expune în următoarea redacție: *„(3^1) Comisia Națională a Pieței Financiare verifică respectarea prevederilor art.2 alin.(2) pct.15, art.35 alin.(1)-(4) și (6), art.36-40, art.42, art.43, art.44 alin.(1), (2)-(7), art.45-48, art.50 alin.(1)-(5) și (7), art.51, art.52 alin.(4)-(5), art.52^1–52^4, art.53 alin.(3)-(7), art.55, art.56 alin.(1)-(5) și (7), art.57, art.58 alin.(1), (2), (4) și (5), art.59 alin.(1), (2), (4)-(8), art.60, 60^1, art.61 alin.(1)-(4), art.62 alin.(3)-(5), art.63, art.63^1 alin.(3), art.64, art.65, art.66 alin.(1), art.67, art.69 alin.(2)-(2^1), art.70 alin.(2)-(6), (7^1)-(11), art.70^1 alin.(1), art.77 alin.(4), (6) și (7) și art.104 alin.(2), (3) și (4), de către prestatorii de servicii de plată, indicați la art.5 alin.(1) lit.a) – d), în relațiile cu consumatorii.".*
7. Articolul 104 se completează cu alineatul (5) cu următorul conținut:	**Banca Națională a Moldovei**	132	22. Adițional, având în vedere competențele CNPF în materie de protecție a drepturilor consumatorilor și, subsecvent, necesitatea	**Se acceptă parțial**

„*(5) Prestatorii de servicii de plată/emitenții de monedă electronică au obligația de a primi şi a înregistra reclamațiile utilizatorilor de servicii de plată/deținătorilor monedei electronice, care se încadrează în noțiunea de consumator, şi de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.*”.			transpunerii ulterioare în legislația Republicii Moldova a Ghidului EBA privind tratarea reclamațiilor pentru sectorul titlurilor de valoare și cel bancar, considerăm necesară abrogarea art. 104 alin. (4) din Legea nr. 114/2012 și includerea unei prevederi analogice în cuprinsul Legii nr. 192/1998.	Pct. 7 (după renumerotare pct. 5) se va reda în următoarea redacție: „*5. La articolul 104, alineatul (4), textul „Băncii Naționale” se substituie cu textul „Comisiei Naționale a Pieței Financiare”*.
		133	23. La pct. 7, prin care se propune completarea art. 104 cu alin. (5), pentru mai multă precizie, textul *„Prestatorii de servicii de plată/emitenții de monedă electronică”* se va substitui cu textul „*Prestatorii de servicii de plată, indicați la art. 5 alin. (1) lit. a)-d)”.*	**Nu se acceptă** Pct. 7 (după renumerotare pct. 5) se va reda în următoarea redacție: „*5. La articolul 104, alineatul (4), textul „Băncii Naționale” se substituie cu textul „Comisiei Naționale a Pieței Financiare”*.
Art. VII. – Legea nr. 171/2012 privind piața de capital (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 193 – 197, art. 665), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. La articolul 41, alineatul (8) va avea următorul cuprins: „*(8) Societatea de investiții are obligația de a primi şi a înregistra reclamațiile clienților obișnuiți şi de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.*”. 2. La articolul 133 alineatul (2), cuvântul „*ordonanță*”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvântul „*decizie*”, la forma gramaticală corespunzătoare.	**Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării**	134	Cu referire la completarea Legii asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 cu un mecanism de gestionare a reclamațiilor membrilor asociației menționăm că referința la Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor este eronată, or reieșind din art. 3 din Lege, *„asociație de economii și împrumut, denumită în continuare asociație, – organizație necomercială cu statut juridic special, **constituită benevol de persoane fizice și juridice, asociate pe principii comune,** care acceptă de la membrii săi depuneri de economii, le acordă acestora împrumuturi, precum și alte servicii financiare, în conformitate cu categoria licenței pe care o deține”*. Subsidiar, potrivit noțiunii prevăzute la art. 1 din Legea nr. 105/2003, *„consumator – orice persoană fizică **ce intenționează să comande sau să procure ori care comandă, procură sau folosește produse, servicii** pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau profesională”*. Respectiv, membrii asociațiilor de economii și împrumut nu întrunesc criteriile determinante ale noțiunii de consumator. Astfel, se recomandă revizuirea trimiterii la Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor în contextul normelor citate. În context, obiecția este valabilă și pentru Art. VII pct. 1, Art. XII și Art. XIII.	**Nu se acceptă** În partea ce ține de aplicarea corespunzătoare a normelor stabilite pentru examinarea reclamațiilor consumatorilor, și în cazul clienților obișnuiți și investitorilor persoane juridice, se reține că spre deosebire de legislația conexă creditelor pentru consumatori, unde reglementările sunt asociate nemijlocit poziției dezavantajate a consumatorului (persoană fizică), natura raporturilor juridice pe piața de capital determină o diferențiere determinată de cunoștințele și frecvența investițiilor clientului/investitorului. De altfel, protecția juridică asociată autorității de supraveghere în domeniul protecției consumatorului trebuie adaptată în funcție de profilul investitorilor care nu este direct proportional statutului său juridic. Argumentul central este că protecția consumatorilor în acest sector nu se poate reduce exclusiv la distincția între persoane fizice și juridice, întrucât, în mod esențial, protecția trebuie să reflecte capacitatea investitorilor de a înțelege și de a gestiona riscurile financiare asociate cu tranzacțiile pe piața de capital.

Art. VIII. – Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 191 – 197, art. 619) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolul 1: alineatul unic devine alineatul (1); articolul se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins: „*(2) Prevederile prezentei legi se aplică corespunzător în cazul înaintării de către garantul (fidejusorul) consumator a pretenţiilor privind încălcarea acesteia.*”.	**Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)**	135	1. Art. 1 se completează cu alin. (2) cu următorul cuprins: „(2) Prevederile prezentei legi se aplică corespunzător în cazul înaintării de către garantul (fidejusorul) consumator a pretențiilor privind încălcarea acesteia.”. Această completare se consideră inoportună deoarece fidejusorul consumator este protejat prin Codul Civil prin modificările din 01.03.2019, art. 1662-1666. Prin intermediul articolelor indicate s-a instituit un regim de protecție a consumatorului și conform art. 1662, alin. (4) se dispune că orice clauză care contravine dispoziţiilor secţiunii 1, 2, 4 şi prezentei secţiuni în detrimentul garantului (fidejusorului) consumator este lovită de nulitate absolută. Considerăm suficient aceste prevederi, iar prin propunerile înaintate aceasta iar da drepturi suplimentare de a tergiversa încasarea datoriei, uneori chiar abuzuri din rea intenție din partea consumatorului și fidejusorului.	**Nu se acceptă** Amendamentul are drept scop asigurarea aplicării dispozițiilor specifice consumatorilor și în raport cu fidejusorii. Astfel, proiectul prevede că dispozițiile Legii nr. 202/2013 se aplică corespunzător garantului (fidejusorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejusor. În acest sens, se extind drepturile consumatorilor debitori și în raport cu fidejusorii consumatori, inclusiv de a înainta reclamații față de creditori, precum și a depune petiții către CNPF în raport cu acțiunile/inacțiunile creditorilor, inclusiv de a invoca caracterul abuziv al clauzelor contractuale. Totodată, ținând cont și de propunerile altor autorități expuse în prezenta Sinteză, amendamentul se va expune în următoarea redacție: „*1. Articolul 1:* *alineatul unic devine alineatul (1);* *articolul se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:* *„(2) Prevederile prezentei legi se aplică corespunzător garantului (fidejusorului) consumator în cazul înaintării de către creditor a pretenţiilor debitorului-consumator.*”.
	Asociația Băncilor din Moldova	136	18. Art. VIII Punctul 1 din Proiect (Modificarea art. 1 alin. (2) din Legea 202 privind contractele de credit pentru consumatori) considerăm inoportun completarea cu alin. (2) deoarece fidejusorul consumator este protejat prin Codul Civil prin modificările din 01.03.2019, art. 1662-1666. Iar prin articolele indicate s-a instituit un regim de protecție a consumatorului și conform art. 1662 alin. (4) se dispune că orice clauză care contravine dispoziţiilor secţiunii 1, 2, 4 şi prezentei secţiuni în detrimentul garantului (fidejusorului) consumator este lovită de nulitate absolută. Considerăm suficient aceste prevederi, iar prin propunerile înaintate aceasta iar da drepturi suplimentare de a tergiversa încasarea datoriei, uneori chiar abuzuri din cu rea intenție din partea consumatorului și fidejusorului. Drept alternativă poate fi analizată propunerea ca prevederile legii să se	**Se acceptă parțial** Amendamentul are drept scop asigurarea aplicării dispozițiilor specifice consumatorilor și în raport cu fidejusorii. Astfel, proiectul prevede că dispozițiile Legii nr. 202/2013 se aplică corespunzător garantului (fidejusorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejusor. În acest sens, se extind drepturile consumatorilor debitori și în raport cu fidejusorii consumatori, inclusiv de a înainta reclamații față de creditori, precum și a

			aplice față de fidejusor doar în cazul în care creditorul înaintează obligațiile față de acesta, în cazul neexecutării obligației debitorului.	depune petiții către CNPF în raport cu acțiunile/inacțiunile creditorilor, inclusiv de a invoca caracterul abuziv al clauzelor contractuale; Totodată, ținând cont și de propunerile altor autorități expuse în prezenta Sinteză, amendamentul se va expune în următoarea redacție: „*1. Articolul 1:* *alineatul unic devine alineatul (1);* *articolul se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:* *„(2) Prevederile prezentei legi se aplică corespunzător garantului (fidejusorului) consumator în cazul înaintării de către creditor a pretențiilor debitorului-consumator.*”.
2. La articolul 2: alineatul (2): la litera a), cuvântul „*operațional*” se exclude; litera j) se abrogă;	**Banca Națională a Moldovei**	137	24. La pct. 2, ce vizează modificarea art. 2, propunem completarea suplimentară cu alin. (8) cu următorul cuprins: „Prezenta lege se aplică, în modul corespunzător, contractelor de împrumut încheiate de către asociațiile de economii și împrumut cu membrii săi – persoane fizice, care au calitatea de consumatori.”. Deși potrivit noțiunii de „contract de credit pentru consumatori”, regăsită la art. 3 din Legea nr. 202/2013, contractul de împrumut încheiat cu o persoană fizică care intenționează să comande ori să procure sau care comandă, procură ori folosește produse și servicii pentru necesități nelegate de activitatea de antreprenor sau cea profesională, este reglementat de respectiva lege, totuși, precizarea respectivă este necesară reieșind din specificul calității de persoane fizice – membri ai asociației de economii și împrumut, precum și în vederea evitării oricărui echivoc în conținutul actului normativ.	**Nu se acceptă** Infrastructura proiectului de lege este de a lista în art. 2 excluderile din domeniul de reglementare. Respectiv, având în vedere excluderea contractelor respective din norma regăsită la art. 2, prevederile legale se vor extinde corespunzător asupra contractelor de împrumut încheiate de asociațiile de economii și împrumut, în condițiile definiției contractului de credit, prevăzută de lege.
		138	25. Suplimentar propunerii de la pct. 2 din proiectul de lege, ce vizează modificarea art. 2 alin. (2) lit. a), ținând cont, inter alia, de prevederile art. 1251 din Codul Civil al Republicii Moldova, cuvântul „închiriere” se va substitui cu cuvântul „locațiune”.	**Nu se acceptă** Codul civil operează deopotrivă cu termenul închiriere în sens larg. În acest sens, exercițiul de ajustare a terminologiei conform propunerii, implică un exercițiu care depășește limitele de amendamente curente.

	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	139	2. La art. 2, alin. (2) la litera a), cuvântul „operațional” se exclude. Prin Legea nr. 93/2022 a fost introdusă plafonarea costurilor aferente contractelor de credit, leasing financiar și împrumut, reglementările limitative fiind prevăzute în Legea nr. 139/2007, Legea nr. 202/2023 și Legea nr. 1/2018. Reglementările introduse în Legea nr. 1/2018 se refereau în măsură exactă atât la contractul de credit, cât și la cel de leasing financiar, argumentarea privind existența acestor plafonări, atât pentru contractele de credit, cât și leasing financiar, fiind similară. Din omisiune la acel moment, în Legea nr. 202/2013 reglementarea ce ține de plafonare a fost introdusă cu greșeală față de Legea nr. 1/2018; a se vedea mai jos textul: Legea nr. 1/2018: (1) Se interzic organizației de creditare nebancară: *e) aplicarea ratei dobânzii de credit anuale specificate în **contractul de credit/leasing financiar** dacă aceasta depășește 50%, iar toate celelalte plăți aferente (comisioane, taxe, penalități, dobânzi de întârziere și orice alt tip de plată), cu excepția dobânzii, pe o zi de credit nebancar/leasing financiar depășesc 0,04% din valoarea totală a creditului nebancar/leasingului financiar, în cazul acordării creditului nebancar/leasingului financiar consumatorilor;* *e[1]) stabilirea costului total al creditului nebancar/leasingului financiar (care include dobânzi, comisioane, taxe, penalități, dobânzi de întârziere și orice alt tip de plată) mai mare decât valoarea debursată conform contractului respectiv sau decât valoarea de intrare a bunului în **contractul de leasing financiar** pentru consumatori care nu este destinat achiziționării, construcției sau renovării (modernizării) unei locuințe garantate cu un bun imobil în vederea asigurării obligației de plată a creditului respectiv;* Legea nr. 202/2013: (*7) Se interzice:* *a) aplicarea ratei dobânzii de credit anuale specificate în **contractul de credit** dacă aceasta depășește 50%, iar toate celelalte plăți aferente (comisioane, taxe, penalități, dobânzi de întârziere și orice alt tip de plată), cu excepția dobânzii, pe o zi de credit depășesc 0,04% din valoarea totală a creditului;* *b) stabilirea costului total al creditului (care include dobânzi, comisioane, taxe, penalități, dobânzi de întârziere și orice alt tip de plată) mai mare decât valoarea debursată conform contractului respectiv (sau valoarea de intrare a bunului în **contractul de leasing financiar**), credit care nu este destinat achiziționării, construcției sau renovării (modernizării) unei locuințe garantate*	**Nu se acceptă** Propunerea din proiectul de lege este una de ordin redacțional, rezultată din necesitatea racordării prevederilor Legii nr. 202/2013 la dispozițiile Codului Civil, în speță cele realizate prin Legea nr. 133/2018 privind modernizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative, care a prevăzut, inter alia, Legea nr. 59/2005 cu privire la leasing.

			cu un bun imobil în vederea asigurării obligației de plată a creditului respectiv. **Deci, în Legea nr. 202/2013, la art. 15, alin. 7), lit. a) s-a omis reglementarea și a contractelor de leasing financiar, fapt care s-a agravat și mai tare prin excluderea în general din Legea nr. 1/2018 a reglementărilor ce țin de plafonarea costurilor prin Legea nr. 175/2023. Astfel, segmentul contractelor de leasing financiar rămânând a fi nereglementat în partea ce ține de plafonare.** Prin urmare, considerăm oportună corectarea omisiunii date. Din aceleași considerente, și în spiritul consecutivității prevederilor legale și scopului legal urmărit de acestea, considerăm că acest amendament presupune faptul că contractele de leasing, inclusiv cel financiar, din greșeală vor fi excluse de sub imperiul Legii nr. 202/2013 ceea ce este inechitabil în raport cu ceilalți jucători de pe piață, precum și nu se asigură corespunzător protecția consumatorilor în cadrul acestor contracte civile, care de fapt până în prezent beneficiază de garanțiile aplicabile consumatorilor. Așadar, **solicităm excluderea acestui amendament cu menținerea în continuare a redacției actuale a prevederilor art. 2 alin. (2) lit. a) din legea nr. 202/2013.**	
		140	3. Potrivit art. 2, alin. 2), lit. c) este indicat că Legea nr. 202/2013 nu se aplică contractelor de credit în baza cărora creditul este acordat fără dobândă și fără alte costuri. Urmare analizei efectuate a prevederilor Legii nr. 202/2013, a interpretării în ansamblu a normelor acesteia cât și a experienței și modului de lucru a companiilor, se relevă faptul că penalitățile și dobânzile de întârziere nu fac parte din „costul creditului"; respectiv, dacă creditul este acordat fără nici un cost (dobânzi, comisioane, taxe, etc.), iar contractul de credit prevede penalități și/sau dobânzi de întârziere, acest contract urmează a fi încadrat în lit. c) alin. (2) al art. 2 din Legea nr. 202/2013. Respectiv, cu titlu de propunere în vederea concretizării prevederilor Legii nr. 202/2013 și a oferi mai multă claritate art. 2, alin. 2), lit. c) se propune: **Completarea art. 2, alin. 2), lit. c) la sfârșit cu sintagma „*cu excepția costurilor suportate de către consumator pentru nerespectarea oricăruia dintre angajamentele stabilite prin contractul de credit*".**	**Nu se acceptă** În accepțiunea autorului și reieșind din practica formată, norma nu necesită concretizare, inclusiv ținând cont de implicațiile tehnicii legislative în acest sens. Totodată, ținând cont de adoptarea unei noi Directive (2023/2225), care urmează a fi transpusă în legislația națională, riscul de interpretare eronată va fi mitigat prin prisma expunerii Formularului de Informații standard privind creditele de consum, într-o nouă redacție. Potrivit art. 2 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 202/2013, legea prenotată nu se aplică contractelor de credit în baza cărora creditul este acordat fără dobândă și fără alte costuri. Art. 45 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 100/2017 privind actele normative (Legea nr. 100/2017) prevede că: „Dispoziţiile generale ale actului normativ sînt prevederile care determină obiectul, scopul

				şi domeniul de aplicare.”. A se înțelege că domeniul de aplicare al dispozițiilor delimitează domeniul de acțiune a legii, la speță tipurile de contracte de credit pentru consumatori care cad și care sunt excluse din domeniul de aplicare a dispozițiilor Legii nr. 202/2013. Potrivit art. 54 alin. (1) din Legea nr. 100/2017: (1) Textul proiectului actului normativ se elaborează în limba română, cu respectarea următoarelor reguli: […] b) într-o frază este exprimată o singură idee; c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislaţia UE şi în alte instrumente internaţionale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; d) noţiunea se redă prin termenul respectiv, evitîndu-se definiția acesteia sau utilizarea frazeologică, aceleași noţiuni se exprimă prin aceiași termeni;”. În acest sens, noţiunilor în speță „dobândă”, „costuri” li se atribuie acel înțeles pe care ele îl au în mod obișnuit. Potrivit, Dicționarul explicativ al limbii române (ediția a II-a revăzută și adăugită) Academia Română, Institutul de Lingvistică, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2009, „dobândă” semnifică „Sumă de bani care trebuie plătită sau primită pentru utilizarea banilor, în cadrul unei datorii, în legătură cu un depozit”. Iar cuvântul „cost” reprezintă „sumă de bani cheltuită pentru producerea sau cumpărarea unui bun, efectuarea unei lucrări, prestarea unui serviciu etc..”. Într-o altă ordine de idei, potrivit art. 947 alin. (1) din Codul Civil: „Clauza penală este o prevedere contractuală prin care părţile evaluează anticipat prejudiciul, stipulînd că debitorul, în cazul neexecutării obligaţiei, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate).”. În sensul celor relatate mai sus, prin aplicarea regulii „ubi lex non distinguit, nec

				nos distinguere debemus", se opinează că dobânda și costurile aferente unui credit nu includ impuneri cu caracter pecuniar a căror aplicabilitate este declanșată de neexecutarea obligațiior asumate prin contract de credit. Respectiv, dispozițiile Legii nr. 202/2013 nu urmează a fi aplicate contractelor de credit pentru consumatori cu titlu gratuit.
	Asociaţia Naţională Centrală a Asociaţiilor de Economii şi Împrumut	141	1.Statutul membrilor unei asociații de economii si împrumut (în continuare AEÎ) fată de calitatea de „consumator" Membrii AEÎ nu ar trebui să fie consideraţi consumatori, deoarece aceştia sunt membri asociaţi cu roluri, drepturi şi responsabilităţi specifice în conformitate cu Legea asociaţiilor de economii şi împrumut nr.139/2007. În favoarea acestui argument este faptul că membrii unei AEÎ sunt, conform legislaţiei şi statutului lor, participanţi activi la guvernarea organizaţiei şi contribuie la capitalul social, ceea ce îi diferenţiază de consumatorii obişnuiţi de servicii financiare oferite de bănci şi organizaţiile de creditare nebancară.	**Nu se acceptă** Potrivit Legii nr. 139/2007, membri ai asociaţiei pot deveni persoanele fizice în privința cărora nu a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară sub forma tutelei. Inter alia, potrivit art. 19, membrul asociației este în drept să participe la activităţile asociaţiei, să aleagă și să fie ales în consiliul asociaţiei sau în comisia de cenzori. Membrul AEÎ, își exercită dreptul de participare la administrarea AEÎ, în mod special, prin intermediul competențelor Adunării Generale, raportat la speță – alegerea și revocarea, inclusiv înainte de termen, a membrilor consiliului asociaţiei, comisiei de cenzori și membrilor supleanţi. De competența exclusivă a Consiliului AEÎ sunt adoptarea hotărîrilor privind primirea și excluderea membrilor din asociație, precum și aprobarea politicilor referitoare la împrumuturi, depunerile de economii, investiții, personal și a altor politici referitoare la activitatea asociaţiei, asumarea responsabilităţii privind implementarea politicilor și controlul executării lor. Astfel, membrii asociației nu pot influența direct politica comercială a AEÎ, competența aceasta fiind atribuită consiliului. Contractele de împrumut și de depozit fiind în esență niște contracte de adeziune, fiind aprobate de către consiliu, membrii nu au capacitatea de a influența direct respectivele aspecte. Persoanei fizice în

				exercițiul intenției de a beneficia de serviciile financiare prestate de AEÎ, urmează a i se asigura calitatea și plenitudinea informațiilor precontractuale, astfel încât acesta să poată lua o decizie informată cu privire la particularitățile serviciului financiar de care urmează a beneficia, condiționat de deținerea calității de membru AEÎ.
		142	2.Conflictul supravegherii de către două autorităţi - Banca Naţională a Moldovei si Comisia Naţională a Pieţei Financiare În condiţiile create de proiectul legii, există riscul ca supravegherea de către două autorităţi să genereze incertitudine şi conflicte. Considerăm că problema nu este una strict juridică, ci de organizare administrativă. Dacă legea nu clarifică atribuţiile fiecărei autorităţi, pot apărea neconcordanţe şi dubii privind competenţele acestora la subiectul protecţiei consumatorului.	**Nu se acceptă** Comentariul nu este pertinent întrucât autorul acesteia nu reclamă anumite conflicte de competență în exercitarea atribuției de supraveghere, ținând cont inclusiv de practica pe alte sectoare.
	Asociația de Economii și Împrumut „Microîmprumut”	143	Conform impresiei noastre se formează o situație în care vor funcționa concomitent 2 autorități de reglementare și supraveghere. Asociația nu se poate opune reglementării și supravegherii din partea Statului, dar există riscul ca o supraveghere din partea 2 autorități să genereze situații de conflict sau de incertitudine.	**Nu se acceptă** Comentariul nu este pertinent întrucât autorul acesteia nu reclamă anumite conflicte de competență în exercitarea atribuției de supraveghere, ținând cont inclusiv de practica pe alte sectoare.
		144	De asemenea considerăm eronată alinierea membrilor unei asociații de economii și împrumut la categoria de consumatori, din următoarele considerente: Membrii unei asociații de economii și împrumut nu pot fi considerați „consumatori” în raport cu asociația, ci membri asociați, având un rol specific și drepturi diferite față de consumatorii obișnuiți. Aceștia contribuie la capitalul social al asociației, participă la decizii prin vot și beneficiază de serviciile sau produsele oferite de asociație, în condiții stabilite de statutul acesteia. **Diferențe principale între membrii unei asociații și consumatori**: Calitatea de asociat: Membrii asociației sunt și proprietari parțiali ai acesteia, având drepturi și responsabilități legate de administrarea și funcționarea asociației. **Drepturi de vot**: Membrii participă la luarea deciziilor în cadrul adunării generale, având drept de vot, ceea ce consumatorii obișnuiți nu au și nu pot avea în coraport cu OCN-urile și băncile comerciale. **Participarea la Conducerea Asociației**: Participarea personală sau prin reprezentant a membrilor ei în organele de conducere și de control. Alege Consiliu și Comisia din Cenzori din membrii	**Nu se acceptă** Potrivit Legii nr. 139/2007, membri ai asociaţiei pot deveni persoanele fizice în privința cărora nu a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară sub forma tutelei. Inter alia, potrivit art. 19, membrul asociației este în drept să participe la activităţile asociaţiei, să aleagă şi să fie ales în consiliul asociaţiei sau în comisia de cenzori. Membrul AEÎ, își exercită dreptul de participare la administrarea AEÎ, în mod special, prin intermediul competențelor Adunării Generale, raportat la speță – alegerea şi revocarea, inclusiv înainte de termen, a membrilor consiliului asociaţiei, comisiei de cenzori și membrilor supleanți. De competența exclusivă a Consiliului AEÎ sunt adoptarea hotărîrilor privind primirea şi excluderea membrilor din asociaţie, precum și aprobarea politicilor referitoare la împrumuturi, depunerile de economii,

			Asociației. **Condiții egale pentru toți membrii**: Egalitatea în drepturi personale nepatrimoniale a membrilor asociaţiei, indiferent de mărimea cotei de membru, inclusiv deţinerea de către fiecare membru al asociaţiei a unui singur vot în organele de conducere **Beneficii financiare**: În funcție de rezultatele financiare ale Asociației, membrii pot primi beneficii, la lichidarea asociației tot patrimoniul asociației se distribuie între membri, inclusiv sub forma de proiecte sociale: burse sociale pentru copii, ajutoare sociale, etc.. **Raport contractual diferit**: Relația membrilor cu Asociația este reglementată de statutul Asociației, nu de legislația consumatorilor; **Dependență reciprocă**: Asociația este dependentă de membrii săi, ori doar prin întrunirea cvorumului sunt valabile hotărîrile adunării generale a membrilor, dependență care nu se regăsește la celelalte forme de prestare a serviciilor financiare. Astfel, membrii unei asociații de economii și împrumut nu sunt „consumatori" în sensul juridic, ci parteneri activi în funcționarea și dezvoltarea acesteia.	investiţii, personal şi a altor politici referitoare la activitatea asociaţiei, asumarea responsabilităţii privind implementarea politicilor şi controlul executării lor. Astfel, membrii asociației nu pot influența direct politica comercială a AEÎ, competența aceasta fiind atribuită consiliului. Contractele de împrumut și de depozit fiind în esență niște contracte de adeziune, fiind aprobate de către consiliu, membrii nu au capacitatea de a influența direct respectivele aspecte. Persoanei fizice în exercițiul intenției de a beneficia de serviciile financiare prestate de AEÎ, urmează a i se asigura calitatea și plenitudinea informațiilor precontractuale, astfel încât acesta să poată lua o decizie informată cu privire la particularitățile serviciului financiar de care urmează a beneficia, condiționat de deținerea calității de membru AEÎ.
		145	Obiectăm împotriva excluderii din art. 2 alin. 2 din Legea 202/2013 a lit. j), care exclude Asociaţiile de la aplicarea Legii 202/2013, contractele de împrumut / credit încheiate de o asociaţie de economii şi împrumut cu membrii săi, ori această excludere este permisă şi de Directiva 2008/48/CE Parlamentului European şi a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori şi de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului. Considerăm că în virtutea caracterului special al raporturilor dintre Asociaţie şi membrii săi, contractele respective trebuie menţinute ca excluse de la aplicarea Legii 202/2013. Directiva 87/102/CEE prevede că statele membe pot aproba reguli conform cărora membrii asociaţiilor sînt trataţi ca membrii asociaţi în activitatea ecnomică a asociaţiilor fără a li se recunoaşte calitatea de consumator. Directiva 87/102/CEE nu obligă statele să-i trateze pe membri ca consumatori. De asemenea obiectăm împotriva trecererii subite a membrilor asociaţiilor în categoria de consumatori, ori aceasta implică formarea în portofoliul asociaţiilor a două categorii de contracte de împrumut. Dacă obiecţiile noastre cu privire la inadmisibilitatea acordării statutului de consumator către membrii asociaţiilor, nu vor fi admise, atunci vom avea nevoie de o perioadă de pregătire,	**Nu se acceptă** Potrivit Legii nr. 139/2007, membri ai asociației pot deveni persoanele fizice în privința cărora nu a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară sub forma tutelei. Inter alia, potrivit art. 19, membrul asociației este în drept să participe la activităţile asociaţiei, să aleagă şi să fie ales în consiliul asociaţiei sau în comisia de cenzori. Membrul AEÎ, își exercită dreptul de participare la administrarea AEÎ, în mod special, prin intermediul competențelor Adunării Generale, raportat la speță – alegerea și revocarea, inclusiv înainte de termen, a membrilor consiliului asociaţiei, comisiei de cenzori şi membrilor supleanţi. De competența exclusivă a Consiliului AEÎ sunt adoptarea hotărîrilor privind primirea și excluderea membrilor din asociaţie, precum și aprobarea politicilor referitoare la împrumuturi, depunerile de economii, investiţii, personal şi a altor politici referitoare la activitatea asociaţiei,

			pentm ajsustarea programelor de evidenţă şi instruirea personalului.	asumarea responsabilităţii privind implementarea politicilor şi controlul executării lor. Astfel, membrii asociației nu pot influența direct politica comercială a AEÎ, competența aceasta fiind atribuită consiliului. Contractele de împrumut și de depozit fiind în esență niște contracte de adeziune, fiind aprobate de către consiliu, membrii nu au capacitatea de a influența direct respectivele aspecte. Persoanei fizice în exercițiul intenției de a beneficia de serviciile financiare prestate de AEÎ, urmează a i se asigura calitatea și plenitudinea informațiilor precontractuale, astfel încât acesta să poată lua o decizie informată cu privire la particularitățile serviciului financiar de care urmează a beneficia, condiționat de deținerea calității de membru AEÎ.
	Asociația Băncilor din Moldova	146	19. În vederea eliminării riscului de interpretare eronată a excepției de aplicare a Legi nr. 202/2017, dat fiind faptul că penalitățile și dobânzile de întârziere sunt prezentate drept *costuri aferente creditului* conform formularului prezentat la Anexa nr. 1 la lege, propunem completarea art. 2 alin. (2) litera c) cu textul *„**(în sensul prezentului articol costuri nu includ penalități și alte costuri de întârziere la plată)**”*.	**Nu se acceptă** În accepțiunea autorului și reieșind din practica formată, norma nu necesită concretizare, inclusiv ținând cont de implicațiile tehnicii legislative în acest sens. Totodată, ținând cont de adoptarea unei noi Directive (2023/2225), care urmează a fi transpusă în legislația națională, riscul de interpretare eronată va fi mitigat prin prisma expunerii Formularului de Informații standard privind creditele de consum într-o nouă redacție. Potrivit art. 2 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 202/2013, legea prenotată nu se aplică contractelor de credit în baza cărora creditul este acordat fără dobândă şi fără alte costuri. Art. 45 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 100/2017 privind actele normative prevede că: „Dispoziţiile generale ale actului normativ sînt prevederile care determină obiectul, scopul şi domeniul de aplicare.”. A se înțelege că domeniul de aplicare al dispozițiilor delimitează domeniul de acțiune a legii, la speță

				tipurile de contracte de credit pentru consumatori care cad și care sunt excluse din domeniul de aplicare a dispozițiilor Legii nr. 202/2013. Potrivit art. 54 alin. (1) din Legea nr. 100/2017: (1) Textul proiectului actului normativ se elaborează în limba română, cu respectarea următoarelor reguli: […] b) într-o frază este exprimată o singură idee; c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislaţia UE şi în alte instrumente internaţionale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; d) noţiunea se redă prin termenul respectiv, evitîndu-se definiţia acesteia sau utilizarea frazeologică, aceleaşi noţiuni se exprimă prin aceiaşi termeni;”. În acest sens, noţiunilor în speță „dobândă”, „costuri” li se atribuie acel înţeles pe care ele îl au în mod obişnuit. Potrivit, Dicționarul explicativ al limbii române (ediția a II-a revăzută și adăugită) Academia Română, Institutul de Lingvistică, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2009, „dobândă” semnifică „Sumă de bani care trebuie plătită sau primită pentru utilizarea banilor, în cadrul unei datorii, în legătură cu un depozit”. Iar cuvântul „cost” reprezintă „sumă de bani cheltuită pentru producerea sau cumpărarea unui bun, efectuarea unei lucrări, prestarea unui serviciu etc..”. Într-o altă ordine de idei, potrivit art. 947 alin. (1) din Codul Civil: „Clauza penală este o prevedere contractuală prin care părţile evaluează anticipat prejudiciul, stipulînd că debitorul, în cazul neexecutării obligaţiei, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate).”. În sensul celor relatate mai sus, prin aplicarea regulii „ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus”, se

				opinează că dobânda și costurile aferente unui credit nu includ impuneri cu caracter pecuniar a căror aplicabilitate este declanșată de neexecutarea obligațiior asumate prin contract de credit. Respectiv, dispozițiile Legii nr. 202/2013 nu urmează a fi aplicate contractelor de credit pentru consumatori cu titlu gratuit.
3. La articolul 3: noțiunea de „*consumator*”, cuvântul „*antreprenor*” se substituie cu textul „*întreprinzător, industrială, artizanală*; noțiunea „*contract de credit legat/unit*”, textul „*/economică*” se exclude; noțiunea de „*rata dobînzii aferente creditului*”, cuvintele „*sumei trase din credit*” se substituie cu cuvintele „*la suma nerambursată din credit*”.	**Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)**	147	4. La art. 3 se propune modificarea noțiunii de facilitate de tip „descoperit de cont” (overdraft) în următoarea redacție: Facilitate de tip „descoperit de cont” (overdraft) – contract de credit explicit în baza căruia un creditor pune la dispoziția unui consumator mijloace bănești pe un cont de plăți al consumatorului. Noțiunea de cont de plată este reglementată prin Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică. Noțiunea actuală nu este corectă întrucât orice mijloace bănești puse la dispoziția consumatorului prin contractul de credit depășesc automat soldul contului curent.	**Se acceptă parțial** Art. XVIII pct. 3 din proiect ce vizează modificarea art.3 din Legea nr.202/2003 a fost completată cu o prevedere ce vizează modificarea noțiunii „facilitate de tip „descoperit de cont” (overdraft)” cu următoarea redacție: *„noțiunea „facilitate de tip "descoperit de cont" (overdraft)”, cuvintele „contului curent” se substituie cu cuvintele „contului de plăți”;”.* În același timp, noțiunea de *„consumator”* se va reda în următoarea redacție: *„consumator – orice persoană fizică astfel după cum este definită în art. 1 din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor;”;*”.
		148	De asemenea, este necesară modificarea și delimitarea costurilor cunoscute de creditor (în momentul semnării contractului de credit) și cele necunoscute (precum dobânda de întârziere/penalitatea, etc.), prin prisma restricțiilor impuse în art.15, , alin. 7), lit. b) din Legea nr. 202/2013. Momentan, există o confuzie în privința a ceea ce înseamnă stabilirea, care poate avea loc doar inițial la momentul semnării contractul de credit, iar ulterior poate fi încasarea/aplicarea, care poate fi diferită de mărimea costului inițial, dacă consumatorul achită anticipat sau admite restanțe. Or, în prevederea menționată în paranteze este indicat (care include dobânzi, comisioane, taxe, penalități, dobânzi de întârziere și orice alt tip de plată), deci costuri pe care creditorul inclusiv prin prisma art. 23 nu poate să le prevadă în mărime expresă și să le stabilească în contract la data încheierii contractului. Prin păstrarea variantei actuale, confuzia constă în sintagma „stabilirea costului total al creditului”.	**Nu se acceptă** Practica CNPF nu a relevat carențele reflectate în comentariu, motiv din care nu se consideră oportună operarea unor modificări în acest sens. Totodată, a se vedea propunerile autorului ce vizează art. 15 alin. (7) lit. b).
4. Articolul 4:	**Camera de Comerț Americană din**	149	5. Cu referire la art. 4 „*Informații standard care trebuie incluse în publicitate*”, considerăm faptul că normele acestui articol	**Se acceptă parțial**

la alineatul (1), cuvântul „*cifre*” se substituie cu cuvântul „*informații*”; articolul se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins: „*(5) În cazul comandării, procurării ori folosirii produsului sau a serviciilor prin acordarea creditului sub forma de amânare la plată, informațiile standard, prevăzute la alin.(2) lit.b) – d) și f), urmează a fi specificate pe eticheta de preț.*”.	**Moldova (AmCham)**		urmează a fi ajustate în conformitate cu tendințele actuale utilizate de platforme sociale, Google Ads, etc., conform cărora, respectarea prevederilor actuale ale legii, din punct de vedere tehnic nu este posibilă.	Având în vedere propunerea expusă, cât și obiecțiile înaintate de alte părți interesate, amendamentul de la pct. 4 se va expune în următoarea redacție: „*4. Articolul 4:* *la alineatul (1), cuvântul „cifre” se substituie cu textul „numere scrise cu cifre sau litere”;”;* *la alineatul (2), partea introductivă va avea următorul cuprins:* *(2) Informațiile standard trebuie să poată fi citite cu ușurință sau auzite, în mod clar, dacă este cazul, și să fie adaptate la constrângerile de natură tehnică ale suportului utilizat pentru publicitate și să specifice în mod clar, concis și vizibil, următoarele:* [...]*”.* Propunerea conexă tendințelor actuale nu se consideră justificată, inclusiv prin prisma celor prevăzute în aquis-ul comunitar ce urmează a fi transpus în următoarele iterații legislative (Directiva 2023/2225).
		150	De asemenea, alin. (1) al art. 4 prevede că: „ *(1) Orice formă de publicitate referitoare la contractele de credit care indică o rată a dobînzii sau **alte informații** referitoare la costul creditului pentru consumator va cuprinde informaţii standard în conformitate cu prevederile din prezentul articol*.”. Termenul „**alte informații**” este unul general și vag, fiind dificil în aplicare pentru că creează confuzie și lasă mult loc de interpretare. Se consideră că prevederea anterioară „**cifre**” este una mai potrivită.	**Se acceptă parțial** la alineatul (1), cuvântul „cifre” se substituie cu textul „numere scrise cu cifre sau litere”;
		151	6. La art. 4, alin. (2), se propune substituirea textului „informațiile standard specifică, într-un limbaj clar, concis și lizibil, în același câmp vizual și cu caractere de aceeași dimensiune, prin intermediul unui exemplu reprezentativ, următoarele” cu textul „informațiile standard specifică, într-un limbaj clar, concis și lizibil, prin intermediul unui exemplu reprezentativ, următoarele”.	**Se acceptă parțial** Având în vedere propunerea expusă, cât și obiecțiile înaintate de alte părți interesate, amendamentul de la pct. 4 se va expune în următoarea redacție: „*4. Articolul 4:* *la alineatul (1), cuvântul „cifre” se substituie cu textul „numere scrise cu cifre sau litere”;”;* *la alineatul (2), partea introductivă va avea următorul cuprins:*

				(2) Informațiile standard trebuie să poată fi citite cu ușurință sau auzite, în mod clar, dacă este cazul, și să fie adaptate la constrângerile de natură tehnică ale suportului utilizat pentru publicitate și să specifice în mod clar, concis și vizibil, următoarele: [...]*”.* Propunerea conexă tendințelor actuale nu se consideră justificată, inclusiv prin prisma celor prevăzute în aquis-ul comunitar ce urmează a fi transpus în următoarele iterații legislative (Directiva 2023/2225)
		152	Totodată, se propune excluderea textului de la art. 4 alin (2) lit c) „, care se indică în mod evidențiat (cu caractere aldine)” și excluderea literei g) din art. 4 alin. (2). Modificările propuse sunt în corespundere cu Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului UE din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului UE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 133/66 din 22 mai 2008. Condițiile de fapt a contractului, depind de mai mulți factori (suma necesară, venituri, termenul, etc.). Debitorul poate solicita oricând oferta creditorului cu aceste detalii și o poate compara cu alte oferte existente, fără ca aceste detalii sa fie incluse în publicitate.	**Nu se acceptă** Deși Directiva 2008/48/CE (transpusă în redacția actuală a legii) se limitează la stabilirea imperativului caracterului clar, concis și vizibil, acest fapt nu limitează stabilirea unor prevederi adiționale care vin să explice caracterul vizibil. Astfel, reieșind din conjunctura socială națională, au fost operate amendamentele la Legea nr. 202/2013 care completează necesitatea expunerii DAE cu caractere aldine în exemplul reprezentativ, stabilit imperativ de lege. Opinăm că excluderea acestei detalieri este prematură reieșind din specificul consumatorului-mediu în Republica Moldova, motiv din care prevederea legală se menține în redacția actuală. Cu referire la excluderea lit. g), se notează că art. 8 alin. (1) din Directiva 2023/2225 prevede *„Statele membre impun ca publicitatea privind contractele de credit să includă un avertisment clar și vizibil pentru a sensibiliza consumatorii cu privire la costurile îndatorării, utilizând formularea „Atenție! Banii împrumutați costă bani” sau o formulare echivalentă.”.* Astfel, în condițiile caracterului iminent al transpunerii noii directive, excluderea prevederii nu este oportună.

	OCN „EASY CREDIT" SRL	153	Articolul 4 alin. (5): De eliminat **Argumentare:** În primul rând prezentul articol reglementează obligațiile creditorului de informare corectă și transparentă a consumatorului la etapa publicității produselor. Etichetele de preț nu sunt asimilate publicității și nu constituie o publicitate în temeiul legii cu privire la publicitate, ci o ofertă de a încheia un raport juridic, cu indicarea condițiilor și calităților bunului/serviciului. Astfel, creditorul nu poate interveni sub nici o formă asupra textului indicat pe eticheta unui produs sau serviciu. Nici comerciantul nu are vreo obligație care derogă din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori. În cel de-al doilea rând, considerăm extrem de dificilă aplicarea prezentei modificări, întrucât comerciantul, de regulă, dispune de acorduri de parteneriat, sau intermediere cu o multitudine de bănci și ocn-uri, care oferă condiții diferite. Or, nu este clar, dacă comerciantul, la propria și intima sa convingere, va aplica prezenta prevedere doar în beneficiul unei singure bănci sau ocn. În acest caz, prezenta modificare poate duce la diminuarea competitivității pe piață, punând comerciantul într-o poziție net superioară, la alegerea furnizorului de servicii financiare, indicând doar o singură bancă sau OCN, pe etichetă.	**Se acceptă** Având în vedere propunerea expusă, cât și obiecțiile înainte de alte părți interesate, amendamentul de la pct. 4 se va expune în următoarea redacție: „*4. Articolul 4:* *la alineatul (1), cuvântul „cifre" se substituie cu textul „numere scrise cu cifre sau litere";";* *la alineatul (2), partea introductivă va avea următorul cuprins:* *(2) Informațiile standard trebuie să poată fi citite cu ușurință sau auzite, în mod clar, dacă este cazul, și să fie adaptate la constrângerile de natură tehnică ale suportului utilizat pentru publicitate și să specifice în mod clar, concis și vizibil, următoarele:* [...]*";* Propunerea conexă tendințelor actuale nu se consideră justificată, inclusiv prin prisma celor prevăzute în aquis-ul comunitar ce urmează a fi transpus în următoarele iterații legislative (Directiva 2023/2225).
	Asociația Băncilor din Moldova	154	20. Art. VIII Punctul 4 din Proiect (Modificarea art. 4 alin. (1) al Legii nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori) se propune ca cuvântul "cifre" să rămână în aceiași redacție, propunerea înaintată este neclară și foarte largă.	**Se acceptă parțial** la alineatul (1), cuvântul „cifre" se substituie cu cuvântul „numere scrise cu cifre sau litere".
		155	21. Art. VIII Punctul 4 din Proiect (Modificarea art. 4 alin. (2) al Legii nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori) se propune substituirea textului „*informațiile standard specifică, într-un limbaj clar, concis şi lizibil, în același câmp vizual și cu caractere de aceeași dimensiune, prin intermediul unui exemplu reprezentativ, următoarele*" cu textul "*Informațiile standard specifică, într-un limbaj clar, concis şi lizibil, prin intermediul unui exemplu reprezentativ, următoarele*".	**Nu se acceptă** Având în vedere propunerea expusă, cât și obiecțiile înaintate de alte părți interesate, amendamentul de la pct. 4 se va expune în următoarea redacție: „*4. Articolul 4:* *la alineatul (1), cuvântul „cifre" se substituie cu textul „numere scrise cu cifre sau litere";";* *la alineatul (2), partea introductivă va avea următorul cuprins:* *(2) Informațiile standard trebuie să poată fi citite cu ușurință sau auzite, în mod clar, dacă este cazul, și să fie adaptate la constrângerile de natură tehnică ale suportului utilizat pentru*

				publicitate și să specifice în mod clar, concis și vizibil, următoarele: [...]*";* Propunerea conexă tendințelor actuale nu se consideră justificată, inclusiv prin prisma celor prevăzute în aquis-ul comunitar ce urmează a fi transpus în următoarele iterații legislative Noua redacție corespunde (Directivaei 2023/2225).
		156	Totodată, se propune excluderea textului de la art. 4 alin (2) lit c) *„, care se indică în mod evidențiat (cu caractere aldine)"* și excluderea literei g) al art. 4 alin. (2). Modificările propuse sunt în corespundere cu Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului UE din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului UE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 133/66 din 22 mai 2008. Prin exemplul reprezentativ considerăm ca nu răspundem la întrebarea directă a consumatorului. Condițiile de fapt a contractului, sunt în dependență de mai mulți factori suma necesara, venituri, termenul, etc.). Debitorul oricând poate solicita oferta creditorului cu aceste detalii si o poate compara cu alte oferte existente, fără ca aceste detalii sa fie incluse în publicitate.	**Nu se acceptă** Deși, Directiva 2008/48/CE (transpusă în redacția actuală a legii) se limitează la stabilirea imperativului caracterului clar, concis și vizibil, acest fapt nu limitează stabilirea unor prevederi adiționale care vin să explice caracterul vizibil. Astfel, reieșind din conjunctura socială națională, au fost operate amendamentele la Legea nr. 202/2013 care completează necesitatea expunerii DAE cu caractere aldine în exemplul reprezentativ, stabilit imperativ de lege. Opinăm că excluderea acestei detalieri este prematură reieșind din specificul consumatorului-mediu în Republica Moldova, motiv din care prevederea legală se menține în redacția actuală. Cu referire la excluderea lit. g), se notează că art. 8 alin. (1) din Directiva 2023/2225 prevede *„Statele membre impun ca publicitatea privind contractele de credit să includă un avertisment clar și vizibil pentru a sensibiliza consumatorii cu privire la costurile îndatorării, utilizând formularea „Atenție! Banii împrumutați costă bani" sau o formulare echivalentă."*. Astfel, în condițiile caracterului iminent al transpunerii noii directive, excluderea prevederii nu este oportună.
5. La articolul 5: alineatul (3): la litera h), înainte de cuvântul „*suma*" se introduce textul „*graficul de plăți,*";	**Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)**	157	7. Cu referire la art. 5, alin. (3), lit. f), considerăm necesară detalierea sintagmei *„[...] în cazul în care se aplică rate diferite ale dobînzii aferente creditului în circumstanțe diferite [...]*". Propunerea se fundamentează pe faptul că în cadrul ședințelor de	**Nu se acceptă** Urmare a discuțiilor repetate pe marginea proiectului, în cadrul consultărilor publice, se atestă

la litera l), cuvintele „*ratelor restante*” se substituie cu cuvintele „*admiterii restanței*”; articolul se completează cu alineatul (6^1) cu următorul cuprins: *„(6^1) În cazul în care creditorul sau intermediarul de credit a furnizat formularul prezentat în anexa nr.1, se consideră că acesta a respectat cerințele de informare prevăzute de prezentul articol și de art.4 din Legea nr.157/2014 despre încheierea şi executarea contractelor la distanță privind serviciile financiare de consum.*”.			lucru organizate de Comisia Națională a Pieței Financiare, ultima a expus o opinie separată, contrară opiniei OCN-urilor. Legea nu prevede expres, în redacția actuală, care sunt circumstanțele de aplicarea a diferitor rate ale dobânzii. Respectiv, autorul urmează să expună opinia privind aplicabilitatea acestor noțiuni.	posibilitatea aplicării ratelor diferite ale dobânzii aferente creditului în circumstanțe diferite, care nu ar constitui o dobândă flotantă. A se reține că respectiva interpretare nu aduce atingere situațiilor în care rezultă cert aplicarea unei dobânzi flotante.
		158	8. Cu referire la art. 5, alin. (3), lit. h), considerăm necesară detalierea sintagmei „*[...] diferitelor solduri restante fixate la rate diferite ale dobânzii aferente creditului*;” pentru a fi clară modalitatea de aplicare a acestei prevederi iar după textul „*graficul de plăți*” se propune introducerea sintagmei „*care va conține*”.	**Nu se acceptă** Propunerea nu evidențiază o carență redacțională specifică, care ar urma a fi soluționată prin intervenție de ordin normativ.
		159	10. Se propune următoarea redacție a lit. f) de la art. 5 alin. (3) și art. 10 alin. (3) al Legii 202 privind contractele de credit pentru consumatori: „*în cazul în care se aplică rate diferite ale dobânzii aferente creditului în circumstanțe diferite, se specifică informațiile menționate privind toate ratele aplicabile, cu excepția cazurilor când în exemplele de calcul s-a arătat ratele maxime aplicabile la momentul semnării informației precontractuale si contractului de credit*”. În cazul în care în informația precontractuală și contractul de credit se oferă ratele maxime, informația respectivă nu duce în eroare, prejudiciind consumatorul și înșelându-l cu privire la o ofertă avantajoasă pe care acesta nu ar fi acceptat-o, ba din contra, rata maximă calculează care este riscul maxim căruia consumatorul ar putea fi supus în caz de aplicare a acestor rate. Suplimentar, pentru a asigura capacitatea de plată a debitorului pe parcursul contractului, conform pct. 39 din Regulamentul BNM privind creditarea responsabilă la acordarea de credit, creditorul face un test de sensibilitate la rata dobânzii, pentru a se asigura că consumatorul va putea onora obligațiile aferente creditului dacă rata dobânzii crește. În cadrul testului de sensibilitate, la calcularea RSDV, se utilizează rata aplicabilă a dobânzii pentru credit nu mai mică decât rata medie ponderată a dobânzilor pentru creditele noi acordate conform ultimului raport publicat de Banca Națională, pentru tipul și termenul corespunzător al creditului plus 4 p.p. Acest exercițiu efectuat permite ca până la acordarea creditului, debitorul să fie maxim protejat pentru incapacitatea de plată, iar prezentarea ratelor maxime aplicabile nu este în măsură să dezavantajeze consumatorul, dacă în final acesta va beneficia de rate mai mici.	**Nu se acceptă** Propunerea este în disonanță cu Directiva 2008/48 (transpusă în redacția actuală a legii) și Directiva 2023/2225 (care urmează a fi transpusă în următoarele iterații legislative).

	OCN „EASY CREDIT" SRL	159	La articolul 5: alineatul (3): la litera h), înainte de cuvântul „suma" se introduce textul „graficul de plăți" De eliminat **Argumentare:** Considerăm introducerea graficului de plăți în informațiile precontractuale, drept excesivă, întrucât va majora considerabil volumul informațiilor utilizate în acest compartiment. Chiar și în cazul în care se va introduce obligativitatea prezentării unui grafic, acesta urmează a fi prezentat drept o anexă la informații precontractuale și în acest caz urmează a fi modificată Anexa nr. 1 la Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori.	**Se acceptă** Amendamentul *„la litera h), înainte de cuvântul „suma" se introduce textul „graficul de plăți,"* a fost exclus din proiect.
	Asociația Băncilor din Moldova	160	22. Art. VIII Punctul 5 din Proiect (modificarea art. 5 alin. (3) lit. h) al Legii 202 privind contractele de credit pentru consumatori), după textul propus "graficul de plăți" a se introduce sintagma "care va conține". Suplimentar propunem ca sa fie completat cu textul "cu excepția creditului de tip revolving, aici nu putem oferi grafic de plați".	**Nu se acceptă** Având în vedere, inclusiv și obiecția reflectată la pct. 159, amendamentul vizat a fost exclus din proiect.

7. La articolul 10: la alineatul (1), cuvintele „*cu caractere de aceeași dimensiune*” se substituie cu textul „ *cu aceeași dimensiune a caracterelor de minimum 12 puncte*”; alineatul (3): partea introductivă se completează cu textul „ , *cel puțin*”; la litera h), înainte de cuvântul „*suma*” se introduce textul „*graficul de plăți,*”; la litera i), primul enunț, după cuvintele „*dreptul consumatorului*” se introduce textul „ , *în limita opțiunilor indicate în contractul de credit,*”; la litera l), textul „ , *în cazul plăților expirate*” se substituie cu textul „*aferente creditului, în cazul admiterii restanței*”; litera m) se completează cu textul „ , *care conține cel puțin termenul minim la care creditorul poate iniția procedura de executare silită;*”.	**Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)**	161	.10. Se propune următoarea redacție a lit. f) de la art. 5 alin. (3) și art. 10 alin. (3) al Legii 202 privind contractele de credit pentru consumatori: „*în cazul în care se aplică rate diferite ale dobânzii aferente creditului în circumstanțe diferite, se specifică informațiile menționate privind toate ratele aplicabile, cu excepția cazurilor când în exemplele de calcul s-a arătat ratele maxime aplicabile la momentul semnării informației precontractuale si contractului de credit*”. În cazul în care în informația precontractuală și contractul de credit se oferă ratele maxime, informația respectivă nu duce în eroare, prejudiciind consumatorul și înșelându-l cu privire la o ofertă avantajoasă pe care acesta nu ar fi acceptat-o, ba din contra, rata maximă calculează care este riscul maxim căruia consumatorul ar putea fi supus în caz de aplicare a acestor rate. Suplimentar, pentru a asigura capacitatea de plată a debitorului pe parcursul contractului, conform pct. 39 din Regulamentul BNM privind creditarea responsabilă la acordarea de credit, creditorul face un test de sensibilitate la rata dobânzii, pentru a se asigura că consumatorul va putea onora obligațiile aferente creditului dacă rata dobânzii crește. În cadrul testului de sensibilitate, la calcularea RSDV, se utilizează rata aplicabilă a dobânzii pentru credit nu mai mică decât rata medie ponderată a dobânzilor pentru creditele noi acordate conform ultimului raport publicat de Banca Națională, pentru tipul și termenul corespunzător al creditului plus 4 p.p. Acest exercițiu efectuat permite ca până la acordarea creditului, debitorul să fie maxim protejat pentru incapacitatea de plată, iar prezentarea ratelor maxime aplicabile nu este în măsură să dezavantajeze consumatorul, dacă în final acesta va beneficia de rate mai mici.	**Nu se acceptă** Propunerea este în disonanță cu Directiva 2008/48 (transpusă în redacția actuală a legii) și Directiva 2023/2225 (care urmează a fi transpusă în următoarele iterații legislative).
		162	11. La articolul 10, alineatul (3), la litera i), primul enunț, după cuvintele „*dreptul consumatorului*” se introduce textul „ , *în limita opțiunilor indicate în contractul de credit,*”; Această sintagmă ridică mai multe probleme de claritate și aplicabilitate, ceea ce generează ambiguități și lasă lor de interpretări. Considerăm faptul că la moment norma este clară și previzibilă, oferă protecția corespunzătoare consumatorului, și din acest motiv **se solicită excluderea acestui amendament din proiectul de lege**	**Se acceptă** Având în vedere obiecțiile expuse și de alte părți interesate, amendamentul ce vizează modificarea art. 10 alin. (3) lit. i) din Legea nr. 202/2003 a fost exclus din proiect.
		163	12. La articolul 10, alineatul (3), litera m) se completează cu textul *„ , care conține cel puțin termenul minim la care creditorul poate iniția procedura de executare silită;”.* Aferent acestui amendament, ținem să specificăm că acest termen este reglementat în Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, la art. 15, alin. 10^1 și constituie 90 de	**Nu se acceptă** Propunerea nu generează noi drepturi sau obligații în raporturile contractuale dintre debitori și consumatori, dar vizează eliminarea asimetriilor informaționale.

			zile de la data scadenței plăților restante, **motiv pentru care solicităm excluderea acestui amendament**. Totodată, prevedere este considerată a fi abuzivă în raport cu drepturile creditorului de alege una din metodele de apărarea a drepturilor prevăzute de art. 16 din Codul civil care poate să nu aibă o procedură de colectare a datoriilor prin intermediul instanțelor de judecată/executor, ci decise să cesioneze creanța. Este un drept al creditorului de a iniția acțiunea civilă în termenul legal de prescripție, precum și a remite datoria debitorului.	
	OCN „EASY CREDIT" SRL	164	Articolul 10, alineatul (1) **Se sugerează expunerea art. 10 alin. (1) în următoarea redacție:** (1) Contractele de credit sunt redactate într-un limbaj clar și lizibil, cu caractere de aceeași dimensiune a caracterelor de minimum 12 puncte, de același stil al fontului, pe hîrtie sau pe un alt suport durabil. **Argumentare:** Pe lângă dimensiunea caracterului, urmează a fi stabilită obligația de a utiliza același stil de font, pe tot conținutul contractului. Totodată atragem atenția că dimensiunea caracterelor pot fi diferite în funcție de stilul ales.	**Se acceptă parțial** Având în vedere obiecțiile expuse și de alte părți interesate, Art. XVII pct.7 din proiect se va expune în următoarea redacție: „*7. La articolul 10:* *la alineatul (1), cuvintele „cu caractere de aceeași dimensiune" se substituie cu textul „cu aceeași dimensiune a caracterelor de minimum 12 puncte, de același stil al fontului,";* *alineatul (3):* *partea introductivă se completează cu textul „ , cel puțin";* *la litera h), înainte de cuvântul „suma" se introduce textul „graficul de plăți (cu excepția liniei de credit),";* *la litera l), textul „ , în cazul plăților expirate" se substituie cu textul „aferente creditului, în cazul admiterii restanței";* *litera m) se completează cu textul „ , care conține cel puțin termenul minim la care creditorul poate iniția procedura de executare silită;".*
	Asociația Băncilor din Moldova	165	23. Art. VIII Punctul 7 din Proiect (modificarea art. 10 alin. (3) lit. h) din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori), a se introduce sintagma "care va conține", suplimentar propunem ca sa fie completat cu textul "cu excepția creditului de tip revolving, aici nu putem oferi grafic de plați".	**Se acceptă parțial** Având în vedere obiecțiile expuse și de alte părți interesate, Art. XVII pct.7 din proiect se va expune în următoarea redacție: „*7. La articolul 10:* *la alineatul (1), cuvintele „cu caractere de aceeași dimensiune" se substituie cu textul „cu aceeași dimensiune a caracterelor de minimum 12 puncte, de același stil al fontului,";*

				alineatul (3): *partea introductivă se completează cu textul „ , cel puțin”;* *la litera h), înainte de cuvântul „suma” se introduce textul „graficul de plăți (cu excepția liniei de credit),”;* *la litera l), textul „ , în cazul plăților expirate” se substituie cu textul „aferente creditului, în cazul admiterii restanței”;* *litera m) se completează cu textul „ , care conține cel puțin termenul minim la care creditorul poate iniția procedura de executare silită;”.*
		166	24. Art. VIII Punctul 7 din Proiect (modificarea art. 10 alin. (3) lit. m) din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori), propunem excluderea deoarece executarea silită este descrisă în art. 10 din Codul de executare, iar prin art. 15 alin. 10^1 este indicat ”inclusiv prin adresare în instanța de judecată, doar în cazul în care termenul oricăror plăți restante depășește 90 de zile de la data scadenței acestora.”	**Nu se acceptă** Propunerea nu generează noi drepturi sau obligații în raporturile contractuale dintre debitori și consumatori, dar vizează eliminarea asimetriilor informaționale.
		167	25. Propunem completarea Proiectului cu încă un punct. Astfel, la art. 5 alin. (3) și 10 alin. (3) al Legii 202 privind contractele de credit pentru consumatori, propunem modificarea lit. f) și expunerea acesteia în următoarea redacție „ *în cazul în care se aplică rate diferite ale dobânzii aferente creditului în circumstanțe diferite, se specifică informațiile menționate privind toate ratele aplicabile, cu excepția cazurilor când în exemplele de calcul s-a arătat* ***ratele maxime*** *aplicabile la momentul semnării informației precontractuale si contractului de credit*”. În cazul în care informației precontractuale si contractul de credit se oferă ratele maxime, informația respectivă nu duce în eroare, prejudiciind consumatorul și înșelându-l cu privire la o ofertă avantajoasă pe care acesta nu ar fi acceptat-o, ba din contra, rata maximă calculează care este riscul maxim căruia consumatorul ar putea fi supus în caz de aplicare a acestor rate. Suplimentar, pentru a asigura capacitatea de plată a debitorului pe parcursul contractului, conform pct. 39 din Regulamentul BNM privind creditarea responsabila la acordarea de credit, creditorul face un test de sensibilitate la rata dobânzii, pentru a se asigura că consumatorul va putea onora obligațiile aferente creditului dacă rata dobânzii creste. Iar în cadrul testului de sensibilitate, la calcularea RSDV, se utilizează rata aplicabilă a dobânzii pentru credit nu mai mică decât rata medie ponderată a dobânzilor pentru creditele noi acordate conform ultimului	**Nu se acceptă** Propunerea este în disonanță cu Directiva 2008/48 (transpusă în redacția actuală a legii) și Directiva 2023/2225 (care urmează a fi transpusă în următoarele iterații legislative).

			raport publicat de Banca Națională, pentru tipul și termenul corespunzător al creditului plus 4 p.p. Acest exercițiu efectuat permite ca până la acordarea creditului sa fie maxim protejat debitorul pentru incapacitatea de plata, iar prezentarea ratelor maxime aplicabile nu este în măsură să dezavantajeze consumatorul, dacă în final acesta va beneficia de rate mai mici. Drept exemplu ar fi acordarea creditelor la o anumita categorie consumatori fiind salariații pentru care s-au acordat facilitați la Rata dobânzii.	
	Asociația Băncilor din Moldova	168	26. Propunem completarea proiectului la art. 11 alin. (1) la lit. a) și b) din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori), la sfârșitul enunțului sa fie completat cu textul ”cu excepția creditului de tip revolving, aici nu putem oferi grafic de plați”.	**Nu se acceptă** Art. 11 alin. (1) stabilește o cerință generală de transparență a raportului de creditare prin asigurarea informării consumatorului despre modificările survenite în raport cu rata dobânzii. Nu se atestă oportunitatea limitării dreptului respectiv în cazul consumatorilor care beneficiază de un credit de tip revolving, or norma nu indică furnizarea expresă a unui grafic de plăți. În același timp, având în vedere obiecțiile expuse la pct. 173 și pct. 176, se propune completarea proiectului cu un nou amendament, după cum urmează: „*8. La articolul 11 alineatul (1), după cuvintele „aferente creditului” se intoduce textul „cu cel puțin 7 zile”.*
	Asociația Băncilor din Moldova	169	27. Propunem completarea Proiectului cu încă un punct. Astfel, propunem completarea art. 12 alin. (1) al Legii 202 privind contractele de credit pentru consumatori, după textul „nu se admite” cu următoarea sintagmă „ *dacă părțile nu au convenit altfel*”. Conform art. 993, alin. (2) Cod Civil *„Părțile contractante pot încheia în mod liber, în limitele dispozițiilor legale imperative, contracte și pot stabili conținutul lor.”*. Prin urmare, părțile sunt în drept să stabilească conținutul contractului și clauzelor acestora, precum și să le renegocieze pe parcurs dacă astfel se realizează interesul comun al acestora.	**Nu se acceptă** O normă legală care interzice modificarea unilaterală a clauzelor contractului de credit de către creditor este esențială pentru a proteja consumatorii și a asigura echitatea în relațiile contractuale.
		170	28. Luând drept exemplu *Ordonanța de urgență nr. 50 din 09.06.2010 privind contractele de credit pentru consumatori*, emisă de Guvernul României, propunem completarea art. 12 alin. (1) lit. a) cu enunțul: „**Sunt exceptate costurile impuse prin legislație.**” și lit. b) cu textul: „ **, cu excepția majorărilor impuse de legislație.**”	**Nu se acceptă** Art. 15 alin. (3) prevede: „(3) În cazul modificărilor impuse prin legislaţie, nesemnarea de către consumator a actului adiţional prevăzut la alin. (1) este considerată acceptare tacită. În acest caz, se interzice introducerea în actul adiţional a altor prevederi decît cele

				impuse prin legislaţie, iar introducerea în actul adiţional a oricăror alte prevederi decît cele impuse prin legislaţie este considerată nulă de drept.”
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	171	13. Se propune completarea art. 12 alin. (1), după textul „*nu se admite*” cu următoarea sintagmă „„ *dacă părțile nu au convenit altfel*”. Conform art. 993, alin. (2) Cod Civil „*Părțile contractante pot încheia în mod liber, în limitele dispozițiilor legale imperative, contracte și pot stabili conținutul lor.*”. Prin urmare, părțile sunt în drept să stabilească conținutul contractului și clauzelor acestora, precum și să le renegocieze pe parcurs dacă astfel se realizează interesul comun al acestora.	**Nu se acceptă** O normă legală care interzice modificarea unilaterală a clauzelor contractului de credit de către creditor este esențială pentru a proteja consumatorii și a asigura echitatea în relațiile contractuale.
8. Articolul 13: alineatul unic devine alineatul (1); articolul se completează cu alineatele (2) – (4) cu următorul cuprins: *„(2) Creditorul poate reduce marja și/sau aplica un nivel mai redus al indicelui de referință, acesta având dreptul ca, pe parcursul derulării contractului de credit, să revină la valoarea marjei menționate în contract sau la nivelul real al indicelui de referință.* *(3) Creditorul notifică consumatorul cu privire la orice modificare a ratei dobânzii și, corespunzător, cu privire la valoarea plăților de efectuat după intrarea în vigoare a noii rate a dobânzii aferente creditului, cu anexarea*	**Banca Națională a Moldovei**	172	26. Totodată, la pct. 8, ce vizează completarea art. 13, *inter alia,* cu alin. (2), se va preciza sensul vizat de autorul proiectului prin sintagma „*nivelul real al indicelui de referință”,* or, nu este clar dacă, autorul proiectului are în vedere alt indice de referință decât cel stabilit conform metodologiei Băncii Naționale, potrivit art. 13 alin. (1) al aceleiași Legi. În aceeași ordine de idei, având în vedere că, indicele de referință pentru contractile de credit reprezintă o valoare prestabilită, care nu poate fi interpretată la discreția creditorilor, la alin. (2) de la art. 13, propunem următoarea redacție: *„Creditorul poate reduce rata dobânzii aplicate, acesta având dreptul ca, pe parcursul derulării contractului de credit, să revină la valoarea menționată în contract.”*.	**Nu se acceptă** Mecanismul dispoziției prevăzute la alin. (2) presupune că creditorul poate reveni la nivelul indicelui de referință stabilit de Banca Națională a Moldovei, în condițiile în care ar fi putut anterior să aplice un nivel mai redus. Astfel, norma are drept scop diferențierea între indicele de referință aplicat și indicele de referință al BNM.

graficului de plăți actualizat, cu cel puțin 15 zile înainte ca aceasta să intre în vigoare. *(4) Prin derogare de la alineatul (3), dar fără a aduce atingere obligației de prezentare a graficului de plăți, informațiile menționate la alineatul respectiv pot fi notificate, periodic, consumatorului, în cazul în care sunt îndeplinite, cumulativ, următoarele condiții:* *a) părțile au convenit în contractul de credit asupra notificării periodice a unor astfel de informații;* *b) modificarea ratei dobânzii aferente creditului este cauzată de o modificare a ratei de referință;* *c) noua rată de referință este pusă la dispoziția publicului în timp util și prin mijloace adecvate;* *d) informațiile privind noua rată de referință sunt disponibile, de asemenea:* *- la oficiile creditorului;* *- pe pagină web oficială, în cazul în care creditorul o deține; și* *- prin intermediul aplicației mobile, în cazul în care creditorul o deține.*”.	**Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)**	173	14. Se propune modificarea alin. (3) al art. 13 după cum urmează: „*Creditorul notifică consumatorul cu privire la orice modificare, a ratei dobânzii și, corespunzător, cu privire la valoarea plăților de efectuat după intrarea în vigoare a noii rate a dobânzii aferente creditului, cu cel puțin 15 zile înainte ca aceasta să intre în vigoare*.”. Considerăm oportun de a concretiza că termenul de 15 zile nu poate fi respectat în mod obiectiv în cazul modificării ratei dobânzii. Din experiență, indicele BNM se publică după data de 20 a fiecărei luni, iar creditorul stabilește rata dobânzii la data de 1 a lunii. Suplimentar, menționăm că la modificare este imposibil de anexat graficul de plăți, or acesta se modifică în sistem odată cu intrarea în vigoare a modificărilor și tehnic nu este posibil de transmis consumatorului, iar in cazul în care notificarea se face prin SMS, graficul nu poate fi atașat la mesaj. Prin notificarea despre modificările la rata dobânzii potrivit art. 11 alin. (1) lit. a), consumatorul este informat despre valoarea plăților de efectuat după intrarea în vigoare a noii rate a dobânzii, fapt ce constituie o informare suficientă a clientului înainte de intrarea în vigoare a noului grafic. La data intrării în vigoare a graficului modificat, acesta este disponibil pentru consumator în sucursale și SADD.	**Se acceptă parțial** Având în vedere obiecțiile expuse și de alte părți interesate, amendamentul de la pct. 8 (după renumerotare va deveni pct. 9) se va expune în următoarea redacție: „9. Articolul 13: alineatul unic devine alineatul (1); articolul se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins: *„(2) Creditorul poate reduce marja și/sau aplica un nivel mai redus al indicelui de referință, acesta având dreptul ca, pe parcursul derulării contractului de credit, să revină la valoarea marjei menționate în contract sau la nivelul real al indicelui de referință.”.*
		174	15. Se propune completarea art. 13 cu un alineat nou cu următorul conținut: „(5) *Prevederile prezentului articol se aplică indicelui de referință pentru contractele de credit cu dobândă flotantă pentru consumatori, aprobat de Banca Națională, atunci când acesta este disponibil*.”. Este important de menționat că în conformitate cu prevederile prezentei Legi „*se lege creează cadrul legal necesar pentru aplicarea prevederilor Directivei 2008/48/CE*”. În această ordine de idei, într-adevăr, la art. 10 alin. (2) lit. f), Directiva statuează că „*contractul de credit specifică în mod clar și concis: rata dobânzii aferente creditului, condițiile care guvernează aplicarea acestei rate și, atunci când este disponibil, orice indice sau rată de referință aplicabilă ratei inițiale a dobânzii aferente creditului, precum și perioadele, procedurile și condițiile în care variază rata dobânzii aferente creditului și, în cazul în care se aplică rate diferite ale dobânzii aferente creditului în circumstanțe diferite, informațiile sus-menționate privind toate nivelurile aplicabile*”. De asemenea, atragem atenția legiuitorului, că în pofida faptului că prin art. 32 alin. (2) din Lege, s-a pus în sarcina BNM, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, să aducă actele sale normative în concordanță cu prezenta lege sau, după caz, va adopta actele normative necesare aplicării prezentei legi,	**Nu se acceptă** Pornind de la premisa că, norma art. 13 din Legea nr. 202/2013 se aplică independent per fiecare componentă și, deși legiuitorul stabilește regulile într-o ordine consecutivă, ce derivă din practică, totuși ele nu depind una de alta, având existență de sine stătătoare, cu referire la obiecția formulată, în particular cu referire la lipsa metodologiei prevăzute la art. 13 lit. a) din Legea nr. 202/2013, se reține următoarele. Intervenția în norme tranzitorii de acest gen ar ridica o serie de probleme de ordin a tehnicii legislative dar și a acțiunii în timp a actului normativ. Or, principiul stabilității și previzibilității legislației este unul din fundamentele unui sistem legislativ care asigură securitatea raporturilor juridice. Ținând cont de criteriul temporal, reglarea modului de tranziție la reglementările conexe dobânzii flotante (lit. a)), se consideră a

			până la moment BNM nu și-a executat această obligație pozitivă. În această ordine de idei, art.13 din Lege rămâne o normă juridică în alb1 și nu poate fi aplicată în lipsa și până la aprobarea Metodologiei BNM, inclusiv pentru că nu este previzibilă, nefiind suficient de clar pentru subiecții destinatari (i.e. profesioniștii) care este comportamentul prescris prin această normă juridică. Cu referire la calitatea legii, Curtea Constituțională a punctat următoarele: „*Curtea reiterează că o normă de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să-i permită persoanei să decidă asupra conduitei sale şi să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțe, consecințele acestei conduite (DCC nr.142 din 22 noiembrie 2018, § 24).*" (Decizia nr.16 din 10.02.2020); „*25. Totodată, pentru ca legea să îndeplinească cerința previzibilității, ea trebuie să stabilească cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (e.g. a se vedea Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66).*" (Decizia nr.142 din 22.11.2018). Această deficiență se datorează faptului că autoritățile statului nu și-a executat obligația pozitivă de a aproba Metodologia în cauză. O atare omisiune urmează a fi acum corectată de către legiuitor prin completarea art. 13 din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori. Or, prin prisma principiului previzibilității, enunțat supra, pentru subiecții de drept nu este suficient de clar care indice urmează a fi aplicat, și de când urmează a fi aplicat dacă BNM a adoptat metodologia impusă prin lege.	fi inoportune. Adițional, se remarcă că modificări aferente modului de exercitare a atribuțiilor sale de către BNM, nu pot veni de la o altă autoritate.
	Asociația Băncilor din Moldova	175	29. Art. VIII Punctul 8 din Proiect (modificarea art. 13 alin. (2) din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori), propunem ca sa fie completat la sfârșitul anunțului textul ”fără încheierea unui Acord Adițional și/sau notificarea consumatorului referitor la aceasta”.	**Nu se acceptă** Art. 11 din Legea nr. 202/2013 conține norme specifice, aplicabile în cazul ratelor flotante care reglementează acțiunile creditorului în caz de modificare a dobânzii.
		176	30. La art. VIII Punctul 8 din Proiect (Modificarea legii 202 privind contractele de credit pentru consumatori) propunem modificarea alin. (3) al art. 13 după cum urmează: “*Creditorul notifică consumatorul cu privire la orice modificare, a ratei dobânzii şi, corespunzător, cu privire la valoarea plăților de efectuat după intrarea în vigoare a noii rate a dobânzii aferente creditului, cu cel puțin 5 zile înainte ca aceasta să intre în vigoare.”.* Considerăm oportun de a concretiza că termenul de 15 zile nu poate fi respectat în mod obiectiv în cazul modificării ratei dobânzii. Din experiență, indicele BNM se publică după data de	**Se acceptă parțial** Având în vedere obiecțiile expuse și de alte părți interesate, amendamentul se va expune în următoarea redacție: „9. Articolul 13: alineatul unic devine alineatul (1); articolul se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins: *„(2) Creditorul poate reduce marja și/sau aplica un nivel mai redus al*

			20 a fiecărei luni, iar creditorul stabilește rata dobânzii la data de 1 a lunii. Suplimentar, menționăm că la modificare este imposibil de anexat graficul de plăți, or acesta se modifică în sistem odată cu intrarea în vigoare a modificărilor și tehnic nu este posibil de transmis consumatorului, iar in cazul în care notificarea se face prin SMS, graficul nu poate fi atașat la mesaj. Prin notificarea despre modificările la rata dobânzii potrivit art. 11 alin. (1) lit. a), consumatorul este informat despre valoarea plăților de efectuat după intrarea în vigoare a noii rate a dobânzii, fapt ce constituie o informare suficientă a clientului înainte de intrarea în vigoare a noului grafic. La data intrării în vigoare a graficului modificat, acesta este disponibil pentru consumator în sucursale și SADD.	*indicelui de referință, acesta având dreptul ca, pe parcursul derulării contractului de credit, să revină la valoarea marjei menționate în contract sau la nivelul real al indicelui de referință.".*
		177	41. La art. VIII Punctul 8 din Proiect (Modificarea legii 202 privind contractele de credit pentru consumatori) propunem completarea art. 13 din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori cu încă un alineat cu următorul conținut: "(5) *Prevederile prezentului articol se aplică indicelui de referință pentru contractele de credit cu dobândă flotantă pentru consumatori, aprobat de Banca Națională, atunci când acesta este disponibil.*". Este important de menționat că în conformitate cu prevederile Legii nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori (în continuare Lege), „*prezenta lege creează cadrul legal necesar pentru aplicarea prevederilor Directivei 2008/48/CE*" (în continuare Directivă). În această ordine de idei, într-adevăr, la art. 10 alin. (2) lit. f), Directiva statuează că „*contractul de credit specifică în mod clar și concis: rata dobânzii aferente creditului, condițiile care guvernează aplicarea acestei rate și, atunci când este disponibil, orice indice sau rată de referință aplicabilă ratei inițiale a dobânzii aferente creditului, precum și perioadele, procedurile și condițiile în care variază rata dobânzii aferente creditului și, în cazul în care se aplică rate diferite ale dobânzii aferente creditului în circumstanțe diferite, informațiile sus-menționate privind toate nivelurile aplicabile*". De asemenea, atragem atenția legiuitorului, că în pofida faptului că prin art. 32 alin. (2) din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori, s-a pus în sarcina Băncii Naționale a Moldovei, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, să aducă actele sale normative în concordanță cu prezenta lege sau, după caz, va adopta actele normative necesare aplicării prezentei legi, până la moment BNM nu și-a executat această obligație pozitivă. În această ordine de idei, art.13 din Legea nr.202/2013 rămâne o	**Nu se acceptă** Pornind de la premisa că, norma art. 13 din Legea nr. 202/2013 se aplică independent per fiecare componentă și, deși legiuitorul stabilește regulile într-o ordine consecutivă, ce derivă din practică, totuși ele nu depind una de alta, având existență de sine stătătoare, cu referire la obiecția formulată, în particular cu referire la lipsa metodologiei prevăzute la art. 13 lit. a) din Legea nr. 202/2013, se reține următoarele. Intervenția în norme tranzitorii de acest gen ar ridica o serie de probleme de ordin a tehnicii legislative dar și a acțiunii în timp a actului normativ. Or, principiul stabilității și previzibilității legislației este unul din fundamentele unui sistem legislativ care asigură securitatea raporturilor juridice. Ținând cont de criteriul temporal, reglarea modului de tranziție la reglementările conexe dobânzii flotante (lit. a)), se consideră a fi inoportune. Adițional, se remarcă că modificări aferente modului de exercitare a atribuțiilor sale de către BNM, nu pot veni de la o altă autoritate.

			normă juridică în alb[1] și nu poate fi aplicată în lipsa și până la aprobarea Metodologiei BNM, inclusiv pentru că nu este previzibilă, nefiind suficient de clar pentru subiecții destinatari (i.e. profesioniștii) care este comportamentul prescris prin această normă juridică. Cu referire la calitatea legii, Curtea Constituțională a punctat următoarele: - "*Curtea reiterează că o norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să-i permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțe, consecințele acestei conduite (DCC nr.142 din 22 noiembrie 2018, § 24).*" (Decizia nr.16 din 10.02.2020); - "*25. Totodată, pentru ca legea să îndeplinească cerința previzibilității, ea trebuie să stabilească cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (e.g. a se vedea Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66).*" (Decizia nr.142 din 22.11.2018). Această deficiență se datorează faptului că autoritățile statului nu și-a executat obligația pozitivă de a aproba Metodologia în cauză. O atare omisiune urmează a fi acum corectată de către legiuitor prin completarea art. 13 din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori. Or, prin prisma principiului previzibilității, enunțat supra, pentru subiecții de drept nu este suficient de clar care indice urmează a fi aplicat, și de când urmează a fi aplicat dacă BNM a adoptat metodologia impusă prin lege.	
9. Articolul 15: alineatul (2) se abrogă; alineatul (4) se completează cu litera e) cu următorul cuprins: „*e) creditorul nu poate pretinde dobânda de întârziere*."; alineatul (6) va avea următorul cuprins:	**Serviciul Fiscal de Stat**	178	3) La art. VIII, pct. 9, considerăm oportun revizuirea textului „aliniatul (10^1) devine aliniatul (11)", precum și a textului „articolul se completează cu aliniatele (12) - (15)". Or, potrivit tehnicii legislative, în cazul completării actului normativ cu noi elemente structurale, acestea preiau numărul articolului, alineatului, punctului, etc. după care urmează, cu atribuirea indicilor numerici corespunzători, iar renumerotarea nu se admite.	**Se comentează** Proiectul va fi remis Ministerului Justiției spre expertiză juridică .

[1] *Norme juridice în alb – norma juridică incompletă își identifică ipoteza și/sau sancțiunea **într-o altă normă ce la moment** nu posedă forță juridică, **poate chiar încă nu este formulată**.* Andrei Negru, *TEORIA GENERALĂ A DREPTULUI ŞI STATULUI ÎN DEFINIŢII, INTERPRETĂRI, SCHEME, Note de curs*, Chișinău, 2018, pag. 112-113 // https://bibliotecapublicadrept.wordpress.com/wp-content/uploads/2020/03/negru-a..pdf

„*(6) În condițiile alin.(3), orice notificare cu privire la modificarea conținutului clauzelor contractuale referitoare la costuri va fi transmisă consumatorilor cu cel puțin 15 zile calendaristice înainte de aplicarea acestora.*"; articolul se completează cu alineatele (6^1) – (6^2) cu următorul cuprins: „*(6^1) Consumatorul are la dispoziție un termen de 15 zile de la primirea notificării pentru a comunica opțiunea sa de acceptare sau de neacceptare a clauzelor contractuale propuse.* *(6^2) Nerecepționarea unui răspuns din partea consumatorului, în termenul menționat la alin.(6^1), nu este considerată acceptare tacită și contractul rămâne neschimbat. În cazul în care consumatorul nu acceptă clauzele contractuale propuse, creditorul nu are dreptul de a penaliza consumatorul sau de a declara creditul scadent.*"; la alineatul (7) litera a) și litera b), textul „ , *dobânzi de întârziere*" se exclude; articolul se completează cu alineatul (7^1) cu următorul cuprins: „(7^1) *În sensul alin.(7), termenul de utilizare efectivă a creditului reprezintă perioada din data în care creditul a fost acordat până în data în care s-a efectuat rambursarea integrală a acestuia, iar în vederea determinării cuantumului maxim al penalității, acesta reprezintă perioada din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata.*"; alineatul (10^1) devine alineatul (11); articolul se completează cu alineatele (12) – (15) cu următorul cuprins: „*(12) Creditorul are dreptul să declare creditul scadent, în cazul admiterii de către consumator a unei restanțe mai mari de 90 zile consecutive.* *(13) Creditorul aplică una din măsurile de restructurare a creditului prevăzute la alin.(14), la solicitarea consumatorului, în condițiile în care se atestă:* *a) încetarea căsătoriei consumatorului;* *b) decesul soțului/soției consumatorului;*	**Asociația Businessului European (EBA Moldova)**	179	Alin. (3), art. 15 stipulează că nesemnarea de către consumator a actului adițional privind modificările impuse prin legislație este considerată **acceptare tacită**, cu condiția ca aceste modificări să nu includă alte prevederi decât cele impuse de legislație. Alineatul (6^2), însă, introduce o prevedere contrară, specificând că **nerecepționarea unui răspuns din partea consumatorului nu este considerată acceptare tacită**, iar contractul rămâne neschimbat. Această contradicție între articole creează **confuzie juridică** cu privire la modul în care ar trebui interpretată și aplicată acceptarea tacită în cadrul modificărilor contractuale. Pe de o parte, legea recunoaște acceptarea tacită, iar pe de altă parte, o interzice explicit. Această ambiguitate este contrară principiului clarității legislației și poate duce la conflicte și litigii inutile între părți. În altă ordine de idei, conform alin. (6^2) in redacție propusă, dacă consumatorul nu acceptă clauzele contractuale propuse, **creditorul nu are dreptul de a penaliza consumatorul sau de a declara creditul scadent**. Totuși, această prevedere ignoră **drepturile creditorului** de a-și adapta relațiile contractuale în funcție de condițiile economice și de a-și proteja interesele financiare. În practică, consumatorii au rareori un interes în a accepta modificările contractuale care implică **creșterea costurilor** (cum ar fi dobânzi mai mari, taxe suplimentare etc.), chiar dacă aceste modificări sunt necesare pentru a reflecta schimbările din piață (de exemplu, creșterea ratei dobânzilor de referință). Prin urmare, prevederea reduce capacitatea creditorului de a asigura sustenabilitatea relațiilor contractuale și îl obligă să suporte singur riscurile economice. Propunerile introduc o **incertitudine operațională și juridică** pentru creditor, deoarece acestea îi limitează capacitatea de a adapta clauzele contractuale în mod unilateral, chiar și în situațiile în care modificările sunt justificate de motive obiective. Spre exemplu: - **Modificările legislative** sau schimbările economice care afectează costurile creditului nu ar putea fi aplicate fără acordul explicit al consumatorului. - Consumatorii ar putea **ignora deliberat notificările privind modificările contractuale**, forțând creditorul să mențină condițiile inițiale, chiar dacă acestea nu mai sunt sustenabile economic. **Recomandare: Revizuirea propunerii legislative** Pentru a proteja echilibrul contractual și a evita impactul negativ asupra pieței financiare, propunem următoarele modificări și clarificări:	**Se acceptă parțial** Alineatul (6^1) se va expune în următoarea redacție: *„(6^1) În condițiile alin.(1), consumatorul are la dispoziție un termen de 15 zile de la primirea notificării pentru a comunica opțiunea sa de acceptare sau de neacceptare a clauzelor contractuale propuse*.". **Se comentează** Amendamentele au drept scop eliminarea incertitudinilor juridice existente la art. 15 alin. (1) – (6), în ce privește regimul de notificare a debitorului în cazul necesității amendării contractului de credit drept rezultat al schimbărilor de ordin normativ. Totodată, s-a propus reglementarea procesului de propunere a modificărilor contractuale de către Creditor, în alte circumstanțe decât cele datorate modificărilor de ordin normativ. Alin. (6^1) – (6^2) sunt în corelație cu alin. (1) al art. 15. Cu referire la obiecția legată de alin. (6^2), aceasta nu se acceptă, întrucât norma dată se referă la alte costuri, iar majorarea dobânzii are o reglementare distinctă prevăzută de lege. Reieșind din construcția actului normativ și primordialitatea protecției consumatorului, se opinează asupra inoportunității intervenției în norma propusă.

c) că consumatorul sau soțul acestuia devine șomer sau își pierde cel puțin o treime din venitul declarat la momentul încheierii contractului de credit de consum. *(14) Măsurile de restructurare a creditului sunt următoarele:* *1) refinanțarea totală sau parțială a contractului de credit;* *2) modificarea termenelor și a condițiilor existente ale unui contract de credit, care include:* *a) prelungirea duratei contractului de credit;* *b) amânarea plății tuturor sau a unei părți a ratelor de credit pentru o anumită perioadă;* *c) oferirea unei perioade fără plăți;* *d) plăți parțiale;* *e)conversii monetare;* *f) casarea parțială de datorie și consolidarea datoriilor;* *(15) În cazul aplicării alin. (13), creditorul nu are dreptul să majoreze rata dobânzii sau să introducă orice plăți sau taxe suplimentare.*”.			1. **Armonizarea prevederilor privind acceptarea tacită:** o Este esențial ca alin. (3) și alin. (6–6[2]) să fie clarificate și armonizate. Dacă acceptarea tacită este considerată aplicabilă în cazul nesemnării actului adițional de către consumator, această prevedere trebuie menținută și corelată cu celelalte alineate. În caz contrar, dacă se decide eliminarea acceptării tacite, acest principiu trebuie exclus complet pentru a evita contradicțiile. 2. **Respectarea drepturilor creditorului:** o Creditorul trebuie să aibă dreptul de a adapta contractul la condițiile economice, inclusiv dreptul de a penaliza consumatorul sau de a declara creditul scadent în cazul refuzului de a accepta modificările contractuale justificate. Acest drept este necesar pentru a menține echilibrul contractual și a proteja interesele creditorilor. **3. Prevenirea abuzurilor din partea consumatorului:** o Consumatorii nu ar trebui să poată refuza modificările contractuale fără un motiv întemeiat sau fără a oferi o justificare clară. Introducerea unei **obligații pentru consumator de a motiva refuzul** ar putea reduce riscul de abuz și ar facilita dialogul dintre părți.	

		180	**III.** Proiectul propune reglementarea circumstanțelor în care creditorul este obligat să implementeze măsuri de restructurare a creditului. Astfel, la solicitarea debitorului, în cazul în care se atestă încetarea căsătoriei consumatorului, decesul soțului/soției consumatorului, consumatorul sau soțul/soția acestuia devine șomer sau își pierde cel puțin o treime din venitul declarat la momentul încheierii contractului de credit de consum, creditorul poate dispune refinanțarea totală sau parțială a contractului de credit sau modificarea termenelor și a condițiilor existente ale unui contract de credit. În aceste circumstanțe, creditorul nu are dreptul să majoreze rata dobânzii sau să introducă orice plăți sau taxe suplimentare. ***(Pct. 9 al Art. VIII – In Legea nr. 202/2013, se propune completarea art. 15, cu alineatele (12) – (15))*** Relațiile contractuale dintre părți sunt reglementate pe baza principiului egalității și libertății contractuale, conform legislației civile. Prin această propunere legislativă, c**reditorului i se impune unilateral o obligație de restructurare a creditului**, chiar și în situațiile în care restructurarea ar putea fi contrară intereselor sale economice și raționamentelor de rentabilitate. O astfel de obligație introduce un **dezechilibru contractual**, limitând dreptul creditorului de a gestiona riscurile asociate creditării, în special în condițiile în care consumatorul poate solicita măsuri care afectează semnificativ poziția financiară a creditorului, fără a oferi o compensație corespunzătoare. **Ambiguitatea alegerii măsurilor de restructurare** - Propunerea legislativă nu precizează clar dacă **creditorul are libertatea de a alege** una dintre măsurile de restructurare enumerate la alin. (14) sau dacă este obligat să implementeze exact măsura solicitată de consumator. Această ambiguitate poate crea confuzii în aplicarea legii și poate duce la litigii între părți. Este esențial ca legislația să fie clară în ceea ce privește libertatea creditorului de a decide care măsură de restructurare este fezabilă din punct de vedere financiar și care se potrivește cel mai bine situației specifice. **Posibilitatea abuzului din partea consumatorului** - Propunerea permite aplicarea măsurilor de restructurare în situații care pot fi **intenționat provocate sau simulate de consumator**, cum ar fi: - **Simularea desfacerii căsătoriei**, cu scopul de a beneficia de restructurare. - **Veniturile diminuate artificial**, prin înțelegeri prealabile cu angajatorul sau alți generatori de venit, pentru a induce pierderea aparentă a unei treimi din veniturile declarate.	**Se acceptă parțial:** Amendamentul se va expune în următoarea redacție: „[...] *articolul se completează cu alineatele (12) – (13) cu următorul cuprins:* *„(12) Creditorii au obligația de a avea politici și proceduri adecvate în virtutea cărora să depună eforturi pentru a aplica, dacă este cazul, o restructurare rezonabilă datorată dificultăților financiare înainte de a demara procedura de executare silită.* *(13) Măsurile de restructurare datorate dificultăților financiare țin seama, printre alte elemente, de situația consumatorului și constau în următoarele:* *a) refinanțarea totală sau parțială a contractului de credit;* *b) modificarea termenelor și condițiilor existente ale unui contract de credit, care include:* *- prelungirea duratei contractului de credit;* *- modificarea tipului de contract de credit;* *- amânarea plății tuturor sau a unei părți a ratelor de credit pentru o anumită perioadă;* *- schimbarea ratei dobânzii;* *- oferirea unei perioade fără plăți;* *- plăți parțiale;* *- conversii monetare;* *- casarea parțială a datoriilor.*”.

			Aceste scenarii pot duce la **abuzuri semnificative** din partea consumatorilor, punând creditorii într-o poziție vulnerabilă și crescând riscul ca obligațiile să nu fie îndeplinite. Pe de altă parte, prin interdicția impusă creditorului de a **majora rata dobânzii** sau de a introduce taxe/plăți suplimentare în cazul aplicării măsurilor de restructurare, creditorii sunt forțați să suporte integral pierderile financiare generate de restructurare. Această prevedere poate duce la **creșterea costurilor generale ale creditelor** pentru toți consumatorii, pentru a compensa riscurile adiționale asumate de creditori. De asemenea, această restricție descurajează creditorii să ofere soluții flexibile de restructurare, fiind nevoiți să recupereze pierderile în alte moduri. **Recomandare:** Pentru a proteja echilibrul contractual dintre părțile implicate și pentru a evita abuzurile și confuziile, recomandăm următoarele: 1. **Excluderea propunerii privind obligativitatea restructurării creditelor**: În forma actuală, propunerea introduce obligații disproporționate pentru creditori, care nu sunt justificate de necesitatea echilibrului contractual. Măsurile de restructurare ar trebui să fie negociate liber între părți, în funcție de circumstanțele specifice fiecărui caz. 2. **Clarificarea dreptului creditorului de a alege măsurile de restructurare**: În cazul în care se decide menținerea propunerii legislative, este esențial ca legea să specifice că **creditorul are libertatea de a selecta măsura de restructurare** pe care o consideră adecvată, luând în considerare propriile interese economice și situația debitorului. 3. **Introducerea de mecanisme pentru prevenirea abuzurilor**: Propunerea ar trebui să includă garanții care să prevină abuzurile din partea consumatorilor, precum: o Solicitarea de documente justificative autentice pentru demonstrarea situațiilor care impun restructurarea (deces, șomaj, pierdere de venituri etc.). o Verificarea obiectivă a modificărilor veniturilor declarate, pentru a preveni declarațiile false sau diminuările artificiale ale veniturilor.	
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham), (avizul + avizul suplimentar)	181	16. Se propune completarea art. 15 alin. (1) cu următorul text: *„Nu se consideră modificare unilaterală prelungirea termenului peste scadența liniei de credit în cazul aplicării cerințelor de creditare responsabile la diminuarea sumei stabilită în contractul de credit cu notificarea consumatorului referitor la respectiva diminuare și în cazul în care alte clauze decât cele legate de diminuarea sumei creditului și a termenului nu se modifică*.”.	**Nu se acceptă** Raporturile contractuale de credit, inclusiv în cazul produsului linie de credit trebuie să se desfășoare într-un cadru contractual transparent pentru consumator. Acesta trebuie să aibă o percepere certă a caracteristicilor produsului de creditare. Or, propunerea vizează dreptul creditorului de

			Creditorul, la prelungirea termenului în cazul liniei de credit, verifică obligatoriu bonitatea consumatorului. În cazul în care propunerile vor fi acceptate, prin notificare clientul va fi informat despre faptul că suma creditului se va micșora el urmând, la alegerea sa, fie să ramburseze integral creditul, fie să ramburseze creditul care nu este prelungit urmare a evaluării bonității. Aceasta este o practică bancară utilizată la clienți persoane juridice și acest serviciu financiar este comod, deoarece clientul are disponibilă opțiunea de continuare a utilizării creditului în aceleași condiții.	modificare unilaterală a contractului, fără acordul expres al debitorului consumator, ceea ce vine în disonanță cu principiul enunțat.
		182	În condițiile în care creditorul sau autoritatea de supraveghere va identifica anumite clauze contractuale considerate în defavoarea consumatorului considerăm imperios necesară completarea alin. 3) art. 15 cu dreptul creditorului de a interveni cu modificări/excluderi a acestor clauze contractuale fără necesitatea semnării unui acord adițional la contractul de credit, ci prin simpla notificare scrisă sau prin altă modalitate convenită cu debitorul, asigurându-se totodată dreptul consumatorului de a contesta modificările într-un termen rezonabil de la primirea notificării. Considerăm faptul că această completare este necesară pentru a asigura flexibilitatea și eficiența în procesul de ajustare a clauzelor contractuale, exclusiv situațiile în care aceste modificări sunt în interesul consumatorului sau impuse de legislație. Procedura simplificată, prin notificare scrisă sau altă modalitate convenită cu debitorul, elimină birocrația excesivă și permite creditorului să acționeze rapid pentru corectarea clauzelor considerate dezavantajoase, fără a afecta drepturile consumatorului. Credem că aceste modificări vor contribui la menținerea unui echilibru între interesele creditorului, obligat să respecte cerințele legale și să corecteze eventualele clauze neconforme, și drepturile consumatorului, care beneficiază de o informare adecvată și de posibilitatea de a reacționa la modificări.	**Se acceptă** Articolul 15 se completează cu alineatul (6^3) cu următorul cuprins: *„(6^3) Creditorul, cu condiția compensării prejudiciului cauzat consumatorului prin clauza contractuală , poate exclude unilateral clauzele contractuale abuzive sau ilegale, constatate astfel prin decizia autorității de supraveghere sau instanței de judecată.*”.
		183	17. La art. 15, se propune completarea cu alineatele (6^1)-(6^2). Alin. (3), art. 15 stipulează că nesemnarea de către consumator a actului adițional privind modificările impuse prin legislație este considerată acceptare tacită, cu condiția ca aceste modificări să nu includă alte prevederi decât cele impuse de legislație. Alin. (6^2), însă, introduce o prevedere contrară, specificând că nerecepționarea unui răspuns din partea consumatorului nu este considerată acceptare tacită, iar contractul rămâne neschimbat. Această contradicție între articole creează confuzie juridică cu privire la modul în care ar trebui interpretată și aplicată acceptarea tacită în cadrul modificărilor contractuale. Pe de o	**Se acceptă parțial** Alineatul (6^1) se va expune în următoarea redacție: *„(6^1) În condițiile alin.(1), consumatorul are la dispoziție un termen de 15 zile de la primirea notificării pentru a comunica opțiunea sa de acceptare sau de neacceptare a clauzelor contractuale propuse*.”. **Se comentează**

			parte, legea recunoaște acceptarea tacită, iar pe de altă parte, o interzice explicit. Această ambiguitate este contrară principiului clarității legislației și poate duce la conflicte și litigii inutile între părți. În altă ordine de idei, conform alin. (6^2) in redacție propusă, dacă consumatorul nu acceptă clauzele contractuale propuse, creditorul nu are dreptul de a penaliza consumatorul sau de a declara creditul scadent. Totuși, această prevedere ignoră drepturile creditorului de a-și adapta relațiile contractuale în funcție de condițiile economice și de a-și proteja interesele financiare. În practică, consumatorii au rareori un interes în a accepta modificările contractuale care implică creșterea costurilor (cum ar fi dobânzi mai mari, taxe suplimentare, etc.), chiar dacă aceste modificări sunt necesare pentru a reflecta schimbările din piață (de exemplu, creșterea ratei dobânzilor de referință). Prin urmare, prevederea reduce capacitatea creditorului de a asigura sustenabilitatea relațiilor contractuale și îl obligă să suporte singur riscurile economice. Propunerile introduc o incertitudine operațională și juridică pentru creditor deoarece acestea îi limitează capacitatea de a adapta clauzele contractuale în mod unilateral, chiar și în situațiile în care modificările sunt justificate de motive obiective. Spre exemplu: ▪ Modificările legislative sau schimbările economice care afectează costurile creditului nu ar putea fi aplicate fără acordul explicit al consumatorului. ▪ Consumatorii ar putea ignora deliberat notificările privind modificările contractuale, forțând creditorul să mențină condițiile inițiale, chiar dacă acestea nu mai sunt sustenabile economic. Pentru a proteja echilibrul contractual și a evita impactul negativ asupra pieței financiare, propunem următoarele modificări și clarificări: **Armonizarea prevederilor privind acceptarea tacită**: Este esențial ca alin. (3) și alin. ($6–6^2$) să fie clarificate și armonizate. Dacă acceptarea tacită este considerată aplicabilă în cazul nesemnării actului adițional de către consumator, această prevedere trebuie menținută și corelată cu celelalte alineate. În caz contrar, dacă se decide eliminarea acceptării tacite, acest principiu trebuie exclus complet pentru a evita contradicțiile. **Respectarea drepturilor creditorului**: Creditorul trebuie să aibă dreptul de a adapta contractul la condițiile economice, inclusiv dreptul de a penaliza consumatorul sau de a declara creditul scadent în cazul refuzului de a accepta modificările contractuale justificate. Acest drept este necesar	Amendamentele au drept scop eliminarea incertitudinilor juridice existente la art. 15 alin. (1) – (6), în ce privește regimul de notificare a debitorului în cazul necesității amendării contractului de credit drept rezultat al schimbărilor de ordin normativ. Totodată, s-a propus reglementarea procesului de propunere a modificărilor contractuale de către Creditor, în alte circumstanțe decât cele datorate modificărilor de ordin normativ. Alin. (6^1) – (6^2) sunt în corelație cu alin. (1) al art. 15.

			pentru a menține echilibrul contractual și a proteja interesele creditorilor. **Prevenirea abuzurilor din partea consumatorului**: Consumatorii nu ar trebui să poată refuza modificările contractuale fără un motiv întemeiat sau fără a oferi o justificare clară. Introducerea unei obligații pentru consumator de a motiva refuzul ar putea reduce riscul de abuz și ar facilita dialogul dintre părți.	
		184	18. La art. 15, alin. 7), lit. a) actualmente în proiectul de Lege este prevăzută interzicerea de aplicare a ratei dobânzii de credit anuale specificate în contractul de credit dacă aceasta depășește 50%, iar toate celelalte plății aferente (comisioane, taxe, penalități, ~~dobânzi de întârziere~~ și orice alt tip de plată), cu excepția dobânzii, pe o zi de credit depășesc 0,04% din valoarea totală a creditului pentru termenul de utilizare efectivă a creditului de către consumator, din care se exclude sintagma „dobânzi de întârziere”.	**Nu se acceptă** Scopul Legii nr. 202/2013 este dezvoltarea cadrului legal necesar pentru asigurarea protecţiei intereselor economice ale consumatorilor prin crearea de condiţii echitabile pentru obţinerea creditelor de consum, precum şi prin stabilirea unor norme de comportament responsabil al creditorilor în acordarea creditelor pentru consumatori. Necesitatea eliminării sintagmei „dobânzii de întârziere” derivă din necesitatea ajustării Legii nr. 202/2013 la dispozițiile Codului Civil, or, potrivit art. 942 alin. (4) din Codul civil, „(4) În cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alegere, fie dobînda de întîrziere calculată conform dispozițiilor prezentului articol, fie penalitatea pentru întîrziere. De asemenea, creditorul poate cere despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în partea neacoperită de dobînda de întîrziere.”. În context, conform art. 942 alin. (1) din Codul Civil, „(1) În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobîndă de întîrziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății pînă la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin. (2) ori la o altă rată prevăzută de dispozițiile legale speciale.”. Potrivit art. 947 alin. (1) din Codul Civil, „(1) Clauza penală este o

				prevedere contractuală prin care părţile evaluează anticipat prejudiciul, stipulînd că debitorul, în cazul neexecutării obligaţiei, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate).”. În acord cu alin. (3) din același articol, penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligaţiei garantate prin clauza penală sau a părţii neexecutate, inclusiv sub forma unei dobînzi de întîrziere. Astfel, din analiza sistemică a dispozițiilor citate supra, se concluzionează că creditorul poate pretinde la o dobândă de întârziere în cazul în care contractul de credit nu conține o clauză penală. Totodată, în cazul existenței acesteia, se reține că penalitatea poate îmbrăca forma unei dobânzi de întârziere. În corespundere cu prevederile Legii nr. 202/2013, contractele de credit și leasing conțin clauze penale, care stabilesc mărimea penalității în caz de întârziere la plata creditului/leasingului. În condițiile în care, Legea nr. 202/2013 stabilește aceleași limite atât pentru penalitate cât și pentru dobândă de întârziere, și având în vedere că toate contractele conțin clauze penale (adică, penalități), se atestă oportunitatea de a reglementa în Legea nr. 202/2013 aspectele ce țin de regimul penalităților distinct de normele generale din Codul civil. Astfel, proiectul vine să delimiteze conceptul de dobândă de întârziere și clauză penală din contractele de credit pentru consumatori. Complementar, opțiunea de includere în contract a clauzei penale se consideră a fi cu un grad crescut de transparentă (ca formulă de calcul și limită) pentru consumator, care poate anticipa

				consecințele, spre deosebire de situațiile în care contractul nu prevede clauza penală, dar ulterior creditorul pretinde dobânda de întârziere în temeiul art. 942 din Codul civil. Mai mult, această obligație a creditorului de a include în contract clauza penal rezultă și norma cuprinsă la art. 10 alin. (3) lit. l) din Leegea nr. 202/2013, care stabilește că contractul de credit specifică, în mod clar şi concis, rata dobînzii, în cazul plăţilor expirate, aplicabilă la data încheierii contractului de credit, măsurile pentru ajustarea acesteia şi, dacă este cazul, orice penalităţi datorate în caz de neplată; Având în vedere considerentele enunțate, întru asigurarea înțelegerii mai bune și ușoare de către consumator a naturii și mărimii penalităților, ce i se pot aplica de creditor în caz de neexecutare a obligației de plată, se reclamă operarea modificării în sensul excluderii dreptului creditorului de a pretinde la dobândă de întârziere.
		185	Adițional, este necesar de exclus din actuala redacție a normei litera „o” din sintagma *”pe o zi de credit”*. Așadar, redacția art. 15 alin. (7) lit. a) ar fi următoarea: ***„(7) Se interzice: a) aplicarea ratei dobânzii de credit anuale specificate în contractul de credit dacă aceasta depăşeşte 50%, iar toate celelalte plăţi aferente (comisioane, taxe, penalităţi, dobânzi de întârziere, comision de închidere anticipată şi orice alt tip de plată), cu excepţia dobânzii, pe zi de credit depăşesc 0,04% din valoarea totală a creditului pentru termenul de utilizare efectivă a creditului de către consumator; (…)”.*** Adițional, considerăm oportună completarea cu această normă și a prevederilor Legii nr. 139/2007.	**Nu se acceptă** Argumentarea nu este pertinentă necesității intervenției normative.
		186	19. La art. 15 este prevăzută completarea alin. (4) cu litera e) cu următorul cuprins: *„e) creditorul nu poate pretinde dobânda de întârziere.”.* Prin urmare, în contextul păstrării în plafonul costurilor a dobânzii de întârziere considerăm necesară excluderea acestei modificări, mai ales că aceasta nu are nici un sens în direcția protecției consumatorului.	**Nu se acceptă** Art. VIII pct. 9 din proiect prevede modificările necesare în sensul excluderii dobânzii de întârziere din plafonul plăților prevăzute la art. 15 alin. (7) lit. a) și b) din Legea nr. 202/2013.

				Totodată, amendamentul se va expune în următoarea redacție. „*9. Articolul 15:* *alineatul (2) se abrogă;* *articolul se completează cu alineatul (4^1) cu următorul cuprins:* *„(4^1) Creditorul nu poate pretinde dobânda de întârziere*."; **Nu se acceptă** Scopul Legii nr. 202/2013 este dezvoltarea cadrului legal necesar pentru asigurarea protecţiei intereselor economice ale consumatorilor prin crearea de condiţii echitabile pentru obţinerea creditelor de consum, precum și prin stabilirea unor norme de comportament responsabil al creditorilor în acordarea creditelor pentru consumatori. Necesitatea eliminării sintagmei „dobânzii de întârziere" derivă din necesitatea ajustării Legii nr. 202/2013 la dispozițiile Codului Civil, or, potrivit art. 942 alin. (4) din Codul civil, „(4) În cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alegere, fie dobînda de întîrziere calculată conform dispozițiilor prezentului articol, fie penalitatea pentru întîrziere. De asemenea, creditorul poate cere despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în partea neacoperită de dobînda de întîrziere.". În context, conform art. 942 alin. (1) din Codul Civil, „(1) În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobîndă de întîrziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății pînă la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin. (2) ori la o altă rată prevăzută de dispozițiile legale speciale.". Potrivit art. 947 alin. (1) din Codul Civil, „(1) Clauza penală este o

				prevedere contractuală prin care părţile evaluează anticipat prejudiciul, stipulînd că debitorul, în cazul neexecutării obligaţiei, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate).”. În acord cu alin. (3) din același articol, penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligaţiei garantate prin clauza penală sau a părţii neexecutate, inclusiv sub forma unei dobînzi de întîrziere. Astfel, din analiza sistemică a dispozițiilor citate supra, se concluzionează că creditorul poate pretinde la o dobândă de întârziere în cazul în care contractul de credit nu conține o clauză penală. Totodată, în cazul existenței acesteia, se reține că penalitatea poate îmbrăca forma unei dobânzi de întârziere. În corespundere cu prevederile Legii nr. 202/2013, contractele de credit și leasing conțin clauze penale, care stabilesc mărimea penalității în caz de întârziere la plata creditului/leasingului. În condițiile în care, Legea nr. 202/2013 stabilește aceleași limite atât pentru penalitate cât și pentru dobândă de întârziere, și având în vedere că toate contractele conțin clauze penale (adică, penalități), se atestă oportunitatea de a reglementa în Legea nr. 202/2013 aspectele ce țin de regimul penalităților distinct de normele generale din Codul civil. Astfel, proiectul vine să delimiteze conceptul de dobândă de întârziere și clauză penală din contractele de credit pentru consumatori. Complementar, opțiunea de includere în contract a clauzei penale se consideră a fi cu un grad crescut de transparentă (ca formulă de calcul și limită) pentru consumator, care poate anticipa

				consecințele, spre deosebire de situațiile în care contractul nu prevede clauza penală, dar ulterior creditorul pretinde dobânda de întârziere în temeiul art. 942 din Codul civil. Mai mult, această obligație a creditorului de a include în contract clauza penal rezultă și norma cuprinsă la art. 10 alin. (3) lit. l) din Leegea nr. 202/2013, care stabilește că contractul de credit specifică, în mod clar şi concis, rata dobînzii, în cazul plăţilor expirate, aplicabilă la data încheierii contractului de credit, măsurile pentru ajustarea acesteia şi, dacă este cazul, orice penalităţi datorate în caz de neplată; Având în vedere considerentele enunțate, întru asigurarea înțelegerii mai bune și ușoare de către consumator a naturii și mărimii penalităților, ce i se pot aplica de creditor în caz de neexecutare a obligației de plată, se reclamă operarea modificării în sensul excluderii dreptului creditorului de a pretinde la dobândă de întârziere.
		187	20. Se propune reformularea art. 15, alin. 9, 9^1,9^2 legea 202/2013 în următoarea redacție: *„(9) În cazul încălcării prevederilor alin. (7) sau (8), creditorul are dreptul să solicite doar restituirea sumei inițiale debursate conform contractului de credit acordat, fără revendicarea altor plăți prevăzute în contract (inclusiv dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile, dobânzile de întârziere și orice alt tip de plăți). Prezenta prevedere se aplică față de creditor pe durata termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și jumătate de an după aceasta inclusiv față de persoana terță în cazul în care creditorul a transmis unei persoane terțe dreptul de încasare a creanțelor aferente contractului de credit acordat.”* *„(9^1) În perioada termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și jumătate de an după aceasta Autoritatea de supraveghere este în drept să solicite restituirea de către creditor a tuturor plăților prevăzute în contract (care includ dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile, dobânzile de întârziere și orice alt tip de plată), cu*	**Se acceptă parțial** Alineatele (9) – (9^2) se vor expune în următoarea redacție: *„(9) În cazul încălcării prevederilor alin. (7) sau (8), creditorul are dreptul să solicite doar restituirea sumei inițiale debursate conform contractului de credit acordat, fără revendicarea altor plăți prevăzute în contract (inclusiv dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plăți). Prezenta prevedere se aplică față de creditor pe durata termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta inclusiv față de persoana terță în cazul în care creditorul a transmis unei persoane terțe dreptul de încasare a creanțelor*

			excepția sumei inițiale debursate conform contractului de credit, în cazul încălcării prevederilor alin.(7) și/sau (8).” *„(9²) Creditorul este în drept oricând să notifice consumatorul, în scris sau, la cererea expresă a consumatorului, prin altă modalitate stabilită de acesta și agreată de creditor, despre reducerea obligațiilor pecuniare față de creditor în urma renunțării la sumele ce depășesc limitele prevăzute la alin.(7) și/sau (8), fără încheierea unui act adițional.”* Propunerile de la alin. (9) și alin. (9¹) vin în legătură cu următoarele statuări ale Curții Constituționale, astfel Curtea Constituțională a statuat că „*pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție*.” (Hotărârea Curții Constituționale din 24.05.2012). În această ordine de idei, o normă punitivă, a cărui termen de prescripție nu există sau începe să curgă doar la dorința statului, nu ar îndeplini criteriul de previzibilitate. Subsecvent, lipsa unui termen de prescripție care să curgă creează o incoerență cu principiul general de existență prescripției, ceea ce este incompatibil cu realitățile practice. Termenele de prescripție urmăresc, prin natura lor, să încurajeze o acțiune promptă din partea organelor competente pentru constatarea și sancționarea unor eventuale încălcări într-un termen în care există posibilitate și interes de a corecta aceste încălcări, precum și efectele lor. Astfel, pentru a proteja drepturile părților implicate și pentru a menține echilibrul între eficiența sancționării unor eventuale încălcări și respectarea principiilor fundamentale de drept, termenul de prescripție trebuie să existe în orice relații și să acționeze atât timp cât este rezonabilă protejarea unui interes. La caz, în cazul lipsei unui termen de prescripție și persistării riscului unui eventuale sancțiuni chiar și după expirarea unui termen rezonabil după încetarea unui contract de credit face norma legală imprevizibilă și nejustificată din moment ce atât pe parcursul termenului contractului, cât și după o perioadă după încetarea acestuia părțile nu au avut careva pretenții și au rămas mulțumite de colaborarea reciprocă. **În concluzie, pentru asigurarea coerenței, previzibilității și echității normei legale propunem includerea acceptării ajustărilor enunțate supra.** Această	*aferente contractului de credit acordat.”* *„(9¹) În perioada termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta, autoritatea de supraveghere este în drept să solicite restituirea de către creditor a tuturor plăților prevăzute în contract (care includ dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plată), cu excepția sumei inițiale debursate conform contractului de credit, în cazul încălcării prevederilor alin.(7) și/sau (8).”* *„(9²) Creditorul este în drept oricând să notifice consumatorul, în scris sau, la cererea expresă a consumatorului, prin altă modalitate stabilită de acesta și agreată de creditor, despre reducerea obligațiilor pecuniare față de creditor în urma renunțării la sumele ce depășesc limitele prevăzute la alin.(7) și/sau alin.(8), fără încheierea unui act adițional.”* .

			propunere urmează să asigure, inclusiv, un echilibru al drepturilor și riscurilor în raporturile de drept privat, precum și o securitate proporțională atât pentru consumator, cât și pentru profesionist. Cât privește ajustarea alin. (9)2, excluderea termenului de 60 de zile de la data încheierii contractului vine în contextul faptului că încălcarea alin. (7) și (8) ale art. 15 nu neapărat se datorează intenției creditorului, aceasta poate avea loc din cauza unei erori umane de calcul sau a unor erori în sistemul operațional al creditorului, care pot fi depistate mult mai târziu. Aceste erori sunt depistate, de regulă, în perioada desfășurării unui audit care în mod curent se desfășoară anual. În această ordine de idei, dat fiind faptul că creditorul își corectează eroarea admisă iar prejudiciul debitorului a fost reparat sau plățile excedentare nu au fost de fapt efectuate, ar fi admisibilă corectarea respectivelor erori oricând. Atragem atenția legiuitorului că într-o jurisprudență uniformă, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că „*scopul pedepselor este atât de a pedepsi, cât și de a preveni*” (a se vedea hotărârea Ziliberberg împotriva Moldovei din 1 februarie 2005, § 33). Astfel, pentru a îndeplini rolul de prevenție, ar fi oportun ca creditorului să-i fie acordat suficient timp pentru a remedia erorile comise, abia după expirarea acestui interval de timp, ar putea fi aplicabilă sancțiunea. În concluzie, pentru asigurarea coerenței, previzibilității și echității normei legale, propunem acceptarea ajustărilor enunțate *supra*, cu accent pe protecția consumatorului și asigurarea unui echilibru al drepturilor și obligațiilor părților în raporturile de drept privat. Propunerea urmărește să contribuie la claritatea și accesibilitatea normei, oferind debitorului protecția necesară împotriva unor posibile abuzuri, dar și flexibilitatea necesară creditorului pentru remedierea erorilor în mod prompt și eficient. Ajustările propuse sunt menite să promoveze soluționarea amiabilă a divergențelor, asigurând o securitate proporțională atât pentru consumator, cât și pentru profesionist.	
		188	Ce ține de inițiativa legală ca Deciziile CNPF să devină documente executorii, se propune excluderea din proiect a modificării la **Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004, și anume a exclude:** *„Articolul 11. Documentele executorii* *Sînt documente executorii și se execută conform normelor stabilite de prezentul cod: [...]* *u) deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare”.*	**Nu se acceptă** Având în vedere obiecțiile relevante înaintate și de alte părți interesate, amendamentul se va expune în următoarea redacție: ***„Art. III.** – Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214 – 220, art. 704), cu modificările*

				ulterioare, se modifică după cum urmează: *1. Articolul 11 se completează cu literele u) și v) cu următorul cuprins:* *„u) deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare aferente obligațiilor pecuniare*; […]”.
		189	21. Art. 15 se completează cu aliniatul (7^1) cu următorul cuprins: „*(7^1) În sensul alin.(7), termenul de utilizare efectivă a creditului reprezintă perioada din data în care creditul a fost acordat până în data în care s-a efectuat rambursarea integrală a acestuia, iar în vederea determinării cuantumului maxim al penalității, acesta reprezintă perioada din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata.”;* Apreciem propunerea de a reglementa noțiunea de *„termenul de utilizare efectivă”* și stabilirea la nivel legislativ a semnificației acesteia în vederea evitării anumitor interpretări diferențiate și aplicări neuniforme. Totuși, în vederea reglementării cât mai clare a normei și excluderea unor interpretări ulterioare, precum și excluderea unei abordări diferite pentru penalitate care la fel este o plată aflată în cuprinsul plafonului impus de lege și având în vedere că actualmente termenul de utilizare efectivă prevăzute de lege nu face diferență între costuri/plăți în partea ce se referă la plafonare, inclusiv penalitatea și orice alte tipuri de plăți fiind prevăzute în paranteze urmare a sintagmei „*toate celelalte plăți aferente”* ca la un tot unitar, **se propune următoarea reformulare a aliniatului propus spre introducere:** „*În sensul alin.(7), termenul de utilizare efectivă a creditului reprezintă perioada din data în care creditul a fost acordat până în data în care s-a efectuat rambursarea integrală a acestuia* ***pentru determinarea cuantumului maxim al tuturor celorlalte plăți aferente creditului cu excepția dobânzii.****.”.* La caz, considerăm oportună completarea cu această normă și a prevederilor Legii nr. 139/2007.	**Se acceptă parțial** Soluția autorului este consistentă cu deziderатul asigurării unui standard înalt de transparență a formulei de limitare a penalităților, precum și soluționează problematica supraîndatorării excesive a consumatorului, în cazul în care ultimul a admis restanțe. Totodată, amendamentul se va expune în următoarea redacție: „[...] *articolul se completează cu alineatul (7^1) cu următorul cuprins:* *(7^1) În sensul alin.(7), termenul de utilizare efectivă a creditului reprezintă perioada din data în care creditul a fost acordat până în data în care s-a efectuat rambursarea integrală a acestuia, iar în vederea determinării cuantumului maxim al penalității aplicabile în caz de admitere a restanței, acesta reprezintă perioada din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata.”.* Cu referire la propunerea de completare a Legii nr. 139/2007, aceasta nu se justifică în condițiile în care Legea nr. 202/2013 se va aplica și împrumuturilor de consum acordate membrilor AEÎ.
		190	22. Se propune completarea art. 15 alin. (8) lit. a) cu următorul text: „*cu excepția liniei de credit , în cazul în care consumatorul întrunește condițiile de creditare responsabila*”. Această propunere vine în contextul în care Linia de credit este creditul care se reînnoiește automat pe măsură rambursării creditului. Prin linia de credit, consumatorii au flexibilitatea de a utiliza oricând orice sumă de bani până ating limita maximă aprobată, în funcție de nevoile de plată generate de activitatea	**Se acceptă parțial** Alineatul (8) lit. a) se exclude. Corespunzător, proiectul se va completa cu un nou amendament la articolul 15 cu următorul cuprins; „[...]

			acestora. Astfel, prin modificarea propusă, creditul va putea fi rambursat și tras în repetate rânduri (inclusiv pe parcursul unei zile), pe toată perioada de acordare a liniei. În cazul în care suma este mai mică de 50 000 și bonitatea consumatorului se ameliorează, acesta are posibilitate prin semnarea Acordului Adițional să își majoreze suma creditului, nefiind obligat să ramburseze creditul contractat până la suma de 50 000 și să contacteze alt credit mai mare.	la alineatul (8), litera a) se exclude; [...]".
		191	23. Se propune modificarea art. 15 alin. (8) lit. b) și excluderea sintagmei „*și expirarea a cel puțin 10 zile lucrătoare de la această acțiune*". Or, atâta timp cât consumatorul a stins obligația scadentă de rambursare, este evident că au dispărut premisele ca consumatorul să fie vulnerabil în fața creditorului și să cedeze presiunii unei restructurări în dezavantajul consumatorului, iar aceste 10 zile sunt irelevante și nu protejează consumatorul în nici un fel.	**Nu se acceptă** Dispoziția legală are drept scop protejarea consumatorilor de acțiunile creditorilor îndreptate spre restructurarea abuzive a datoriei debitorului.
		192	24. La art. 15 este prevăzută completarea cu alin. (12) cu următorul cuprins: *„(12) Creditorul are dreptul să declare creditul scadent, în cazul admiterii de către consumator a unei restanţe mai mari de 90 zile consecutive."* În art. 1769 din Codul Civil sunt deja reglementate situațiile în care creditorul poate rezolvi contractul. În mod special, alin. (1) lit. d) prevede că: *„debitorul nu a executat obligaţia de restituire a cel puţin 2 tranşe ale creditului"*. Aceasta demonstrează că includerea unui termen de 90 de zile în amendamentul propus nu este justificat. În redacția actuală a art. 15 alin. (11), este prevăzut clar termenul de 90 de zile ca perioadă în care creditorul poate transmite datoria către o persoană terță; solicita executarea silită de la consumator și înainta o adresare în instanță de judecată. Textul alin. (11) a art. 15 curent este următorul: *„Creditorul este în drept să transmită unei persoane terţe dreptul de încasare a creanţelor aferente contractului de credit (cu excepţia leasingului financiar), precum şi să ceară executarea silită de către consumator a părţii neachitate din valoarea totală a creditului (cu excepţia leasingului financiar), inclusiv prin adresare în instanţa de judecată, doar în cazul în care termenul oricăror plăţi restante depăşeşte 90 de zile de la data scadenţei acestora."*. Păstrarea amendamentului alin. (12) la art. 15 în forma actuală ar genera o lipsă de coerență între prevederile amendamentului, art. 15 alin. (11) și art. 1769 Cod civil în care deja sunt reglementate expres motivele și termenele de rezoluțiune a contractului de credit. Subsecvent, în art. 1769 Cod civil sunt reglementate mult mai multe motive decât restanța la credit, iar includerea acestui	**Se acceptă parțial** Având în vedere obiecțiile înaintate și de alte părți interesate, alineatul (12)-(13) se vor expune în următoarea redacție: *„(12) Creditorii au obligația de a avea politici și proceduri adecvate în virtutea cărora să depună eforturi pentru a aplica, dacă este cazul, o restructurare rezonabilă datorată dificultăților financiare înainte de a demara procedura de executare silită.* *(13) Măsurile de restructurare datorate dificultăților financiare țin seama, printre alte elemente, de situația consumatorului și constau în următoarele:* *a) refinanțarea totală sau parțială a contractului de credit;* *b) modificarea termenelor și condițiilor existente ale unui contract de credit, care include:* *- prelungirea duratei contractului de credit;* *- modificarea tipului de contract de credit;* *- amânarea plății tuturor sau a unei părți a ratelor de credit pentru o anumită perioadă;*

			amendament riscă să limiteze motivele de rezoluțiune doar la unul, și acela necorelat cu art. 1769 Cod civil. **Având în vedere cele de mai sus, considerăm că alin. (12) urmează a fi exclus pentru a evita contradicțiile legislative și pentru a asigura claritatea normelor.**	- *schimbarea ratei dobânzii;* - *oferirea unei perioade fără plăți;* - *plăți parțiale;* - *conversii monetare;* - *casarea parțială a datoriilor.*”.
		193	25. La art. 15 este prevăzută completarea cu alin. (13) cu următorul cuprins: *(13) Creditorul aplică una din măsurile de restructurare a creditului prevăzute la alin.(14), la solicitarea consumatorului, în condițiile în care se atestă:* *a) încetarea căsătoriei consumatorului;* *b) decesul soțului/soției consumatorului;* *c) că consumatorul sau soțul acestuia devine șomer sau își pierde cel puțin o treime din venitul declarat la momentul încheierii contractului de credit de consum.* Intenția autorului de a impune restructurarea creditului nu este clară, odată ce acordarea creditului a fost bazată pe regulamentul privind bonitatea consumatorului iar elemente de a obliga restructurarea creditului nu sunt analizate și luate în calcul pentru consumatori. La fel, pe parcursul deservirii unui credit, consumator poate divorța și se poate căsători de câteva ori, situație similară și cu calitatea de șomer. Există riscul real ca acest instrument să poată fi folosit cu rea credință, or din practica actuală se atestă situații când persoanele divorțează sau se concediază, își limitează salariile având propria afacere sau afaceri afiliate, cu scopul de a se eschiva de la responsabilități sau răspundere. Odată ce la analiza bonității se solicită verificarea veniturilor confirmate pentru o perioada de cel puțin 6 luni, iar acestea pot include și remitentele, etc., atunci consumatorul poate manipula cu informația prezentată la momentul examinării cererii de credit și ulterior la solicitarea unei restructurări. De exemplu: consumatorul prezintă pentru o perioadă de 6 luni extrase de pe cont că recepționează remitențe în mărime de 10 000 MDL lunar, ulterior poate prezenta extras precum că remitențele pe card sunt doar de 5 000 MDL lunar. Cu referire la *încetarea căsătoriei consumatorului* și *decesul soțului/soției consumatorului*, la examinarea cererii de credit, nu este analizată situația familială a debitorului or acest lucru nu este obligatoriu; acest lucru ar putea fi aplicat doar dacă, soțul sau soția au calitatea de fidejusor, iar desfacerea căsătoriei sau decesul ar putea cumva afecta deservirea în continuare a obligațiilor pecuniare.	**Se acceptă parțial** Având în vedere obiecțiile înaintate și de alte părți interesate, alineatul (12)-(13) se vor expune în următoarea redacție: „*(12) Creditorii au obligația de a avea politici și proceduri adecvate în virtutea cărora să depună eforturi pentru a aplica, dacă este cazul, o restructurare rezonabilă datorată dificultăților financiare înainte de a demara procedura de executare silită.* *(13) Măsurile de restructurare datorate dificultăților financiare țin seama, printre alte elemente, de situația consumatorului și constau în următoarele:* *a) refinanțarea totală sau parțială a contractului de credit;* *b) modificarea termenelor și condițiilor existente ale unui contract de credit, care include:* *- prelungirea duratei contractului de credit;* *- modificarea tipului de contract de credit;* *- amânarea plății tuturor sau a unei părți a ratelor de credit pentru o anumită perioadă;* *- schimbarea ratei dobânzii;* *- oferirea unei perioade fără plăți;* *- plăți parțiale;* *- conversii monetare;* *- casarea parțială a datoriilor.*”.

			Cu referire la prevederile lit. c), urmează a fi clarificat ce reprezintă noțiunea de *venit declarat* – or aceasta nu se regăsește în Regulamentul privind creditarea responsabila. Urmează a fi exemplificat modul în care va fi aplicată această prevedere deoarece bonitatea poate fi apreciată inclusiv prin venitul minim pe economie sau istoria creditară precedentă. Odată ce la analiza cererii de credit participa doar debitorul, nu este echitabil de a include riscurile aferente soțului/soției, or această măsura presupune pentru creditor un risc dublu atât aferent debitorului cât și aferent soțului/soției, iar orice tranzacție care implică un risc adițional presupune și un cost suplimentar pentru gestionarea acestui risc. Totodată, considerăm necesar de a examina aplicarea acestor prevederi și prin prisma art. 15, alin. 8, întrucât orice amânare de termen presupune de fapt majorarea costului creditului. Orice intervenție de această natură are ca efect reclasificarea creditului conform regulamentului privind clasificarea activelor și crearea adițională de provizioane/cheltuieli. Respectiv, aceste modificări impun creditorului cheltuieli suplimentare fără dreptul de a fi compensate în vreun mod. Condițiile propuse pentru restructurarea creditului nu au întotdeauna impact asupra capacității debitorului de a-și onora obligațiile iar introducerea unor obligații de restructurare poate impune o povară disproporționată asupra creditorilor, restrângând opțiunile acestora și interferând cu funcționarea pieței de credit. **Considerăm oportună excluderea acestor completări la lege sau cel puțin revizuirea acestora prin prisma celor enunțate , inclusiv după caz cu completarea art. 15 alin. (13) cu sintagma *„are dreptul să”*** în scopul conferirii creditorilor posibilității, și nu obligației, de a aplica măsuri de restructurare. Aceasta va permite creditorilor să evalueze și să decidă individual asupra fiecărui caz. Impunerea strictă a acestor măsuri ar limita libertatea creditorilor de a lua decizii adaptate speței și poate fi folosită cu rea credință de către debitori. Potrivit art. 996 din Codul Civil, „*contractul poate fi modificat sau rezolvit numai în conformitate cu clauzele sale ori prin acordul părților*”. Terții, inclusiv statul, nu pot interveni în raportul contractual dintre creditor și debitor.	
	OCN „EASY CREDIT” SRL	194	Articolul 15, alineatul (4) De eliminat **Argumentare:** Considerăm necesar de a fi eliminat din proiect întrucât Legea nr. 202 este o lege specială ce reglementează drepturile	**Nu se acceptă** Scopul Legii nr. 202/2013 este dezvoltarea cadrului legal necesar pentru asigurarea protecţiei intereselor economice ale consumatorilor prin crearea de condiţii echitabile pentru

			consumatorilor într-un contract de credit. Drepturile creditorului de a cere dobânda de întârziere este statuat în Codul Civil al R.M. La fel, ținem a atrage atenția asupra faptului că eliminarea dobânzii de întârziere din limitele aduse prin lege asupra costurilor unui credit pentru consumatori, va duce la aplicarea neuniformă a despăgubirilor datorate de către debitor, creditorului pentru neexecutarea în termen a obligațiilor asumate în temeiul unui contract de credit pentru consumatori. Or, la etapa inițială, când au fost impuse aceste limite, legiuitorul în mod eronat a inclus în calcul penalitățile și dobânzile de întârziere, drept cost al unui contract de credit. Astfel, legea definește *costul total al creditului pentru consumatori*, drept toate costurile, inclusiv dobânda, comisioanele, taxele şi orice alt tip de costuri pe care trebuie să le suporte consumatorul în legătură cu contractul de credit şi care sunt cunoscute de creditor, cu excepţia taxelor notariale; costurile pentru serviciile accesorii aferente contractului de credit, în special valoarea medie a primelor de asigurare, sunt incluse în cazul în care obţinerea creditului sau obţinerea acestuia potrivit clauzelor şi condiţiilor prezentate este condiţionată de încheierea unui contract de servicii. Penalitatea și/sau dobânda de întârziere nu este inclusă de legiuitor în definiția costului total al creditului și în mod normal ar trebui eliminată din art. 15, ali. (7), lit. a)-b). Or, dacă nu se dorește eliminarea acestora, atunci este necesar și imperios aplicarea uniformă a limitelor în privința atât a dobânzii de întârziere, cât și în privința penalității.	obţinerea creditelor de consum, precum şi prin stabilirea unor norme de comportament responsabil al creditorilor în acordarea creditelor pentru consumatori. Necesitatea eliminării sintagmei „dobânzii de întârziere” derivă din necesitatea ajustării Legii nr. 202/2013 la dispozițiile Codului Civil, or, potrivit art. 942 alin. (4) din Codul civil, „(4) În cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alegere, fie dobînda de întîrziere calculată conform dispozițiilor prezentului articol, fie penalitatea pentru întîrziere. De asemenea, creditorul poate cere despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în partea neacoperită de dobînda de întîrziere.”. În context, conform art. 942 alin. (1) din Codul Civil, „(1) În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobîndă de întîrziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății pînă la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin. (2) ori la o altă rată prevăzută de dispozițiile legale speciale.”. Potrivit art. 947 alin. (1) din Codul Civil, „(1) Clauza penală este o prevedere contractuală prin care părţile evaluează anticipat prejudiciul, stipulînd că debitorul, în cazul neexecutării obligaţiei, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate).”. În acord cu alin. (3) din același articol, penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligaţiei garantate prin clauza penală sau a părţii neexecutate, inclusiv sub forma unei dobînzi de întîrziere. Astfel, din analiza sistemică a dispozițiilor citate supra, se

				concluzionează că creditorul poate pretinde la o dobândă de întârziere în cazul în care contractul de credit nu conține o clauză penală. Totodată, în cazul existenței acesteia, se reține că penalitatea poate îmbrăca forma unei dobânzi de întârziere. În corespundere cu prevederile Legii nr. 202/2013, contractele de credit și leasing conțin clauze penale, care stabilesc mărimea penalității în caz de întârziere la plata creditului/leasingului. În condițiile în care, Legea nr. 202/2013 stabilește aceleași limite atât pentru penalitate cât și pentru dobândă de întârziere, și având în vedere că toate contractele conțin clauze penale (adică, penalități), se atestă oportunitatea de a reglementa în Legea nr. 202/2013 aspectele ce țin de regimul penalităților distinct de normele generale din Codul civil. Astfel, proiectul vine să delimiteze conceptul de dobândă de întârziere și clauză penală din contractele de credit pentru consumatori. Complementar, opțiunea de includere în contract a clauzei penale se consideră a fi cu un grad crescut de transparentă (ca formulă de calcul și limită) pentru consumator, care poate anticipa consecințele, spre deosebire de situațiile în care contractul nu prevede clauza penală, dar ulterior creditorul pretinde dobânda de întârziere în temeiul art. 942 din Codul civil. Mai mult, această obligație a creditorului de a include în contract clauza penal rezultă și norma cuprinsă la art. 10 alin. (3) lit. l) din Leegea nr. 202/2013, care stabilește că contractul de credit specifică, în mod clar și concis, rata dobînzii, în cazul plăților expirate, aplicabilă la data încheierii contractului de credit, măsurile pentru ajustarea

				acesteia și, dacă este cazul, orice penalităţi datorate în caz de neplată; Având în vedere considerentele enunțate, întru asigurarea înțelegerii mai bune și ușoare de către consumator a naturii și mărimii penalităților, ce i se pot aplica de creditor în caz de neexecutare a obligației de plată, se reclamă operarea modificării în sensul excluderii dreptului creditorului de a pretinde la dobândă de întârziere.
	OCN „SEBO CREDIT" SRL	195	1. Excluderea „dobînzii de întîrziere" din plafonul costurilor prevăzut la art. 15 alin. 7 lit. (a) din Legea 202/2013. Considerăm că costurile enumerate în art. 15 alin. 7 sunt costuri contractuale, deci costuri agreate între creditor si debitor prin contractul de credit, reglementarea si plafonarea cărora se face prin art. 15 (7) din Legea 202. Odată ce dobânda de întârziere este o sanctiune pecuniară extracontractuală, stabilită de legiuitor, și nu de creditor, ar fi argumentat aceasta să nu se încadreze în plafonul costurilor enumerate la art. 15 alin. 7 lit. (a) din Legea 202/2013. Or, rata dobânzii de întârziere nu depinde de voința creditorului, este legată de rata BNM și formula reglementată de lege. Este incorect impunerea creditorului să monitorizeze calculele unei sume stabilite prin decizia legiuitorului, și care poate fi aplicată oricînd de la momentul încetării contractului, deciziei instanței de judecată și chiar procedurii de executare.	**Nu se acceptă** Scopul Legii nr. 202/2013 este dezvoltarea cadrului legal necesar pentru asigurarea protecţiei intereselor economice ale consumatorilor prin crearea de condiţii echitabile pentru obţinerea creditelor de consum, precum şi prin stabilirea unor norme de comportament responsabil al creditorilor în acordarea creditelor pentru consumatori. Necesitatea eliminării sintagmei „dobânzii de întârziere" derivă din necesitatea ajustării Legii nr. 202/2013 la dispozițiile Codului Civil, or, potrivit art. 942 alin. (4) din Codul civil, „(4) În cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alegere, fie dobînda de întîrziere calculată conform dispozițiilor prezentului articol, fie penalitatea pentru întîrziere. De asemenea, creditorul poate cere despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în partea neacoperită de dobînda de întîrziere.". În context, conform art. 942 alin. (1) din Codul Civil, „(1) În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobîndă de întîrziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății pînă la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin. (2) ori la o altă

				rată prevăzută de dispozițiile legale speciale.”. Potrivit art. 947 alin. (1) din Codul Civil, „(1) Clauza penală este o prevedere contractuală prin care părţile evaluează anticipat prejudiciul, stipulînd că debitorul, în cazul neexecutării obligaţiei, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate).”. În acord cu alin. (3) din același articol, penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligaţiei garantate prin clauza penală sau a părţii neexecutate, inclusiv sub forma unei dobînzi de întîrziere. Astfel, din analiza sistemică a dispozițiilor citate supra, se concluzionează că creditorul poate pretinde la o dobândă de întârziere în cazul în care contractul de credit nu conține o clauză penală. Totodată, în cazul existenței acesteia, se reține că penalitatea poate îmbrăca forma unei dobânzi de întârziere. În corespundere cu prevederile Legii nr. 202/2013, contractele de credit și leasing conțin clauze penale, care stabilesc mărimea penalității în caz de întârziere la plata creditului/leasingului. În condițiile în care, Legea nr. 202/2013 stabilește aceleași limite atât pentru penalitate cât și pentru dobândă de întârziere, și având în vedere că toate contractele conțin clauze penale (adică, penalități), se atestă oportunitatea de a reglementa în Legea nr. 202/2013 aspectele ce țin de regimul penalităților distinct de normele generale din Codul civil. Astfel, proiectul vine să delimiteze conceptul de dobândă de întârziere și clauză penală din contractele de credit pentru consumatori.

				Complementar, opțiunea de includere în contract a clauzei penale se consideră a fi cu un grad crescut de transparentă (ca formulă de calcul și limită) pentru consumator, care poate anticipa consecințele, spre deosebire de situațiile în care contractul nu prevede clauza penală, dar ulterior creditorul pretinde dobânda de întârziere în temeiul art. 942 din Codul civil. Mai mult, această obligație a creditorului de a include în contract clauza penal rezultă și norma cuprinsă la art. 10 alin. (3) lit. l) din Leegea nr. 202/2013, care stabilește că contractul de credit specifică, în mod clar şi concis, rata dobînzii, în cazul plăţilor expirate, aplicabilă la data încheierii contractului de credit, măsurile pentru ajustarea acesteia şi, dacă este cazul, orice penalităţi datorate în caz de neplată; Având în vedere considerentele enunțate, întru asigurarea înțelegerii mai bune și ușoare de către consumator a naturii și mărimii penalităților, ce i se pot aplica de creditor în caz de neexecutare a obligației de plată, se reclamă operarea modificării în sensul excluderii dreptului creditorului de a pretinde la dobândă de întârziere.
	Asociația de Economii și Împrumut „Microîmprumut”	196	Cu privire la modificarea Legii nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, prin introducerea obligației de restructurare a creditelor pentru consumatori (completarea art. 15 cu alineatele 12-15): Considerăm că creditorul nu poate fi obligat să restructureze gratuit creditul acordat chiar și unui consumator. Ori temeiurile speciale prevăzute de proiect pot fi generate abuziv de consumator și pot pune creditorul în dificultate cu privire la raporturile juridice concrete. În cazul unui atac coordonat asupra entității supraveghetae vor fi înghețate un volum nedefinit de lichidități care pot să pună în pericol solvabilitatea entității. Dacă statul, din contul mijloacelor proprii, dorește să acorde o careva formă de susținere atunci poate să o facă prin forma unor subvenții la dobînzi sau ajutoare cu destinație specială.	**Se acceptă parțial** Având în vedere obiecțiile înaintate de alte părți interesate, alineatele (12) – (13) se vor expune în următoarea redacție: „[...] *articolul se completează cu alineatele (12) – (13) cu următorul cuprins:* *(12) Creditorii au obligația de a avea politici și proceduri adecvate în virtutea cărora să depună eforturi pentru a aplica, dacă este cazul, o restructurare rezonabilă datorată dificultăților financiare înainte de a demara procedura de executare silită.*

			Exemplu de comparație: Nu înțelegem de ce statul percepe taxe pentru înregistrarea unui divorț, dar un creditor trebuie să acorde facilități în exact aceleași împrejurări. Plasarea acestei responsabilități pe seama creditorului privat, de susținere a unor categorii de persoane, imposibil de anticipat, ar afecta grav afacerile și va pune creditorii într-o poziție incertă. Nu vom obiecta dacă statul își va prelua sie aceste datorii sau creanțe și le va gestiona în cadrul mecanismelor sociale pe care le va considera potrivite.	*(13) Măsurile de restructurare datorate dificultăților financiare țin seama, printre alte elemente, de situația consumatorului și constau în următoarele:* *a) refinanțarea totală sau parțială a contractului de credit;* *b) modificarea termenelor și condițiilor existente ale unui contract de credit, care include:* *- prelungirea duratei contractului de credit;* *- modificarea tipului de contract de credit;* *- amânarea plății tuturor sau a unei părți a ratelor de credit pentru o anumită perioadă;* *- schimbarea ratei dobânzii;* *- oferirea unei perioade fără plăți;* *- plăți parțiale;* *- conversii monetare;* *- casarea parțială a datoriilor.*”.
	Asociația Băncilor din Moldova	197	31. Propunem completarea Proiectului cu încă un punct. Astfel, propunem completarea în art. 15 alin. (1) din Legea 202/2013 cu următorul text ”*Nu se consideră modificare unilaterală prelungirea termenului peste scadența liniei de credit în cazul aplicării cerințelor de creditare responsabile la diminuarea sumei stabilită în contractul de credit cu notificarea consumatorului referitor la respectiva diminuare și în cazul în care alte clauze decât cele legate de diminuarea sumei creditului și a termenului nu se modifică*.” Creditorul, la prelungirea termenului în cazul liniei de credit, verifică obligatoriu bonitatea consumatorului. În cazul în care propunerile vor fi acceptate, prin notificare, clientul va fi informat despre faptul că suma creditului se va micșora el urmând, la alegerea sa, fie să ramburseze integral creditul, fie să ramburseze creditul care nu este prelungit urmare a evaluării bonității Aceasta este o practica bancară utilizată la clienți persoane juridice și aceste serviciu financiar este comod, deoarece clientul are disponibilă opțiunea de continuare a utilizării creditului în aceleași condiții.	**Nu se acceptă** Raporturile contractuale de credit, inclusiv în cazul produsului linie de credit trebuie să se desfășoare într-un cadru contractual cert pentru consumator. Acesta trebuie să aibă o percepere certă a caracteristicilor produsului de creditare. Or, propunerea vizează dreptul băncii de modificare unilaterală a contractului, fără acordul expres al debitorului consumator, ceea ce vine în disonanță cu principiul enunțat.
		198	32. Pentru redacția nouă prezentată pentru art. 15 alin. (6) propunem modificarea sintagmei **„În condițiile alin. (3),”** *în* **”În condițiile alin (1)”**, așa cum redacția propusă în proiect creează confuzie cu privire la necesitatea obținerii unui accept din partea consumatorului în cazul modificărilor impuse prin legislație,	**Se acceptă parțial** Alineatul (6^1) se va expune în următoarea redacție: *„(6^1) În condițiile alin.(1), consumatorul are la dispoziție un*

			situația pentru care alin. (3) al articolului respectiv prevede o normă contrară *”acceptarea tacită”*. Totodată propunem modificarea textului ”cel puțin 15 zile” să fie modificat cu textul ”cel puțin 5 zile”, pentru a uniformiza termenul de notificare pentru contractele de credit.	*termen de 15 zile de la primirea notificării pentru a comunica opțiunea sa de acceptare sau de neacceptare a clauzelor contractuale propuse*.”. **Se comentează** Amendamentele au drept scop eliminarea incertitudinilor juridice existente la art. 15 alin. (1) – (6), în ce privește regimul de notificare a debitorului în cazul necesității amendării contractului de credit drept rezultat al schimbărilor de ordin normativ. Totodată, s-a propus reglementarea procesului de propunere a modificărilor contractuale de către Creditor, în alte circumstanțe decât cele datorate modificărilor de ordin normativ. Alin. (6^1) – (6^2) sunt în corelație cu alin. (1) al art. 15.
		199	33. Propunem completarea Proiectului cu încă un punct. Astfel, propunem completarea în art. 15 alin. (7) lit. a) din Legea 202/2013 cu următorul text ”cu excepția achitării compensație pentru rambursarea anticipate și pentru creditele acordate în baza Legii nr.293/2017 privind unele măsuri în vederea implementării Programului de stat "Prima casă".	**Nu se acceptă** Art. 20 alin. (1) din Legea nr. 202/2013 reglementează dreptul consumatorului de a-și stinge în totalitate sau în parte obligațiile sale care decurg dintr-un contract de credit înainte de data convenită în contractul de credit. În continuare, art. 20 alin. (2) din Legea nr. 202/2013, creditorul este îndreptățit la o compensare pentru costurile legate direct de rambursarea anticipată. În acest sens, dispozițiile art. 20 poartă un caracter special în raport cu dispozițiile prevăzute la art. 15 alin. (7) lit. a) din Legea nr. 202/2013, fiind reglementată o situație specială, oferindu-se o soluție distinctă în ce privește drepturile și obligațiile creditorului, respectiv a consumatorului.
		200	34. ***Propunem excluderea lit a)*** din alin. (8) art. 15, pentru că potrivit acestei norme consumatorul nu poate solicita majorarea limitei de credit la contractul existent, totodată acestuia nu-i este interzisă încheierea unui alt contract de credit, care ca efect va majora obligațiile pecuniare totale ale acestui consumator. Astfel, această normă doar îngreunează procesul de creditare și totodată îl face mai costisitor și mai incomod pentru consumator, care în loc de un contract de credit ar trebui să gestioneze mai multe.	**Se acceptă** Art. XVIII pct. 10. din proiect se va completa cu un nou amendament referitor la excluderea lit. a) din art. 15 alin. (8) din Legea nr. 202/2003 cu următorul cuprins: „[...]

			Totodată, în contextul în care se propune includerea obligației creditorului ca, la solicitarea debitorului, să aplice, în anumite codiții, măsuri de restructurare a creditului (art. 15 alin (13)), art. 15 alin. (8) lit. a) va face imposibilă aplicarea acestor măsuri pentru creditele de până la 50 000 lei. De asemenea, este de atras atenția că, în redacția actuală, sintagma „obligație pecuniară inițială" poate fi interpretată diferit, ceea ce creează aplicarea neuniformă a acestei prevederi.	la alineatul (8), litera a) se exclude; [...]".
		201	35. Propunem completarea Proiectului cu încă o normă. Astfel, propunem în art. 15 alin. (8) lit. a) din Legea 202/2013 de completat în continuare cu următorul text "*cu excepția liniei de credit , în cazul în care consumatorul întrunește condițiile de creditare responsabila*". Aceasta propunere vine în contextul că Linia de credit este creditul care se reînnoiește automat pe măsură rambursării creditului. Prin linia de credit, consumatorii au flexibilitatea de a utiliza oricând orice suma de bani până ating limita maximă aprobată, în funcție de nevoile de plata generate de activitatea acestora. Astfel, prin modificarea propusă, creditul va putea fi rambursat și tras în repetate rânduri (inclusiv pe parcursul unei zile), pe toată perioada de acordare a liniei. În cazul în care suma este mai mică de 50 000 și bonitatea consumatorului se ameliorează, acesta are posibilitate prin semnarea Acordului Adițional să își majoreze suma creditului, nefiind obligat să ramburseze creditul contractat până la suma de 50 000 și să contacteze alt credit mai mare.	**Se acceptă** Art. XVIII pct. 10. din proiect se va completa cu un nou amendament referitor la excluderea lit. a) din art. 15 alin. (8) din Legea nr. 202/2003 cu următorul cuprins: „[...] la alineatul (8), litera a) se exclude; [...]".
		202	36. Propunem modificarea art. 15 alin. (8) lit. b) și expunerea acestuia în următoarea redacție: „b) pentru consumatorul care înregistrează întârzieri mai mari de 30 de zile în executarea obligațiilor conform contractului de credit, încheierea oricăror alte acte juridice cu același consumator, care, ca efect, măresc obligația pecuniară totală a acestuia, până la stingerea obligației scadente de rambursare conform contractului de credit curent." *Raționamentul:* termenul de așteptare de 10 zile din momentul stingerii obligației scadente nu are nicio utilitate și duce la tergiversarea procesului de creditare, dezavantajând, de cele mai multe cazuri, consumatorul.	**Nu se acceptă** Dispoziția legală are drept scop protejarea consumatorilor de acțiunile creditorilor îndreptate spre restructurarea abuzivă a datoriei debitorului.
		203	37. Propunem expunerea art. 15 alin. (8) în următoarea redacție: (9) În cazul încălcării prevederilor alin. (7) sau (8), creditorul are dreptul să solicite doar restituirea sumei inițiale debursate conform contractului de credit acordat, fără revendicarea altor plăți prevăzute în contract (inclusiv dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile, dobânzile de întârziere și orice alt tip de plăți), **cu excepția dobânzii prevăzute în contract în partea în care nu depășește limita prevăzută la alineatul (7).** Prezenta	**Se acceptă parțial** Având în vedere obiecțiile înaintate și de alte părți interesate, alineatele (9) – (9^2) se vor expune în următoarea redacție: *„(9) În cazul încălcării prevederilor alin. (7) sau (8), creditorul are dreptul să solicite doar restituirea sumei inițiale debursate conform contractului de credit*

			prevedere se aplică inclusiv în cazul în care creditorul a transmis unei persoane terțe dreptul de încasare a creanțelor aferente contractului de credit acordat. Este de menționat că norma actuală nu asigură un echilibru între părți. Cazuri practice demonstrează că există riscul ca din cauza unor interpretări duale a legislației sau erori umane creditorul să aplice un comision care nu este conform alin.(7). În cazul dat, creditorul riscă să piardă toată remunerarea pentru creditul acordat, inclusiv mărimea dobânzii percepută în mod legal la condițiile de piață. Astfel, se propune ca în situația în care a fost aplicat un comision peste limitele stabilite de legislație, creditorul să fie obligat la rambursarea lui integrală, cu excepția dobânzii prevăzute în contract în partea în care nu depășește limita prevăzută la alineatul (7).	*acordat, fără revendicarea altor plăți prevăzute în contract (inclusiv dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plăți). Prezenta prevedere se aplică față de creditor pe durata termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta, inclusiv față de persoana terță în cazul în care creditorul a transmis unei persoane terțe dreptul de încasare a creanțelor aferente contractului de credit acordat.”* *„(9[1]) În perioada termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta, autoritatea de supraveghere este în drept să solicite restituirea de către creditor a tuturor plăților prevăzute în contract (care includ dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plată), cu excepția sumei inițiale debursate conform contractului de credit, în cazul încălcării prevederilor alin.(7) și/sau (8).”* *„(9[2]) Creditorul este în drept oricând să notifice consumatorul, în scris sau, la cererea expresă a consumatorului, prin altă modalitate stabilită de acesta și agreată de creditor, despre reducerea obligațiilor pecuniare față de creditor în urma renunțării la sumele ce depășesc limitele prevăzute la alin.(7) și/sau alin.(8), fără încheierea unui act adițional.”* .
		204	38. La art. 15 alin. (9)[2] al Legii 202 privind contractele de credit pentru consumatori, propunem substituirea textului “60 zile” cu textul de „un an”. Reiterăm că sancțiunea prevăzută la art. 15 alin. (9) este vădit disproporțională în raport cu încălcarea admisă. Astfel din cauza unui comision infim de mic greșit aplicat, creditorul poate fi sancționat prin gratuitatea creditului care ar putea avea un termen foarte îndelungat. Mai mult ca atât, încălcarea alin. alin. (7) și (8) ale art. 15 nu neapărat se datorează intenției creditorului, aceasta poate avea loc din cauza unei erori umane de calcul sau a unor erori în sistemul operațional al	**Se acceptă parțial** Având în vedere obiecțiile înaintate și de alte părți interesate, alineatele (9) – (9[2]) se vor expune în următoarea redacție: *„(9) În cazul încălcării prevederilor alin. (7) sau (8), creditorul are dreptul să solicite doar restituirea sumei inițiale debursate conform contractului de credit acordat, fără revendicarea altor plăți prevăzute în contract (inclusiv dobânda,*

			creditorului, care pot fi depistate mai târziu de 60 zile. Aceste erori, de regulă sunt depistate în perioada desfășurării unui audit, care în mod curent se desfășoară anual. În această ordine de idei, dat fiind faptul că creditorul își corectează eroarea admisă, iar prejudiciul debitorului a fost reparat sau plățile excedentare nu au fost, de fapt, efectuate, ar fi admisibilă corectarea respectivelor erori în termenul de la un an. Atragem atenția legiuitorului că într-o jurisprudență uniformă, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că "*scopul pedepselor este atât de a pedepsi, cât și de a preveni*" (a se vedea hotărârea Ziliberberg împotriva Moldovei din 1 februarie 2005, § 33). Astfel, pentru a îndeplini rolul de prevenție, ar fi oportun ca creditorului să-i fie acordat suficient timp pentru a remedia erorile comise, abia după expirarea acestui interval de timp, ar putea fi aplicabilă sancțiunea statuată la art. 15 alin. (9).	*comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plăți). Prezenta prevedere se aplică față de creditor pe durata termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta, inclusiv față de persoana terță în cazul în care creditorul a transmis unei persoane terțe dreptul de încasare a creanțelor aferente contractului de credit acordat."* *„(9[1]) În perioada termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta, autoritatea de supraveghere este în drept să solicite restituirea de către creditor a tuturor plăților prevăzute în contract (care includ dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plată), cu excepția sumei inițiale debursate conform contractului de credit, în cazul încălcării prevederilor alin.(7) și/sau (8)."* *„(9[2]) Creditorul este în drept oricând să notifice consumatorul, în scris sau, la cererea expresă a consumatorului, prin altă modalitate stabilită de acesta și agreată de creditor, despre reducerea obligațiilor pecuniare față de creditor în urma renunțării la sumele ce depășesc limitele prevăzute la alin.(7) și/sau alin.(8), fără încheierea unui act adițional."* .
		205	39. Referitor la alin. (13) și (14) al art. 15 - obligarea creditorului de a întreprinde măsurile de restructurare descrise poate intra în contradicție cu prevederile referitoare la evaluarea bonității consumatorului și cu norma din pct. 45 a Hotărîii BNM nr.231 din 27.10.2011 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la clasificarea activelor şi angajamentelor condiţionale "*Banca nu acordă mijloace băneşti suplimentare în scopul achitării de către contraparte a datoriilor la suma inițială şi la dobînda aferentă activului existent, cu excepţia cazurilor de răscumpărare a datoriei (suma de bază a activului şi/sau angajamentului condiţional) clientului de la altă bancă."* Din respectiva prevedere, se înțelege faptul că banca nu are dreptul de a refinanța propriile contracte de credit, astfel suntem în situația	**Se acceptă parțial** Având în vedere obiecțiile înaintate și de alte părți interesate, alineatele (12) – (13) se vor expune în următoarea redacție: „[...] *articolul se completează cu alineatele (12) – (13) cu următorul cuprins:* *(12) Creditorii au obligația de a avea politici și proceduri adecvate în virtutea cărora să depună eforturi pentru a aplica, dacă este cazul, o restructurare rezonabilă datorată dificultăților*

			în care băncilor li se impun două obligații care se exclud reciproc. Considerăm necesară eliminarea acestei neconcordanțe. Totodată, este de menționat că normele respective, obligând creditorul ca, la solicitarea debitorului, să aplice una din metodele de restructurare a creditului, nu prevăd și ce urmează să întreprindă creditorul în cazul în care nicio metodă nu poate fi aplicată din considerente obiective sau dacă debitorul nu acceptă metoda propusă de creditor, iar părțile nu pot ajunge la un numitor comun. Cu titlu de exemplu, ținem să menționăm că legislația României nu prevede asemenea obligații pentru creditor, limitând doar cuantumul dobânzilor de întârziere la care poate pretinde creditorul pentru o anumită perioadă de timp. În redacția inițial propusă, creditorului îi este impusă obligația de a restructura un credit fără acordul creditorului. Această este o ingerință a statului în domeniul libertății contractuale. Or, potrivit art. 996 din Codul Civil, „contractul poate fi modificat sau rezolvit numai în conformitate cu clauzele sale ori prin acordul părților". Terții, inclusiv statul, nu pot interveni în raportul contractual dintre creditor și debitor. Astfel, ținând cont de faptul că intenția creditorilor este întotdeauna de a micșora portofoliul de creditele neperformante, aceștia sunt interesați să găsească soluții potrivite necesităților debitorilor aflați în dificultate, iar măsurile de restructurare se aplică și fără a fi necesară impunerea pentru creditori a unei obligații exprese în acest sens. Considerăm că aceste prevederi vor crea mai multe neclarități, care vor genera o presiune artificială asupra relațiilor dintre creditori și debitori în procesul de identificare a unei soluții optime pentru fiecare caz individual în parte. La fel este de menționat că cazurile indicate ca și situații dificile, care obligă creditorii la întreprinderea masurilor de restructurare la solicitare, de fapt, în cele mai multe situații nu schimbă situația financiară a debitorului comparativ cu cea din momentul încheierii contractului de credit. Însă există alte situații, neprevăzute de această normă, în care consumatorul ar avea necesitatea modificării unor condiții contractuale, cazuri pe care, cum am menționat supra, creditorii le examinează în mod particular. Ce ține de alin.(15), acesta la fel propunem să fie eliminat, pentru că, în cazul unui credit cu dobânda flotantă, dobânda va fi modificată la modificarea indicelui de referință, fapt care nu depinde de creditor.	*financiare înainte de a demara procedura de executare silită.* *(13) Măsurile de restructurare datorate dificultăților financiare țin seama, printre alte elemente, de situația consumatorului și constau în următoarele:* *a) refinanțarea totală sau parțială a contractului de credit;* *b) modificarea termenelor și condițiilor existente ale unui contract de credit, care include:* *- prelungirea duratei contractului de credit;* *- modificarea tipului de contract de credit;* *- amânarea plății tuturor sau a unei părți a ratelor de credit pentru o anumită perioadă;* *- schimbarea ratei dobânzii;* *- oferirea unei perioade fără plăți;* *- plăți parțiale;* *- conversii monetare;* *- casarea parțială a datoriilor.*".
		206	40. Considerăm că este contrar principiilor dreptului civil redacția propusă a alin. (12) art. 15, care poate fi interpretat ca o limitare a dreptului creditorului la declararea creditului scadent doar în cazul admiterii restanțelor, nu și în alte cazuri de neexecutare de către debitor a obligațiilor sale contractuale, sau alte cazuri în care creditul urmează a fi declarat scadent din cauza	**Se acceptă parțial** Având în vedere obiecțiile înaintate și de alte părți interesate, alineatele (12) – (13) se vor expune în următoarea redacție: „[...]

			necesității alinierii creditorului la urmărirea obiectelor gajate inițiată de alți creditori, sau în caz de pieire a acestora etc., astfel propunem următoarea redacție: ”Dacă declararea de către creditor a creditului scadent anticipat este cauzată exclusiv de admiterea de către debitor a restanțelor la achitarea creditului, restanța trebuie să fie mai mare de 90 de zile consecutive”.	*articolul se completează cu alineatele (12) – (13) cu următorul cuprins:* *(12) Creditorii au obligația de a avea politici și proceduri adecvate în virtutea cărora să depună eforturi pentru a aplica, dacă este cazul, o restructurare rezonabilă datorată dificultăților financiare înainte de a demara procedura de executare silită.* *(13) Măsurile de restructurare datorate dificultăților financiare țin seama, printre alte elemente, de situația consumatorului și constau în următoarele:* *a) refinanțarea totală sau parțială a contractului de credit;* *b) modificarea termenelor și condițiilor existente ale unui contract de credit, care include:* *- prelungirea duratei contractului de credit;* *- modificarea tipului de contract de credit;* *- amânarea plății tuturor sau a unei părți a ratelor de credit pentru o anumită perioadă;* *- schimbarea ratei dobânzii;* *- oferirea unei perioade fără plăți;* *- plăți parțiale;* *- conversii monetare;* *- casarea parțială a datoriilor.*”.

	BC „VICTORIABANK" SA	207	***I.*** *Conform art. VIII pct. 9 al proiectului de Lege, autorii proiectului au propus următoarele modificări la Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori:* ➢ ***Completarea alin. (4) al art. 15 cu lit. e) cu următorul cuprins:*** ***„e) creditorul nu poate poate pretinde dobânda de întârziere".*** ➢ ***La alineatul (7) litera a) și litera b), textul „ ,dobânzi de întârziere" se exclude.*** Pe lângă faptul că adverbul „nu" pare a fi în plus, înțelegem că scopul acestor modificări este de a interzice introducerea în contractele de credit a dobânzii de întârziere și aplicarea acesteia. ***BC „Victoriabank" S.A. nu susține modificările propuse și Vă rugăm să luați în considerație următoarele argumente în acest sens*:** ***1)*** *Dobânda de întârziere în executarea obligațiilor pecuniare este reglementată de art. 942 Cod civil[1] ([1]*A se vedea adnotarea art. 942 - https://animus.md/adnotari/942/*)* Scopul primar al art. 942 este, similar celui al unei clauze penale, de a simplifica probatoriul creditorului căruia suma de bani nu i-a fost plătită la scadență. Așadar, se instituie o formulă de calcul a profitului ratat de creditor, care constă atât din componenta costului minim al banilor (art. 874 sau dobânda remuneratorie contractuală) [Componenta A], cât și elementul penalizator (5% în raporturile B2C sau 9% în celelalte cazuri) [Componenta B]. Suma astfel calculată se numește dobândă legală de întârziere (DLI). Reglementarea are o aplicare practică răspândită și face obiectul unui bogat contencios, în special, fiindcă nu necesită existența unei clauze exprese (multe contracte nu conțin clauze penale), dar și fiindcă poate fi invocată nu doar la neplata unei sume datorate pe baza unui contract, ci în orice raport juridic civil, fie că este contractual sau extracontractual, în care se datorează o sumă de bani, cum ar fi cele de restituire a îmbogățirii nejustificate (e.g. ca efect a nulității unui contract) sau de răspundere delictuală. În practica contractuală s-au păstrat clauzele care prevăd „dobânda majorată" pentru perioada când debitorul nu efectuează plata. În fond, ea nu este altceva decât DLI conform ilustrației de mai sus. Dacă debitorul este consumator, elementul „majorat", adică Componenta B, a acestei „dobânzi majorate" nu va putea depăși 5% sub sancțiunea nulității (alin.(6)). ***2)*** *Modificările propuse nu sunt argumentate conform notei de fundamentare și, în opinia noastră, contravin cadrului legislativ atât național cât și european transpus, precum și uzanțelor bancare și practicii judiciare.*	**Nu se acceptă** Întru corectarea erorii redacționale, amendamentul se va expune în următoarea redacție. „*9. Articolul 15:* *alineatul (2) se abrogă;* *articolul se completează cu alineatul (4[1]) cu următorul cuprins:* *„(4[1]) Creditorul nu poate pretinde dobânda de întârziere*."; Scopul Legii nr. 202/2013 este dezvoltarea cadrului legal necesar pentru asigurarea protecţiei intereselor economice ale consumatorilor prin crearea de condiţii echitabile pentru obţinerea creditelor de consum, precum şi prin stabilirea unor norme de comportament responsabil al creditorilor în acordarea creditelor pentru consumatori. Necesitatea eliminării sintagmei „dobânzii de întârziere" derivă din necesitatea ajustării Legii nr. 202/2013 la dispozițiile Codului Civil, or, potrivit art. 942 alin. (4) din Codul civil, „(4) În cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alegere, fie dobînda de întîrziere calculată conform dispozițiilor prezentului articol, fie penalitatea pentru întîrziere. De asemenea, creditorul poate cere despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în partea neacoperită de dobînda de întîrziere.". În context, conform art. 942 alin. (1) din Codul Civil, „(1) În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobîndă de întîrziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății pînă la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin. (2) ori la o altă rată prevăzută de dispozițiile legale speciale.".

			3) *Scopul Legii nr. 202/2013 este inclusiv de a proteja consumatorul de la aplicarea excesivă a sumelor raportate la costurile creditului. Prin redacția actuală a alin. (7) al art. 15 acest scop, în viziunea noastră, a fost atins deja.* Modificările propuse lezează dreptul unui creditor de a alege mijloacele juridice de apărare în caz de neexecutare a obligației, puse la dispoziția acestuia conform Codului civil, inclusiv în raport cu consumatorul și de a aplica acele mijloace (penalitate, dobânda de întârziere, dobânda majorată, dobânda penalizatoare etc.) care corespund practicii contractuale a creditorului și sunt introduse în sistemul său informațional. ***4)*** *Atât penalitatea cât și dobânda de întârziere reprezintă de fapt plata pentru prejudiciul suferit pentru neexecutare.* Potrivit art. 901 alin. (1) lit. e) Cod civil (1) Atunci când, fără justificare, debitorul nu își execută obligația, creditorul poate, în condițiile legii și, după caz, ale contractului, la alegerea sa: e) să ceară plata de despăgubiri pentru prejudiciul suferit prin neexecutare; ***5)*** *Dobânda de întârziere este o formă a penalității, iar creditorul nu este în drept să ceară, pentru neexecutarea aceleiași obligații pecuniare, atât dobânda de întârziere cât și penalitatea.* Potrivit art. 947 alin. (3) Cod civil (3) Penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligației garantate prin clauza penală sau a părții neexecutate, inclusiv sub forma unei dobânzi de întârziere. Potrivit art. 942 alin. (2), (4) Cod civil (2) Rata dobânzii de întârziere este egală cu rata prevăzută la art. 874 plus 5 puncte procentuale pe an, în cazul în care debitorul este un consumator, sau 9 puncte procentuale pe an, în celelalte cazuri. Cu toate acestea, dacă înainte de scadență obligația pecuniară era purtătoare de dobândă prevăzută de contract, în scopul determinării ratei dobânzii de întârziere, creditorul poate înlocui rata prevăzută la art.874 cu rata dobânzii prevăzute de contract. (4) În cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alegere, fie dobânda de întârziere calculată conform dispozițiilor prezentului articol, fie penalitatea pentru întârziere. De asemenea, creditorul poate cere despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în partea neacoperită de dobânda de întârziere. ***6)*** *Legea 202/12.07.2013 conține în prezent prevederi privind aplicarea ratei dobânzii (majorate) în cazul ratelor restante.*	Potrivit art. 947 alin. (1) din Codul Civil, „(1) Clauza penală este o prevedere contractuală prin care părţile evaluează anticipat prejudiciul, stipulînd că debitorul, în cazul neexecutării obligaţiei, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate).”. În acord cu alin. (3) din același articol, penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligaţiei garantate prin clauza penală sau a părţii neexecutate, inclusiv sub forma unei dobînzi de întîrziere. Astfel, din analiza sistemică a dispozițiilor citate supra, se concluzionează că creditorul poate pretinde la o dobândă de întârziere în cazul în care contractul de credit nu conține o clauză penală. Totodată, în cazul existenței acesteia, se reține că penalitatea poate îmbrăca forma unei dobânzi de întârziere. În corespundere cu prevederile Legii nr. 202/2013, contractele de credit și leasing conțin clauze penale, care stabilesc mărimea penalității în caz de întârziere la plata creditului/leasingului. În condițiile în care, Legea nr. 202/2013 stabilește aceleași limite atât pentru penalitate cât și pentru dobândă de întârziere, și având în vedere că toate contractele conțin clauze penale (adică, penalități), se atestă oportunitatea de a reglementa în Legea nr. 202/2013 aspectele ce țin de regimul penalităților distinct de normele generale din Codul civil. Astfel, proiectul vine să delimiteze conceptul de dobândă de întârziere și clauză penală din contractele de credit pentru consumatori. Complementar, opțiunea de includere în contract a clauzei penale se consideră a fi cu un grad crescut de transparentă (ca

			- Articolul 5. Informații precontractuale (3) Informațiile precontractuale cuprind: l) rata dobânzii aplicabilă în cazul ratelor restante, măsurile pentru ajustarea acesteia și, unde este cazul, mărimea penalităților aplicate în caz de neachitare; - Articolul 6. Cerințe precontractuale de informare pentru contractele de credit sub forma facilității de tip "descoperit de cont" (overdraft) și pentru anumite contracte specifice de credit (3) Informațiile precontractuale cuprind: i) rata dobânzii aplicabilă în cazul ratelor restante, măsurile pentru ajustarea acesteia și, unde este cazul, orice penalități aplicate în caz de neplată; - Articolul 10. Cerințe față de contractele de credit (3) Contractul de credit specifică în mod clar și concis: l) rata dobânzii, în cazul plăților expirate, aplicabilă la data încheierii contractului de credit, măsurile pentru ajustarea acesteia și, dacă este cazul, orice penalități datorate în caz de neplată; - Anexa nr.1 Informații standard privind creditul pentru consumatori 3. Costurile creditului Costuri în caz de întârziere la plată Plățile neefectuate ar putea să aibă consecințe grave pentru dumneavoastră (de exemplu, vânzare silită) și să îngreuneze obținerea de credite Vi se va percepe [….(informații privind rata dobânzii aplicabilă și modalitățile de ajustare a acesteia și, după caz, penalitățile de întârziere)] pentru plățile efectuate cu întârziere ***7)*** *Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului UE din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului UE, transpusă prin Legea nr. 202/2013 nu interzice aplicarea dobânzii de întârziere, ba mai mult admite și cere transparență și informare în acest sens.* Prevederile Directivei din care rezultă dreptul de a aplica dobânda de întârziere: - Articolul 6 Cerințe precontractuale de informare pentru anumite contracte de credit sub forma facilității de tip „descoperit de cont” și pentru anumite contracte specifice de credit Aceste informații menționează:	formulă de calcul și limită) pentru consumator, care poate anticipa consecințele, spre deosebire de situațiile în care contractul nu prevede clauza penală, dar ulterior creditorul pretinde dobânda de întârziere în temeiul art. 942 din Codul civil. Mai mult, această obligație a creditorului de a include în contract clauza penal rezultă și norma cuprinsă la art. 10 alin. (3) lit. l) din Legea nr. 202/2013, care stabilește că contractul de credit specifică, în mod clar și concis, rata dobînzii, în cazul plăţilor expirate, aplicabilă la data încheierii contractului de credit, măsurile pentru ajustarea acesteia şi, dacă este cazul, orice penalităţi datorate în caz de neplată; Având în vedere considerentele enunțate, întru asigurarea înțelegerii mai bune și ușoare de către consumator a naturii și mărimii penalităților, ce i se pot aplica de creditor în caz de neexecutare a obligației de plată, se reclamă operarea modificării în sensul excluderii dreptului creditorului de a pretinde la dobândă de întârziere.

(i) rata dobânzii aplicabilă în cazul ratelor restante, măsurile pentru ajustarea acesteia, și, unde este cazul, orice penalități plătibile în caz de neplată;
- Articolul 10 Informații care trebuie menționate în contractele de credit
(2) Contractul de credit specifică în mod clar și concis:
(l) rata dobânzii, în cazul plăților restante, aplicabilă la data încheierii contractului de credit și măsurile pentru ajustarea acesteia și, dacă este cazul, orice penalități datorate în caz de neplată;
- Articolul 18 Facilitatea de tip „descoperit de cont" cu aprobare tacită
(2) În cazul unei depășiri semnificative a limitei de credit pentru o perioadă mai mare de o lună, creditorul îl informează pe consumator fără întârziere pe hârtie sau pe alt suport durabil:
(d) despre orice penalități, costuri sau dobânzi aplicabile restanțelor.
- Anexa II
3. Costurile creditului

Costuri în caz de întârziere la plată Plățile neefectuate ar putea să aibă consecințe grave pentru dumneavoastră (de exemplu, vânzare silită) și să îngreuneze obținerea de credite.	Costuri în caz de întârziere la plată Plățile neefectuate ar putea să aibă consecințe grave pentru dumneavoastră (de exemplu, vânzare silită) și să îngreuneze obținerea de credite.

- Anexa III
3. Costurile creditului

Costuri în caz de întârziere la plată	Vi se va percepe [….(informații privind ratele dobânzii și, după caz, privind penalitățile de întârziere)] pentru plățile restante

8) *BC „Victoriabank" S.A. are o practică judiciară solidă pe marginea litigiilor cu privire la declararea nulității clauzei de aplicare a dobânzii majorate, pretinsă a fi abuzivă.*
Prezentăm mai jos link-uri către hotărârile judecătorești pronunțate:
https://jsr.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/62579577-9c98-4082-97c1-733036d4b556

			https://jcr.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/2b4f3858-9b0b-4146-993c-260be764e639 https://jsr.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/51e1eb1f-7186-4949-9e90-110e966173fd https://jst.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/9e80f0f8-f59b-4d62-b35a-f340388955dc https://jun.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/c6ad5d16-0fd7-4abd-b899-7d378ecfd4e6 https://jcs.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/b82bd183-3791-48e8-a082-e4d7549e43bf **În baza celor expuse, BC „Victoriabank" S.A. propune următoarele:** **1. De a expuse art. 15 alin. (7) lit. a) și b) din Legea nr. 202/2013 în următoarea redacție**: Articolul 15. Cerințe privind clauzele contractuale (7) Se interzice: a) aplicarea ratei dobânzii de credit anuale specificate în contractul de credit dacă aceasta depășește 50%, iar toate celelalte plăți aferente (comisioane, taxe, penalități, ***dobânzi de întârziere în valoarea părții majorate peste dobânda contractuală*** și orice alt tip de plată), cu excepția dobânzii, pe o zi de credit depășesc 0,04% din valoarea totală a creditului pentru termenul de utilizare efectivă a creditului de către consumator; b) stabilirea costului total al creditului (care include dobânzi, comisioane, taxe, penalități, ***dobânzi de întârziere în valoarea părții majorate peste dobânda contractuală*** și orice alt tip de plată) mai mare decât valoarea debursată conform contractului respectiv (sau valoarea de intrare a bunului în contractul de leasing financiar), credit care nu este destinat achiziționării, construcției sau renovării (modernizării) unei locuințe garantate cu un bun imobil în vederea asigurării obligației de plată a creditului respectiv. **2. De a nu opera modificarea prin completarea alin. (4) al art. 15 cu lit. e) la Legea nr. 202/2013**.	

		208	***II.*** *Conform art. VIII pct. 9 al proiectului de Lege, autorii proiectului propun următoarea modificare la Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori:* ➢ ***Completarea art. 15 cu alin. (15) cu următorul cuprins:*** „(15) În cazul aplicării alin. (13), creditorul nu are dreptul să majoreze rata dobânzii sau să introducă orice plăți sau taxe suplimentare." În opinia noastră, aplicarea măsurilor de restructurare a creditului nu trebuie să afecteze ajustarea dobânzii ca urmare a fluctuației unui indice de referință prevăzut în contractul de credit. Or, aplicarea și modificarea ratei dobânzii în baza unui indice de referință este conformă cu principiul de transparență a costurilor creditului, inclusiv în cazul modificării acestora. În cazul în care rata dobânzii este formată dintr-un indice de referință, iar modul de calcul al dobânzii este indicat în mod expres în contract, cu precizarea periodicității și/sau a condițiilor în care survine modificarea ratei, atât în sensul majorării, cât și în cel al reducerii acesteia, ca urmare a fluctuației indicelui de referință, instituirea prohibiției propuse se consideră o intervenție exagerată în raportul contractual. **BC „Victoriabank" S.A. propune următoarea redacție a art. 15 alin. (15) al Legii nr. 202/2013:** „(15) În cazul aplicării alin. (13), creditorul nu are dreptul să majoreze rata dobânzii sau să introducă orice plăți sau taxe suplimentare. ***În sensul prezentului alineat, nu se consideră majorarea ratei dobânzii, modificarea acesteia ca urmare a fluctuației unui indice de referință prevăzut în contractul de credit.***".	**Nu se acceptă** Având în vedere obiecțiile înaintate de alte părți interesate, alineatele (12) – (13) se vor expune în următoarea redacție: „[...] *articolul se completează cu alineatele (12) – (13) cu următorul cuprins:* *(12) Creditorii au obligația de a avea politici și proceduri adecvate în virtutea cărora să depună eforturi pentru a aplica, dacă este cazul, o restructurare rezonabilă datorată dificultăților financiare înainte de a demara procedura de executare silită.* *(13) Măsurile de restructurare datorate dificultăților financiare țin seama, printre alte elemente, de situația consumatorului și constau în următoarele:* *a) refinanțarea totală sau parțială a contractului de credit;* *b) modificarea termenelor și condițiilor existente ale unui contract de credit, care include:* *- prelungirea duratei contractului de credit;* *- modificarea tipului de contract de credit;* *- amânarea plății tuturor sau a unei părți a ratelor de credit pentru o anumită perioadă;* *- schimbarea ratei dobânzii;* *- oferirea unei perioade fără plăți;* *- plăți parțiale;* *- conversii monetare;* *- casarea parțială a datoriilor.*".
	OCN „BT LEASING MD" SRL	209	Solicităm modificarea lit. a) din alin. (7) art. 15 al Legii nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, prin includerea textului "(sau valoarea de intrare a bunului în contractul de leasing financiar)", similar lit. b) din alin. (7) art. 15 al Legii nr. 202/2013, fapt care, asigură consecutivitatea prevederilor legale cât și claritatea plafonării inclusiv a leasingului financiar, ultimul fiind aparent exclus din redacția	**Nu se acceptă** În condițiile mandatului CNPF și ținând cont de particularitățile contractului de leasing, se consideră proporțională calcularea costurilor aferente contractului din valoarea totală a creditului, implicit în cazul contractului de leasing – valoarea finanțată. Astfel,

			actuală în vigoare a lit. a) din alin. (7) art. 15 al Legii nr. 202/2013, fapt care lasă loc de interpretări și confuzii. În consecință, propunem următoarea redacție a lit. a) din alin. (7) art. 15 al Legii nr. 202/2013: " (7) Se interzice: a) aplicarea ratei dobânzii de credit anuale specificate în contractul de credit dacă aceasta depășește 50%, iar toate celelalte plăți aferente (comisioane, taxe, penalități, și orice alt tip de plată), cu excepția dobânzii, pe o zi de credit depășesc 0,04% din valoarea totală a creditului (sau valoarea de intrare a bunului în contractul de leasing financiar), pentru termenul de utilizare efectivă a creditului de către consumator;" Argumentare: a) Reieșind din prevederile art. 1158 Cod civil și, în special, din prevederile art. 3 din Legea nr.202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, contractul de leasing financiar este după natura s-a juridică, în exclusivitate un contract de credit legat/unit care, din punct de vedere obiectiv, constituie o unitate comercială/economică și servește exclusiv finanțării unui contract ce are ca obiect furnizarea unui bun. Natura și esența juridică a contractul de leasing financiar ca act juridic care are ca obiect un bun (un activ) identificat și ales în exclusivitate de către Locatar, rezultă expres atât din conținutul art. 1314, alin. (1) art. 1319 din Codul civil, cât și din art. 3 din Legea nr. 1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancară, care stabilește că leasingul financiar reprezintă "totalitatea raporturilor care iau naştere în scopul şi în cadrul realizării unui contract de leasing, prin care se prevede expres transferul către locatar, la momentul expirării contractului, al dreptului de proprietate asupra bunului care face obiectul leasingului". Mai mult, acest activ este identificat și ales de către Locatar până la încheierea contractului de leasing financiar, fiind anume acel bun pe care Locatarul si-l dorește, iar tranzacția de leasing financiar este doar mecanismul juridic care îi asigură de fapt majorarea patrimoniului lui cu acel bun sau activ (obiectul leasingului financiar), care, ulterior, va intra în proprietatea acestuia la intreaga valoare economică a acestuia (adică, la valoarea de intrare) si nicidecum la valoarea finanțată. Or, în cazul leasingului financiar, valoarea totală a creditului (valoarea finanțată) nu reflectă și nu include valoarea reală a activului transmis în leasing financiar, valoarea acestuia fiind de fapt anume valoarea de intrare (sau pretul de procurare din contractul de vânzare-cumpărare prin intermediul căruia Locatorul procură pentru Locatar de la Furnizor obiectul dorit al leasingului. Mai mult, în calitatea sa de cumpărător, anume Locatorul este cel care	se atestă necesitatea uniformizării normelor, or la lit. a) legiuitorul a stabilit baza de calcul – valoarea totală a creditului, iar la lit. b) operează cu termenul „valoare de intrare", care înglobează și suma achitată de către consumator în calitate de primă rată. Valoarea de intrare a bunului reprezintă prețul de achiziție sau valoarea de vânzare a bunului respectiv. Dacă această valoare este utilizată pentru a calcula costurile contractului, consumatorul poate ajunge să plătească un preț mai mare decât valoarea reală a bunului sau decât valoarea efectivă a acestuia la momentul achiziției. Consumatorul are dreptul să cunoască costurile reale și exacte ale unui contract. Calcularea costurilor pe baza valorii de intrare poate duce la confuzie și lipsă de transparență, deoarece nu reflectă corect valoarea efectivă pe care consumatorul o plătește sau valoarea bunului care a fost de fapt finanțată. Astfel, la art. 15 alin. (7), proiectul se completează cu următorul amendament: „ [...] *la alineatul (7):* *litera a):* *textul „ , dobânzi de întârziere" se exclude;* *după cuvintele „totală a creditului" se introduce textul „(valoarea finanțată în cazul contractului de leasing financiar)";* *litera b):* *textul „ , dobânzi de întârziere" se exclude;* *cuvintele „de intrare a bunului" se substituie cu cuvântul „finanțată";* [...]".

			efectuiază plata către furnizor a prețului bunului stabilit în contractul de vânzare-cumpărare (adică a valorii de intrare a acestuia), fapt care, conform cerințelor legislației contabile trebuie să fie reflectat și în factura fiscală elibereată Locatorului, de către Furnizor, unde, obligatoriu se indică pretul activului (valoarea de intrare a acestuia) conform contractului de vânzare-cumpărare încheiat între Locator și Vânzător (furnizor). Prin urmare, chintesența leasingului financiar este de fapt totalitatea raporturilor care asigură procurarea unui bun (activului) care ulterior, va intra în proprietatea Locatarului doar la valoarea sa reală (contabilă). În acest mod, este juridic incorectă și eronată asimilarea leasingului financiar cu alte instrumente juridice de finanțare cum ar fi: "creditul" sau "împrumutul" or, ultimele au în coraport cu leasingul financiar, categoric alte mecanisme juridice de realizare și, prin urmare, o cu totul altă esență juridică. Astfel, pentru înlăturarea acestei confuzii existente la moment în Legea nr. 202/2013, cât și în scopul evitării în viitor a unor eventuale interpretări eronate și incorecte, acest aspect juridic trebuie în viziunea noastră să fie luat în considerare și în reglementările speciale aferente protecției drepturilor consumatorilor de servicii financiare, inclusiv în Legea nr. 202/2013. b) De asemenea, corectitudinea și necesitatea plafonării costurilor în cazul leasingului financiar reieșind din valoarea de intrare a bunului în contractul de leasing financiar, rezultă clar și indubitabil și din prevederile legislației contabile. Astfel, prevederile art. 5 pct. 18, art 261 din Codul fiscal al R.M. stabilesc că, din punct de vedere fiscal, în cazul leasingului financiar, locatarul este tratat ca proprietar al bunurilor primite în leasing. Concomitent, Standardele Naționale de Contabilitate SNC "Contracte de leasing" stabilesc la pct. 12 că "Activul primit în leasing financiar se evaluează la cost de intrare (valoarea de intrare) care include: 1) principalul (valoarea rambursabilă a activului); 2) valoarea reziduală garantată;", iar pct. 35 stabilește că, Locatorul înregistrează transmiterea activului în leasing financiar ca ieșire a activului corespunzător. Prin urmare, legislația contabilă, pe bună dreptate, operează în cazul leasingului financiar, exclusiv cu noțiunea de activ, valoarea căruia reprezintă de fapt prețul de cumpărare (valoarea de intrare) a bunului – obiect al leasingului financiar.	
11. La articolul 20 alineatul (2): la litera a), cuvintele „*rezilierea convenită a*" se substituie cu cuvântul „*încetarea*";	**OCN„SEBO CREDIT" SRL**	210	2. Excluderea expresă a compensației pentru rambursare anticipată din plafonul legal de costuri prevăzut de art. 15 alin. (7) lit. a din Legea 202. Or, CNPF a menționat la ședințele sale de lucru, ca compensația pentru rambursare anticipata, NU se	**Nu se acceptă** Art. 20 alin. (1) din Legea nr. 202/2013 reglementează dreptul consumatorului de a-și stinge în totalitate sau în parte

la litera b), cuvântul „*rezilierea*” se substituie „*încetarea*”.			include în plafonul din art. 15 alin. (7) lit. a din Legea 202, deoarece nu are statut de cost/comision. Însăși art. 20 alin (2) din Legea 202 operează cu termenul „compensație” si nu „comision”, Or, prin rambursarea anticipată creditorul reduce din costurile contractuale (dobîndă/comision), iar pentru „pierderea” acestor costuri contractuale, creditorul este îndreptățit la o compensație în cuantumul reglementat de art. 20. Pentru a nu lăsa loc pentru interpretare, considerăm oportun introducerea respectivei excepții expres în lege.	obligaţiile sale care decurg dintr-un contract de credit înainte de data convenită în contractul de credit. În continuare, art. 20 alin. (2) din Legea nr. 202/2013, creditorul este îndreptățit la o compensare pentru costurile legate direct de rambursarea anticipată. În acest sens, dispozițiile art. 20 poartă un caracter special în raport cu dispozițiile prevăzute la art. 15 alin. (7) lit. a) din Legea nr. 202/2013, fiind reglementată o situație specială, oferindu-se o soluție distinctă în ce privește drepturile și obligațiile creditorului, respectiv a consumatorului.
12. La articolul 24: alineatul (3) va avea următorul cuprins: „*(3) Creditorii au obligația de a primi şi a înregistra reclamațiile de la consumatori şi de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor în condițiile prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor*.”; la alineatul (5), primul enunț va avea următorul cuprins: „*(5) Creditorii asigură, pe paginile lor web oficiale, existența unui instrument destinat rezolvării ecuațiilor de calcul al costului total al creditului*.”.	**Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)**	211	26. La art. 24 se propune următorul cuprins al alineatului (3): „(3) Creditorii au obligația de a primi şi a înregistra reclamațiile de la consumatori și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor în condițiile prevăzute **de Capitolul IV[1] al** Legii nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.”. Este necesar de a indica expres care capitol urmează a fi respectat de către profesionist, or, sunt multiple prevederi din lege care nu sunt aplicabile unei anumite categorii (spre exemplu OCN-urilor).	**Nu se acceptă** Potrivit art. 55 alin. (1) – (2) din Legea nr. 100/2017, în cazul în care proiectul actului normativ cuprinde prevederi ce se regăsesc în alte acte normative, se face trimitere expresă la actul normativ care le conţine. Trimiterea la normele altui act normativ se poate face la întregul său conţinut sau doar la o reglementare distinctă.
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	212	27. Prin art. 26 din Legea nr. 202/2013 se indică că *„Anterior plasării/prezentării unui produs adresat consumatorilor sau în termen de până la 30 de zile de la data plasării/prezentării acestuia, creditorul va notifica Comisia Națională a Pieței Financiare despre aceasta,* ***cu prezentarea modelului contractului de credit pentru consumatori*** *(contractului-cadru). Obligația de notificare a Comisiei Naționale a Pieței Financiare îi revine creditorului inclusiv în cazul modificării caracteristicilor produsului adresat consumatorilor și/sau în cazul modificării clauzelor contractuale (contractului-cadru)”*. Deci, prin norma legală se impune creditorului elaborarea și dispunerea în raporturile cu consumatorii de modele de contracte de credit. Din practică însă, există cazuri în care urmare respectării normei legale și elaborării acestor modele de contracte, organele de supraveghere totuși invocă faptul că din cauza existenței unor	**Nu se acceptă** Art. 1069 – art. 1075 din Codul civil prevăd modalitatea de constatare a caracterului abuziv al clauzelor contractuale, factorul preformulării acestora nefiind solitar în determinarea caracterului abuziv al clauzei.

			clauze preformulate și elaborate ca tip, aceste clauze nu se consideră a fi negociate individual, sunt considerate standard și de adeziune, prin urmare se consideră a fi abuzive. Totodată, potrivit aceleiași norme, în caz de modificare a clauzelor contractuale, acestea urmează a fi notificate repetat. Considerăm faptul că existența unor modele tipizate de acte nu le transformă automat în clauze standard care nu pot fi negociate individual, or în acest caz am putea invoca absolut în orice situație de creditare că contractele creditorului sunt preformulate și elaborate pentru o multitudine de contracte, astfel fiind abuzive, iar creditorul din acest motiv fiind de rea credință.	
Art. X. – Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 434 – 439, art. 727), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Legea se completează cu articolul 3^1 cu următorul cuprins: „***Articolul 3[1]***. *Soluționarea reclamațiilor* *Banca are obligația de a primi şi a înregistra reclamațiile clienților persoane fizice – consumator şi de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.*".	**Banca Națională a Moldovei**	213	27. Se propune excluderea completării Legii cu un articol nou (*Art. 3[1]. Soluționarea reclamațiilor)*, în condițiile în care Legea nr. 105/2003 deja se aplică și băncilor, în calitate de furnizori de servicii, cât și având în vedere că obiectul acestuia depășește aria de reglementare a Legii nr. 202/2017. În aceeași manieră, propunem a se reevalua și celelalte legi pertinente domeniului financiar (Legea nr. 1/2018, Legea nr. 139/2007, Legea nr. 92/2022, etc.).	**Nu se acceptă** Propunerea nu are un impact, însă acordă o certitudine juridică, asigurând aplicarea normei de către toate entitățile din sectorul financiar.
Art. XI. – Legea nr. 1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancară (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 108 – 112, art. 200), cu modificările ulterioare, se completează cu articolul 4^1 cu următorul cuprins: „***Articolul 4[1]***. *Soluționarea reclamațiilor* *Organizația de creditare nebancară are obligația de a primi şi a înregistra reclamațiile clienților persoane fizice – consumatori şi de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.*".	**Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)**	214	1. Se propune următoarea redacție a art. 4^1: „*Articolul 4[1]. Soluționarea reclamațiilor* *Organizația de creditare nebancară are obligația de a primi şi a înregistra reclamațiile clienților persoane fizice – consumatori şi de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de* ***Capitolul IV[1] al Legii*** *nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.*".	**Nu se acceptă** Potrivit art. 55 alin. (1) – (2) din Legea nr. 100/2017, în cazul în care proiectul actului normativ cuprinde prevederi ce se regăsesc în alte acte normative, se face trimitere expresă la actul normativ care le conține. Trimiterea la normele altui act normativ se poate face la întregul său conținut sau doar la o reglementare distinctă.
Art. XII. – Articolul 17 din Legea nr. 2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr. 94 – 98, art. 142), cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (11) cu următorul cuprins:	**Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării**	215	Cu referire la completarea Legii asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 cu un mecanism de gestionare a reclamațiilor membrilor asociației menționăm că referința la Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor este eronată, or reieșind din art. 3 din Lege, *„asociație de economii și împrumut, denumită în continuare asociație, – organizație necomercială cu statut juridic*	**Nu se acceptă** În partea ce ține de aplicarea corespunzătoare a normelor stabilite pentru examinarea reclamațiilor consumatorilor, și în cazul clienților obișnuiți și investitorilor persoane

„(11) SAI are obligația de a primi și a înregistra reclamațiile investitorilor –persoane fizice și juridice și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.”.			*special, **constituită benevol de persoane fizice și juridice, asociate pe principii comune,** care acceptă de la membrii săi depuneri de economii, le acordă acestora împrumuturi, precum și alte servicii financiare, în conformitate cu categoria licenței pe care o deține”.* Subsidiar, potrivit noțiunii prevăzute la art. 1 din Legea nr. 105/2003, *„consumator – orice persoană fizică **ce intenționează să comande sau să procure ori care comandă, procură sau folosește produse, servicii** pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau profesională”.* Respectiv, membrii asociațiilor de economii și împrumut nu întrunesc criteriile determinante ale noțiunii de consumator. Astfel, se recomandă revizuirea trimiterii la Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor în contextul normelor citate. În context, obiecția este valabilă și pentru Art. VII pct. 1, Art. XII și Art. XIII.	juridice, se reține că spre deosebire de legislația conexă creditelor pentru consumatori, unde reglementările sunt asociate nemijlocit poziției dezavantajate a consumatorului (persoană fizică), natura raporturilor juridice pe piața de capital determină o diferențiere determinată de cunoștințele și frecvența investițiilor clientului/investitorului. De altfel, protecția juridică asociată autorității de supraveghere în domeniul protecției consumatorului trebuie adaptată în funcție de profilul investitorilor care nu este direct proportional statutului său juridic. Argumentul central este că protecția consumatorilor în acest sector nu se poate reduce exclusiv la distincția între persoane fizice și juridice, întrucât, în mod esențial, protecția trebuie să reflecte capacitatea investitorilor de a înțelege și de a gestiona riscurile financiare asociate cu tranzacțiile pe piața de capital.
Art. XIII. – Articolul 25 din Legea nr. 198/2020 privind fondurile de pensii facultative (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr. 344 – 351, art. 227) se completează cu alineatul (9) cu următorul cuprins: „(9) Administratorul are obligația de a primi și a înregistra reclamațiile de la participanți sau beneficiari și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.”.	**Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării**	216	Cu referire la completarea Legii asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 cu un mecanism de gestionare a reclamațiilor membrilor asociației menționăm că referința la Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor este eronată, or reieșind din art. 3 din Lege, *„asociație de economii și împrumut, denumită în continuare asociație, – organizație necomercială cu statut juridic special, **constituită benevol de persoane fizice și juridice, asociate pe principii comune,** care acceptă de la membrii săi depuneri de economii, le acordă acestora împrumuturi, precum și alte servicii financiare, în conformitate cu categoria licenței pe care o deține”.* Subsidiar, potrivit noțiunii prevăzute la art. 1 din Legea nr. 105/2003, *„consumator – orice persoană fizică **ce intenționează să comande sau să procure ori care comandă, procură sau folosește produse, servicii** pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau profesională”.* Respectiv, membrii asociațiilor de economii și împrumut nu întrunesc criteriile determinante ale noțiunii de consumator. Astfel, se recomandă revizuirea trimiterii la Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor în contextul normelor citate. În context, obiecția este valabilă și pentru Art. VII pct. 1, Art. XII și Art. XIII.	**Nu se acceptă** În partea ce ține de aplicarea corespunzătoare a normelor stabilite pentru examinarea reclamațiilor consumatorilor, și în cazul clienților obișnuiți și investitorilor persoane juridice, se reține că spre deosebire de legislația conexă creditelor pentru consumatori, unde reglementările sunt asociate nemijlocit poziției dezavantajate a consumatorului (persoană fizică), natura raporturilor juridice pe piața de capital determină o diferențiere determinată de cunoștințele și frecvența investițiilor clientului/investitorului. De altfel, protecția juridică asociată autorității de supraveghere în domeniul protecției consumatorului trebuie adaptată în funcție de profilul investitorilor care nu este direct proportional statutului său

				juridic. Argumentul central este că protecția consumatorilor în acest sector nu se poate reduce exclusiv la distincția între persoane fizice și juridice, întrucât, în mod esențial, protecția trebuie să reflecte capacitatea investitorilor de a înțelege și de a gestiona riscurile financiare asociate cu tranzacțiile pe piața de capital.
Art. XIV. – Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr.129-133, art. 229) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 2. Articolul 89: la alineatul (1): în partea introductivă, cuvintele „*este obligată*” se substituie cu cuvintele „*și intermediarii în asigurări sunt obligați*”; la litera d), cuvântul „*solicitanților*” se substituie cu cuvântul „*consumatorilor*”, iar textul „*și 88*” se substituie cu textul „ *, 88 și 106*”; alineatul (2) va avea următorul cuprins: „*(2) Înainte de încheierea unui contract de asigurare, societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări, pe baza informațiilor obținute de la consumator , îi furnizează acestuia informații obiective privind produsul de asigurare, într-o formă ușor de înțeles, pentru a-i permite să ia o decizie în cunoștință de cauză.*”; articolul se completează cu alineatele (2^2) – (2^6) cu următorul cuprins: „*(2^2) Orice contract propus trebuie să corespundă cerințelor și nevoilor de asigurare ale consumatorului, în limita condițiilor de asigurare.* *(2^3) Atunci când o asigurare este oferită împreună cu un serviciu sau un produs auxiliar, care nu este o asigurare (componente), în cadrul unui pachet sau al aceluiași contract, intermediarul în asigurări informează consumatorul dacă este posibil să*	**Serviciul Fiscal de Stat**	217	4) La art. XIV, pct. 2, propunem revizuirea textului „articolul se completează cu alin. (2^2)- (2^6)”, în condițiile în care art. 89 din Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare, nu conține elementul structural – aliniatul (2^1).	**Se acceptă** Numerotarea a fost revizuită. A se vedea comentariul de la pct. 218.
	Banca Națională a Moldovei	218	28. La pct. 2, ce vizează modificarea art. 89, înțelegem că, intenția autorului este ca, conținutul propus pentru alin. (2) să se regăsească în alin. (2^1). Totodată, la alin.(2^6) se va revedea necesitatea operării cu noțiunea de ”*consumatori potențiali*”, în condițiile în care, potrivit noțiunilor din Legea nr. 105/2003, calitate de consumator o au și persoanele care ”*intenționează să comande sau să procure ori care comandă, procură sau folosește produse, servicii pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau profesională*”.	**Se acceptă** Numerotoarea a fost revizuită. La alineatul (2^6) cuvintele „ *sau consumatorilor potențiali”* au fost excluse. Respectiv, pct. 2 din art. XIV se va expune în următoarea redacție: *„2. Articolul 89:* *la alineatul (1):* *în partea introductivă, cuvintele „este obligată” se substituie cu cuvintele „și intermediarii în asigurări sunt obligați”;* *la litera d), cuvântul „solicitanților” se substituie cu cuvântul „consumatorilor”, iar textul „și 88” se substituie cu textul „ , 88 și 106”;* *alineatul (2) va avea următorul cuprins:* *„(2) Înainte de încheierea unui contract de asigurare, societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări, pe baza informațiilor obținute de la consumator, îi furnizează acestuia informații obiective privind produsul de asigurare, într-o formă ușor de înțeles, pentru a-i permite să ia o decizie în cunoștință de cauză.”;* *articolul se completează cu alineatele (2^1) – (2^5) cu următorul cuprins:* *„(2^1) Orice contract propus trebuie să corespundă cerințelor și nevoilor de*

cumpere diferite componente separat și, dacă da, îi furnizează o descriere adecvată a diverselor componente ale contractului sau ale pachetului, precum și o evidență separată a costurilor și a cheltuielilor pentru fiecare componentă. *(2⁴) În circumstanțele menționate la alin.(2³) și atunci când riscurile sau acoperirea de asigurare care rezultă dintr-un astfel de contract sau pachet oferit unui consumator sunt diferite de cele asociate componentelor luate separat, intermediarul în asigurări furnizează o descriere adecvată a diferitelor componente ale contractului sau ale pachetului, precum și a modului în care interacțiunea dintre ele modifică riscul sau acoperirea de asigurare.* *(2⁵) Atunci când un produs de asigurare este auxiliar unui bun sau serviciu care nu este o asigurare, în cadrul unui pachet sau al aceluiași contract, intermediarul în asigurări îi oferă consumatorului posibilitatea de a cumpăra bunul sau serviciul separat.* *(2⁶) Toate informațiile legate de produsele de asigurare, inclusiv publicitatea adresată de către societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări consumatorilor sau consumatorilor potențiali trebuie să fie corecte, clare și neînșelătoare. Publicitatea trebuie să fie clar identificabilă ca atare.*".				*asigurare ale consumatorului, în limita condițiilor de asigurare.* *(2²) Atunci când o asigurare este oferită împreună cu un serviciu sau un produs auxiliar, care nu este o asigurare (componente), în cadrul unui pachet sau al aceluiași contract, intermediarul în asigurări informează consumatorul dacă este posibil să cumpere diferite componente separat și, dacă da, îi furnizează o descriere adecvată a diverselor componente ale contractului sau ale pachetului, precum și o evidență separată a costurilor și a cheltuielilor pentru fiecare componentă.* *(2³) În circumstanțele menționate la alin.(2²) și atunci când riscurile sau acoperirea de asigurare care rezultă dintr-un astfel de contract sau pachet oferit unui consumator sunt diferite de cele asociate componentelor luate separat, intermediarul în asigurări furnizează o descriere adecvată a diferitelor componente ale contractului sau ale pachetului, precum și a modului în care interacțiunea dintre ele modifică riscul sau acoperirea de asigurare.* *(2⁴) Atunci când un produs de asigurare este auxiliar unui bun sau serviciu care nu este o asigurare, în cadrul unui pachet sau al aceluiași contract, intermediarul în asigurări îi oferă consumatorului posibilitatea de a cumpăra bunul sau serviciul separat.* *(2⁵) Toate informațiile legate de produsele de asigurare, inclusiv publicitatea adresată de către societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări consumatorilor, trebuie să fie corecte, clare și neînșelătoare. Publicitatea trebuie să fie clar identificabilă ca atare.".*

	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	219	Referitor la modificările expuse la art. 89 pct. 2), considerăm că este o formulare vagă, fără criterii sau condiții pentru determinarea care sunt „*informații obiective*”. Propunem excluderea. Astfel de formulări pot da naștere la controverse juridice, întrucât autoritățile pot considera că documentele sunt incomplete sau incorecte pe baza unor interpretări stricte sau subiective, fără a oferi posibilitatea unei apărări clare pentru persoana sancționată. Aceasta poate afecta în mod negativ drepturile fundamentale ale persoanelor implicate. În lipsa unor definiții precise ale termenilor, există riscul ca această reglementare să fie folosită abuziv de autorități.	**Se acceptă** Propunerea din proiect de modificare a art. 89 alin. (2) din Legea nr. 92/2020 se va expune în următoarea redacție: „*(2) Înainte de încheierea unui contract de asigurare, societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări, pe baza informațiilor obținute de la consumator, îi furnizează acestuia informații privind produsul de asigurare, într-o formă ușor de înțeles, pentru a-i permite să ia o decizie în cunoștință de cauză.*”.
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	220	1. La art. 89 este prevăzută următoarea redacție a alin. (2): „*(2) Înainte de încheierea unui contract de asigurare, societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări, pe baza informațiilor obținute de la consumator, îi furnizează acestuia informații obiective privind produsul de asigurare, într-o formă ușor de înțeles, pentru a-i permite să ia o decizie în cunoștință de cauză.*”. Se propune excluderea acestei propuneri întrucât conține o formulare vagă, fără criterii sau condiții pentru determinarea „informațiilor obiective”. Astfel de formulări pot da naștere controverselor juridice deoarece autoritățile pot considera faptul că documentele sunt incomplete sau incorecte pe baza unor interpretări stricte sau subiective, fără a oferi posibilitatea unei apărări clare pentru persoana sancționată. Aceasta poate afecta în mod negativ drepturile fundamentale ale persoanelor implicate. În lipsa unor definiții precise ale termenilor, există riscul ca această reglementare să fie folosită abuziv de autorități.	**Se acceptă** Propunerea din proiect de modificare a art. 89 alin. (2) din Legea nr. 92/2020 se va expune în următoarea redacție: „*(2) Înainte de încheierea unui contract de asigurare, societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări, pe baza informațiilor obținute de la consumator, îi furnizează acestuia informații privind produsul de asigurare, într-o formă ușor de înțeles, pentru a-i permite să ia o decizie în cunoștință de cauză.*”.
	Asociația Obștească „Uniunea Asiguratorilor din Republica Moldova”	221	6. Art.89 alin.(2) din Legea nr.92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare, în redacția propusă dublează și repetă obligațiile prevăzute la art.88 alin.(1) din această lege, din aceste considerente se propune menținerea redacției actuale a acestui alineat.	**Nu se acceptă** Art. 88 alin. (1) din Legea nr. 92/2022 reglementează o situație specifică care vizează exclusiv obligația societății de asigurare de a furniza unele informații la cererea scrisă a solicitantului asigurării, or art. 89, inclusiv alin. (2) vine cu concretizări în vederea protecției drepturilor consumatorului, căruia societatea de asigurare este obligată să-i prezinte informația despre produsul de asigurare, fără a fi necesară o cerere în acest sens, respectiv acesta nu dublează art.88 alin. (1).

		222	7. Nu suntem de acord cu amendamentul propus la art.89 alin.(2^2) din Legea nr.92/2022 și propunem să fie exclus. *Argumentare*: Conform art.1830 din Cod Civil RM , pentru încheierea contractului de asigurare, contractantul asigurării prezintă asigurătorului o cerere sau un chestionar (cererea contractantului) în formă scrisă, în care indică interesul său în asigurare sau declară verbal că dorește să încheie contract de asigurare. Declarația verbală nu scutește de necesitatea depunerii cererii scrise de asigurare. Contractul de asigurare este format din *cererea contractantului, polița de asigurare emisă de asigurător și condițiile generale* de asigurare *aplicabile*, precum și din alte condiții contractuale incluse în contract conform legii. Reieșind din aceste prevederi, contractele nu pot devia de la cerințele consumatorului, cererea fiind parte componentă a contractului de asigurare. Mai mult, conform Hotărîrii CNPF nr.55/6/2007, la negocierea contractului de asigurare, părţile pot conveni şi asupra unor clauze diferite de cele stipulate în condiţiile de asigurare, în măsura în care acestea nu contravin legislaţiei în vigoare.	**Nu se acceptă** Modificarea propusă nu contravine art. 1830 din Codul civil sau Hotărârii CNPF nr. 55/6/2007, respectiv argumentele prezentate nu justifică excluderea amendamentului din proiect. Mai mult, consumatorii au dreptul de a fi informaţi astfel încât să aibă posibilitatea de a face o alegere raţională, în conformitate cu interesele lor, or, furnizarea unor informații care induce sau poate induce în eroare consumatorul privind necesitatea unui serviciu, reprezintă elemente a unei practici comerciale incorecte, astfel cum prevede art. 13 alin. (6) lit. e) din Legea nr. 105/2003. La propunerea modificărilor date s-a ținut cont de practica internațională în partea ce privește cerințele impuse la încheierea contractului de asigurare, în special faptul că contractul de asigurare trebuie să corespundă cerințelor și nevoilor de asigurare. Dar și de prevederile art. 5 alin. (3) din Legea nr. 92/2022, potrivit cărora „*Prevederile contractului de asigurare nu pot depăși prevederile condițiilor de asigurare*”.
	Asociația Obștească „Uniunea Asiguratorilor din Republica Moldova” (aviz suplimentar)	223	În plus, în ceea ce privește Legea nr. 92/2022, propunerea de modificare a art. 89 alin. (2) omite un aspect esențial, și anume obligația expresă a CNPF de a emite acte normative necesare pentru detalierea și clarificarea informațiilor pe care societățile de asigurare și de reasigurare trebuie să le pună la dispoziția contractantului, asiguratului, reasiguratului, beneficiarului asigurării și terțului păgubit. Alineatul (2) actual reprezintă un mecanism normativ indispensabil, oferind CNPF cadrul necesar pentru reglementarea eficientă a obligațiilor de informare și pentru furnizarea unui suport clar și aplicabil societăților de asigurare. Alineatul (2) propus în art. 89 nu reflectă integral obligațiile prevăzute de alineatul (2) actual, limitându-se doar la reglementarea formei și modului de furnizare a documentului de informare privind produsul de asigurare. Prin urmare, acesta nu compensează	**Nu se acceptă** Atribuțiile CNPF în vederea elaborării și aprobării metodologiilor, instrucțiunilor, ghidurilor, recomandărilor metodice privind aplicarea cadrului normativ cu privire la protecția consumatorilor pe piața asigurărilor sunt reglementate la art. 89 alin. (3) lit. a) și b) din Legea nr. 92/2022.

			eliminarea alineatului (2) actual, care oferă o bază mai amplă pentru reglementările CNPF. Eliminarea acestui alineat ar priva CNPF de o bază legală clară pentru adaptarea cerințelor informaționale la evoluțiile pieței și nevoile consumatorilor, ceea ce ar putea genera incertitudini și dificultăți în aplicarea normelor. Totodată, proiectul de lege nu introduce un mecanism alternativ care să suplinească această omisiune, riscând astfel să afecteze coerența și eficiența procesului de reglementare. De asemenea, introducerea alineatelor (2^2)–(2^6) ridică incertitudini privind domeniul de aplicare și entitățile vizate, întrucât nu este clar la ce obligații se raportează. Se impune o delimitare explicită între prevederile stabilite direct prin lege și cele care trebuie detaliate de CNPF prin acte normative, astfel încât să se asigure un cadru coerent și aplicabil. Având în vedere aceste aspecte, considerăm absolut necesară menținerea alineatului (2) actual din art. 89, deoarece acesta oferă un cadru normativ extins, flexibil și clar pentru societățile de asigurare, permițând CNPF să emită reglementările necesare pentru aplicarea eficientă a legislației.	
3. Legea se completează cu articolul 89^1 cu următorul cuprins: „***Articolul 89[1].*** *Documentul de informare privind produsul de asigurare* *(1) Înainte de încheierea contractului de asigurare, societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări furnizează consumatorului informațiile relevante despre produsul de asigurare, într-o formă ușor de înțeles, care să permită acestuia să ia o decizie în cunoștință de cauză, ținând seama de complexitatea produsului de asigurare și de tipul de consumator.* *(2) Informațiile menționate la alin.(1) se transmit utilizând un document de informare privind produsul de asigurare, pe hârtie sau pe un alt suport durabil. Forma documentului de informare privind produsul de asigurare, modul de furnizare a acestuia și condițiile de informare a consumatorului se reglementează prin actul normativ, emis de Comisia Națională a Pieței Financiare.*	**Asociația Businessului European (EBA Moldova)**	224	***Referitor la art. 89[1], alin. 5:*** - **lit. a)** propunem reformularea sintagmei *„din tipul de asigurare”* în *„clasa de asigurare”*. - **lit. b)** propunem excluderea sintagmei *„riscuri excluse”*, deoarece produsele de asigurare conțin riscuri acoperite, iar formularea *„riscuri excluse”* nu este proprie produselor de asigurare. Dacă s-a avut în vedere excluderile, acestea sunt reglementate de lit. d). - **lit. c)** propunem excluderea sau reformularea sintagmei *„durata plăților”*, care nu este proprie produselor de asigurare. - **lit. d)** propunem înlocuirea sintagmei *„pentru care nu se pot face solicitări de despăgubiri”*, care reprezintă o îngrădire a drepturilor consumatorilor de servicii de asigurare, cu sintagma *„pentru care nu se achită despăgubiri sau indemnizații de asigurare”*. - **lit. h)** propunem excluderea sintagmei *„inclusiv data de începere și de încheiere a contractului”*, deoarece aceasta este o clauză negociabilă a contractului de asigurare și se determină prin acordul părților la încheierea contractului de asigurare. - **lit. i)** propunem modificarea termenului *„metodă de”*, care nu este propriu rezoluțiunii contractului.	**Se acceptă parțial** Documentul de informare este orientat spre asigurarea unui nivel optim de cunoaștere și înțelegere a produsului de asigurare. Astfel, la stabilirea conținutului documentului de informare privind produsul de asigurare s-a ținut cont de practicile implementate la nivel european, conform cărora forma documentului de informare trebuie să fie unică. Suplimentar, forma documentului de informare privind produsul de asigurare, modul de furnizare a acestuia și condițiile de informare a consumatorului urmează a fi reglementate prin actul normativ, emis de CNPF. Respectiv, propunerile înaintate pentru litera a) și litera b) nu se acceptă, redacția dată fiind conformă practicii internaționale în domeniu. Cu referire la alte propuneri se rețin următoarele:

(3) Documentul de informare privind produsul de asigurare este elaborat de creatorul produsului de asigurare generală. *(4) Documentul de informare privind produsul de asigurare:* *a) este un document de sine stătător și este scurt;* *b) este prezentat și aranjat în pagină astfel încât să fie clar și ușor de citit, cu caractere de dimensiuni lizibile;* *c) nu este mai puțin inteligibil în eventualitatea în care, atunci când originalul este color, este imprimat sau fotocopiat în alb și negru;* *d) este scris în limba română sau, în temeiul unui acord dintre consumator și societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări, într-o altă limbă;* *e) este exact și neînșelător;* *f) conține titlul „Document de informare privind produsul de asigurare” în partea de sus pe prima pagină;* *g) include o declarație că informațiile precontractuale și contractuale complete sunt furnizate în alte documente.* *(5) Documentul de informare privind produsul de asigurare conține informații cu privire la:* *a) tipul de asigurare;* *b) acoperirea prin asigurare, principalele riscuri acoperite, suma asigurată și, dacă este cazul, acoperirea geografică și riscurile excluse, sub forma unui rezumat;* *c) metodele de plată a primelor și durata plăților;* *d) principalele excluderi pentru care nu se pot face solicitări de despăgubiri;* *e) obligațiile la începutul contractului;* *f) obligațiile pe durata contractului;* *g) obligațiile în cazul solicitării de despăgubiri;* *h) durata contractului, inclusiv data de începere și de încheiere a contractului;* *i) metodele de rezoluțiune a contractului*.”.				litera c) va fi expusă în următoarea redacție: „*c) metodele de plată a primelor și frecvența plăților*”; litera d) va fi expusă în următoarea redacție: „*d) principalele excluderi pentru care nu se achită despăgubiri sau indemnizații de asigurare”;* litera h) va fi expusă în următoarea redacție*: „h) perioada de asigurare, , inclusiv când începe și când încetează aceasta”;* *litera i)* va fi expusă în următoarea redacție: *„i) modalitatea de rezoluțiune a contractului”*.
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	225	2. În partea ce ține de completarea Legii cu art. 89[1], care impune prezentarea către client a *„Documentului de informare privind produsul de asigurare”* înainte de încheierea contractului de asigurare, ridică anumite preocupări. Considerăm faptul că impunerea acestei reglementări ar putea introduce o povară administrativă suplimentară pentru asigurători, care ar trebui să adapteze rapid documentele la schimbările pieței și la nevoile consumatorilor. Mai mult, în conținutul documentului se impune în mod obligatoriu indicarea *„sumei asigurate”* și *„duratei contractului, inclusiv data de începere și de încheiere a contractului”*, ceea ce prezumă individualizarea fiecărui document de informare. În cazul în care, la final, consumatorul refuză încheierea contractului, rămâne întrebarea: cine își va asuma cheltuielile administrative pentru elaborarea acestor documente de informare? În plus, cerințele stricte privind modul în care documentele de informare trebuie prezentate, de exemplu stabilirea unui document *„scurt”* și *„clar”*, riscă să ducă la o suprasimplificare a informațiilor esențiale, ceea ce ar putea afecta înțelegerea corectă a produsului de asigurare de către consumator, mai ales în cazul produselor complexe și în funcție de nevoile acestuia.	**Se acceptă parțial** A se reține că, potrivit amendamentului propus, forma documentului de informare privind produsul de asigurare, modul de furnizare a acestuia și condițiile de informare a consumatorului urmează a fi reglementate prin actul normativ, emis de CNPF.
		226	La lit. a) propunem reformularea sintagmei din *„tipul de asigurare”* în *„clasa de asigurare”*. La lit. b) propunem excluderea sintagmei *„riscuri excluse”*, ori produsele de asigurare conțin riscuri acoperite și formularea de *„riscuri excluse”* nu este proprie produselor de asigurare; în cazul în care s-au avut în vedere excluderile, aceste sunt reglementate de lit. d). La lit. c) propunem excluderea sau reformularea sintagmei *„durata plăților”* care nu este proprie produselor de asigurare.	**Se acceptă parțial** Documentul de informare este orientat spre asigurarea unui nivel optim de cunoaștere și înțelegere a produsului de asigurare. Astfel, la stabilirea conținutului documentului de informare privind produsul de asigurare s-a ținut cont de practicile implementate la nivel european, conform cărora forma

			La lit. d) propunem înlocuirea sintagmei *„pentru care nu se pot face solicitări de despăgubiri”* care este o îngrădire a drepturilor consumatorilor de servici de asigurare cu sintagma *„pentru care nu se achită despăgubire sau indemnizației de asigurare”*. La lit. h) propunem excluderea sintagmei *„inclusiv data de începere și de încheiere a contractului”* pentru că aceasta este o clauză negociabilă a contractului de asigurare și se determină prin acordul părților la încheierea contractului de asigurare. La lit. i) propunem modificarea termenului *„metodă de”* care nu este proprie rezoluțiunii contractului.	documentului de informare trebuie să fie unică. Suplimentar, forma documentului de informare privind produsul de asigurare, modul de furnizare a acestuia și condițiile de informare a consumatorului urmează a fi reglementate prin actul normativ, emis de CNPF. Respectiv, propunerile înaintate pentru litera a) și litera b) nu se acceptă, redacția dată fiind conformă practicii internaționale în domeniu. 97. Cu referire la alte propuneri se reține următoarele: litera c) va fi expusă în următoarea redacție: „*c) metodele de plată a primelor și frecvența plăților*”; litera d) va fi expusă în următoarea redacție: „*d) principalele excluderi pentru care nu se achită despăgubiri sau indemnizații de asigurare”;* litera h) va fi expusă în următoarea redacție*: „h) perioada de asigurare, , inclusivcând începe și când încetează aceasta”;* *litera i)* va fi expusă în următoarea redacție: *„i) modalitatea de rezoluțiune a contractului”*.
5. Articolul 106 alineatul (3): litera c) se completează cu textul „*și/sau la registrul în care a fost înscris și modalitățile prin care se poate verifica că este înscris*”; după litera c) se introduce litera c[1]) cu următorul conținut: „*c[1]) faptul dacă intermediarul reprezintă consumatorul sau acționează pentru și în numele societății de asigurare*”; alineatul se completează cu litera f) cu următorul cuprins: „*f) alte informații prevăzute la art.88 alin.(1), solicitate suplimentar la cererea scrisă a clientului.*”.	**Asociația Obștească ”Uniunea Asiguratorilor din Republica Moldova”**	227	8. Nu suntem de acord cu amendamentul propus la art.106 alin.(3) lit.c[1]) din Legea nr.92/2022 și propunem să fie exclus. *Argumentare*: Obligativitatea de informare a consumatorului privind ”faptul dacă intermediarul reprezintă consumatorul sau acționează pentru și în numele societății de asigurare”, poate genera confuzie și percepții greșite. Conform cadrului legal, intermediarii în asigurări au deja obligația de a acționa cu profesionalism, integritate și în interesul clientului, indiferent de statutul formal (reprezentant al consumatorului sau al societății de asigurare). Introducerea unei astfel de cerințe suplimentare riscă să inducă impresia că intermediarii nu respectă standardele de imparțialitate, deși activitatea lor este strict reglementată pentru a asigura conformitatea cu legislația și satisfacerea nevoilor consumatorilor.	**Nu se acceptă** Dezvăluirea informației privind faptul dacă intermediarul reprezintă consumatorul sau acționează în numele asigurătorului va asigura o comunicare mai clară între părți și va ajuta consumatorul să înțeleagă rolul intermediarului. Amendamentul propus asigură că consumatorii sunt pe deplin informați și pot lua decizii care corespund intereselor lor, precum și să înțeleagă natura relațiilor dintre asigurător și intermediar. Mai mult, dezvăluirea acestor informații reprezintă o bună practică recunoscută la nivel european.

6. La articolul 107 alineatul (11), cuvintele „*este responsabil față de asigurat*” se substituie cu textul „*poartă răspundere civilă, administrativă și contravențională*”.	**Banca Națională a Moldovei**	228	29. La pct. 6, ce vizează modificarea art. 107 alin. (11), propunem păstrarea textului „*este responsabil față de asigurat”* și operarea completării în continuarea acestuia, or, din redacția propusă de autorul proiectului, nu este suficient de clar cine este responsabil față de asigurat. Totodată, a se revedea în ce măsură toate categoriile de răspundere *(”civilă, administrativă, contravențională”)* pot fi asumate de către asigurător în caz de acțiuni / omisiuni ale unui terț (intermediar) în raport cu asiguratul. Aceeași propunere este incidentă și completărilor operate la art. 109.	**Se acceptă** Amendamentul propus pentru articolul 107 se exclude din proiectul de lege.
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	229	Redacția actuală a art. 107, alin. 11 prevede că asigurătorul în al cărui nume acționează agentul de asigurare sau agentul bancassurance este responsabil față de asigurat pentru toate actele sau omisiunile agentului. Astfel, cadrul normativ în vigoare asigură protecție deplină asiguraților în situațiile de omisiune a agentului de asigurare la încheierea contractelor de asigurare. În aceste condiții, este total nefondată intenția autorului proiectului de a înlocui prevederile care au în reglementare oferirea de protecție asiguratului cu reglementări care descriu „răspunderea civilă, administrativă și contravențională” a asigurătorului. În altă ordine de idei, această nouă reglementare contravine condițiilor răspunderii juridice – vinovăției făptuitorului, deoarece orice încălcare a normelor juridice atrage răspunderea juridică a făptuitorului de a suporta consecințele juridice ale faptei comise.	**Se acceptă** Amendamentul propus pentru articolul 107 se exclude din proiectul de lege.
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	230	3. La art. 107, este prevăzută modificarea alin. (11) prin care cuvintele „*este responsabil față de asigurat*” se substituie cu textul „*poartă răspundere civilă, administrativă și contravențională*”. Redacția actuală a art. 107, alin (11), prevede faptul că asiguratorul în al cărui nume acționează agentul de asigurare sau agentul bancassurance este responsabil față de asigurat pentru toate actele sau omisiunile agentului. Astfel, cadrul normativ în vigoare asigură protecție deplină asiguraților în situațiile de omisiune a agentului de asigurare la încheierea contractelor de asigurare. În aceste condiții considerăm nefondată intenția autorului proiectului de a înlocui prevederile care au în reglementare oferirea de protecție asiguratului cu reglementări care descriu „răspunderea civilă, administrativă și contravențională” a asiguratorului. În altă ordine de idei, această nouă reglementare contravine condițiilor răspunderii juridice - vinovăției făptuitorului,	**Se acceptă** Amendamentul propus pentru articolul 107 se exclude din proiectul de lege.

			deoarece orice încălcare a normelor juridice atrage răspunderea juridică a făptuitorului de a suporta consecințele juridice ale faptei comise.	
	Asociația Obștească ”Uniunea Asiguratorilor din Republica Moldova”	231	9. Nu suntem de acord cu amendamentul propus la art.107 alin.(11) din Legea nr.92/2022 și propunem să fie exclus. *Argumentare*:Conform art.107 alin.(3) și alin.(4) din Legea nr.92/2022, agentul de asigurare dispune de un contract de asigurare de răspundere civilă profesională în vigoare în valoare de cel puțin 5 milioane de lei pentru fiecare solicitare de daune și în valoare globală de 10 milioane de lei pe an pentru totalitatea solicitărilor de daune, nefiind admisă franșiza. Astfel, este abuziv a pune pe seama asiguratorilor *răspunderea civilă, aministrativă și contravențională* pentru actele sau omisiunile agenților de asigurare și agenților bancassurance, avînd în vedere că ultimii sunt participanți profesioniști la piața asigurarilor, iar asiguratorii ori persoanele cu funcții de răspundere ale acestora sunt în imposibilitate să controleze și să urmărească orice acțiune a agentului de asigurare/ bancassurance. Mai mult decât atât, prin amendamentul propus se deviază de la conceptul normei, fiind modificată responsabilitatea față de asigurat cu răspunderea civilă, aministrativă și penală a societăților de asigurare. Atragem atenția că este un principiu unanim recunoscut că răspunderea contravențională și penală este întotdeauna personală. Nu poate fi o persoană obligată să răspundă pentru fapta altuia.	**Se acceptă** Amendamentul propus pentru articolul 107 se exclude din proiectul de lege.
7. Articolul 109 se completează cu alineatul (7) cu următorul conținut: „*(7) În cazul unui contract de asigurare încheiat prin intermediul unui asistent în brokeraj, brokerul de asigurare în al cărui nume acționează asistentul în brokeraj poartă răspundere civilă, administrativă și contravențională pentru toate actele sau omisiunile acestuia.*”.	**Banca Națională a Moldovei**	232	30. Opinăm că, modificările similare art. 109, prin completarea acestuia cu alin. (7), urmează a fi regăsite și la art. 108, or, răspunderea pentru acțiunile asistentului în brokeraj se atribuie brokerului de asigurare.	**Nu se acceptă** În condițiile art. 55 alin. (4) din Legea nr. 100/2017, în cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în același act normativ sau element structural, pentru evitarea reproducerii acesteia, se face trimitere la norma juridică relevantă fără a se preciza că aceasta face parte din același act normativ sau element structural, cu excepția cazurilor în care această precizare este necesară pentru a exclude orice echivoc. Or, o dublare a prevederilor art. 109 alin. (7) nu este necesară.

	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	233	Menționăm că limitările actuale din articolul 109 nu se încadrează în standardele și specificul de reglementare a activității intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări din practica europeană și cea din regiune, privind desfășurarea activității în calitate de asistent în brokeraj. În unele țări din Uniunea Europeană, inclusiv România, asistenții în brokeraj, persoane fizice și persoane juridice activează în raport cu clienții fără aceste limitări, sub răspunderea profesională a brokerului de asigurare. Limitările introduse prin Legea nr. 92, art. 109, care au intrat în vigoare la 01.01.2023 în legislația din România, se impun asistenților auxiliari persoane fizice și persoane juridice care pot activa atât sub răspunderea profesională a asigurătorului, cât și sub răspunderea brokerului. Dorim să comunicăm că modificările legislative de reglementare a activității intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări au un impact negativ asupra intermedierii produselor de asigurări de viață, fapt despre care a fost sesizată Comisia Națională a Pieței Financiare (în continuare CNPF) în calitatea de autoritate de supraveghere la acel moment. Această problemă a fost semnalată tuturor autorităților de către brokerii de asigurare, asociația brokerilor din Republica Moldova și de către CA „Grawe Carat Asigurări" S.A. În acest sens, în urma sesizărilor și recunoașterii complexității problemei, în anul 2023, CNPF a înregistrat o inițiativă de modificare a art. 109 din Legea nr. 92 prin Proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (asigurarea transferului de atribuții conform Legii nr. 178/2020 pentru modificarea unor acte normative), dar în acel moment această inițiativă nu a fost acceptată pe motivul că propunerea respectivă nu ține de transferul competențelor de la CNPF la BNM. A se vedea propunerea la pagina 14 din Sinteza obiecțiilor și propunerilor.Link către document] (https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeacten ormative/tabid/61/LegislativId/6525/language/ro-RO/Default.aspx) Referitor la articolul 109, alin. 7 din Proiect, propunem reformularea acestuia, deoarece această reglementare contravine condițiilor răspunderii juridice – vinovăției făptuitorului, deoarece orice încălcare a normelor juridice atrage răspunderea juridică a făptuitorului de a suporta consecințele juridice ale faptei comise.	**Se acceptă parțial** Amendamentul se va expune în următoarea redacție: „7. Articolul 109 se completează cu alineatul (7) cu următorul conținut: *„(7) În cazul unui contract de asigurare încheiat prin intermediul unui asistent în brokeraj, brokerul de asigurare în al cărui nume acționează asistentul în brokeraj poartă răspundere pentru toate actele sau omisiunile acestuia.*". Totodată, potrivit art. 4 din Legea nr. 92/2022, asistent în brokeraj este persoană fizică sau juridică împuternicită, în baza unui contract încheiat cu un broker de asigurare şi/sau de reasigurare şi sub acoperirea contractului de răspundere civilă profesională a brokerului în cauză, să desfăşoare anumite activităţi necesare pentru îndeplinirea contractului de mandat. Deasemenea, în condițiile Legii nr. 92/2022 asistenții în brokeraj nu sunt participanți profesioniști pe piața asigurărilor. În context, acordarea asistenților în brokeraj a statutului de intermediar de asigurări auxiliare necesită o revizuire amplă a prevederii Legii nr. 92/2022.

	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	234	4. La art. 109, se propun următoarele completări: - alin. (1): înainte de textul „persoană fizica” se introduce textul „întreprinzător individual”; - alin. (3): înainte de textul „persoană juridica” se introduce textul „întreprinzător individual și” - propunem completarea articolului cu un aliniat nou aliniatul (3^1) cu următorul cuprins: „(3^1) În cazul asistenților în brokeraj care subscriu exclusiv asigurări facultative, prevederile alin. (3), lit.a) și lit.b) nu se aplică.”. Menționam faptul că limitările actuale din art. 109 nu se încadrează în standardele și specificul de reglementare a activității intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări din practica europeană și cea din regiune privind desfășurarea activității în calitate de asistent în brokeraj. În unele state UE, inclusiv România, asistenții în brokeraj, persoane fizice și persoane juridice activează in raport cu clienții fără anumite limitări sub răspunderea profesională a brokerului de asigurare. Limitările introduse prin art. 109 din Legea nr. 92/2022, care au intrat in vigoare la 01.01.2023, în legislația din Romania se impun Asistenților auxiliari persoane fizice și persoane juridice care pot activa atât sub răspunderea profesională a asiguratorului, cat și sub răspunderea brokerului. Dorim să comunicăm faptul că modificările legislative de reglementare a activității intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări au un impact negativ asupra intermedierii produselor de asigurări de viață, fapt despre care a fost sesizată Comisia Națională a Pieței Financiare în calitatea de autoritate de supraveghere la momentul elaborării Legii nr. 92/2022. În acest sens, urmare sesizărilor și recunoașterii complexității problemei, în anul 2023, CNPF a înregistrat o inițiativă de modificare a art. 109 din Legea nr. 92/2022 prin Proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (asigurarea transferului de atribuții conform Legii nr. 178/2020 pentru modificarea unor acte normative), dar în acel moment această inițiativă nu a fost acceptată pe motiv că propunere respectivă nu ține de transferul competenților de la CNPF la BNM[2]. Referitor la alin. 7, propunem reformularea acestuia din motiv că această reglementare contravine condițiilor răspunderii juridice - vinovăției făptuitorului, deoarece orice încălcare a normelor juridice atrage răspunderea juridică făptuitorului de a suporta consecințele juridice ale faptei comise. Se propune următoarea redacție:	**Nu se acceptă** Propunerea respectivă nu ține de obiectivele proiectului de lege, respectiv, în vederea asigurării transparenței și predictibilității normelor juridice, se consideră oportun examinarea necesității promovării acestei propuneri în contextul altui proiect de lege.

			„(7) În cazul unui contract de asigurare încheiat prin intermediul unui asistent în brokeraj, brokerul de asigurare în al cărui nume acționează asistentul în brokeraj poartă răspundere profesională pentru toate actele sau omisiunile asistentului in brokeraj.”. _____ [2]A se vede propunerea la pagina 14 din Sinteza obiecțiilor și propunerilor. https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactenormative/tabid/61/LegislativId/6525/language/ro-RO/Default.aspx	
	Asociația Brokerilor de Asigurare-Reasigurare (ABAR)	235	2. Nu suntem de acord cu completarea propusă la art.109 alin.(7) din Legea nr.92/2022 - „(7) în cazul unui contract de asigurare încheiat prin intermediul unui asistent în brokeraj, brokerul de asigurare în al cărui nume acţionează asistentul în brokeraj poartă răspundere civilă, administrativă şi contravenţională pentru toate actele sau omisiunile acestuia.” - şi propunem să fie exclus. Argumentare: Conform art.108 alin.(2) lit.c) din Legea nr.92/2022, brokerul de asigurare trebuie să dispună de un contract de asigurare de răspundere civilă profesională în vigoare în valoare de cel puţin 10 milioane de lei pentru fiecare solicitare de daune şi în valoare globală de 15 milioane de lei pe an pentru totalitatea solicitărilor de daune, nefiind admisă franşiza - contract ale cărui cerinţe sunt stabilite de autoritatea de supraveghere (Regulamentul privind licenţierea brokerului de asigurare şi/sau de reasigurare, aprobat prin Hotărârea nr. 34/15 din 27.06.2023). Mai mult decât atât, prin amendamentul propus se deviază de la conceptul normei, fiind modificată responsabilitatea faţă de asigurat cu răspunderea civilă, aministrativă şi penală a brokerilor de asigurare. Atragem atenţia că este un principiu unanim recunoscut că răspunderea contravenţională şi penală este întotdeauna personală. Nu poate fi o persoană obligată să răspundă pentru fapta altuia. Conform art.10 alin.(4) şi (5) din Directiva IDD 2016/97, intermediarii de asigurări şi reasigurări trebuie să deţină o asigurare de răspundere civilă profesională care să acopere întregul teritoriu al Uniunii sau altă garanţie comparabilă pentru răspunderea care decurge din neglijenţa profesională, în valoare de cel puţin *1 250 000 EUR pentru fiecare solicitare de despăgubiri şi în valoare globală de 1 850 000 EUR pe an pentru totalitatea solicitărilor de despăgubiri.* Statele membre impun ca intermediarii de asigurări auxiliare să deţină o asigurare de răspundere civilă profesională **sau altă garanţie comparabilă,** la un nivel stabilit de statele membre ţinând seama de natura produselor vândute şi a activităţii desfăşurate. în sensul Legii nr.	**Se acceptă parțial** Amendamentul se va expune în următoarea redacție: „7. Articolul 109 se completează cu alineatul (7) cu următorul conținut: *„(7) În cazul unui contract de asigurare încheiat prin intermediul unui asistent în brokeraj, brokerul de asigurare în al cărui nume acționează asistentul în brokeraj poartă răspundere pentru toate actele sau omisiunile acestuia.*”. Totodată, potrivit art. 4 din Legea nr. 92/2022, asistent în brokeraj este persoană fizică sau juridică împuternicită, în baza unui contract încheiat cu un broker de asigurare şi/sau de reasigurare şi sub acoperirea contractului de răspundere civilă profesională a brokerului în cauză, să desfăşoare anumite activităţi necesare pentru îndeplinirea contractului de mandat. Deasemenea, în condițiile Legii nr. 92/2022 asistenții în brokeraj nu sunt participanți profesioniști pe piaţa asigurărilor. În context, acordarea asistenților în brokeraj a statutului de intermediar de asigurări auxiliare necesită o revizuire amplă a prevederii Legii nr. 92/2022.

			236/2018 privind distribuţia de asigurări (România - art.3 alin.(l), art.4, art.8), intermediarii secundari sau intermediari de asigurări auxiliare, persoane fizice sau juridice, înregistrate la Autoritatea de Supraveghere Financiară (România), **desfăşoară activitate de distribuţie sub responsabilitatea unuia sau mai multor intermediari principali sau a uneia sau mai multor societăţi,** după caz, şi instituţiile de credit sau firmele de investiţii conform definiţiei de la art. 4 alin. (1) pct. 1 şi 2 din Regulamentul (UE) nr. 575/2013. Astfel, conform condiţiilor din art.10 alin.(4) şi (5) din Directiva IDD 2016/97 şi art.ll alin.(l) şi alin.(2) din Legea nr. 236/2018 privind distribuţia de asigurări (România), intermediarii auxiliari (ăn legislaţia naţională - asistenţii în brokeraj) sunt exceptaţi de la deţinerea unei asigurări sau garanţii, în cazul când aceasta este deja pusă la dispoziţie de intermediarul în numele căruia acţionează sau este împuternicit să acţioneze. în condiţiile legislaţiei comunitare, art.108 alin.(2) lit.c) din Legea nr.92/2022 impune brokerului deţinerea obligatorie a unui contract de asigurare de răspundere civilă profesională (10 mln. lei/15 mln. lei - condiţiile contractuale fiind reglementate de BNM, Regulamentul nr.34/15/2023), iar prin definiţia din art.4 din Legea nr.92/2022 se precizează că *asistentul în brokeraj* **acţionează sub acoperirea contractului de răspundere civilă profesională a brokerului.** Totodată, art.109 alin.(3) din Legea nr.92/2022 prevede că asistentul în brokeraj trebuie să deţină un contract de mandat **doar cu un singur broker** de asigurare şi/sau de reasigurare şi pentru a desfăşura exclusiv activităţi de intermediere în asigurări. Astfel, conform acquis-ului comunitar transpus, răspunderea asistentului, care acţionează în numele unui singur broker, este acoperită de contractul de răspundere civilă profesională a brokerului. **Conform compartimentului „5" din Nota de fundamentare, prevederile proiectului nu sunt compatibile cu legislaţia UE.** In aceste condiţii norma propusă în proiect este abuzivă nu transpune şi nu este compatibilă legislaţiei UE din domeniul asigurărilor şi distribuţiei în asigurări.	
	Banca Națională a Moldovei	236	31. În contextul modificărilor legislației aferente domeniului protecției consumatorului, propunem examinarea oportunității reglementării situației în care, la achiziția unui produs de asigurare complementar unui bun sau serviciu, consumatorul ar avea dreptul să ia o decizie benevolă privind societatea de asigurare la care dorește să fie asigurat, în cazul în care există mai multe oferte disponibile.	**Se comenetează** Propunerea se regăsește în amendamentul propus la art. 89 alin. (2^5) din Legea nr. 92/2022. Totodată art. 15 alin.(4), lit. d) din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, reglementează expres situația descrisă.

				„(4) Se interzice introducerea în contractele de credit a clauzelor prin care: d) creditorul impune consumatorului încheierea contractului de asigurare a bunurilor puse drept garanţie cu un asigurator agreat de creditor.”.
	Asociația Obștească ”Uniunea Asiguratorilor din Republica Moldova” (aviz suplimentar)	237	Referitor la reglementarea în cadrul Legii nr.92/2022 a cerințelor față de condițiile de asigurare menționăm următoarele. Conform art.28 asigurătorul este obligat să prezinte BNM toate modificările sau completările operate în datele şi informațiile indicate în documentele anexate la cererea pentru eliberarea sau reperfectarea licenței, **inclusiv modificările sau completările condițiilor de asigurare** care se prezintă în formă scrisă, semnate olograf de organul executiv, în termen de 10 zile lucrătoare de la data intrării în vigoare a deciziilor organelor de conducere privind operarea acestor modificări sau completări, împreună cu documentele ce confirmă modificările sau completările în cauză. Art.87 alin.(3) stabilește că Societatea de asigurare prezintă CNPF, în termen de 30 de zile de la data aprobării sau modificării, în modul prevăzut de lege și de actele normative ale CNPF, **condițiile de asigurare,** nivelul primelor de asigurare, modelele de contracte și de polițe de asigurare, precum și alte documente pe care societatea urmează să le utilizeze în relațiile cu contractanții sau asigurații. Art. 89 alin. (3) lit.d) prevede că CNPF efectuează controlul respectării prevederilor legislaţiei în domeniul protecţiei consumatorilor, inclusiv **controlul respectării condițiilor de asigurare**, elaborate de societățile de asigurare sau de reasigurare și puse la dispoziţie pe piaţă la distribuirea produselor de asigurare. Art. 92 alin.(2) stipulează că CNPF are dreptul să solicite asigurătorilor sau reasigurătorilor **transmiterea condițiilor de asigurare, contractelor de asigurare și/sau de reasigurare** sau a formularelor utilizate în relația cu contractanții, asigurații sau reasigurații, ca măsură de control al respectării dispozițiilor actelor normative ale acestora. Coroborând normele sus-menționate, se constată o suprapunere a competențelor de supraveghere și control privind condițiile de asigurare. Mai mult decât atât, mecanismul de prezentare, verificare și solicitare a acestor condiții necesită o delimitare clară pentru a evita ambiguități și suprapuneri instituționale.	**Nu se acceptă** Nu constituie obiectul proiectului de Lege.

Art. XV. – Legea nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 129 – 133, art. 239), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 2. La articolul 8, alineatul (6) se completează cu următorul enunț: „*În cazul autorităților contractante, care participă în condițiile Legii nr.131/2015 privind achizițiile publice, la procedura de achiziție publică, polița de asigurare obligatorie RCA și/sau certificatul de asigurare „Carte Verde” pot fi eliberate anterior achitării de către aceasta a primei de asigurare*.”.	**Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)**	238	1. În partea ce ține de modificarea propusă la art. 8, alin. (6) care permite eliberarea poliței de asigurare RCA și/sau a certificatului „Carte Verde” în cazul autorităților contractante, care participă în condițiile Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice, la procedura de achiziție publică, pot fi eliberate anterior achitării de către aceasta a primei de asigurare, ar introduce o diferențiere discriminatorie față de alți consumatori ai acestor servicii. De asemenea, se pune întrebarea de ce transportatorii sau agricultorii nu ar beneficia de aceleași avantaje. Este important de menționat că în acest caz, recuperarea primelor de asigurare de la aceste segmente de piață, revine exclusiv pe seama asigurătorului, fără a exista mecanisme de recuperare.	**Nu se acceptă** Conform art. 12 alin. (2) din Legea nr. 106/2022 „Prima de asigurare se plătește integral.”, iar art. 8 alin. (6) din aceeași lege statuează expres că „Poliţa de asigurare obligatorie RCA şi/sau certificatul de asigurare "Carte Verde" se eliberează cu condiția achitării integrale a primei de asigurare.” În atare condiții, conform Legii nr. 92/2022, asigurătorul nu este în drept să elibereze polița de asigurare RCA fără incasarea primei de asigurare. Totodată, art. 66 alin. (5) din Legea finanţelor publice şi responsabilităţii bugetar-fiscale nr. 181/2014 statuează expres: „Se interzice încheierea de către autorităţile/instituţiile bugetare a contractelor cu efectuarea plăţilor anticipate (avans) pentru achiziționarea mărfurilor, serviciilor şi lucrărilor […]”, cu anumite excepții stabilite în art. 66 alin. (5) și alin. (6) din aceeași lege și în Regulamentul cu privire la achizițiile publice de valoare mică (aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 870/2022). În circumstanțele enunțate, în cazul achizițiilor publice a contractelor de asigurare obligatorie RCA internă, acestea nu pot fi achitate în avans, dat fiind faptul că nu cad sub incidența excepțiilor legale. Respectiv, normele prenotate se contrazic între ele privind momentul achitării primelor de asigurare RCA în cazurile achizițiilor publice, generează interpretări contradictorii și creează concurență între reglementările aplicabile, ceea ce nu corespunde principiilor de coerență și corelație a normelor juridice.
3. Articolul 14 se completează cu alineatele (4), (5) și (6) cu următorul cuprins: *„(4) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de*	**Asociația Obștească ”Uniunea Asiguratorilor din**	239	10. Nu suntem parțial de acord cu amendamentul propus la art.14 alin.(5) din Legea nr.106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule și	**Se acceptă parțial** La alin. (5) cuvântul „*observată*” se substituie cu cuvântul „*identificată*”.

asigurarea obligatorie RCA a proprietarului sau a utilizatorului de vehicul – tractor, doar dacă remorca/semiremorcă: *a) este tractată de acest vehicul – tractor; ori* *b) s-a separat de vehiculul – tractor şi a continuat să se deplaseze.* *(5) Asigurătorul RCA al vehiculului – tractor despăgubeşte partea prejudiciată şi poate exercita dreptul de regres asupra asigurătorului RCA al remorcii/semiremorcii, în cazul în care demonstrează că prejudiciul s-a produs ca urmare a unei defecţiuni tehnice a remorcii/semiremorcii, care nu putea fi observată de către conducătorul de vehiculul – tractor.* *(6) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurarea obligatorie RCA a proprietarului sau a utilizatorului ei dacă remorca/semiremorcă:* *a) nu este tractată de vehicul – tractor; sau* *b) este separată de vehicul – tractor şi staţionează.*”.	**Republica Moldova”**		propunem excluderea textului ”care nu putea fi observată de către conducătorul de vehiculul – tractor.” *Argumentare*: Norma este ambiguă. A demonstra că conducătorul de vehiculul – tractor a observat sau nu defecțiunea tehnică a remorcii va crea interpretări și litigii. Menționăm că textul de lege ”care nu putea fi observată de către conducătorul de vehiculul – tractor” este unul care nu îndeplinește standardul de previzibilitate, or nu este clar care anume defecțiune trebuie sau pot fi văzute de conducătorul de vehiculul – tractor. Aceasta generează insecuritate juridică și litigii din cauza imposibilității interpretării univoce a acestei norme.	Respectiv, alineatul (5) se va expune în următoarea redacție: „*(5) Asigurătorul RCA al vehiculului – tractor despăgubește partea prejudiciată și poate exercita dreptul de regres asupra asigurătorului RCA al remorcii/semiremorcii, în cazul în care demonstrează că prejudiciul s-a produs ca urmare a unei defecțiuni tehnice a remorcii/semiremorcii, care nu putea fi identificată de către conducătorul de vehiculul – tractor.”.*
4. Articolul 21: se completează cu alineatul (2^1) cu următorul cuprins: „*(2^1) Formularul „Constatare amiabilă de accident” poate fi utilizat în relaţia cu asigurătorii, fără a mai fi necesară întocmirea documentelor de constatare de către poliția rutieră, numai dacă este completat şi semnat olograf sau electronic, sau prin utilizarea mijloacelor electronice agreate de asigurător de către ambii conducători de vehicule implicaţi în accident.*”; la alineatul (3), litera a) se completează cu textul „*(inclusiv cuplul tractor-remorcă)*”; la alineatul (3), litera e) va avea următorul cuprins: „*e) conducătorii de vehicule implicaţi în accident au posibilitatea de a face sau prezenta fotografii sau imagini video de la locul accidentului de vehicul, conform cerinţelor prevăzute la art.18 alin.(1) lit.c), liniuța 4*.”;	**Banca Națională a Moldovei**	240	32. La pct. 4, ce vizează modificarea art. 21: a) la alin.(2^1) propunem reevaluarea cuvintelor „*poliția rutieră”,* în corelare cu terminologia de la alin. (4) al aceluiași articol – *„organul de poliție”.* De asemenea, recomandăm explicitarea, eventual, în documentele însoțitoare ale proiectului a „*mijloacelor electronice*” referite la alin. (2^1);	**Se acceptă** Alineatul (2^1) se va expune în următoarea redacție: „*(2^1) Formularul „Constatare amiabilă de accident” poate fi utilizat în relaţia cu asigurătorii, fără a mai fi necesară întocmirea documentelor de constatare de către organul de poliție, numai dacă este completat şi semnat olograf sau electronic, sau prin utilizarea mijloacelor electronice agreate de asigurător și de către ambii conducători de vehicule implicate în accident.*”. Referitor la explicarea noțiunii „*mijloacelor electronice*”, aceasta este reglementată la art. 319 din Codul civil.
		241	b) la alin. (3) lit. a), propunem revizuirea redacției propuse în vederea evitării interpretării cuvântului „*tractorului”* ca tip de vehicul. Sugerăm, de altfel, aprecierea oportunității specificării următorului text în paranteze: „(*inclusiv cuplul format din vehicul și remorca tractată de acesta”).*	**Se acceptă** Amendamentul propus pentru alineatul (3) litera a) se va expune în următoarea redacție: „ [...]

la alineatul (4), enunțul al doilea se exclude; la alineatul (5), enunțul al doilea va avea următorul cuprins: „*Formularul „Constatare amiabilă de accident" se eliberează gratuit asiguratului odată cu polița de asigurare obligatorie RCA sau la solicitare.*"; la alineatul (9), textul „*responsabilității și, după caz, încasarea despăgubirii de la asigurătorul RCA al persoanei recunoscute ca fiind responsabilă de accident de către instanța de judecată*" se substituie cu cuvintele „*persoanei responsabile de comiterea accidentului*".				*la alineatul (3), litera a) se completează cu textul „(inclusiv cuplul format din vehicul-tractor și remorca tractată de acesta);* [...]".
	Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule	242	**La pct.4,** amendarea alin.(9) din art.21 o considerăm nefondată. Respectiv, prin modificarea în cauză, se elimină în mod nejustificat posibilitatea pentru asigurător de a solicita instanţei, concomitent cu cererea de stabilire a persoanei responsabile, de a dispune prin hotărâre încasarea despăgubirii de la asigurătorul RCA al persoanei recunoscută ulterior ca fiind responsabilă de accident de către instanţa de judecată, rezultând consecinţa că asigurătorul RCA plătitor îşi va putea recupera suma achitată doar în baza unei acţiuni de regres înaintată separatcătre asigurătorul RCA responsabil în plată (debitorul final), or acest fapt presupune tergiversare de proces. Astfel, sugerăm menţinerea normei în redacţia actuală sau sintagma „persoanei responsabile de comiterea accidentului" să substituie doar cuvântul „responsabilităţii" din articolul de lege.	**Nu se acceptă** Redacția propusă în proiect are scopul de aduce claritate normei date, în situația în care potrivit art. 22 alin. (4) lit. l) din Legea nr. 106/2022, persoana păgubită își asumă angajamentul să restituie despăgubirea de asigurare, în cazul anulării actelor întocmite de către angajaţii organelor de poliţie, ai unităţii de pompieri, ai procuraturii, ai instituţiilor medicale sau în cazul anulării formularului "Constatare amiabilă de accident", după caz.
7. La articolul 25: la alineatul (10) litera a) și litera b), textul „*până la 3 ani de la anul producerii*" se substituie cu textul „*exploatare până la 3 ani, calculată de la data primei înmatriculări sau de la anul fabricației vehiculului, dacă data primei înmatriculări nu poate fi probată,*"; la alineatul (11), după cuvântul „*vechimii*" se introduc cuvintele „*de exploatarea*";	**Banca Națională a Moldovei**	243	33. La pct. 7, ce vizează modificarea art. 25 alin. (10), lit. b), atragem atenția că, potrivit articolului în vigoare, nu regăsim textul „*până la 3 ani de la anul producerii"* în conținutul acestuia, ci *„peste 3 ani de la anul producerii"*, astfel, considerăm că se impun rectificările de rigoare în proiectul de lege.	**Se acceptă** Amendamentul se va expune în următoarea redacție: „*7. Articolul 25:* *alineatul (10):* *la litera a), textul „până la 3 ani de la anul producerii" se substituie cu textul „exploatare până la 3 ani, calculată de la data primei înmatriculări sau de la anul fabricației vehiculului, dacă data primei înmatriculări nu poate fi probată";* *la litera b), textul „peste 3 ani de la anul producerii" se substituie cu textul „exploatare peste 3 ani, calculată de la data primei înmatriculări sau de la anul fabricației vehiculului, dacă data primei înmatriculări nu poate fi probată"*;".
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	244	2. Referitor la art. 25, alin. (10) care propune calcularea vechimii unui vehicul, prioritar, începând cu data primei înmatriculări în Republica Moldova este inechitabilă și nejustificată. Astfel, asigurătorii vor fi obligați să plătească, pentru vehiculele mai vechi de 3 ani care sunt importate și înmatriculate recent în Republica Moldova, costul de înlocuire a pieselor noi. Această abordare nu ține cont de uzura naturală a componentelor auto a vehiculelor vechi (de ex. anvelopele, piesele pentru suspensie	**Nu se acceptă** Potrivit amendamentului, vechimea vehiculului urmează a fi calculată din data primei înmatriculări (fără a se limita la înmatricularea în Republica Moldova), doar în situația în care aceasta poate fi probată, respectiv urmează a fi aplicată în cazul vehiculelor noi. În celelalte cazuri,

			pentru amortizare, bucșe, husele saloanelor, garnituri de etanșare etc., care își pierd în timp calitățile tehnice/funcționale); .	vechimea vehiculului urmează a fi calculată de la anul fabricației. Având în vedere obiecțiile expuse de alte părți interesate, amendamentul se va expune în următoarea redacție: „*7. Articolul 25:* *alineatul (10):* *la litera a), textul „până la 3 ani de la anul producerii” se substituie cu textul „exploatare până la 3 ani, calculată de la data primei înmatriculări sau de la anul fabricației vehiculului, dacă data primei înmatriculări nu poate fi probată”;* *la litera b), textul „peste 3 ani de la anul producerii” se substituie cu textul „exploatare peste 3 ani, calculată de la data primei înmatriculări sau de la anul fabricației vehiculului, dacă data primei înmatriculări nu poate fi probată”*;”.
	Asociația Obștească ”Uniunea Asiguratorilor din Republica Moldova”	245	11. Referitor la modificările propuse pentru art.25 alin.(10) lit.a) și b) din Legea nr.106/2022, deși nu avem critici semnificative, considerăm totuși că aceste modificări sunt nepotrivite din perspectiva tehnicii legislative. Astfel amendamentul propune ca vârsta vehiculului implicat în accident să fie calculată nu din data producerii vehiculului, dar în primul rând din data primei înmatriculări și doar alternativ din data producerii. *Argumentare*: Menționăm că la moment respectivul aspect atât pentru lit.a) cât și pentru lit.b) din art.25 alin.(10) din Legea nr.106/2022 este reglementat în alin.(11) din același articol care prevede: *”(11)În scopul prevăzut la alin.(10), la calculul vechimii vehiculului se vor lua în considerare un număr întreg de ani calculați de la 1 ianuarie din anul producerii vehiculului până la data survenirii cazului asigurat*.” Respectiv, în lumina modificărilor propuse va exista o coliziune normativă între alin.(10) și (11) a art.25. La fel, în textul modificărilor propuse se folosește cuvântul ”***exploatare***” care nu este definit. Prin exploatare se înțelege folosința de facto sau altceva? Dacă se are în vedere folosința de facto, cum aceasta se confirmă, dacă altceva – ce se are în vedere? Acest termen este neclar, nu întrunește standardul de previzibilitate și în mod inevitabil va duce la interpretări diferite și la apariția litigiilor.	**Se acceptă parțial** Având în vedere obiecțiile expuse și de alte părți interesate, amendamentul se va expune în următoarea redacție: „*7. Articolul 25:* *alineatul (10):* *la litera a), textul „până la 3 ani de la anul producerii” se substituie cu textul „exploatare până la 3 ani, calculată de la data primei înmatriculări sau de la anul fabricației vehiculului, dacă data primei înmatriculări nu poate fi probată”;* *la litera b), textul „peste 3 ani de la anul producerii” se substituie cu textul „exploatare peste 3 ani, calculată de la data primei înmatriculări sau de la anul fabricației vehiculului, dacă data primei înmatriculări nu poate fi probată”*; *alineatul (11) va avea următorul cuprins:* *„(11) În scopul prevăzut la alin. (10), la calculul vechimii vehiculului se vor lua în considerare un număr întreg de ani calculați de la 1 ianuarie a anului*

			Propunem să se renunțe la acest cuvânt sau să fie oferită o explicație clară. Astfel în final considerăm că în locul modificărilor art.25 alin.10 lit.a) și b) să fie modificat alin.11 din același articol în următorul mod: *"(11)În scopul prevăzut la alin. (10), la calculul vechimii vehiculului se vor lua în considerare un număr întreg de ani calculați de la 1 ianuarie a anului primei înmatriculări a autovehiculului sau, dacă data primei înmatriculări nu poate fi probată, din data producerii vehiculului, și până la data survenirii cazului asigurat*." Această redacție acoperă pe deplin scopurile modificării propuse, este mai potrivit din punct de vedere a tehnicii legislativ, este mai cert și mai previzibil. Mai menționăm că anterior CNPF a mai venit cu inițiativă modificării art. art.25 alin.(10) lit.a) și b) din Legea nr.106/2022, la care a fost expusă aceeași critică. La acel moment, CNPF a renunțat la modificări, fapt care ne face să înțelegem că criticile au fost acceptate. Trezește nedumerire înaintarea repetată a unor propuneri anterior criticate și la care anterior s-a renunțat.	*primei înmatriculări a vehiculului dacă data primei înmatriculări nu poate fi probată, sau din anul fabricației vehiculului, până la data survenirii cazului asigurat*.".
	Biroul Naţional al Asigurătorilor de Autovehicule (BNAA)	246	**La pct.7,** nu este clară modificarea lit.b) din alin.(10) a Legii nr. 106/2022, în special, completarea cu textul cu o vechime de exploatare de 3 ani *calculată de la data primei înmatriculări sau de la anul fabricaţiei vehiculului, dacă data primei înmatriculări nu poate fi probată,* cu excluderea sintagmei *„de la anul producerii*". La caz, nu este clar, termenul „prima înmatriculare" se referă la înmatricularea în Republica Moldova, sau înmatricularea în general, în ţara de origine a vehiculului. Or, ipotetic vorbind, autovehiculul fabricat în anul 2018, a fost importat în Republica Moldova în 2023, înmatriculat tot în anul 2023, fiind avariat în urma unui accident rutier (caz asigurat / neasigurat), în eventuala adoptare a proiectului de lege, la reparaţia vehiculului se vor utiliza părţi componente şi piese originale noi. Respectiv, constatăm că, redacţia actuală a alin.(10) din art.25 al Legii nr. 102/2022 este destul de clară şi nu creează premise de interpretări extensive.	**Nu se acceptă** Potrivit amendamentului, vechimea vehiculului urmează a fi calculată din data primei înmatriculări (fără a se limita la înmatricularea în Republica Moldova), doar în situația în care aceasta poate fi probată, respectiv urmează a fi aplicată în cazul vehiculelor noi. În celelalte cazuri, vechimea vehiculului urmează a fi calculată de la anul fabricației. Având în vedere obiecțiile expuse de alte părți interesate, amendamentul se va expune în următoarea redacție: „*7. Articolul 25:* *alineatul (10):* *la litera a), textul „până la 3 ani de la anul producerii" se substituie cu textul „exploatare până la 3 ani, calculată de la data primei înmatriculări sau de la anul fabricației vehiculului, dacă data primei înmatriculări nu poate fi probată";* *la litera b), textul „peste 3 ani de la anul producerii" se substituie cu textul*

				„exploatare peste 3 ani, calculată de la data primei înmatriculări sau de la anul fabricației vehiculului, dacă data primei înmatriculări nu poate fi probată”;”.
8. La articolul 26: la alineatul (4): în partea introductivă, cuvântul „*succesorii*” se substituie cu cuvântul „*beneficiarul*”; la litera a), cuvintele „*și care aveau dreptul la pensie de întreținere din partea acestuia*” se substituie cu textul „*sau care, la data decesului acestuia, aveau dreptul la întreținere în condițiile art.2031 alin.(1) și (2) din Codul civil*”.	**Asociația Obștească ”Uniunea Asiguratorilor din Republica Moldova”**	247	12. La art.26 alin.(4) din Legea nr.106/2022 propunem să fie păstrată formularea actuală, utilizând termenul „succesorii”, în loc de „beneficiar”. *Argumentare*: În forma actuală, utilizarea termenului „succesorii” este clară și precisă, deoarece permite stabilirea persoanelor îndreptățite să beneficieze de indemnizația de asigurare pe baza certificatului de moștenitor emis conform legislației civile. Această practică este bine reglementată și nu ridică probleme de interpretare pentru companiile de asigurări. În schimb, substituirea termenului „succesorii” cu „beneficiar” creează ambiguități, întrucât noțiunea de „beneficiar” nu este definită în mod clar în contextul răspunderii civile. Deși noțiunea există în Legea nr.92/2022, aceasta se aplică în principal pentru alte tipuri de asigurări și nu este adaptată particularităților răspunderii civile auto. Astfel, nu există un cadru legal clar pentru determinarea persoanelor care ar putea fi considerate „beneficiari” în cazul unei despăgubiri de răspundere civilă. Pentru a evita astfel de confuzii și pentru a asigura aplicabilitatea corectă a normei, considerăm oportună menținerea termenului „succesorii” în textul legii. Este de specificat că întru executarea Legii nr.106/2022, pînă la implementarea sistemelor informaționale automatizate de evaluare în domeniul auto CNPF, urma să adopte, acte normative pentru stabilirea valorii tarifului orei de manoperă precum și pentru stabilirea cerințelor față desistemele informaționale automatizate de evaluare în domeniul auto, pentru cazurile în care părțile componente și piesele noi fabricate în bază de licență sau cele originale foste în folosință nu sunt disponibile pe piața autohtonă. Ținem să menționăm că un	**Se acceptă parțial** Amendamentul se va expune în următoarea redacție: „*8. La articolul 26:* *la alineatul (4):* *în partea introductivă, cuvântul „succesorii acestuia” se substituie cu cuvintele „persoana îndreptățită”;* *la litera a), cuvintele „și care aveau dreptul la pensie de întreținere din partea acestuia*” se substituie cu textul „*sau care, la data decesului acestuia, aveau dreptul la întreținere în condițiile art.2031 alin.(1) și (2) din Codul civil*”. Substituirea cuvântului „*succesorii*” cu cuvintele „persoana îndreptățită” este în concordanță cu sintagmă, utilizată la art. 2031 alin. (3) din Codul civil. Amendamentul propus are drept scop ajustarea cercului persoanelor îndreptățite să primească indemnizația de asigurare conform prevederilor art. 2031 din Codul civil.

			asemenea act normativ ar face mult mai transparent mecanismul de stabilire a despăgubirii de asigurare și ar contribui la evitarea mai multor litigii și dezacorduri privind cuntumul despăgubirii de asigurare pentru avarierea sau distrugerea vehiculelor.	
11. La articolul 44 alineatul (6), cuvintele „*asigurătorul RCA*” se substituie cu cuvântul „*părți*”.	**Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)**	248	3. Cu privire la modificarea propusă a art. 44, alin. (6) referitoare la evaluarea despăgubirii de asigurare în baza acordului dintre părți, pe baza prețurilor de la 3 stații de reparație, nu este viabilă din punct de vedere practic. Stabilirea unui acord între părți pentru alegerea acestor stații este practic imposibil, fapt ce ar putea întârzia procesul de despăgubire, iar transportarea vehiculului pentru evaluare și dezasamblarea acestuia pentru a identifica defectele ascunse ar implica costuri suplimentare semnificative. Alternativa propusă de legiuitor prin art. 44 al Legii nr. 106/2022, care prevede o perioadă de tranziție de 3 ani până la implementarea unui sistem automatizat de evaluare, ar putea fi o soluție adecvată pentru completarea acestui cadru normativ.	**Nu se acceptă** Modificarea propusă asigură uniformizarea cadrul legal, fiind în concordanță cu prevederile art. 22 alin. (4) lit. f) și art. 44 alin. (6) din Legea nr. 106/2022.
Art. XVII. – Dispoziții finale și tranzitorii (1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea termenului de 1 lună die la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepțiile stabilite la alin. (2) și alin. (3). (2) Art. I pct. 1, în partea ce ține de completarea alin. (2^1) din art. 4 cu lit. f), Art. I pct. 2, în partea ce ține de completarea lit. h) din art. 6 alin. (1) cu o nouă liniuță, Art. IV, precum și Art. VIII pct. 2, în partea în care se abrogă lit. j) din art. 2 alin. (2) vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2025. (3) Art. II pct. 3, în partea ce ține de introducerea Capitolului IV^1 Secțiunea a 2-a, precum și art. XIV pct. 3 vor intra în vigoare în termen de 9 luni din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. (4) Comisia Națională a Pieței Financiare, până la data intrării în vigoare indicată la alin. (3), va adopta și va aduce actele sale normative în conformitate cu prezenta lege. (5) Până la aducerea în concordanță cu prezenta lege, actele normative se aplică în măsura în care nu contravin prezentei legi.	**Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)**	249	1. Se propune următoarea redacție a alin. (1): „*Prezenta lege intră în vigoare în termen de 9 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția modificărilor efectuate la Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, a pct. 3, 8, 18, 20, 21, 28 aferent modificărilor Legii nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, modificărilor Legii nr. 93 din 07.04.2022 pentru modificarea unor acte normative, care vor intra în vigoare la data publicării.*”. Dat fiind faptul că prin proiect se propune modificarea inclusiv a contractelor de credit, de depozit, se propun modificări în informațiile precontractuale, inclusiv în aplicările creditorilor, pentru a deveni conformi cu prezenta lege, creditorii urmează să aibă un termen rezonabil pentru a aduce în concordanță contractele și reglementările normative interne cu prezenta lege. Mai mult ca atât, proiectul propune aplicarea unor sancțiuni mai dure față pentru încălcările admise, fără a fi acordat un termen de conformare prevederilor legale.	**Se acceptă parțial** Amendamentul se va expune în următoarea redacție: ***„Art. XVII.*** *– Dispoziții finale și tranzitorii* *(1) Art. I pct.1, în partea ce ține de completarea alin.(2^1) din art. 4 cu lit. f), Art. I pct.2, în partea ce ține de completarea lit. h) din art.6 alin.(1) cu o nouă liniuță, Art. IV, precum și Art. VIII pct.2, în partea în care se abrogă lit. j) din art.2 alin.(2), vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2026.* *(2) Art. II pct.4, în partea ce ține de completarea cu Capitolul IV^1, precum și art. XIV pct.3, vor intra în vigoare în termen de 9 luni din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.* *(3) Comisia Națională a Pieței Financiare, până la data intrării în vigoare indicată la alin. (2), va adopta și va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.* *(4) Până la aducerea în concordanță cu prezenta lege, actele normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare*

				se aplică în măsura în care nu contravin prezentei legi.”.
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham) (aviz suplimentar)	250	**II. La capit. VIII. În partea ce ține de propunerile la Art. XVII – Dispoziții finale și tranzitorii, venim cu următoarea completare.** „2.Se propune completarea proiectul de Lege cu următoarea dispoziție tranzitorie pentru a permite tuturor părților implicate să soluționeze amiabil eventualele divergențe întâmpinate în legătură cu plafonările prevăzute de lege, interpretările apărute, completările noi ce se propun, inclusiv în cazul contractelor încetate sau aflate în curs de executare. „În cazul încălcării prevederilor alin. (7) sau (8) ale art. 15 din Legea nr. 202/2013 în raport cu contractele de credit/leasing financiar pentru consumatori încetate, declarate scadente, în curs de realizare, cu excepția celor aflate în examinare la autoritatea de supraveghere, creditorul este în drept oricând în termen de jumătate de an de la data intrării în vigoare a prezentei Legi să soluționeze amiabil încălcarea și să notifice consumatorul, în scris sau, la cererea expresă a consumatorului, prin altă modalitate stabilită de acesta și agreată de creditor, despre reducerea obligațiilor pecuniare față de creditor în urma renunțării la sumele ce depășesc limitele prevăzute la alin. (7) și/sau (8), fără încheierea unui act adițional. În raport cu contractele de credit/leasing financiar pentru consumatori încetate sau declarate scadente până la data intrării în vigoare a prezentei legi, în cazul în care creditorul nu va remedia în mod amiabil încălcarea comisă în termenul indicat, autoritatea de supraveghere va fi în drept într-un termen suplimentar de jumătate de an peste cel stabilit în primul enunț de a solicita restituirea de către creditor a tuturor plăților prevăzute în contract (care includ dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile, dobânzile de întârziere și orice alt tip de plată) ce depășesc limitele admise de prevederile alin. (7) sau (8), cu excepția sumei inițiale debursate conform contractului de credit/leasing financiar.” Propunerea de introducere a dispoziției tranzitorii nu urmărește să favorizeze creditorii, ci să creeze un cadru legal echilibrat și funcțional care să asigure protecția consumatorilor în contextul aplicării noilor prevederi. Scopul principal al acestei propuneri este de a preveni eventualele situații de incertitudine juridică sau conflicte, oferind posibilitatea soluționării rapide și amiabile a divergențelor apărute. Prin instituirea termenului de jumătate de an pentru remedierea pe cale amiabilă a neconformităților, creditorii sunt obligați să își alinieze practicile noilor cerințe legale, garantând consumatorilor	**Nu se acceptă** Urmare a acceptării parțiale a unor obiecții, înaintate de alte părți interesate, la articolul 15 din Legea nr. 202/2013, nu se învederează necesitatea introducerii respectivelor completări. Anume, articolul 15 alineatele (9) – (9^2) se vor expune în următoarea redacție: *„(9) În cazul încălcării prevederilor alin. (7) sau (8), creditorul are dreptul să solicite doar restituirea sumei inițiale debursate conform contractului de credit acordat, fără revendicarea altor plăți prevăzute în contract (inclusiv dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plăți). Prezenta prevedere se aplică față de creditor pe durata termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta inclusiv față de persoana terță în cazul în care creditorul a transmis unei persoane terțe dreptul de încasare a creanțelor aferente contractului de credit acordat.”* *„(9^1) În perioada termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta, autoritatea de supraveghere este în drept să solicite restituirea de către creditor a tuturor plăților prevăzute în contract (care includ dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plată), cu excepția sumei inițiale debursate conform contractului de credit, în cazul încălcării prevederilor alin.(7) și/sau (8).”* *„(9^2) Creditorul este în drept oricând să notifice consumatorul, în scris sau, la cererea expresă a consumatorului, prin altă modalitate stabilită de acesta și*

			corectarea eventualelor încălcări fără întârziere. De asemenea, consumatorii beneficiază de protecție imediată, fiind notificați în mod corespunzător despre modificările favorabile acestora. Intervenția ulterioară a autorității de supraveghere, prevăzută în cazurile în care creditorii nu respectă termenul stabilit pentru soluționare amiabilă, întărește aplicabilitatea normelor și protejează drepturile consumatorilor. Această etapă suplimentară nu amână obligațiile creditorilor, ci oferă autorității timpul necesar pentru a interveni eficient în remedierea neconformităților rămase inclusiv în cadrul contractelor de credit/leasing financiar deja încetate sau declarate scadente. Propunerea este fundamentată pe nevoia de claritate și predictibilitate în aplicarea legii, asigurând că atât consumatorii, cât și creditorii au suficient timp pentru a-și înțelege drepturile și obligațiile. Această măsură sprijină aplicarea corectă a reglementărilor, evitând sancțiunile arbitrare sau situațiile în care consumatorii ar fi dezavantajați de necorectarea rapidă a unor eventuale neconformități.	*agreată de creditor, despre reducerea obligațiilor pecuniare față de creditor în urma renunțării la sumele ce depășesc limitele prevăzute la alin.(7) și/sau alin.(8), fără încheierea unui act adițional."* . Complementar, articolul 15 se completează cu alineatul (6^3) cu următorul cuprins: *„(6^3) Creditorul, cu condiția compensării prejudiciului cauzat consumatorului prin clauza contractuală , poate exclude unilateral clauzele contractuale abuzive sau ilegale, constatate astfel prin decizia autorității de supraveghere sau instanței de judecată.*".
	Asociația de Economii și Împrumut „Microîmprumut"	251	Considerăm nerezonabilă intrarea în vigoare a modificărilor legislative de la 01 ianuarie 2025, ori aceste modificări trebuie analizate pe larg şi implementate. Considerăm necesară amînarea intrării în vigoare şi stabilirea unei perioade de tranziţie de cel puţin 2 ani, avînd în vedere şi necesitatea modificării politicilor interne. Ori Asociaţiile de economii şi împrumut, în aprobă politicile (de contabilitate, de împrumut, privind depunerile) la începutul perioadei de gestiune, care coincide cu anul calendaristic. Iar modificarea politicilor în timpul perioadei de gestiune crează dificultăţi.	**Se acceptă parțial** **Amendamentul se va expune în următoarea redacție:** ***„Art. XVII.*** *– Dispoziții finale și tranzitorii* *(1) Art. I pct.1, în partea ce ține de completarea alin.(2^1) din art. 4 cu lit. f), Art. I pct.2, în partea ce ține de completarea lit. h) din art.6 alin.(1) cu o nouă liniuță, Art. IV, precum și Art. VIII pct.2, în partea în care se abrogă lit. j) din art.2 alin.(2), vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2026.* *(2) Art. II pct.4, în partea ce ține de completarea cu Capitolul IV^1, precum și art. XIV pct.3, vor intra în vigoare în termen de 9 luni din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.* *(3) Comisia Națională a Pieței Financiare, până la data intrării în vigoare indicată la alin. (2), va adopta și va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.* *(4) Până la aducerea în concordanță cu prezenta lege, actele normative ale*

				Comisiei Naționale a Pieței Financiare se aplică în măsura în care nu contravin prezentei legi.”.
	Asociația Băncilor din Moldova	252	43. La art. XVIII din Proiect (Dispoziții finale și Tranzitorii), propunem excluderea alineatelor 2 și 3 din articol, iar alin. (1) să fie modificat și expus în următoarea redacție: „*Prezenta lege intră în vigoare în termen de 9 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția modificărilor efectuate la art. 13 din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori modificărilor efectuate în legea 93 din 07.04.2022, care vor intra în vigoare la data publicării.* ” Dat fiind faptul că prin proiect se propune modificarea inclusiv a contractelor de credit, depozit, se propun modificări în informațiile precontractuale, inclusiv în aplicațiile creditorilor, pentru a deveni conformi cu prezenta lege, creditorii urmează să aibă un termen rezonabil pentru a aduce în concordanță contractele și reglementările normative interne cu prezenta lege. Mai mult ca atât, prin proiect se încearcă aplicarea unor sancțiuni mai drastice față pentru încălcările admise, fără să le fie acordat un termen de conformare cu legea.	**Nu acceptă** Proiectul prevede un termen special pentru intrarea în vigoare a prevederilor aferente contractelor de depozit. Amendamentul se va expune în următoarea redacție: ***„Art. XVII.*** *– Dispoziții finale și tranzitorii* *(1) Art. I pct.1, în partea ce ține de completarea alin.(2^1) din art. 4 cu lit. f), Art. I pct.2, în partea ce ține de completarea lit. h) din art.6 alin.(1) cu o nouă liniuță, Art. IV, precum și Art. VIII pct.2, în partea în care se abrogă lit. j) din art.2 alin.(2), vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2026.* *(2) Art. II pct.4, în partea ce ține de completarea cu Capitolul IV^1, precum și art. XIV pct.3, vor intra în vigoare în termen de 9 luni din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.* *(3) Comisia Națională a Pieței Financiare, până la data intrării în vigoare indicată la alin. (2), va adopta și va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.* *(4) Până la aducerea în concordanță cu prezenta lege, actele normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare se aplică în măsura în care nu contravin prezentei legi.”.*
	Consiliul Concurenței	253	Lipsă de obiecții și propuneri	
	Centrul de Armonizare a Legislației	254	Lipsă de obiecții și propuneri	
III. Propuneri de completare a proiectului				
	Camera de Comerț Americană din	255	28. Se propune modificarea art. V alin. (1) din Legea nr. 93 din 07.04.2022 pentru modificarea unor acte normative, și expunerea acestuia în următoarea redacție:	**Nu se acceptă**

	Moldova (AmCham)		„*Prevederile art .I punctul 3, ale art. II punctul 1 și ale art. IV punctul 3, cu excepția liniei de credit, care țin de aplicarea limitei la rata dobânzii și a celorlalte plăți aferente se vor aplica situațiilor juridice în curs de realizare, cu sau fără modificarea contractelor corespunzătoare, în ceea ce privește creanțele ce urmează a fi încasate, prin calcularea produsului dintre 0,177%, aplicat soldului creditului rămas la expirarea termenului de 2 luni de la 29.07.2022, și numărul de zile rămase până la stingerea integrală a obligațiilor la credit. În cazul liniei de credit, ținând cont de specificul modului de executare a contractului, aplicarea limitei de 0,177 % se va aplica prin calcularea produsului dintre 0,177% aplicat soldului utilizat, cu începere din 29.07.2022 și numărul de zile rămase până la stingerea integrală a obligațiilor la credit*.”. Linia de credit este un credit care se reînnoiește automat pe măsură rambursării creditului și tragerii noilor sume. Astfel, creditul poate fi rambursat și tras în repetate rânduri, pe toată perioada de acordare a liniei, iar formula indicată actualmente în lege nu poate fi aplicată acestor tipuri de credit din perioada indicată în Legea 93/2022. În această ordine de idei, soldului creditului rămas la expirarea termenului de 2 luni de la data intrării în vigoare a Legii (29.07.2022) nu reflectă datoria debitorului față de creditor.	Modificarea Legii nr. 93/2022 nu constituie obiect de modificare a prezentului proiect de lege.
	Asociația Băncilor din Moldova	256	42. Propunem modificarea art. V alin. (1) din Legea nr. 93 din 07.04.2022, și expunerea acestuia în următoarea redacție: "*Prevederile art .I punctul 3, ale art. II punctul 1 și ale art. IV punctul 3, cu excepția liniei de credit, care țin de aplicarea limitei la rata dobânzii și a celorlalte plăți aferente se vor aplica situațiilor juridice în curs de realizare, cu sau fără modificarea contractelor corespunzătoare, în ceea ce privește creanțele ce urmează a fi încasate, prin calcularea produsului dintre 0,177%, aplicat soldului creditului rămas la expirarea termenului de 2 luni de la 29.07.2022, și numărul de zile rămase până la stingerea integrală a obligațiilor la credit. În cazul liniei de credit, ținând cont de specificul modului de executare a contractului, aplicarea limitei de 0,177 % pe zi la soldul creditului se aplică ratei dobânzii și a celorlalte plăti aferente, cu începere din 29.07.2022 și până la stingerea integrală a obligațiilor la credit.*”. Linia de credit este un credit care se reînnoiește automat pe măsură rambursării creditului si tragerii noilor sume. Astfel, creditul poate fi rambursat și tras în repetate rânduri, pe toată perioada de acordare a liniei, iar formula indicată actualmente în lege nu poate fi aplicată acestor tipuri de credit din perioada indicată în Legea 93/2022. În această ordine de idei, soldului creditului rămas la expirarea termenului de 2 luni	**Nu se acceptă** Modificarea Legii nr. 93/2022 nu constituie obiect de modificare a prezentului proiect de lege.

			de la data intrării în vigoare a Legii (29.07.2022) nu reflectă datoria debitorului față de creditor.	
III. Obiecţii şi propuneri la Nota de fundamentare				
.	**Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării**	257	La pct. 3.1. se va revizui denumirea Legii asociațiilor de economii și împrumut, fiind indicat eronat numărul acesteia.	**Se acceptă**
	Asociația de Economii și Împrumut „Microîmprumut”	258	Nu suntem de acord cu prevederile notei de fundamentare în partea: **Existența unor reglementări distincte privind contractele de credit, în dependență de tipul creditorului din sectorul financiar, periclitează modul de exercitare a drepturilor debitorilor consumatori, debitorii AEÎ fiind, în esență, <u>lipsiți de orice garanții legale</u> privind transparența și calitatea contractelor de împrumut sau în ceea ce privește acțiunile sau inacțiunile creditorului.** Membrii asociației de economii și împrumut au garanția drepturilor, prin participarea la procesul decizional în Asociație, prin dreptul de adresare la organele de conducere și control ale Asociației, precum și prin dreptul de adresare în instanțele de judecată. De asemenea garanția drepturilor membrului asociației reiese și din dreptul și posibilitatea de a se adresa la alte entități supravegheate pentru aceleași servicii (bănci, OCN-uri), precum și din dreptul de a-și refinanța împrumuturile. Recunoașterea unor membri ai Asociației ca consumatori, va forma o situație de inegalitate, de favorizare a unor membri ai Asociației, în detrimentul altor membri. Se încalcă astfel principiul egalității membrilor, fixat în art. 4 a Legii 139/2007.	**Nu se acceptă** Potrivit Legii nr. 139/2007, membri ai asociaţiei pot deveni persoanele fizice în privința cărora nu a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară sub forma tutelei. Inter alia, potrivit art. 19, membrul asociației este în drept să participe la activităţile asociaţiei, să aleagă şi să fie ales în consiliul asociaţiei sau în comisia de cenzori. Membrul AEÎ, își exercită dreptul de participare la administrarea AEÎ, în mod special, prin intermediul competențelor Adunării Generale, raportat la speță – alegerea și revocarea, inclusiv înainte de termen, a membrilor consiliului asociaţiei, comisiei de cenzori şi membrilor supleanţi. De competența exclusivă a Consiliului AEÎ sunt adoptarea hotărîrilor privind primirea şi excluderea membrilor din asociaţie, precum și aprobarea politicilor referitoare la împrumuturi, depunerile de economii, investiţii, personal şi a altor politici referitoare la activitatea asociaţiei, asumarea responsabilităţii privind implementarea politicilor și controlul executării lor. Astfel, membrii asociației nu pot influența direct politica comercială a AEÎ, competența aceasta fiind atribuită consiliului. Contractele de împrumut și de depozit fiind în esență niște contracte de adeziune, fiind aprobate de către consiliu, membrii nu au capacitatea de a influența direct respectivele aspecte. Persoanei fizice în exercițiul intenției de a beneficia de serviciile financiare prestate de AEÎ,

				urmează a i se asigura calitatea și plenitudinea informațiilor precontractuale, astfel încât acesta să poată lua o decizie informată cu privire la particularitățile serviciului financiar de care urmează a beneficia, condiționat de deținerea calității de membru AEÎ.
		259	De asemenea nu suntem de acord cu nota de fundamentare în partea afirmației că nu ar exista mecanisme de ajustare a prețului serviciului financiar sub forma împrumutului. Aceste mecanisme sunt dictate de împrejurările obiective și depind de condițiile în economia națională, prețurile se formează și se ajustează prin concurența ofertelor prestatorilor de servicii. Orice împrumutat este în drept să refinanțeze împrumutul său la o altă entitate și să renunțe astfel la serviciile unei entități, de serviciile căreia este nemulțimut. Singurul mecanism care trebuie prevăzut în așa situație este minimizarea comisionului de rambursare anticipată.	**Nu se acceptă** Afirmația la care se face referință este validă pentru amendamentele ce vizează stabilirea dobânzii flotante.
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	260	9. În partea ce ține de art. 31^3 alin. (4) atragem atenția că există o discordanță între informația din Nota de fundamentare la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative și Proiectul de lege și anume: În proiectul de lege este scris: *„În cazul prelungirii automate a termenului de depozit, banca notifică consumatorul, cu cel puțin 15 zile înainte de expirarea termenului de depozit, despre noul termen prelungit de depozit și noua rată a dobânzii*". În Notă (pag. 8) este scris: *„Totodată, se instituie obligativitatea băncii ca, în cazul prelungirii automate a termenului de depozit, să notifice consumatorul, cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea termenului de depozit, despre noul termen prelungit de depozit și noua rată a dobânzii".*	**Nu se acceptă** Având în vedere excluderea punctului din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV^1 art. 31^1-31^4, nota de fundamentare a fost ajustată.
	Asociația Băncilor din Moldova	261	11. Referitor la Art. II. Punctul 3 (completarea legii 105/203 privind protecția consumatorilor cu capitolul IV^1, art. 31^3 alin. (4)) atragem atenția că există o discordanță între informația din Nota de fundamentare la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative și Proiectul de lege, articolul 31^3 alineatul 4 și anume: *În proiectul de lege este scris*: "În cazul prelungirii automate a termenului de depozit, banca notifică consumatorul, cu cel puțin 15 zile înainte de expirarea termenului de depozit, despre noul termen prelungit de depozit și noua rată a dobânzii." *În Notă (pag. 8) este scris:* " Totodată, se instituie obligativitatea băncii ca, în cazul prelungirii automate a termenului de depozit, să notifice consumatorul, cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea	**Nu se acceptă** Având în vedere excluderea punctului din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV^1 art. 31^1-31^4, nota de fundamentare a fost ajustată.

			termenului de depozit, despre noul termen prelungit de depozit și noua rată a dobânzii.”	
Avizare şi consultare publică repetată				
I. Obiecţii şi propuneri la articolele/punctele din proiect				
Art. I. – Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117 – 126 BIS), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1.Articolul 4: alineatul (2^1): litera b) se completează cu textul „ , precum și asistenții în brokeraj”; litera c) se completează cu cuvintele „și intermediarii de credit ai acestora”; litera d) se completează cu textul „ , sucursalele înființate în Republica Moldova de băncile din alte state, care activează în conformitate cu Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor, și intermediarii de credit ai acestora”; litera e) va avea următorul cuprins: „e) prestatorii de servicii de plată specificați la art.5 alin.(1) lit.b)-d) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronica, agenții acestora, casele de schimb valutar și punctele de schimb valutar ale hotelului;”; alineatul se completează cu literele f) și g) cu următorul cuprins: „f) asociațiile de economii și împrumut; g) cesionarii de creanțe rezultate din contractele de credit sau de leasing cu opțiunea de dobândire a dreptului de proprietate.”; alineatul (2^2) va avea următorul cuprins: „(2^2) Comisia Națională exercită atribuțiile de reglementare, supraveghere și control în limitele prevăzute de Legea nr.106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule, care se	**Banca Națională a Moldovei**	1	*Cu referire la art. I, ce vizează <u>modificarea Legii nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare</u> (în continuare – Legea nr. 192/1998):* În vederea evitării oricăror potențiale ambiguități juridice, reiterăm propunerea privind reglementarea generică *a intermediarilor de credit* la o literă distinctă a art. 4 alin. (2^1) din Legea nr. 192/1998. Or , având în vedere definițiile generice ale noțiunilor de *„intermediar de credit”* și de *„creditor”* din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, soluția propusă pare să cuprindă toți subiecții vizați prin noțiunile respective.	**Se acceptă** Prevederea vizată a fost modificată conform propunerii date și se va expune în următoarea redacție: „ **1.** Articolul 4: alineatele (2^1) și (2^2) vor avea următorul cuprins: (2^1) Subiecți ai raporturilor ce țin de reglementarea, supravegherea și controlul în domeniul protecției drepturilor consumatorilor sunt: a) participanții profesioniști; b) participanții profesioniști pe piața asigurărilor, în sensul Legii nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare, precum și asistenții în brokeraj; c) organizațiile de creditare nebancară; d) băncile, sucursalele înființate în Republica Moldova de băncile din alte state, care activează în conformitate cu Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor; e) prestatorii de servicii de plată specificați la art. 5 alin. (1) lit. b), c) și d) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, agenții acestora, precum și unitățile de schimb valutar specificate la art. 41 alin. (2) lit. b) și c) din Legea nr. 62/2008 privind reglementarea valutarăcasele de schimb valutar; f) asociațiile de economii și împrumut; g) cesionarii de creanțe rezultate din contractele de credit sau de leasing cu opțiunea de dobândire a dreptului de proprietate; h) intermediarii de credit.”

extinde asupra tuturor subiecților raporturilor juridice, ce derivă din contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de accidente de vehicule."; articolul se completează cu alineatul (2^4) cu următorul cuprins: „(2^4) Competențele Comisiei Naționale aferente reglementării, supravegherii și controlului în domeniul protecției drepturilor consumatorilor se extinde, corespunzător, asupra subiecților care au deținut anterior calitatea prevăzută la alin.(2^1) până la onorarea tuturor obligațiilor sau exercitarea tuturor drepturilor în raport cu consumatorii.".		2	La pct. 1, ce vizează modificarea art. 4 alin. (2^1) lit. e) în partea ce ține de textul *„casele de schimb valutar și punctele de schimb valutar ale hotelului"*, notăm că punctele de schimb valutar ale hotelului nu pot fi considerate subiecți de drept, aceșia fiind reprezentați de către persoanele juridice rezidente ce prestează servicii hoteliere, astfel cum este prevăzut în art. 41 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 62/2008 privind reglementarea valutară, care include efectuarea operațiunilor de schimb valutar și prin intermediul aparatelor de schimb valutar. Suplimentar, propunem excluderea sintagmei „agenții acestora" având în vedere că, în sensul prevederilor art. 31 alin. (3) și art. 92 din Legea nr. 114/2012 cu privire la servicii de plată și monedă electronică, societățile de plată și societățile emitente de monedă electronică poartă răspundere pentru toate acțiunile/inacțiunile aferente activității de prestare a serviciilor de plată ale tuturor filialelor/agenților de plată și furnizorilor funcțiilor externalizate. Astfel, pentru precizie, propunem a se evalua următoarea redacție: *„e) prestatorii de servicii de plată specificați la art. 5 alin. (1) lit. b)-d) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, precum și unitățile de schimb valutar specificate la art. 41 alin. (2) lit. b) și c) din Legea nr. 62/2008 privind reglementarea valutară".*	**Se acceptă parțial** Art. I pct. 1 din proiect, în partea ce ține de modificarea art. 4 alin. (2^1) lit. e), se va expune în următoarea redacție: „*e) prestatorii de servicii de plată specificați la art. 5 alin. (1) lit. b)-d) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, agenții acestora, precum și unitățile de schimb valutar specificate la art. 41 alin. (2) lit. b) și c) din Legea nr. 62/2008 privind reglementarea valutară".* Cu referire la propunerea de excludere a sintagmei „agenții acestora", aceasta nu poate fi acceptată din motivul expus de BNM. De altfel, similar altor subiecți prevăzuți la art. 4 alin. (2^1), care prestează servicii financiare prin intermediul altor persoane (cum ar fi cazul asistenților în brokeraj), este imperios ca CNPF, în calitate de autoritate de supraveghere să dispună de pârghii legale în exercitarea atribuțiilor de supraveghere. De altfel, se pot crea situații în care, în lipsa reglementărilor exprese, agenții prestatorilor de servicii de plată și emitenților de monedă electronică ar putea desconsidera solicitările CNPF efectuate în realizarea atribuțiilor
		3	La pct. 1, ce vizează modificarea redacției art. 4 alin. (2^2), deși prevederea face referire la *„limitele prevăzute de Legea nr. 106/2022"*, atenționăm că în completările la Legea nr. 106/2022, propuse nemijlocit prin proiect, nu se regăsesc careva precizări referitoare la competențele CNPF în domeniul protecției consumatorilor, context în care urmează a fi detaliată adițional intenția autorului (eventual, poate fi examinată ipoteza completării alin. (2^2) din Legea nr. 192/1998 și cu specificarea aplicabilității Legii nr. 105/2003, în partea ce ține de soluționarea reclamațiilor consumatorilor – precizare care să susțină propunerile din proiect la art. 25 alin. (14) din Legea nr. 105/2003.	**Nu se acceptă** În condițiile în care amendamentele ce vizează modul de soluționare a reclamațiilor consumatorilor de servicii financiare au fost inserate în textul Legii nr. 192/1998, nu se reclamă operarea modificărilor, care ar preciza competențele CNPF în domeniul protecției consumatorilor în egea nr. 106/2022.

		4	În legătură cu pct. 1 (completarea art. 4 cu alin. (2^4)), propunem suplimentar excluderea normelor de la art. 16 alin. (10), lit. d) și de la art. 123 alin. (6), lit. c) din Legea nr. 92/2022. De altfel, în lipsa modificărilor conexe propuse, s-ar admite existența unor norme duale și suprapunere a competențelor BNM cu cele ale CNPF pe partea supravegherii și controlului respectării drepturilor și intereselor consumatorilor de către subiecții Legii nr. 92/2022. Or, pe de o parte, se stabilește că, *"competențele CNPF aferente reglementării, supravegherii și controlului în domeniul protecției consumatorilor se extinde, corespunzător, asupra subiecților care au deținut anterior calitatea prevăzută la alin. (2^1) până la onorarea tuturor obligațiilor sau exercitarea tuturor drepturilor în raport cu consumatorii",* iar, pe de altă parte, se mențin în vigoare prevederile din Legea nr. 92/2022, potrivit cărora, BNM *„este în drept să verifice respectarea drepturilor și intereselor consumatorilor*" de către societatea care a deținut anterior calitatea de participant profesionist până la onorarea tuturor obligațiilor de plată asumate în baza contractelor de asigurare.	**Se acceptă** Art. XIII din proiect se completează cu prevederi noi cu următorul cuprins: „*1. La articolul 16 alineatul (10), litera d) se abrogă*."; „*12. La articolul 123 alineatul (6), litera c) se abrogă*.". Totodată, ca urmare a completării date a proiectului, punctele din Art. XIII au fost renumerotate.
2. Articolul 6: alineatul (1) litera h): liniuța a doua se completează cu textul „ , stabilindu-se diferențiat în funcție de categoria de asigurare;"; liniuța a noua se va expune în următoarea redacție: „ - plățile prestatorilor de servicii de plată, specificați la art.5 alin.(1) lit.b)-d) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, ale caselor de schimb valutar, în mărime de până la 0,1 la sută din valoarea anuală a venitului din prestarea serviciilor;"; litera se completează cu o liniuță nouă cu următorul cuprins: „ - plăţile asociațiilor de economii și împrumut, în mărime de până la 0,05 la sută din valoarea medie anuală a soldului împrumuturilor acordate, în scop de consum, membrilor – persoane fizice;";		5	În mod analogic, urmează a se opera modificările de rigoare și la Art. I pct. 2 din proiectul de lege, ce vizează art. 6 alin. (1) lit. h), liniuța a noua din Legea nr. 192/1998. Totodată, atenționăm că, argumentele autorilor expuse la pct. 5 din Sinteză (aferent modificărilor necesare și art. 6 alin. (1) lit. h)), potrivit cărora propunerea BNM nu se acceptă din considerent că *„hotelurile nu realizează venituri din prestarea serviciilor de schimb valutar către persoanele fizice"* urmează a fi reexaminate, ținând cont de faptul că prin definiție, activitatea de schimb valutar în numerar cu persoane fizice desfășurată de hoteluri reprezintă o activitate de întreprinzător care are drept scop obținerea de venituri, inclusiv din activitatea de schimb valutar prestată de hotel.	**Se acceptă** Proiectul a fost ajustat conform propunerii, astfel art. 6 alin. (1) lit. h), liniuța a noua din Legea nr. 192/1998 se va expune în următoarea redacție: „ - *plățile prestatorilor de servicii de plată, specificați la art.5 alin.(1) lit.b)-d) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, ale unităților de schimb valutar specificate la art. 41 alin. (2) lit. b) și c) din Legea nr. 62/2008 privind reglementarea valutară, în mărime de până la 0,1 la sută din valoarea anuală a venitului din prestarea serviciilor*;".
3. Articolul 8: la litera b) și litera i), textul „lit. b)-e)" se substituie cu textul „lit. b)-g)"; la litera c), cuvintele „acordă autorizații de reorganizare a acestora" se substituie cu textul „aprobă calitatea de persoană acceptată, de		6	Cu referire la pct. 3, ce vizează completarea art. 8 cu lit. c^2), ținând cont de opinia autorului expusă în Sinteză, înțelegem că prin termenul de „emitenți" se au în vedere „emitenții de valori mobiliare". Astfel, pentru claritate, propunem corelarea noțiunii cu alte uilizări similar pe textul Legii în vigoare (spre exemplu:	**Nu se acceptă** Termenul „*emitenți*" se interpetează sistemic în raport cu contextul legii-cadru. Totodată, normele speciale prevăd acordarea de către CNPF autorizațiilor de reorganizare pentru

agent delegat și acordă calitatea de consultant de investiții"; articolul se completează cu litera c^2) cu următorul cuprins: „c^2) acordă autorizații de reorganizare emitenților și avize de reorganizare a organismelor de plasament colectiv alternativ și societăților de administrare a investițiilor;"; la litera f^1), după cuvântul „control" se completează cu textul „ , inclusiv sub forma cumpărăturii de control,", iar textul „lit. b)-e)" se substituie cu textul „lit. b)-g)"; litera q) se completează cu cuvintele „ și a fondurilor de pensii facultative"; la litera t), cuvintele „subiecților supravegheați" se substituie cu textul „participanților la piața financiară nebancară și a subiecților prevăzuți la art.4 alin.(2^1)".			art. 4 alin. (1), art. 8 lit. l) și p), art. 9 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 192/1998).	societățile pe acțiuni și a avizelor prealabile de reorganizare sau dizolvare a OPCA și a SAI, motiv din care nu se consideră necesară concretizarea, pe principii de coroborare a normelor.
4. Articolul 9: alineatul (1): la litera c), cuvântul „bancare" se exclude; la litera d), cuvântul „prescripții" se substituie cu cuvântul „decizii"; alineatul se completează cu litera d^1) cu următorul cuprins: „d^1) să aplice sancțiune sub formă de avertisment în cazul constatării abaterilor de la prevederile cadrului normativ de către participanții la piața financiară nebancară, precum și de către subiecții raporturilor ce țin de reglementarea, supravegherea și controlul în domeniul protecției drepturilor consumatorilor;"; la litera e), textul „lit. b)-e)" se substituie cu textul „lit. b)-g)"; la alineatul (1^1) cuvântul „bancare" se exclude; alineatul (1^2) se completează cu al doilea enunț cu următorul cuprins: „În cazul procedurilor administrative de control, care vizează mai mult de un participant, termenul în care procedura	**Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)**	7	**I. Art. I. – Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117 – 126 BIS), cu modificările ulterioare.** **1)** Pct. 4 prevede modificarea art. 9 prin completarea alineatului (1^2) cu al doilea enunț cu următorul cuprins: *„În cazul procedurilor administrative de control, care vizează mai mult de un participant, termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 180 de zile."*; Autorul a acceptat parțial obiecția privind modificarea termenului de 180 de zile a procedurii administrative, și a introdus sintagma „*care vizează mai mult de un participant*", care se presupune că va limita cazurile în care procedura administrativă poate depăși termenul ordinar prevăzut de Codul administrativ de 30 zile (în forma extinsă 90 de zile). Termenul „participant" poate induce în eroare, or Legea nr. 192/1998, definește doar termenul „participant profesionist", iar în sensul Codului administrativ participant la procedura administrativă este inclusiv și petiționarul. În formula propusă, această sintagmă nu schimbă în esență formularea inițială a normei propuse deoarece orice procedură administrativă aflată pe rolul CNPF implică mai mult de 1 participant (petiționarului + compania pe care se plânge petiționarul). Pentru ca o limitare a termenului extins să nu fie mimată dar una reală, participanții trebuie să fie mai mulți decât doi. În acest sens, propunem următoarea redacție:	**Se acceptă parțial** Termenul „*participant*", utilizat la art. 9 alin. (2^1) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, urmează a fi interpretat în sensul termenilor utilizate în Regulamentul cu privire la procedura administrativă de control (Hotărârea CNPF nr. 60/10/2023). De altfel, conform pct. 5 din Regulamentul prenotat, participanţii profesioniști la piața financiară nebancară și subiecţii raporturilor ce țin de controlul în domeniul protecției drepturilor consumatorilor, prevăzuţi la art.4 alin.(2) şi (2^1) din Legea nr.192/1998, sunt numiți generic „*participant*" sau „*entitate supusă controlului*". Cu toate acestea, întru evitarea oricărui fel de interpretări, amendamentul propus pentru art. 9 alin. (1^2) se va expune în următoarea redacție: „alineatul (1^2) se completează cu un enunț cu următorul cuprins: „*În cazul procedurilor administrative de control, care vizează mai mult de o*

administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 180 de zile."; după alineatul (1^3) se introduc alineatele (1^4) – (1^8) cu următorul cuprins: „(1^4) Cumpărătura de control se efectuează în conformitate cu actele normative ale autorității de supraveghere, adoptat în condițiile alin.(1^2), din contul mijloacelor destinate acestui scop, prevăzute în bugetul Comisiei Naționale. (1^5) Mijloacele bănești, utilizate în cadrul operațiunilor realizate de angajații Comisiei Naționale, care au efectuat cumpărătura de control, sunt restituite integral Comisiei Naționale, fără reținerea unor costuri. (1^6) Prin derogare de la Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorului, bunurile materiale se restituie entității supuse controlului. (1^7) În cazul contractării unui credit cu titlu de cumpărătură de control, profesionistului i se restituie doar valoarea totală a creditului sau suma inițială debursată (în cazul liniei de credit). Restituirea sumelor de către CNPF se realizează întru-un termen restrâns, care nu va depăși 2 zile lucrătoare de la data efectuării cumpărăturii de control. Se exceptează de la cumpărătura de control contractele de credit garantate cu ipotecă.. (1^8) Drept probe ale faptelor care au avut loc în timpul efectuării cumpărăturii de control pot servi înregistrările audio, foto și video, realizate de către angajații Comisiei Naționale și/sau, după caz, explicația reprezentantului entității supuse controlului.".			*„În cazul procedurilor administrative de control, care vizează mai mult de un participant* ***profesionist,*** *termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 180 de zile.".*	*entitate supusă controlului, termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 180 de zile.*"
	Banca Națională a Moldovei	8	La pct. 4, ce ține de modificarea art. 9 prin excluderea cuvântului *„bancare"* de la alin. (1) lit. c) și de la alin. (1^1) al Legii nr. 192/1998, nu este clar în continuare tipul de *„operațiuni"* vizate. Astfel, propunem argumentarea excluderii respective și precizarea intenției autorului, cel puțin în documentele însoțitoare la proiect.	**Nu se acceptă** **Se comentează** Cadrul legal nu definește termenul de „*operațiune bancară*", fapt ce ar putea fi interpretat în mod eronat că se referă doar la operațiunile de plată efectuate prin intermediul conturilor de plată deschise la bănci. Respectiv, pentru eliminarea oricăror ambiguități se universalizează în vederea asigurării exercitării competențelor CNPF în raport cu conturile de plăți deschise la prestatorii de servicii de plată nebancare.
8. Articolul 20 se completează cu alineatele (6) – (10) cu următorul conținut: „(6) Prin derogare de la art.69 alin.(2) din Codul administrativ, procedura administrativă se inițiază doar în cazul depunerii unei cereri. În cazul depunerii unei sesizări sau propuneri, Comisia Națională inițiază din oficiu o procedură administrativă, în cazul în care constată oportunitatea acesteia.	**Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)**	9	**2)** La pct. 8 din proiect care vizează modificarea art. 20 alin. (7), se propune următoarea redacție: *„(7) Deciziile Comisiei Naționale pot fi publicate pe pagina web oficială a Comisiei Naționale, în termen de 10 zile de la data când a expirat termenul de contestare a actului administrativ. În caz că Decizia a fost contestată, acesta poate fi publicată după ce hotărârea instanței a devenit definitivă*.". Considerăm faptul că publicarea deciziilor Comisiei Naționale atâta timp cât acestea pot fi supuse controlului judiciar pot provoca prejudicii nepatrimoniale și patrimoniale iremediabile.	**Nu se acceptă** Raționamentele care stau la baza menținerii propunerilor formulate potrivit proiectului vin în corelare cu regimul juridic stabilit de legiuitor pentru activitatea autorităților publice. Or, potrivit art. 6 din Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public, orice persoană fizică sau juridică are dreptul la accesul la informațiile de interes public, iar

(7) Deciziile Comisiei Naționale se publică pe pagina web oficială a CNPF, în termen de cel mult 10 zile de la data adoptării. (8) Deciziile care conțin date cu caracter personal, precum și cele care conțin informații care constituie secret bancar, comercial sau medical se publică pe pagina web oficială a Comisiei Naționale, cu anonimizarea datelor aferente petiționarului și a altor date care se consideră de către Comisia Națională că pot afecta interesele acestuia. (9) Nu se publică pe pagina web oficială a Comisiei Naționale: 1) deciziile prevăzute la alin.(1^1) și alin.(1^2); 2) hotărârile Consiliului de administrație, ce vizează aspecte instituționale cu caracter intern; 3) hotărârile Consiliului de administrație, care conțin informații ce constituie secret de stat în conformitate cu Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat, precum și cele care întrunesc condițiile prevăzute la art.9 alin.(1) din Legea nr.148/2023 privind accesul la informațiile de interes public. (10) Fără a aduce atingere prevederilor alin. (7), Consiliul de administrație este în drept să decidă în cadrul ședinței Consiliului de administrație a nu publica decizia adoptată, cu indicarea motivelor în procesul-verbal al ședinței respective.”.			Prevederea legală din Proiectul de lege în forma sa inițială este nerezonabilă, și vine în contradicție cu prevederile ce vizează secretul bancar, dar și prezumția nevinovăției, potrivit căruia, o persoană juridică nu poate fi considerată vinovată decât în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive. În ipoteza în care un act administrativ individual defavorabil emis în privința unui creditor s-ar publica pe pagina web, iar ca finalitate, actul respectiv ar fi anulat în instanța de judecată sau ca rezultat al examinării cererii prealabile depuse către CNPF, publicarea prematură a respectivei decizii ar atenta la reputația și imaginea creditorului și ar aduce atingeri principiului legalității. Mai mult, la art. 20, se indică că deciziile CNPF se vor publica pe pagina web oficială în cel mult 10 zile de la data adoptării. Deciziile se contestă în termen de 30 de zile, respectiv este nejustificată și prematură publicarea acestora. Se mai indică, că se vor anonimiza doar datele petentului, și alte date pe care Comisia Națională le consideră că pot afecta interesele petentului. Respectarea drepturilor consumatorilor urmează a fi efectuată în egală măsură, cu asigurarea principiilor generale de drept aplicabile ambelor părți – atât petentului consumator, cât și după caz, a unei instituții financiare. Or, în cazul în care instanțele judecătorești vor anula actele administrative al Comisiei, prejudiciul provocat prin publicarea actului administrativ anulat nu mai pot fi remediate. În această ordine de idei, solicităm consolidarea cadrului legal existent pentru protejarea drepturilor profesioniștilor în domeniul financiar. Atragem atenția că prevederi similare se atestă și în pct. 22 din Hotărârea nr. 57/11 din 01.11.2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale a Pieței Financiare. Astfel, potrivit normei citate, „*Comisia Națională este în drept să nu publice comunicate informative, decizii şi extrase din decizii pe pagina sa web oficială şi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, în cazul în care consideră că dezvăluirea acestei informații poate dăuna realizării atribuțiilor de supraveghere şi control, poate cauza prejudicii clienților persoanelor licențiate sau autorizate şi/sau investitorilor şi/sau poate periclita funcționalitatea pieței financiare nebancare şi activitatea participanților acesteia*”. În această ordine de idei, considerăm oportună posibilitatea publicării deciziilor, doar după ce acestea devin definitive.	furnizorii de informații sunt obligaţi să asigure accesul la acestea, în formele şi condiţiile prevăzute de lege. Corelativ, legea stabilește cert la art. 8, care sunt informațiile cu accesibilitate limitată. Adițional, examinarea sistemică a legii relevă furnizarea atât parțială cât și totală a informației solicitate. Pe cale de consecință, în cazul informațiilor care doar parțial se încadrează în cele cu accesibilitate limitată în temeiul art. 8, informația se furnizează parțial. Același principiu se regăsește cu referire la informațiile ce constituie secret bancar la art. 97 alin. (5) din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor. Adițional se reține că dezideratul publicității informațiilor de interes public se regăsește și la art. 21 din Legea integrității nr. 82/2017, care indică la alin. (1) faptul că întru eficientizarea procesului de informare a populaţiei şi a controlului efectuat de către cetăţeni asupra activităţii entităţilor publice se garantează accesul la informaţii de interes public cu privire la activitatea entităţii publice. În acest sens, alin. (2) lit. c, lit. e) și lit. f) indică obligația conducătorului autorității de a asigura desfăşurarea întrunirilor şi şedinţelor în mod public, în conformitate cu legislaţia care reglementează activitatea autorității, entităţii publice, să asigure examinarea solicitărilor de acces la informaţii şi să dea publicităţii actele autorității publice, adoptate în conformitate cu legislația ce reglementează activitatea autorității. În aceiași ordine de idei, nemijlocit Legea-cadru (192/1998) stabilește la art. 18 alin. (2) că şedinţele Consiliului de administraţie al CNPF pot fi publice sau închise. Şedinţele închise având loc doar în cazul în care există pericolul

				prejudicierii pieţei financiare sau a participanţilor la ea. În condițiile enunțate, se relevă că publicarea deciziilor CNPF vine în concordanță cu dezideratul de asigurare a transparenței autorității publice, în condițiile unui cadru amplu, iar publicarea acestora doar după ce rămân definitive, ar veni în contradicție cu respectivul scop.
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	10	1. La **art. I pct. 8** (modificarea art. 20 alin. (7) al Legii 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare) propunem modificarea alin. (7) în următoarea redacție: "Deciziile Comisiei Naționale pot fi publicate pe pagina web oficială a Comisiei Naționale, în termen de 10 zile de la data când a expirat termenul de contestare a actului administrativ. În caz că Decizia a fost contestată, acesta poate fi publicată după ce hotărârea instanței a devenit definitivă.". Considerăm că publicarea deciziilor Comisiei Naționale atâta timp cât acestea pot fi supuse controlului judiciar pot provoca prejudicii nepatrimoniale și patrimoniale iremediabile. Prevederea legală din Proiectul de lege în forma sa inițială este nerezonabilă, și vine în contradicție cu prevederile ce vizează secretul bancar, dar și prezumția nevinovăției, potrivit căruia, o persoană juridică nu poate fi considerată vinovată decât în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive. În ipoteza în care un act administrativ individual defavorabil emis în privința unui creditor s-ar publica pe pagina web, iar ca finalitate, actul respectiv ar fi anulat în instanța de judecată sau ca rezultat al examinării cererii prealabile depuse către CNPF, publicarea prematură a respectivei decizii ar atenta la reputația și imaginea creditorului și ar aduce atingeri principiului legalității. Mai mult, la art. 20, se indică că deciziile CNPF se vor publica pe pagina web oficială în cel mult 10 zile de la data adoptării. Deciziile se contestă în termen de 30 de zile, respectiv este nejustificată și prematură publicarea acestora. Se mai indică, că se vor anonimiza doar datele petentului, și alte date pe care Comisia Națională le consideră că pot afecta interesele petentului. Respectarea drepturilor consumatorilor urmează a fi efectuată în egală măsură, cu asigurarea principiilor generale de drept aplicabile ambelor părți – atât petentului consumator, cât și după caz, a unei instituții financiare. Or, în cazul în care instanțele judecătorești vor anula actele administrative al Comisiei, prejudiciul provocat prin publicarea actului administrativ anulat nu mai pot fi remediate. În această ordine de idei, solicităm	**Nu se acceptă** Raționamentele care stau la baza menținerii propunerilor formulate potrivit proiectului vin în corelare cu regimul juridic stabilit de legiuitor pentru activitatea autorităților publice. Or, potrivit art. 6 din Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public, orice persoană fizică sau juridică are dreptul la accesul la informațiile de interes public, iar furnizorii de informații sunt obligaţi să asigure accesul la acestea, în formele şi condiţiile prevăzute de lege. Corelativ, legea stabilește cert la art. 8, care sunt informațiile cu accesibilitate limitată. Adițional, examinarea sistemică a legii relevă furnizarea atât parțială cât și totală a informației solicitate. Pe cale de consecință, în cazul informațiilor care doar parțial se încadrează în cele cu accesibilitate limitată în temeiul art. 8, informația se furnizează parțial. Același principiu se regăsește cu referire la informațiile ce constituie secret bancar la art. 97 alin. (5) din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor. Adițional se reține că dezideratul publicității informațiilor de interes public se regăsește și la art. 21 din Legea integrității nr. 82/2017, care indică la alin. (1) faptul că întru eficientizarea procesului de informare a populaţiei şi a controlului efectuat de către cetăţeni asupra activităţii

			consolidarea cadrului legal existent pentru protejarea drepturilor profesioniștilor în domeniul financiar. Atragem atenția că prevederi similare se atestă și în **pct. 22** din Hotărârea nr.57/11 din 01.11.2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale a Pieței Financiare. Astfel, potrivit normei citate, "Comisia Națională este în drept să nu publice comunicate informative, decizii și extrase din decizii pe pagina sa web oficială și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, în cazul în care consideră că dezvăluirea acestei informații poate dăuna realizării atribuțiilor de supraveghere și control, poate cauza prejudicii clienților persoanelor licențiate sau autorizate și/sau investitorilor și/sau poate periclita funcționalitatea pieței financiare nebancare și activitatea participanților acesteia". În această ordine de idei, considerăm oportună posibilitatea publicării deciziilor, doar după ce acestea devin definitive.	entităţilor publice se garantează accesul la informaţii de interes public cu privire la activitatea entităţii publice. În acest sens, alin. (2) lit. c, lit. e) și lit. f) indică obligația conducătorului autorității de a asigura desfășurarea întrunirilor și ședinţelor în mod public, în conformitate cu legislaţia care reglementează activitatea autorității, entității publice, să asigure examinarea solicitărilor de acces la informaţii și să dea publicităţii actele autorității publice, adoptate în conformitate cu legislaţia ce reglementează activitatea autorității. În aceiași ordine de idei, nemijlocit Legea-cadru (192/1998) stabilește la art. 18 alin. (2) că ședinţele Consiliului de administraţie al CNPF pot fi publice sau închise. Ședințele închise având loc doar în cazul în care există pericolul prejudicierii pieţei financiare sau a participanţilor la ea. În condițiile enunțate, se relevă că publicarea deciziilor CNPF vine în concordanță cu dezideratul de asigurare a transparenței autorității publice, în condițiile unui cadru amplu, iar publicarea acestora doar după ce rămân definitive, ar veni în contradicție cu respectivul scop.
	Banca Națională a Moldovei	11	Privitor la pct. 8, ce vizează completare art. 20 cu alin. (6), propunem excluderea textului *„În cazul depunerii unei sesizări sau propuneri, Comisia Națională inițiază din oficiu o procedură administrativă, în cazul în care constată oportunitatea acesteia."*. Or, ținând cont de prevederile art. 69 alin. (2) din Codul administrativ, în cazul depunerii unei petiții, autoritatea publică este obligată să inițieze o procedură administrativă, iar potrivit art. 9 din Codul administrativ, în noțiunea de petiție se încadrează atât cererile, cât și sesizările și propunerile. Mai mult, potrivit art. 2 alin. (2) din Codul administrativ, *"anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile Codului numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor Codului*	**Se acceptă** Potrivit propunerii date, alin. (6) a fost exclus din prevederea proiectului vizată, iar alineatele următoare au fost renumerotate corespunzător.

			administrativ", însă o argumentare a necesității operării acestei derogări lipsește din documentele însoțitoare la proiect.	
Art. II. – Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 122-124, art. 195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolul 2 alineatul (1) se completează cu al doilea enunț cu următorul conținut: „În cazul în care profesionistul (creditorul) înaintează pretențiile garantului (fidejusorului), dispozițiile din prezenta lege se aplică corespunzător garantului (fidejusorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejusor.".	**Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării**	12	**La Art. II:** 1. Cu referire la completarea art. 2 alin. (1) cu al doilea enunț, menționăm că acesta nu este utilă, atât timp cât garantul și/sau fidejusorul sunt deja desemnați consumatori în sensul prevederilor Secțiunii 5, Capitolul XX din Codul civil.	**Nu se acceptă** Autorul are drept scop reglementarea situației în care fidejusorii vin cu obiecții nemijlocit pe marginea Contractului de credit, la semnarea implicită a căruia acesta nu a participat. Or, practica autorității din momentul preluării mandatului de protecție a drepturilor consumatorului a relevat necesitatea concretizării ariei de competență pe această filieră.
3. Articolul 25 se completează cu alineatele (8) – (15) cu următorul cuprins: „(8) Dispozițiile alin. (1)-(7) se aplică corespunzător reclamațiilor depuse de consumatori în adresa subiecților prevăzuți la art.4 alin.(2^1) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile produsului sau serviciului, precum și dacă din alin. (9)-(15) nu rezultă altfel. (9) Cerințele cu privire la modul de administrare a reclamațiilor și de raportare a acestora se stabilesc prin actul normativ al Comisiei Naționale a Pieței Financiare. (10) Termenul de soluționare a reclamațiilor este de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării reclamației de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2^1) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, dacă norma specială nu stabilește un termen special în acest sens. (11) În cazul petiției depuse cu nerespectarea cerinței stabilite la alin. (1), Comisia Națională a Pieței Financiare expediază originalul petiției în adresa subiectului prevăzut la art.4 alin.(2^1) din Legea nr.192/1998 privind Comisia	**Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării**	13	2. Completarea art. 25 din Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor cu alineatele (8) - (15) privind reglementări specifice în modul de administrare a reclamațiilor de către Comisia Națională a Pieței Financiare nu este oportună în contextul în care art. 2 alin. (1) din Legea 105/2003 privind protecția consumatorilor prevede, „prezenta lege stabilește cerințele generale de protecție a consumatorilor, de asigurare a cadrului necesar accesului neîngrădit la produse și servicii, informării complete asupra caracteristicilor principale ale acestora, apărării și asigurării drepturilor și intereselor legitime ale consumatorilor în cazul unor practici comerciale incorecte, participării acestora la fundamentarea și luarea de decizii ce îi interesează în calitate de consumatori". Propunerile de completare contravin normei menționate supra, deoarece art. 25 prevede modul general de depunere și soluționare a reclamațiilor consumatorilor, nu și careva norme distincte pentru cele 11 autorități abilitate cu funcții de protecție a consumatorilor existente în Republica Moldova. În context, normele propuse urmează a fi încadrate în Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, în măsura în care acestea țin nemijlocit de reglementarea cadrului juridic aferent serviciilor financiare.	**Se acceptă** Amendamentul a fost exclus. În același timp, ținând cont de obiecția înaintată de Ministerul Justiției (a se vedea pct. 18 din compartimenul ***Expertizare***), dispozițiile propuse au fost incluse în Legea nr. 192/1998. Astfel, proiectul a fost completat după cum urmează: „***Art. I.*** *– Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117 – 126 BIS), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: ...* *5. Se completează cu articolul (9^1) cu următorul cuprins:* *„Art.9^1. – (1) Consumatorul depune o reclamație, inițial, în adresa subiectului prevăzut la art.4 alin.(2^1), dacă consideră că acesta nu a respectat Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, normele speciale ce reglementează serviciul financiar prestat sau obligațiile asumate în temeiul contractului încheiat.*

Națională a Pieței Financiare, vizat în aceasta, cu informarea petiționarului despre acest fapt. (12) Subiectul prevăzut la art.4 alin.(2^1) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare urmează să soluționeze petiția (reclamația) în termenul stabilit la alin.(3) și să remită răspunsul la adresa indicată de consumator (petiționar). (13) Dacă consumatorul nu este de acord cu rezultatul examinării petiției (reclamației) de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2^1) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, acesta este în drept să depună o nouă petiție la Comisia Națională a Pieței Financiare sau să se adreseze, conform procedurii civile, în instanța de judecată. (14) Prevederile prezentului articol se aplică corespunzător reclamațiilor depuse de către consumatorii de servicii de asigurare facultativă, de către asigurați și de către persoanele păgubite, indiferent dacă sunt persoane fizice sau juridice, în cazul serviciilor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule. (15) Prevederile prezentului articol nu se aplică cererilor înaintate către asigurător pentru care legea specială prevede termene distincte de soluționare.”.				*(2) Cerințele cu privire la modul de administrare a reclamațiilor și de raportare a acestora se stabilesc prin actul normativ al Comisiei Naționale.* *(3) Termenul de soluționare a reclamațiilor este de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării reclamației de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2^1), dacă norma specială nu stabilește un termen special în acest sens.* *(4) În cazul refuzului de a soluționa reclamația, subiectul prevăzut la art.4 alin.(2^1) prezintă consumatorului refuzul în scris. Neprezentarea răspunsului în termenul stabilit la alin.(3) se consideră refuz tacit.* *(5) În cazul în care nu este de acord cu rezultatul examinării reclamației de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2^1), consumatorul este în drept să depună o petiție în adresa Comisiei Naționale sau să se adreseze, conform procedurii civile, în instanța de judecată. În cazul depunerii unei petiții în adresa Comisiei Naționale, consumatorul trebuie să anexeze la petiție dovada respectării cerinței stabilite la alin. (1).* *(6) Comisia Națională, în limita competențelor, examinează petițiile conform procedurii şi în termenele stabilite de Codul administrativ.* *(7) În cazul petiției depuse cu nerespectarea cerinței stabilite la alin. (1), Comisia Națională expediază originalul petiției în adresa subiectului prevăzut la art.4 alin.(2^1), vizat în aceasta, cu informarea petiționarului despre acest fapt.* *(8) Subiectul prevăzut la art.4 alin.(2^1) urmează să soluționeze petiția*

				(reclamația) în termenul stabilit la alin.(3) și să remită răspunsul la adresa indicată de consumator (petiționar). *(9) Dacă consumatorul nu este de acord cu rezultatul examinării petiției (reclamației) de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2[1]), acesta este în drept să depună o nouă petiție la Comisia Națională sau să se adreseze, conform procedurii civile, în instanța de judecată.* *(10) Prezentul articol se aplică corespunzător reclamațiilor depuse de către consumatorii de servicii de asigurare facultativă, de către asigurați și de către persoanele păgubite, indiferent dacă sunt persoane fizice sau juridice, în cazul serviciilor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule.* *(11) Prezentul articol nu se aplică cererilor înaintate către asigurător pentru care legea specială prevede termene distincte de soluționare.*".
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	14	II. Art. II. – Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 122-124, art. 195), cu modificările ulterioare. **1)** Pct. 3 prevede completarea Art. 25 inclusiv cu alin. (12) cu următorul cuprins: *„(12) Subiectul prevăzut la art. 4 alin. (2[1]) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare urmează să soluționeze petiția (reclamația) în termenul stabilit la alin. (3) și să remită răspunsul la adresa indicată de consumator (petiționar)*." La art. 25 alin. (3) nu este stabilit termenul de soluționare a reclamației dar termenul de notificare a consumatorului în privința expertizei. Termenul dat este stabilit la noul alin. (10) din art. 25. Respectiv, se propune următoarea redacție: *„(12) Subiectul prevăzut la art. 4 alin. (2[1]) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare urmează să soluționeze petiția (reclamația) în termenul stabilit*	**Nu se acceptă** **Se comentează** Având în vedere obiecțiile înaintate de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării în procesul de ***Avizare şi consultare publică repetată***, cât și de Ministerul Justiției (a se vedea pct. 18 din compartimentul ***Expertizare***), pct. 3 a fost exclus. Dispozițiile propuse au fost incluse în Legea nr. 192/1998 iar referința realizată la termenul de examinare.

			*la alin**. (10)** și să remită răspunsul la adresa indicată de consumator (petiționar).”.*	
	Centrul European al Consumatorului din Republica Moldova	15	I. La Art. II din proiectul de lege, care prevede modificarea Legii nr.105/2003 privind protectia consumatorilor: 1. La redactia noului alin. (10) din art. 25, propunem substituirea sintagmei „*15 zile lucrătoare*” cu sintagma „*14 zile calendaristice*” pentru a asigura uniformitatea reglementărilor ce tin de drepturile consumatorilor. Totodată, prevederile actuale din art. 9 lit. j), art. 10 lit. j), art. 21 alin. (1), art. 35 alin. (3) lit. p), din Legea nr.105/2003 privind protectia consumatorilor, prevăd ca termen general pentru soluționarea reclamațiilor din partea agentului economic (profesionistului) - 14 zile calendaristice din momentul înregistrării reclamației depuse de consumator. Considerăm că o derogare de la acest termen unitar ar fi de natură să afecteze negativ drepturile consumatorilor și să genereze confuzie, în special în contextul unui grad redus de informare a populației cu privire la normele aplicabile. În acest sens, apreciem ca absolut necesară menținerea termenului unic și clar pentru soluționarea reclamațiilor, de 14 zile calendaristice, aplicabil tuturor profesioniștilor, indiferent de domeniul de activitate, calculat de la momentul recepționării și înregistrării reclamației.	**Nu se acceptă** **Se comentează** Termenul stabilit pentru soluționarea reclamațiilor conexe serviciilor financiare se califică a fi un temen special, care nu se racordează termenului general prevăzut de Legea nr. 105/2003, întrucât este determinat de complexitatea raporturilor juridice pe piața financiară. Termenul propus este în consonanță cu recomandările formulate de organismele internaționale și care se cuprind în: EU – EIOPA Guidelines on Complaints-Handling by Insurance Undertakings; WORLD BANK - Complaints Handling within Financial Service Providers; EU – EBA Guidelines on complaints handling by credit servicers under CSD Directive. Cu toate aceste, urmare a argumentelor, prezentate de reprezentanții părților interesate în cadrul ședințelor de dezbateri publice asupra proiectului vizat din data de 30.01.2025 și 31.01.2025, termenul de soluționare a reclamațiilor a fost extins până la 15 zile lucrătoare. Totodată, având în vedere obiecțiile înaintate de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării în procesul de ***Avizare şi consultare publică repetată***, cât și de Ministerul Justiției (a

				se vedea pct. 18 din compartimentul ***Expertizare***), pct. 3 a fost exclus. Reglementările ce vizează aspectele date, au fost incluse în Art. I din proiect ce vizează modificarea Legii nr. 192/1998.
		16	2. Totodată, propunem completarea art. 25 din Legea nr.105/2003, cu un nou alineat, alineatul (16) cu următorul conținut: „(16) potrivit prevederilor art.14 alin. (1), reclamațiile consumatorilor în domeniul serviciilor financiare în care se invocă utilizarea practicilor comerciale incorecte de către prestatorii de servicii, se depun direct la Comisia Națională a Pieței Financiare, sub formă de sesizări, sau alternativ, prin procedura civilă, în instanta de judecată. Prestatorii de servicii, în cazul în care nu sunt de acord cu sesizarea, trebuie să prezinte dovezi privind incorectitudinea afirmațiilor expuse în sesizare în legătură cu practica comercială întreprinsă și sânt obligați, la solicitarea instanței judecătorești sau Comisiei Naționale a Pieței Financiare, să le pună acestora la dispoziție documente probatoare.	**Nu se acceptă** Nu se relevă oportunitatea stabilirii unei norme derogatorii pentru cazurile de invocare a practicilor comerciale incorecte. Totodată, în condițiile prevederilor normative, CNPF în temeiul concluziilor formulate în baza caracterului repetitiv al unor acţiuni/inacţiuni ale participantului, relevate din petiţiile examinate, poate iniția o procedură administraivă de control, în speță, în vederea identificării practicilor comerciale incorecte. **Se comentează** Având în vedere obiecțiile înaintate de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării în ***Avizare şi consultare publică repetată***, cât și de Ministerul Justiției (a se vedea pct. 18 din compartimentul ***Expertizare***), pct. 3 a fost exclus.
	Banca Națională a Moldovei	17	La pct. 3, ce vizează completarea art. 25 cu alin. (8), urmează a se preciza sensul vizat prin textul *„în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularităţile produsului sau serviciului, precum și dacă din alin. (9)-(15) nu rezultă altfel.”*, or, în absența unei previzibilități a normei, aceasta poate genera dificultăți în aplicare. Spre exemplu, nu este clar modul, subiectul și în baza căror criterii va fi evaluat faptul că aplicarea legii este ”exclusă de particularitățile produsului sau serviciului”. Totodată, propunem reevaluarea și a dispozițiilor care se referă la reglementarea prin act normative al CNPF a cazurilor când nu se aplică dispozițiile alin. (1)-(7) (spre exemplu, în baza art. 25 alin. (9)), or, din considerente de claritate, înțelegem că situațiile în care legea nu se aplică ar urma să fie reglementate la nivel de lege, similar precizării situațiilor când aceasta se aplică.	**Se comentează** Având în vedere obiecțiile înaintate de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării în procesul de ***Avizare şi consultare publică repetată***, precum și de Ministerul Justiției (a se vedea pct. 18 din compartimentul ***Expertizare***), pct. 3 a fost exclus. Dispozițiile propuse au fost incluse în Legea nr. 192/1998.
		18	De asemenea, privitor la completarea art. 25 cu alin. (10), reiterăm că nu este clar sensul vizat prin textul *„dacă norma special nu stabileşte un termen special în acest sens”*. Or, norma	**Se comentează** Având în vedere obiecțiile înaintate de Ministerul Dezvoltării Economice și

			respectivă înțelegem că deja este una special în raport cu alte dispoziții ale aceleiași Legi. În plus, atenționăm că, în corelare cu unele legi speciale (precum Legea nr. 114/2012, care la art. 104 prevede la fel un termen pecial), ar putea apărea un conflict de norme special. În acest sens, spropunem să se precizeze intenția autorului (eventual, în documentele însoțitoare ale proiectului), spre exemplu, dacă în cazul aplicării art. 104 din Legea nr. 104/2012, se va aplica termenul legal prevăzut de acesta sau termenul propus prin proiect.	Digitalizării în procesul de ***Avizare şi consultare publică repetat***ă, precum și de Ministerul Justiției (a se vedea pct. 18 din compartimentul ***Expertizare***), pct. 3 a fost exclus. Totodată, având în vedere propunerea expusă de Ministerul Justiției (a se vedea pct. 6 din compartimentul ***Ședințe interinstituționale (prin corespondență e-mail la data de 27.05.2025, format fizic la MJ la data de 02.06.2025)***), Art. I din proiect a fost completat cu pct. 4, care prevede completarea Legii nr. 192/1998 cu art. 8^2. **Nu se acceptă** Normele din Legea nr. 192/1998, care stabilesc careva termene, vor avea caracter general, în sensul art. 5 alin. (2) din Legea nr. 100/2017. Legea nr. 114/2012, la art. 104 alin. (2) și alin. (3), conține norme cu caracter special, în sensul art. 5 alin. (3) din Legea nr. 100/2017.
		19	Referitor la completarea art. 25 cu alin. (14), reiterăm necesitatea precizării intenției autorului în partea ce ține de textul *„Prevederile prezentului articol se aplică corespunzător reclamațiilor depuse de către consumatorii de servicii de asigurare facultativă, de către asigurați și de către persoanele păgubite, iniferent dacă sunt persoane fizice sau juridice […]”*, or, potrivit Legii nr. 105/2023 *„consumator”* este *„orice persoană fizică […]”*. Aceeași idee, pare să fie sugerată inclusive de modificarea ce vizează art. 90 din Legea nr. 92/2022.	**Se comentează** Având în vedere obiecțiile înaintate de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării în procesul de ***Avizare şi consultare publică repetată***), precum și de Ministerul Justiției (a se vedea pct. 18 din compartimentul ***Expertizare***), pct. 3 a fost exclus. Totodată, având în vedere propunerea expusă de Ministerul Justiției (a se vedea pct. 6 din compartimentul ***Ședințe interinstituționale (prin corespondență e-mail la data de 27.05.2025, format fizic la MJ la data de 02.06.2025)***), Art. I din proiect a fost completat cu pct. 4, care prevede completarea Legii nr. 192/1998 cu art. 8^2.
		20	Completarea art. 25 cu alin. (15) o considerăm redundantă, în condițiile în care prin completarea propusă la art. 25 alin. (10) deja se derogă de la termene.	**Se comentează** Având în vedere obiecțiile înaintate de Ministerul Dezvoltării Economice și

				Digitalizării în procesul de ***Avizare şi consultare publică repetată***, precum și de Ministerul Justiției (a se vedea pct. 18 din compartimentul ***Expertizare***), pct. 3 a fost exclus.
4. Articolul 37: la alineatul (2), cuvintele „efectuează controlul respectării” se substituie cu cuvintele „supraveghează respectarea”, iar cuvântul ”sesizarea” se substituie cu cuvântul ”cererea”; la alineatul (4), cuvântul „intentează” se substituie cu cuvintele „poate intenta o”.	**Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)**	21	**2)** Pct. 4 prevede modificarea art. 37; la alin. (4), cuvântul *„intentează”* se substituie cu cuvintele *„poate intenta o”*. Întrucât clauzele abuzive pot fi excluse prin acord bilateral sau unilateral în temeiul modificării propuse prin prezentul proiect de lege în art. 15, alin. (6^3), după emiterea deciziei/actului de constatare a clauzelor abuzive de către CNPF, considerăm necesară introducerea excepției de la intentarea acțiunii în instanță, atunci când clauzele abuzive au fost excluse până la intentarea acțiunii în judecată. Se propune următoarea redacție a art. 37, alin. (4): *„(4) În cazul constatării clauzelor abuzive în contractul încheiat cu consumatorul, Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare şi Protecţia Consumatorilor sau, după caz, Comisia Naţională a Pieţei Financiare întocmeşte act de constatare şi poate intenta o acţiune în instanţa de judecată în vederea solicitării constatării nulităţii acestor clauze,* ***cu excepția cazului când autoritatea de supraveghere a fost notificată despre faptul că clauzele abuzive au fost excluse din contract****”*.	**Nu se acceptă** Potrivit art. 328 alin. (2) din Codul civil, nulitatea absolută nu poate fi înlăturată prin confirmarea de către părţile actului lovit de nulitate sau succesorii acestora, spre deosebire de nulitatea relativă, care, în acord cu art. 330 alin. (2) din aceeași lege, poate fi acoperită prin voința expresă sau tacită a persoanei în al cărei interes este stabilită nulitatea. Prin urmare, chiar și în situația în care clauzele, constatate drept abuzive prin decizia CNPF, vor fi excluse prin acord bilateral sau unilateral de către profesionist, CNPF, în condițiile legii este ținută să înainteze o acțiune în instanța de judecată în vederea excluderii acestor clauze.
Art. III. – Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214 – 220, art. 704), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolul 11 se completează cu literele u) și v) cu următorul cuprins: „u) deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare aferente obligațiilor pecuniare; v) deciziile Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor emise în conformitate cu prevederile art. 35 alin. (4) din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor.”.	**Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)**	22	**III. Art. III. – Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214 – 220, art. 704), cu modificările ulterioare.** **1)** La pct. 1 ce vizează completarea art. 11, se propune introducerea sintagmei *„, în partea ce ține de încasarea amenzii*”. Urmează a fi considerată concretizarea că documentul executoriu poate fi decizia CNPF doar în partea ce ține de încasarea amenzii. Acțiunile reparatorii urmează exclusiv să facă obiectul unei acțiuni în instanța de judecată pentru a nu îngrădi dreptul de apărare consfințit de art. 20 din Constituție, or nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.	**Nu se acceptă** Obligațiile pecuniare pot rezulta nu doar din decizii, prin care se aplică amenzi. De exemplu, deciziile adoptate de CNPF, prin care se dispune aplicarea art. 15 alin. (9^1) din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, dau naștere obligațiilor pecuniare pentru creditor. Respectiv, obligațiile pecuniare nu pot fi asociate doar cu amenzile aplicate.
	Centrul European al Consumatorului din Republica Moldova	23	II. La art. III din proiectul de lege: În formula actuală, completarea art. 11 din Codul de executare prin introducerea literelor u) si v) limitează efectul de titlu executoriu doar la deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare și ale Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor. Totuși, această soluție legislativă nu acoperă toate autoritățile publice care, potrivit art. 36 din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, au atribuții legale în domeniul	**Nu se acceptă** Oportunitatea amendamentului propus urmează a fi discutată și apreciată, nemijlocit de autoritățile respective.

			protecției consumatorilor și competența de a emite decizii în baza art. 35 alin. (4) din aceeași lege. În contextul prevederilor art. 36 alin. (2) din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, care stipulează că „autoritățile indicate la alin. (2) realizează, în limita domeniilor de competență, atribuțiile generale prevăzute la art. 35 alin. (4) lit. a), d)-k), o)-bb) și aplică corespunzător prevederile prezentei legi", devine evident că efectul de titlu executoriu nu trebuie limitat doar la deciziile ISSPNPC și CNPF. Aceste atribuții sunt exercitate și de alte autorități sectoriale, precum ANSA, ANRE, ANRCETI etc., care aplică dispozițiile legii și emit decizii în domeniul protecției consumatorilor în baza competențelor lor specifice. Limitarea efectului executoriu doar la deciziile unor autorități selectate creează un dezechilibru în aplicarea legii, afectând uniformitatea reglementărilor și eficiența protecției consumatorului. Prin urmare, se impune completarea art. 11 din Codul de executare cu o literă nouă, care să prevadă în mod expres caracterul executoriu al deciziilor emise de toate autoritățile prevăzute la art. 36 din Legea nr. 105/2003, în temeiul art. 35 alin. (4), după cum urmează: „*w) Deciziile altor organe ale administrației publice abilitate cu funcții de protecție a consumatorilor prevăzute la art. 36 din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor emise în temeiul art. 35 alin. (4) din aceeași lege.".* Această completare va contribui la asigurarea unui cadru normativ uniform, va evita tratamentul diferențiat între autoritățile cu competențe similare și va spori forța executorie a măsurilor dispuse în interesul protejării consumatorilor.	
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	24	2. **Art. III. Punctul 1** (completarea art. 11 a Codului de Executare) se propune introducerea sintagmei „„ în partea ce ține de încasarea amenzii". Considerăm concretizarea că documentul executoriu poate fi decizia CNPF doar în partea ce ține de încasarea amenzii. Acțiunile reparatorii urmează <u>exclusiv</u> să facă obiectul unei acțiuni în instanța de judecată pentru a nu îngrădi dreptul de apărare consfințit de art. 20 din Constituție, <u>or nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție</u>.	**Nu se acceptă** Obligațiile pecuniare pot rezulta nu doar din decizii, prin care se aplică amenzi. De exemplu, deciziile adoptate de CNPF, prin care se dispune aplicarea art. 15 alin. (9^1) din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, dau naștere obligațiilor pecuniare pentru creditor. Respectiv, obligațiile pecuniare nu pot fi asociate doar cu amenzile aplicate.
Art. IV. – Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 112 – 116, art. 506), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:	**Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării**	25	La Art. IV: Art. 3 din Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 prevede că, „asociație de economii și împrumut, denumită în continuare asociație, – organizație necomercială cu statut juridic special, constituită benevol de persoane fizice și juridice, asociate pe principii comune, care acceptă de la membrii săi depuneri de economii, le acordă acestora împrumuturi,	**Se acceptă parțial** Argumentele autorului proiectului au fost expuse în Nota de fundamentare. Adițional, a se vedea comentariul de la pct. 82.

1. Articolul 4 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins: „(6) Asociația are obligația de a primi și a înregistra reclamațiile de la membrii săi, care au depuneri de economii sau sunt beneficiari de împrumut pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau de cea profesională, și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor în condițiile prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.”.			precum și alte servicii financiare, în conformitate cu categoria licenței pe care o deține”. Subsidiar, potrivit noțiunii prevăzute la art. 1 din Legea nr. 105/2003, „consumator – orice persoană fizică ce intenționează să comande sau să procure ori care comandă, procură sau folosește produse, servicii pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau profesională”. Respectiv, completarea Legii asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 cu un mecanism de gestionare a reclamațiilor membrilor asociației prin prisma celui prevăzut în Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor este incorectă, or reieșind din normele menționate supra, membrii asociațiilor de economii și împrumut nu întrunesc criteriile determinante ale noțiunii de consumator. Astfel, se propune excluderea pct. 1 din Art. IV al proiectului sau instituirea unui mecanism distinct de gestionare a reclamațiilor membrilor asociațiilor de economii și împrumut. În context, obiecția este valabilă și pentru Art. VII pct. 1 (clienții societăților de investiții), Art. XII (investitori în organisme de plasament colectiv alternative) și Art. XIII (participanții sau beneficiarii sistemului de pensii facultative) având în vedere faptul că subiecții menționați nu întrunesc calitatea de consumator.	Totodată, având în vedere obiecțiile Ministerului Justiției (pct. 24), Art. IV din proiect se va expune în următoarea redacție: „***Art. IV. –*** *Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 112 – 116, art. 506), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:* *1. Articolul 9 se completează cu alineat nou cu următorul cuprins:* *„(3) Asociația are obligația de a primi și a înregistra reclamațiile de la membrii săi, care au depuneri de economii sau sunt beneficiari de împrumut pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau de cea profesională, și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor în condițiile prevăzute de Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare.* *2. La articolul 10, literele h) și i) se abrogă.*”. Potrivit amendamentului de la pct. 1 Art. IV din proiect, reclamațiile membrilor AEÎ se vor examina în modul stabilit de Legea nr. 192/1998. În acest sens, Art. I din proiect a fost completat cu pct. 4 (a se vedea comentariile de la pct. 6 din compartimentul ***Ședințe interinstituționale (prin corespondență e-mail la data de 27.05.2025, format fizic la MJ la data de 02.06.2025)***).
	Banca Națională a Moldovei	26	La pct. 1, ce ține de completarea art. 4 cu alin. (6) din Legea nr. 139/2007, în scopul asigurării procesului de examinare a reclamațiilor atât a consumatorilor cât și a persoanelor care desfășoară activitate profesionistă, precum și pentru a asigura o abordare uniformă în raport cu entitățile supravegheate, propunem substituirea alineatului propus în proiect cu un articol separat – art.4[1], cu următorul cuprins: *„Articolul 4[1]. Examinarea reclamațiilor*	**Nu se acceptă** Având în vedere obiecțiile Ministerului Justiției (pct. 24), Art. IV din proiect se va expune în următoarea redacție: „***Art. IV. –*** *Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 112 – 116, art. 506),*

			(1) Asociația elaborează și aprobă reglementări interne privind procedura de depunere de către membrii săi a reclamaţiilor şi soluţionarea disputelor în legătură cu drepturile şi obligaţiile ce decurg din prezenta lege. *(2) Asociația examinează reclamaţia membrului şi comunică decizia sa în cel mult 15 zile lucrătoare de la primirea reclamaţiei.* *(3) În situații excepționale, dacă răspunsul nu poate fi oferit în termen de 15 zile lucrătoare din motive independente de voința asociației, aceasta este obligată să transmită un răspuns provizoriu, în care indică explicit motivele pentru care răspunsul la reclamație va ajunge cu întârziere și termenul în care membrul va primi răspunsul final. Termenul pentru primirea răspunsului final nu poate depăși 35 de zile lucrătoare de la primirea reclamației."*	*cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:* *1. Articolul 9 se completează cu alineat nou cu următorul cuprins:* *„(3) Asociația are obligația de a primi şi a înregistra reclamațiile de la membrii săi, care au depuneri de economii sau sunt beneficiari de împrumut pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau de cea profesională, şi de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor în condițiile prevăzute de Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare.* *2. La articolul 10, literele h) şi i) se abrogă.*". Astfel, potrivit amendamentului propus de la pct. 1 Art. IV din proiect, reclamațiile membrilor AEÎ se vor examina în modul stabilit de Legea nr. 192/1998. În acest sens, Art. I din proiect a fost completat cu pct. 4 (a se vedea comentariile de la pct. 6 din compartimentul ***Ședințe interinstituționale (prin corespondență e-mail la data de 27.05.2025, format fizic la MJ la data de 02.06.2025)***).)..
Art. V. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78 – 84, art. 100), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 3. Articolul 293[2]: la alineatul (4), textul „prevăzute de legislația cu privire la serviciile de plată" se substituie cu textul „în relațiile cu consumatorii, prevăzute la art.2 alin.(2) pct.15, art.35 alin.(1)-(4) și (6), art.36-40, art.42, art.43, art.44 alin.(1), (2)-(7) și art.45-48 din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică", iar	**Banca Națională a Moldovei**	27	Referitor la modificarea art. 293[2] din Codului contravențional, expusă la pct. 3, comunicăm că prevederile la care se fac referință, prin norma propusă în proiect, nu cuprind toate dispozițiile din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică care vizează relația dintre prestatorul de servicii de plată și consumator, de asemenea se face referință la un anumit articol și la câteva alineate din el, însă toate alineatele articolului au legătură între ele, o asemenea selecție fiind incertă (câteva exemple de astfel de situații - art.44 alin. (1), (2)-(7), art. 58 alin. (1), (2), (4) și (5), art. 59 alin. (1), (2), (4)-(8)). Astfel, luând în considerare cele expuse, propunem mai jos o redacție a textului din proiect, în așa fel încât să fie acoperite toate normele necesare pentru protecția consumatorilor, care vor fi în sarcina Comisiei Naționale a Pieței Financiare:	**Nu se acceptă** Deși propunerea de completare a art. 93 din Legea nr. 114/2012 cu un alineat nou, conține enumerarea articolelor care conțin reglementări aflate în sfera de competență a CNPF privind protecția consumatorilor, aceste dispoziții nu presupun, în mod necesar, existența unor fapte ce atrag răspunderea contravențională. Respectiv, urmare a analizării și simulării situațiilor ipotetice, autorul proiectului a identificat doar o serie de norme, nerespectarea cărora impune aplicarea sancțiunii contravenționale.

textul „de la 60 la 120” se substituie cu textul „de la 100 la 200”; alineatul (5) va avea următorul cuprins: „(5) Încălcarea de către prestatorii de servicii de plată prevăzuți la art.5 alin.(1) lit.a)-d) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică a art.50 alin.(1)-(5) și (7), art.51, art.52 alin.(4)-(5), art.521 –524, art.53 alin.(3)-(7), art.55, art.56 alin. (1)-(5) și (7), art.57, art.58 alin.(1), (2), (4) și (5), art.59 alin.(1), (2), (4)-(8), art.60, 601, art.61 alin.(1)-(4), art.62 alin.(3)-(5), art.63, art.631 alin.(3), art.64, art.65, art.66 alin.(1), art.67, art.69 alin.(2)-(21), art.70 alin.(2)-(6), (71), (8)-(11), art.701 alin.(1), art.77 alin.(4), (6) și (7) și art.104 alin.(2), (3) și (5) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, în relațiile cu consumatorii, se sancţionează cu amendă de la 90 la 120 de unităţi convenţionale aplicată persoanei cu funcţie de răspundere, cu amendă de la 100 la 500 de unităţi convenţionale aplicată persoanei juridice .”. 8. Articolul 305 va avea următorul cuprins: „**Articolul 305.** Încălcarea regulilor de activitate în domeniul asigurărilor (1) Nerespectarea de către asigurător a cerinţelor legale referitoare la documentele ce se includ obligatoriu în dosarul de daune, potrivit art. 22 alin. (4) din Legea nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule, se sancţionează cu amendă de la 200 la 400 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei juridice. (2) Refuzul asigurătorului de a deschide dosarul de daune, se sancţionează cu amendă de la 200 la 500 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei juridice.			- la alineatul (4), textul „prevăzute de legislația cu privire la serviciile de plată” se substituie cu textul „în relațiile contractuale cu consumatorii, prevăzute la art. 2 alin. (2) pct. 15) și Capitolul IV din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică”; - alineatul (5) va avea următorul cuprins: „(5) Încălcarea de către prestatorii de servicii de plată prevăzuți la art. 5 alin. (1) lit. a) - d) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică a art. 49, art. 50 alin.(1)-(5) și (7), art. 51, art. 52, art. 52^1 alin. (5), art. 52^2 alin. (1), (2), art. 52^3 alin. (2) lit. a), b), d), e), f), art. 52^4 alin. (3), art. 53 alin. (1)-(4), (6), (7), art. 54-65, art. 66 alin. (1), art. 67 – 70, art. 70^1 alin. (1), (2), art. 71, art. 77 alin. (2)-(7) și art. 104 din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, în relațiile cu consumatorii.”.	
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	28	**IV. Art. V. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78 – 84, art. 100), cu modificările ulterioare.** **1)** Cu privire la propunerile de modificare a art. 305 Încălcarea regulilor de activitate în domeniul asigurărilor, comunicăm următoarele. Articolul 305 din Codul contravențional a fost supus revizuirii prin Legea nr. 214 din 20.07.2023, în vigoare din 03.08.2023, urmare transferului atribuției de supraveghere a activității de asigurare de la Comisia Națională a Pieței Financiare la Banca Națională a Moldovei. Versiunea actuală a articolului 305 reprezintă o expunere a contravențiilor care pot fi constatate de CNPF și care sunt specifice activității de protecție a consumatorilor. Noul proiect promovează, de fapt, măsuri de supraveghere a activității de asigurare care sunt de competența autorității de supraveghere și nu pot fi declarate după natura lor drept contravenții. Adițional, Nota de fundamentare asupra proiectului în partea ce ține de modificarea Codului Contravențional nu descrie faptul că autorii proiectului au propus majorarea cuantumului amenzilor. In opinia noastră proiectul nu definește principiile după care autoritatea va verifica situațiile când refuzul asiguratorului este motivat sau constituie o tergiversare. De principiu, cu referire la modificarea propusă, se consideră că proiectul promovează o suprapunere de competente între Comisia Națională a Pieței Financiare și instanța de judecată.	**Nu se acceptă** Autorul proiectului a venit în Nota de fundamentare cu argumentări referitor la amendarea cuantumului sancțiunilor pecuniare (amenzilor), în raport cu toți prestatorii de servicii financiare în raport cu consumatorii. Contravențiile, menționate în art. 305 din Proiect, sunt în consonanță cu încălcările pasibile de a fi sancționate anterior de către CNPF în condițiile legii și actului normativ privind gradualizarea sancțiunilor în domeniul asigurărilor. Amendamentele operate la art. 305 au fost propuse reieșind din atribuțiile CNPF prevăzute la art. 4 alin.(2^1), alin. (2^2) și alin. (2^3) din Legea nr. 192/1998.
	CA „Grawe Carat Asigurări” SA	29	7. Nu susținem modificarea art.305 Codul contravențional. Articolul 305 din Codul contravențional a fost supus revizuirii	**Nu se acceptă**

(3) Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către asigurător a obligațiilor referitoare la constatarea pagubelor și/sau stabilirea și plata despăgubirilor și/sau a îndemnizațiilor de asigurare, precum și încălcarea termenelor stabilite pentru aceste proceduri, inclusiv prin tergiversarea nemotivată a achitării despăgubirii și/sau a îndemnizațiilor de asigurare, se sancționează cu amendă de la 50 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice. (4) Nerespectarea de către asigurător și intermediarul în asigurări a normelor legale referitor la furnizarea informațiilor privind produsul de asigurare, conform art. 89^1 din Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare, se sancționează cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice. (5) Încheierea de către asigurător sau intermediarul în asigurări a contractelor de asigurare, cu încălcarea normelor legale și/sau cu încălcarea prevederilor condițiilor de asigurare, se sancționează cu amendă de la 100 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”. **9.** Articolul 307 se abrogă.			prin Legea nr.214 din 20.07.2023, în vigoare 03.08.2023 ca urmare a transferului atribuției de supraveghere a activității de asigurare de la Comisia Naționala a Pieței Financiare la Banca Națională a Moldovei. Versiunea actuală a articolului 305 din Codul contravențional reprezintă o expunere a contravențiilor care pot fi constatate de Comisia Națională si care sunt specifice activității de protecție a consumatorilor. Noul proiect de fapt promovează mai mult masuri de supraveghere a activității de asigurare care sunt de competența autorității de supraveghere si nu pot fi declarate după natura lor ca contravenții. Adițional Nota de fundamentare asupra proiectului in partea ce tine de modificarea Codului Contravențional nu descrie faptul ca autorii proiectului au propus majorarea cuantumului amenzilor. In opinia noastră proiectul nu definește principiile după care autoritatea va verifica situațiile când refuzul asiguratorului este motivat sau constituie o tergiversare. Si de principiu in această parte proiectul promovează o suprapunere de competente intre Comisia Națională a Pieței Financiare si instanța de judecata.	Autorul proiectului a venit în Nota de fundamentare cu argumentări referitor la amendarea cuantumului sancțiunilor pecuniare (amenzilor), în raport cu toți prestatorii de servicii financiare în raport cu consumatorii. Contravențiile, menționate în art. 305 din Proiect, sunt în consonanță cu încălcările pasibile de a fi sancționate anterior de către CNPF în condițiile legii și actului normativ privind gradualizarea sancțiunilor în domeniul asigurărilor. Amendamentele operate la art. 305 au fost propuse reieșind din atribuțiile CNPF prevăzute la art. 4 alin.(2^1), alin. (2^2) și alin. (2^3) din Legea nr. 192/1998.
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	30	Nu susținem modificarea art.305 Codul contravențional. Articolul 305 din Codul contravențional a fost supus revizuirii prin Legea nr.214 din 20.07.2023, în vigoare 03.08.2023 ca urmare a transferului atribuției de supraveghere a activității de asigurare de la Comisia Naționala a Pieței Financiare la Banca Națională a Moldovei. Versiunea actuală a articolului 305 din Codul contravențional reprezintă o expunere a contravențiilor care pot fi constatate de Comisia Națională si care sunt specifice activității de protecție a consumatorilor. Noul proiect de fapt promovează mai mult masuri de supraveghere a activității de asigurare care sunt de competența autorității de supraveghere si nu pot fi declarate după natura lor ca contravenții. Adițional Nota de fundamentare asupra proiectului in partea ce tine de modificarea Codului Contravențional nu descrie faptul ca autorii proiectului au propus majorarea cuantumului amenzilor. In opinia noastră proiectul nu definește principiile după care autoritatea va verifica situațiile când refuzul asiguratorului este motivat sau constituie o tergiversare. Si de principiu in această parte proiectul promovează o suprapunere de competente intre Comisia Națională a Pieței Financiare si instanța de judecata.	**Nu se acceptă** Autorul proiectului a venit în Nota de fundamentare cu argumentări referitor la amendarea cuantumului sancțiunilor pecuniare (amenzilor), în raport cu toți prestatorii de servicii financiare în raport cu consumatorii. Contravențiile, menționate în art. 305 din Proiect, sunt în consonanță cu încălcările pasibile de a fi sancționate anterior de către CNPF în condițiile legii și actului normativ privind gradualizarea sancțiunilor în domeniul asigurărilor. Amendamentele operate la art. 305 au fost propuse reieșind din atribuțiile CNPF prevăzute la art. 4 alin.(2^1), alin. (2^2) și alin. (2^3) din Legea nr. 192/1998.
	Banca Națională a Moldovei	31	La pct. 9, urmează a se argumenta necesitatea abrogării art. 307 (*„Încălcarea regulilor activității de intermediere în asigurări și/sau în reasigurări”)* .	**Seacceptă** Nota de fundamentare a fost completată cu argumentarea corespunzătoare.
Art. VI. – Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova,	**Banca Națională a Moldovei**	32	Cu referire la **art. VI**, ce vizează modificarea Legii nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică (în continuare – Legea nr. 114/2012):	**Nu se acceptă** Deși propunerea de completare a art. 93 din Legea nr. 114/2012 cu un alineat nou, conține enumerarea articolelor

2012, nr. 193 – 197, art. 661), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 3. Articolul 93: articolul se completează cu alineatul (31) cu următorul cuprins: „(31) Comisia Națională a Pieței Financiare verifică respectarea prevederilor art.2 alin.(2) pct.15, art.35 alin.(1)-(4) și (6), art.36-40, art.42, art.43, art.44 alin.(1), (2)-(7), art.45-48, art.50 alin.(1)-(5) și (7), art.51, art.52 alin.(4)-(5), art.52^1–52^4, art.53 alin.(3)-(7), art.55, art.56 alin.(1)-(5) și (7), art.57, art.58 alin.(1), (2), (4) și (5), art.59 alin.(1), (2), (4)-(8), art.60, 60^1, art.61 alin.(1)-(4), art.62 alin.(3)-(5), art.63, art.63^1 alin.(3), art.64, art.65, art.66 alin.(1), art.67, art.69 alin.(2)-(21), art.70 alin.(2)-(6), (7^1)-(11), art.70^1 alin.(1), art.77 alin.(4), (6) și (7) și art.104 alin.(2), (3) și (4), de către prestatorii de servicii de plată, indicați la art.5 alin.(1) lit.a) – d), în relațiile cu consumatorii.””. 5. La articolul 104, alineatul (4), textul „Băncii Naționale” se substituie cu textul „Comisiei Naționale a Pieței Financiare”.			Referitor la modificarea art. 93 din Legea nr. 114/2012, se va corela prevederea expusă la art. (3^1) cu propunerile de modificare a Codului contravențional, în speță: *„(3^1) Comisia Națională a Pieței Financiare verifică respectarea prevederilor art.2 alin.(2) pct.15), Capitolului IV, art. 49, art.50 alin.(1)-(5) și (7), art.51, art.52, art. 52^1 alin. (5), art. 52^2 alin.(1), (2), art. 52^3 alin.(2) lit. a), b), d), e), f), art. 52^4 alin.(3), art.53 alin.(1)-(4), (6), (7), art. 54-65, art.66 alin.(1), art.67 – 70, art. 70^1 alin. (1), (2), art. 71, art.77 alin.(2)-(7) și art.104 de către prestatorii de servicii de plată, indicați la art. 5 alin. (1) lit. a)-d) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, în relațiile cu consumatorii”.*	care conțin reglementări aflate în sfera de competență a CNPF privind protecția consumatorilor. Aceste dispoziții nu presupun în mod necesar existența unor fapte ce atrag răspunderea contravențională, ci stabilesc obligații a căror respectare se încadrează în atribuțiile CNPF.
		33	La pct. 5, atenționăm că prevederile art. 104 alin. (4) din Legea nr. 114/2012 sunt aplicabile și asupra reclamațiilor utilizatorilor serviciilor de plată persoane juridice. Având în vedere că în atribuțiile CNPF se încadrează protecția consumătorilor, noțiune care presupune doar persoane fizice, propunem ca la sfârșitul prevederii să fie menționate atât BNM, cât și CNPF. Adițional, în eventualitatea în care intenția autorului este de a consacra dreptul CNPF de a reglementa careva aspecte adiționale referitoare la soluționarea reclamațiilor depuse de consumatori, recomandăm evaluarea oportunității reglementării în legile cadru (Legea nr. 192/1998, Legea nr. 105/2003), cu precizarea exactă a limitelor mandatului de reglementare al CNPF/aspectelor care urmează a fi detaliate la nivelul actelor normative subordonate legii.	**Nu se acceptă** În vederea excluderii arbitrajului instituțional în care două autorități supraveghează aceleași acțiuni, similar cu abordarea de supraveghere pe RCA, unde CNPF exercită competențe de control în ce privește procedurile de regularizare a dosarelor de daune, unde păgubitul/persoana vinovată este o persoană juridică, se optează pentru menținerea redacției potrivit proiectului.
Art. VII. – Legea nr. 171/2012 privind piața de capital (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 193 – 197, art. 665), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. La articolul 41, alineatul (8) va avea următorul cuprins: „(8) Societatea de investiții are obligația de a primi și a înregistra reclamațiile clienților obișnuiți și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor.”.	**Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării**	34	La Art. IV: Art. 3 din Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 prevede că, „asociație de economii și împrumut, denumită în continuare asociație, – organizație necomercială cu statut juridic special, constituită benevol de persoane fizice și juridice, asociate pe principii comune, care acceptă de la membrii săi depuneri de economii, le acordă acestora împrumuturi, precum și alte servicii financiare, în conformitate cu categoria licenței pe care o deține”. Subsidiar, potrivit noțiunii prevăzute la art. 1 din Legea nr. 105/2003, „consumator – orice persoană fizică ce intenționează să comande sau să procure ori care comandă, procură sau folosește produse, servicii pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau profesională”. Respectiv, completarea Legii asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 cu un mecanism de gestionare a reclamațiilor membrilor asociației prin prisma celui prevăzut în Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor este incorectă, or reieșind din normele menționate supra, membrii asociațiilor de economii și împrumut nu întrunesc criteriile determinante ale noțiunii de consumator. Astfel, se propune	**Se acceptă parțial** Argumentele autorului proiectului au fost expuse în Nota de fundamentare. Totodată, Art. VII pct. 1 din proiect se va expune în următoarea redacție: *„**Art. VII.** – Legea nr. 171/2012 privind piața de capital (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 193 – 197, art. 665), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:* *1. La articolul 41, alineatul (8) va avea următorul cuprins:* *„(8) Societatea de investiții are obligația de a primi şi a înregistra reclamațiile clienților obișnuiți şi de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr.192/1998 privind*

			excluderea pct. 1 din Art. IV al proiectului sau instituirea unui mecanism distinct de gestionare a reclamațiilor membrilor asociațiilor de economii și împrumut. În context, obiecția este valabilă și pentru **Art. VII pct. 1 (clienții societăților de investiții)**, Art. XII (investitori în organisme de plasament colectiv alternative) și Art. XIII (participanții sau beneficiarii sistemului de pensii facultative) având în vedere faptul că subiecții menționați nu întrunesc calitatea de consumator.	*Comisia Națională a Pieței Financiare".* Potrivit amendamentului de la pct. 1, reclamațiile se vor examina în modul stabilit de Legea nr. 192/1998. În acest sens, proiectul a fost completat la Art. I cu pct. 5 (a se vedea comentariile de la pct. 13 din prezentul compartiment, cât și de la pct. 18 din compartimentul ***Expertizare***).
Art. VIII. – Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 191 – 197, art. 619) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolul 4: la alineatul (1), cuvântul „cifre" se substituie cu textul „numere scrise cu cifre sau litere"; la alineatul (2), partea introductivă va avea următorul cuprins: "(2) Informațiile standard trebuie să poată fi citite cu ușurință sau auzite, în mod clar, dacă este cazul, și să fie adaptate la constrângerile de natură tehnică ale suportului utilizat pentru publicitate și să specifice în mod clar, concis și vizibil, următoarele:".	**Centrul European al Consumatorului din Republica Moldova**	35	III. La art. VIII din proiectul de lege: 1. La redacția art. 4 alin. (2) a Legii nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, propunem introducerea după textul „*concis si vizibil*" a textului „*cu aceeasi dimensiune a caracterelor de minimum 12 puncte de același stil al fontului"*. Astfel, pentru a păstra coerența modificărilor propuse prin prezentul proiect de lege la art. 10 din Legea nr. 202/2013, considerăm rațională introducerea unei reglementări similare și în art. 4 alin. (2) așa cum am menționat mai sus.	**Nu se acceptă** Având în vedere diversitatea formelor și modalităților de a reda materialul publicitar, precum și proprietățile mijloacelor tehnice, în contextul abordat la art. 4, nu se justifică impunerea unor restricții de acest gen/fel.
3. La articolul 3: noțiunea de „consumator" va avea următorul cuprins: „consumator – orice persoană fizică astfel după cum este definită în art. 1 din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor;"; noțiunea „contract de credit legat/unit", textul „/economică" se exclude; noțiunea „facilitate de tip "descoperit de cont" (overdraft)", cuvintele „contului curent" se substituie cu cuvintele „contului de plăți"; noțiunea de „rata dobânzii aferente creditului", cuvintele „sumei trase din credit" se substituie cu cuvintele „la suma nerambursată din credit".	**Banca Națională a Moldovei**	36	Cu referire la pct. 3, suplimentar modificărilor operate la noțiunea de *„facilitate de tip "descoperit de cont" (overdraft)"* (substituirea cuvântului *„curent"* cu sintagma *„de plăți"*), se va evalua oportunitatea intervenției cu aceleași modificări și la noțiunea de *„facilitate de tip „descoperit de cont" (overdraft) cu aprobare tacită* (de la art. 3, la art. 12 alin. (2) și la art. 22 din Legea nr. 202/2013.	**Se acceptă** Art. VIII din proiect se completează după cu următoarele amendamente: 1) pct. 2 se va completa după cum urmează: *„noțiunea „facilitate de tip «descoperit de cont» (overdraft) cu aprobare tacită" cuvintele „contului curent" se substituie cu cuvintele „contului de plăți""*; 2) Articolul se completează cu pct. 8, cu renumerotarea corespunzătoare a punctelor următoare, cu următorul cuprins: *„8. La articolul 12 alineatul (2) cuvintele „contului curent" se*

				substituie cu cuvintele „contului de plăți’’”; 3) Articolul se completează cu pct. 13, cu renumerotarea corespunzătoare a punctelor următoare, cu următorul cuprins: „*13. La articolul 22 alineatul (1) cuvintele „cont curent” se substituie cu cuvintele „cont de plăți’’*”.
5. La articolul 5: la alineatul (3) litera l), cuvintele „ratelor restante” se substituie cu cuvintele „admiterii restanței”; articolul se completează cu alineatul (6^1) cu următorul cuprins: „(6^1) În cazul în care creditorul sau intermediarul de credit a furnizat formularul prezentat în anexa nr.1, se consideră că acesta a respectat cerințele de informare prevăzute de prezentul articol și de art.4 din Legea nr. 157/2014 despre încheierea și executarea contractelor la distanţă privind serviciile financiare de consum.”.	**Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)**	37	**V. Art. VIII. – Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 191 – 197, art. 619) cu modificările ulterioare**. **1)** Pct. 5 din proiect prevede modificarea art. 5 alin. (3) lit. h). Respectiv, după textul *„graficul de plăți”* se propune introducerea sintagmei „*care va conține*”. Suplimentar, propunem completarea cu textul „*cu excepția creditului de tip revolving*”. Reieșind din specificul acestui tip de credit, nu poate fi oferit grafic de plăți.	**Se comentează** Proiectul înaintat spre expertizare nu conține prevederile date, acestea fiind excluse ca urmare a obiecțiilor recepționate în procesul avizării și consultării publice. A se vedea comentariul de la pct. 159, compartimentul ***Avizare și consultare publică***.
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	38	3. Art. VIII Punctul 5 din Proiectul de lege (modificarea art. 5 alin. (3) lit. h) al Legii 202 privind contractele de credit pentru consumatori), după textul propus ”graficul de plăți” a se introduce sintagma “care va conține”. Suplimentar propunem să fie completat cu textul ”cu excepția creditului de tip revolving”. Reieșind din specificul acestui tip de credit, nu poate fi oferit grafic de plăți.	**Se comentează** Proiectul înaintat spre expertizare nu conține prevederile date, acestea fiind excluse ca urmare a obiecțiilor recepționate în procesul avizării și consultării publice. A se vedea comentariul de la pct. 159 compartimentul ***Avizare și consultare publică***.
7. La articolul 10: la alineatul (1), cuvintele „cu caractere de aceeași dimensiune” se substituie cu textul „cu aceeași dimensiune a caracterelor de minimum 12 puncte, de același stil al fontului,”; alineatul (3): partea introductivă se completează cu textul „ , cel puțin”; la litera h), înainte de cuvântul „suma” se completează cu textul „graficul de plăți (cu excepția liniei de credit),”; la litera l), textul „ , în cazul plăților expirate” se substituie cu textul „aferente creditului, în cazul admiterii restanței”; litera m) se completează cu textul „ , care conține cel puțin termenul minim la care	**Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)**	39	2) În același context, la pct. 7 din Proiect (ce prevede modificarea art. 10 alin. (3) lit. h)), se propune introducerea sintagmei „*care va conține*”. Suplimentar propunem să fie completat cu textul ”*cu excepția creditului de tip revolving*”. Reieșind din specificul acestui tip de credit, nu poate fi oferit grafic de plăți.	**Se acceptă parțial** Cu referire la propunerea de completare a lit. h) cu textul „*cu excepția creditului de tip revolving*”, aceasta a fost acceptată. În acest sens, a se vedea comentariul de la pct. 165 compartimentul ***Avizare și consultare publică***. Totodată, nu se acceptă introducerea sintagmei „*care va conține*”, deoarece intenția autorului este de a completa contractul de credit cu o clauză ce va cuprinde graficul de păți. De altfel, contractul de credit va conține clauze distincte de graficul de plăți cu privire la suma, numărul și frecvența plăților care urmează să fie efectuate de către

creditorul poate iniția procedura de executare silită;”.				consumator și, dacă este cazul, ordinea în care plăţile vor fi alocate, pentru rambursare, diferitelor solduri restante fixate la rate diferite ale dobînzii aferente creditului.
		40	**3)** Pct. 7 din proiect, *la litera l) alin. (3) art. 10, propune substituirea textului „ , în cazul plăților expirate” cu textul „aferente creditului, în cazul admiterii restanței”.* *Cu referire la această modificare, menționăm următoarele:* *1. În înțelegerea noastră, prin operarea acestei modificări, dreptul la aplicarea contractuală a unei alte rate a dobânzii (majorate) în cazul admiterii restanței va putea fi exercitat în continuare.* Spre exemplu, soldul creditului constituie 10,000 MDL, rata dobânzii 10%, dobânda majorată 5%. În cazul admiterii restanței în sumă de 1,000 MDL, la întregul sold al creditului se va calcula în continuare dobânda de 10% (ordinară), iar la suma restanței de 1,000 MDL se va calcula suplimentar dobânda de 5% (majorată), reprezentând cost în caz de întârziere la plată. *2. Legea 202/12.07.2013 conține în prezent prevederi privind aplicarea ratei dobânzii în cazul ratelor restante.* - Articolul 5. Informații precontractuale (3) Informațiile precontractuale cuprind: l) rata dobânzii aplicabilă în cazul ratelor restante, măsurile pentru ajustarea acesteia și, unde este cazul, mărimea penalităților aplicate în caz de neachitare; - Articolul 6. Cerințe precontractuale de informare pentru contractele de credit sub forma facilității de tip „descoperit de cont" (overdraft) și pentru anumite contracte specifice de credit (3) Informațiile precontractuale cuprind: i) rata dobânzii aplicabilă în cazul ratelor restante, măsurile pentru ajustarea acesteia și, unde este cazul, orice penalități aplicate în caz de neplată; *3. Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului UE din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului UE, conține prevederi care au fost transpuse prin Legea nr. 202/2013:* - Articolul 6 Cerințe precontractuale de informare pentru anumite contracte de credit sub forma facilității de tip „descoperit de cont” și pentru anumite contracte specifice de credit Aceste informații menționează:	**Nu se acceptă** Nu se consideră oportună amendarea în sensul propus, întrucât legislația civilă nu operează cu termenii respectivi.

			(i) rata dobânzii aplicabilă în cazul ratelor restante, măsurile pentru ajustarea acesteia, și, unde este cazul, orice penalități plătibile în caz de neplată; - Articolul 10 Informații care trebuie menționate în contractele de credit (2) Contractul de credit specifică în mod clar și concis: (l) rata dobânzii, în cazul plăților restante, aplicabilă la data încheierii contractului de credit și măsurile pentru ajustarea acesteia și, dacă este cazul, orice penalități datorate în caz de neplată; - Articolul 18 Facilitatea de tip „descoperit de cont" cu aprobare tacită (2) În cazul unei depășiri semnificative a limitei de credit pentru o perioadă mai mare de o lună, creditorul îl informează pe consumator fără întârziere pe hârtie sau pe alt suport durabil: (d) despre orice penalități, costuri sau dobânzi aplicabile restanțelor. În baza celor expuse, propunem următoarea redacție: *„7. La articolul 10:* *la litera l), textul „ , în cazul plăților expirate" se substituie cu textul „aferente creditului, în cazul admiterii restanței (dobândă majorată)"* .	
		41	**4)** La pct. 7 din proiect (modificarea art. 10 alin. (3) lit. m)), se propune excluderea acestuia deoarece executarea silită este descrisă în art. 10 din Codul de executare, iar prin art. 15 alin. 10^1 este indicat „inclusiv prin adresare în instanța de judecată, doar în cazul în care termenul oricăror plăți restante depășește 90 de zile de la data scadenței acestora.".	**Nu se acceptă** Legea nr. 202/2013, la art. 15 alin. 10^1, stabilește termen legal minim (anume, 90 zile de la scadența plăților restante), ce necesită a fi respectat de către creditorul, care intenționează să transmită dreptul de încasare a creanţelor aferente contractului de credit (cu excepţia leasingului financiar), precum și să ceară executarea silită de către consumator a părţii neachitate din valoarea totală a creditului (cu excepţia leasingului financiar), inclusiv prin adresare în instanţa de judecată. În context, creditorul poate stabili, în contractul de credit, un alt termen, nu mai mic de termenul legal minim, la care acesta poate iniția procedura de executare silită. Astfel, propunerea nu generează noi drepturi sau obligații în raporturile contractuale dintre debitori și

				consumatori, dar vizează eliminarea asimetriilor informaționale.
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	42	4. Art. VIII Punctul 7 din Proiectul de lege (modificarea art. 10 alin. (3) lit. h) din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori), a se introduce sintagma "care va conține". Suplimentar propunem să fie completat cu textul "cu excepția creditului de tip revolving". Reieșind din specificul acestui tip de credit, nu poate fi oferit grafic de plăți.	**Se acceptă parțial** Cu referire la propunerea de completare a lit. h) cu textul „*cu excepția creditului de tip revolving*", aceasta a fost acceptată. În acest sens, a se vedea comentariul de la pct. 165 compartimentul ***Avizare și consultare publică***. Totodată, nu se acceptă introducerea sintagmei „*care va conține*", deoarece intenția autorului este de a completa contractul de credit cu o clauză ce va cuprinde graficul de păți. De altfel, contractul de credit va conține clauze distincte de graficul de plăți cu privire la suma, numărul și frecvența plăților care urmează să fie efectuate de către consumator și, dacă este cazul, ordinea în care plățile vor fi alocate, pentru rambursare, diferitelor solduri restante fixate la rate diferite ale dobînzii aferente creditului.
		43	5. Art. VIII Punctul 7 din Proiectul de lege (modificarea art. 10 alin. (3) lit. m) din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori), propunem excluderea deoarece executarea silită este descrisă în art. 10 din Codul de executare, iar prin art. 15 alin. 10^1 este indicat "inclusiv prin adresare în instanța de judecată, doar în cazul în care termenul oricăror plăți restante depășește 90 de zile de la data scadenței acestora."	**Nu se acceptă** Legea nr. 202/2013, la art. 15 alin. 10^1, stabilește termen legal minim (anume, 90 zile de la scadența plăților restante), ce necesită a fi respectat de către creditorul, care intenționează să transmită dreptul de încasare a creanţelor aferente contractului de credit (cu excepţia leasingului financiar), precum și să ceară executarea silită de către consumator a părţii neachitate din valoarea totală a creditului (cu excepţia leasingului financiar), inclusiv prin adresare în instanța de judecată. În context, creditorul poate stabili, în contractul de credit, un alt termen, nu mai mic de termenul legal minim, la care acesta poate iniția procedura de executare silită.

				Astfel, propunerea nu generează noi drepturi sau obligații în raporturile contractuale dintre debitori și consumatori, dar vizează eliminarea asimetriilor informaționale.
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	44	**5)** Se propune completarea proiectului cu un punct suplimentar. Astfel, la art. 5 alin. (3) și 10 alin. (3) al Legii 202 privind contractele de credit pentru consumatori, propunem modificarea lit. f) și expunerea acesteia în următoarea redacție: „*f) în cazul în care se aplică rate diferite ale dobânzii aferente creditului în circumstanțe diferite, se specifică informațiile menționate privind toate ratele aplicabile, cu excepția cazurilor când în exemplele de calcul s-a arătat* ***ratele maxime*** *aplicabile la momentul semnării informației precontractuale si contractului de credit*". În cazul în care informației precontractuale și contractul de credit se oferă ratele maxime, informația respectivă nu duce în eroare, prejudiciind consumatorul și înșelându-l cu privire la o ofertă avantajoasă pe care acesta nu ar fi acceptat-o, ba din contra, rata maximă calculează care este riscul maxim căruia consumatorul ar putea fi supus în caz de aplicare a acestor rate. Suplimentar, pentru a asigura capacitatea de plată a debitorului pe parcursul contractului, conform pct. 39 din Regulamentul BNM privind creditarea responsabilă la acordarea de credit, creditorul face un test de sensibilitate la rata dobânzii, pentru a se asigura că consumatorul va putea onora obligațiile aferente creditului dacă rata dobânzii crește. Iar în cadrul testului de sensibilitate, la calcularea RSDV, se utilizează rata aplicabilă a dobânzii pentru credit nu mai mică decât rata medie ponderată a dobânzilor pentru creditele noi acordate conform ultimului raport publicat de BNM, pentru tipul și termenul corespunzător al creditului plus 4 p.p. Acest exercițiu efectuat permite ca până la acordarea creditului sa fie maxim protejat debitorul pentru incapacitatea de plată, iar prezentarea ratelor maxime aplicabile nu este în măsură să dezavantajeze consumatorul, dacă în final acesta va beneficia de rate mai mici. Drept exemplu, ar fi acordarea creditelor la o anumită categorie de consumatori fiind salariații pentru cărora le-au fost acordate facilitați la Rata dobânzii.	**Nu se acceptă** Propunerea este în disonanță cu Directiva 2008/48 (transpusă în redacția actuală a legii) și Directiva 2023/2225 (care urmează a fi transpusă în următoarele iterații legislative).
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	45	6. Propunem completarea Proiectului de lege cu încă un punct. Astfel, la art. 5 alin. (3) și 10 alin. (3) al Legii 202 privind contractele de credit pentru consumatori, propunem modificarea lit. f) și expunerea acesteia în următoarea redacție „ *în cazul în care se aplică rate diferite ale dobânzii aferente creditului în circumstanțe diferite, se specifică informațiile menționate privind toate ratele aplicabile, cu excepția cazurilor când în*	**Nu se acceptă** Propunerea este în disonanță cu Directiva 2008/48 (transpusă în redacția actuală a legii) și Directiva 2023/2225 (care urmează a fi transpusă în următoarele iterații legislative).

			exemplele de calcul s-a arătat ratele maxime aplicabile la momentul semnării informației precontractuale si contractului de credit". În cazul în care informației precontractuale si contractul de credit se oferă ratele maxime, informația respectivă nu duce în eroare, prejudiciind consumatorul și înșelându-l cu privire la o ofertă avantajoasă pe care acesta nu ar fi acceptat-o, ba din contra, rata maximă calculează care este riscul maxim căruia consumatorul ar putea fi supus în caz de aplicare a acestor rate. Suplimentar, pentru a asigura capacitatea de plată a debitorului pe parcursul contractului, conform pct. 39 din Regulamentul BNM privind creditarea responsabila la acordarea de credit, creditorul face un test de sensibilitate la rata dobânzii, pentru a se asigura că consumatorul va putea onora obligațiile aferente creditului dacă rata dobânzii creste. Iar în cadrul testului de sensibilitate, la calcularea RSDV, se utilizează rata aplicabilă a dobânzii pentru credit nu mai mică decât rata medie ponderată a dobânzilor pentru creditele noi acordate conform ultimului raport publicat de Banca Națională, pentru tipul și termenul corespunzător al creditului plus 4 p.p Acest exercițiu efectuat permite ca până la acordarea creditului sa fie maxim protejat debitorul pentru incapacitatea de plata, iar prezentarea ratelor maxime aplicabile nu este în măsură să dezavantajeze consumatorul, dacă în final acesta va beneficia de rate mai mici. Drept exemplu ar fi acordarea creditelor la o anumita categorie consumatori fiind salariații pentru care s-au acordat facilitați la Rata dobânzii.	
8. La articolul 11 alineatul (1), după cuvintele „aferente creditului" se completează cu textul „cu cel puțin 7 zile".	**Banca Națională a Moldovei**	46	La pct. 8, ce ține de modificările la art. 11 alin. (1) legate de informarea consumatorului în legătură cu orice modificare a ratei dobânzii aferente creditului <u>cu cel puțin 7 zile înainte ca modificarea să intre în vigoare</u>, propunem argumentarea derogării de la prevederile art. 1764 alin. (3) din Codul Civil al Republicii Moldova, fie corelarea cu acestea din urmă, care stabilește expres că „*creditorul îl va anunța în scris pe debitor despre modificarea mărimii dobânzii <u>cu cel puțin 10 zile înainte de modificare</u>.".*	**Nu se acceptă** Termenul propus derivă din particularitățile de modificare a ratei de referință, fiind agreat cu creditorii.
9. Articolul 13: alineatul unic devine alineatul (1); articolul se completează cu alineatele (2) cu următorul cuprins: „(2) Creditorul poate reduce marja și/sau aplica un nivel mai redus al indicelui de referință, acesta având dreptul ca, pe parcursul derulării	**Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)**	47	**7)** Se propune completarea art. 13 din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori cu încă un alineat cu următorul conținut: *„Prevederile prezentului articol se aplică indicelui de referință pentru contractele de credit cu dobândă flotantă pentru consumatori, aprobat de Banca Națională, atunci când acesta este disponibil.*".	**Nu se acceptă** Pornind de la premisa că, norma art. 13 din Legea nr. 202/2013 se aplică independent per fiecare componentă și, deși legiuitorul stabilește regulile într-o ordine consecutivă, ce derivă din practică, totuși ele nu depind una de alta, având existență de sine stătătoare.

contractului de credit, să revină la valoarea marjei menționate în contract sau la nivelul real al indicelui de referință.			Este important de menționat că în conformitate cu prevederile Legii nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori (în continuare Lege), „*prezenta lege creează cadrul legal necesar pentru aplicarea prevederilor Directivei 2008/48/CE*" (în continuare Directivă). În această ordine de idei, într-adevăr, la art. 10 alin. (2) lit. f), Directiva statuează că „*contractul de credit specifică în mod clar și concis: rata dobânzii aferente creditului, condițiile care guvernează aplicarea acestei rate și, atunci când este disponibil, orice indice sau rată de referință aplicabilă ratei inițiale a dobânzii aferente creditului, precum și perioadele, procedurile și condițiile în care variază rata dobânzii aferente creditului și, în cazul în care se aplică rate diferite ale dobânzii aferente creditului în circumstanțe diferite, informațiile sus-menționate privind toate nivelurile aplicabile*". De asemenea, atragem atenția legiuitorului, că în pofida faptului că prin art. 32 alin. (2) din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori, s-a pus în sarcina Băncii Naționale a Moldovei, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, să aducă actele sale normative în concordanță cu prezenta lege sau, după caz, va adopta actele normative necesare aplicării prezentei legi, până la moment BNM nu și-a executat această obligație pozitivă. În această ordine de idei, art.13 din Legea nr.202/2013 rămâne o normă juridică în alb[1] și nu poate fi aplicată în lipsa și până la aprobarea Metodologiei BNM, inclusiv pentru că nu este previzibilă, nefiind suficient de clar pentru subiecții destinatari (i.e. profesioniștii) care este comportamentul prescris prin această normă juridică. Cu referire la calitatea legii, Curtea Constituțională a punctat următoarele: - „*Curtea reiterează că o normă de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să-i permită persoanei să decidă asupra conduitei sale şi să prevadă, în mod rezonabil, în funcţie de circumstanţe, consecinţele acestei conduite (DCC nr.142 din 22 noiembrie 2018, § 24).*" (Decizia nr.16 din 10.02.2020); - „*25. Totodată, pentru ca legea să îndeplinească cerința previzibilității, ea trebuie să stabilească cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (e.g. a se vedea Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66).*" (Decizia nr.142 din 22.11.2018). Această deficiență se datorează faptului că autoritățile statului nu și-a executat obligația pozitivă de a aproba Metodologia în cauză. O atare omisiune urmează a fi acum corectată de către legiuitor prin completarea art. 13 din Legea nr. 202 privind contractele de	

			credit pentru consumatori. Or, prin prisma principiului previzibilității, enunțat supra, pentru subiecții de drept nu este suficient de clar care indice urmează a fi aplicat, și de când urmează a fi aplicat dacă BNM a adoptat metodologia impusă prin lege. _____ [1] *Norme juridice în alb – norma juridică incompletă îşi identifică ipoteza şi/sau sancţiunea* ***într-o altă normă ce la moment*** *nu posedă forţă juridică,* ***poate chiar încă nu este formulată***. Andrei Negru, *TEORIA GENERALĂ A DREPTULUI ŞI STATULUI ÎN DEFINIŢII, INTERPRETĂRI, SCHEME, Note de curs*, Chișinău, 2018, pag. 112-113 // https://bibliotecapublicadrept.wordpress.com/wp-content/uploads/2020/03/negru-a..pdf	
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	48	8. La **art. VIII** din Proiectul de lege (Modificarea legii 202 privind contractele de credit pentru consumatori) propunem completarea art. 13 din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori cu încă un alineat cu următorul conținut: "*Prevederile prezentului articol se aplică indicelui de referință pentru contractele de credit cu dobândă flotantă pentru consumatori, aprobat de Banca Națională, atunci când acesta este disponibil.*". Este important de menționat că în conformitate cu prevederile Legii nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori (în continuare Lege), „prezenta lege creează cadrul legal necesar pentru aplicarea prevederilor Directivei 2008/48/CE" (în continuare Directivă). În această ordine de idei, într-adevăr, la art. 10 alin. (2) lit. f), Directiva statuează că „contractul de credit specifică în mod clar și concis: rata dobânzii aferente creditului, condițiile care guvernează aplicarea acestei rate și, atunci când este disponibil, orice indice sau rată de referință aplicabilă ratei inițiale a dobânzii aferente creditului, precum și perioadele, procedurile și condițiile în care variază rata dobânzii aferente creditului și, în cazul în care se aplică rate diferite ale dobânzii aferente creditului în circumstanțe diferite, informațiile sus-menționate privind toate nivelurile aplicabile". De asemenea, atragem atenția legiuitorului, că în pofida faptului că prin art. 32 alin. (2) din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori, s-a pus în sarcina Băncii Naționale a Moldovei, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, să aducă actele sale normative în concordanță cu prezenta lege sau, după caz, va adopta actele normative necesare aplicării prezentei legi, până la moment BNM nu și-a executat această obligație pozitivă. În această ordine de idei, art.13 din Legea nr.202/2013 rămâne o normă juridică în alb[1] și nu poate fi aplicată în lipsa și până la aprobarea Metodologiei BNM, inclusiv pentru	**Nu se acceptă** Pornind de la premisa că, norma art. 13 din Legea nr. 202/2013 se aplică independent per fiecare componentă și, deși legiuitorul stabilește regulile într-o ordine consecutivă, ce derivă din practică, totuși ele nu depind una de alta, având existență de sine stătătoare.

			că nu este previzibilă, nefiind suficient de clar pentru subiecții destinatari (i.e. profesioniștii) care este comportamentul prescris prin această normă juridică. Cu referire la calitatea legii, Curtea Constituțională a punctat următoarele: - ”*Curtea reiterează că o norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să-i permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și*să prevadă, *în mod rezonabil, în funcție de circumstanțe, consecințele acestei conduite (DCC nr.142 din 22 noiembrie 2018, § 24).”* (Decizia nr.16 din 10.02.2020); - ”25. *Totodată, pentru ca legea să îndeplinească cerința previzibilității, ea trebuie să stabilească cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (e.g. a se vedea Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66).” (Decizia nr.142 din 22.11.2018*). Această deficiență se datorează faptului că autoritățile statului nu și-a executat obligația pozitivă de a aproba Metodologia în cauză. O atare omisiune urmează a fi acum corectată de către legiuitor prin completarea art. 13 din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori. Or, prin prisma principiului previzibilității, enunțat supra, pentru subiecții de drept nu este suficient de clar care indice urmează a fi aplicat, și de când urmează a fi aplicat dacă BNM a adoptat metodologia impusă prin lege. _____ [1] Norme juridice în alb – norma juridică incompletă își identifică ipoteza și/sau sancțiunea într-o altă normă ce la moment nu posedă forță juridică, poate chiar încă nu este formulată. Andrei Negru, TEORIA GENERALĂ A DREPTULUI ȘI STATULUI ÎN DEFINIȚII, INTERPRETĂRI, SCHEME, Note de curs, Chișinău, 2018, pag. 112-113 // https://bibliotecapublicadrept.wordpress.com/wp-content/uploads/2020/03/negru-a..pdf	
	Banca Națională a Moldovei	49	Cu referire la pct. 9, prin care se propune completarea art. 13 cu alin. (2), reiterăm faptul că textul *„nivelul real al indicelui de referință”* este impropriu și ambiguu. Astfel comunicăm despre menținerea opiniei BNM expuse în avizul anterior.	**Se acceptă** Alin. (2) se va expune în următoarea redacție: „*(2) Creditorul poate reduce marja și/sau aplica un nivel mai redus al indicelui de referință, acesta având dreptul ca, pe parcursul derulării contractului de credit, să revină la valoarea marjei menționate în contract sau la nivelul indicelui de referință, stabilit în conformitate cu alin. (1) lit. a).*”
10. La articolul 14 alineatul (2) se abrogă, iar alineatul (1) devine alineat unic;	**Camera de Comerț Americană din**	50	**8)** La pct. 10-11 din proiect, autorul propune următoarele modificări:	**Nu se acceptă**

	Moldova (AmCham)		- Abrogarea alin. (2) al art. 14 *(2) Dobânda de întârziere se calculează în bază de procent fix și se aplică la sumele restante în conformitate cu prevederile contractului de credit, cu excepția sumelor provenite din calculul dobânzii.* - Completarea art. 15 cu alineatul (4^1): *(4^1) Creditorul nu poate pretinde dobânda de întârziere.* - Excluderea textului „ ‚dobânzi de întârziere" din alin. (7) al art. 15. Argumentele asociației împotriva operării acestor modificări în redacția propusăsunt următoarele: *1. Dobânda de întârziere în executarea obligațiilor pecuniare este reglementată de art. 942 Cod civil2* Scopul primar al art. 942 este, similar celui al unei clauze penale, de a simplifica probatoriul creditorului căruia suma de bani nu i-a fost plătită la scadență. Așadar, se instituie o formulă de calcul a profitului ratat de creditor, care constă atât din componenta costului minim al banilor (art. 874 sau dobânda remuneratorie contractuală) [Componenta A], cât și elementul penalizator (5% în raporturile B2C sau 9% în celelalte cazuri) [Componenta B]. Suma astfel calculată se numește dobândă legală de întârziere (DLI). Reglementarea are o aplicare practică răspândită și face obiectul unui bogat contencios, în special, fiindcă nu necesită existența unei clauze exprese (multe contracte nu conțin clauze penale), dar și fiindcă poate fi invocată nu doar la neplata unei sume datorate pe baza unui contract, ci în orice raport juridic civil, fie că este contractual sau extracontractual, în care se datorează o sumă de bani, cum ar fi cele de restituire a îmbogățirii nejustificate (e.g. ca efect a nulității unui contract) sau de răspundere delictuală. În practica contractuală s-au păstrat clauzele care prevăd „dobânda majorată" pentru perioada când debitorul nu efectuează plata. În fond, ea nu este altceva decât dobânda legală de întârziere conform ilustrației de mai sus. Dacă debitorul este consumator, elementul „majorat", adică Componenta B, a acestei „dobânzi majorate" nu va putea depăși 5% sub sancțiunea nulității (alin.(6)). *2. Scopul Legii nr. 202/2013 este inclusiv de a proteja consumatorul de la aplicarea excesivă a sumelor raportate la costurile creditului. Prin redacția actuală a alin. (7) al art. 15 acest scop, în viziunea noastră, a fost atins deja.* *3. Modificările propuse lezează dreptul creditorului de a alege mijloace juridice de apărare în caz de neexecutare a obligației, puse la dispoziția acestuia conform Codului civil, inclusiv în raport cu consumatorul și de a aplica acele mijloace (penalitate,*	Codul civil al Republicii Moldova nu operează cu termenul de „dobândă majorată". Prin urmare, utilizarea unor termeni nespecifici legislației naționale, poate crea confuzii și interpretări echivoce. Complementar, autorul proiectului a expus raționamentele excluderii „dobânzii de întârziere" atât în Nota de fundamentare, cât și la pct. 184 compartimentul ***Avizare și consultare publică***.

			dobânda de întârziere, dobânda majorată, dobânda penalizatoare etc.) care corespund practicii contractuale a creditorului și sunt introduse în sistemul său informațional. ***4.** Atât penalitatea cât și dobânda de întârziere reprezintă de fapt plata pentru prejudiciul suferit pentru neexecutare.* Potrivit art. 901 alin. (1) lit. e) Cod civil (1) Atunci când, fără justificare, debitorul nu își execută obligația, creditorul poate, în condițiile legii și, după caz, ale contractului, la alegerea sa: e) să ceară plata de despăgubiri pentru prejudiciul suferit prin neexecutare; *5. Dobânda de întârziere este o formă a penalității, iar creditorul nu este în drept să ceară, pentru neexecutarea aceleiași obligații pecuniare, atât dobânda de întârziere cât și penalitatea.* Potrivit art. 947 alin. (3) Cod civil (3) Penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligației garantate prin clauza penală sau a părții neexecutate, inclusiv sub forma unei dobânzi de întârziere. Potrivit art. 942 alin. (2), (4) Cod civil (2) Rata dobânzii de întârziere este egală cu rata prevăzută la art. 874 plus 5 puncte procentuale pe an, în cazul în care debitorul este un consumator, sau 9 puncte procentuale pe an, în celelalte cazuri. Cu toate acestea, dacă înainte de scadență obligația pecuniară era purtătoare de dobândă prevăzută de contract, în scopul determinării ratei dobânzii de întârziere, creditorul poate înlocui rata prevăzută la art.874 cu rata dobânzii prevăzute de contract. (4) În cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alegere, fie dobânda de întârziere calculată conform dispozițiilor prezentului articol, fie penalitatea pentru întârziere. De asemenea, creditorul poate cere despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în partea neacoperită de dobânda de întârziere. În baza celor expuse, se propune următoarea redacție: *„11. Articolul 15:* *se completează cu alin. (4^1) cu următorul cuprins:* *„(4^1) Creditorul nu poate pretinde dobânda de întârziere, cu excepția dobânzii majorate conform contractului de credit.”;* *la alineatul (7):* *litera a):* *textul „de întârziere” se substituie cu cuvântul „majorate”;* *litera b):* *textul „de întârziere” se substituie cu cuvântul „majorate”. ”.*	
11. Articolul 15:	**Camera de Comerț Americană din**	51	**8)** La pct. 10-11 din proiect, autorul propune următoarele modificări:	**Nu se acceptă**

alineatul (2) se abrogă; se completează cu alineatul (4^1) cu următorul cuprins: „(4^1) Creditorul nu poate pretinde dobânda de întârziere.”; alineatul (6) va avea următorul cuprins: „(6) În condițiile alin.(3), orice notificare cu privire la modificarea conținutului clauzelor contractuale referitoare la costuri va fi transmisă consumatorilor cu cel puțin 15 zile calendaristice înainte de aplicarea acestora.”; articolul se completează cu alineatele (6^1) – (6^3) cu următorul cuprins: „(6^1) În condițiile alin.(1), consumatorul are la dispoziție un termen de 15 zile de la primirea notificării pentru a comunica opțiunea sa de acceptare sau de neacceptare a clauzelor contractuale propuse. (6^2) Nerecepționarea unui răspuns din partea consumatorului, în termenul menționat la alin.(6^1), nu este considerată acceptare tacită și contractul rămâne neschimbat. În cazul în care consumatorul nu acceptă clauzele contractuale propuse, creditorul nu are dreptul de a penaliza consumatorul sau de a declara creditul scadent. (6^3) Creditorul, cu condiția compensării prejudiciului cauzat consumatorului prin clauza contractuală, poate exclude unilateral clauzele contractuale abuzive sau ilegale, constatate astfel prin decizia autorității de supraveghere sau instanței de judecată.”; la alineatul (7): litera a): textul „ , dobânzi de întârziere” se exclude; după cuvintele „totală a creditului” se completează cu textul „(valoarea finanțată în cazul contractului de leasing financiar)”; litera b): textul „ , dobânzi de întârziere” se exclude;	**Moldova (AmCham)**		- Abrogarea alin. (2) al art. 14 *(2) Dobânda de întârziere se calculează în bază de procent fix și se aplică la sumele restante în conformitate cu prevederile contractului de credit, cu excepția sumelor provenite din calculul dobânzii.* - Completarea art. 15 cu alineatul (4^1): *(4^1) Creditorul nu poate pretinde dobânda de întârziere.* - Excluderea textului „ ,dobânzi de întârziere” din alin. (7) al art. 15. Argumentele asociației împotriva operării acestor modificări în redacția propusăsunt următoarele: *1. Dobânda de întârziere în executarea obligațiilor pecuniare este reglementată de art. 942 Cod civil2* Scopul primar al art. 942 este, similar celui al unei clauze penale, de a simplifica probatoriul creditorului căruia suma de bani nu i-a fost plătită la scadență. Așadar, se instituie o formulă de calcul a profitului ratat de creditor, care constă atât din componenta costului minim al banilor (art. 874 sau dobânda remuneratorie contractuală) [Componenta A], cât și elementul penalizator (5% în raporturile B2C sau 9% în celelalte cazuri) [Componenta B]. Suma astfel calculată se numește dobândă legală de întârziere (DLI). Reglementarea are o aplicare practică răspândită și face obiectul unui bogat contencios, în special, fiindcă nu necesită existența unei clauze exprese (multe contracte nu conțin clauze penale), dar și fiindcă poate fi invocată nu doar la neplata unei sume datorate pe baza unui contract, ci în orice raport juridic civil, fie că este contractual sau extracontractual, în care se datorează o sumă de bani, cum ar fi cele de restituire a îmbogățirii nejustificate (e.g. ca efect a nulității unui contract) sau de răspundere delictuală. În practica contractuală s-au păstrat clauzele care prevăd „dobânda majorată” pentru perioada când debitorul nu efectuează plata. În fond, ea nu este altceva decât dobânda legală de întârziere conform ilustrației de mai sus. Dacă debitorul este consumator, elementul „majorat”, adică Componenta B, a acestei „dobânzi majorate” nu va putea depăși 5% sub sancțiunea nulității (alin.(6)). *2. Scopul Legii nr. 202/2013 este inclusiv de a proteja consumatorul de la aplicarea excesivă a sumelor raportate la costurile creditului. Prin redacția actuală a alin. (7) al art. 15 acest scop, în viziunea noastră, a fost atins deja.* *3. Modificările propuse lezează dreptul creditorului de a alege mijloace juridice de apărare în caz de neexecutare a obligației, puse la dispoziția acestuia conform Codului civil, inclusiv în raport cu consumatorul și de a aplica acele mijloace (penalitate,*	Codul civil al Republicii Moldova nu operează cu termenul de „dobândă majorată”. Prin urmare, utilizarea unor termeni nespecifici legislației naționale, poate crea confuzii și interpretări echivoce. Complementar, autorul proiectului a expus raționamentele excluderii „dobânzii de întârziere” atât în Nota de fundamentare, cât și la pct. 184 compartimentul ***Avizare și consultare publică***.

cuvintele „de intrare a bunului” se substituie cu cuvântul „finanțată”; articolul se completează cu alineatul (7^1) cu următorul cuprins: ”(7^1) În sensul alin.(7), termenul de utilizare efectivă a creditului reprezintă perioada din data în care creditul a fost acordat până în data în care s-a efectuat rambursarea integrală a acestuia, iar în vederea determinării cuantumului maxim al penalității aplicabile în caz de admitere a restanței, acesta reprezintă perioada din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata.”; la alineatul (8), litera a) se exclude; alineatele (9) – (9^2) se vor expune în următoarea redacție: „(9) În cazul încălcării prevederilor alin. (7) sau (8), creditorul are dreptul să solicite doar restituirea sumei inițiale debursate conform contractului de credit acordat, fără revendicarea altor plăți prevăzute în contract (inclusiv dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plăți). Prezenta prevedere se aplică față de creditor pe durata termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta, inclusiv față de persoana terță în cazul în care creditorul a transmis unei persoane terțe dreptul de încasare a creanțelor aferente contractului de credit acordat.” „(9^1) În perioada termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta, autoritatea de supraveghere este în drept să solicite restituirea de către creditor a tuturor plăților prevăzute în contract (care includ dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plată), cu excepția sumei inițiale debursate conform contractului de credit, în cazul încălcării prevederilor alin.(7) și/sau (8).” „(9^2) Creditorul este în drept oricând să notifice consumatorul, în scris sau, la cererea expresă a			*dobânda de întârziere, dobânda majorată, dobânda penalizatoare etc.) care corespund practicii contractuale a creditorului și sunt introduse în sistemul său informațional.* ***4.** Atât penalitatea cât și dobânda de întârziere reprezintă de fapt plata pentru prejudiciul suferit pentru neexecutare.* Potrivit art. 901 alin. (1) lit. e) Cod civil (1) Atunci când, fără justificare, debitorul nu își execută obligația, creditorul poate, în condițiile legii și, după caz, ale contractului, la alegerea sa: e) să ceară plata de despăgubiri pentru prejudiciul suferit prin neexecutare; *5. Dobânda de întârziere este o formă a penalității, iar creditorul nu este în drept să ceară, pentru neexecutarea aceleiași obligații pecuniare, atât dobânda de întârziere cât și penalitatea.* Potrivit art. 947 alin. (3) Cod civil (3) Penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligației garantate prin clauza penală sau a părții neexecutate, inclusiv sub forma unei dobânzi de întârziere. Potrivit art. 942 alin. (2), (4) Cod civil (2) Rata dobânzii de întârziere este egală cu rata prevăzută la art. 874 plus 5 puncte procentuale pe an, în cazul în care debitorul este un consumator, sau 9 puncte procentuale pe an, în celelalte cazuri. Cu toate acestea, dacă înainte de scadență obligația pecuniară era purtătoare de dobândă prevăzută de contract, în scopul determinării ratei dobânzii de întârziere, creditorul poate înlocui rata prevăzută la art.874 cu rata dobânzii prevăzute de contract. (4) În cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alegere, fie dobânda de întârziere calculată conform dispozițiilor prezentului articol, fie penalitatea pentru întârziere. De asemenea, creditorul poate cere despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în partea neacoperită de dobânda de întârziere. În baza celor expuse, se propune următoarea redacție: *„11. Articolul 15:* *se completează cu alin. (4^1) cu următorul cuprins:* *„(41) Creditorul nu poate pretinde dobânda de întârziere, cu excepția dobânzii majorate conform contractului de credit.”;* *la alineatul (7):* *litera a):* *textul „de întârziere” se substituie cu cuvântul „majorate”;* *litera b):* *textul „de întârziere” se substituie cu cuvântul „majorate”. ”.*	
		52	**9)** La pct. 11 este prevăzută completarea art. 15 cu alineatul (6^3):	**Nu se acceptă**

consumatorului, prin altă modalitate stabilită de acesta și agreată de creditor, despre reducerea obligațiilor pecuniare față de creditor în urma renunțării la sumele ce depășesc limitele prevăzute la alin.(7) și/sau alin.(8), fără încheierea unui act adițional."; alineatul (10^1) devine alineatul (11); articolul se completează cu alineatele (12) – (13) cu următorul cuprins: „(12) Creditorii au obligația de a avea politici și proceduri adecvate în virtutea cărora să depună eforturi pentru a aplica, dacă este cazul, o restructurare rezonabilă datorată dificultăților financiare înainte de a demara procedura de executare silită. (13) Măsurile de restructurare datorate dificultăților financiare țin seama, printre alte elemente, de situația consumatorului și constau în următoarele: a) refinanțarea totală sau parțială a contractului de credit; b) modificarea termenelor și condițiilor existente ale unui contract de credit, care include: - prelungirea duratei contractului de credit; - modificarea tipului de contract de credit; - amânarea plății tuturor sau a unei părți a ratelor de credit pentru o anumită perioadă; - schimbarea ratei dobânzii; - oferirea unei perioade fără plăți; - plăți parțiale; - conversii monetare; - casarea parțială a datoriilor.";			*„(6^3) Creditorul, cu condiția compensării prejudiciului cauzat consumatorului prin clauza contractuală, poate exclude unilateral clauzele contractuale abuzive sau ilegale, constatate astfel prin decizia autorității de supraveghere sau instanței de judecată.";* Salutăm decizia de introducere a posibilității de excludere unilaterală a clauzelor abuzive/ilegale din contractul de credit, însă considerăm că sintagma „cu condiția compensării prejudiciului cauzat consumatorului prin clauza contractuală" îngreunează foarte mult aplicabilitatea practică a normei. Majoritatea clauzelor abuzive sunt clauze care **nu** se referă la costuri/penalități, respectiv evaluarea certă și unilaterală a prejudiciului material este imposibilă. Conform art. 1075 (2) Cod civil: „*Evaluarea caracterului abuziv al clauzelor **nu poate să se refere** la obiectul contractului și nici **la caracterul adecvat al prețului sau al remunerației,** pe de o parte, față de bunurile, lucrările sau serviciile furnizate în schimbul acestora, pe de altă parte, în cazul în care s-a respectat obligația de transparență, prevăzută la art. 1071*". Sintagma „cu condiția compensării prejudiciului cauzat consumatorului prin clauza contractuală" va face excluderea unilaterală imposibilă deoarece evaluarea prejudiciului unei clauze care nu se referă la costuri va depinde de voința ambelor părți care trebuie materializată printr-un acord. În așa fel, scopul normei nu va fi atins. Propunem următoarea formulare a art. 15, alin. (6^3), care să înglobeze ambele situații (când există un prejudiciu material și când acesta lipsește), dar și posibilitatea de a exclude din toate contractele aceste clauze fără a fi limitați în așteptarea unei decizii pe fiecare contract în parte: *„(6^3) În cazul în care autoritatea de supraveghere sau instanța de judecată constată existența unor clauze abuzive într-un contract de credit încheiat cu un consumator, inclusiv a unor sintagme abuzive în acele clauze, creditorul are dreptul de a exclude unilateral clauzele sau sintagmele respective din acel contract de credit, inclusiv din toate contractele de credit încheiate cu alți consumatori, fără necesitatea încheierii unui act adițional acceptat de consumator, dar cu notificarea consumatorilor vizați despre excluderea clauzei sau sintagmei abuzive. Dacă în baza clauzei abuzive/ilegale consumatorul a efectuat plăți în beneficiul creditorului, excluderea unilaterală a acesteia va fi posibilă, după caz cu condiția restituirii debitorului a sumei încasate în baza respectivei clauze.".* Considerăm faptul că această completare este necesară pentru a asigura flexibilitatea și eficiența în procesul de ajustare a	Prejudiciul determinat de clauza abuzivă nu are exclusiv o etimologie pecuniară, ci poate să derive din restrângerea unor drepturi, care în consecință pot fi cuantificate material.

			clauzelor contractuale, exclusiv în situațiile în care aceste modificări sunt în interesul consumatorului. Procedura simplificată, prin notificare, elimină birocrația excesivă și permite creditorului să acționeze rapid pentru corectarea clauzelor considerate dezavantajoase, fără a afecta drepturile consumatorului. Subsecvent, necesitatea de excludere nu doar a clauzelor abuzive dar și a unor sintagme abuzive din anumite clauze se datorează faptului existenței în contracte a unor clauze complexe, care pe lângă unele sintagme potențial abuzive conțin și prevederi imperativ impuse de Lege pentru a fi indicate în contract. Prin urmare, instrumentul de excludere doar a sintagmelor abuzive va permite conformarea creditorului cu prevederile legale atât prin excluderea elementelor abuzive din contracte, cât și prin păstrarea elementelor obligatorii de a fi indicate în contracte. Credem că aceste modificări vor contribui la menținerea unui echilibru între interesele creditorului, obligat să respecte cerințele legale și să corecteze eventualele clauze neconforme prin excluderea integrală a clauzelor sau a părților abuzive ale acestora, și drepturile consumatorului, care beneficiază de o informare adecvată și de posibilitatea de a-i se repara în mod rapid afectarea drepturilor.	
		53	**10)** La pct. 11 este prevăzută o nouă redacție a alin. (9) – (9^2) , după cum urmează: *„(9) În cazul încălcării prevederilor alin. (7) sau (8), creditorul are dreptul să solicite doar restituirea sumei inițiale debursate conform contractului de credit acordat, fără revendicarea altor plăți prevăzute în contract (inclusiv dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plăți). Prezenta prevedere se aplică față de creditor pe durata termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta, inclusiv față de persoana terță în cazul în care creditorul a transmis unei persoane terțe dreptul de încasare a creanțelor aferente contractului de credit acordat.”* *„(9^1) În perioada termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta, autoritatea de supraveghere este în drept să solicite restituirea de către creditor a tuturor plăților prevăzute în contract (care includ dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plată), cu excepția sumei inițiale debursate conform contractului de credit, în cazul încălcării prevederilor alin.(7) și/sau (8).”* *„(9^2) Creditorul este în drept oricând să notifice consumatorul, în scris sau, la cererea expresă a consumatorului, prin altă modalitate stabilită de acesta și agreată de creditor, despre*	**Nu se acceptă** Autorul a optat pentru aplicarea prin analogie a termenului de prescripție stabilit de legislația civilă. În partea ce ține de listarea temeiurilor de încetare a contractului, aceasta nu se consideră oportună întrucât acestea pot fi identificate cert din legislația civilă. În partea ce ține de modificarea alin. (9^2), se consideră că completarea propusă nu este oportună întrucât creditorul *a priori* va opta pentru mijloacele agreate în conractul de credit.

			reducerea obligațiilor pecuniare față de creditor în urma renunțării la sumele ce depășesc limitele prevăzute la alin.(7) și/sau (8), fără încheierea unui act adițional." Propunem următoarea formulare a art. 15, alin. (9), (9^1): *„(9) În cazul încălcării prevederilor alin. (7) sau (8), creditorul are dreptul să solicite doar restituirea sumei inițiale debursate conform contractului de credit acordat, fără revendicarea altor plăți prevăzute în contract (inclusiv dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile, dobânzile de întârziere și orice alt tip de plăți). Prezenta prevedere se aplică* ***pe durata contractului de credit și timp de un an după încetarea acestuia, indiferent dacă încetarea are loc prin executare integrală, expirarea termenului, declararea scadenței anticipate, rezoluțiune, reziliere sau orice alt caz de încetare prevăzut de lege ori de contract, indiferent care dintre aceste situații survine prima****, inclusiv față de persoana terță în cazul în care creditorul a transmis unei persoane terțe dreptul de încasare a creanțelor aferente contractului de credit acordat."* *„(9^1) În perioada termenului contractului de credit* ***și timp de un an după încetarea acestuia, indiferent dacă încetarea are loc prin executare integrală, expirarea termenului, declararea scadenței anticipate, rezoluțiune, reziliere sau orice alt caz de încetare prevăzut de lege ori de contract, indiferent care dintre aceste situații survine prima,*** *Autoritatea de supraveghere este în drept să solicite restituirea de către creditor a tuturor plăților prevăzute în contract (care includ dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile, dobânzile de întârziere și orice alt tip de plată), cu excepția sumei inițiale debursate conform contractului de credit, în cazul încălcării prevederilor alin.(7) și/sau (8)."* Propunerile de la alin. (9) și alin. (9^1) vin în legătură cu următoarele statuări ale Curții Constituționale; astfel Curtea Constituțională a statuat că „*pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile*." (Hotărârea Curții Constituționale din 24.05.2012). În această ordine de idei, o normă punitivă, a cărui termen de prescripție nu există sau începe să curgă doar la dorința statului, nu ar îndeplini criteriul de previzibilitate. Subsecvent, lipsa unui termen de prescripție care să curgă creează o incoerență cu	

			principiul general de existență a prescripției, ceea ce este incompatibil cu realitățile practice. Totodată, termenele de prescripție urmăresc, prin natura lor, să încurajeze o acțiune promptă din partea organelor competente pentru constatarea și sancționarea unor eventuale încălcări într-un termen în care există posibilitate și interes de a corecta aceste încălcări, precum și efectele lor. Astfel, pentru a proteja drepturile părților implicate și pentru a menține echilibrul între eficiența sancționării unor eventuale încălcări și respectarea principiilor fundamentale de drept, termenul de prescripție trebuie să existe în orice relații și să acționeze atât timp cât este rezonabilă protejarea unui interes. La caz, în cazul lipsei unui termen rezonabil de prescripție și persistării riscului unui eventuale sancțiuni chiar și după expirarea unui termen rezonabil după încetarea unui contract de credit, face norma legală imprevizibilă și nejustificată din moment ce atât pe parcursul termenului contractului, cât și după o perioadă după încetarea acestuia părțile nu au avut anumite pretenții. Astfel, termenul propus inclusiv de un an după încetarea contractului de credit, în loc de termenul de 3 ani, îl considerăm mult mai echilibrat și rezonabil. Atragem atenția că termenul de un an nu este unul unic și de sine stătător, or acesta este unul peste durata contractului de credit, durată care poate fi și de zeci de ani. Deci, termenul propus ar putea fi de 3,5,10 sau chiar 20 de ani ai termenului contractului de credit și un an după aceasta. Subsecvent, norma propusă vine să aducă mai multă claritate în partea de ce ține de modalitatea de încetare/rezoluțiune a contractului de credit, care vine să cuprindă practic toate situațiile posibile și să exclude interpretările la capitolul declarării scadente a contractului de credit. **În concluzie, pentru asigurarea coerenței, previzibilității și echității normei legale propunem includerea acceptării ajustărilor enunțate supra.** Această propunere urmează să asigure, inclusiv, un echilibru al drepturilor și riscurilor în raporturile de drept privat, precum și o securitate proporțională atât pentru consumator, cât și pentru profesionist. Propunem următoarea formulare a art. 15, alin. (9^2): „(9^2): *Creditorul este în drept oricând să notifice consumatorul* ***prin mijloacele de comunicare agreate prin contractul de credit****, sau, la cererea expresă a consumatorului, prin altă modalitate stabilită de acesta și agreată de creditor, despre reducerea obligațiilor pecuniare față de creditor în urma renunțării la sumele ce depășesc limitele prevăzute la alin.(7) și/sau alin.(8), fără încheierea unui act adițional*”. Se consideră faptul că sintagma *„la cererea expresă a consumatorului, prin altă modalitate stabilită de acesta și*	

			agreată de creditor” este desuetă în această normă deoarece, de regulă, creditorul și debitorul, prin contractul de credit stabilesc mijloacele de comunicare reciprocă: adresa de reședință, e-mail, telefon, cabinet personal, etc. Respectiv, solicitarea de a agrea o metodă suplimentară de comunicare este ineficientă și implică resurse și acțiuni suplimentare inutile.	
		54	**6)** Se propune completarea proiectului cu un punct suplimentar. Astfel, propunem completarea art. 15 alin. (1) din Legea 202/2013 cu următorul text: *„Nu se consideră modificare unilaterală prelungirea termenului peste scadența liniei de credit în cazul aplicării cerințelor de creditare responsabile la diminuarea sumei stabilită în contractul de credit cu notificarea consumatorului referitor la respectiva diminuare și în cazul în care alte clauze decât cele legate de diminuarea sumei creditului și a termenului nu se modifică.*”. Creditorul, la prelungirea termenului în cazul liniei de credit, verifică obligatoriu bonitatea consumatorului. În cazul în care propunerile vor fi acceptate, prin notificare, clientul va fi informat despre faptul că suma creditului se va micșora iar el urmând, la alegere, sa fie să ramburseze integral creditul, fie să ramburseze creditul care nu este prelungit urmare a evaluării bonității. Aceasta este o practica bancară utilizată la clienți persoane juridice și acest serviciu financiar este comod, deoarece clientul are disponibilă opțiunea de continuare a utilizării creditului în aceleași condiții.	**Nu se acceptă** Raporturile contractuale de credit, inclusiv în cazul produsului linie de credit trebuie să se desfășoare într-un cadru contractual transparent pentru consumator. Acesta trebuie să aibă o percepere certă a caracteristicilor produsului de creditare. Or, propunerea vizează dreptul creditorului de modificare unilaterală a contractului, fără acordul expres al debitorului consumator, ceea ce vine în disonanță cu principiul enunțat.
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	55	7. Propunem completarea Proiectului de lege cu încă un punct. Astfel, propunem completarea în art. 15 alin. (1) din Legea 202/2013 cu următorul text ”*Nu se consideră modificare unilaterală prelungirea termenului peste scadența liniei de credit în cazul aplicării cerințelor de creditare responsabile la diminuarea sumei stabilită în contractul de credit cu notificarea consumatorului referitor la respectiva diminuare și în cazul în care alte clauze decât cele legate de diminuarea sumei creditului și a termenului nu se modifică*.” Creditorul, la prelungirea termenului în cazul liniei de credit, verifică obligatoriu bonitatea consumatorului. În cazul în care propunerile vor fi acceptate, prin notificare clientul va fi informat despre faptul că suma creditului se va micșora el urmând, la alegerea sa fie să ramburseze integral creditul, fie să ramburseze creditul care nu este prelungit urmare a evaluării bonității Aceasta este o practica bancară utilizată la clienți persoane juridice și aceste serviciu financiar este comod, deoarece clientul are disponibilă opțiunea de continuare a utilizării creditului în aceleași condiții.	**Nu se acceptă** Raporturile contractuale de credit, inclusiv în cazul produsului linie de credit trebuie să se desfășoare într-un cadru contractual transparent pentru consumator. Acesta trebuie să aibă o percepere certă a caracteristicilor produsului de creditare. Or, propunerea vizează dreptul creditorului de modificare unilaterală a contractului, fără acordul expres al debitorului consumator, ceea ce vine în disonanță cu principiul enunțat.

	Centrul European al Consumatorului din Republica Moldova	56	2. La redacția art. 15 alin. (6) a Legii nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, propunem introducerea după textul „*va fi transmisă consumatorilor*" a textului „*cu confirmarea recepționării notificării".* Propunerea are menirea de a asigura că consumatorii au recepționat de facto notificarea privind modificarea conținutului clauzelor contractuale noi, impuse prin legislație si au posibilitatea efectivă de a decide în termen de 15 zile acceptul sau refuzul semnării actului adițional la contract, ținând cont de faptul că în cazul art. 15 alin. (3) din Legea 202/2013, nesemnarea de către consumator a actului adițional este considerată acceptare tacită. Respectiv, sunt frecvente cazurile când noile clauze contractuale ale contractelor de credit pentru consumatori sunt de jure acceptate tăcit, dar de facto, despre existenta acestora, consumatorii nici nu au fost notificați efectiv.	**Nu se acceptă** Nu se consideră justificată condiționarea modificării contractului de confirmarea recepționării notificării, dat fiind faptul că art. 15 alin. (3) din Legea nr.202/2013 reglementează modificarea unilaterală a contractului indiferent de voința consumatorului.
	Banca Națională a Moldovei	57	La pct. 11, ce vizează completarea art. 15 cu alin. (4^1), semnalăm că aceasta contravine prevederilor art. 942, art. 1248 alin. (1) și art. 1763 alin. (1), (3) din Codul civil. Astfel, propunem excluderea alin. (4^1). De asemenea, se va argumenta în Nota de fundamentare la proiect excluderea alin. (2) de la art. 14, lit. a) de la alin. (8), art. 15, cât și modificarea redacției alin. (9), art. 15.	**Nu se acceptă** Nota de fundamentare conține argumentarea în susținerea modificărilor propuse de completare cu alin. (4^1), de excludere a alin. (2) din art. 14. Cu referire la excluderea lit. a) din alin. (8), linia de credit este creditul care se reînnoiește automat pe măsura rambursării creditului. Prin linia de credit, consumatorii au flexibilitatea de a utiliza oricând orice sumă de bani până ating limita maximă aprobată, în funcție de nevoile de plată generate de activitatea acestora. Totodată, mărirea obligației inițiale este condiționată de întrunirea condițiilor de creditare responsabilă.).
		58	La pct. 11, prin care se modifică art. 15 alin. (7), propunem a fi concretizată la care valoare totală a creditului se referă procentul de 0,04% - debursată, sold rămas sau sold restant.	**Nu se acceptă** Redacția actuală este una clară și nu necesită concretizare. Complementar, a se menționa că nu au fost relevate interpretări echivoce din partea creditorilor.
Art. X. – Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 434 – 439, art. 727), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:	**Banca Națională a Moldovei**	59	*Cu referire la art. X, ce vizează modificarea Legii nr. 202/2017 cu privire la activitatea băncilor (în continuare – Legea nr. 202/2017):*	**Se acceptă** Pct. 1 a fost exclus.

1. Se completează cu articolul 3^1 cu următorul cuprins: „**Articolul 3^1**. Soluționarea reclamațiilor Băncile au obligația de a primi și a înregistra reclamațiile clienților persoane fizice – consumator și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.”. 2. La articolul 97 alineatul (5) se completează cu litera a^1) cu următorul cuprins: „a^1) furnizarea către Comisia Națională a Pieței Financiare a informației necesare exercitării atribuțiilor ei;”.			Reiterăm că, propunerea de completare cu art. 3^1 depășește obiectul de reglementare statuat în art. 1 din Legea nr. 202/2017, unde se stabilește expres că legea vine să reglementeze cerințele prudențiale pentru bănci, competențele, instrumentele, și procedurile de supraveghere prudențială a băncilor de către Banca Națională a Moldovei, supravegherea prudențială a băncilor de către BNM și cerințele de publicare pentru BNM în domeniul reglementării și supravegherii prudențiale a băncilor. Astfel, propunem excluderea prevederii propuse spre completare.	
Art. XI. – Legea nr. 1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancară (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 108 – 112, art. 200), cu modificările ulterioare, se completează cu articolul 4^1 cu următorul cuprins: „**Articolul 4^1**. Soluționarea reclamațiilor Organizația de creditare nebancară are obligația de a primi și a înregistra reclamațiile clienților persoane fizice – consumatori și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.”.	**Banca Națională a Moldovei**	60	*Cu referire la art. XI, ce vizează modificarea Legii nr. 1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancară (în continuare – Legea nr. 1/2018):* În ceea ce privește modificarea art. 4^1 din Legea nr. 1/2018, în scopul asigurării procesului de examinare a reclamațiilor consumatorilor cât și a persoanelor care desfășoară activitate profesionistă, precum și pentru a asigura o abordare uniformă în raport cu entitățile supravegheate, propunem următoarea redacție: *”Articolul 4^1. Examinarea reclamaţiilor* *(1) Organizația de creditare nebancară elaborează și aprobă reglementări interne privind procedura de depunere de către clienții săi a reclamaţiilor şi soluţionarea disputelor în legătură cu drepturile şi obligaţiile ce decurg din prezenta lege.* *(2) Organizația de creditare nebancară examinează reclamația clientului şi comunică decizia sa în cel mult 15 zile lucrătoare de la primirea reclamaţiei.* *(3) În situații excepționale, dacă răspunsul nu poate fi oferit în termen de 15 zile lucrătoare din motive independente de voința organizației de creditare nebancară, aceasta este obligată să transmită un răspuns provizoriu, în care indică explicit motivele pentru care răspunsul la reclamație va ajunge cu întârziere și termenul în care clientul va primi răspunsul*	**Se comentează** Art. XI a fost exclus din proiect. Totodată, Art. I din proiect a fost completat cu pct. 4, care prevede completarea Legii nr. 192/1998 cu art. 8^2 ce stabilește cerințele de bază aplicabile la soluționarea de către subiecții prevăzuți la art. 4 alin. (2^1) a reclamațiilor consumatorilor.

			final. Termenul pentru primirea răspunsului final nu poate depăși 35 de zile lucrătoare de la primirea reclamației."	
Art. XII. – Articolul 17 din Legea nr. 2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr. 94 – 98, art. 142), cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (11) cu următorul cuprins: „(11) SAI are obligația de a primi și a înregistra reclamațiile investitorilor – persoane fizice și juridice și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.".	**Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării**	61	La Art. IV: Art. 3 din Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 prevede că, „asociație de economii și împrumut, denumită în continuare asociație, – organizație necomercială cu statut juridic special, constituită benevol de persoane fizice și juridice, asociate pe principii comune, care acceptă de la membrii săi depuneri de economii, le acordă acestora împrumuturi, precum și alte servicii financiare, în conformitate cu categoria licenței pe care o deține". Subsidiar, potrivit noțiunii prevăzute la art. 1 din Legea nr. 105/2003, „consumator – orice persoană fizică ce intenționează să comande sau să procure ori care comandă, procură sau folosește produse, servicii pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau profesională". Respectiv, completarea Legii asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 cu un mecanism de gestionare a reclamațiilor membrilor asociației prin prisma celui prevăzut în Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor este incorectă, or reieșind din normele menționate supra, membrii asociațiilor de economii și împrumut nu întrunesc criteriile determinante ale noțiunii de consumator. Astfel, se propune excluderea pct. 1 din Art. IV al proiectului sau instituirea unui mecanism distinct de gestionare a reclamațiilor membrilor asociațiilor de economii și împrumut. În context, obiecția este valabilă și pentru Art. VII pct. 1 (clienții societăților de investiții), **Art. XII (investitori în organisme de plasament colectiv alternative)** și Art. XIII (participanții sau beneficiarii sistemului de pensii facultative) având în vedere faptul că subiecții menționați nu întrunesc calitatea de consumator.	**Se acceptă parțial** Argumentele autorului proiectului au fost expuse în Nota de fundamentare. Adițional, a se vedea comentariul de la pct. 215. Totodată, urmare a modificărilor operate în proiect, articolul corespunzător se va expune în următoarea redacție: „***Art. XI.*** *– Articolul 17 din Legea nr. 2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr. 94 – 98, art. 142), cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (11) cu următorul cuprins:* *„(11) SAI are obligația de a primi și a înregistra reclamațiile investitorilor – persoane fizice și juridice și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare*.". Potrivit amendamentului, reclamațiile se vor examina în modul stabilit de Legea nr. 192/1998. În acest sens, proiectul a fost completat la Art. I cu pct. 5 (a se vedea comentariile de la pct. 5 din prezentul compartiment, cât și de la pct. 18 din compartimentul ***Expertizare***).
Art. XIII. – Articolul 25 din Legea nr. 198/2020 privind fondurile de pensii facultative (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr. 344 – 351, art. 227) se completează cu alineatul (9) cu următorul cuprins: „(9) Administratorul are obligația de a primi și a înregistra reclamațiile de la participanți sau	**Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării**	62	La Art. IV: Art. 3 din Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 prevede că, „asociație de economii și împrumut, denumită în continuare asociație, – organizație necomercială cu statut juridic special, constituită benevol de persoane fizice și juridice, asociate pe principii comune, care acceptă de la membrii săi depuneri de economii, le acordă acestora împrumuturi, precum și alte servicii financiare, în conformitate cu categoria licenței pe care o deține". Subsidiar, potrivit noțiunii prevăzute la	**Nu se acceptă** Argumentele autorului proiectului au fost expuse în Nota de fundamentare. Adițional, a se vedea comentariul de la pct. 216.

beneficiari şi de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.”.			art. 1 din Legea nr. 105/2003, „consumator – orice persoană fizică ce intenționează să comande sau să procure ori care comandă, procură sau folosește produse, servicii pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau profesională”. Respectiv, completarea Legii asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 cu un mecanism de gestionare a reclamațiilor membrilor asociației prin prisma celui prevăzut în Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor este incorectă, or reieșind din normele menționate supra, membrii asociațiilor de economii și împrumut nu întrunesc criteriile determinante ale noțiunii de consumator. Astfel, se propune excluderea pct. 1 din Art. IV al proiectului sau instituirea unui mecanism distinct de gestionare a reclamațiilor membrilor asociațiilor de economii și împrumut. În context, obiecția este valabilă și pentru Art. VII pct. 1 (clienții societăților de investiții), Art. XII (investitori în organisme de plasament colectiv alternative) și **Art. XIII (participanții sau beneficiarii sistemului de pensii facultative)** având în vedere faptul că subiecții menționați nu întrunesc calitatea de consumator.	
Art. XIV. – Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 129 – 133, art. 229), cu modificările ulterioare.	**Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)**	63	**VI. Art. XIV. – Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 129 – 133, art. 229), cu modificările ulterioare.** **1)** În cadrul consultărilor publice au fost înaintate propuneri privind modificarea art. 4 și art. 43 din Lege care reglementează externalizarea funcțiilor și activităților și excluderea interdicției privind subcontractarea activităților externalizate (externalizare în lanț) care se regăsesc în prevederile actuale a Legii. În continuare, aducem în atenția autorităților faptul că Directiva Solvabilitate II și țările-membre ale Uniunii Europene nu interzic subcontractarea activităților externalizate (externalizare în lanț) pentru entitățile care activează în domeniul financiar, nici pentru activitatea financiară și nici pentru TIC. Mai mult ca atât, țările-membre ale Uniunii Europene din ianuarie 2025 au implementat Regulamentul (UE) nr. 2022/2554 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 decembrie 2022 (Digital Operational Resilience Act (DORA) - EIOPA) privind reziliența operațională digitală a sectorului financiar care în mod expres conține reglementări privind subcontractarea în domeniul serviciilor TIC. Referitor la obținerea aprobării prealabile a autorității de supraveghere în cazul externalizării funcțiilor și activităților legate de activitatea de asigurare sau de reasigurare, și în aceasta parte Legea conține prevederi mai restrictive decât prevederile Directivei Solvabilitate II. Astfel, în țările-membre UE care au	**Se acceptă parțial** Art. XIV (după renumerotare Art. XIII) se va completa cu pct. 3 cu următorul cuprins: *„3. Articolul 43:* *alineatul (3) va avea următorul cuprins:* *„(3) Societatea de asigurare sau de reasigurare are dreptul de a externaliza funcțiile și activitățile legate de activitatea de asigurare sau de reasigurare, inclusiv de a subcontracta activităţile externalizate (externalizare în lanţ), cu notificarea prealabilă a autorității de supraveghere, conform cerinţelor stabilite în actele normative ale acesteia”;* *se completează cu alineatul (3^1) cu următorul cuprins:* *„ (3^1) Prin derogare de la alin. (3) societatea de asigurare sau de reasigurare are dreptul de a externaliza tehnologiile informaţiei şi comunicaţiilor, inclusiv de a externaliza în lanț, doar după obţinerea aprobării prealabile a autorității de supraveghere, conform cerinţelor*

			implementat Directiva Solvabilitate II, asiguratorii Notifică autoritatea de supraveghere despre externalizarea funcțiilor și activităților externalizate și subcontractarea activităților externalizate (externalizare în lanț). Este evident faptul că Notificarea și obținerea aprobării prealabile a autorității de supraveghere sunt proceduri distincte, iar aprobarea activităților instituită de către legislația națională este mult mai restrictivă, decât procedura de Notificare. Lipsa de echivalență intre reglementările legislative europene și nepotrivirea între reglementările și abordările naționale în materie de reglementare sau de supraveghere generează obstacole în calea funcționării pieței serviciilor financiare, iar disparitățile care decurg din reglementarea la nivel național, mult mai restrictive și limitative, sunt un obstacol în dezvoltarea pieței serviciilor financiare, pieței de capital si a stabilității financiare. În această ordine de idei, solicităm respectuos sprijinul autorităților și modificarea prevederilor Legii nr. 92/2022. La art. 4 propunem ca noțiunea „externalizare" să fie adusă in corespundere cu prevederile Directivei Solvabilitate II și în art. 43 care reglementează funcțiile și activitățile externalizate propunem cel puțin permiterea subcontractării activităților externalizate (externalizare în lanț) în condițiile stabilite de autoritatea de supraveghere. Se propune următoarea redacție: *Articolul 4 Noțiuni principale –„externalizare" înseamnă un acord în orice formă încheiat între o societate de asigurare sau de reasigurare și un furnizor de servicii, indiferent dacă este o entitate supravegheată sau nu, prin care furnizorul respectiv de servicii efectuează un proces, un serviciu sau o activitate, fie direct, fie prin subcontractare, care altfel ar fi fost realizat(ă) de însăși societatea de asigurare sau de reasigurare.* *Art. 43, alin.3 dupa textul „are dreptul de a externaliza funcţiile şi activităţile legate de activitatea de asigurare sau de reasigurare" se completează cu sintagma „inclusiv subcontractarea activităţilor externalizate (externalizare în lanţ)" .* *Art.43, alin.9, prevederile lit. b) se abrogă.* *Art.43, alin.9, lit. c) se completează cu sintagma „cu exceptia cand acestea fac parte din același grup care este supravegheat conform reglementărilor directivei Solvabilitate II."*.	*stabilite în actele normative ale acesteia.";* *la alineatul (9), litera b) se abrogă."*.".
	CA „Grawe Carat Asigurări" SA	64	1. În cadrul consultărilor publice am înaintat propuneri privind modificarea art. art. 4 si 43 din Legea nr. 92 care reglementează externalizarea funcțiilor si activităților si excluderea interdicției privind subcontractarea activităților externalizate (externalizare în lanţ) care se regăsește in prevederile actuale a Legii nr.92.	**Se acceptă parțial** Art. XIV (după renumerotare Art. XIII) se va completa cu pct. 3 cu următorul cuprins: „*3. Articolul 43:*

			În continuare aducem în atenția autorităților ca directiva Solvabilitate II și țarile membre a Uniunii Europene nu interzic subcontractarea activităților externalizate (externalizare în lanț) pentru entitățile care activează in domeniul financiar, nici pentru activitatea financiară si nici pentru TIC. Mai mult ca atât, tarile membre a Uniunii Europene din ianuarie 2025 au implementat Regulamentul (UE) nr. 2022/2554 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 decembrie 2022 (Digital Operational Resilience Act (DORA) - EIOPA) privind reziliența operațională digitală a sectorului financiar care in mod expres conține reglementări privind subcontractarea in domeniul serviciilor TIC. Referitor la obținerea aprobării prealabile a autorității de supraveghere in cazul externalizării funcțiilor și activităților legate de activitatea de asigurare sau de reasigurare și in aceasta parte Legea 92 conține prevederi mai restrictive decât prevederile Directivei Solvabilitate II. Astfel in tarile membre a Uniunii Europene care au implementat Directiva Solvabilitate II asiguratorii Notifica autoritatea de supraveghere despre externalizarea funcțiilor și activităților externalizate și subcontractarea activităților externalizate (externalizare în lanț). Evident ca procedura de Notificare si obținerea aprobării prealabile a autorității de supraveghere sunt proceduri distincte, iar aprobarea activităților instituită de către legislația națională este mult mai restrictiva, decât procedura de Notificare. Lipsă de echivalență intre reglementările legislative europene și nepotrivirea între reglementările și abordările naționale în materie de reglementare sau de supraveghere generează obstacole în calea funcționării pieței serviciilor financiare, iar disparitățile care decurg din reglementarea la nivel național, mult mai restrictive și limitative, sunt un obstacol în dezvoltarea pieței serviciilor financiare, pieței de capital si a stabilității financiare. In această ordine de idei, solicităm respectuos sprijinul autorităților si modificarea prevederilor din legea 92. Articolul 4 noțiunea ”externalizare” propunem să fie adusă in corespundere cu prevederile Directivei Solvabilitate II și in articolul 43 care reglementează funcțiile și activitățile externalizate propunem cel puțin permiterea subcontractării activităților externalizate (externalizare în lanț) in condițiile stabilite de autoritatea de supraveghere. Mai multe argumentele referitoare la impactul acestei prevederi au fost expuse in scrisoarea Grawe Carat Nr. 521/25 din 12 februarie 2025 adresata tuturor autorităților. Articolul 4 Noțiuni principale - ”externalizare” înseamnă un acord în orice formă încheiat între o societate de asigurare sau de reasigurare și un furnizor de servicii, indiferent dacă este o entitate supravegheată sau nu, prin care furnizorul respectiv de	*alineatul (3) va avea următorul cuprins:* *„(3) Societatea de asigurare sau de reasigurare are dreptul de a externaliza funcţiile şi activităţile legate de activitatea de asigurare sau de reasigurare, inclusiv de a subcontracta activităţile externalizate (externalizare în lanţ), cu notificarea prealabilă a autorităţii de supraveghere, conform cerinţelor stabilite în actele normative ale acesteia”;* *se completează cu alineatul (3^1) cu următorul cuprins:* *„ (3^1) Prin derogare de la alin. (3) societatea de asigurare sau de reasigurare are dreptul de a externaliza tehnologiile informaţiei şi comunicaţiilor, inclusiv de a externaliza în lanţ, doar după obţinerea aprobării prealabile a autorităţii de supraveghere, conform cerinţelor stabilite în actele normative ale acesteia.”;* *la alineatul (9), litera b) se abrogă.”*.

			servicii efectuează un proces, un serviciu sau o activitate, fie direct, fie prin subcontractare, care altfel ar fi fost realizat(ă) de însăși societatea de asigurare sau de reasigurare. Art. 43, alin.3 dupa textul ”are dreptul de a externaliza funcţiile și activităţile legate de activitatea de asigurare sau de reasigurare” se completează cu sintagma ”inclusiv subcontractarea activităţilor externalizate (externalizare în lanţ)” . Art.43, alin.9, prevederile lit. b) se abroga. Art.43, alin.9, lit. c) se completeaza cu sintagma ”cu exceptia cand acestea fac parte din același grup care este supravegheat conform reglementărilor directivei Solvabilitate II.”.	
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	65	1. În cadrul consultărilor publice am înaintat propuneri privind modificarea art. art. 4 si 43 din Legea 92 care reglementează externalizarea funcțiilor si activităților si excluderea interdicției privind subcontractarea activităților externalizate (externalizare în lanţ) care se regăsește in prevederile actuale a Legii 92. În continuare aducem în atenția autorităților ca directiva Solvabilitate II și țarile membre a Uniunii Europene nu interzic subcontractarea activităților externalizate (externalizare în lanţ) pentru entitățile care activează in domeniul financiar, nici pentru activitatea financiară si nici pentru TIC. Mai mult ca atât, tarile membre a Uniunii Europene din ianuarie 2025 au implementat Regulamentul (UE) nr. 2022/2554 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 decembrie 2022 (Digital Operational Resilience Act (DORA) - EIOPA) privind reziliența operațională digitală a sectorului financiar care in mod expres conține reglementări privind subcontractarea in domeniul serviciilor TIC. Referitor la obținerea aprobării prealabile a autorității de supraveghere in cazul externalizării funcțiilor și activităților legate de activitatea de asigurare sau de reasigurare și in aceasta parte Legea 92 conține prevederi mai restrictive decât prevederile Directivei Solvabilitate II. Astfel in tarile membre a Uniunii Europene care au implementat Directiva Solvabilitate II asiguratorii Notifica autoritatea de supraveghere despre externalizarea funcțiilor și activităților externalizate și subcontractarea activităților externalizate (externalizare în lanț). Evident ca procedura de Notificare si obținerea aprobării prealabile a autorității de supraveghere sunt proceduri distincte, iar aprobarea activităților instituită de către legislația națională este mult mai restrictiva, decât procedura de Notificare. Lipsă de echivalență intre reglementările legislative europene și nepotrivirea între reglementările și abordările naționale în materie de reglementare sau de supraveghere generează obstacole în calea funcționării pieței serviciilor financiare, iar disparitățile care decurg din reglementarea la nivel național, mult mai	**Se acceptă parțial** Art. XIV (după renumerotare Art. XIII) se va completa cu pct. 3 cu următorul cuprins: „„*3. Articolul 43:* *alineatul (3) va avea următorul cuprins:* *„(3) Societatea de asigurare sau de reasigurare are dreptul de a externaliza funcțiile și activitățile legate de activitatea de asigurare sau de reasigurare, inclusiv de a subcontracta activităţile externalizate (externalizare în lanţ), cu notificarea prealabilă a autorității de supraveghere, conform cerinţelor stabilite în actele normative ale acesteia”;* *se completează cu alineatul (3^1) cu următorul cuprins:* *„ (3^1) Prin derogare de la alin. (3) societatea de asigurare sau de reasigurare are dreptul de a externaliza tehnologiile informaţiei şi comunicaţiilor, inclusiv de a externaliza în lanţ, doar după obţinerea aprobării prealabile a autorității de supraveghere, conform cerinţelor stabilite în actele normative ale acesteia.”;* *la alineatul (9), litera b) se abrogă.”*”.

			restrictive și limitative, sunt un obstacol în dezvoltarea pieței serviciilor financiare, pieței de capital si a stabilității financiare. In această ordine de idei, solicităm respectuos sprijinul autorităților si modificarea prevederilor din legea 92. Articolul 4 noțiunea ”externalizare” propunem să fie adusă in corespundere cu prevederile Directivei Solvabilitate II și in articolul 43 care reglementează funcțiile și activitățile externalizate propunem cel puțin permiterea subcontractării activităților externalizate (externalizare în lanț) in condițiile stabilite de autoritatea de supraveghere. Mai multe argumentele referitoare la impactul acestei prevederi au fost expuse in scrisoarea Grawe Carat Nr. 521/25 din 12 februarie 2025 adresata tuturor autorităților. Articolul 4 Noțiuni principale - ”externalizare” înseamnă un acord în orice formă încheiat între o societate de asigurare sau de reasigurare și un furnizor de servicii, indiferent dacă este o entitate supravegheată sau nu, prin care furnizorul respectiv de servicii efectuează un proces, un serviciu sau o activitate, fie direct, fie prin subcontractare, care altfel ar fi fost realizat(ă) de însăși societatea de asigurare sau de reasigurare. Art. 43, alin.3 dupa textul ”are dreptul de a externaliza funcţiile şi activităţile legate de activitatea de asigurare sau de reasigurare” se completează cu sintagma ”inclusiv subcontractarea activităţilor externalizate (externalizare în lanţ)” . Art.43, alin.9, prevederile lit. b) se abroga. Art.43, alin.9, lit. c) se completeaza cu sintagma ”cu exceptia cand acestea fac parte din același grup care este supravegheat conform reglementărilor directivei Solvabilitate II.”.	
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	66	**2)** Se propune următoarea redacție a art. 35, alin. (5): *„(5) Numirea în funcţie a membrilor consiliului societăţii şi ai organului executiv, inclusiv a persoanelor interimare, se aprobă, în prealabil, de către autoritatea de supraveghere la prima numire in funcție și încep să-şi exercite funcţia doar după aprobarea acestora de către autoritatea de supraveghere. Responsabilităţile membrilor organelor de conducere nu pot fi transmise altor personae”*. Conform prevederilor articolului 35, alin.5 din Legea 92 membrii organelor de conducere pot fi numiți în funcție doar după aprobarea, în prealabil, de către autoritatea de supraveghere. Procedura de aprobare de către autoritatea de supraveghere a membrilor organelor de conducere la fiecare mandat nou pentru care este desemnat membru este una foarte rigidă și aduce mai multe dezavantaje, printre care: -Aprobările durează în timp și termenul de aprobare nu poate fi estimat. În acest timp, poziția rămâne vacantă sau interimară, afectând deciziile.	**Se acceptă parțial** Proiectul a fost completat cu o prevedere nouă de completare a art. 35 din Legea nr. 92/2022, cu următorul cuprins: *„2. Articolul 35 se completează cu alineatul (5[1]) cu următorul cuprins:* *„(5[1]) Prin derogare de la prevederile art. 65 alin. (11) lit. a) și c) din Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni, împuternicirile consiliului încetează din ziua aprobării de către Banca Națională a Moldovei a noilor membri aleși de adunarea generală a acționarilor.”.*

			-Durata lungă de aprobare și imposibil de estimat limitează autonomia companiilor. În aceste condiții propunem modificarea reglementărilor referitoare la aprobarea de către autoritatea de supraveghere a membrilor organelor de conducere și instituirea reglementărilor de aprobare unică la prima numire in funcție.	
	CA „Grawe Carat Asigurări" SA	67	2. Prevedere actuala Articolul 35, alin.5) (5) Numirea în funcție a membrilor consiliului societății și ai organului executiv, inclusiv a persoanelor interimare/realese în funcțiile respective, se aprobă, în prealabil, de către autoritatea de supraveghere. Responsabilitățile membrilor organelor de conducere nu pot fi transmise altor persoane. Persoanele propuse în funcția de membri ai consiliului societății și ai organului executiv, inclusiv persoanele interimare/realese în funcțiile respective pentru un termen nou, încep să-și exercite funcția doar după aprobarea acestora de către autoritatea de supraveghere. Conform prevederilor articolului 35, alin.5 din Legea 92 membrii organelor de conducere pot fi numiti in funcție doar după aprobarea, în prealabil, de către autoritatea de supraveghere. Procedura de aprobare de către autoritatea de supraveghere a membrilor organelor de conducere la fiecare mandat nou pentru care este desemnat membru este una foarte rigidă si aduce mai multe dezavantaje, printe care: Aprobările durează in timp si termenul de aprobare nu poate fi estimat. În acest timp, poziția rămâne vacantă sau interimară, afectând deciziile. Durata lunga de aprobare și imposibil de estimat limitează autonomia companiilor. In această condiții propunem modificarea reglementărilor referitoare la aprobarea de către autoritatea de supraveghere a membrilor organelor de conducere si instituirea reglementărilor de aprobare unica la prima numire in funcție. Articolul 35, alin. 5 (5) Numirea în funcţie a membrilor consiliului societăţii şi ai organului executiv, inclusiv a persoanelor interimare, se aprobă, în prealabil, de către autoritatea de supraveghere la prima numire in funcție și încep să-și exercite funcţia doar după aprobarea acestora de către autoritatea de supraveghere. Responsabilitățile membrilor organelor de conducere nu pot fi transmise altor personae.	**Se acceptă parțial** Proiectul a fost completat cu o prevedere nouă de completare a art. 35 din Legea nr. 92/2022, cu următorul cuprins: „*2. Articolul 35 se completează cu alineatul (5^1) cu următorul cuprins:* *„(5^1) Prin derogare de la prevederile art. 65 alin. (11) lit. a) și c) din Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni, împuternicirile consiliului încetează din ziua aprobării de către Banca Națională a Moldovei a noilor membri aleși de adunarea generală a acționarilor.".*
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	68	2. Prevedere actuala Articolul 35, alin.5) (5) Numirea în funcție a membrilor consiliului societății și ai organului executiv, inclusiv a persoanelor interimare/realese în funcțiile respective, se aprobă, în prealabil, de către autoritatea de supraveghere. Responsabilitățile membrilor organelor de conducere nu pot fi transmise altor persoane. Persoanele propuse	**Se acceptă parțial** Proiectul a fost completat cu o prevedere nouă de completare a art. 35 din Legea nr. 92/2022, cu următorul cuprins: „*2. Articolul 35 se completează cu alineatul (5^1) cu următorul cuprins:*

			în funcția de membri ai consiliului societății și ai organului executiv, inclusiv persoanele interimare/realese în funcțiile respective pentru un termen nou, încep să-și exercite funcția doar după aprobarea acestora de către autoritatea de supraveghere. Conform prevederilor articolului 35, alin.5 din Legea 92 membrii organelor de conducere pot fi numiti in funcție doar după aprobarea, în prealabil, de către autoritatea de supraveghere. Procedura de aprobare de către autoritatea de supraveghere a membrilor organelor de conducere la fiecare mandat nou pentru care este desemnat membru este una foarte rigidă si aduce mai multe dezavantaje, printe care: Aprobările durează in timp si termenul de aprobare nu poate fi estimat. În acest timp, poziția rămâne vacantă sau interimară, afectând deciziile. Durata lunga de aprobare și imposibil de estimat limitează autonomia companiilor. In această condiții propunem modificarea reglementărilor referitoare la aprobarea de către autoritatea de supraveghere a membrilor organelor de conducere si instituirea reglementărilor de aprobare unica la prima numire in funcție. Articolul 35, alin. 5 (5) Numirea în funcţie a membrilor consiliului societăţii şi ai organului executiv, inclusiv a persoanelor interimare, se aprobă, în prealabil, de către autoritatea de supraveghere la prima numire in funcție și încep să-și exercite funcţia doar după aprobarea acestora de către autoritatea de supraveghere. Responsabilităţile membrilor organelor de conducere nu pot fi transmise altor personae.	*„(5[1]) Prin derogare de la prevederile art. 65 alin. (11) lit. a) și c) din Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni, împuternicirile consiliului încetează din ziua aprobării de către Banca Națională a Moldovei a noilor membri aleși de adunarea generală a acționarilor.”.*
	Ministerul Afacerilor Interne	69	4. Complementar, la art. XIV (modificarea Legii nr.92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare) se propune ***completarea art.52 din Legea nr.92/2022*** după cum urmează: 1) după textul „documente și/sau informații” cu textul „pe suport de hârtie, scanate sau în format electronic”; 2) la final, includerea enunțului: „Dacă informația necesară există în Sistemul informaţional automatizat de stat în domeniul asigurărilor obligatorii RCA aceasta se va obține de către asigurator din sistemul nominalizat.”.	**Se acceptă** Art. XIV (după renumerotare Art. XIII) se va completa cu pct. 4 cu următorul cuprins: *„4. Articolul 52:* *după textul „și/sau informații” se completează cu textul „pe suport de hârtie, în formă electronică ori prin convertirea documentației într-un format electronic ușor accesibil, inclusiv cu utilizarea semnăturii electronice simple,”;* *se completează cu textul „ În cazul în care informația necesară se regăsește în Registrul de stat al accidentelor rutiere, aceasta va fi obținută de către asigurătorul RCA prin intermediul platformei de interoperabilitate*

				(MConnect), direct din registrul menționat.”. A se menționa că redacția amendamentului, în partea ce ține de modul de prezentare a informațiilor, este în consonanță cu redacția normelor din Codul contravențional (art. 425, art. 440 alin. (1^1)).
2. Articolul 89: la alineatul (1): în partea introductivă, cuvintele „este obligată” se substituie cu cuvintele „și intermediarii în asigurări sunt obligați”; la litera d), cuvântul „solicitanților” se substituie cu cuvântul „consumatorilor”, iar textul „și 88” se substituie cu textul „ , 88 și 106”; alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Înainte de încheierea unui contract de asigurare, societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări, pe baza informațiilor obținute de la consumator ,îi furnizează acestuia informații privind produsul de asigurare, într-o formă ușor de înțeles, pentru a-i permite să ia o decizie în cunoștință de cauză.”; articolul se completează cu alineatele (2^1) – (2^5) cu următorul cuprins: „(2^1) Orice contract propus trebuie să corespundă cerințelor și nevoilor de asigurare ale consumatorului, în limita condițiilor de asigurare. (2^2) Atunci când o asigurare este oferită împreună cu un serviciu sau un produs auxiliar, care nu este o asigurare (componente), în cadrul unui pachet sau al aceluiași contract,	**Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)**	70	**3)** Conform proiectului, Art. 89 se completează cu aliniatele (2^1)-(2^5). Alin. (2^2) din proiect cuprinde formularea „costurilor și a cheltuielilor”. Se consideră că această formulare este incertă și inaplicabilă și propunem înlocuirea sintagmei „și a cheltuielilor” cu sintagma „pentru client”. Respectiv, se propune următoarea redacție: *„(2^2) Atunci când o asigurare este oferită împreună cu un serviciu sau un produs auxiliar, care nu este o asigurare (componente), în cadrul unui pachet sau al aceluiași contract, intermediarul în asigurări informează consumatorul dacă este posibil să cumpere diferite componente separat și, dacă da, îi furnizează o descriere adecvată a diverselor componente ale contractului sau ale pachetului, precum și o evidență separată a costurilor pentru client pentru fiecare componentă”*. Adițional, propunem excluderea aliniatul (2^3) care generează confuzii si cuprinde reglementări repetitive din aliniatele (2^2) si (2^4).	**Nu se acceptă.** Prin amendamentul propus, autorul a preluat bunele practici internaționale, în special cele adoptate la nivel european. Spre exemplu, o prevedere similară e regăsește în legislația din România (art. 16 Legea nr. 236/2018 privind distribuția de asigurări). Suplimentar, a se reține că alin. (2^2) și alin. (2^4) reglementează două situații total diferite: în primul caz, un produs/serviciu este comercializat suplimentar unui produs de asigurare, iar în alin. (2^4) este abordat cazul în care asigurare este produs auxiliar.

intermediarul în asigurări informează consumatorul dacă este posibil să cumpere diferite componente separat și, dacă da, îi furnizează o descriere adecvată a diverselor componente ale contractului sau ale pachetului, precum și o evidență separată a costurilor și a cheltuielilor pentru fiecare componentă. (2^3) În circumstanțele menționate la alin.(2^2) și atunci când riscurile sau acoperirea de asigurare care rezultă dintr-un astfel de contract sau pachet oferit unui consumator sunt diferite de cele asociate componentelor luate separat, intermediarul în asigurări furnizează o descriere adecvată a diferitelor componente ale contractului sau ale pachetului, precum și a modului în care interacțiunea dintre ele modifică riscul sau acoperirea de asigurare. (2^4) Atunci când un produs de asigurare este auxiliar unui bun sau serviciu care nu este o asigurare, în cadrul unui pachet sau al aceluiași contract, intermediarul în asigurări îi oferă consumatorului posibilitatea de a cumpăra bunul sau serviciul separat. (2^5) Toate informațiile legate de produsele de asigurare, inclusiv publicitatea adresată de către societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări consumatorilor, trebuie să fie	**CA „Grawe Carat Asigurări" SA**	71	3. Articolul 89, aliniatul 2^2 din proiect cuprinde formularea "costurilor si a cheltuielilor". Consideram ca aceasta formulare este incerta si inaplicabilă si propunem modificarea sintagmei „si a cheltuielilor" cu sintagma "pentru client". Aditional propunem excluderea aliniatul 2^3 care generează confuzii si cuprinde reglementari repetitive din aliniatele (2^2) și (2^4). 2^2) Atunci când o asigurare este oferită împreună cu un serviciu sau un produs auxiliar, care nu este o asigurare (componente), în cadrul unui pachet sau al aceluiași contract, intermediarul în asigurări informează consumatorul dacă este posibil să cumpere diferite componente separat și, dacă da, îi furnizează o descriere adecvată a diverselor componente ale contractului sau ale pachetului, precum și o evidență separată a costurilor pentru client pentru fiecare componentă.	**Nu se acceptă.** Prin amendamentul propus, autorul a preluat bunele practici internaționale, în special cele adoptate la nivel european. Spre exemplu, o prevedere similară e regăsește în legislația din România (art. 16 Legea nr. 236/2018 privind distribuția de asigurări). Suplimentar, a se reține că alin. (2^2) și alin. (2^4) reglementează două situații total diferite: în primul caz, un produs/serviciu este comercializat suplimentar unui produs de asigurare, iar în alin. (2^4) este abordat cazul în care asigurare este produs auxiliar. La caz, alin. (2^3) completează alin. (2^2) și nu este aplicabil în raport cu alin. (2^4).

corecte, clare și neînșelătoare. Publicitatea trebuie să fie clar identificabilă.”.	**Asociația Businessului European (EBA Moldova)**	72	3. Articolul 89, aliniatul 2^2 din proiect cuprinde formularea ”costurilor si a cheltuielilor”. Consideram ca aceasta formulare este incerta si inaplicabilă si propunem modificarea sintagmei „si a cheltuielilor” cu sintagma ”pentru client”. Aditional propunem excluderea aliniatul (2^3) care generează confuzii si cuprinde reglementari repetitive din aliniatele (2^2) si (2^4). 2^2) Atunci când o asigurare este oferită împreună cu un serviciu sau un produs auxiliar, care nu este o asigurare (componente), în cadrul unui pachet sau al aceluiași contract, intermediarul în asigurări informează consumatorul dacă este posibil să cumpere diferite componente separat și, dacă da, îi furnizează o descriere adecvată a diverselor componente ale contractului sau ale pachetului, precum și o evidență separată a costurilor pentru client pentru fiecare componentă.	**Nu se acceptă.** Prin amendamentul propus, autorul a preluat bunele practici internaționale, în special cele adoptate la nivel european. Spre exemplu, o prevedere similară e regăsește în legislația din România (art. 16 Legea nr. 236/2018 privind distribuția de asigurări) sau în legea specială din Lituania (art. 158^4 din Legea privind asigurările nr. IX-1737/2003). Suplimentar, a se reține că alin. (2^2) și alin. (2^4) reglementează două situații total diferite: în primul caz, un produs/serviciu este comercializat suplimentar unui produs de asigurare, iar în alin. (2^4) este abordat cazul în care asigurare este produs auxiliar. La caz, alin. (2^3) completează alin. (2^2) și nu este aplicabil în raport cu alin. (2^4).

	Banca Națională a Moldovei	73	1. Referitor la pct. 1, ținând cont de modificarea ce ține de substituirea cuvântului „*solicitanților”* cu cuvântul „*consumatorilor”* de la art. 89 alin. (1), se va evalua suplimentar necesitatea intervenției cu modificări similare inclusiv la art. 88 alin. (1), (2), (4) – pentru uniformitate terminologică, fie se va preciza dacă intenția autorului este de a diferenția între diferite categorii de subiecți.	**Se comentează** Art. 88 alin. (1) din Legea nr. 92/2022 reglementează o situație specifică, care vizează exclusiv obligația societății de asigurare de a furniza unele informații la cererea scrisă a solicitantului asigurării (toate persoanele care solicită încheierea contractului de asigurare). În condițiile art. 89, inclusiv alin. (2) (în redacția propusă în proiect), în scopul protejării drepturilor consumatorului, se instituie o cerință specială, pusă în sarcina asigurătorilor și intermediarilor în asigurări. Astfel, societatea de asigurare și intermediarul în asigurări este obligat să prezinte consumatorului consumatorului (așa cum este definit în Legea nr. 105/2003) informația despre produsul de asigurare, fără a fi necesară o cerere în acest sens.
5. Articolul 106 alineatul (3): litera c) se completează cu textul „și/sau la registrul în care a fost înscris și modalitățile prin care se poate verifica că este înscris”; se completează cu litera c[1]) cu următorul conținut: „c[1]) faptul dacă intermediarul reprezintă consumatorul sau acționează pentru și în numele societății de asigurare și/sau reasigurare”; se completează cu litera f) cu următorul cuprins:	**Banca Națională a Moldovei**	74	La pct. 5, ce vizează completarea art. 106 alin. (3) cu lit. c[1]), urmează a se revedea redacția normei în partea ce ține de *„faptul dacă intermediarul reprezintă consumatorul*”, fie se va preciza sensul vizat, cel puțin în documentele însoțitoare la proiect.	**Se comentează** În condițiile prevederilor art. 4 din Legea nr. 92/2022, agentul de asigurare și agentul bancassurance, au dreptul să încheie contracte de asigurare în numele și din contul societăţii de asigurare. Totodată, potrivit normei prenotate, broker de asigurare şi/sau de reasigurare negociază pentru clienţii săi încheierea de contracte de asigurare şi/sau de reasigurare, prestează servicii de consultanţă şi evaluare a riscurilor şi acordă asistenţă pe durata derulării contractelor sau în legătură cu regularizarea daunelor.

„f) alte informații prevăzute la art.88 alin.(1), solicitate suplimentar la cererea scrisă a clientului.”.				Astfel, dat fiind faptul că intermediarul poate reprezenta interesele clientului (brokerul) sau activa în numele asigurătorul (agenții), informația respectivă urmează a fi dezvăluită consumatorului anterior încheierii contractului. A se reține că in nota de fundamentare aferentă proiectului (pct. 2.2, sbp. 4), se precizează sensul vizat în propunere.
6. Articolul 109 se completează cu alineatul (7) cu următorul conținut: „(7) În cazul unui contract de asigurare încheiat prin intermediul unui asistent în brokeraj, brokerul de asigurare în al cărui nume acționează asistentul în brokeraj poartă răspundere pentru toate actele sau omisiunile acestuia.”.	**Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)**	75	**4)** Art. 109, alin. (3), conține prevederi care nu se încadrează în standardele și specificul de reglementare a activității intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări din practica europeană și cea regională privind desfășurarea activității în calitate de asistent în brokeraj. În unele state UE, inclusiv România, asistenții in brokeraj, persoane fizice și persoane juridice activează in raport cu clienții fără aceste limitări sub răspunderea profesională a brokerului de asigurare. Limitările introduse prin art. 109 a Legii nr. 92/2022, comparate cu legislația din România, se impun asistenților auxiliari persoane fizice și persoane juridice care pot activa atât sub răspunderea profesională a asiguratorului, cat și sub răspunderea brokerului. Dorim să vă informăm că modificările legislative de reglementare a activității intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări au un impact negativ asupra intermedierii produselor de asigurări. Respectiv, propunem completarea art. 109 cu un aliniat nou (31) cu următorul cuprins: *„(3[1]) În cazul asistenților în brokeraj care subscriu exclusiv asigurări facultative, prevederile alin.3, lit. a) și lit. b) – nu se aplică”*.	**Nu se acceptă** Nu constituie obiectul proiectului de Lege. Suplimentar, CNPF a solicitat opinia Băncii Naționale a Moldovei în calitate de autoritate de supraveghere în domeniul asigurărilor, pe marginea respectivului subiect, care s-a expus împotriva abordării reflectate în propunerea respectivă.
	CA „Grawe Carat Asigurări” SA	76	4. Articolul 109, alin.3 contine prevederi care nu se încadrează in standardele și specificul de reglementare a activității intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări din practica europeana și cea din regiune, privind desfășurarea activității în calitate de asistent în brokeraj. In unele țari din Uniunea Europeană, inclusiv România, asistenții in brokeraj, persoane fizice și persoane juridice activează in raport cu clienții fără aceste limitări sub răspunderea profesională a brokerului de asigurare. Limitările introduse prin Lege 92, art. 109 comparate cu legislația din Romania se impun Asistenților auxiliari persoane fizice și persoane juridice care pot activa atât sub răspunderea profesională a asiguratorului, cat și sub răspunderea brokerului. Dorim să comunicăm că modificările legislative de	**Nu se acceptă** Nu constituie obiectul proiectului de Lege. Suplimentar, CNPF a solicitat opinia Băncii Naționale a Moldovei în calitate de autoritate de supraveghere în domeniul asigurărilor, pe marginea respectivului subiect, care s-a expus împotriva abordării reflectate în propunerea respectivă.

			reglementare a activității intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări au un impact negativ asupra intermedierii produselor de asigurări, fapt despre care am sesizat autoritățile competente. Propunem ca limitările prevazite la alin.3, lit.a) și b) să fie excluse pentru asistenții in brokeraj care intermediază asigurări facultative. Art. 109, dupa alin.3 se completează cu un aliniat nou (3^1) cu următorul cuprins: 3^1) În cazul asistenților în brokeraj care subscriu exclusiv asigurări facultative prevederile alin.3, lit. a) și lit. b) – nu se aplica.	
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	77	4. Articolul 109, alin.3 contine prevederi care nu se încadrează in standardele și specificul de reglementare a activității intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări din practica europeana și cea din regiune, privind desfășurarea activității în calitate de asistent în brokeraj. In unele țari din Uniunea Europeană, inclusiv România, asistenții in brokeraj, persoane fizice și persoane juridice activează in raport cu clienții fără aceste limitări sub răspunderea profesională a brokerului de asigurare. Limitările introduse prin Lege 92, art. 109 comparate cu legislația din Romania se impun Asistenților auxiliari persoane fizice și persoane juridice care pot activa atât sub răspunderea profesională a asiguratorului, cat și sub răspunderea brokerului. Dorim să comunicăm că modificările legislative de reglementare a activității intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări au un impact negativ asupra intermedierii produselor de asigurări, fapt despre care am sesizat autoritățile competente. Propunem ca limitările prevazite la alin.3, lit.a) și b) să fie excluse pentru asistenții in brokeraj care intermediază asigurări facultative. Art. 109, dupa alin.3 se completează cu un aliniat nou (3^1) cu următorul cuprins: 3^1) În cazul asistenților în brokeraj care subscriu exclusiv asigurări facultative prevederile alin.3, lit. a) și lit. b) – nu se aplica.	**Nu se acceptă** Nu constituie obiectul proiectului de Lege. Suplimentar, CNPF a solicitat opinia Băncii Naționale a Moldovei în calitate de autoritate de supraveghere în domeniul asigurărilor, pe marginea respectivului subiect, care s-a expus împotriva abordării reflectate în propunerea respectivă.
	Banca Națională a Moldovei	78	La pct. 6, ce vizează completarea art. 109 cu alin. (7), reiterăm necesitatea revizuirii completării respective, or, nu este clar în ce măsură toate categoriile de răspundere pot fi asumate de către broker, pentru actele/omisiunile asistentului de brokeraj (a se vedea, spre exemplu, principiile răspunderii contravenționale - art. 8 alin. (2) din Codul Contravențional).	**Nu se acceptă** În condițiile prevederilor art. 4 din Legea nr. 92/2022, asistentul în brokeraj este împuternicit să desfășoare anumite activități, în baza unui contract încheiat cu un broker de asigurare și sub acoperirea contractului de răspundere civilă profesională a brokerului în cauză.

				Mai mult, potrivit art. 108 alin. (3) din aceeași lege, brokerii de asigurare pot desfășura activitatea exclusiv prin personalul propriu sau prin asistenții în brokeraj. La caz, a fost utilizat același principiu ca în art. 107 alin. 11 din Legea nr. 92/2022, aplicat în raport cu agenții de asigurare, de omisiunile cărora poartă răspundere asigurătorii.
Art. XV. – Legea nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 129 – 133, art. 239), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 3. Articolul 14 se completează cu alineatele (4), (5) și (6) cu următorul cuprins: „(4) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurarea obligatorie RCA a proprietarului sau a utilizatorului de vehicul – tractor, doar dacă remorca/semiremorcă: a) este tractată de acest vehicul – tractor; ori b) s-a separat de vehiculul – tractor şi a continuat să se deplaseze. (5) Asigurătorul RCA al vehiculului – tractor despăgubește partea prejudiciată şi poate exercita dreptul de regres asupra asigurătorului RCA al remorcii/semiremorcii, în cazul în care demonstrează că prejudiciul s-a produs ca urmare a unei defecțiuni tehnice a remorcii/semiremorcii, care nu putea fi identificată de către conducătorul de vehiculul – tractor. (6) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurarea obligatorie RCA a proprietarului sau a utilizatorului ei dacă remorca/semiremorcă: a) nu este tractată de vehicul – tractor; sau b) este separată de vehicul – tractor şi staționează.”.	**Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)**	79	**VII. Art. XV. – Legea nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 129 – 133, art. 239), cu modificările ulterioare.** **1)** Pct. 3 al proiectului prevede completarea art. 14 cu alineatele (4), (5) și (6) cu următorul cuprins: *„(4) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurarea obligatorie RCA a proprietarului sau a utilizatorului de vehicul – tractor, doar dacă remorca/semiremorcă:* *a) este tractată de acest vehicul – tractor; ori* *b) s-a separat de vehiculul – tractor şi a continuat să se deplaseze.* *(5) Asigurătorul RCA al vehiculului – tractor despăgubește partea prejudiciată şi poate exercita dreptul de regres asupra asigurătorului RCA al remorcii/semiremorcii, în cazul în care demonstrează că prejudiciul s-a produs ca urmare a unei defecțiuni tehnice a remorcii/semiremorcii, care nu putea fi identificată de către conducătorul de vehiculul – tractor.* *(6) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurarea obligatorie RCA a proprietarului sau a utilizatorului ei dacă remorca/semiremorcă: a) nu este tractată de vehicul – tractor; sau* *b) este separată de vehicul – tractor şi staționează.”.* Considerăm necesară transferarea prevederilor de la art. 14, alin. (5) la art. 30 din Legea nr. 106 care este dedicată și reglementează regresul iar de la alin. (4) și (6), propunem excluderea sintagmei „a proprietarului sau a utilizatorului” din motivul că creează confuzie privind existența dublei asigurării RCA a proprietarului sau utilizatorului. În contextul celor menționate, se propune următoarea redacție: Articolul 14 se completează cu alineatele (4) și (5) cu următorul cuprins: *„(4) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurătorul RCA al vehiculului – tractor, doar dacă remorca/semiremorca:*	**Nu se acceptă.** Prevederile propuse la alin. (4) – (6) sunt interconectate între ele. Astfel, pentru a menține firul logic a dispozițiilor propuse, se va menține redacția propusă în Proiect. Respectiv, în cazul în care asigurătorul RCA al vehiculului – tractor despăgubește partea prejudiciată, acesta este în drept să efectute acțiunea de regres corespunzător. Modalitate de expunere similară a dreptului de regres se regaseste și în alte articole din Legea nr. 106/2022, de ex., art. 18 alin. (2) sau art. 39 alin. (8). În partea ce ține de propunerea de excludere a sintagmei „a proprietarului sau a utilizatorului”, urmează a fi menționat că prin utilizarea conjuncției disjunctive „sau” autorul proiectului a evitat confuzia privind existența dublei asigurări (asigurare multiplă). În cazul asigurării multiple, se vor aplica prevederile corespunzătoare din Legea nr. 106/2022.

			a) este tractată de acest vehicul – tractor; ori *b) s-a separat de vehiculul – tractor în timpul deplasării şi a continuat să se deplaseze.* *(5) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurătorul RCA al remorcii/semiremorcii dacă remorca/semiremorca:* *a) nu este tractată de vehicul – tractor; sau* *b) este separată de vehicul – tractor şi staționează.”.*	
	CA „Grawe Carat Asigurări” SA	80	5. Propunem transferarea prevederilor de la art. 14, aliniatul 5 la art. 30 din Legea 106 care este dedicat si reglementează regresul. Propunem excluderea din art.14, alin. 4) si 6) a sintagmei ”a proprietarului sau a utilizatorului” din motivul ca creează confuzie privind existenta dublei asigurării RCA a proprietarului sau utilizatorului. Propunem concretizări la Art.14, alin.4) și 6) pentru a aduce claritate in cadrul instrumentării dosarelor de daune. Art.14, alin.4), lit. b) după sintagma vehicul - tractor se propune completarea cu următorul conținut ”în timpul deplasării” Art.14, alin.6) se propune in următoarea redacție (6) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurătorul RCA al remorcii/semiremorcii dacă remorca/semiremorcă: a) nu este tractată de vehicul – tractor; sau b) este separată de vehicul – tractor şi staționează. „Articolul 14. Riscuri acoperite de către asigurătorul RCA Articolul 14 se completează cu alineatele (4), (6) cu următorul cuprins: „(4) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurătorul RCA al vehicului – tractor, doar dacă remorca/semiremorcă: a) este tractată de acest vehicul – tractor; ori b) s-a separat de vehiculul – tractor în timpul deplasării şi a continuat să se deplaseze. (6) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurătorul RCA al remorcii/semiremorcii dacă remorca/semiremorcă: a) nu este tractată de vehicul – tractor; sau b) este separată de vehicul – tractor şi staționează.”.	**Nu se acceptă.** Prevederile propuse la alin. (4) – (6) sunt interconectate între ele. Astfel, pentru a menține firul logic a dispozițiilor propuse, se va menține redacția propusă în Proiect. Respectiv, în cazul în care asigurătorul RCA al vehiculului – tractor despăgubește partea prejudiciată, acesta este în drept să efectute acțiunea de regres corespunzător. Modalitate de expunere similară a dreptului de regres se regaseste și în alte articole din Legea nr. 106/2022, de ex., art. 18 alin. (2) sau art. 39 alin. (8). Îm partea ce ține de propunerea de excludere a sintagmei „a proprietarului sau a utilizatorului”, urmează a fi menționat că prin utilizarea conjuncției disjunctive „sau” autorul proiectului a evitat confuzia privind existența dublei asigurări (asigurare multiplă). În cazul asigurării multiple, se vor aplica prevederile corespunzătoare din Legea nr. 106/2022.
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	81	5. Propunem transferarea prevederilor de la art. 14, aliniatul 5 la art. 30 din Legea 106 care este dedicat si reglementează regresul. Propunem excluderea din art.14, alin. 4) si 6) a sintagmei „a proprietarului sau a utilizatorului” din motivul ca creează confuzie privind existenta dublei asigurării RCA a proprietarului sau utilizatorului. Propunem concretizări la Art.14, alin.4) și 6) pentru a aduce claritate in cadrul instrumentării dosarelor de daune. Art.14, alin.4), lit. b) după sintagma vehicul - tractor se propune completarea cu următorul conținut ”în timpul deplasării” Art.14, alin.6) se propune in următoarea redacție (6) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurătorul RCA al remorcii/semiremorcii dacă remorca/semiremorcă: a) nu	**Nu se acceptă.** Prevederile propuse la alin. (4) – (6) sunt interconectate între ele. Astfel, pentru a menține firul logic a dispozițiilor propuse, se va menține redacția propusă în Proiect. Respectiv, în cazul în care asigurătorul RCA al vehiculului – tractor despăgubește partea prejudiciată, acesta este în drept să efectute acțiunea de regres corespunzător.

			este tractată de vehicul – tractor; sau b) este separată de vehicul – tractor şi staționează. „Articolul 14. Riscuri acoperite de către asigurătorul RCA Articolul 14 se completează cu alineatele (4), (6) cu următorul cuprins: „(4) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurătorul RCA al vehiculului – tractor, doar dacă remorca/semiremorcă: a) este tractată de acest vehicul – tractor; ori b) s-a separat de vehiculul – tractor în timpul deplasării şi a continuat să se deplaseze. (6) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurătorul RCA al remorcii/semiremorcii dacă remorca/semiremorcă: a) nu este tractată de vehicul – tractor; sau b) este separată de vehicul – tractor şi staționează.”.	Modalitate de expunere similară a dreptului de regres se regaseste și în alte articole din Legea nr. 106/2022, de ex., art. 18 alin. (2) sau art. 39 alin. (8). Îm partea ce ține de propunerea de excludere a sintagmei „a proprietarului sau a utilizatorului”, urmează a fi menționat că prin utilizarea conjuncției disjunctive „sau” autorul proiectului a evitat confuzia privind existența dublei asigurări (asigurare multiplă). În cazul asigurării multiple, se vor aplica prevederile corespunzătoare din Legea nr. 106/2022.
	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	82	La Art. XV al proiectului, pentru evitarea unei formulări deficitare a terminologiei utilizate la pct.3, în partea ce vizează art.14 alin.(5), și anume: „defecțiune tehnică a remorcii/semiremorcii, care nu putea fi identificată de către conducătorul de vehicul - tractor”, care, de altfel, poate fi greu de probat, se propune următoarea redacție: „(5) Asiguratorul RCA al vehiculului-tractor, după acordarea despăgubirii către partea prejudiciată, poate exercita dreptul de regres împotriva asiguratorului RCA al remorcii/semiremorcii, în cazul în care se stabilește, pe baza unui raport tehnic sau a concluziilor entităților competente, că accidentul a fost cauzat exclusiv de o defecțiune tehnică a remorcii/semiremorcii și/sau care nu putea fi identificată de către conducătorul auto, în condițiile obligației de verificare prealabilă a stării tehnice vizibile a ansamblului.”. Totodată, se propune spre examinare alternativa ca respectiva reglementare să fie prevăzută ca un nou alineat al art.30 al Legii nr.106/2022, ce stabilește procedura de regres al asiguratorului RCA.	**Nu se acceptă** Asigurătorul, care urmează să demonstreze că prejudiciul s-a produs ca urmare a unei defecțiuni tehnice, este în drept să utilizeze orice mijloc de probă legal în scopul constatării acestui fapt fără a veni cu specificarea metodei de probare. Potrivit pct. 11 lit. a) din Regulamentul circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357/2009, conducătorul de vehicul este obligat: a) înainte de plecare să verifice starea tehnică a vehiculului și să o supravegheze pe parcurs, în special funcționarea sistemelor de direcție, de frânare, dispozitivelor de iluminare și semnalizare. Subsecvent, în scopul respectării prevederilor art. 55 alin. (1) din Legea nr.100/2017, se va menține redacția expusă în proiect.

		83	Conex propunerii exprimate supra, menționăm despre necesitatea completării Notei de fundamentare cu aspecte referitoare la introducerea respectivelor propuneri de lege, cu particularizarea/individualizarea situațiilor privind acoperirea prin polița RCA în cazul remorcilor utilizate de entități diferite față de cele care dețin în proprietate vehiculul-tractor. Spre exemplu, situația în care proprietarul vehiculului închiriază remorca sau semiremorca de la altă persoana sau firmă. În acest caz, cel care încheie asigurarea obligatorie RCA pentru remorca este proprietarul vehiculului, iar dacă se poate dovedi că accidentul s-a produs din cauza unei defecțiuni ascunse a remorcii, despăgubirea va fi plătită de asiguratorul remorcii, scutindu-l pe proprietarul vehiculului-tractor de a figura în istoricul „bonus-malus" și de a fi astfel obligat să achite mai mult la reînnoirea contractului de asigurare RCA pentru vehiculul tractor.	**Nu se acceptă** Referitor la propunerea de particularizare/individualizare a situațiilor privind acoperirea prin polița RCA în cazul remorcilor utilizate de entități diferite față de cele care dețin în proprietate vehiculul-tractor, urmează a fi menționa că sistemul bonus-malus se aplică în raport cu utilizatorul/asiguratul care a încheiat contractul de asigurare, indiferent de cine este proprietarul vehiculului. Respectiv, relația dintre proprietarul remorcii și utilizatorul care a luat-o în locațiune excede prevederile Legii nr. 106/2022, fiind subiect a unor relații civile, potrivit contractului de locațiune.
	Ministerul Afacerilor Interne	84	În contextul acelorași argumente, în special pentru reducerea cheltuitelor bugetare pentru furnizarea informației și asigurarea protecției datelor cu caracter personal, se optează pentru modificarea art.20 alin.(1) lit. c) din Legea nr.106/2022, și anume includerea enunțului cu următorul cuprins: „Dacă informația necesară există în Sistemul informaţional automatizat de stat în domeniul asigurărilor obligatorii RCA aceasta se va obține de către asigurator din sistemul nominalizat.".	**Se acceptă** Art. XV (după renumerotare Art. XIV) se va completa cu pct.3 cu următorul cuprins: „*3. Articolul 20 alineatul (1) litera c) se completează cu textul „ În cazul în care informația necesară se regăsește în Registrul de stat al accidentelor rutiere, aceasta va fi obținută de către asigurătorul RCA prin intermediul platformei de interoperabilitate (MConnect), direct din registrul menționat;*".
4. Articolul 21: se completează cu alineatul (2^1) cu următorul cuprins: „(2^1) Formularul „Constatare amiabilă de accident" poate fi utilizat în relaţia cu asigurătorii, fără a mai fi necesară întocmirea documentelor de constatare de către organul de poliţie, numai dacă este completat și semnat olograf sau electronic, sau prin utilizarea mijloacelor electronice agreate de asigurător și de către ambii conducători de vehicule implicate în accident.".	**Ministerul Afacerilor Interne**	85	2. La art.XV (modificarea Legii nr.106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule) se recomandă: 1) la pct. 4 (modificarea art.21), revizuirea alin.(11) al art.21 ce prevede că, organele și instituțiile competente pentru stabilirea circumstanţelor accidentului de vehicul nu au dreptul să refuze întocmirea dosarului contravenţional în condiţiile Codului contravenţional în cazul în care formularul „Constatare amiabilă de accident", completat și semnat de către conducătorii de vehicule implicaţi în accident, devine nul. Or, acesta se consideră a fi contrar rigorilor articolelor 26 lit.f) și 31^1 din Codul contravențional nr.218/2018 potrivit cărora constatarea amiabilă a accidentului rutier înlătură răspunderea contravențională. Concomitent, se subliniază că în conformitate cu art.1 alin.(3) din același cod dacă în procesul	**Se acceptă** Prevederea din proiect ce vizează modificarea art. 21 din Legea nr. 106/2022, va avea următorul cuprins: „*4. Articolul 21:* *se completează cu alineatul (2^1) cu următorul cuprins:* *„(2^1) Formularul „Constatare amiabilă de accident" poate fi utilizat în relaţia cu asigurătorii, fără a mai fi necesară întocmirea documentelor de constatare de către organul de poliţie, numai dacă este*

la alineatul (3), litera a) se completează cu textul „(inclusiv cuplul format din vehicul-tractor și remorca tractată de acesta)"; la alineatul (3), litera e) va avea următorul cuprins: „e) conducătorii de vehicule implicați în accident au posibilitatea de a face sau prezenta fotografii sau imagini video de la locul accidentului de vehicul, conform cerințelor prevăzute la art.18 alin.(1) lit.c), liniuța 4."; la alineatul (4), enunțul al doilea se exclude; la alineatul (5), enunțul al doilea va avea următorul cuprins: „Formularul „Constatare amiabilă de accident" se eliberează gratuit asiguratului odată cu polița de asigurare obligatorie RCA sau la solicitare."; la alineatul (9), textul „responsabilității și, după caz, încasarea despăgubirii de la asigurătorul RCA al persoanei recunoscute ca fiind responsabilă de accident de către instanța de judecată" se substituie cu cuvintele „persoanei responsabile de comiterea accidentului".			aplicării unui alt act normativ se constată că prevederile acestuia contravin principiilor stabilite în cod, se aplică prevederile prezentului cod, iar potrivit art. 374 alin.(2^1) din codul respectiv, procesul contravenţional se desfăşoară pe principii generale de drept contravențional, în temeiul Constituției, al prezentului cod, al Codului de procedură penală, precum şi al normelor dreptului internaţional şi ale tratatelor internaţionale cu privire la drepturile şi libertăţile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte. Astfel, nu se consideră plauzibil ca neîndeplinirea necorespunzătoare a unui act întocmit prin prisma unei legi speciale (la caz, Legea nr.106/2022) să constituie temei de derogare de la principiile și mecanismele stabilite în legea contravențională pentru desfășurarea procesului contravențional. Corespunzător, dacă legiuitorul prin legea contravențională a stabilit că constatarea amiabilă a accidentului rutier înlătură răspunderea contravențională, respectiv în legile care dezvoltă/aplică acest mecanism se vor stabili circumstanțe de iure și de facto care să asigure acest fapt, fără impunerea unor condiții care ar denatura esența, scopul și eficacitatea procedurii instituite. Prin urmare, asiguratorii care aplică mecanismul în cauză urmează să se asigure că procedura de constatare amiabilă este întocmită corespunzător de către clienții acestora, cu care sunt în relații contractuale. Or, scopul legiuitorului prin reglementarea unei astfel de proceduri a constat în faptul exonerării persoanelor vinovate de încălcarea regulilor de circulație rutiere, pasibile de sancționare pecuniară, dacă ei își asumă reciproc răspunderea pentru recuperarea pagubelor (a se vedea art.21 alin.(3) lit. d) din Legea nr.106/2022 - ambii conducători de vehicule implicaţi în accident îşi exprimă consimţământul privind documentarea accidentului prin procedura de constatare amiabilă şi consensul privind circumstanţele producerii accidentului şi daunele vizibile cauzate vehiculelor implicate, iar persoana responsabilă de producerea accidentului îşi recunoaşte culpa). Procedura existentă, și includerea interdicției autorității competente să soluționeze cauzele contravenționale și de a nu refuza întocmirea dosarului contravenţional se apreciază ca fiind contrară rigorilor procesului contravențional legal, care stabilește exhaustiv că pentru sancționarea unei persoane se necesită examinarea sub toate aspectele a faptei comise cu acumularea probatoriului pertinent și concludent. În concluzie, se recomandă expunerea alin.(11) al art. 21 cu următorul cuprins: „Autoritățile competente să soluționeze cauzele contravenționale pentru stabilirea circumstanţelor accidentului de vehicul pot examina cauzele comiterii accidentului în conformitate cu prevederile Codului contravențional nr.218/2008 în cazul în care formularul	*completat şi semnat olograf sau electronic sau prin utilizarea mijloacelor electronice agreate de asigurător şi de către ambii conducători de vehicule implicate în accident.";* *la alineatul (3):* *litera a) se completează cu textul „(inclusiv cuplul format din vehicul-tractor și remorca tractată de acesta)";* *litera e) va avea următorul cuprins:* *„e) conducătorii de vehicule implicați în accident au posibilitatea de a face sau de a prezenta fotografii sau imagini video de la locul accidentului de vehicul, conform cerințelor prevăzute la art. 18 alin. (1) lit. c), liniuța a patra.";* *ultimul enunț se exclude.* *la alineatul (4), enunțul al doilea se exclude;* *la alineatul (5), enunțul al doilea va avea următorul cuprins:* *„Formularul „Constatare amiabilă de accident" se eliberează gratuit asiguratului odată cu polița de asigurare obligatorie RCA sau la solicitare.";* *alineatul (7) se abrogă;* *la alineatul (9):* *după cuvintele „În cazul în care asigurătorul RCA" se completează cu textul „constată că nu este întrunită cel puțin una din condițiile de la alin. (3) lit.a) şi lit.c)–f) din prezentul articol sau";* *textul „ , stabilirea responsabilității şi, după caz, încasarea despăgubirii de la asigurătorul RCA al persoanei*

			„Constatare amiabilă de accident”, completat şi semnat de către ambele părţi, devine nul.”.	*recunoscute ca fiind responsabilă de accident de către instanța de judecată” se substituie cu cuvintele „și stabilirea persoanei responsabile de comiterea accidentului”;* *alineatul (11) se abrogă.*”.
		86	În contextul raționamentului expus supra se sugerează completarea art.18 alin.(1) lit. c) din Legea nr.106/2022 în vederea instituirii obligației asiguratorului de a acorda suportul necesar persoanelor (clienții acestora) pentru întocmirea corespunzătoarea a formularului „Constatare amiabilă de accident”. În asemenea circumstanțe va scădea cazurile de declararea nulă a formularelor respective, care au ca consecință, în redacția actuală a legii, examinarea cazului în procedură contravențională, și respectiv denaturarea procedurii de constatare amiabilă a accidentului de vehicul, care reprezintă o metodă de înlăturare de răspundere contravențională a persoanei și o alternativă procedurii aplicate de angajații organelor de poliție (art.21 alin.(1) din legea prenotată).	
5. La articolul 22: la alineatul (4) litera a), după textul „„Constatare amiabilă de accident”” se completează cu cuvintele „însoțit de fotografii și/sau imagini video de la locul accidentului de vehicul”; la alineatul (6): după cuvintele „utilizatorului de vehicul” se introduc cuvintele „responsabil de producerea accidentului”; la enunțul al doilea, cuvintele „persoana păgubită” se exclud, iar cuvântul „acesteia” se substituie cu cuvântul „acestora”; la alineatul (10), cuvintele „cu invitarea persoanelor antrenate la constatarea inițială” se substituie cu textul „în condițiile prevăzute la art.19 alin.(9), art.20 alin.(1) lit. d) și art.22 alin.(6) din prezenta lege”.	**Ministerul Afacerilor Interne**	87	3. La pct.5 (modificarea art.22), având în vedere faptul că procesul contravențional a fost digitalizat potrivit rigorilor Hotărârii Guvernului nr.146/2025 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de examinare și de soluționare a cauzelor contravenționale în formă electronică, cu aplicarea semnăturii electronice simple, Hotărârii Guvernului nr.714/2024 pentru aprobarea Conceptului Sistemului informaţional „e-Dosar: Gestiune electronică a cauzelor penale/contravenţionale” și Hotărârii Guvernului nr.517/2022 pentru aprobarea Conceptului Sistemului informaţional automatizat de evidenţă a contravenţiilor, a cauzelor contravenţionale şi a persoanelor care au săvârşit contravenţii şi a Regulamentului cu privire la evidenţa unică a contravenţiilor, a cauzelor contravenţionale şi a persoanelor care au săvârşit contravenţii, se recomandă ca copiile necesar a fi anexate la dosarul de daune să fie prezentate nu doar pe suport de hârtie, dar și în format electronic sau scanate de pe suport de hârtie. Așadar, la art.22 alin.(4) lit.a), textul „copiile de pe documentele,, să fie substituit cu textul „copiile pe suport de hârtie, scanate de pe suport de hârtie sau în format electronic ale documentelor”.	**Se acceptă** Art. XV (după renumerotare Art. XIV) pct. 5, în partea ce ține de modificarea art. 22 alin. (4) lit. a) se va expune în următoarea redacție: „*5. La articolul 22:* *la alineatul (4), litera a) va avea următorul cuprins:* *„a) documentele de constatare a faptelor și a circumstanțelor în care s-a produs accidentul de vehicul, pe suport de hârtie, în formă electronică ori prin convertirea documentației într-un format electronic ușor accesibil, inclusiv cu utilizarea semnăturii electronice simple, întocmite de către angajații organelor de poliție, ai unităților de pompieri, ai procuraturii, ai instituțiilor medicale, sau formularul „Constatare amiabilă de accident”, însoțit de fotografii și/sau imagini video de la locul accidentului de vehicul, după caz; […]”.* A se menționa că redacția amendamentului, în partea ce ține de modul de prezentare a informațiilor, este în consonanță cu redacția normelor din Codul contravențional (art. 425, art. 440 alin. (1^1))

	Ministerul Afacerilor Interne	88	La art.23 din Legea nr.106/2022 având în vedere obligația Ministerului Afacerilor Interne, Agenţiei Servicii Publice şi Agenţiei Naţională Transport Auto să prezinte informaţiile necesare pentru buna funcţionare a Sistemului informaţional automatizat de stat în domeniul asigurărilor obligatorii RCA în mod continuu, în timp util și în contextul digitalizării procesului contravențional și ale altor servicii publice, existența multiplelor sisteme informaționale (interconectate între ele, ce conțin informații în format digitalizat), precum și în scopul reducerii cheltuielilor bugetare de către instituțiile/autoritățile publice pentru eliberarea copiilor se propune completarea alin.(11)cu următorul cuprins: „(11) Dacă informația necesară pentru instrumentarea dosarului de daune se conține în Sistemul informaţional automatizat de stat în domeniul asigurărilor obligatorii RCA aceasta urmează să fie obținută de către asigurator din sistemul nominalizat.”	**Se acceptă** Proiectul a fost completat cu o prevedere noua ce vizează modificarea art. 23 alin. (1) din Legea nr. 106/2022, cu următoarea redacție: „*6. La articolul 23 alineatul (1):* *după cuvintele „și date” se introduce textul „pe suport de hârtie, în formă electronică ori prin convertirea documentației într-un format electronic ușor accesibil, inclusiv cu utilizarea semnăturii electronice simple,”;* *se completează cu textul „În cazul în care informația necesară se regăsește în Registrul de stat al accidentelor rutiere, aceasta va fi obținută de către asigurătorul RCA prin intermediul platformei de interoperabilitate (MConnect), direct din registrul menționat.*”.”
10. La articolul 43: la alineatul (3): la litera a), cuvintele „valabile în Republica Moldova” se substituie cu textul „ eliberate în numele unui birou național al asigurătorilor, în conformitate cu oricare dintre modelele aprobate de către Consiliul Birourilor Sistemului Internațional de Asigurări „Carte Verde”, valabile pentru Republica Moldova, sau deținerii „Poliței de asigurare obligatorie RCA (internă)” emisă de asigurătorul RCA din Republica Moldova”; litera b) va avea următorul cuprins: „b) deținerii, la ieșirea din țară, de către proprietarii și/sau utilizatorii de vehicule înmatriculate în Republica Moldova a unuia din următoarele acte: - certificatul de asigurare „Carte Verde”, emis de asigurătorul RCA din Republica Moldova, care poate fi confirmat prin datele din Sistemul informațional automatizat de stat în domeniul asigurărilor obligatorii RCA;	**Ministerul Afacerilor Interne**	89	1. Cu titlu de obiecție, opinăm că, intenția autorului de a modifica art. 43 alin. (3) lit. b) din Legea nr. 106/2022, art. XV. pct. 10 din proiect, este absolut nefondată. Elementul de a verifica la ieșirea din țară a contractelor de asigurare presupune producerea efectelor juridice în afara teritoriului Republicii Moldova. Or, drept exemplu la traversarea frontierei moldo-române, de către autoritatea de frontieră română utilizatorii de vehicule înmatriculate în Republica Moldova sunt supuși verificării în cauză la intrarea în Uniunea Europeană. Totodată, în argumentarea privind neverificarea la ieșire din țară a contractelor de asigurare, menționăm că conform prevederilor pct. 8 din art. 3 al Convenției din 8 noiembrie 1968 asupra circulației rutiere, ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 1318/1993 privind aderarea Republicii Moldova la unele convenții Internaționale, dispozițiile convenției stipulează că, citez: „nu se va opune dreptului fiecărei Părți Contractante de a subordona admiterea pe teritoriul lor, în circulaţia internațională, a automobilelor, vehiculelor fără motor şi motoretelor [...] în materie de asigurare a responsabilității civile a conducătorilor”. Cu certitudine, atribuțiile de control asupra deținerii certificatului de asigurare „Carte Verde” sunt improprii Poliției de Frontieră, deoarece aceste competențe nu țin de interesele de securitate a statului și celei frontaliere, iar faptul impunerii acestui control nemijlocit în punctele de trecere a frontierei de stat duce la apariția viciilor la alte procese cum sunt controlul trecerii	**Nu se aceptă** Modificările propuse la art.43 au un caracter de concretizare, fără a atribui organelor de drept careva atribuții noi. Or, atribuțiile instituțiilor subordonate ale Ministerului Afacerilor Interne de a verifica la ieșirea/intrarea în țară a deținerii documentelor de asigurare se regăseau anterior în art. 39 alin.(2) din Legea nr.414/2006, precum și în Hotărârea Guvernului nr. 652/2016 cu privire la unele măsuri de executare a Legii nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006. În condițiile în care proiectul nu vizează redefinirea competențelor altor autorități, nu se consideră oportună includerea amendamentului argumentat. Se reține că potrivit Procesului-verbal nr 1 din 05.05.25 al ședinței tehnice de lucru privind exercitarea controlului asupra deținerii asigurărilor obligatorii de răspundere civilă auto, în punctele de trecere a frontierei de stat s-a conchis asupra faptului că DPDMIFSMA a MAI

- documentul internațional de asigurare de răspundere civilă auto, emis sub garanția unui birou național al asigurătorilor din străinătate; - alte documente de asigurare a răspunderii civile auto, valabile pentru țara de circulație.”; alineatul (4) se completează cu textul „ , valabilă la data efectuării inspecției tehnice”.			frontierei, combaterea migrației ilegale și a infracțiunilor transfrontaliere. Subsecvent, în nota de fundamentare nu este argumentată oportunitatea sau necesitatea la intenția autorului de a modifica art. 43 din Legea nr. 106/2022. Ba mai mult, analizând pct. 2.2 din notă, se reliefează clar logica că, toate procesele privind utilizarea, procurarea și/sau controlul deținerii asigurărilor obligatorii RCA internă și/sau certificatul de .asigurare „Carte Verde” urmează a fi digitalizate. Aceste mecanisme ar reduce povara administrativă asupra factorului uman, minimiza actele de corupție și ar exclude nenumăratele situații de conflict în punctele de trecere a frontierei de stat, iar intervenția umană ar interveni doar asupra vehiculelor care nu posedă acte asiguratorii. Sumând, cele menționate supra, Ministerul Afacerilor Interne expune ca fiind judicios excluderea competenței descrise la lit. b) din conținutul art. 43 din Legea nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule. Sumând cele expuse supra, în partea ce ține de modificarea art. 43 alin. (3), se propune expunerea amendamentului în redacție nouă, cu următorul cuprins: „ La articolul 43: Alineatul (3) se expune în redacție nouă, cu următorul cuprins: „Instituțiile subordonate ale Ministerului Afacerilor Interne vor exercita funcția de control asupra: a) deținerii, de către proprietarii și/sau utilizatorii de vehicule înmatriculate în statele terțe a documentelor internaționale de asigurare, valabile în Republica Moldova; b) deținerii, de către proprietarii și/sau utilizatorii de vehicule înmatriculate în Republica Moldova a unuia dintre următoarele acte: – certificatul de asigurare „Carte Verde” valabil pentru țara de destinație, eliberat de către asigurătorii RCA licențiați din Republica Moldova; – documentul internațional de asigurare valabil pentru țara de destinație, emis sub garanția unui birou național din străinătate; – alte documente de asigurare auto valabile pentru țara de destinație.”. Ca argument suplimentar, în susținerea acestei propuneri menționăm despre ședința din data de 09 aprilie 2025, la nivelul Cabinetului Prim-ministrului, în cadrul căreia a fost abordat subiectul excluderii atribuțiilor improprii conferite Poliției de Frontieră în punctele de trecere a frontierei de stat. Una din aceste atribuții vizează obligația de verificare de către Poliția de Frontieră a deținerii, în timpul traversării frontierei de stat, de către proprietarii și/sau utilizatorii de vehicule înmatriculate în Republica Moldova a certificatelor de asigurare „Carte Verde” eliberat de către asiguratorii RCA sau a altor documente internaționale de asigurare de răspundere civilă auto. Prin urmare, în prezent se examinează inițiativa de modificare a cadrului normativ relevant, prin excluderea	va revizui poziția asupra proiectului cu număr unic 978/MF/CNPF/2024 în partea ce ține de modificarea art. 43 din Legea nr. 106/2022 cu referire la verificarea deținerii de către proprietarii și/sau utilizatorii de vehicule înmatriculate în Republica Moldova a certificatului de asigurare „Carte Verde”.cu referire la verificarea deținerii de către proprietarii și/sau utilizatorii de vehicule

			realizării acestor sarcini în punctele de trecere a frontierei de stat. În aceeași ordine de idei, menționăm că, faptul impunerii acestui control nemijlocit în punctele de trecere a frontierei de stat duce la apariția viciilor la alte procese cum sunt controlul trecerii frontierei, combaterea migrației ilegale și a infracțiunilor transfrontaliere. Astfel, în mod direct procesul descris are impact asupra majorării timpilor de efectuare a controlului la trecerea frontierei. Totodată, neautorizarea trecerii frontierei de stat a mijloacelor de transport semnifică, tangențial, neadmiterea acestora în traficul internațional. În acest sens, sunt de menționat condițiile exhaustive de admitere în circulația internațională, specificate în Convenția nr. 1968 din 8 noiembrie 1968 asupra circulației rutiere și faptul că acestea nu fac referire la obligativitatea prezentării „Cărții Verzi". În aceeași ordine de idei, pledăm despre inoportunitatea dublării proceselor privind verificarea deținerii Cărții Verzi, or drept exemplu la traversarea frontierei moldo-române, de către autoritatea de frontiera română utilizatorii de vehicule înmatriculate în Republica Moldova sunt supuși verificării în cauză la intrarea în Uniunea Europeană. Complementar, examinând obiectivul procesului din cauză, constatăm că, este lipsit de fundament logico-juridic verificarea unui document ce este valabil/produce efecte juridice pe teritoriul altui stat, mai mult, lipsa căruia, generează, îngrădirea dreptului la libera circulație, prin neautorizarea ieșirii din țară – acest fapt, prin definiție fiind o atribuție a statului pe teritoriul căruia persoana intenționează să o circule cu vehiculul. În acest context, ca soluție alternativă pentru garantarea achitării asigurării obligatorii de răspundere civilă auto „Cartea Verde" de către proprietarii și/sau utilizatorii de vehicule înmatriculate în Republica Moldova, propunem dezvoltarea unui mecanism digitalizat de verificare automatizată, aplicabil până la intrarea în punctele de trecere a frontierei de stat. Acest mecanism ar putea funcționa prin interoperabilitatea sistemelor electronice relevante, prin instalarea unor scanere automate de citire, capabile să verifice în timp real deținerea „Cărții Verzi" fără implicarea directă a Poliției de Frontieră sau a altor autorități. Astfel, doar mijloacele de transport care dispun de documentul de asigurare auto valabile pentru țara de destinație, vor putea fi acceptați în punctul de trecere, fapt ce ar permite optimizarea proceselor desfășurate la frontiera de stat, inclusiv prin reducerea poverii administrative asupra Poliției de Frontieră. Ca exercițiu pilot, recomandăm implementarea inițială a acestui sistem în cele mai tranzitate puncte internaționale de trecere a frontierei de stat.	
	Camera de Comerț Americană din	90	**2)** Pct.11 din proiect prevede:	**Nu se acceptă.**

11. La articolul 44 alineatul (6), cuvintele „asigurătorul RCA” se substituie cu cuvântul „părți”.	**Moldova (AmCham)**		*La articolul 44 alineatul (6), cuvintele „asigurătorul RCA” se substituie cu cuvântul „părți”.* Se propun menținerea formulării actuale a art. 44, alin. (6) din următoarele motive. Această prevedere va fi în vigoare doar până la 01.04.2026, ceea ce reprezintă mai puțin de un an de la data prezentelor propuneri. Având în vedere faptul că urmează ca acest proiect să fie supus procesului de adoptare în Guvern și Parlament, care nu poate fi estimat în timp, posibil că intrarea în vigoare a acestei norme să fie caducă. Pe de altă parte, propunerea de modificare vine să concretizeze participarea părților în cazul stabilirii despăgubirii de asigurare în numerar. Noua formulare vine să încurajeze persoanele păgubite să nu accepte nici o ofertă din partea asiguratorului și să majoreze nejustificat litigiile cu implicarea asiguratorului, ori persoana păgubită tot timpul dacă insistă asupra achitării despăgubirii în numerar are tendința de a solicita o despăgubire cât mai mare.	Amendamentul propus vine să protejeze drepturile consumatorului, la caz persoana păgubită. În acest sens se va menține varianta propusă în Proiect, și în ipoteza în care perioada de aplicare poate fi mai scurtă.
	CA „Grawe Carat Asigurări” SA	91	6. Articolul 44, alin.6, solicitam menținerea formulării actuale din următoarele motive. Aceasta prevedere va fi in vigoare doar pana la 01.04.2026, ceia ce la data prezentelor propuneri este mai puțin de 1 an. Având in vedere faptul ca urmează ca acest proiect sa fie supus procesului de adoptare in parlament care nu poate fi estimat ca timp, posibil ca intrarea in vigoare a acestei norme sa fie caducă la data intrării in vigoare. Pe de altă parte, propunerea de modificare vine sa concretizeze participarea părților in cazul stabilirii despăgubirii de asigurare in numerar. Noua formulare vine să încurajeze persoanele păgubite sa nu accepte nici o oferta din partea asiguratorului si sa majoreze nejustificat litigiile cu implicarea asiguratorului, ori persoana păgubită tot timpul daca insista asupra achitării despăgubirii in numerar are tendința de a solicita o despăgubire cat mai mare.	**Nu se acceptă.** Amendamentul propus vine să protejeze drepturile consumatorului, la caz persoana păgubită. În acest sens se va menține varianta propusă în Proiect, și în ipoteza în care perioada de aplicare poate fi mai scurtă.
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	92	6. Articolul 44, alin.6, solicitam menținerea formulării actuale din următoarele motive. Aceasta prevedere va fi in vigoare doar pana la 01.04.2026, ceia ce la data prezentelor propuneri este mai puțin de 1 an. Având in vedere faptul ca urmează ca acest proiect sa fie supus procesului de adoptare in parlament care nu poate fi estimat ca timp, posibil ca intrarea in vigoare a acestei norme sa fie caducă la data intrării in vigoare. Pe de altă parte, propunerea de modificare vine sa concretizeze participarea părților in cazul stabilirii despăgubirii de asigurare in numerar. Noua formulare vine să încurajeze persoanele păgubite sa nu accepte nici o oferta din partea asiguratorului si sa majoreze nejustificat litigiile cu implicarea asiguratorului, ori persoana păgubită tot timpul daca insista asupra achitării despăgubirii in numerar are tendința de a solicita o despăgubire cat mai mare.	**Nu se acceptă.** Amendamentul propus vine să protejeze drepturile consumatorului, la caz persoana păgubită. În acest sens se va menține varianta propusă în Proiect, și în ipoteza în care perioada de aplicare poate fi mai scurtă.

Art. XVII. – Dispoziții finale și tranzitorii (1) Art. I pct.1, în partea ce ține de completarea alin.(2^1) din art. 4 cu lit. f), Art. I pct.2, în partea ce ține de completarea lit. h) din art.6 alin.(1) cu o nouă liniuță, Art. IV, precum și Art. VIII pct.2, în partea în care se abrogă lit. j) din art.2 alin.(2), vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2026. (2) Art. II pct.4, în partea ce ține de completarea cu Capitolul IV^1, precum și art. XIV pct.3, vor intra în vigoare în termen de 9 luni din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. (3) Comisia Națională a Pieței Financiare, până la data intrării în vigoare indicată la alin. (2), va adopta și va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege. (4) Până la aducerea în concordanță cu prezenta lege, actele normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare se aplică în măsura în care nu contravin prezentei legi.”.	**Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)**	93	**VIII. Art. XVII. – Dispoziții finale și tranzitorii** **1)** Dispozițiile finale și tranzitorii din proiect cuprind reglementări referitoare la intrarea în vigoare a legii și reglementarea care se referă la faptul că Comisia Națională a Pieței Financiare până la data intrării în vigoare va adopta și va aduce actele sale normative în concordanță cu prevederile legii (9 luni). În același timp, articolul dat nu conține nici o prevedere referitoare la termenul de implementare. Conform prevederilor art. 47 din Legea cu privire la actele normative nr. 100 din 22.12.2017, dispozițiile tranzitorii trebuie să cuprindă măsurile referitoare la raporturile juridice născute în temeiul vechilor reglementări și perioada de tranziție care este necesară pentru implementarea dispozițiilor actului normativ după intrarea acestuia în vigoare. De exemplu, art. XIV. din proiect care vizează modificarea Legii nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare reglementează un nou proces care urmează a fi încorporat în cadrul activității de asigurare. Acest proces presupune, conform prevederilor de la art. 89^1, elaborarea unui nou document cu denumirea de „Document de informare privind produsul de asigurare” care este aplicabil atât pentru asigurările de viață, cât și pentru asigurările generale. Mai mult ca atât, alin. (2) al art. 89^1 prevede expres că forma documentului de informare, modul de furnizare și condițiile de informare a consumatorului se reglementează prin actul normativ emis de Comisia Națională a Pieței Financiare. În situația în care din proiect rezultă faptul că Comisia Națională a Pieței Financiare va aduce actele sale normative în concordanță cu prevederile legii în termen de 9 luni, rezultă faptul că societățile de asigurare vor fi în imposibilitate să respecte prevederile la data intrării în vigoare a legii din următoarele motive: Procesul de desfășurare a activității de asigurare este integrat și susținut de sisteme informaționale. În lipsa reglementărilor Comisiei Naționale a Pieței Financiare, societatea nu poate contracta servicii de dezvoltare a acestora conform noilor reglementări. Adițional, urmare modificării cadrului legal trebuie revizuite, modificate și aprobate reglementările interne a societății. După cum rezultă din cele descrise, nici o acțiune nu poate fi întreprinsă de către societatea de asigurare pană la aprobarea cadrului normativ primar și secundar. Din experiența anterioară, cadrul normativ secundar este aprobat la termenul-limită prevăzut de cadrul normativ primar și intenția	**Se acceptă** Ca urmare a modificărilor efectuate asupra proiectului **Art. XVII** devine **Art. XVI** și va avea următorul cuprins**:** „***Art. XVI.*** *– Dispoziții finale și tranzitorii* *(1) Articolul I punctul 1, în partea ce ține de completarea cu litera f) a articolului 4 alineatul (2^1) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, articolul I punctul 2, în partea ce ține de completarea articolului 6 alineatul (1) litera h) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare cu o nouă liniuță, articolul IV care prevede modificări în Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007, articolul VIII punctul 1, în partea ce ține de abrogarea articolului 2 alineatul (2) litera j) din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, vor intra în vigoare la data de 1 ianuarie 2026.* *(2) Articolul XIII punctul 7, care prevede completarea Legii nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare cu articolul 89^1, va intra în vigoare la expirarea a 9 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.* *(3) Comisia Națională a Pieței Financiare și Banca Națională a Moldovei, în termen de 5 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, vor adopta și vor aduce actele sale normative în conformitate cu aceasta.* *(4) Până la aducerea în conformitate cu prezenta lege, actele normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare se aplică în măsura în care nu contravin prevederilor prezentei legi.”*

			societății de a desfășura activitatea în corespundere cu prevederile legale este compromisă la etapa de elaborare a cadrului normativ. În corespundere cu cele expuse solicităm includerea în proiectul de lege a prevederilor referitoare la perioada de implementare care trebuie să urmeze după intrarea în vigoare a reglementărilor primare și secundare. Se propune următoarea redacție a alin. (5): *„(5) Societățile vizate de modificările operate de prezenta lege, vor aduce activitatea lor în corespundere cu prevederile legii în termen de 9 luni de la data intrării în vigoare a legii sau de la data intrării în vigoare a reglementărilor aprobate de Comisia Națională a Pieței Financiare.”*.	
	CA „Grawe Carat Asigurări” SA	94	8. Art. XVII. – Dispoziții finale si tranzitorii din proiect cuprinde reglementări referitoare la intrarea in vigoare a legii și reglementarea care se referă la faptul că Comisia Națională a Pieței Financiare pana la data intrării in vigoare va adapta si va aduce actele sale normative in concordanță cu prevederile legii (9 luni). Dar Art. XVII. – Dispoziții finale si tranzitorii nu conține nici o prevedere referitoare la termenul de implementare. Conform prevederilor art. 47 din Legea cu privire la actele normative nr.100 din 22.12.2017 dispozițiile tranzitorii trebuie să cuprindă măsurile referitoare la raporturile juridice născute în temeiul vechilor reglementări și perioada de tranziție care este necesară pentru implementarea dispozițiilor actului normativ după intrarea acestuia in vigoare. De exemplu Art. XIV. din proiect care vizează modificarea Legii nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare reglementează un nou proces care urmează a fi încorporat în cadrul activității de asigurare. Acest proces presupune conform prevederilor de la art. 891 elaborarea unui nou document cu denumirea de ”Document de informare privind produsul de asigurare” si care este aplicabil atât pentru asigurările de viață, cât și pentru asigurările generale. Mai mult ca atât, alin. 2) din art.891 reglementează expres ca forma documentului de informare, modul de furnizare și condițiile de informare a consumatorului se reglementează prin actul normativ emis de Comisia Națională a Pieței Financiare. In situația in care din proiect rezultă că Comisia Națională a Pieței Financiare va aduce sale normative in concordanță cu prevederile legii in termen de 9 luni, rezultă in mod expres faptul că societățile de asigurare vor fi in imposibilitate sa respecte prevederile la data intrării in vigoare a legii din următoarele motive: ▪ Procesul de desfășurare a activității de asigurare este integrat și susținut de sisteme informaționale. ▪ In lipsa reglementărilor Comisiei	**Se acceptă** Ca urmare a modificărilor efectuate asupra proiectului **Art. XVII** devine **Art. XVI** și va avea următorul cuprins**:** *„**Art. XVI.** – Dispoziții finale și tranzitorii* *(1) Articolul I punctul 1, în partea ce ține de completarea cu litera f) a articolului 4 alineatul (2^1) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, articolul I punctul 2, în partea ce ține de completarea articolului 6 alineatul (1) litera h) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare cu o nouă liniuță, articolul IV care prevede modificări în Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007, articolul VIII punctul 1, în partea ce ține de abrogarea articolului 2 alineatul (2) litera j) din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, vor intra în vigoare la data de 1 ianuarie 2026.* *(2) Articolul XIII punctul 7, care prevede completarea Legii nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare cu articolul 89^1, va intra în vigoare la expirarea a 9 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.*

			Naționale a Pieței Financiare societatea nu poate contracta servicii de dezvoltare a acestora conform noilor reglementări. ▪ Adițional ca urmare a modificării cadrului legal trebuie revizuite si modificate, aprobate reglementările interne a societății. După cum rezultă din cele descrise nici o acțiune nu poate fi întreprinsă de către societatea de asigurare pană la aprobarea cadrului normativ primar si secundar. Din experiența noastră cadrul normativ secundar este aprobat la termenul limită prevăzut de cadrul normativ primar și intenția societății de a desfășura activitatea in corespundere cu prevederile legale este compromisă la etapa de elaborare a cadrului normativ. In corespundere cu cele expuse solicitam insistent includerea in proiectul de lege a prevederilor referitoare la perioada de implementare care trebuie să fie după intrarea in vigoare a reglementărilor primare și secundare. „Art. XVII. – Dispoziții finale si tranzitorii (5) Societățile vizate de modificările operate de prezenta lege, vor aduce activitatea lor in corespundere cu prevederile ei in termen de 9 luni de la data intrării in vigoare a legii sau de la data intrării in vigoare a reglementărilor aprobate de Comisia Națională a Pieței Financiare.”.	*(3) Comisia Națională a Pieței Financiare și Banca Națională a Moldovei, în termen de 5 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, vor adopta și vor aduce actele sale normative în conformitate cu aceasta.* *(4) Până la aducerea în conformitate cu prezenta lege, actele normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare se aplică în măsura în care nu contravin prevederilor prezentei legi.”*
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	95	Art. XVII. – Dispoziții finale si tranzitorii din proiect cuprinde reglementări referitoare la intrarea in vigoare a legii și reglementarea care se referă la faptul că Comisia Națională a Pieței Financiare pana la data intrării in vigoare va adapta si va aduce actele sale normative in concordanță cu prevederile legii (9 luni). Dar Art. XVII. – Dispoziții finale si tranzitorii nu conține nici o prevedere referitoare la termenul de implementare. Conform prevederilor art. 47 din Legea cu privire la actele normative nr.100 din 22.12.2017 dispozițiile tranzitorii trebuie să cuprindă măsurile referitoare la raporturile juridice născute în temeiul vechilor reglementări și perioada de tranziție care este necesară pentru implementarea dispozițiilor actului normativ după intrarea acestuia in vigoare. De exemplu Art. XIV. din proiect care vizează modificarea Legii nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare reglementează un nou proces care urmează a fi incorporat in cadrul activității de asigurare. Acest proces presupune conform prevederilor de la art. 891 elaborarea unui nou document cu denumirea de ”Document de informare privind produsul de asigurare” si care este aplicabil atât pentru asigurările de viață, cât și pentru asigurările generale. Mai mult ca atât, alin. 2) din art.891 reglementează expres ca forma documentului de informare, modul de furnizare și condițiile de informare a consumatorului se reglementează prin actul normativ	**Se acceptă** **Se acceptă** Ca urmare a modificărilor efectuate asupra proiectului **Art. XVII** devine **Art. XVI** și va avea următorul cuprins**:** „***Art. XVI.*** *– Dispoziții finale și tranzitorii* *(1) Articolul I punctul 1, în partea ce ține de completarea cu litera f) a articolului 4 alineatul (2^1) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, articolul I punctul 2, în partea ce ține de completarea articolului 6 alineatul (1) litera h) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare cu o nouă liniuță, articolul IV care prevede modificări în Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007, articolul VIII punctul 1, în partea ce ține de abrogarea articolului 2 alineatul (2) litera j) din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru*

			emis de Comisia Națională a Pieței Financiare. In situația in care din proiect rezultă că Comisia Națională a Pieței Financiare va aduce sale normative in concordanță cu prevederile legii in termen de 9 luni, rezultă in mod expres faptul că societățile de asigurare vor fi in imposibilitate sa respecte prevederile la data intrării in vigoare a legii din următoarele motive: ▪ Procesul de desfășurare a activității de asigurare este integrat și susținut de sisteme informaționale. ▪ In lipsa reglementărilor Comisiei Naționale a Pieței Financiare societatea nu poate contracta servicii de dezvoltare a acestora conform noilor reglementări. ▪ Adițional ca urmare a modificării cadrului legal trebuie revizuite si modificate, aprobate reglementările interne a societății. După cum rezultă din cele descrise nici o acțiune nu poate fi întreprinsă de către societatea de asigurare pană la aprobarea cadrului normativ primar si secundar. Din experiența noastră cadrul normativ secundar este aprobat la termenul limită prevăzut de cadrul normativ primar și intenția societății de a desfășura activitatea in corespundere cu prevederile legale este compromisă la etapa de elaborare a cadrului normativ. In corespundere cu cele expuse solicitam insistent includerea in proiectul de lege a prevederilor referitoare la perioada de implementare care trebuie să fie după intrarea in vigoare a reglementărilor primare și secundare. „Art. XVII. – Dispoziții finale si tranzitorii (5) Societățile vizate de modificările operate de prezenta lege, vor aduce activitatea lor in corespundere cu prevederile ei in termen de 9 luni de la data intrării in vigoare a legii sau de la data intrării in vigoare a reglementărilor aprobate de Comisia Națională a Pieței Financiare.”.	*consumatori, vor intra în vigoare la data de 1 ianuarie 2026.* *(2) Articolul XIII punctul 7, care prevede completarea Legii nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare cu articolul 89[1], va intra în vigoare la expirarea a 9 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.* *(3) Comisia Națională a Pieței Financiare și Banca Națională a Moldovei, în termen de 5 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, vor adopta și vor aduce actele sale normative în conformitate cu aceasta.* *(4) Până la aducerea în conformitate cu prezenta lege, actele normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare se aplică în măsura în care nu contravin prevederilor prezentei legi.”*
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	96	IX. Se propunem modificarea art. V, alin. (1) din Legea nr. 93 din 07.04.2022, și expunerea acestuia în următoarea redacție: *„Prevederile art .I punctul 3, ale art. II punctul 1 și ale art. IV punctul 3, cu excepția liniei de credit, care țin de aplicarea limitei la rata dobânzii și a celorlalte plăți aferente se vor aplica situațiilor juridice în curs de realizare, cu sau fără modificarea contractelor corespunzătoare, în ceea ce privește creanțele ce urmează a fi încasate, prin calcularea produsului dintre 0,177%, aplicat soldului creditului rămas la expirarea termenului de 2 luni de la 29.07.2022, și numărul de zile rămase până la stingerea integrală a obligațiilor la credit. În cazul liniei de credit, ținând cont de specificul modului de executare a contractului, aplicarea limitei de 0,177 % pe zi la soldul creditului se aplică ratei dobânzii și a celorlalte plăti aferente, cu începere din 29.07.2022 și până la stingerea integrală a obligațiilor la credit.*”. Linia de credit este un credit care se	**Nu se acceptă** Modificarea Legii nr. 93/2022 nu constituie obiect de modificare a prezentului proiect de lege (a se vedea comentariul de la pct. 155).

			reînnoiește automat pe măsură rambursării creditului si tragerii noilor sume. Astfel, creditul poate fi rambursat și tras în repetate rânduri, pe toată perioada de acordare a liniei, iar formula indicată actualmente în lege nu poate fi aplicată acestor tipuri de credit din perioada indicată în Legea 93/2022. În această ordine de idei, soldul creditului rămas la expirarea termenului de 2 luni de la data intrării în vigoare a Legii (29.07.2022) nu reflectă datoria debitorului față de creditor.	
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	97	9. Propunem modificarea art. V alin. (1) din Legea nr. 93 din 07.04.2022, și expunerea acestuia în următoarea redacție: "Prevederile art. I punctul 3, ale art. II punctul 1 și ale art. IV punctul 3, cu excepția liniei de credit, care țin de aplicarea limitei la rata dobânzii și a celorlalte plăți aferente se vor aplica situațiilor juridice în curs de realizare, cu sau fără modificarea contractelor corespunzătoare, în ceea ce privește creanțele ce urmează a fi încasate, prin calcularea produsului dintre 0,177%, aplicat soldului creditului rămas la expirarea termenului de 2 luni de la 29.07.2022, și numărul de zile rămase până la stingerea integrală a obligațiilor la credit. În cazul liniei de credit, ținând cont de specificul modului de executare a contractului, aplicarea limitei de 0,177 % pe zi la soldul creditului se aplică ratei dobânzii și a celorlalte plăti aferente, cu începere din 29.07.2022 și până la stingerea integrală a obligațiilor la credit.”. Linia de credit este un credit care se reînnoiește automat pe măsură rambursării creditului si tragerii noilor sume. Astfel, creditul poate fi rambursat și tras în repetate rânduri, pe toată perioada de acordare a liniei, iar formula indicată actualmente în lege nu poate fi aplicată acestor tipuri de credit din perioada indicată în Legea 93/2022. În această ordine de idei, soldului creditului rămas la expirarea termenului de 2 luni de la data intrării în vigoare a Legii (29.07.2022) nu reflectă datoria debitorului față de creditor.	**Nu se acceptă** Modificarea Legii nr. 93/2022 nu constituie obiect de modificare a prezentului proiect de lege (a se vedea comentariul de la pct. 155).
	Banca Națională a Moldovei	98	2. Adițional, în legătură cu scrisoarea Grawe Carat nr. 521/25 din 12 februarie 2025, remisă, *inter alia,* atât Ministerului Finanțelor cât și Comisiei Naționale a Pieței Financiare, opinăm că propunerile înaintate în partea de ține de *notificarea autorității de supraveghere înainte de a externaliza funcții sau activități critice sau semnificative* (*în vigoare – „obținerea aprobării prealabile a autorității de supraveghere”*), dar inclusiv și *admiterea subcontractării activităților externalizate (externalizare în lanț))* pot fi luate în considerare, de principiu, la modificarea Legii nr. 92/2022. Astfel, în eventualitatea în care, autorul proiectului va considera oportună includerea unor	**Se comentează** Art. XIII se completează cu un pct. ce prevede modificarea art. 43 din Legea nr. 92/2022,cu următorul cuprins: *„2. Articolul 43* *alineatul (3) va avea următorul cuprins:* *„(3) Societatea de asigurare sau de reasigurare are dreptul de a externaliza funcțiile și activitățile legate de activitatea de asigurare sau de reasigurare, inclusiv de a subcontracta activitățile externalizate (externalizare în lanț), cu notificarea prealabilă a*

			asemenea propuneri în proiectul de lege supus avizării, Banca Națională a Moldovei manifestă disponibilitate pentru furnizarea adițională a unei opinii pe marginea subiectului în cauză, inclusiv pe eventualele propuneri de redacție.	*autorității de supraveghere, conform cerinţelor stabilite în actele normative ale acesteia.";* *se completează cu alineatul (3[1]) cu următorul cuprins:* *„ (3[1]) Prin derogare de la alin. (3) societatea de asigurare sau de reasigurare are dreptul de a externaliza tehnologiile informaţiei şi comunicaţiilor, inclusiv de a externaliza în lanț, doar după obţinerea aprobării prealabile a autorității de supraveghere, conform cerinţelor stabilite în actele normative ale acesteia.";* . *la alineatul (9), litera b) se abrogă.*".
	Serviciul Fiscal de Stat	99	Lipsă de obiecții și propuneri	
Expertizare				
I. Obiecţii şi propuneri de ordin general				
	Ministerul Justiției	1	Suplimentar, la definitivarea proiectului se va ține cont: - potrivit art. 54 alin. (1) lit. i) al Legii nr. 100/2017, exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea acestora în text, la prima folosire; - la schimbarea unor cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „cuvintelor" respective, iar la schimbarea unor cifre/semne și cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „textului" respectiv; - din punct de vedere al respectării tehnicii legislative, se va ține cont că amplasarea pozițiilor în ordinea succesiunii acestora nu necesită o menționare în acest sens. Drept exemplu, în cazul în care se completează cu un nou element structural, numerotat cu indice, nu se va menționa după care articol, alineat, literă, etc. se amplasează acesta sau pe care dintre acestea le precedă. Drept urmare, cuvintele, precum „după alineatul" se vor exclude, ca fiind inutile. Totodată, în tot textul proiectului, textul „cu următorul conținut:" se va substitui cu textul „cu următorul cuprins:", iar textul „se vor expune în următoarea redacție:" se va substitui cu textul „vor avea următorul cuprins:", în vederea respectării regulilor tehnicii legislative și uzanțelor de redactare a actelor normative. În subsidiar,	**Se acceptă** Proiectul a fost ajustat conform obiecțiilor expuse

			cuvintele „se completează cu al doilea enunț” se vor substitui cu textul „se completează cu un enunț cu următorul cuprins:”. De asemenea, formularea, cum ar fi de exemplu, „alin. (4) – (5)” se va substitui cu textul „alin. (4) și (5)”, întru respectarea regulilor de tehnică legislativă.	
II. Obiecţii şi propuneri la articolele/punctele din proiect				
Art. I. – Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117 – 126 BIS), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: Articolul 4: alineatul (2^1): litera b) se completează cu textul „ , precum și asistenții în brokeraj”; litera c) se completează cu cuvintele „și intermediarii de credit ai acestora”; litera d) se completează cu textul „ , sucursalele înființate în Republica Moldova de băncile din alte state, care activează în conformitate cu Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor, și intermediarii de credit ai acestora”; litera e) va avea următorul cuprins: „e) prestatorii de servicii de plată specificați la art.5 alin.(1) lit.b)-d) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată şi moneda electronica, agenții acestora, casele de schimb valutar și punctele de schimb valutar ale hotelului;”; alineatul se completează cu literele f) și g) cu următorul cuprins: „f) asociațiile de economii și împrumut; g) cesionarii de creanțe rezultate din contractele de credit sau de leasing cu opțiunea de dobândire a dreptului de proprietate.”; alineatul (2^2) va avea următorul cuprins: „(2^2) Comisia Națională exercită atribuțiile de reglementare, supraveghere și control în limitele prevăzute de Legea nr.106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule, care se extinde asupra tuturor subiecților raporturilor juridice, ce derivă din contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto	**Ministerul Justiției**	2	***La art. I*** – modificarea Legii nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare (în continuare – Legea nr. 192/1998): În pct. 1: - având în vedere multiplele modificări propuse la art. 4 alin. (2^1) al Legii nr. 192/1998, alineatul se recomandă a fi expus integral în redacție nouă;	**Se acceptă** Pct. 1 se va expune în următoarea redacție: ***„Art. I.*** *– Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117 – 126 BIS), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:* *1. Articolul 4:* *alineatele (2^1) și (2^2) vor avea următorul cuprins:* *„(2^1) Subiecți ai raporturilor ce țin de reglementarea, supravegherea şi controlul în domeniul protecţiei drepturilor consumatorilor sunt:* *a) participanții profesioniști;* *b) participanții profesioniști pe piața asigurărilor, în sensul Legii nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare, precum și asistenții în brokeraj;* *c) organizațiile de creditare nebancară;* *d) băncile, sucursalele înființate în Republica Moldova de băncile din alte state, care activează în conformitate cu Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor;* *e) prestatorii de servicii de plată specificați la art. 5 alin. (1) lit. b), c) și d) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată şi moneda electronică, agenții acestora, precum și unitățile de schimb valutar specificate la art. 41 alin. (2) lit. b) și c) din Legea nr. 62/2008 privind reglementarea valutară;*

pentru pagube produse de accidente de vehicule."; articolul se completează cu alineatul (2^4) cu următorul cuprins: „(2^4) Competențele Comisiei Naționale aferente reglementării, supravegherii și controlului în domeniul protecției drepturilor consumatorilor se extinde, corespunzător, asupra subiecților care au deținut anterior calitatea prevăzută la alin.(2^1) până la onorarea tuturor obligațiilor sau exercitarea tuturor drepturilor în raport cu consumatorii.".				*f) asociațiile de economii și împrumut;* *g) cesionarii de creanțe rezultate din contractele de credit sau de leasing cu opțiunea de dobândire a dreptului de proprietate;* *h) intermediarii de credit.* *(2^2) Comisia Națională exercită atribuțiile de reglementare, supraveghere și control în limitele prevăzute de Legea nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule, care se extinde asupra tuturor subiecților raporturilor juridice ce derivă din contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de accidente de vehicule.";* *se completează cu alineatul (2^4) cu următorul cuprins:* *„(2^4) Competențele Comisiei Naționale privind reglementarea, supravegherea și controlul în domeniul protecției drepturilor consumatorilor se extind, corespunzător, asupra subiecților care au deținut anterior calitatea prevăzută la alin. (2^1) până la onorarea tuturor obligațiilor sau exercitarea tuturor drepturilor în raport cu consumatorii."*
		3	- din conținutul textului „articolul se completează cu alineatul (2^4)" se va exclude cuvântul „articolul", ca fiind excedent (observație valabilă și pentru alte cazuri similare din proiect, inclusiv pentru formularea „legea se completează" sau „litera se completează").	**Se acceptă** Proiectul a fost ajustat conform obiecției expuse. Suplimentar, a se vedea pct. 1 din compartimentul ***Expertizare.***
2. Articolul 6: alineatul (1) litera h): liniuța a doua se completează cu textul „ , stabilindu-se diferențiat în funcție de categoria de asigurare;"; liniuța a noua se va expune în următoarea redacție:	**Ministerul Justiției**	4	În pct. 2, în scopul respectării normelor tehnicii legislative și uzanțelor de redactare a actelor normative, textul „liniuța a noua se va expune în următoarea redacție:" se va substitui cu textul „liniuța a noua va avea următorul cuprins:".	**Se acceptă** Proiectul a fost ajustat conform propunerii.
		5	Totodată, referitor la redacția propusă pentru liniuța a noua din art. 6 alin. (1) lit. h) al Legii nr. 192/1998, se remarcă că se face referire doar la casele de schimb valutar, nu și la punctele de	**Se comentează**

„ - plățile prestatorilor de servicii de plată, specificați la art.5 alin.(1) lit.b)-d) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, ale caselor de schimb valutar, în mărime de până la 0,1 la sută din valoarea anuală a venitului din prestarea serviciilor;"; litera se completează cu o liniuță nouă cu următorul cuprins: „ - plățile asociațiilor de economii și împrumut, în mărime de până la 0,05 la sută din valoarea medie anuală a soldului împrumuturilor acordate, în scop de consum, membrilor – persoane fizice;"; articolul se completează cu alineatul (2^2) cu următorul cuprins: „(2^2) În cazul în care cuantumul taxelor și plăților Comisiei Naționale pentru anul următor, din motive care nu pot fi imputate Consiliului de administrație, nu a fost aprobat în termenul prevăzut la alin. (1^1), atunci taxele și plățile se vor percepe, în continuare, potrivit cuantumurilor aplicate în anul precedent.".			schimb valutar ale hotelului, care potrivit art. 41 alin. (2) al Legii nr. 62/2008 privind reglementarea valutară, la fel fac parte din categoria unităților de schimb valutar.	Cu referire la remarca legată de art. 6 alin. (1) lit. h), liniuța a noua din Legea nr. 192/1998, a se menționa că: 1)hotelurile nu realizează venituri din prestarea serviciilor de schimb valutar către persoanele fizice. Conform prevederilor pct. 36, lit. a) din Regulamentul privind activitatea unităților de schimb valutar, aprobat prin Hotărârea Comitetului Executiv al BNM nr. 335/2016, hotelurile pot desfășura operațiuni de schimb valutar în numerar cu persoane fizice exclusiv pentru cumpărarea de valută sau cecuri de călătorie. 2)serviciile de schimb valutar oferite persoanelor fizice de către bănci sunt adesea servicii adiționale serviciilor lor financiare (credite, depozite, emiterea de carduri, servicii de plată, servicii de investiții, de asigurare etc.), iar plățile băncilor achitate în conformitate cu art. 6 alin. (1) lit. h), liniuța a opta din Legea nr. 192/1998 ar acoperi eforturile CNPF în supravegherea birourilor de schimb valutar ale băncilor licențiate în domeniul protecției drepturilor consumatorului.
3. Articolul 8: la litera b) și litera i), textul „lit. b)-e)" se substituie cu textul „lit. b)-g)"; la litera c), cuvintele „acordă autorizații de reorganizare a acestora" se substituie cu textul „ aprobă calitatea de persoană acceptată, de agent delegat și acordă calitatea de consultant de investiții"; articolul se completează cu litera c^2) cu următorul cuprins: „c^2) acordă autorizații de reorganizare emitenților și avize de reorganizare a	**Ministerul Justiției**	6	În pct. 3: - textul „la litera b) și litera i)" sugerăm a fi substituit cu textul „la literele b) și i)";	**Se acceptă** Proiectul a fost ajustat conform propunerii.
		7	- redacția propusă pentru art. 8 lit. c) se va revizui, în scopul expunerii clare și fără echivoc a normei. Or, în contextul expus nu este clar la ce „persoană acceptată" sau la ce „agent delegat" se face referire;	**Nu se acceptă** Norma este clară și nu necesită revizuire, or, aceasta conține termeni, cu care operează Legea nr. 171/2012 privind piața de capital. În context, în acord cu art. 1 alin. (3) din legea prenotată, Comisia Naţională este autoritatea competentă de punere în aplicare a acesteia în conformitate cu atribuțiile stabilite de Legea nr.192/1998 privind Comisia Naţională a Pieţei Financiare.

organismelor de plasament colectiv alternativ și societăților de administrare a investițiilor;"; la litera f^1), după cuvântul „control" se completează cu textul „ , inclusiv sub forma cumpărăturii de control,", iar textul „lit. b)-e)" se substituie cu textul „lit. b)-g)"; litera q) se completează cu cuvintele „ și a fondurilor de pensii facultative"; la litera t), cuvintele „subiecților supravegheați" se substituie cu textul „participanților la piața financiară nebancară și a subiecților prevăzuți la art.4 alin.(2^1)".		8	- din redacția propusă pentru lit. f^1), nu este clar ce semnifică „cumpărătură de control" în sensul prezentei legi. Totodată, se va ține cont că potrivit art. 3 din Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior, cumpărătură de control semnifică acțiune efectuată de către persoane împuternicite din cadrul Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor, Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, Serviciului Fiscal de Stat, care constă în procurarea bunurilor materiale, în efectuarea comenzii de executare a lucrărilor sau de prestare a serviciilor, din contul mijloacelor prevăzute pentru acest scop în bugetul autorității respective, fără scopul de a le achiziționa (consuma) sau de a le comercializa.	**Nu se acceptă** **Se comentează** Proiectul conține propunere de modificare a art. 9 din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Naţională a Pieţei Financiare, prin completarea acestuia cu alin. (1^4) – (1^8). Subsecvent, potrivit normei de la alin. (1^4), cumpărătura de control se efectuează în conformitate cu actele normative ale autorității de supraveghere, adoptat în condițiile alin.(1^2). În context, a se relata că CNPF a adoptat Hotărârea nr. 60/10/2023 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura administrativă de control. După aprobarea proiectului de către legiuitor, CNPF va opera modificările necesare în acest act subsidiar, care va conține, atât noțiunea „cumpărăturii de control", cât și reglementările specifice acestui tip de control. Complementar, a se nota că Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior nu se aplică serviciilor financiare prestate de subiecții prevăzuți la art. 4 alin. (2^1) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Naţională a Pieţei Financiare.
4. Articolul 9: alineatul (1): la litera c), cuvântul „bancare" se exclude; la litera d), cuvântul „prescripții" se substituie cu cuvântul „decizii"; alineatul se completează cu litera d^1) cu următorul cuprins: „d^1) să aplice sancțiune sub formă de avertisment în cazul constatării abaterilor de la prevederile cadrului normativ de către participanții la piața financiară nebancară, precum și de către subiecții raporturilor ce țin de reglementarea, supravegherea și controlul în	**Ministerul Justiției**	9	La pct. 4: - potrivit acestui punct se propune completarea drepturilor Comisiei Naționale a Pieței Financiare (art. 9 alin. (1) cu lit. d^1) din Legea nr. 192/1998) cu dreptul de a aplica sancțiune sub formă de avertisment în cazul constatării abaterilor de la prevederile cadrului normativ de către participanții la piața financiară nebancară, precum și de către subiecții raporturilor ce țin de reglementarea, supravegherea și controlul în domeniul protecției drepturilor consumatorilor. În context, norma dată se va revizui, ținând cont că nu în toate cazurile constatarea abaterilor de la prevederile cadrului normativ se sancționează cu avertisment, or, pot fi aplicate și alte sancțiuni mult mai aspre, în funcție de gravitatea faptei. În altă ordine de idei, nu se consideră necesar a fi inclusă o asemenea normă în art. 9 alin. (1) al Legii nr. 192/1998, ținând cont că la art. 25 alin. (1) lit. h) al aceleiași legi este prevăzut că președintele Comisiei Naționale a Pieței	**Nu se acceptă** Prin norma de la lit. d^1), se propune acordarea dreptului Comisiei Naționale de a aplica avertisment ca formă a sancțiunii administrative și nu ca sancțiune contravențională. Complementar, se notează că avertismentul în condițiile Codului contravenționl constituie o sancțiune aplicabilă persoanei fizice, iar subiecții aplicării sancțiunii sub formă de avertisment în condițiile amendamentului prevăzut de proiect, sunt participanții la piața financiară nebancară și subiecții prevăzuți la art. 4 alin. (2^1) din Legea nr. 192/1998.

domeniul protecției drepturilor consumatorilor;"; la litera e), textul „lit. b)-e)" se substituie cu textul „lit. b)-g)"; la alineatul (1^1) cuvântul „bancare" se exclude; alineatul (1^2) se completează cu al doilea enunț cu următorul cuprins: „În cazul procedurilor administrative de control, care vizează mai mult de un participant, termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 180 de zile."; după alineatul (1^3) se introduc alineatele (1^4) – (1^8) cu următorul cuprins: „(1^4) Cumpărătura de control se efectuează în conformitate cu actele normative ale autorității de supraveghere, adoptat în condițiile alin.(1^2), din contul mijloacelor destinate acestui scop, prevăzute în bugetul Comisiei Naționale. (1^5) Mijloacele bănești, utilizate în cadrul operațiunilor realizate de angajații Comisiei Naționale, care au efectuat cumpărătura de control, sunt restituite integral Comisiei Naționale, fără reținerea unor costuri. (1^6) Prin derogare de la Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorului, bunurile materiale se restituie entității supuse controlului. (1^7) În cazul contractării unui credit cu titlu de cumpărătură de control, profesionistului i se restituie doar valoarea totală a creditului sau suma inițială debursată (în cazul liniei de credit). Restituirea sumelor de către CNPF se realizează întru-un termen restrâns, care nu va depăși 2 zile lucrătoare de la data efectuării cumpărăturii de control. Se exceptează de la cumpărătura de control contractele de credit garantate cu ipotecă.. (1^8) Drept probe ale faptelor care au avut loc în timpul efectuării cumpărăturii de control pot servi înregistrările audio, foto și video, realizate de către angajații Comisiei Naționale			Financiare examinează cauzele contravenționale și aplică sancțiuni contravenționale în corespundere cu prevederile Codului contravențional al Republicii Moldova, avertismentul fiind prevăzut de Codul contravențional ca sancțiune contravențională ce constă în atenționarea contravenientului asupra pericolului faptei săvârșite și în recomandarea de a respecta pe viitor dispozițiile legale (a se vedea art. 32 alin. (2) lit. a) și 33 alin. (1) al Codului contravențional nr. 218/2008);	Avertisment ca sancțiune administrativă se va aplică pentru fapte ilegale altele decât cele prevăzute de Codul contravențional. Totodată, includerea dreptului de aplicare a sancțiunii sub formă de avertisment nu exclude aplicarea altor sancțiuni administrative prevăzute de actele sectoriale.
		10	- nu se susține completarea propusă la art. 9 alin. (1^2), potrivit căreia „În cazul procedurilor administrative de control, care vizează mai mult de un participant, termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 180 de zile.". Or, norma citată vine în contradicție cu art. 60 al Codului administrativ nr. 116/2018, care prevede că termenul general în care o procedură administrativă trebuie finalizată este de 30 de zile. Din motive justificate legate de complexitatea obiectului procedurii administrative, termenul general poate fi prelungit cu cel mult 15 zile. Această prelungire are efect doar dacă este comunicată în scris participanților la procedura administrativă în termen de 30 de zile, împreună cu motivele prelungirii. În mod excepțional, când în procedura administrativă se înregistrează cazuri de complexitate deosebită care necesită timp pentru prelucrarea documentelor, autoritatea publică poate stabili un termen mai mare pentru finalizarea procedurii administrative, care nu va depăși 90 de zile;	**Nu se acceptă** Practica de supraveghere a CNPF denotă că termenul general maxim al procedurii administrative stabilit de Codul administrativ, nu este suficient reieșind din complexitatea procedurilor administrative de control, în principal din perspectiva procesării volumetrice a materialelor, dar și asigurarea unor termene viabile atât pentru autoritate, cât și pentru participanți de a realiza operațiunile administrative. Astfel, în situațiile în care controlul vizează verificarea activității mai multor participanți, ceea ce presupune examinarea unui volum mare de acte și informații, se propune stabilirea unui termen mai extins, dar care nu va depăși 180 de zile. Inter alia, necesită a fi menționat că termenul mai mare de 90 de zile pentru realizarea controlului se regăsește și în raport cu alte autorități publice. De exemplu, Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, la art. 75^1 alin. (11) și alin. (12), prevede un termen de 12 luni și, corespunzător, de 9 luni, ambele termene putând fi prelungite, cu cel mult 3 luni. Complementar, se atrage atenția că în cadrul lucrărilor ținute pe platforma parlamentară aferent modificării Codului administrativ, propunerea de includere a unui termen special pentru procedurile administrative de contol desfășurate de CNPF a fost respinsă pe

și/sau, după caz, explicația reprezentantului entității supuse controlului.”.				motivul oportunității includerii acesteia în legea cadru (Legea nr. 192/1998). Respectiva abordare a fost agreată de către toți membrii prezenți, inclusiv de reprezentanții Ministerului Justiției (Secretat de stat).
		11	- completarea art. 9 al Legii nr. 192/1998 cu alin. (1^4)–(1^8) necesită a fi analizată suplimentar, ținând cont că normele propuse nu țin de obiectul de reglementare a articolului citat, care prevede în mod special drepturile Comisiei Naționale a Pieței Financiare. De asemenea, acestea nu țin nici de obiectul de reglementare al întregului capitol II, care vizează atribuțiile și drepturile Comisiei Naționale a Pieței Financiare. Complementar, evidențiem faptul că Legea nr. 198/1998 reglementează organizarea și funcționarea Comisiei Naționale a Pieței Financiare, reglementările speciale privind cumpărătura de control nu pot fi subscrise în obiectul de reglementare al acestei legi;	**Nu se acceptă** Nu poate fi apreciată disonanța dintre propunerile respective și obiectul legii, întrucât obiectul legii este consolidarea cadrului de protecție a drepturilor consumatorilor de servicii financiare, or, consolidarea cadrului de protecție a drepturilor consumatorului, a priori se realizează prin fortificarea instituțională a autorității responsabile în domeniu. Astfel, cumpărătura de control se apreciază a fi un instrument care are scop direct apărarea drepturilor consumatorului prin identificarea și intervenția promtă de către autoritate în raport cu carențele admise de către profesioniști la prestarea serviciilor financiare.
		12	- norma prevăzută la art. 9 alin. (1^6) este mult prea generalizată, nefiind clar de la ce articol/articole din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorului se face derogarea;	**Se acceptă** Amendamentul propus pentru art. 9 alin. (1^6) se va expune în următoare redacție: „*(1^6) Prin derogare de la art.26 alin. (4) din Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorului, bunurile materiale se restituie entității supuse controlului.*”.
5. Articolul 13 se completează cu alineatele (3) și (4) cu următorul cuprins: „(3) În cazul în care membrul Consiliului de administrație este angajatul Comisiei Naționale, atunci, în perioada exercitării mandatului de membru al Consiliului de administrație, contractul individual de muncă se suspendă de drept, începând cu data intrării în vigoare a Hotărârii Parlamentului cu privire la desemnarea acestuia în calitate de membru. (4) În cazul prevăzut la alin. (3), după încetarea mandatului, angajatul este reîncadrat în funcția precedentă. În cazul inexistenței funcției precedente (lichidarea unității, reducerea sau	**Ministerul Justiției**	13	La pct. 5, redacția propusă pentru art. 13 alin. (3) din Legea nr. 192/1998 se recomandă a fi completată cu cuvintele „al Consiliului de administrație”.	**Se acceptă** Alin. (3) de la pct. 5 (care după renumerotare va fi pct. 6) se va expune în următoarea redacție: „*(3) În cazul în care membrul Consiliului de administrație este angajatul Comisiei Naționale, atunci, în perioada exercitării mandatului de membru al Consiliului de administrație, contractul individual de muncă se suspendă de drept, începând cu data intrării în vigoare a Hotărârii Parlamentului cu privire la desemnarea*

modificarea statului de personal), angajatul este reîncadrat, cu acordul său, într-o funcție echivalentă sau o altă funcție vacantă, iar dacă nu este de acord, raportul de muncă este încetat, în condițiile legii.”.				*acestuia în calitate de membru al Consiliului de Administrație.*”.
7. La articolul 19 alineatul (2), enunțul al doilea va avea următorul cuprins: „Prezența acestora poate fi asigurată fie fizic, fie de la distanță, prin intermediul mijloacelor electronice de comunicare video.”.	**Ministerul Justiției**	14	La pct. 7, din redacția propusă pentru art. 19 alin. (2), cuvântul „acestora” se va substitui cu cuvintele „membrilor Consiliului de administrație”.	**Se acceptă** Amendamentul de la pct. 7 (care după renumerotare va fi pct. 8) se va expune în următoarea redacție: „*La articolul 19 alineatul (2), enunțul al doilea va avea următorul cuprins:* „*Prezența membrilor Consiliului de administrație poate fi asigurată fie fizic, fie de la distanță, prin intermediul mijloacelor electronice de comunicare video.*”.
8. Articolul 20 se completează cu alineatele (6) – (10) cu următorul conținut: „(6) Prin derogare de la art.69 alin.(2) din Codul administrativ, procedura administrativă se inițiază doar în cazul depunerii unei cereri. În cazul depunerii unei sesizări sau propuneri, Comisia Națională inițiază din oficiu o procedură administrativă, în cazul în care constată oportunitatea acesteia. (7) Deciziile Comisiei Naționale se publică pe pagina web oficială a CNPF, în termen de cel mult 10 zile de la data adoptării. (8) Deciziile care conțin date cu caracter personal, precum și cele care conțin informații care constituie secret bancar, comercial sau medical se publică pe pagina web oficială a Comisiei Naționale, cu anonimizarea datelor aferente petiționarului și a altor date care se consideră de către Comisia Națională că pot afecta interesele acestuia. (9) Nu se publică pe pagina web oficială a Comisiei Naționale: 1) deciziile prevăzute la alin.(1^1) și alin.$^{(12)}$; 2) hotărârile Consiliului de administrație, ce vizează aspecte instituționale cu caracter intern; 3) hotărârile Consiliului de administrație, care conțin informații ce constituie secret de stat în conformitate cu Legea nr.	**Ministerul Justiției**	15	La pct. 8: - în partea ce vizează completarea art. 20 cu alin. (6) din Legea nr. 192/1998, nu se consideră justificată și întemeiată includerea normei, potrivit căreia „Prin derogare de la art. 69 alin. (2) din Codul administrativ, procedura administrativă se inițiază doar în cazul depunerii unei cereri. În cazul depunerii unei sesizări sau propuneri, Comisia Națională inițiază din oficiu o procedură administrativă, în cazul în care constată oportunitatea acesteia.”. Menționăm că, potrivit Codului administrativ, orice petiție, fie ea în forma unei cereri, sesizare sau propuneri trebuie să fie examinată dacă corespunde cerințelor de conținut prevăzute la art. 75 al codului citat și trebuie soluționată în termenul legal, respectiv este necesar a se iniția o procedură administrativă. Se va ține cont că, potrivit art. 6 al Codului administrativ nr. 116/2018, procedura administrativă este activitatea autorităților publice cu efect în exterior, îndreptată spre examinarea condițiilor, pregătirea și emiterea unui act administrativ individual, spre examinarea condițiilor, pregătirea și încheierea unui contract administrativ sau examinarea condițiilor, pregătirea și întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică. Totodată, potrivit art. 68 al codului citat, autoritățile publice sunt obligate să asigure primirea, înregistrarea și soluționarea petițiilor înaintate, precum și legalitatea deciziilor și comunicarea lor în termen legal;	**Se acceptă** Alin. (6) a fost exclus, potrivit obiecției, iar alineatele următoare au fost renumerotate corespunzător. Totodată, au fost revizuite alin. (2) și (3), în partea ce ține de utilizarea cuvintelor „emite”, „prescrie” și „prescripție”. Respectiv, pct. 8 (care după renumerotare va fi pct. 9) din proiect se va expune în următoarea redacție: „*9. Articolul 20:* *la alineatul (2):* *textul „emite o decizie în care indică încălcările admise, prescrie” se substituie cu textul „adoptă o decizie în care indică încălcările admise,”, iar cuvântul „prescripției” se substituie cu cuvintele „măsurilor de înlăturare a încălcărilor”;* *la alineatul (3), cuvântul „emiterii” se substituie cu cuvântul „adoptării”, iar cuvântul „prescripției” se substituie cu cuvintele „măsurilor de înlăturare a încălcărilor”;* *se completează cu alineatele (6) – (9) cu următorul conținut:* *„(6) Deciziile Comisiei Naționale se publică pe pagina web oficială a CNPF,*

245/2008 cu privire la secretul de stat, precum și cele care întrunesc condițiile prevăzute la art.9 alin.(1) din Legea nr.148/2023 privind accesul la informațiile de interes public. (10) Fără a aduce atingere prevederilor alin. (7), Consiliul de administrație este în drept să decidă în cadrul ședinței Consiliului de administrație a nu publica decizia adoptată, cu indicarea motivelor în procesul-verbal al ședinței respective.”.				*în termen de cel mult 10 zile de la data adoptării.* *(7) Deciziile care conțin date cu caracter personal, precum și cele care conțin informații care constituie secret bancar, comercial sau medical se publică pe pagina web oficială a Comisiei Naționale, cu anonimizarea datelor aferente petiționarului și a altor date care se consideră de către Comisia Națională că pot afecta interesele acestuia.* *(8) Nu se publică pe pagina web oficială a Comisiei Naționale:* *a)deciziile prevăzute la alin.(1[1]) și alin.(1[2]);* *b)hotărârile Consiliului de administrație, ce vizează aspecte instituționale cu caracter intern;* *c)hotărârile Consiliului de administrație, care conțin informații ce constituie secret de stat în conformitate cu Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat, precum și cele care întrunesc condițiile prevăzute la art.9 alin.(1) din Legea nr.148/2023 privind accesul la informațiile de interes public.* *(9) Fără a aduce atingere prevederilor alin. (6), Consiliul de administrație este în drept să decidă în cadrul ședinței Consiliului de administrație a nu publica decizia adoptată, cu indicarea motivelor în procesul-verbal al ședinței respective.*”.
		16	- diviziunile redacției propuse pentru art. 20 alin. (9) se vor însemna prin litere latine mici, urmate de o paranteză, în corespundere cu art. 51 alin. (6) al Legii nr. 100/2017.	**Se acceptă** Diviziunile redacției propuse pentru art. 20 alin. (9) au fost însemnate prin litere latine mici, conform propunerii date.
Art. II. – Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 122-124, art. 195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolul 2 alineatul (1) se completează cu al doilea enunț cu următorul conținut: „În cazul în	**Ministerul Justiției**	17	La art. II - modificarea Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor (în continuare - Legea nr. 105/2003): La pct. 1, completarea propusă la art. 2 alin. (1) din Legea nr. 105/2003, care prevede că „În cazul în care profesionistul (creditorul) înaintează pretențiile garantului (fidejusorului), dispozițiile din prezenta lege se aplică corespunzător garantului (fidejusorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este	**Nu se acceptă** Autorul are drept scop reglementarea situației în care fidejusorii vin cu obiecții nemijlocit pe marginea Contractului de credit, la semnarea implicită a căruia acesta nu a participat. Or, practica autorității din momentul

care profesionistul (creditorul) înaintează pretențiile garantului (fidejusorului), dispozițiile din prezenta lege se aplică corespunzător garantului (fidejusorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejusor.”.			exclusă de particularitățile calității de fidejusor.”, se recomandă a fi exclusă și după caz, prevăzută într-un alt act normativ. Or, Legea nr. 105/2003 este o lege care conține norme cu caracter general privind protecția consumatorilor și nu pot fi incluse norme specifice unor anumitor categorii de persoane care au calitatea de consumatori.	preluării mandatului de protecție a drepturilor consumatorului a relevat necesitatea concretizării ariei de competență pe această filieră.
3. Articolul 25 se completează cu alineatele (8) – (15) cu următorul cuprins: „(8) Dispozițiile alin. (1)-(7) se aplică corespunzător reclamațiilor depuse de consumatori în adresa subiecților prevăzuți la art.4 alin.(2^1) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile produsului sau serviciului, precum și dacă din alin. (9)-(15) nu rezultă altfel. (9) Cerințele cu privire la modul de administrare a reclamațiilor și de raportare a acestora se stabilesc prin actul normativ al Comisiei Naționale a Pieței Financiare. (10) Termenul de soluționare a reclamațiilor este de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării reclamației de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2^1) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, dacă norma specială nu stabilește un termen special în acest sens. (11) În cazul petiției depuse cu nerespectarea cerinței stabilite la alin. (1), Comisia Națională a Pieței Financiare expediază originalul petiției în adresa subiectului prevăzut la art.4 alin.(2^1) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, vizat în aceasta, cu informarea petiționarului despre acest fapt. (12) Subiectul prevăzut la art.4 alin.(2^1) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare urmează să soluționeze petiția (reclamația) în termenul stabilit la alin.(3) și să remită răspunsul la adresa indicată de consumator (petiționar). (13) Dacă consumatorul nu este de acord cu rezultatul examinării petiției (reclamației) de	**Ministerul Justiției**	18	La pct. 3: - tot din considerentele expuse pe marginea dispozițiilor de la pct. 1, se vor revedea completările propuse la art. 25 cu alineatele (8)-(15), care prevăd norme speciale privind modul de soluționare a reclamațiilor depuse de consumatori în adresa subiecților prevăzuți la art. 4 alin. (2^1) din Legea nr. 192/1998;	**Se acceptă** Pct. 3 a fost exclus dinArt.II din proiect. Totodată, proiectul a fost completat cu o prevedere de completarea a Art.I din proiect după cum urmează: „***Art. I.*** *– Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117 – 126 BIS), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: [...]* *5. Se completează cu articolul (9^1) cu următorul cuprins:* *„Art.9^1. – (1) Consumatorul depune o reclamație, inițial, în adresa subiectului prevăzut la art.4 alin.(2^1), dacă consideră că acesta nu a respectat Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, normele speciale ce reglementează serviciul financiar prestat sau obligațiile asumate în temeiul contractului încheiat.* *(2) Cerințele cu privire la modul de administrare a reclamațiilor și de raportare a acestora se stabilesc prin actul normativ al Comisiei Naționale.* *(3) Termenul de soluționare a reclamațiilor este de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării reclamației de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2^1), dacă norma specială nu stabilește un termen special în acest sens.* *(4) În cazul refuzului de a soluționa reclamația, subiectul prevăzut la art.4 alin.(2^1) prezintă consumatorului refuzul în scris. Neprezentarea*

către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2^1) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, acesta este în drept să depună o nouă petiție la Comisia Națională a Pieței Financiare sau să se adreseze, conform procedurii civile, în instanța de judecată. (14) Prevederile prezentului articol se aplică corespunzător reclamațiilor depuse de către consumatorii de servicii de asigurare facultativă, de către asigurați și de către persoanele păgubite, indiferent dacă sunt persoane fizice sau juridice, în cazul serviciilor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule. (15) Prevederile prezentului articol nu se aplică cererilor înaintate către asigurător pentru care legea specială prevede termene distincte de soluționare.”.				*răspunsului în termenul stabilit la alin.(3) se consideră refuz tacit.* *(5) În cazul în care nu este de acord cu rezultatul examinării reclamației de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2^1), consumatorul este în drept să depună o petiție în adresa Comisiei Naționale sau să se adreseze, conform procedurii civile, în instanța de judecată. În cazul depunerii unei petiții în adresa Comisiei Naționale, consumatorul trebuie să anexeze la petiție dovada respectării cerinței stabilite la alin. (1).* *(6) Comisia Națională, în limita competențelor, examinează petițiile conform procedurii şi în termenele stabilite de Codul administrativ.* *(7) În cazul petiției depuse cu nerespectarea cerinței stabilite la alin. (1), Comisia Națională expediază originalul petiției în adresa subiectului prevăzut la art.4 alin.(2^1), vizat în aceasta, cu informarea petiționarului despre acest fapt.* *(8) Subiectul prevăzut la art.4 alin.(2^1) urmează să soluționeze petiția (reclamația) în termenul stabilit la alin.(3) și să remită răspunsul la adresa indicată de consumator (petiționar).* *(9) Dacă consumatorul nu este de acord cu rezultatul examinării petiției (reclamației) de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2^1), acesta este în drept să depună o nouă petiție la Comisia Națională sau să se adreseze, conform procedurii civile, în instanța de judecată.* *(10) Prezentul articol se aplică corespunzător reclamațiilor depuse de către consumatorii de servicii de asigurare facultativă, de către asigurați și de către persoanele păgubite, indiferent dacă sunt persoane fizice sau juridice, în cazul serviciilor de*

				asigurare obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule. *(11) Prezentul articol nu se aplică cererilor înaintate către asigurător pentru care legea specială prevede termene distincte de soluționare.*”. Totodată, completarea sus-menționată a reclamat modificarea amendamentelor cuprinse la Art. IV pct. 1, Art. VII pct. 1, Art. VIII pct. 13, Art. IX, Art. XI, Art. XII, Art. XIII pct. 4 și Art. XV, prin substituirea textului „*Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor*” cu textul „*Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare* ”.
		19	- suplimentar, în partea ce vizează dispoziția propusă pentru art. 25 alin. (11) din Legea nr. 105/2003, norma necesită a fi analizată suplimentar, deoarece nu este clară referirea în textul normei la alin. (1) al art. 25, or, nu este clar stabilită legătura cauzală dintre aceste norme;	**Se acceptă** Având în vedere obiecțiile înaintate de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării în procesul de ***Avizare şi consultare publică repetată***) și de Ministerul Justiției (a se vedea pct. 18 din prezentul compartiment), pct. 3 din Art.II din proiect a fost exclus.
		20	- de asemenea, se constată paralelism legislativ, dar în același timp o contradicție dintre normele propuse la art. 25 alin. (10) cu cele ale alin. (12). Astfel, se remarcă stabilirea în alin. (10) că „Termenul de soluționare a reclamațiilor este de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării reclamației de către subiectul prevăzut la art. 4 alin. (2^1) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, dacă norma specială nu stabilește un termen special în acest sens”, și respectiv, stabilirea în alin. (12) că „Subiectul prevăzut la art. 4 alin. (2^1) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare urmează să soluționeze petiția (reclamația) în termenul stabilit la alin. (3)”. Totodată, atragem atenția că termenul stabilit la art. 25 alin. (3) din Legea nr. 105/2003, de cel mult 14 zile calendaristice de la data depunerii reclamației, se referă la obligația vânzătorului/prestatorului de a notifica consumatorul cu privire la depunerea cererii de efectuare a expertizei și oferirea datelor de contact ale persoanei abilitate în desfășurarea expertizelor.	**Se acceptă** Având în vedere obiecțiile înaintate de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării în procesul de ***Avizare şi consultare publică repetată***) și de Ministerul Justiției (a se vedea pct. 18 din prezentul compartiment), pct. 3 din Art.II din proiect a fost exclus.
Art. III. – Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul	**Ministerul Justiției**	21	La art. III - modificarea Codului de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (în continuare – Codul de executare):	**Nu se acceptă**

Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214 – 220, art. 704), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolul 11 se completează cu literele u) și v) cu următorul cuprins: „u) deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare aferente obligațiilor pecuniare; v) deciziile Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor emise în conformitate cu prevederile art. 35 alin. (4) din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor.”.			La pct. 1, cuvintele „aferente obligațiilor pecuniare” se recomandă a fi substituite cu cuvintele „privind aplicarea sancțiunilor pecuniare”, utilizând aceiași terminologie ca și în cazul dispozițiilor prevăzute la art. 11 lit. q) și r) din Codul de executare.	Obligațiile pecuniare pot rezulta nu doar din decizii, prin care se aplică sancțiuni/amenzi. De exemplu, deciziile adoptate de CNPF, prin care se dispune aplicarea art. 15 alin. (9^1) din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consmatori, dau naștere obligațiilor pecuniare pentru creditor. Respectiv, obligațiile pecuniare nu pot fi asociate doar cu aplicarea sancțiunilor.
2. Articolul 37: alineatul (7) se completează cu litera f) cu următorul cuprins: „f) încasarea sumelor în beneficiul consumatorului (creditor).” articolul se completează cu alineatul (9) cu următorul cuprins: „(9) Prin derogare de la alin.(6), în cazul încasării sumelor în beneficiul consumatorului (creditor), taxele pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și spezele procedurii de executare vor fi achitate de către profesionist (debitor).”.	**Ministerul Justiției**	22	La pct. 2, cu referire la completarea propusă pentru art. 37 alin. (7) din Codul de executare, menționăm că în nota de fundamentare este argumentată doar necesitatea includerii deciziilor Comisiei Naționale a Pieței Financiare în lista de documente executorii. Totuși, nu este argumentată necesitatea includerii creditorilor conform documentelor privind încasarea sumelor în beneficiul consumatorului (creditor) în categoria celor scutiți de obligația avansării taxelor pentru efectuarea din oficiu a actelor executorului judecătoresc. O astfel de modificare va impune o povară suplimentară pentru executorii judecătorești. Astfel se creează condiții în care executorul judecătoresc urmează sa acționeze din cont propriu, suportând cheltuielile aferente procedurii de executare. Nu este clară motivarea impunerii acestor cheltuieli pe seama executorilor judecătorești, care nu sunt finanțați din contul statului, ci din cont propriu, în coraport cu un număr destul de impunător de eventuali creditori din categoria documentelor executorii privind încasarea sumelor în beneficiul consumatorului. Astfel, sunt puși într-o poziție inechitabilă executorii judecătorești în coraport cu consumatorii. Cu titlu de exemplu, menționăm că, potrivit prevederilor din Legea taxei de stat nr. 213/2023, reclamanții în acțiunile privind protecția drepturilor consumatorilor nu sunt scutiți de achitarea taxei de timbru care se achită în contul instanțelor de judecată. Astfel, în cazul protecției drepturilor consumatorilor aceștia achită taxa de timbru în vederea asigurării activității instanțelor judecătorești, însă, potrivit proiectului, vor fi scutiți de avansarea cheltuielilor în cadrul procedurii de executare silită, ce nu reprezintă o abordare echitabilă în coraport cu executorii judecătorești. Ca și soluție, în cazul în care statul are scopul protecției acestei categorii de creditori, propunem examinarea posibilității instituirii executării silite garantate de stat, avansarea	**Nu se acceptă** Raționamentul scutirii consumatorilor de obligația avansării taxelor pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc derivă din poziția dezavantajată a consumatorului în raport cu profesionistul. Or, încasarea sumelor în beneficiul consumatorului derivă din existența a priori a unei încălcări a legislației de către profesionist, astfel, în revendicarea drepturilor sale, consumatorul nu poate fi condiționat de incidente de procedură legate de achitarea unor taxe pe care acesta poate să nu aibă posibilitatea reală să le achite. Mai mult, proiectul nu prejudiciază material executorii judecătorești, întrucât amendamentele vizează exonerarea de la avansarea plăților, nu și de la perceperea efcetivă a taxelor. Or, proiectul pune în sarcina profesionistului, achitarea și a taxelor de executare. Complementar, cu titlu de analogie extensivă, se menționează că consumatorii sunt scutiți și de achitarea taxei de stat la înaintarea acțiunilor în instanța de judecată. Totodată, cu titlu informativ se notează că proiectul a fost expediat și UNEJ,

			cheltuielilor fiind acoperite din contul bugetului de stat, fără prejudicierea executorilor judecătorești.	care nu a venit cu obiecții sau propuneri în raport cu proiectul.
		23	De asemenea, prevederea nouă a art. 37 din Codul de executare, propusă la alin. (9), potrivit căreia „Prin derogare de la alin. (6), în cazul încasării sumelor în beneficiul consumatorului (creditor), taxele pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și spezele procedurii de executare vor fi achitate de către profesionist (debitor).” este una lipsită de sens, dat fiind faptul că și la momentul dat taxele și spezele procedurii de executare sunt încasate de la debitor, creditorul doar avansând cheltuielile care, după încasarea acestora din contul debitorului se restituie creditorului. Or, dacă autorii proiectului au avut în vedere că avansarea (deși în acest caz nu poate fi avansare) cheltuielilor în astfel de categorie de proceduri de executare va fi efectuată de debitor, menționăm ca această prevedere este una nelucrativă și va duce la tergiversarea executării silite.	**Se acceptă** Propunerea de completare a art. 37 cu alin. (9) a fost exclusă din proiect.
Art. IV. – Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 112 – 116, art. 506), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolul 4 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins: „(6) Asociația are obligația de a primi şi a înregistra reclamațiile de la membrii săi, care au depuneri de economii sau sunt beneficiari de împrumut pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau de cea profesională, şi de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor în condițiile prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.”. 1. La articolul 10, literele h) și i) se abrogă.	**Ministerul Justiției**	24	La art. IV – modificarea Legii asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 (în continuare - Legea nr. 139/2007): La pct. 1: - potrivit acestui punct, art. 4 din Legea nr. 139/2007 se completează cu alin. (6) cu următorul cuprins: „Asociația are obligația de a primi şi a înregistra reclamațiile de la membrii săi, care au depuneri de economii sau sunt beneficiari de împrumut pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau de cea profesională, și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor în condițiile prevăzute de Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor.”. În context, nu se consideră adecvată completarea propusă, ținând cont că dispozițiile nu țin de obiectul de reglementare al art. 4;	**Se acceptă** Art. IV din proiect se va expune în următoarea redacție: *„**Art. IV. –** Legea asociațiilor de economii şi împrumut nr. 139/2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 112 – 116, art. 506), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:* *1. Articolul 9 se completează cu alineat nou cu următorul cuprins:* *„(3) Asociația are obligația de a primi şi a înregistra reclamațiile de la membrii săi, care au depuneri de economii sau sunt beneficiari de împrumut pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau de cea profesională, şi de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor în condițiile prevăzute de Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare.* *2.. La articolul 10, literele h) şi i) se abrogă.*”.

		25	- în partea ce vizează dispoziția potrivit căreia reclamațiile membrilor asociației de economii și împrumut se soluționează în corespundere cu Legea nr. 105/20003 privind protecția consumatorilor, menționăm că reclamațiile respective nu pot fi soluționate în conformitate cu legea citată, având în vedere sensul termenului de „consumator” și termenului de „reclamație” prevăzută în Legea nr. 105/20003 privind protecția consumatorilor. Astfel, potrivit art. 1 al legii citate, prin „consumator” se înțelege orice persoană fizică ce intenționează să comande sau să procure ori care comandă, procură sau folosește produse, servicii pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau profesională, iar prin „reclamație” se înțelege declarație scrisă, susținută de documente probatorii, prin care un comerciant a comis sau este susceptibil să comită o încălcare a actelor normative care protejează interesele consumatorilor. La rândul său, prin termenul „comerciant” semnifică orice persoană fizică sau juridică care, în practicile comerciale ce fac obiectul acestei legi, acționează în cadrul activității sale comerciale, industriale, de producție sau artizanale, precum și orice persoană care acționează în scop comercial, în numele sau în beneficiul unui comerciant. În contextul citat, asociația de economii și împrumut, potrivit art. 3 al Legii nr. 139/2007, nu are calitatea de comerciant, ci este organizație necomercială cu statut juridic special, constituită benevol de persoane fizice și juridice, asociate pe principii comune, care acceptă de la membrii săi depuneri de economii, le acordă acestora împrumuturi, precum și alte servicii financiare, în conformitate cu categoria licenței pe care o deține. Observațiile formulate mai sus sunt valabile și pentru alte articole din proiect, în care persoana căreia i se adresează reclamația nu are calitatea de comerciant.	**Se acceptă parțial** Argumentele autorului proiectului în sensul atribuirii/asimilării statutului „consumatorului” membrilor AEÎ au fost expuse în Nota de fundamentare. Adițional, a se vedea comentariul de la pct. 82. Totodată, a se vedea comentariile de la punctul precedent, cât și pct. 18 din compartimentul ***Expertizare***). Astfel, normele conexe examinării reclamațiilor înaintate către subiecții prevăzuți la art. 4 alin. (2^1) Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare se vor examina în condițiile legii speciale.
Art. V. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78 – 84, art. 100), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. La articolul 30, alineatul (3), textul „art.155^1, art.177 alin.(3) și (4) lit.c), d), g) și art.179” se substituie cu textul „art.84, art.155^1, art.177 alin.(3) și (4) lit.c), d), g) și art.179, art.278 alin.(1), (2) și (5), art.279, art.293^2 alin.(4) și (5), art.300, art.302–305, art.307, art.310^1, art.310^3, art.344 alin.(4)-(5).”.	**Ministerul Justiției**	26	La art. V – modificarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (în continuare – Codul contravențional): La pct. 1, care prevede modificări la art. 30 alin. (3) al Codului contravențional, menționăm că contravențiile propuse pentru a fi introduse la alin. (3) nu întrunesc criteriile de gravitate care să justifice extinderea termenului de prescripție. Extinderea termenului pentru contravenții care nu au același grad de gravitate ar diminua însăși rațiunea acestei norme și ar transforma această excepție într-o regulă generală. Mai mult, motivul că organele abilitate nu reușesc să examineze cauzele contravenționale în termen nu poate justifica majorarea termenului de prescripție, ci reflectă deficiențe administrative. În plus, trebuie de subliniat că termenul general de prescripție a fost majorat de la 12 la 18 luni prin Legea nr. 136/2024 pentru	**Se acceptă** Pct. 1 a fost exclus din Art. V din proiect, iar punctele următoare au fost renumerotate corespunzător.

			modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și a Codului contravențional), tocmai pentru a răspunde necesității reale a autorităților de a avea timp suficient pentru investigarea și sancționarea contravențiilor.	
3. Articolul 293^2: la alineatul (4), textul „prevăzute de legislația cu privire la serviciile de plată” se substituie cu textul „în relațiile cu consumatorii, prevăzute la art.2 alin.(2) pct.15, art.35 alin.(1)-(4) și (6), art.36-40, art.42, art.43, art.44 alin.(1), (2)-(7) și art.45-48 din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică”, iar textul „de la 60 la 120” se substituie cu textul „de la 100 la 200”; alineatul (5) va avea următorul cuprins: „(5) Încălcarea de către prestatorii de servicii de plată prevăzuți la art.5 alin.(1) lit.a)-d) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică a art.50 alin.(1)-(5) și (7), art.51, art.52 alin.(4)-(5), art.52^1 –52^4, art.53 alin.(3)-(7), art.55, art.56 alin. (1)-(5) și (7), art.57, art.58 alin.(1), (2), (4) și (5), art.59 alin.(1), (2), (4)-(8), art.60, 60^1, art.61 alin.(1)-(4), art.62 alin.(3)-(5), art.63, art.63^1 alin.(3), art.64, art.65, art.66 alin.(1), art.67, art.69 alin.(2)-(2^1), art.70 alin.(2)-(6), (7^1), (8)-(11), art.70^1 alin.(1), art.77 alin.(4), (6) și (7) și art.104 alin.(2), (3) și (5) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, în relațiile cu consumatorii, se sancționează cu amendă de la 90 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 100 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice .”.	**Ministerul Justiției**	27	La pct. 3, care prevede modificări la art. 293^2 alin. (4) din Codul contravențional: - referitor la propunerile privind majorarea sancțiunilor, menționăm că acestea nu pot fi acceptate în contextul proiectului de lege, întrucât acesta nu vizează reglementarea regimului sancționator. Stabilirea și modificarea cuantumului sancțiunilor contravenționale reprezintă un exercițiu legislativ complex, care presupune o abordare echilibrată și fundamentată, luând în considerare un ansamblu de factori esențiali, printre care: gradul de pericol social al faptei, realitățile sociale și economice, caracterul efectiv, proporțional și disuasiv al sancțiunii, eficiența măsurii sancționatorii în asigurarea conformității comportamentului cetățenilor cu normele legale. O eventuală modificare a regimului sancționator trebuie să rezulte dintr-o analiză sistemică, în ansamblu și unitară. Prin urmare, pentru a evita o intervenție legislativă fragmentară și lipsită de coerență, și în lipsa unei evaluări ample și multidimensionale, propunerile de majorare a sancțiunilor vor fi reținute pentru o eventuală examinare în cadrul unui proiect de lege separat, ce va avea drept obiectiv exclusiv reglementarea regimului sancționator. Observația este valabilă pentru toate modificările din proiectul de lege respectiv ce vizează majorarea sancțiunilor prevăzute în Codul contravențional;	**Nu se acceptă** Nu poate fi apreciată disonanța dintre propunerile respective și obiectul legii, întrucât obiectul legii este consolidarea cadrului de protecție a drepturilor consumatorilor de servicii financiare. Or, consolidarea cadrului de protecție a drepturilor consumatorului, a priori se realizează prin fortificarea instituțională a autorității responsabile în domeniu. Astfel, cuantumul sancțiunilor contribuie direct la descurajarea comportamentului contravențional și remedierea conduitei profesioniștilor în raport cu consumatorii. Mai mult, la stabilirea cuantumului sancțiunilor contravenționale, autorul a ținut cont de regimul sancționator al autorităților similare în domeniu, precum și de beneficiile financiare nejustificate atribuite profesioniștilor prin încălcările admise de aceștia. Complementar, la stabilirea cuantumului sancțiunilor contravenționle (pe domeniul asigurărilor) s-a ținut cont de limitele sancțiunilor administrative aplicate pentru încălcări similare în condițiile reglementărilor privind gradualizarea sancțiunilor în domeniul asigurărilor (aplicate de CNPF până la transferul competențelor către BNM). A se nota că în lipsa unui cadru de reglementare sancționator distinct de cel contravențional, Codul contravențional rămâne a fi unica modalitate de intervenție cu caracter pecuniar menită să descurajeze admiterea încălcărilor de către profesioniști.
		28	- din punct de vedere redacțional, textul „art. 2 alin. (2) pct. 15” necesită a fi substituit cu textul „art. 2 alin. (2) pct. 15)”.	**Se acceptă** Proiectul a fost ajustat conform propunerii.

		29	La pct. 3, care prevede modificări la art. 293^2 alin. (5) din Codul contravențional: - se vor revizui articolele la care se face referire, ținând cont că nu toate reglementările din aceste articole prevăd anumite obligații/competențe pentru prestatorii de servicii de plată, astfel încât să li se stabilească pentru încălcarea acestora anumite sancțiuni (a se vedea, de ex., art. 51, care prevede anumite drepturi pentru prestatorul de servicii de plată, art. 52^1 alin. (5) și (6), art. 52^2 alin. (1), ș.a.);	**Se acceptă** Ținând cont de propunerea dată, precum și în urma unei examinări suplimentare a dispozițiilor legale, art. 293^2 alin. (5) din Codul contravențional, prevăzut la Art.V pct. 3 din proiect se va expune în următoarea redacție: *„(5) Încălcarea de către prestatorii de servicii de plată prevăzuți la art.5 alin.(1) lit.a)-d) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată şi moneda electronică a art.50 alin.(1)-(5) și (7), art.52^1 alin.(1) lit.b) și c), alin.(2) lit.a), alin.(3)-(5), art.52^2 alin.(1), alin.(3) lit.a)-c) și e)-h), alin.(4) lit.c) și alin.(5), art.52^3 alin.(1), alin.(2) lit.a) și b), lit.d)-f), alin.(3) lit.b) și alin.(4), art.52^4 alin.(1)-(3), art.53 alin.(3)-(5) și (7), art.55 alin.(1), art.56 alin.(1), (2) și (3), art.59 alin.(1), (4), (6)-(8), art.60^1, art.61 alin.(1)-(3), art.62 alin.(3)-(5), art.63 alin.(1), (3) și (4), art.63^1 alin.(3), art.64, art.65, art.66 alin.(1), art.67 alin.(1), (2) și (3), art.69 alin.(2) și (2^1), art.70 alin.(2)-(4), alin.(7^1)-(11), art.70^1 alin.(1), art.77 alin.(4), (6) şi (7) și art.104 alin.(2) şi (3) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată şi moneda electronică, în relațiile cu consumatorii,* *se sancţionează cu amendă de la 90 la 120 de unităţi convenţionale aplicată persoanei cu funcţie de răspundere, cu amendă de la 100 la 500 de unităţi convenţionale aplicată persoanei juridice”.* Totodată, cu referire la art. 52^1 alin. (5) și art.52^2 alin. (1), specificăm că aceste dispoziții consacră în mod expres anumite drepturi ale plătitorului (de informare privind identitatea unui anumit prestator de servicii de plată (PSP), respectiv de utilizare a unor servicii de inițiere a plății), iar nerespectarea lor de către PSP ar

				echivala cu o încălcare a acestor drepturi și, implicit, cu o limitare nejustificată a protecției conferite de Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică.
		30	- din punct de vedere redacțional, textul „art. 52 alin. (4)-(5)” se va substitui cu textul „art. 52 alin. (4) și (5)”, textul „art. 69 alin. (2)-(2^1)” se va substitui cu textul „art. 69 alin. (2) și (2^1)”, iar textul „art. 70 alin. (2)-(6), (7^1), (8)-(11)” se va substitui cu textul „art. 70 alin. (2) - (6), (7^1) - (11)”. În partea ce vizează referința la art. 104 din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, se va ține cont că articolul citat nu conține alin. (5).	**Se acceptă** Proiectul a fost ajustat conform propunerii.
		31	Observațiile formulate mai sus sunt valabile și pentru dispozițiile art. VI pct. 3, care prevăd modificări la art. 93 al Legii nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică.	**Se acceptă** Proiectul a fost ajustat conform propunerii.
4. Articolul 304^3: în denumirea articolului cuvântul „nebancară” se exclude; la alineatul (1): după cuvântul „nebancară” se completează cu textul „și subiecții raporturilor ce țin de controlul în domeniul protecției drepturilor consumatorilor prevăzuți la art. 4 alin. (2^1)-(2^2) și alin. (2^4) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare,”; textul „de la 48 la 150 de unități convenționale” se substituie cu textul „de la 50 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 1 000 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”. articolul se completează cu alineatele (1^1) și (1^2) cu următorul cuprins: „(1^1) Prezentarea tardivă și/sau incompletă de către subiecții prevăzuți la alin. (1) către Comisia Națională a Pieței Financiare a informațiilor și a documentelor necesare întru	**Ministerul Justiției**	32	Cu referire la pct. 4: - se recomandă excluderea acestuia din proiectul de lege respectiv, ținând cont că propuneri asemănătoare la art. 304^3 au fost prezentate Ministerului Justiției de către Comisia Națională a Pieței Financiare prin scrisoarea nr. 06-4/1254 din 11 aprilie 2024, care au fost introduse în proiectul de lege pentru modificarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (număr unic 813/MJ/2024). Totodată, în proiectul de lege citat este inclusă și norma care prevede abrogarea art. 310^3 din Codul contravențional, fapt pentru care se propune de asemenea, excluderea pct. 10 al art. V;	**Nu se acceptă** **Se comentează** Redacția amendamentelor prezentată de CNPF prin scrisoarea nr. 06-4/1254 din 11 aprilie 2024 diferă de cea agreată de autoritate și subiecții supravegheați, pe cale de consecință se consideră prudent a promova amendamentele potrivit prezentului proiect.
		33	- suplimentar, atragem atenția că dispozițiile propuse pentru art. 304^3 alin. (1^1) și (1^2) dublează dispozițiile art. 349 alin. (1) din Codul contravențional, dublajul normativ fiind inadmisibil.	**Nu se acceptă** Contravențiile, prevăzute la art. 349 alin. (1) din Codul contravențional, vizează împiedicarea, în orice formă, a activităţii legitime a funcţionarului public. Sub acest aspect, norma nu este aplicabilă CNPF, întrucât angajații CNPF nu dețin calitatea de funcționar public. Complementar, norma se referă doar la împiedicarea actvității de control, pe când dispozițiile propuse la art. 304^3, cât și alte norme cuprinse în acest articol, se aplică pentru toate formele de realizare a activității de

exercitarea funcțiilor de supraveghere și control, se sancționează cu amendă de la 50 la 300 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere. (1^2) Neprezentarea sau prezentarea eronată de către subiecții prevăzuți la alin. (1) către Comisia Națională a Pieței Financiare a informațiilor și a documentelor necesare întru exercitarea funcțiilor de supraveghere și control, se sancționează cu amendă de la 300 la 1 000 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere.”.				supraveghere, inclusiv control, a CNPF.
5. Legea se completează cu articolul 304^5 cu următorul cuprins: „**Articolul 304[5]**. Nerespectarea cadrului normativ privind reclamațiile consumatorilor de servicii financiare Nerespectarea de către subiecții raporturilor ce țin de reglementarea, supravegherea și controlul efectuat de Comisia Națională a Pieței Financiare în domeniul protecției drepturilor consumatorilor a obligațiilor stabilite prin actele normative, ce se referă la administrarea și raportarea reclamațiilor consumatorilor de servicii financiare, se sancționează cu amendă de la 50 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”.	**Ministerul Justiției**	34	La pct. 5, din redacția propusă la art. 304^5 , cuvintele „a obligațiilor stabilite prin actele normative, ce se referă la administrarea și raportarea reclamațiilor consumatorilor de servicii financiare”, urmează a fi revăzută, or, nu este clar în ce acte normative este indicată nemijlocit o asemenea obligație. Or, formularea obligației în articolul citat va fi în strictă conformitate cu formularea acesteia în actele normative la care se face referire.	**Se acceptă** Amendamentul de la pct. 5 (după renumerotare pct. 4) se va expune în următoarea redacție: *„5. Legea se completează cu articolul 304^5 cu următorul cuprins:* *„**Articolul 304[5]**. Nerespectarea cadrului normativ privind reclamațiile consumatorilor de servicii financiare* *Nerespectarea de către subiecții raporturilor ce țin de reglementarea, supravegherea și controlul efectuat de Comisia Națională a Pieței Financiare în domeniul protecției drepturilor consumatorilor a obligațiilor stabilite prin actul normativ, prevăzut la art.9^1 alin.(2) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare , se sancționează cu amendă de la 50 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice*.”.
9. Articolul 307 se abrogă.	**Ministerul Justiției**	35	Cu referire la pct. 9, se consideră necesar a indica în nota de fundamentare argumentele care justifică abrogarea art. 307 din Codul contravențional, în vederea evitării interpretării eronate a intenției de modificare a codului citat sub acest aspect.	**Se acceptă** Nota de fundamentare a fost completată.
11. Articolul 344: la alineatul (3) litera d), textul „de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 60 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei juridice” se substituie cu textul „de la 100 la	**Ministerul Justiției**	36	La pct. 11: - dispozițiile propuse pentru art. 344 alin. (4) lit. b) din Codul contravențional se recomandă a fi excluse, deoarece lit. a) a aceluiași alineat prevede sancțiunea pentru neprezentarea sau prezentarea necompletă a informației standard care trebuie inclusă în publicitate sau a informației precontractuale referitoare	**Nu se acceptă** Prin amendamentele de la art. 344 alin. (4) din Codul contravențional, autorul proiectului a urmărit scopul să delimiteze, în mod clar, căror situații din Legea nr. 202/2013 privind contractele

400 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice"; alineatul (4): la litera a), textul „sau a informației precontractuale" se exclude; litera b) va avea următorul cuprins: „b) încălcarea de către profesionist a cerințelor stabilite la art. 5 și 6 din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori la furnizarea informației precontractuale, se sancționează cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice."; se completează cu litera b^1) cu următorul cuprins: „b^1) nerespectarea cerințelor stabilite la art. 10 din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, se sancționează cu amendă de la 400 la 500 de unităţi convenționale, aplicată persoanei juridice."; se completează cu litera i) cu următorul cuprins: „i) încasarea compensațiilor pentru rambursarea anticipată, cu încălcarea art. 20 din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, se sancționează cu amendă de la 450 la 600 de unităţi convenționale, aplicată persoanei juridice;			la contractul de credit pentru consumatori, adică nerespectarea art. 5 și 6 din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori. În altă ordine de idei, norma propusă la art. 344 alin. (4) lit. b^1) se propune a constitui noua redacție a art. 344 alin. (4) lit. b), deoarece are același obiect de reglementare cu redacția în vigoare.	de credit pentru consumatori, se vor aplica sancțiunile, anume: 1) lit. a) – pentru nerespectarea art. 4; 2) lit. b) – pentru nerespectarea art. 5 și 6; 3) lit b^1) – pentru nerespectarea art. 10.
Art. VI. – Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată şi moneda electronică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 193 – 197, art. 661), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 3. Articolul 93: articolul se completează cu alineatul (3^1) cu următorul cuprins: „(3^1) Comisia Națională a Pieței Financiare verifică respectarea prevederilor art.2 alin.(2) pct.15, art.35 alin.(1)-(4) și (6), art.36-40,	**Ministerul Justiției**	37	La art. VI – modificarea Legii nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică (în continuare – Legea nr. 114/2012): La pct. 3, menționăm că potrivit completării propuse la art. 93 al Legii nr. 114/2012 cu alin. (3^1), Comisia Națională a Pieței Financiare va fi responsabilă de verificarea respectării prevederilor art. 2 alin. (2) pct. 15), art. 35 alin. (1)-(4) și (6), art. 36-40, art.42, art. 43, art. 44 alin. (1), (2)-(7), art. 45-48, art. 50 alin. (1)-(5) și (7), art. 51, art. 52 alin.(4) și (5), art. 521–524 , art. 53 alin. (3)-(7), art. 55, art. 56 alin. (1)-(5) și (7), art. 57, art. 58 alin. (1), (2), (4) și (5), art. 59 alin. (1), (2), (4)-(8), art. 60, 601 , art. 61 alin. (1)-(4), art. 62 alin. (3)-(5), art. 63, art. 631 alin. (3),	**Nu se acceptă** Poziția respectivă a fost agreată de comun cu Banca Națională a Moldovei în condițiile dezideratului minim de intervenție în prevederile Legii nr. 114/2012. Or, legea dată instituie și norme procedurale de activitate a autorităților publice responsabile de supravegherea respectării respectivei. Or, aceste norme sunt improprii modului de funcționare a CNPF și ar implica intervenții și pe alte domenii

art.42, art.43, art.44 alin.(1), (2)-(7), art.45-48, art.50 alin.(1)-(5) și (7), art.51, art.52 alin.(4)-(5), art.52[1]–52[4], art.53 alin.(3)-(7), art.55, art.56 alin.(1)-(5) și (7), art.57, art.58 alin.(1), (2), (4) și (5), art.59 alin.(1), (2), (4)-(8), art.60, 60[1], art.61 alin.(1)-(4), art.62 alin.(3)-(5), art.63, art.63[1] alin.(3), art.64, art.65, art.66 alin.(1), art.67, art.69 alin.(2)-(2[1]), art.70 alin.(2)-(6), (7[1])-(11), art.70[1] alin.(1), art.77 alin.(4), (6) și (7) și art.104 alin.(2), (3) și (4), de către prestatorii de servicii de plată, indicați la art.5 alin.(1) lit.a) – d), în relațiile cu consumatorii.””.			art. 64, art. 65, art. 66 alin. (1), art. 67, art. 69 alin. (2) și (21), art. 70 alin. (2)-(6), (71)-(11), art. 701 alin. (1), art. 77 alin. (4), (6) și (7) și art. 104 alin. (2), (3) și (4), de către prestatorii de servicii de plată, indicați la art. 5 alin. (1) lit. a) – d), în relațiile cu consumatorii. Astfel, completarea propusă urmează a fi revizuită prin prisma alin. (1) al aceluiași articol, care prevede că autorități publice responsabile de supravegherea respectării prezentei legi şi a actelor normative emise în vederea executării legii sunt Banca Națională și Ministerul Finanțelor.	decât cel ce vizează Legea nr. 114/2012. În vederea degrevării proiectului de intervenții excesive, autorul a optat pentru atribuirea competenței speciale CNPF, fără a stabili în legea dată și modul de exercitare a competențelor.
4. Articolul 98 va avea următorul cuprins: „Articolul 98. Constatarea încălcărilor (1) Constatarea faptelor ce constituie încălcări ale prezentei legi se efectuează conform dispoziţiilor şi termenelor prevăzute de Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Naţională a Moldovei şi de actele normative ale Băncii Naţionale. (2) În cazul în care este considerată necesară emiterea de urgenţă a unei decizii cu scopul de a preveni producerea unor prejudicii semnificative în infrastructurile pieţei financiare, Banca Naţională constată faptele ce constituie încălcări şi aplică prevederile art.11 alin.(36) din Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Naţională a Moldovei. (3) Constatarea faptelor ce constituie încălcări ale prezentei legi, în partea ce ține de competența Comisiei Naționale a Pieței Financiare, se efectuează în conformitate cu Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare și actele normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare.”.	**Ministerul Justiției**	38	La pct. 4, se propune excluderea alin. (2) din redacția propusă pentru art. 98 al Legii nr. 114/2012, întrucât alin. (1) al aceluiași articol face trimitere directă la aplicarea prevederilor Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, fără a mai fi necesar a dubla anumite reglementări prevăzute de legea citată. Totodată, din punct de vedere redacțional, texul „art. 11 alin. (36)” se va revedea, deoarece articolul citat nu are alin. (36), or, acesta se va substitui cu textul „art. 11 alin. (3[6]).	**Se acceptă parțial** Obiecția vizează norme existente în redacția actuală a legii. Novația amendamentului se regăsește la alin. (3). În condițiile în care proiectul nu își propune intervenția în aria de competență a altor autorități, nu pot fi acceptate obiecțiile respective.
6. La articolul 106, alineatele (2) și (3) se abrogă, iar alineatul (1) devine alineat unic.	**Ministerul Justiției**	39	La pct. 6, se recomandă expunerea în redacție nouă a art. 106 din Legea nr. 114/2012.	**Se acceptă** Pct. 6 se va expune în următoarea redacție: „*6. Articolul 106 va avea următorul cuprins:* *„Articolul 106. Răspunderea pentru încălcarea prezentei legi* *Pentru încălcarea prezentei legi, persoanele fizice şi juridice răspund în*

				conformitate cu legislaţia civilă, contravenţională sau penală.”.
Art. VIII. – Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 191 – 197, art. 619) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:	**Ministerul Justiției**	40	La art. VIII – modificarea Legii nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori (în continuare – Legea nr. 202/2013): Din dispoziția introductivă, cuvintele „publicată în” se vor exclude, ca fiind inutile (observație valabilă și pentru dispoziția introductivă a art. XIII).	**Se acceptă** Proiectul a fost ajustat conform propunerii.
1. Articolul 1: alineatul unic devine alineatul (1); articolul se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins: „(2) Prevederile prezentei legi se aplică corespunzător garantului (fidejusorului) consumator în cazul înaintării de către creditor a pretențiilor debitorului-consumator.”.	**Ministerul Justiției**	41	La pct. 1, reglementarea propusă la art. 1 alin. (2) al Legii nr. 202/2013 nu vizează scopul legii, ci domeniul de reglementare al acesteia. Prin urmare, se va revizui necesitatea includerii dispozițiilor propuse la art. 1 alin. (2) în art. 2 al legii, care reglementează domeniul de reglementare.	**Se acceptă** Pct. 1 se va expune în următoarea redacție: „*1. Articolul 2:* *la alineatul (2):* *litera a), cuvântul „operațional” se exclude;* *litera j) se abrogă;* *se completează cu alineatul (8) cu următorul cuprins:* *„(8) Prevederile prezentei legi se aplică corespunzător garantului (fidejusorului) consumator în cazul înaintării de către creditor a pretențiilor debitorului-consumator.*”. Având în vedere comasarea pct. 1 și 2, a fost ajustată numerotarea amendamentelor propuse la Art. VIII din proiect.
9. Articolul 13: alineatul unic devine alineatul (1); articolul se completează cu alineatele (2) cu următorul cuprins: „(2) Creditorul poate reduce marja și/sau aplica un nivel mai redus al indicelui de referință, acesta având dreptul ca, pe parcursul derulării contractului de credit, să revină la valoarea marjei menționate în contract sau la nivelul real al indicelui de referință.	**Ministerul Justiției**	42	La pct. 9, redacția propusă pentru art. 13 alin. (2) se recomandă a fi completată cu textul „stabilit în conformitate cu alin. (1) lit. a)”, întru expunerea clară a normei și evitarea unor interpretări eronate.	**Se acceptă** Pct. 9 (care după ajustarea numerotării va fi pct. 8) se va expune în următoarea redacție: „*8. Articolul 13:* *alineatul unic devine alineatul (1);* *se completează cu alineatele (2) cu următorul cuprins:* *„(2) Creditorul poate reduce marja și/sau aplica un nivel mai redus al indicelui de referință, acesta având dreptul ca, pe parcursul derulării contractului de credit, să revină la valoarea marjei menționate în contract sau la nivelul indicelui de referință, stabilit în conformitate cu alin.(1) lit.a)”.*

10. La articolul 14 alineatul (2) se abrogă, iar alineatul (1) devine alineat unic;	**Ministerul Justiției**	43	La pct. 10, având în vedere modificările propuse, inclusiv sub aspect structural al art. 14, acesta se propune a fi expus în redacție nouă. Totodată, nota de fundamentare va cuprinde argumentele care justifică abrogarea alin. (2) din art. 14 (observație valabilă și pentru norma care prevede abrogarea art. 15 alin. (2) și alin. (8) lit. a)).	**Se acceptă** Pct. 10 (care după ajustarea numerotării va fi pct. 9) se va expune în următoarea redacție: „*9. Articolul 14 va avea următorul cuprins:* *„Articolul 14. Modul de calcul al ratei lunare* *Calculul ratei lunare a dobînzii se va face pe baza anului calendaristic de 365 sau 366 de zile, luînd în calcul, la numărătorul fracţiei formulei, numărul efectiv de zile cuprins între scadenţe, iar la numitorul aceleiaşi fracţii – 365 sau, respectiv, 366 de zile*.”. Totodată, Nota de fundamentare a fost completată potrivit obiecției expuse.
11. Articolul 15: alineatul (2) se abrogă; se completează cu alineatul (4^1) cu următorul cuprins: „(4^1) Creditorul nu poate pretinde dobânda de întârziere.”; alineatul (6) va avea următorul cuprins: „(6) În condițiile alin.(3), orice notificare cu privire la modificare a conținutului clauzelor contractuale referitoare la costuri va fi transmisă consumatorilor cu cel puțin 15 zile calendaristice înainte de aplicarea acestora.”; articolul se completează cu alineatele (6^1) – (6^3) cu următorul cuprins: „(6^1) În condițiile alin.(1), consumatorul are la dispoziție un termen de 15 zile de la primirea notificării pentru a comunica opțiunea sa de acceptare sau de neacceptare a clauzelor contractuale propuse. (6^2) Nerecepționarea unui răspuns din partea consumatorului, în termenul menționat la alin.(6^1), nu este considerată acceptare tacită și contractul rămâne neschimbat. În cazul în care consumatorul nu acceptă clauzele contractuale propuse, creditorul nu are dreptul de a penaliza consumatorul sau de a declara creditul scadent.	**Ministerul Justiției**	44	La pct. 11: - din redacția propusă la art. 15 alin. (6), textul „În condițiile alin. (3)” se recomandă a fi exclus, întrucât dispozițiile propuse la alin. (6) au caracter general și nu vizează dispozițiile art. 15 alin. (3).	**Nu se acceptă** Alin. (6) deservește anume alin. (3) și se va aplica situațiilor menționate la acest alineat. De altfel, dispoziția cuprinsă la alin. (1) are caracter general. Respectiv, în cazul survenirii situației reglementate la alin. (1), se vor aplica regulile prevăzute în dispozițiile propuse pentru alin. (6^1) și (6^2).
		45	Totodată, cuvântul „calendaristice” se va evita la determinarea curgerii și calculării termenilor, or, aceasta este regula generală de curgere a termenului. În caz contrar, se poate interpreta per a contrario că, în celelalte cazuri în care nu s-a specificat că, zilele sunt calendaristice, de fapt se au în vedere zile lucrătoare;	**Se acceptă** Proiectul a fost ajustat conform propunerii.
		46	- pentru claritatea și corelarea dintre dispozițiile normative, redacția propusă pentru art. 15 alin. (6^2) se recomandă a fi completată cu textul „ , cu excepția prevăzută la alin. (3)”;	**Nu se acceptă** Nu se relevă oportunitatea referinței la alineatul propus or norma proiectului deservește o alt situație decât excepția prevăzută la alin. (3).
		47	- din punct de vedere redacțional, textul „alineatul (8), litera a) se exclude;” se va substitui cu textul „alineatul (8) litera a) se abrogă”, în corespundere cu normele tehnicii legislative.	**Se acceptă** Proiectul a fost ajustat conform propunerii.
		48	Totodată, pornind de la volumul modificărilor propuse la art. 15, pentru comoditatea aplicării, se recomandă expunerea acestuia în redacție nouă.	**Se acceptă** Pct. 11 (care după ajustarea numerotării va deveni 10) se va expune în următoarea redacție: „10. Articolul 15 va avea următorul cuprins:

(6^3) Creditorul, cu condiția compensării prejudiciului cauzat consumatorului prin clauza contractuală, poate exclude unilateral clauzele contractuale abuzive sau ilegale, constatate astfel prin decizia autorității de supraveghere sau instanței de judecată.”; la alineatul (7): litera a): textul „ , dobânzi de întârziere” se exclude; după cuvintele „totală a creditului” se completează cu textul „(valoarea finanțată în cazul contractului de leasing financiar)”; litera b): textul „ , dobânzi de întârziere” se exclude; cuvintele „de intrare a bunului” se substituie cu cuvântul „finanțată”; articolul se completează cu alineatul (7^1) cu următorul cuprins: ”(7^1) În sensul alin.(7), termenul de utilizare efectivă a creditului reprezintă perioada din data în care creditul a fost acordat până în data în care s-a efectuat rambursarea integrală a acestuia, iar în vederea determinării cuantumului maxim al penalității aplicabile în caz de admitere a restanței, acesta reprezintă perioada din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata.”; la alineatul (8), litera a) se exclude; alineatele (9) – (9^2) se vor expune în următoarea redacție: „(9) În cazul încălcării prevederilor alin. (7) sau (8), creditorul are dreptul să solicite doar restituirea sumei inițiale debursate conform contractului de credit acordat, fără revendicarea altor plăți prevăzute în contract (inclusiv dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plăți). Prezenta prevedere se aplică față de creditor pe durata termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta, inclusiv față de persoana				„***Articolul 15.*** *Cerinţe privind clauzele contractuale* *(1) Snt interzise clauzele contractuale care dau dreptul creditorului să modifice unilateral clauzele contractuale fără încheierea unui act adiţional, acceptat de consumator.* *(2) În cazul modificărilor impuse prin legislaţie, nesemnarea de către consumator a actului adiţional prevăzut la alin.(1) este considerată acceptare tacită. În acest caz, se interzice introducerea în actul adiţional a altor prevederi decît cele impuse prin legislaţie, iar introducerea în actul adiţional a oricăror alte prevederi decît cele impuse prin legislaţie este considerată nulă de drept.* *(3) Se interzice introducerea în contractele de credit a clauzelor prin care:* *a) consumatorul este obligat să păstreze confidenţialitatea prevederilor şi a condiţiilor contractuale;* *b) creditorul poate declara scadent sau poate denunţa unilateral contractul ori poate penaliza consumatorul în cazul afectării reputaţiei creditorului;* *c) creditorul poate declara scadent anticipat creditul în cazul în care consumatorul nu şi-a îndeplinit obligaţiile conform altor contracte de credit încheiate cu alţi creditori;* *d) creditorul impune consumatorului încheierea contractului de asigurare a bunurilor puse drept garanţie cu un asigurator agreat de creditor.* *(4) Creditorul nu poate pretinde dobânda de întârziere.* *(5) Creditorii nu au dreptul să refuze încasarea ratelor de credit în moneda în care s-a acordat creditul.* *(6) În condiţiile alin.(2), orice notificare cu privire la modificarea conţinutului clauzelor contractuale referitoare la*

terță în cazul în care creditorul a transmis unei persoane terțe dreptul de încasare a creanțelor aferente contractului de credit acordat.” „(9^1) În perioada termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta, autoritatea de supraveghere este în drept să solicite restituirea de către creditor a tuturor plăților prevăzute în contract (care includ dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plată), cu excepția sumei inițiale debursate conform contractului de credit, în cazul încălcării prevederilor alin.(7) și/sau (8).” „(9^2) Creditorul este în drept oricând să notifice consumatorul, în scris sau, la cererea expresă a consumatorului, prin altă modalitate stabilită de acesta și agreată de creditor, despre reducerea obligațiilor pecuniare față de creditor în urma renunțării la sumele ce depășesc limitele prevăzute la alin.(7) și/sau alin.(8), fără încheierea unui act adițional.”; alineatul (10^1) devine alineatul (11); articolul se completează cu alineatele (12) – (13) cu următorul cuprins: „(12) Creditorii au obligația de a avea politici și proceduri adecvate în virtutea cărora să depună eforturi pentru a aplica, dacă este cazul, o restructurare rezonabilă datorată dificultăților financiare înainte de a demara procedura de executare silită. (13) Măsurile de restructurare datorate dificultăților financiare țin seama, printre alte elemente, de situația consumatorului și constau în următoarele: a) refinanțarea totală sau parțială a contractului de credit; b) modificarea termenelor și condițiilor existente ale unui contract de credit, care include: - prelungirea duratei contractului de credit; - modificarea tipului de contract de credit; - amânarea plății tuturor sau a unei părți a ratelor de credit pentru o anumită perioadă; - schimbarea ratei dobânzii;				*costuri va fi transmisă consumatorilor cu cel puțin 15 zile înainte de aplicarea acestora.* *(7) În condițiile alin.(1), consumatorul are la dispoziție un termen de 15 zile de la primirea notificării pentru a comunica opțiunea sa de acceptare sau de neacceptare a clauzelor contractuale propuse.* *(8) Nerecepționarea unui răspuns din partea consumatorului, în termenul menționat la alin.(7), nu este considerată acceptare tacită și contractul rămâne neschimbat. În cazul în care consumatorul nu acceptă clauzele contractuale propuse, creditorul nu are dreptul de a penaliza consumatorul sau de a declara creditul scadent.* *(9) Creditorul, cu condiția compensării prejudiciului cauzat consumatorului prin clauza contractuală, poate exclude unilateral clauzele contractuale abuzive sau ilegale, constatate astfel prin decizia autorității de supraveghere sau instanței de judecată.* *(10) Se interzice:* *a) aplicarea ratei dobânzii de credit anuale specificate în contractul de credit dacă aceasta depăşeşte 50%, iar toate celelalte plăţi aferente (comisioane, taxe, penalităţi şi orice alt tip de plată), cu excepţia dobânzii, pe o zi de credit depăşesc 0,04% din valoarea totală a creditului (valoarea finanțată în cazul contractului de leasing financiar) pentru termenul de utilizare efectivă a creditului de către consumator;* *b) stabilirea costului total al creditului (care include dobânzi, comisioane, taxe, penalităţi şi orice alt tip de plată) mai mare decât valoarea debursată conform contractului respectiv (sau valoarea finanțată în contractul de leasing*

- oferirea unei perioade fără plăți; - plăți parțiale; - conversii monetare; - casarea parțială a datoriilor.”;				*financiar), credit care nu este destinat achiziționării, construcţiei sau renovării (modernizării) unei locuinţe garantate cu un bun imobil în vederea asigurării obligaţiei de plată a creditului respectiv.* *(11) În sensul alin.(10), termenul de utilizare efectivă a creditului reprezintă perioada din data în care creditul a fost acordat până în data în care s-a efectuat rambursarea integrală a acestuia, iar în vederea determinării cuantumului maxim al penalității aplicabile în caz de admitere a restanței, acesta reprezintă perioada din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata.* *(12) În cazul acordării creditelor pentru consumatori a căror sumă iniţială debursată este de până la 50 de mii de lei (pentru linia de credit, valoarea de referinţă se va considera suma maximă stabilită în contractul de credit), se interzice, pentru consumatorul care înregistrează întârzieri mai mari de 30 de zile în executarea obligaţiilor conform contractului de credit, încheierea oricăror alte acte juridice cu acelaşi consumator, care, ca efect, măresc obligaţia pecuniară totală a acestuia, până la stingerea obligaţiei scadente de rambursare conform contractului de credit curent şi expirarea a cel puţin 10 zile lucrătoare de la această acţiune.* *(13) În cazul încălcării prevederilor alin. (10) sau (12), creditorul are dreptul să solicite doar restituirea sumei iniţiale debursate conform contractului de credit acordat, fără revendicarea altor plăți prevăzute în contract (inclusiv dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plăți). Prezenta prevedere se aplică față de creditor pe*

				durata termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta, inclusiv față de persoana terță în cazul în care creditorul a transmis unei persoane terțe dreptul de încasare a creanțelor aferente contractului de credit acordat. *(14) În perioada termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta, autoritatea de supraveghere este în drept să solicite restituirea de către creditor a tuturor plăților prevăzute în contract (care includ dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plată), cu excepția sumei inițiale debursate conform contractului de credit, în cazul încălcării prevederilor alin.(10) și/sau (12).* *(15) Creditorul este în drept oricând să notifice consumatorul, în scris sau, la cererea expresă a consumatorului, prin altă modalitate stabilită de acesta și agreată de creditor, despre reducerea obligațiilor pecuniare față de creditor în urma renunțării la sumele ce depășesc limitele prevăzute la alin.(10) și/sau alin.(12), fără încheierea unui act adițional.* *(16) Aplicarea prevederilor alin.(15) înlătură răspunderea administrativă, contravențională și civilă a creditorului ce derivă din prevederile alin.(13) și (14).* *(17) Creditorul nu este în drept să aplice dispozițiile alin.(15) dacă autoritatea de supraveghere:* *a) a inițiat procedura administrativă în vederea efectuării controlului;* *b) a inițiat procedura administrativă în baza petiției consumatorului.* *(18) În cazul transmiterii de către creditor unei persoane terțe a dreptului*

				de încasare a creanţelor aferente contractului de credit, suma totală plătită de consumator persoanei terţe nu va depăşi suma datoriei acestuia faţă de creditor, calculată conform contractului de credit respectiv. *(19) Creditorul este în drept să transmită unei persoane terţe dreptul de încasare a creanţelor aferente contractului de credit (cu excepţia leasingului financiar), precum şi să ceară executarea silită de către consumator a părţii neachitate din valoarea totală a creditului (cu excepţia leasingului financiar), inclusiv prin adresare în instanţa de judecată, doar în cazul în care termenul oricăror plăţi restante depăşeşte 90 de zile de la data scadenţei acestora.* *(20) Creditorii au obligația de a avea politici și proceduri adecvate în virtutea cărora să depună eforturi pentru a aplica, dacă este cazul, o restructurare rezonabilă datorată dificultăților financiare înainte de a demara procedura de executare silită.* *(21) Măsurile de restructurare datorate dificultăților financiare țin seama, printre alte elemente, de situația consumatorului și constau în următoarele:* *a) refinanțarea totală sau parțială a contractului de credit;* *b) modificarea termenelor și condițiilor existente ale unui contract de credit, care include:* *- prelungirea duratei contractului de credit;* *- modificarea tipului de contract de credit;* *- amânarea plății tuturor sau a unei părți a ratelor de credit pentru o anumită perioadă;* *- schimbarea ratei dobânzii;* *- oferirea unei perioade fără plăți;*

				- plăți parțiale; *- conversii monetare;* *- casarea parțială a datoriilor.*”.
	Ministerul Justiției	49	Modificările propuse la art. 17, 20, 24 și în anexa nr. 3 la Legea nr. 202/2013 se vor numerota prin pct. 12-15. Or, se constată însemnarea repetată cu pct. 11 a dispozițiilor de modificare.	**Se acceptă** Proiectul a fost ajustat conform propunerii.
Art. X. – Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 434 – 439, art. 727), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 3. Se completează cu articolul 3^1 cu următorul cuprins: „**Articolul 3^1**. Soluționarea reclamațiilor Băncile au obligația de a primi și a înregistra reclamațiile clienților persoane fizice – consumator și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.”.	**Ministerul Justiției**	50	La art. X și XI, care vizează modificări la Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor și Legea nr. 1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancară, se va revizui includerea normelor care prevăd că băncile/organizația de creditare nebancară au obligația de a primi şi a înregistra reclamațiile clienților persoane fizice – consumator şi de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, în contextul în care obiectele de reglementare al acestora prevăd în mod special condițiile de acces în activitatea respectivă, stabilirea statutului juridic și particularitățile de constituire și de activitate a băncilor/organizațiilor de creditare nebancară. Or, soluționarea reclamațiilor nu ține de obiectul de reglementare al acestor legi.	**Se acceptă** Art. X se va expune în următoarea redacție: „***Art. X. –*** *Articolul 97 alineatul (5) din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 434 – 439, art. 727), cu modificările ulterioare, se completează cu litera a^1) cu următorul cuprins:* *„a^1) furnizarea către Comisia Naţională a Pieței Financiare a informației necesare exercitării atribuțiilor ei;”.*
Art. XI. – Legea nr. 1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancară (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 108 – 112, art. 200), cu modificările ulterioare, se completează cu articolul 4^1 cu următorul cuprins: „**Articolul 4^1**. Soluționarea reclamațiilor Organizația de creditare nebancară are obligația de a primi și a înregistra reclamațiile clienților persoane fizice – consumatori și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.”.	**Ministerul Justiției**	51	La art. X și XI, care vizează modificări la Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor și Legea nr. 1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancară, se va revizui includerea normelor care prevăd că băncile/organizația de creditare nebancară au obligația de a primi şi a înregistra reclamațiile clienților persoane fizice – consumator şi de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, în contextul în care obiectele de reglementare al acestora prevăd în mod special condițiile de acces în activitatea respectivă, stabilirea statutului juridic și particularitățile de constituire și de activitate a băncilor/organizațiilor de creditare nebancară. Or, soluționarea reclamațiilor nu ține de obiectul de reglementare al acestor legi.	**Se acceptă** Art. XI ce vizează modificarea Legii nr.1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancară se exclude din proiect, iar articolele ulterioare din proiect au fost renumerotate corespunzător.
Art. XIII. – Articolul 25 din Legea nr. 198/2020 privind fondurile de pensii facultative (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr. 344 – 351, art. 227) se completează cu alineatul (9) cu următorul cuprins:	**Ministerul Justiției**	52	La art. VIII – modificarea Legii nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori (în continuare – Legea nr. 202/2013): Din dispoziția introductivă, cuvintele „publicată în” se vor exclude, ca fiind inutile (observație valabilă și pentru dispoziția introductivă a art. XIII).	**Se acceptă** Proiectul a fost ajustat conform propunerii.
Art. XIV. – Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova,	**Ministerul Justiției**	53	La art. XIV – care prevede modificări la Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare (în continuare - Legea nr. 92/2022):	**Nu se acceptă** **Se comentează**

2022, nr. 129 – 133, art. 229), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 2. Articolul 89: la alineatul (1): în partea introductivă, cuvintele „este obligată” se substituie cu cuvintele „și intermediarii în asigurări sunt obligați”; la litera d), cuvântul „solicitanților” se substituie cu cuvântul „consumatorilor”, iar textul „și 88” se substituie cu textul „ , 88 și 106”; alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Înainte de încheierea unui contract de asigurare, societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări, pe baza informațiilor obținute de la consumator ,îi furnizează acestuia informații privind produsul de asigurare, într-o formă ușor de înțeles, pentru a-i permite să ia o decizie în cunoștință de cauză.”; articolul se completează cu alineatele (2^1) – (2^5) cu următorul cuprins: „(2^1) Orice contract propus trebuie să corespundă cerințelor și nevoilor de asigurare ale consumatorului, în limita condițiilor de asigurare. (2^2) Atunci când o asigurare este oferită împreună cu un serviciu sau un produs auxiliar, care nu este o asigurare (componente), în cadrul unui pachet sau al aceluiași contract, intermediarul în asigurări informează consumatorul dacă este posibil să cumpere diferite componente separat și, dacă da, îi furnizează o descriere adecvată a diverselor componente ale contractului sau ale pachetului, precum și o evidență separată a costurilor și a cheltuielilor pentru fiecare componentă. (2^3) În circumstanțele menționate la alin.(2^2) și atunci când riscurile sau acoperirea de asigurare care rezultă dintr-un astfel de contract sau pachet oferit unui consumator sunt diferite de cele asociate componentelor luate separat, intermediarul în asigurări furnizează o			În pct. 2: - considerăm relevant a fi prevăzut că la art. 89 alin. (1) textul „este obligată:” să fie substituit cu textul „și intermediarii în asigurări și/sau reasigurări sunt obligați:”. În subsidiar, pe lângă referința la intermediarii la asigurări se va revedea necesitatea includerii referinței și la intermediarii la reasigurări în tot textul modificărilor propuse la art. 89, 89^1 și 90;	Proiectul propus vine să protejeze consumatorul. La caz, consumatorul nu participă direct în raport cu societatea de reasigurare sau brokerul de reasigurare. Brokerul de reasigurare intervine în raport cu societatea de asigurare sau reasigurare, dar nu cu consumatorul.
		54	- redacția propusă pentru art. 89 alin. (2) din Legea nr. 92/2022 necesită a fi revăzută, deoarece nu are același obiect de reglementare cu redacția în vigoare a acestui alineat. Or, potrivit normelor tehnicii legislative, modificarea unei norme este admisă dacă nu afectează concepția generală a acesteia. În caz contrar, în situația în care norma în vigoare nu mai este necesară, aceasta se abrogă, iar reglementările noi necesar a fi incluse în actul normativ se integrează după caz în alineate distincte noi. Totodată, se propune excluderea normei propuse, deoarece se constată că reglementări similare sunt prevăzute și în redacția propusă pentru art. 89^1 alin. (1), fapt ce generează paralelism legislativ.	**Se acceptă parțial** La art. 89, alin.(2) se abrogă. Totodată, art. 89^1 alin. (1) va fi expus în următoarea redacție: *„(1) Înainte de încheierea contractului de asigurare, societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări:* *a) evaluează cerinţele şi necesităţile consumatorilor, pe baza informaţiilor obţinute de la aceştia, astfel încât contractele propuse să corespundă intereselor, nevoilor și situației specifice a fiecărui consumator.* *b) furnizează consumatorilor informaţii obiective privind produsul de asigurare propus, într-o formă uşor de înţeles, pentru a permite acestora să ia o decizie în cunoştinţă de cauză.* *c) obligațiile prevăzute la lit.a) și b) sunt adaptate în funcție de complexitatea produsului de asigurare propus și tipul de consummator.”*

descriere adecvată a diferitelor componente ale contractului sau ale pachetului, precum și a modului în care interacțiunea dintre ele modifică riscul sau acoperirea de asigurare. (2^4) Atunci când un produs de asigurare este auxiliar unui bun sau serviciu care nu este o asigurare, în cadrul unui pachet sau al aceluiași contract, intermediarul în asigurări îi oferă consumatorului posibilitatea de a cumpăra bunul sau serviciul separat. (2^5) Toate informațiile legate de produsele de asigurare, inclusiv publicitatea adresată de către societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări consumatorilor, trebuie să fie corecte, clare și neînșelătoare. Publicitatea trebuie să fie clar identificabilă.”.				
3. Legea se completează cu articolul 89^1 cu următorul cuprins: „**Articolul 89^1.** Documentul de informare privind produsul de asigurare (1) Înainte de încheierea contractului de asigurare, societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări furnizează consumatorului informațiile relevante despre produsul de asigurare, într-o formă ușor de înțeles, care să permită acestuia să ia o decizie în cunoștință de cauză, ținând seama de complexitatea produsului de asigurare și de tipul de consumator. (1) Informațiile menționate la alin.(1) se transmit utilizând un document de informare privind produsul de asigurare, pe hârtie sau pe un alt suport durabil. Forma documentului de informare privind produsul de asigurare, modul de furnizare a acestuia și condițiile de informare a consumatorului se reglementează prin actul normativ, emis de Comisia Națională a Pieței Financiare. (2) Documentul de informare privind produsul de asigurare este elaborat de creatorul produsului de asigurare generală. (3) Documentul de informare privind produsul de asigurare:	**Ministerul Justiției**	55	La pct. 3, din redacția art. 89^1 alin. (2) al Legii nr. 92/2022 se vor revizui cuvintele „sau pe alt suport durabil”, în scopul expunerii normei în formă clară și previzibilă. Tot din același considerent se vor revedea cuvintele „creatorul produsului de asigurare generală” (din alin. (3)), „este un document de sine stătător și este scurt” (din alin. (4) lit. a)), „este exact și înșelător” (din alin. (4) lit. e)).	**Se acceptă parțial** Potrivit redacției propuse a art. 89^1 alin. (2), forma documentului de informare privind produsul de asigurare, modul de furnizare a acestuia și condițiile de informare a consumatorului se reglementează prin actul normativ, adoptat de CNPF. Respectiv, aspectele care vizează elaborarea și furnizarea documentului de informare privind produsul de informare urmează a fi reglementat printr-un act normativ subordonat legii. Totodată, a se reține că reglementările privind prezentarea informațiilor pe suport durabil sunt stabilite în art. 320 din Codul civil. În același timp, potrivit recomandărilor expuse, alin. (3) se va expune în următoarea redacție: *„(3) Documentul de informare privind produsul de asigurare este elaborat de creatorul produsului care face parte din clasele prevăzute în compartimentul B al anexei.* Alin. (4) lit. a) se va expune în următoarea redacție: *„a) este un document de sine stătător, expus într-o formă succintă;”.*

a) este un document de sine stătător și este scurt; b) este prezentat și aranjat în pagină astfel încât să fie clar și ușor de citit, cu caractere de dimensiuni lizibile; c) nu este mai puțin inteligibil în eventualitatea în care, atunci când originalul este color, este imprimat sau fotocopiat în alb și negru; d) este scris în limba română sau, în temeiul unui acord dintre consumator și societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări, într-o altă limbă; e) este exact și neînșelător; f) conține titlul „Document de informare privind produsul de asigurare” în partea de sus pe prima pagină; g) include o declarație că informațiile precontractuale și contractuale complete sunt furnizate în alte documente. (5) Documentul de informare privind produsul de asigurare conține informații cu privire la: a) tipul de asigurare; b) acoperirea prin asigurare, principalele riscuri acoperite, suma asigurată și, dacă este cazul, acoperirea geografică și riscurile excluse, sub forma unui rezumat; c) metodele de plată a primelor și frecvența plăților; d) principalele excluderi pentru care nu se achită despăgubiri sau îndemnizații de asigurare; e) obligațiile la începutul contractului; f) obligațiile pe durata contractului; g) obligațiile în cazul solicitării de despăgubiri; h) perioada de asigurare, inclusiv când începe și când încetează aceasta; i) modalitatea de rezoluțiune a contractului.”. j)				Suplimentar, în condițiile pct. e) din alin. (4) al aceleiași norme, documentul urmează a fi **„**exact și neînșelător”. Alin. (4) lit.e) se va expune în următoarea redacție: „*e) este formulat clar și lipsit de ambiguitate;*”.
4. Articolul 106 alineatul (3): litera c) se completează cu textul „și/sau la registrul în care a fost înscris și modalitățile prin care se poate verifica că este înscris”;	**Ministerul Justiției**	56	La pct. 5: - se va asigura că modificarea propusă la art. 106 alin. (3) lit. c) al Legii nr. 92/2022 este corespunzătoare sensului normei de la lit. c), care face referire la informații cu privire la licența pe care o deține intermediarul în asigurări și/sau în reasigurări;	**Se acceptă** În condițiile art. 18 alin. (1) din Legea nr. 92/2022 „*Autoritatea de supraveghere ţine Registrul participanţilor profesionişti pe piaţa*

se completează cu litera c[1]) cu următorul conținut: „c[1]) faptul dacă intermediarul reprezintă consumatorul sau acționează pentru și în numele societății de asigurare și/sau reasigurare”; se completează cu litera f) cu următorul cuprins: „f) alte informații prevăzute la art.88 alin.(1), solicitate suplimentar la cererea scrisă a clientului.”.				*asigurărilor, care conţine informaţii privind denumirile asigurătorilor sau reasigurătorilor, persoane juridice din Republica Moldova, ale sucursalelor societăţilor de asigurare sau de reasigurare din statele terţe licenţiate în Republica Moldova,* ***ale intermediarilor în asigurări şi/sau în reasigurări licenţiaţi, seria, numărul şi data acordării licenţei,*** *adresele sediilor acestora, informaţia privind reperfectarea licenţei, eliberarea copiilor şi duplicatelor de pe aceasta. Autoritatea de supraveghere publică pe pagina web oficială a sa şi actualizează, în mod regulat, o listă cu denumirile tuturor asigurătorilor sau reasigurătorilor, persoane juridice din Republica Moldova, ale sucursalelor societăţilor de asigurare sau de reasigurare din statele terţe licenţiate în Republica Moldova, ale intermediarilor în asigurări şi/sau în reasigurări licenţiaţi.*”. A se menționa că Registrul participanţilor profesionişti pe piaţa asigurărilor este public, putând fi accesat pe pagina web a BNM. Astfel, amendamentul se va expune în următoarea redacție: „*litera c) se completează cu textul „și/sau la Registrul participanţilor profesionişti pe piaţa asigurărilor în care a fost înscris și modalitățile prin care se poate verifica că este înscris”*;”.
		57	- în partea ce vizează dispoziția propusă la art. 106 alin. (3) lit. f), nu este clar în ce situații intermediarul reprezintă consumatorul și în ce situații acționează pentru și în numele societății de asigurare/reasigurare.	**Nu se acceptă** **Se comentează** Legea nr. 92/2022 reglementează expres în numele cui activează intermediarul în asigurări. Astfel, în condițiile art. 4 din legea prenotată, agentul de asigurare și agentul bancassurance încheie contracte „*în numele și din contul societăţii de asigurare*”, iar brokerul de asigurare „*negociază pentru clienţii săi, persoane fizice sau juridice, asiguraţi sau*

				reasiguraţi ori potenţiali asiguraţi sau reasiguraţi, încheierea de contracte de asigurare şi/sau de reasigurare, prestează servicii de consultanţă şi evaluare a riscurilor şi acordă asistenţă pe durata derulării contractelor sau în legătură cu regularizarea daunelor".
Art. XV. – Legea nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 129 – 133, art. 239), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. La articolul 1, alineatul (4) se completează cu textul „(cu excepția vehiculelor de uz civil)".	**Ministerul Justiției**	58	La art. XV – care prevede modificări la Legea nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule (în continuare – Legea nr. 106/2022): - modificările propuse la art. 1 alin. (4) al Legii nr. 106/2022 nu țin de obiectul de reglementare a proiectului de lege examinat. Or, acesta are ca obiect de reglementare consolidarea cadrului de protecție a drepturilor consumatorilor de servicii financiare (în acest sens se vor revedea inclusiv reglementările întregului art. XV, în scopul corespunderii obiectului de reglementare a proiectului).	**Se acceptă.** Pct. 1 din Art.XV (după renumerotare Art. XIV) a fost exclus.
		59	Totodată, în partea ce vizează textul „cu excepția vehiculelor de uz civil" menționăm că nu este clar ce semnifică „vehicule de uz civil" în sensul Legii nr. 106/2022.	**Se acceptă** Pct. 1 din Art.XV (după renumerotare Art. XIV) a fost exclus.
3. Articolul 14 se completează cu alineatele (4), (5) și (6) cu următorul cuprins: „(4) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurarea obligatorie RCA a proprietarului sau a utilizatorului de vehicul – tractor, doar dacă remorca/semiremorcă: c) este tractată de acest vehicul – tractor; ori d) s-a separat de vehiculul – tractor şi a continuat să se deplaseze. (5)Asigurătorul RCA al vehiculului – tractor despăgubește partea prejudiciată și poate exercita dreptul de regres asupra asigurătorului RCA al remorcii/semiremorcii, în cazul în care demonstrează că prejudiciul s-a produs ca urmare a unei defecțiuni tehnice a remorcii/semiremorcii, care nu putea fi identificată de către conducătorul de vehiculul – tractor. (6)Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurarea obligatorie RCA a proprietarului sau a utilizatorului ei, dacă remorca/semiremorcă: a) nu este tractată de vehicul – tractor; sau	**Ministerul Justiției**	60	În pct. 3, se propune reformularea redacțiilor propuse la art. 14 alin. (4) și (6), întrucât acestea sunt, într-o oarecare măsură, contradictorii.	**Se acceptă** Întru asigurarea unei redări mai clare, alin. (6) va avea următorul cuprins: „(6) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurarea obligatorie RCA a proprietarului sau a utilizatorului acesteia, dacă remorca/semiremorca: a) nu este tractată de vehicul – tractor; sau b) este separată de vehicul – tractor şi staționează." Totodată, menționăm că potrivit prevederilor proiectului de completare a art.14, alin. (4) presupune că pagubele sunt acoperite de către asigurarea obligatorie RCA deținută de către proprietarul sau utilizatorul vehiculului-tractor, iar în alin. (6) presupune că pagubele sunt acoperite de către asigurarea obligatorie RCA deținută de către proprietarul sau utilizatorul remorcii. Corespunzător aceste aliniate nu sunt contradictorii.

b) este separată de vehicul – tractor şi staţionează.”.				
4. Articolul 21: se completează cu alineatul (2^1) cu următorul cuprins: „(2^1) Formularul „Constatare amiabilă de accident” poate fi utilizat în relaţia cu asigurătorii, fără a mai fi necesară întocmirea documentelor de constatare de către organul de poliţie, numai dacă este completat şi semnat olograf sau electronic, sau prin utilizarea mijloacelor electronice agreate de asigurător și de către ambii conducători de vehicule implicate în accident.”. la alineatul (3), litera a) se completează cu textul „(inclusiv cuplul format din vehicul-tractor și remorca tractată de acesta)”; la alineatul (3), litera e) va avea următorul cuprins: „e) conducătorii de vehicule implicați în accident au posibilitatea de a face sau prezenta fotografii sau imagini video de la locul accidentului de vehicul, conform cerințelor prevăzute la art.18 alin.(1) lit.c), liniuța 4.”; la alineatul (4), enunțul al doilea se exclude; la alineatul (5), enunțul al doilea va avea următorul cuprins: „Formularul „Constatare amiabilă de accident” se eliberează gratuit asiguratului odată cu polița de asigurare obligatorie RCA sau la solicitare.”; la alineatul (9), textul „responsabilității şi, după caz, încasarea despăgubirii de la asigurătorul RCA al persoanei recunoscute ca fiind responsabilă de accident de către instanța de judecată” se substituie cu cuvintele „persoanei responsabile de comiterea accidentului”.	**Ministerul Justiției**	61	În pct. 4: - cu referire la textul „(inclusiv cuplul format din vehicul-tractor și remorca tractată de acesta)”, propus spre completarea art. 21 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 106/2022, considerăm necesară utilizarea unei terminologii juridice, corespunzătoare terminologiei folosite în actele normative ce vizează reglementarea transportului rutier. Or, spre exemplu, Codul transporturilor rutiere nr. 150/2014 nu operează cu termenul de „cuplul format din vehicul-tractor și remorca tractată de acesta”;	**Se comentează**. Potrivit art. 3 din Legea nr. 106/2022, noțiunea de vehicul este definită în modul următor - *sistem mecanic, cu sau fără autopropulsie, destinat transportului de persoane sau de bunuri ori echipat cu mecanisme care pot executa anumite lucrări, dar care nu se deplasează pe şine,* ***inclusiv orice tip de remorcă****, indiferent dacă este cuplată sau nu, pentru care în Republica Moldova există obligaţia legală de înmatriculare* Corespunzător pentru a nu crea ambiguități în aplicarea prevederilor art. 21 alin.(3) lit.a) s-a propus concretizarea normei. Noțiunea propusă se utilizează și la art. 14 conform proiectului.
		62	- în redacția propusă pentru art. 21 alin. (3) lit. e), textul „liniuța 4” se va substitui cu textul „liniuța a patra”;	**Se acceptă** Proiectul a fost ajustat conform propunerii.
		63	- cu referire la modificarea art. 21 alin. (9) se propune a prevedea că „la alineatul (9), textul „stabilirea responsabilității şi, după caz, încasarea despăgubirii de la asigurătorul RCA al persoanei recunoscute ca fiind responsabilă de accident de către instanța de judecată” se substituie cu cuvintele „și stabilirea persoanei responsabile de comiterea accidentului”.	**Se acceptă** Amendamentul propus va avea următoarea redacție: „la alineatul (9), textul „stabilirea responsabilității şi, după caz, încasarea despăgubirii de la asigurătorul RCA al persoanei recunoscute ca fiind responsabilă de accident de către instanța de judecată” se substituie cu cuvintele *„ și stabilirea persoanei responsabile de comiterea accidentului”.*
5. La articolul 22: la alineatul (4) litera a), după textul „„Constatare amiabilă de accident”” se completează cu cuvintele „însoțit de fotografii	**Ministerul Justiției**	64	În pct. 5: - cu referire la modificările propuse la art. 22 alin. (6) enunțul al doilea, considerăm mai adecvat a indica că după cuvintele „persoana păgubită” se completează cu cuvintele „și persoana culpabilă de accident”;	**Nu se acceptă** **Se comentează.** În enunțul din alin.(6) sunt enumărate mai multe părți care participă la perfectarea procesului-verbal de constatare a pagubelor, nu se limitează

și/sau imagini video de la locul accidentului de vehicul"; la alineatul (6): după cuvintele „utilizatorului de vehicul" se introduc cuvintele „responsabil de producerea accidentului"; la enunțul al doilea, cuvintele „persoana păgubită" se exclud, iar cuvântul „acesteia" se substituie cu cuvântul „acestora"; la alineatul (10), cuvintele „cu invitarea persoanelor antrenate la constatarea inițială" se substituie cu textul „în condițiile prevăzute la art.19 alin.(9), art.20 alin.(1) lit. d) și art.22 alin.(6) din prezenta lege".				la persoana păgubită și persoana responsabilă de producerea accidentului. În acest sens, se va menține amendamentul în redacția propusă, pentru a acorda dreptul de a obiecta tuturor părților implicate.
		65	Din redacția propusă pentru art. 22 alin. (10), textul „în condițiile prevăzute la art. 19 alin. (9), art. 20 alin. (1) lit. d) și art.22 alin. (6) din prezenta lege" se va substitui cu textul „în condițiile alin. (6), precum și a art. 19 alin. (9) și art. 20 alin. (1) lit. d)".	**Se acceptă.** Amendamentul propus se va expune în următoarea redacție: „la alineatul (10), cuvintele „cu invitarea persoanelor antrenate la constatarea inițială" se substituie cu textul „în condițiile alin.(6), precum și art.19 alin. (9),art. 20 alin.(1) lit. d)"."
6. La articolul 24 alineatul (8), după cuvântul „Dacă" și după cuvântul „bunurilor" se completează cu virgula.	**Ministerul Justiției**	66	Pct. 6, propunem a fi reformulat, în vederea expunerii că „la articolul 24 alineatul (8), cuvintele „Dacă în cazul avarierii sau distrugerii bunurilor" se substituie cu textul „Dacă, în cazul avarierii sau distrugerii bunurilor,".	**Se acceptă** Pct. 6 (care după ajustarea numerotării va fi pct. 5) se va expune în următoarea redacție: „5. *La articolul 24 alineatul (8), cuvintele „Dacă în cazul avarierii sau distrugerii bunurilor" se substituie cu textul „Dacă, în cazul avarierii sau distrugerii bunurilor,*".
8. La articolul 26: la alineatul (4): în partea introductivă, cuvântul „succesorii acesteia" se substituie cu cuvintele „persoana îndreptățită"; la litera a), cuvintele „și care aveau dreptul la pensie de întreținere din partea acestuia" se substituie cu textul „sau care, la data decesului acestuia, aveau dreptul la întreținere în condițiile art.2031 alin.(1) și (2) din Codul civil".	**Ministerul Justiției**	67	La pct. 8, ce modifică art. 26 alin. (4), cuvintele „persoana îndreptățită" se consideră a fi ambigue, fapt pentru care se propun a fi detaliate. Totodată, se va analiza posibilitatea substituirii acestora cu cuvintele „moștenitorul desemnat/reprezentantul legal al moștenitorului desemnat al acesteia", iar la lit. a) cuvintele „dreptul la întreținere" se vor substitui cu cuvintele „dreptul la despăgubire pentru pierderea întreținătorului", astfel cum este prevăzut la art. 2031 alin. (1) și (2) din Codul civil.	**Nu se acceptă** **Se comentează** Noțiunea de „persoană îndreptățită" este utilizată în art. 2031, alin. (3) din Codul Civil și se referă la persoanele menționate în alin. (1) și alin. (2). Amendarea alin. (4) lit.a) urmează a fi raportată la prevederile art. 2031 alin (1) lit. a) din Codul Civil, care utilizează noțiunea „care la data decesului acestuia, aveau **dreptul la întreținere**".
Art. XVII. – Dispoziții finale și tranzitorii (1) Art. I pct.1, în partea ce ține de completarea alin.(2^1) din art. 4 cu lit. f), Art. I pct.2, în partea ce ține de completarea lit. h) din art.6 alin.(1) cu o nouă liniuță, Art. IV, precum și Art. VIII pct.2, în partea în care se abrogă lit. j) din art.2 alin.(2), vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2026. (2) Art. II pct.4, în partea ce ține de completarea cu Capitolul IV^1, precum și art.	**Ministerul Justiției**	68	La art. XVII, ce vizează dispozițiile finale și tranzitorii ale proiectului de lege: - în alin. (1) considerăm necesar a identifica concret actele normative, la articolele cărora se face referire. Totodată, justificarea intrării în vigoare a modificărilor propuse la articolele indicate în acest alineat, la 1 ianuarie 2026 se va realiza în nota de fundamentare a proiectului de lege (observație valabilă și pentru alin. (2));	**Se acceptă** Art. XVII (după renumerotare Art. XVI), se va expune în următoarea redacție: „***Art. XVI.*** *– Dispoziții finale și tranzitorii* *(1) Articolul I punctul 1, în partea ce ține de completarea cu litera f) a articolului 4 alineatul (2^1) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, articolul I punctul 2,*

XIV pct.3, vor intra în vigoare în termen de 9 luni din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. (3) Comisia Națională a Pieței Financiare, până la data intrării în vigoare indicată la alin. (2), va adopta și va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege. (4) Până la aducerea în concordanță cu prezenta lege, actele normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare se aplică în măsura în care nu contravin prezentei legi.”.				*în partea ce ține de completarea articolului 6 alineatul (1) litera h) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare cu o nouă liniuță, articolul IV care prevede modificări în Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007, articolul VIII punctul 1, în partea ce ține de abrogarea articolului 2 alineatul (2) litera j) din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, vor intra în vigoare la data de 1 ianuarie 2026.* *(2) Articolul XIII punctul 7, care prevede completarea Legii nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare cu articolul 89[1], va intra în vigoare la expirarea a 9 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.* *(3) Comisia Națională a Pieței Financiare și Banca Națională a Moldovei, în termen de 5 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, vor adopta și vor aduce actele sale normative în conformitate cu aceasta.* *(4) Până la aducerea în conformitate cu prezenta lege, actele normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare se aplică în măsura în care nu contravin prevederilor prezentei legi.”* Totodată, la reformularea redacției Art. dat din proiect, s-a ținut cont și de obiecțiile acceptate în procesul de ***Avizare și consultare repetată.*** De asemenea, Nota de fundamentare a fost completată conform obiecției expuse.
		69	- dispozițiile alin. (2) necesită a fi revăzute, deoarece art. II pct. 4 la care se face referire vizează modificarea art. 37 din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, și nu completarea cu capitolul IV[1] .	**Se acceptă** Art. XVI (după renumerotare Art. XVI), se va expune în următoarea redacție: „***Art. XVI.*** *– Dispoziții finale și tranzitorii* *(1) Articolul I punctul 1, în partea ce ține de completarea cu litera f) a*

				articolului 4 alineatul (2[1]) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, articolul I punctul 2, în partea ce ține de completarea articolului 6 alineatul (1) litera h) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare cu o nouă liniuță, articolul IV care prevede modificări în Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007, articolul VIII punctul 1, în partea ce ține de abrogarea articolului 2 alineatul (2) litera j) din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, vor intra în vigoare la data de 1 ianuarie 2026. *(2) Articolul XIII punctul 7, care prevede completarea Legii nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare cu articolul 89[1], va intra în vigoare la expirarea a 9 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.* *(3) Comisia Națională a Pieței Financiare și Banca Națională a Moldovei, în termen de 5 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, vor adopta și vor aduce actele sale normative în conformitate cu aceasta.* *(4) Până la aducerea în conformitate cu prezenta lege, actele normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare se aplică în măsura în care nu contravin prevederilor prezentei legi."* Totodată, la reformularea redacției Art. dat din proiect, s-a ținut cont și de obiecțiile acceptate în procesul de ***Avizare și consultare repetată.***
	Centrul de Armonizare a Legislației	70	Lipsă de obiecții și propuneri	
	Centrul Național Anticorupție	71	Proiectul de lege nu conține factori și riscuri de corupție.	
III. Obiecţii şi propuneri la Nota de fundamentare				

	Ministerul Justiției	72	Cu referire la nota de fundamentare, potrivit compartimentului 2 din aceasta, proiectul de lege derivă din acțiunile prevăzute la pct. 281 din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2024, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 887/2023 (versiune actualizată la 19.08.2024). În acest sens, se constată faptul că referința la pct. 281 este eronată, iar hotărârea citată nu a fost supusă anumitor modificări, astfel încât să fie indicată mențiunea „versiune actualizată la 19.08.2024”. Totodată, se va ține cont că actul normativ citat are termenul de aplicare depășit, fapt ce nu se consideră relevant a face referire la el.	**Se acceptă** Nota de fundamentare a fost ajustată conform obiecției date.
Ședințe interinstituționale (prin corespondență e-mail la data de 27.05.2025, format fizic la MJ la data de 02.06.2025)				
I. Obiecţii şi propuneri la articolele/punctele din proiect				
Art. II. – Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 122-124, art. 195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolul 2 alineatul (1) se completează cu un enunț cu următorul cuprins: „În cazul în care profesionistul (creditorul) înaintează pretențiile garantului (fidejusorului), dispozițiile din prezenta lege se aplică corespunzător garantului (fidejusorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejusor.”.	**Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării** (opinie prezentată prin e-mail la data de 28.05.2025)	1	**1.** MDED a examinat opinia autorilor cu referire la obiecția anterioară expusă prin avizul nr. 16/2-1141 din 14.04.2025 aferentă propunerii de completare a art. 2 alin. (1) din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor cu enunț suplimentar. Subsecvent, în cazul necesității de concretizare a statutului de garant/fidejusor prin prisma activității desfășurate de către Comisia Națională a Pieței Financiare, MDED propune transferarea propunerii de completare a art. 2 alin. (1) într-un alineat nou în cadrul aceluiași articol după cum urmează: „Articolul 2. Domeniul de aplicare […] (10) În cazul în care profesionistul (creditorul) înaintează pretențiile garantului (fidejusorului), dispozițiile din prezenta lege se aplică corespunzător garantului (fidejusorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejusor.”. Transferarea se impune prin prisma faptului că alin. (1) stabilește cadrul general de protecție a consumatorilor, iar o intervenție asupra textului existent nu este oportună.	**Se acceptă** Amendamentul se va expune în următoarea redacție: „1. Articolul 2 se completează cu alineat nou cu următorul cuprins: „(10) În cazul în care profesionistul (creditorul) înaintează pretențiile garantului (fidejusorului), dispozițiile din prezenta lege se aplică corespunzător garantului (fidejusorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejusor.”.
3. Articolul 37: la alineatul (2), cuvintele „efectuează controlul respectării” se substituie cu cuvintele „supraveghează respectarea”, iar cuvântul ”sesizarea” se substituie cu cuvântul ”cererea”; la alineatul (4), cuvântul „intentează” se substituie cu cuvintele „poate intenta o”.	**Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării** (opinie prezentată prin e-mail la data de 28.05.2025)	2	2. Suplimentar, MDED își exprimă îngrijorarea cu privire la modificarea propusă la art. 27 alin. (4) din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor or, aceasta scade nivelul general de protecție a drepturilor consumatorilor. Practica statelor membre ale UE demonstrează că autoritățile abilitate cu funcții de constatare a clauzelor abuzive intentează în mod obligatoriu acțiuni în instanța de judecată în vederea solicitării constatării nulității acestor clauze. Exemple: România – Legea nr. 193 din 6 noiembrie 2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori: „Articolul 12	**Se acceptă** Amendamentul se va expune în următoarea redacție: „3. Articolul 37: la alineatul (2), cuvintele „efectuează controlul respectării” se substituie cu cuvintele „supraveghează respectarea”, iar cuvântul „sesizarea” se substituie cu cuvântul „cererea”.”.

			(1) În cazul în care constată utilizarea unor contracte de adeziune care conțin clauze abuzive, organele de control prevăzute la art. 8 vor sesiza tribunalul de la domiciliul sau, după caz, sediul profesionistului, pentru a dispune încetarea utilizării clauzelor abuzive pentru viitor și modificarea contractelor aflate în curs de executare, prin eliminarea clauzelor abuzive." Bulgaria – Legea privind protecția consumatorilor Traducere „Art. 148. (1) Comisia pentru protecția consumatorilor: 4. sesizează instanța competentă în prezența unor clauze abuzive în contractele cu condiții generale cu o cerere de anulare a acestora în conformitate cu capitolul nouă, secțiunea IV, în cazurile în care măsurile luate în temeiul alineatului (1) sau alineatului (4) nu au avut succes și clauzele din contract pot afecta un număr mare de consumatori sau este posibil ca acestea să fie utilizate de alți comercianți." În contextul celor expuse, MDED consideră necesar de a exclude modificarea propusă din proiect.	
Art. XIV. – Legea nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 129 – 133, art. 239), *9. La articolul 43:* *alineatul (3):* *la litera a), cuvintele „valabile în Republica Moldova" se substituie cu textul „ eliberate în numele unui birou național al asigurătorilor, în conformitate cu oricare dintre modelele aprobate de către Consiliul Birourilor Sistemului Internațional de Asigurări „Carte Verde", valabile pentru Republica Moldova, sau deținerii „Poliței de asigurare obligatorie RCA (internă)" emisă de asigurătorul RCA din Republica Moldova";* *litera b) va avea următorul cuprins:* *„b) deținerii, la ieșirea din țară, de către proprietarii și/sau utilizatorii de vehicule înmatriculate în Republica Moldova a unuia din următoarele acte:* *- certificatul de asigurare „Carte Verde", emis de asigurătorul RCA din Republica Moldova, care poate fi confirmat prin datele din*	**Ministerul Afacerilor Interne** (opinie prezentată prin e-mail la data de 28.05.2025)	3	Cu referire la art. XIV. pct. 9 din proiect, ce vizează modificarea art. 43 alin. (3) din Legea nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule, la momentul actual comunicăm lipsă de obiecții. Revendicările Ministerului Afacerilor Interne privind revizuirea mecanismului de exercitare a funcției de control asupra deținerii de către proprietarii și/sau utilizatorii de vehicule a asigurării obligatorii RCA, cu care sunt învestite instituțiile subordonate ministerului, vor fi promovate printr-un proiect separat. Mecanismul agreat de comun va viza optimizarea și digitalizarea proceselor și exercitarea controlului înafara punctelor de trecere a frontierei de stat, în zona de frontieră. Se propunere autorului evaluarea necesității modificării art. 43 alin. (3) din Legea nr. 106/2022, în contextul inițierii promovării printr-un proiect de lege separat a aspectelor vizate. Pe această cale se sugerează autorului examinarea posibilității excluderii pct. 9 a art. XIV din prezentul proiect.	**Se aceptă** În contextul Procesului-verbal nr. 1 al ședinței tehnice de lucru privind executarea controlului asupra deținerii asigurărilor obligatorie de răspundere civilă aută, în punctele de trecere a frontierea de stat din data de 05.05.2025 pe platforma MAI, cu participarea BNM, art. XIV. pct. 9 din proiect, ce vizează modificarea art. 43 alin. (3) din Legea nr. 106/2022 **se exclude,** în contextul promovării aspectelor vizate într-un proiect de lege separat.

Sistemul informațional automatizat de stat în domeniul asigurărilor obligatorii RCA; *- documentul internațional de asigurare de răspundere civilă auto, emis sub garanția unui birou național al asigurătorilor din străinătate;* *- alte documente de asigurare a răspunderii civile auto, valabile pentru țara de circulație.";* *alineatul (4) se completează cu textul „ , valabilă la data efectuării inspecției tehnice".*				
Art. I. – Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117 – 126 BIS), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 4. Articolul 9: […] alineatul (1^2) se completează cu un enunț cu următorul cuprins: „În cazul procedurilor administrative de control, care vizează mai mult de o entitate supusă controlului, termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 180 de zile.”;	**Ministerul Justiției** (opinie prezentată prin e-mail la data de 30.05.2025)	4	Nu se susține completarea propusă la art. 9 alin. (1^2), potrivit căreia „În cazul procedurilor administrative de control, care vizează mai mult de un participant, termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 180 de zile.”. Or, norma citată vine în contradicție cu art. 60 al Codului administrativ nr. 116/2018, care prevede că termenul general în care o procedură administrativă trebuie finalizată este de 30 de zile. Din motive justificate legate de complexitatea obiectului procedurii administrative, termenul general poate fi prelungit cu cel mult 15 zile. Această prelungire are efect doar dacă este comunicată în scris participanților la procedura administrativă în termen de 30 de zile, împreună cu motivele prelungirii. În mod excepțional, când în procedura administrativă se înregistrează cazuri de complexitate deosebită care necesită timp pentru prelucrarea documentelor, autoritatea 3 publică poate stabili un termen mai mare pentru finalizarea procedurii administrative, care nu va depăși 90 de zile.	**Nu se acceptă** Practica de supraveghere a CNPF denotă că termenul general maxim al procedurii administrative stabilit de Codul administrativ, nu este suficient reieșind din complexitatea procedurilor administrative de control, în principal din perspectiva procesării volumetrice a materialelor, dar și asigurarea unor termene viabile atât pentru autoritate, cât și pentru participanți de a realiza operațiunile administrative. Astfel, în situațiile în care controlul vizează verificarea activității mai multor participanți, ceea ce presupune examinarea unui volum mare de acte și informații, se propune stabilirea unui termen mai extins, dar care nu va depăși 180 de zile. Complementar, necesită a remarca că nerespectarea termenului legal atrage anularea actului administrativ adoptat la finalizarea procedurii administrative de control. Pe de altă parte complexitatea controalelor desfășurate de CNPF impun termene extinse de examinare. Anularea unui act administrativ pe motive de depășire a termenului (indiferent de caracterul obieciv al depășirii) are un impact semnificativ asupra consumatorilor, întrucât

				prejudiciază, în mod direct, interesele consumatorilor, prin îngrădirea dreptului legitim de a pretinde rambursarea sumelor achitate în plus. Inter alia, necesită a fi menționat că termenul mai mare de 90 de zile pentru realizarea controlului se regăsește și în raport cu alte autorități publice. De exemplu, Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, la art. 75^1 alin. (11) și alin. (12), prevede un termen de 12 luni și, corespunzător, de 9 luni, ambele termene putând fi prelungite, cu cel mult 3 luni. Complementar, se atrage atenția că în cadrul lucrărilor ținute pe platforma parlamentară aferent modificării Codului administrativ, propunerea de includere a unui termen special pentru procedurile administrative de contol desfășurate de CNPF a fost respinsă pe motivul oportunității includerii acesteia în legea cadru (Legea nr. 192/1998). Respectiva abordare a fost agreată de către reprezentanții Ministerului Justiției (Secretat de stat). Totodată, aspectul dat (termenul de efectuare a procedurii administrative de control) a fost agreat cu reprezentanții MJ în cadrul ședinței din 02.06.2025 (conform procesului verbal anexat).
4. Articolul 9: […] se completează cu alineatele (1^4) – (1^8) cu următorul cuprins: „(1^4) Cumpărătura de control se efectuează în conformitate cu actul normativ al autorității de supraveghere, adoptat în condițiile alin.(12), din contul mijloacelor destinate acestui scop, prevăzute în bugetul Comisiei Naționale. (1^5) Mijloacele bănești, utilizate în cadrul operațiunilor realizate de angajații Comisiei Naționale, care au efectuat cumpărătura de control, sunt restituite integral Comisiei Naționale, fără reținerea unor costuri.	**Ministerul Justiției** (opinie prezentată prin e-mail la data de 30.05.2025)	5	Completarea art. 9 al Legii nr. 192/1998 cu alin. (1^4)–(1^8) necesită a fi analizată suplimentar, ținând cont că normele propuse nu țin de obiectul de reglementare a articolului citat, care prevede în mod special drepturile Comisiei Naționale a Pieței Financiare. In alta ordine de ide, pentru a exista o corelare intre reglementari propun ca acestea sa fie incluse intr-un articol distinct 8^1, iar articolul va începe cu textul *„(1) În sensul art. 8 lit. j^1), cumparatura de control se efectueaza*.....in continuare dupa text.	**Se acceptă** Corespunzător propunerii formulate, art. I se completează cu pct. 4, cu următorul cuprins: „*4. Se completează cu articolul 8^1 cu următorul cuprins:* *„Art.8^1. – (1) În sensul art. 8 lit.f^1), cumpărătura de control se efectuează în conformitate cu actul normativ al autorității de supraveghere, adoptat în condițiile art. 9 alin. (1^2), din contul mijloacelor destinate acestui scop, prevăzute în bugetul Comisiei Naționale.*

(1^6) Prin derogare de la art.26 alin. (4) din Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorului, bunurile materiale se restituie entității supuse controlului. (1^7) În cazul contractării unui credit cu titlu de cumpărătură de control, profesionistului i se restituie doar valoarea totală a creditului sau suma inițială debursată (în cazul liniei de credit). Restituirea sumelor de către CNPF se realizează întru-un termen restrâns, care nu va depăși 2 zile lucrătoare de la data efectuării cumpărăturii de control. Se exceptează de la cumpărătura de control contractele de credit garantate cu ipotecă.. (1^8) Drept probe ale faptelor care au avut loc în timpul efectuării cumpărăturii de control pot servi înregistrările audio, foto și video, realizate de către angajații Comisiei Naționale și/sau, după caz, explicația reprezentantului entității supuse controlului.”.				*(2) Mijloacele bănești, utilizate în cadrul operațiunilor realizate de angajații Comisiei Naționale, care au efectuat cumpărătura de control, sunt restituite integral Comisiei Naționale, fără reținerea unor costuri.* *(3) Prin derogare de la art.26 alin.(4) din Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorului, bunurile materiale se restituie entității supuse controlului.* *(4) În cazul contractării unui credit cu titlu de cumpărătură de control, profesionistului i se restituie doar valoarea totală a creditului sau suma inițială debursată (în cazul liniei de credit). Restituirea sumelor de către* Comisia Națională *se realizează întru-un termen restrâns, care nu va depăși 2 zile lucrătoare de la data efectuării cumpărăturii de control. Se exceptează de la cumpărătura de control contractele de credit garantate cu ipotecă..* *(5) Drept probe ale faptelor care au avut loc în timpul efectuării cumpărăturii de control pot servi înregistrările audio, foto și video, realizate de către angajații Comisiei Naționale și/sau, după caz, explicația reprezentantului entității supuse controlului.”.*
4. Articolul 9: […] 5. Se completează cu articolul 9^1 cu următorul cuprins: „Art.9^1. – (1) Consumatorul depune o reclamație, inițial, în adresa subiectului prevăzut la art.4 alin.(2^1), dacă consideră că acesta nu a respectat Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, normele speciale ce reglementează serviciul financiar prestat sau obligațiile asumate în temeiul contractului încheiat. (2) Cerințele cu privire la modul de administrare a reclamațiilor și de raportare a	**Ministerul Justiției** (opinie prezentată prin e-mail la data de 30.05.2025)	6	Nu se integreaza armonios intre reglementările existente. Eventual se va analiza posibilitatea expunerii dispozițiilor date în articolul 82, iar articolul va începe cu textul *„(1) În sensul art. 8 lit. q^1...*” insă cu o reformulare corespunzatoare, astefl incît sa se puna accent initial pe reglementarile ce vizeaza examinarea de catre Comisia Nationala a petitiilor consumatorului care nu sunt deacord cu rezultatul examinarii reclamatiei de catre subiectul prevazut la art. 4 alin. (2^1) și apoi celelalte reglementari. In acest sens eventual alin. (6) va fi alin. (1).	**Se acceptă** Corespunzător propunerii formulate, pct. 4 se va expune în următoarea redacție: „4. […] *Se completează cu articolul 8^2 cu următorul cuprins:* *„Art.8^2. – (1) În sensul art. 8 lit. q^1), Comisia Națională, în limita competențelor, examinează petițiile conform procedurii şi în termenele stabilite de Codul administrativ.* *(2) În cazul depunerii unei petiții în adresa Comisiei Naționale, consumatorul trebuie să anexeze la*

acestora se stabilesc prin actul normativ al Comisiei Naționale. (3) Termenul de soluționare a reclamațiilor este de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării reclamației de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(21), dacă norma specială nu stabilește un termen special în acest sens. (4) În cazul refuzului de a soluționa reclamația, subiectul prevăzut la art.4 alin.(2^1) prezintă consumatorului refuzul în scris. Neprezentarea răspunsului în termenul stabilit la alin.(3) se consideră refuz tacit. (5) În cazul în care nu este de acord cu rezultatul examinării reclamației de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2^1), consumatorul este în drept să depună o petiție în adresa Comisiei Naționale sau să se adreseze, conform procedurii civile, în instanța de judecată. În cazul depunerii unei petiții în adresa Comisiei Naționale, consumatorul trebuie să anexeze la petiție dovada respectării cerinței stabilite la alin. (1). (6) Comisia Națională, în limita competențelor, examinează petițiile conform procedurii și în termenele stabilite de Codul administrativ. (7) În cazul petiției depuse cu nerespectarea cerinței stabilite la alin. (1), Comisia Națională expediază originalul petiției în adresa subiectului prevăzut la art.4 alin.(2^1), vizat în aceasta, cu informarea petiționarului despre acest fapt. (8) Subiectul prevăzut la art.4 alin.(2^1) urmează să soluționeze petiția (reclamația) în termenul stabilit la alin.(3) și să remită răspunsul la adresa indicată de consumator (petiționar). (9) Dacă consumatorul nu este de acord cu rezultatul examinării petiției (reclamației) de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2^1), acesta este în drept să depună o nouă petiție la Comisia Națională sau să se adreseze, conform procedurii civile, în instanța de judecată. (10) Prezentul articol se aplică corespunzător reclamațiilor depuse de către consumatorii de servicii de asigurare facultativă, de către asigurați și de către persoanele păgubite,				*petiție dovada respectării cerinței stabilite la alin. (4).* *(3) În cazul petiției depuse cu nerespectarea cerinței stabilite la alin. (4), Comisia Națională expediază originalul petiției în adresa subiectului prevăzut la art. 4 alin. (2^1), vizat în aceasta, cu informarea petiționarului despre acest fapt. Petiția expediată se soluționează în conformitate cu modul stabilit la alin. (5)-(8).* *(4) Consumatorul depune o reclamație, inițial, în adresa subiectului prevăzut la art.4 alin.(2^1), dacă consideră că acesta nu a respectat Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor, normele speciale ce reglementează serviciul financiar prestat sau obligațiile asumate în temeiul contractului încheiat.* *(5) Cerințele cu privire la modul de administrare a reclamațiilor și de raportare a acestora se stabilesc prin actul normativ al Comisiei Naționale.* *(6) Termenul de soluționare a reclamațiilor este de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării reclamației de către subiectul prevăzut la art. 4 alin. (2^1), dacă norma specială nu stabilește un termen special în acest sens.* *(7) În cazul refuzului de a soluționa reclamația, subiectul prevăzut la art.4 alin.(2^1) prezintă consumatorului refuzul în scris. Neprezentarea răspunsului în termenul stabilit la alin. (6) se consideră refuz tacit.* *(8) În cazul în care nu este de acord cu rezultatul examinării reclamației de către subiectul prevăzut la art. 4 alin. (2^1), consumatorul este în drept să depună o petiție în adresa Comisiei Naționale sau să se adreseze, conform procedurii civile, în instanța de judecată.*

indiferent dacă sunt persoane fizice sau juridice, în cazul serviciilor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule. (11) Prezentul articol nu se aplică cererilor înaintate către asigurător pentru care legea specială prevede termene distincte de soluționare.”.				*(9) Prezentul articol se aplică corespunzător reclamațiilor depuse de către consumatorii de servicii de asigurare facultativă, de către asigurați și de către persoanele păgubite, indiferent dacă sunt persoane fizice sau juridice, în cazul serviciilor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule.* *(10) Prezentul articol nu se aplică cererilor înaintate către asigurător pentru care legea specială prevede termene distincte de soluționare.”.*
Art. II. – Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 122-124, art. 195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolul 2 alineatul (1) se completează cu un enunț cu următorul cuprins: „În cazul în care profesionistul (creditorul) înaintează pretențiile garantului (fidejusorului), dispozițiile din prezenta lege se aplică corespunzător garantului (fidejusorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejusor.”.	**Ministerul Justiției** (opinie prezentată prin e-mail la data de 30.05.2025)	7	Se recomandă a fi prevazut ca alineat distinct, cu formularea „*În măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejusor, prezenta lege se aplică corespunzător garantului (fidejusorului) consumator în cazul în care profesionistul (creditorul) înaintează pretențiile garantului (fidejusorului).”*	**Se acceptă** Corespunzător recomandării înaintate, cât și propunerii parvenite de la MDED (a se vedea pct. 1 din compartimentul ***Ședința interinstituțională prin corespondență***), pct. 1 se va expune în următoarea redacție: „1. Articolul 2 se completează cu alineatul (10) cu următorul cuprins: „*(10) În măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejusor, prezenta lege se aplică corespunzător garantului (fidejusorului) consumator în cazul în care profesionistul (creditorul) înaintează pretențiile garantului (fidejusorului).”*
Art. V. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78 – 84, art. 100), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: [...] 2. Articolul 293^2: la alineatul (4), textul „prevăzute de legislația cu privire la serviciile de plată” se substituie cu textul „în relațiile cu consumatorii, prevăzute la art.2 alin.(2) pct.15), art.35 alin.(1)-(4) și (6), art.36-40, art.42, art.43, art.44 alin.(1), (2)-(7) și art.45-48 din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică”, iar		8	Referitor la propunerile privind majorarea sancțiunilor, menționăm că acestea nu pot fi acceptate în contextul proiectului de lege, întrucât acesta nu vizează reglementarea regimului sancționator. Stabilirea și modificarea cuantumului sancțiunilor contravenționale reprezintă un exercițiu legislativ complex, care presupune o abordare echilibrată și fundamentată, luând în considerare un ansamblu de factori esențiali, printre care: gradul de pericol social al faptei, realitățile sociale și economice, caracterul efectiv, proporțional și disuasiv al sancțiunii, eficiența măsurii sancționatorii în asigurarea conformității comportamentului cetățenilor cu normele legale. O eventuală modificare a regimului sancționator trebuie să rezulte dintr-o analiză sistemică, în ansamblu și unitară. Prin urmare, pentru a evita o intervenție legislativă fragmentară și lipsită de coerență, și în lipsa unei evaluări ample și multidimensionale, propunerile de	**Se acceptă** Urmare a ședinței interinstituționale dintre Ministerul Justiției, CNPF și Ministerul Finanțelor din 02.06.2025 s-a convenit revizuirea amendamentelor la Codul contravențional, în vederea uniformizării subiecților răspunderii, implicit prin completarea cu prevederi ce țin de aplicarea răspunderii contravenționale și în raport cu persoanele cu funcție de răspundere (aspecte reflectate în Procesul-verbal al ședinței interinstituționale privind depășirea divergențelor pe marginea

textul „de la 60 la 120” se substituie cu textul „de la 100 la 200”;			majorare a sancțiunilor vor fi reținute pentru o eventuală examinare în cadrul unui proiect de lege separat, ce va avea drept obiectiv exclusiv reglementarea regimului sancționator. Observația este valabilă pentru toate modificările din proiectul de lege respectiv ce vizează majorarea sancțiunilor prevăzute în Codul contravențional;	proiectului de lege). Complementar, corespunzător ultimelor obiecții prezentate de MJ (opinie prezentată prin e-mail la 04.06.2025) pe marginea proiectului revizuit, au fost ajustate limitele de jos și de sus a unor amenzi, în vederea evitării diferenței prea mari dintre plafoanele pedepsei. Astfel, pct. 2 se va expune în următoarea redacție: *„2. Articolul 293[2]:* *la alineatul (4), textul „prevăzute de legislația cu privire la serviciile de plată” se substituie cu textul „în relațiile cu consumatorii, prevăzute la art.2 alin.(2) pct.15), art.35 alin.(1)-(4) și (6), art.36-40, art.42, art.43, art.44 alin.(1), (2)-(7) și art.45-48 din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică”, iar textul „de la 30 la 60 de unităţi convenţionale aplicată persoanei cu funcţie de răspundere, cu amendă de la 60 la 120 de unităţi convenţionale aplicată persoanei juridice.” se substituie cu textul „de la 50 la 200 de unităţi convenţionale aplicată persoanei cu funcţie de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unităţi convenţionale aplicată persoanei juridice.*”
2. Articolul 293[2]: [...] alineatul (5) va avea următorul cuprins: „(5) Încălcarea de către prestatorii de servicii de plată prevăzuți la art.5 alin.(1) lit.a)-d) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică a art.50 alin.(1)-(5) și (7), art.52[1] alin.(1) lit.b) și c), alin.(2) lit.a), alin.(3)-(5). Art.52[2] alin.(1), alin.(3) lit.a)-c) și e)-h), alin.(4) lit.c) și alin.(5), art.52[3] alin.(1), alin.(2) lit.a) și b), lit.d)-f), alin.(3) lit.b) și alin.(4), art.52[4] alin.(3)-(5), art.53 alin.(3)-(5) și (7), art.55 alin.(1), art.56 alin. (1), (2) și (3), art.59 alin.(1), (4), (6)-(8), art.60[1], art.61 alin.(1)-(3), art.62 alin.(3)-(5), art.63 alin.(1), (3) și (4), art.63[1] alin.(3), art.64, art.65, art.66	**Ministerul Justiției** (opinie prezentată prin e-mail la data de 30.05.2025)	9	Se vor revizui articolele la care se face referire, ținând cont că nu toate reglementările din aceste articole prevăd anumite obligații/competențe pentru prestatorii de servicii de plată, astfel încât să li se stabilească pentru încălcarea acestora anumite sancțiuni (a se vedea, de ex., art. 52[2] alin. (1), 52[3] alin. (1), ș.a.). Observațiile formulate sunt valabile și pentru dispozițiile art. VI pct. 3, care prevăd modificări la art. 93 al Legii nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică. Totodată, se va asigura corelarea intre modificările propuse la art. 293[2] din Codul contravențional, cu cele din art. 93 al Legii nr. 114/2012.	**Nu se acceptă** Art. 52[2] alin. (1) și 52[3] alin. (1) stabilesc anumite dreptruri ale plătitorilor. Respectiv, dacă plătitorul care are un cont de plăți accesibil online, nu poate utiliza serviciile corespunzătoare, atunci acestuia îi sunt îngrădite drepturile expres stabilite prin lege, profesionistul fiind culpabil de acest fapt. Totodată, având în vedere obiecția expusă de Ministerul Justiției (a se vedea pct. 8 din prezentul compartiment), cât și concluziile reflectate în Procesul-verbal al ședinței interinstituționale privind depășirea

alin.(1), art.67 alin.(1), (2) și (3), art.69 alin.(2) și(21), art.70 alin.(2)-(4), (71)-(11), art.701 alin.(1), art.77 alin.(4), (6) și (7) și art.104 alin.(2) și (3) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, în relațiile cu consumatorii, **se** sancţionează cu amendă de la 90 la 120 de unităţi convenţionale aplicată persoanei cu funcţie de răspundere, cu amendă de la 100 la 500 de unităţi convenţionale aplicată persoanei juridice.”				divergențelor pe marginea proiectului de lege din 02.06.2025, a fost modificat cuantumul amenzii. Astfel, pct. 2 alineatul (5) se va expune în următoarea *redacție:* „alineatul (5) va avea următorul cuprins: *„(5) Încălcarea de către prestatorii de servicii de plată prevăzuți la art.5 alin.(1) lit.a)-d) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată şi moneda electronică a art.50 alin.(1)-(5) și (7), art.52[1] alin.(1) lit.b) și c), alin.(2) lit.a), alin.(3)-(5), art.52[2] alin.(1), alin.(3) lit.a)-c) și e)-h), alin.(4) lit.c) și alin.(5), art.52[3] alin.(1), alin.(2) lit.a) și b), lit.d)-f), alin.(3) lit.b) și alin.(4), art.52[4] alin.(3)-(5), art.53 alin.(3)-(5) și (7), art.55 alin.(1), art.56 alin. (1), (2) și (3), art.59 alin.(1), (4), (6)-(8), art.60[1], art.61 alin.(1)-(3), art.62 alin.(3)-(5), art.63 alin.(1), (3) și (4), art.63[1] alin.(3), art.64, art.65, art.66 alin.(1), art.67 alin.(1), (2) și (3), art.69 alin.(2) și(2[1]), art.70 alin.(2)-(4), (7[1])-(11), art.70[1] alin.(1), art.77 alin.(4), (6) și (7) și art.104 alin.(2) și (3) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată şi moneda electronică, în relațiile cu consumatorii, se sancţionează cu amendă de la 50 la 200 de unităţi convenţionale aplicată persoanei cu funcţie de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unităţi convenţionale aplicată persoanei juridice.”.*
3. Articolul 304[3]: în denumirea articolului cuvântul „nebancară” se exclude; la alineatul (1): după cuvântul „nebancară” se completează cu textul „și subiecții raporturilor ce țin de controlul în domeniul protecției drepturilor consumatorilor prevăzuți la art. 4 alin. (2[1])-(2[2])	**Ministerul Justiției** (opinie prezentată prin e-mail la data de 30.05.2025)	10	se recomandă excluderea acestuia din proiectul de lege respectiv, ținând cont că propuneri asemănătoare la art. 304[3] au fost prezentate Ministerului Justiției de către Comisia Națională a Pieței Financiare prin scrisoarea nr. 06-4/1254 din 11 aprilie 2024, care au fost introduse în proiectul de lege pentru modificarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (număr unic 813/MJ/2024). Totodată, în proiectul de lege citat este inclusă și norma care prevede abrogarea art. 310[3]	**Nu se acceptă** Urmare a ședinței interinstituționale dintre Ministerul Justiției, CNPF și Ministerul Finanțelor din 02.06.2025 s-a convenit menținerea amendamentelor respective în proiectul curent, reieșind din importanța adoptării concomitente a legii-cadru, dar și a normelor sancționatorii (aspecte reflectate în Procesul-verbal al ședinței

și alin. (2^4) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare,"; textul „de la 48 la 150 de unități convenționale" se substituie cu textul „de la 50 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 1 000 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.". se completează cu alineatele (1^1) și (1^2) cu următorul cuprins: „(1^1) Prezentarea tardivă și/sau incompletă de către subiecții prevăzuți la alin. (1) către Comisia Națională a Pieței Financiare a informațiilor și a documentelor necesare întru exercitarea funcțiilor de supraveghere și control, se sancționează cu amendă de la 50 la 300 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere. (1^2) Neprezentarea sau prezentarea eronată de către subiecții prevăzuți la alin. (1) către Comisia Națională a Pieței Financiare a informațiilor și a documentelor necesare întru exercitarea funcțiilor de supraveghere și control, se sancționează cu amendă de la 300 la 1 000 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere.".			din Codul contravențional, fapt pentru care se propune de asemenea, excluderea pct. 7 al art. V	interinstituționale privind depășirea divergențelor pe marginea proiectului de lege). Totodată, având în vedere obiecția expusă de Ministerul Justiției (a se vedea pct. 8 din prezentul compartiment), a fost modificat cuantumul amenzii. Astfel, pct. 3 se va expune în următoarea redacție*:* *„3. Articolul 304[3]:* *în denumirea articolului cuvântul „nebancară" se exclude;* *la alineatul (1):* *după cuvântul „nebancară" se completează cu textul „şi subiecții raporturilor ce țin de controlul în domeniul protecției drepturilor consumatorilor prevăzuți la art. 4 alin. (2^1)-(2^2) și alin. (2^4) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare,";* *textul „de la 48 la 150 de unități convenționale" se substituie cu textul „de la 50 la 300 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 300 la 750 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.".* *se completează cu alineatele (1^1) și (1^2) cu următorul cuprins:* *„(1^1) Prezentarea tardivă și/sau incompletă de către subiecții prevăzuți la alin. (1) către Comisia Națională a Pieței Financiare a informațiilor și a documentelor necesare întru exercitarea funcțiilor de supraveghere și control,* *se sancționează cu amendă de la 50 la 200 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 600 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.*

				(1[2]) Neprezentarea sau prezentarea eronată de către subiecții prevăzuți la alin. (1) către Comisia Națională a Pieței Financiare a informațiilor și a documentelor necesare întru exercitarea funcțiilor de supraveghere și control, *se sancționează cu amendă de la 200 la 450 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 450 la 750 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”.*
4. Se completează cu articolul 304[5] cu următorul cuprins: *„**Articolul 304[5]**. Nerespectarea cadrului normativ privind reclamațiile consumatorilor de servicii financiare* *Nerespectarea de către subiecții raporturilor ce țin de reglementarea, supravegherea și controlul efectuat de Comisia Națională a Pieței Financiare în domeniul protecției drepturilor consumatorilor a obligațiilor stabilite prin actul normativ, prevăzut la art.9[1] alin.(2) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare,* *se sancționează cu amendă de la 50 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”.*	**Ministerul Justiției** (opinie prezentată prin e-mail la data de 30.05.2025)	11	Referitor la propunerile privind majorarea sancțiunilor, menționăm că acestea nu pot fi acceptate în contextul proiectului de lege, întrucât acesta nu vizează reglementarea regimului sancționator. Stabilirea și modificarea cuantumului sancțiunilor contravenționale reprezintă un exercițiu legislativ complex, care presupune o abordare echilibrată și fundamentată, luând în considerare un ansamblu de factori esențiali, printre care: gradul de pericol social al faptei, realitățile sociale și economice, caracterul efectiv, proporțional și disuasiv al sancțiunii, eficiența măsurii sancționatorii în asigurarea conformității comportamentului cetățenilor cu normele legale. O eventuală modificare a regimului sancționator trebuie să rezulte dintr-o analiză sistemică, în ansamblu și unitară. Prin urmare, pentru a evita o intervenție legislativă fragmentară și lipsită de coerență, și în lipsa unei evaluări ample și multidimensionale, propunerile de majorare a sancțiunilor vor fi reținute pentru o eventuală examinare în cadrul unui proiect de lege separat, ce va avea drept obiectiv exclusiv reglementarea regimului sancționator. Observația este valabilă pentru toate modificările din proiectul de lege respectiv ce vizează majorarea sancțiunilor prevăzute în Codul contravențional;	**Se acceptă** Având în vedere obiecția expusă de Ministerul Justiției (a se vedea pct. 8 din prezentul compartiment), cât și concluziile reflectate în Procesul-verbal al ședinței interinstituționale privind depășirea divergențelor pe marginea proiectului de lege din 02.06.2025, a fost modificat cuantumul amenzii. Astfel, pct. 4 se va expune în următoarea redacție*:* *„4. Se completează cu articolul 304[5] cu următorul cuprins:* *„**Articolul 304[5]**. Nerespectarea cadrului normativ privind reclamațiile consumatorilor de servicii financiare* *Nerespectarea de către subiecții raporturilor ce țin de reglementarea, supravegherea și controlul efectuat de Comisia Națională a Pieței Financiare în domeniul protecției drepturilor consumatorilor a obligațiilor stabilite prin actul normativ, prevăzut la art.8[2] alin.(5) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare,* *se sancționează cu amendă de la 20 la 50 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 50 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”.*

5. Articolul 305 va avea următorul cuprins: „**Articolul 305.** Încălcarea regulilor de activitate în domeniul asigurărilor (1) Nerespectarea de către asigurător a cerințelor legale referitoare la documentele ce se includ obligatoriu în dosarul de daune, potrivit art. 22 alin. (4) din Legea nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule, se sancționează cu amendă de la 200 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice. (2) Refuzul asigurătorului de a deschide dosarul de daune, se sancționează cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice. (3) Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către asigurător a obligațiilor referitoare la constatarea pagubelor și/sau stabilirea și plata despăgubirilor și/sau a îndemnizațiilor de asigurare, precum și încălcarea termenelor stabilite pentru aceste proceduri, inclusiv prin tergiversarea nemotivată a achitării despăgubirii și/sau a îndemnizațiilor de asigurare, se sancționează cu amendă de la 50 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice. (4) Nerespectarea de către asigurător și intermediarul în asigurări a normelor legale referitor la furnizarea informațiilor privind produsul de asigurare, conform art. 89^1 din Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare, se sancționează cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice. (5) Încheierea de către asigurător sau intermediarul în asigurări a contractelor de asigurare, cu încălcarea normelor legale și/sau cu încălcarea prevederilor condițiilor de asigurare,	**Ministerul Justiției** (opinie prezentată prin e-mail la data de 30.05.2025)	12	Referitor la propunerile privind majorarea sancțiunilor, menționăm că acestea nu pot fi acceptate în contextul proiectului de lege, întrucât acesta nu vizează reglementarea regimului sancționator. Stabilirea și modificarea cuantumului sancțiunilor contravenționale reprezintă un exercițiu legislativ complex, care presupune o abordare echilibrată și fundamentată, luând în considerare un ansamblu de factori esențiali, printre care: gradul de pericol social al faptei, realitățile sociale și economice, caracterul efectiv, proporțional și disuasiv al sancțiunii, eficiența măsurii sancționatorii în asigurarea conformității comportamentului cetățenilor cu normele legale. O eventuală modificare a regimului sancționator trebuie să rezulte dintr-o analiză sistemică, în ansamblu și unitară. Prin urmare, pentru a evita o intervenție legislativă fragmentară și lipsită de coerență, și în lipsa unei evaluări ample și multidimensionale, propunerile de majorare a sancțiunilor vor fi reținute pentru o eventuală examinare în cadrul unui proiect de lege separat, ce va avea drept obiectiv exclusiv reglementarea regimului sancționator. Observația este valabilă pentru toate modificările din proiectul de lege respectiv ce vizează majorarea sancțiunilor prevăzute în Codul contravențional;	**Se acceptă** Având în vedere obiecția expusă de Ministerul Justiției (a se vedea pct. 8 din prezentul compartiment), cât și concluziile reflectate în Procesul-verbal al ședinței interinstituționale privind depășirea divergențelor pe marginea proiectului de lege din 02.06.2025, a fost modificat cuantumul amenzii. Astfel, pct. 5 se va expune în următoarea redacție*:* „*5. Articolul 305 va avea următorul cuprins:* *„**Articolul 305.** Încălcarea regulilor de activitate în domeniul asigurărilor* *(1) Nerespectarea de către asigurător a cerințelor legale referitoare la documentele ce se includ obligatoriu în dosarul de daune, potrivit Legii nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule,* *se sancționează cu amendă de la 50 la 150 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 150 la 300 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.* *(2) Refuzul asigurătorului de a deschide dosarul de daune,* *se sancționează cu amendă de la 50 la 150 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 150 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.* *(3) Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către asigurător a obligațiilor referitoare la constatarea pagubelor și/sau stabilirea și plata despăgubirilor și/sau a îndemnizațiilor de asigurare, precum și încălcarea termenelor stabilite pentru aceste proceduri, inclusiv prin tergiversarea*

se sancționează cu amendă de la 100 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”.				*nemotivată a achitării despăgubirii și/sau a îndemnizațiilor de asigurare,* *se sancționează cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.* *(4) Nerespectarea de către asigurător și intermediarul în asigurări a normelor legale referitor la furnizarea informațiilor privind produsul de asigurare, conform art. 89[1] din Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare,* *se sancționează cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.* *(5) Încheierea de către asigurător sau intermediarul în asigurări a contractelor de asigurare, cu încălcarea normelor legale și/sau cu încălcarea prevederilor condițiilor de asigurare,* *se sancționează cu amendă de la 50 la 100 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 100 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”.*
8. Articolul 344: la alineatul (3) litera d), textul „de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 60 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei juridice” se substituie cu textul „de la 100 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice”; la alineatul (4):	**Ministerul Justiției** (opinie prezentată prin e-mail la data de 30.05.2025)	13	Referitor la propunerile privind majorarea sancțiunilor, menționăm că acestea nu pot fi acceptate în contextul proiectului de lege, întrucât acesta nu vizează reglementarea regimului sancționator. Stabilirea și modificarea cuantumului sancțiunilor contravenționale reprezintă un exercițiu legislativ complex, care presupune o abordare echilibrată și fundamentată, luând în considerare un ansamblu de factori esențiali, printre care: gradul de pericol social al faptei, realitățile sociale și economice, caracterul efectiv, proporțional și disuasiv al sancțiunii, eficiența măsurii sancționatorii în asigurarea conformității comportamentului cetățenilor cu normele legale. O eventuală modificare a regimului sancționator trebuie să rezulte dintr-o analiză sistemică, în ansamblu și unitară. Prin urmare, pentru	**Se acceptă** Având în vedere obiecția expusă de Ministerul Justiției (a se vedea pct. 8 din prezentul compartiment), cât și concluziile reflectate în Procesul-verbal al ședinței interinstituționale privind depășirea divergențelor pe marginea proiectului de lege din 02.06.2025, a fost modificat cuantumul amenzii. Astfel, pct. 8 se va expune în următoarea redacție*:*

la litera a), cuvintele „sau a informației precontractuale” se exclude; litera b) va avea următorul cuprins: „b) încălcarea de către profesionist a cerințelor stabilite la art. 5 și 6 din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori la furnizarea informației precontractuale, se sancționează cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”; se completează cu litera b[1]) cu următorul cuprins: „b[1]) nerespectarea cerințelor stabilite la art. 10 din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, se sancționează cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”; se completează cu litera i) cu următorul cuprins: „i) încasarea compensațiilor pentru rambursarea anticipată, cu încălcarea art. 20 din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, se sancţionează cu amendă de la 450 la 600 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei juridice;”.			a evita o intervenție legislativă fragmentară și lipsită de coerență, și în lipsa unei evaluări ample și multidimensionale, propunerile de majorare a sancțiunilor vor fi reținute pentru o eventuală examinare în cadrul unui proiect de lege separat, ce va avea drept obiectiv exclusiv reglementarea regimului sancționator. Observația este valabilă pentru toate modificările din proiectul de lege respectiv ce vizează majorarea sancțiunilor prevăzute în Codul contravențional;	*„8. Articolul 344:* *la alineatul (3) litera d), textul „de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 60 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei juridice” se substituie cu textul „de la 100 la 200 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice”;* *la alineatul (4):* *la litera a), cuvintele „sau a informației precontractuale” se exclude;* *litera b) va avea următorul cuprins:* *„b) încălcarea de către profesionist a cerințelor stabilite la art. 5 și 6 din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori la furnizarea informației precontractuale,* *se sancționează cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”;* *se completează cu litera b[1]) cu următorul cuprins:* *„b[1]) nerespectarea cerințelor stabilite la art. 10 din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori,* *se sancționează cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”;* *se completează cu litera i) cu următorul cuprins:* *„i) încasarea compensațiilor pentru rambursarea anticipată, cu încălcarea art. 20 din Legea nr. 202/2013 privind*

				contractele de credit pentru consumatori, *se sancţionează cu amendă de la 100 la 200 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei cu funcţie de răspundere, cu amendă de la 200 la 600 de unităţi convenţionale, aplicată persoanei juridice;”.*
Art. VI. – Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 193 – 197, art. 661), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: [...] 3. Articolul 93 se completează cu alineatul (3^1) cu următorul cuprins: „(3^1) Comisia Națională a Pieței Financiare verifică respectarea prevederilor art.2 alin.(2) pct.15), art.35 alin.(1)-(4) și (6), art.36-40, art.42, art.43, art.44 alin.(1), (2)-(7), art.45-48, art.50 alin.(1)-(5) și (7), art.51, art.52 alin.(4) și (5), art.52^1–52^4, art.53 alin.(3)-(7), art.55, art.56 alin.(1)-(5) și (7), art.57, art.58 alin.(1), (2), (4) și (5), art.59 alin.(1), (2), (4)-(8), art.60, 601, art.61 alin.(1)-(4), art.62 alin.(3)-(5), art.63, art.63^1 alin.(3), art.64, art.65, art.66 alin.(1), art.67, art.69 alin.(2) și(21), art.70 alin.(2)-(6), (71)-(11), art.70^1 alin.(1), art.77 alin.(4), (6) și (7) și art.104 alin.(2), (3) și (4), de către prestatorii de servicii de plată, indicați la art.5 alin.(1) lit.a) – d), în relațiile cu consumatorii.”.	**Ministerul Justiției** (opinie prezentată prin e-mail la data de 30.05.2025)	14	Completarea propusă urmează a fi revizuită prin prisma alin. (1) al aceluiași articol, care prevede că autorități publice responsabile de supravegherea respectării prezentei legi și a actelor normative emise în vederea executării legii sunt Banca Națională și Ministerul Finanțelor. Prin urmare, se va revedea completarea art. 93 alin. (1) cu referinta la Comisia Națională a Pietei Financiare.	**Se acceptă parțial** Pct. 3 se va expune în următoarea redacție: „3. Articolul 93 se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins: „(5) Supravegherea în domeniul protecției drepturilor consumatorilor ține de competența Comisiei Naționale a Pieței Financiare, care verifică respectarea prevederilor art.2 alin.(2) pct.15), art.35 alin.(1)-(4) și (6), art.36-40, art.42, art.43, art.44 alin.(1), (2)-(7), art.45-48, art.50 alin.(1)-(5) și (7), art.51, art.52 alin.(4) și (5), art.52^1–52^4, art.53 alin.(3)-(7), art.55, art.56 alin.(1)-(5) și (7), art.57, art.58 alin.(1), (2), (4) și (5), art.59 alin.(1), (2), (4)-(8), art.60, 601, art.61 alin.(1)-(4), art.62 alin.(3)-(5), art.63, art.63^1 alin.(3), art.64, art.65, art.66 alin.(1), art.67, art.69 alin.(2) și(21), art.70 alin.(2)-(6), (71)-(11), art.70^1 alin.(1), art.77 alin.(4), (6) și (7) și art.104 alin.(2), (3) și (4), de către prestatorii de servicii de plată, indicați la art.5 alin.(1) lit.a) – d).”.
Art. XIV. – Legea nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 129 – 133, art. 239), [...] 4. La articolul 22: [...] la alineatul (6): după cuvintele „utilizatorului de vehicul” se completează cu cuvintele „responsabil de producerea accidentului”;	**Ministerul Justiției** (opinie prezentată prin e-mail la data de 30.05.2025)	15	Se propune ca cuvintele „*persoana păgubită*” să se substituie cu cuvintele „*părțile implicate în accident*”.	**Nu se acceptă** În primul enunț din alin. (6) sunt enumărate mai multe părți care participă la perfectarea procesului-verbal de constatare a pagubelor, care nu se limitează la persoana păgubită și părțile implicate în accident. În acest sens, se va menține amendamentul în redacția propusă, pentru a acorda dreptul de a obiecta tuturor părților care semnează procesul-verbal de constatare a pagubelor.

la enunțul al doilea, cuvintele „persoana păgubită” se excludsubstituie cu cuvintele „părțile implicate în accident”, iar cuvântul „acesteia” se substituie cu cuvântul „acestora”; [...]				
7. La articolul 26, alineatul (4): în partea introductivă, cuvântul „succesorii acesteia” se substituie cu cuvintele „persoana îndreptățită”; la litera a), cuvintele „și care aveau dreptul la pensie de întreținere din partea acestuia” se substituie cu textul „sau care, la data decesului acestuia, aveau dreptul la întreținere în condițiile art.2031 alin.(1) și (2) din Codul civil”.	**Ministerul Justiției** (opinie prezentată prin e-mail la data de 30.05.2025)	16	In scopul includerii unei asemenea modificari se va revedea si art. 26 alin. (5), unde la fel se face referire la succesori.	**Se acceptă** Pct. 7 se va reda în următoarea redacție: „*7. La articolul 26:* *alineatul (4):* *în partea introductivă, cuvintele „succesorii acesteia” se substituie cu cuvintele „persoana îndreptățită”;* *la litera a), cuvintele „și care aveau dreptul la pensie de întreținere din partea acestuia” se substituie cu textul „sau care, la data decesului acestuia, aveau dreptul la întreținere în condițiile art.2031 alin.(1) și (2) din Codul civil”;* *alineatul 5,* cuvintele*„succesorii acesteia pot”* se substituie cu cuvintele *„persoana îndreptățită poate”.”.*
		17	Cuvintele „*dreptul la întreținere*” se vor substitui cu cuvintele „*dreptul la despăgubire pentru pierderea întreținătorului*”, astfel cum este prevăzut la art. 2031 alin. (1) și (2) din Codul civil.	**Nu se acceptă** Modificarea art. 26 alin. (4) lit. a) urmează a fi raportată la prevederile art. 2031 alin (1) lit. a) din Codul Civil, care utilizează noțiunea „care la data decesului acestuia, aveau **dreptul la întreținere**”. De altfel, prin prisma art. 26 alin. (4), dreptul la despăgubire apare după decesul persoanei păgubite. Corespunzător, atâta timp cât e în viață, dreptul la despăgubire o are persoana păgubită.